

MATI' KI' INJI'L

1 Yisú' Masáh, ibn i Dáúd, ibn i Ibráhm ká nasabnáma.

2 Ibráhm se Izháq paidá húa; aur Izháq se Ya'qúb paidá húa; aur Ya'qúb se Yahúdáh aur us ke bhái paidá húa; **3** aur Yahúdáh se Firis aur Zorah Támár ke peṭ se paidá húa; aur Firis se Hisron paidá húa; aur Hisron se Rám paidá húa; **4** aur Rám se 'Amminádáb paidá húa; aur 'Amminádáb se Nahshon paidá húa; aur Nahshon se Salmon paidá húa; **5** aur Salmon se Bo'az Ráháb ke peṭ se paidá húa; aur Bo'az se 'Obed Rút ke peṭ se paidá húa; aur 'Obed se Yishai paidá húa; **6** aur Yishai se Dáúd bádsháh paidá húa.

Aur Dáúd se Sulaimán us 'aurat se paidá húa, jo pahle Uriyyáh kí bíwí thí; **7** aur Sulaimán se Rahab'am paidá húa; aur Rahab'am se Abiyyáh paidá húa; aur Abiyyáh se A'sá paidá húa; **8** aur A'sá se Yahosháfát paidá húa; aur Yahosháfát se Yorám paidá húa; aur Yorám se 'Uzziyyáh paidá húa; **9** aur 'Uzziyyáh se Yotám paidá húa; aur Yotám se A'ház paidá húa; aur A'ház se Hizqiyyáh paidá húa; **10** aur Hizqiyyáh se Manashshih paidá húa; aur Manashshih se A'mon paidá húa; aur A'mon se Yoshiyyáh paidá húa; **11** aur giriftár hokar Bábíl jáne ke zamáne men Yoshiyyáh se Yakunyáh aur us ke bhái paidá húa.

12 Aur giriftár hokar Bábíl jáne ke ba'd Yakunyáh se Sha'altiyel paidá húa; aur Sha'altiyel se Zarubbábil paidá húa; **13** aur Zarubbábil se Abshúd paidá húa; aur Abshúd se Ilyáqím paidá húa; aur Ilyáqím se 'A'zor paidá húa; **14** aur 'A'zor se Sadoq paidá húa; aur Sadoq se Akhím paidá húa; aur Akhím se Ilshúd paidá húa; **15** aur Ilshúd se Il'ázár paidá húa; aur Il'ázár se Mattán paidá húa; aur Mattán se Ya'qúb paidá húa; **16** aur Ya'qúb se Yúsuf paidá húa; yih us Maryam ká shauhar thá, jis se Yisú' paidá húa jo Masáh kahlátá hai.

17 Pas sab pushten Ibráhm se Dáúd tak chaudah pushten hún, aur Dáúd se lekar giriftár hokar Bábíl jáne tak chaudah pushten; aur giriftár hokar Bábíl jáne se lekar Masáh tak chaudah pushten hún.

18 Ab Yisú' Masáh kí paidáish is tarah húi, kí jab us kí man Maryam kí mangní Yúsuf ke sáth ho gayí, to un ke ikatthe hone se pahle, wuh Rúhu'l Quds kí qudrat se hámila pái gayí.

19 Pas us ke shauhar Yúsuf ne, jo rástbáz thá, aur use badnám karná nahín cháhtá thá, chupke se us ke chhoṛ dene ká iráda kiyá. **20** Wuh in báton ko soch hí rahá thá, kí Khudáwand ke firishte ne use khwáb men díkhái dekar kahá; **21** Aur Yúsuf ibn i Dáúd, apní bíwí Maryam ko apne han le áne se na dar; kyúinki jo us ke peṭ men hai, wuh Rúhu'l Quds kí qudrat se hai. **21** Wuh beṭá janegí, aur tú us ká nám Yisú' rakhná; kyúinki wuhí apne logon ko un ke gunáhon se naját degá. **22** Yih sab kuchh is liye húa, kí jo Khudáwand ne nabí kí ma'rifat kahá thá, wuh púra ho, kí

23 Dekho, ek kunwári hámila hogí, aur beṭá janegí,

Aur us ká nám 'Immánuel rakkhenge;

jis ká tarjuma yih hai; Khudá hamáre sáth. **24** Pas Yúsuf ne nínd se jágkar waisá hí kiyá, jaisá Khudáwand ke firishte ne use hukm diyá thá; aur apní bíwí ko apne han le áyá; **25** aur us ko na jáná, jab tak wuh beṭá na janí; aur us ká nám Yisú' rakkhá.

2 Jab Yisú' Herodes bádsháh ke zamáne men Yahúdiya ke Baitlahm men paidá húa, to dekho, ká Majúsí púrab se Yarúshalem meg yih kahte húa áe, kí **2** Yahúdíon ká bádsháh jo paidá húa hai, wuh kahán hai? kyúinki púrab men us ká sitára dekhkar, ham use síjda karne áe hain. **3** Yih sunkar Herodes bádsháh, aur us ke sáth Yarúshalem ke sab log ghabrá gaye. **4** Aur us ne qaum ke sab sardár káhinon aur faqíhon ko jama' karke un se púchá,

ki Masih kī paidāish kahān honī chāhiye? 5 Unhon ne us se kahā, ki Yahūdiya ke Baitlahm men; kyūnki nabī kī ma'rifat yūn likhā gayā hai, ki

6 Ai Baitlahm, Yahūdāh ke 'ilāqe, Tū Yahūdāh ke hākimon men har-giz sab se chhoṭā nahīn;

Kyūnki tujh men se ek sardār niklegā.

Jo merī ummat Isrāil kī gallabānī karegā.

7 Is par Herodes ne Majūsion ko chupke se bulākar un se tahqiq kiya, ki wuh sitāra kis waqt dikhāi diya thā; 8 aur yih kahkar unhen Baitlahm ko bhejā, ki jākar us bachche kī bābat thik thik daryāft karo, aur jab wuh mile, to mujhe khabar do, tāki main bhī ākar use sijda karūn.

9 Wuh bādshāh kī bāt sunkar rawāna hue, aur dekho, jo sitāra unhon ne pūrab men dekhā thā, wuh un ke āge āge chālā, yahān tak ki us jagah ke upar jākar thahr gayā, jahān wuh bachcha thā. 10 Wuh sitāre ko dekhkar nihāyat hī khush hue.

11 Aur us ghar men pahunchkar, bachche ko us kī mān Maryam ke pās dekhā, aur us ke āge girkar sijda kiya; aur apne ḍibbe kholkar sonā aur lubān aur murr us ko nazr kiya.

12 Aur Herodes ke pās phir na jāne kī hidāyat khwāb men pākar, dusrī rāh se apne mulk ko rawāna hue.

13 Jab wuh rawāna ho gaye, to dekho, Khudāwand ke firishte ne Yūsuf ko khwāb men dikhāi dekar kahā, ki Uṭh, bachche aur us kī mān ko sāth lekar Misr ko bhāg jā; aur jab tak ki main tujh se na kahūn, wahīn rahnā, kyūnki Herodes is bachche ko talāsh karne ko hai tāki use halāk kare.

14 Pas wuh uṭhā, aur rāt ke waqt bachche aur us kī mān ko sāth lekar, Misr ko rawāna ho gayā; 15 aur Herodes ke marne tak wahīn rahā; tāki jo Khudāwand ne nabī kī ma'rifat kahā thā, wuh pūrā ho, ki Misr men se main ne apne beṭe ko bulāyā.

16 Jab Herodes ne dekhā, ki Majūsion ne mere sāth hansī kī, to nihāyat gusse huā, aur admī bhejkar Baitlahm aur us kī sārī sarhaddon ke andar ke un sab larakon ko qatl karwā diya, jo do do baras ke yā is se chhoṭe the, us waqt ke hisāb se jo us ne Majūsion se tahqiq kiya thā. 17 Us waqt wuh bāt pūrī hui, jo Yirmayāh nabī kī ma'rifat kahī gayī thī, ki

18 Rāmāh men āwāz sunāi dī, Ronā aur barā mātām, Rāhel apne bachchon ko ro rahi hai,

Aur tasallī qubūl nahīn kartī, is liye kī wuh hain nahīn.

19 Jab Herodes mar gayā, to dekho, Khudāwand ke firishte ne Misr men Yūsuf ko khwāb men dikhāi dekar kahā; ki 20 Uṭh, is bachche aur is kī mān ko lekar Isrāil ke mulk men chālā jā, kyūnki jo bachche kī jān ke khwāhān the, wuh mar gaye. 21 Pas wuh uṭhā, aur bachche aur us kī mān ko sāth lekar, Isrāil ke mulk men ā gayā. 22 Magar jab sunā, ki Arkhilāus apne bāp Herodes kī jagah Yahūdiya men bādshāhi kartā hai, to wahān jāne se darā; aur khwāb men hidāyat pākar Galil ke 'ilāqe ko rawāna ho gayā; 23 aur Nāsarat nām ek shahr men ja basā; tāki jo nabion kī ma'rifat kahā gayā thā pūrā ho, ki wuh Nāsari kahlāegā.

3 Un dinon men Yūhannā baptisma denewālā āyā, aur Yahūdiya ke biyābān men yih manādī karne lagā, ki 2 Tauba karo; kyūnki āsmān kī bādshāhat nazdik ā gayī hai. 3 Yih wuhī hai jis kā zikr Yasha'yāh nabī kī ma'rifat yūn hui, ki

Biyābān men pukārnewāle kī āwāz ātī hai, ki

Khudāwand kī rāh taiyār karo, Us ke rāste sidhe banāo.

4 Yih Yūhannā unṭ ke bālon kī poshāk pahine, aur chamṛe kā patkā apnī kamar se bāndhe rahtā thā, aur is kī khurāk ṭidḍiyān aur janglī shahd thā. 5 Us waqt Yarūshalem, aur sāre Yahūdiya, aur Yordan ke girdnawāh ke sab log nikalkar us ke pās gaye;

6 aur apne gunāhon kā iqrār karke daryā e Yordan men us se baptisma liyā. 7 Magar jab us ne bahut se Farisyon aur Sadūqion ko baptisma ke liye apne pās āte dekhā, to un se kahā, ki Ai sānp ke bachcho, tumhen kis ne jatā diya, ki ānewāle gazab se bhāgo?

8 Pas tauba ke muwāfiq phal lāo; 9 aur apne dilon men yih kahne kā khayāl na karo, ki Ibrāhīm hamārā bāp hai; kyūnki main tum se kahtā hūn, ki Khudā in pattharon se Ibrāhīm ke liye aulād paidā kar saktā hai. 10 Aur ab darakhton kī jar par kulhārā rakkhā hui hai; pas jo darakht achchhā phal nahīn lātā,

wuh kátá aur ág men dálá játá hai. 10 Main to tumhen tauba ke liye pání se bap-tisma detá hún; lekin jo mere ba'd átá hai, wuh mujh se zoráwar hai; main us kí jútiyán ufháne ke láiq nahín: wuh tumhen Rúhu'l Quds aur ág se bap-tisma degá: 12 us ká chháj us ke háth men hai, aur wuh apne khaliyán ko khúb sáf karegá, aur apne gehúon ko to khatte men jama' karegá, magar bhúsi ko us ág men jaláegá, jo bujhne kí nahín.

13 Us waqt Yisú' Galíl se Yardan ke kanáre Yúhanná ke pás us se bap-tisma lene áyá. 14 Magar Yúhanná yih kahkar use mana' karne lagá, kí Main ap tujh se bap-tisma lene ká muhtáj hún, aur tú mere pás áyá hai? 15 Yisú' ne jawáb men us se kahá, kí Ab to hone hí de; kyúnci ham-en isí tarah sári rástbázi púri karní munásib hai. Is par us ne hone diyá. 16 Aur Yisú' bap-tisma lekar fi'lfaur pání ke pás se úpar gayá; aur dekho, us ke liye ásmán khul gayá, aur us ne Khudá kí Rúh ko kabútar kí mánind utarte, aur apne úpar áte dekhá. 17 Aur dekho, ásmán se yih áwáz áí, kí Yih merá piyará Beṭá hai, jis se main khush hún.

4 Us waqt Rúh Yisú' ko jangal men le gayí, táki Iblís se ázmáyá jáe. 2 Aur chálís din aur chálís rát fáqa karke, ákhir ko use bhúk lagí. 3 Aur ázmánewále ne pás ákar us se kahá, kí Agar tú Khudá ká Beṭá hai, to farmá kí yih patthar roṭiyán ban jáen. 4 Us ne jawáb men kahá; Likhá hai, kí A'dmí sirf roṭí hí se jítá na rahegá, balki har bát se, jo Khudá ke munh se nikaltí hai. 5 Tab Iblís use muqaddas shahr men le gayá, aur haikal ke kangure par khará karke us se kahá, kí 6 Agar tú Khudá ká Beṭá hai, to apne taín niche girá de; kyúnci likhá hai, kí

Wuh terí bábat apne firishton ko hukm degá;

Aur wuh tujhe háthon par ufhá lenge,

Aisá na ho, kí tere pánw ko patthar kí ṭhes lage.

7 Yisú' ne us se kahá; Yih bhí likhá hai, kí Tú Khudáwand apne Khudá kí ázmáish na kar. 8 Phir Iblís use ek bahut únche pahár par le gayá, aur dúnýá kí sári bádsháhaten aur un kí shán o shaukat use díkháí, 9 aur us se kahá, kí Agar tú jhukkar mujhe

sijda kare, to yih sab kuchh tujhe de dúngá. 10 Yisú' ne us se kahá; Ai Shaitán, dúr ho, kyúnci likhá hai, kí Tú Khudáwand apne Khudá ko sijda kar, aur sirf usí kí 'ibádat kar. 11 Tab Iblís us ke pás se chalá gayá; aur dekho, firishte ákar us kí khidmat karne lage.

12 Jab us ne suná, kí Yúhanná pakarwá diyá gayá, to Galíl ko rawána húa; 13 aur Násarát ko chhorkar Kafarnahúm men já basá, jo jhíl ke kanáre, Zabúlún aur Naftáli kí sarhadd par hai; 14 táki jo Yasha'yáh nabí kí ma'rifat kahá gayá thá, wuh púrá ho, kí

15 Zabúlún ká 'iláqa, aur Naftáli ká 'iláqa,

Daryá kí ráh Yardan ke pár,
Gairqaumon kí Galíl,

16 Jo log andhere men baithe the,
Unhon ne barí raushní dekhí;
Aur jo maut ke mulk aur sáye men baithe the,
Un par raushní chamkí.

17 Us waqt se Yisú' ne manadí karní aur yih kahná shurú' kiyá, kí Tauba karo, kyúnci ásmán kí bádsháhát nazdík á gayí hai.

18 Aur us ne Galíl kí jhíl ke kanáre phirte húe do bháiyon, ya'ní Shama'un ko jo Patras kahlátá hai, aur us ke bhái Andriyás ko jhíl men jál dálte dekhá; kyúnci wuh machhliyon ke pakarnewále the; 19 aur un se kahá, kí Mere píchhe chale áo, to main tumhen ádmíon ká pakarnewálá banáúngá. 20 Wuh fauran jál chhorkar us ke píchhe ho liye. 21 Aur wahán se áge barhkar, us ne áur do bháiyon, ya'ní Zabdí ke beṭe Ya'qúb, aur us ke bhái Yúhanná ko dekhá kí apne báp Zabdí ke sáth kishtí par apne jálog kí marammat kar rahe hai, aur unhen buláýá. 22 Wuh fauran kishtí aur apne báp ko chhorkar us ke píchhe ho liye.

23 Aur Yisú' tamám Galíl men phirtá rahá, aur un ke 'ibádatkhanon men ta'lim detá, aur bádsháhát kí khushkhabarí kí manadí kartá, aur logon kí har tarah kí bímári aur har tarah kí kamzorí ko dúr kartá rahá. 24 Aur us kí shuhurat tamám Súriya men phail gayí; aur log sab bímáron ko, jo tarah tarah kí bímáron aur taklífon men giriftár the, aur unhen jin men badrúhen thín, aur mirgíwálon, aur maflújon ko us ke pás láe; aur

us ne unhen achchhá kiyá. 25 Aur Galíl, aur Dikapulis, aur Yarúshalem, aur Yahúdiya, aur Yardan ke pár se barí bhí us ke píchhe ho lí.

5 Wuh is bhí ko dekhkar, pahár par chah gayá; aur jab baith gayá, to us ke shágird us ke pás áe; 2 aur wuh apní zabán kholkar unhen yún ta'lim dene lagá;

3 Mubáarak hain wuh jo dil ke garíb hain, kyúinki ásmán kí bádsháhat unhní kí hai.

4 Mubáarak hain wuh jo gamgín hain, kyúinki wuh tasallí páenge.

5 Mubáarak hain wuh jo halím hain, kyúinki wuh zamín ke wáris hongé.

6 Mubáarak hain wuh jo rástbázi ke bhúke aur piyáse hain, kyúinki wuh ásúda hongé.

7 Mubáarak hain wuh jo rahmdil hain, kyúinki un par rahm kiyá jáegá.

8 Mubáarak hain wuh jo pákdil hain, kyúinki wuh Khudá ko dekhenge.

9 Mubáarak hain wuh jo sulh karáte hain, kyúinki wuh Khudá ke beṭe kahláenge.

10 Mubáarak hain wuh jo rástbázi ke sabab satáe gaye hain, kyúinki ásmán kí bádsháhat unhní kí hai.

11 Jab mere sabab log tumhen la'n ta'n karenge, aur satáenge, aur har tarah kí buri báten tumhári nisbat náhaqq kahenge, to tum mubáarak hongé. 12 Khushí karná, aur níháyat shádmán honá, kyúinki ásmán par tumhárá ajr bará hai, is liye kí logon ne un nabíon ko bhí jo tum se pahle the, isí tarah satáyá thá.

13 Tum zamín ke namak ho, lekin agar namak ká maza játa rahe, to wuh kis chíz se namkín kiyá jáegá? Phir wuh kisí kám ká nahín, siwá is ke, kí báhar phenká jáe, aur ádmíon ke pánwon ke niche raundá jáe.

14 Tum dunyá ke núr ho; jo shahr pahár par basá húa hai, wuh chhip nahín saktá; 15 aur chirág jalákar paimáne ke niche nahín, balki chirágdán par rakhte hain, to us se ghar ke sab logon ko raushní pahunchtí hai. 16 Isí tarah tumhári raushní ádmíon ke sámne chamke, táki wuh tumháre nek kámon ko dekhkar tumháre Báp kí, jo ásmán par hai, baráí karen.

17 Yih ná samjho, kí main Tauret yá nabíon kí kitábon ko mansúkh karne áyá hún; mansúkh karne nahín, balki púra karne áyá hún.

18 Kyúinki main tum se sach kahtá hún, kí jab tak ásmán aur zamín tal na jáen, ek nuqta yá ek shosha Tauret se hargiz na talégá, jab tak sab kuchh púra na ho jáe. 19 Pas jo koí in chhoṭe se chhoṭe hukmon men se bhí kisí ko toregá, aur yihí ádmíon ko sikháegá, wuh ásmán kí bádsháhat men sab se chhoṭá kahláegá; lekin jo un par 'amal karegá, aur un kí ta'lim degá, wuh ásmán kí bádsháhat men bará kahláegá. 20 Kyúinki main tum se kahtá hún, kí Agar tumhári rástbázi faqíhon aur Faríson kí rástbázi se ziyáda na hogí, to tum ásmán kí bádsháhat men hargiz dákhil na honge.

21 Tum sun chuke ho, kí aglon se kahá gayá thá, kí Khún na kar, aur jo koí khún karegá, wuh 'adálat kí sazá ke láiq hogá; 22 lekin main tum se yih kahtá hún, kí jo koí apne bhái par gusse hogá, wuh 'adálat kí sazá ke láiq hogá; aur jo koí apne bhái ko págal kahegá, wuh sadr 'adálat kí sazá ke láiq hogá; aur jo us ko ahmaq kahegá, wuh ág ke jahan-nam ká sazawár hogá. 23 Pas agar tú qurbángáh par apní nazr guzrántá ho, aur wahán tujhe yád áe, kí mere bhái ko mujh se kuchh shikáyat hai; 24 to wahín qurbángáh ke áge apní nazr chhoṭe de, aur jákar pahle apne bhái se miláp kar; tab ákar apní nazr guzrán. 25 Jab tak tú apne mudda'í ke sáth ráh men hai, us se jald sulh kar le, kahín aisá na ho kí mudda'í tujhe munsif ke hawále kar de, aur munsif tujhe sipáhi ke hawále kar de, aur tú qaidkháne men dálá jáe.

26 Main tujh se sach kahtá hún, kí jab tak tú kauṛí kauṛí adá na kar degá, wahán se hargiz na chhútegá. 27 Tum sun chuke ho kí kahá gayá thá, kí Ziná na kar; 28 lekin main tum se yih kahtá hún, kí jis kisí ne buri khwáhish se kisí 'aurat par nigáh kí, wuh apne dil men us ke sáth ziná kar chuká. 29 Pas agar terí dahiní ánkhi tujhe thokar khiláe, to use nikálkar apne pás se phenk de; kyúinki tere liye yihí bihtar hai, kí tere a'zá men se ek játa rahe, aur terá sára badan jahannam men na dálá jáe. 30 Aur agar terá dahiná háth tujhe thokar khiláe, to us ko káṭkar apne pás se phenk de; kyúinki tere liye yihí bihtar hai, kí tere a'zá men se ek játa rahe, aur terá sára badan jahannam men na jáe. 31 Yih

bhí kahá gayá thá, ki Jo koí apní b'wí ko chhoré, use taláqnama líkh de. 32 Lekin main tum se yih kahtá hún, ki jo koí apní b'wí ko harámkarí ke síwá kí, aur sabab se chhor de, wuh us se ziná karátá hai; aur jo koí us chhorí hui se biyáh kare, wuh ziná kará hai.

33 Phir tum sun chuke ho, ki aglon se kahá gayá thá, ki Jhúthí qasam na khá, balki apní qasamen Khudá-wand ke liye púrí kar. 34 Lekin main tum se yih kahtá hún, ki bi'lkull qasam na khána; na to ásmán kí, kyúnci wuh Khudá ká takht hai; 35 na zamín kí, kyúnci wuh us ke páwron ke níche kí chaukí hai; na Yarúshalem kí, kyúnci wuh buzurg Bádsháh ká shahr hai; 36 na apne sír kí qasam khána, kyúnci tú ek bál ko bhí safed yá kálá nahín kar saktá. 37 Balki tumhárá kalám Hán hán, yá Nahín nahín ho; kyúnci jo is se ziyáda hai, wuh badí se hai.

38 Tum sun chuke ho, ki kahá gayá thá, ki A'nh ke badle ánh, aur dánt ke badle dánt; 39 lekin main tum se yih kahtá hún, ki sharír ká muqábala na karná; balki jo koí tere dahine gál par tamáncha máre, dúsrá bhí us kí taraf pher de; 40 aur agar koí tujh par nálísh karke terá kurtá lená cháhe, to choga bhí use le lene de; 41 aur jo koí tujhe ek kos begár men le jáe, us ke sáth do kos chálá já. 42 Jo koí tujh se mánge, use de; aur jo tujh se qarz cháhe, us se munh na mor.

43 Tum sun chuke ho, ki kahá gayá thá; Apne parausí se mahabbat rakh, aur apne dushman se 'adawat; 44 lekin main tum se yih kahtá hún, ki apne dushmanon se mahabbat rakkho, aur apne satánewálon ke liye du'á mángo; 45 táki tum apne Báp ke jo ásmán par hai beṭe thahro; kyúnci wuh apne súraí ko badon aur nekon donon par chamkátá hai, aur rástázon aur wáráston donon par menh barsátá hai. 46 Kyúnci agar tum apne mahabbat rakknewálon hí se mahabbat rakkho, to tumháre liye kyá ajr hai? kyá mahául lenewále bhí aisá nahín karte? 47 Aur agar tum faqat apne bháiyon hí ko salám karo, to kyá ziyáda karte ho? kyá gair-qasamon ke log bhí aisá nahín karte? 48 Pas cháhiye ki tum kámil ho jaisá tumhárá ásmání Báp kámil hai.

6 Khabardár, apne rástbázi ke kám ádmion ke sámné dikháne ke liye na karo; nahín to tumháre Báp ke pás jo ásmán par hai tumháre liye kuchh ajr nahín hai.

2 Pas jab tú khairát kare, to apne áge narsingá na bajwá, jaisá riyákár 'ibádatkhánon aur kuchon men karte hain, táki log un kí baráí karen. Main tum se sach kahtá hún, ki wuh apná ajr pá chuke. 3 Balki jab tú khairát kare, to jo terá dahiná háth kartá hai, use terá báyan háth na jáne; 4 táki terí khairát poshída rahe; is súraí men terá Báp, jo poshídagi men dekhtá hai, tujhe badla degá.

5 Aur jab tum du'á mángo, to riyákáron kí mánind na ho; kyúnci wuh 'ibádatkhánon men aur bázáron ke moron par khare hokar du'á mángni pasand karte hain, táki log unhen dekhen. Main tum se sach kahtá hún, ki wuh apná ajr pá chuke.

6 Balki jab tú du'á mánge, to apní koṭhrí men já, aur darwáza band karke apne Báp se jo poshídagi men hai du'á máng; is súraí men terá Báp jo poshídagi men dekhtá hai, tujhe badla degá. 7 Aur du'á mángte waqt, gairqaumon ke logon kí tarah bak bak na karo; kyúnci wuh samajhte hain, ki hamáre bahut bolne ke sabab hamári suní jáegi.

8 Pas un kí mánind na bano, kyúnci tumhárá Báp tumháre mángne se pahle hí jántá hai, ki tum kin kin chizon ke muhtáj ho. 9 Pas tum is tarah du'á mángá karo, ki Ai hamáre Báp, tú jo ásmán par hai; terá nám pák maná jáe; 10 terí bádsháhat áe; terí marzi, jaisí ásmán par púrí hotí hai, zamín par bhí ho; 11 hamári roz kí roṭí áj hamen de; 12 aur jis tarah ham ne apne qarzdáron ko mu'áf kiyá hai, tú bhí hamáre qarz hamen mu'áf kar; 13 aur hamen ázmáish men na lá, balki buráí se bachá. [Kyúnci bádsháhí aur qudrat aur jalál haméshe tere hí hain. A'mín.] 14 Is liye kí agar tum ádmion ke qusúr mu'áf karoge, to tumhárá ásmání Báp bhí tumhen mu'áf karegá. 15 Aur agar tum ádmion ke qusúr mu'áf na karoge, to tumhárá Báp bhí tumháre qusúr mu'áf na karegá.

16 Aur jab tum roza rakkho, to riyákáron kí tarah apní súraí udás na banáo, kyúnci wuh apná munh bigarte hain, táki log unhen rozadár

jānen. Main tum se sach kahtā hūn, kī wuh apnā ajr pā chuke. 17 Balki jab tū roza rakkhe, to apne sir men tel dāl, aur munh dho; 18 tāki ādmī nahīn, balki terā Bāp, jo poshidagi men hai, tujhe rozadār jāne; is sūrat men terā Bāp, jo poshidagi men dekhtā hai, tujhe badla degā.

19 Apne wāste zamīn par māl jama' nā karo, jāhān kīfā aur zang kharāb kartā hai, aur jāhān chor naqb lagāte aur churāte hain; 20 balki apne liye āsmān par māl jama' karo, jāhān nā kīfā kharāb kartā hai, nā zang, aur nā wāhān chor naqb lagāte aur churāte hain; 21 kyūnki jāhān terā māl hai, wāhīn terā dīl bhī lagā rahegā. 22 Badan kā chirāg ānkh hai: pas agar terī ānkh durust ho, to terā sārā badan raushan hogā; 23 aur agar terī ānkh kharāb ho, to terā sārā badan tārīk hogā; pas agar wuh raushnī jo tujh men hai tārīkī ho, to tārīkī kaisī barī hogī! 24 Koī ādmī do mālīkon kī khidmat nahīn kar saktā; kyūnki yā to ek se 'adāwat rakkhegā, aur dūsre se mahabbat, yā ek se milā rahegā, aur dūsre ko nāchīz jānegā. Tum Khudā aur daulat donon kī khidmat nahīn kar sakte. 25 Is liye main tum se kahtā hūn, kī apnī jān kī fikr nā karnā kī ham kyā khāenge? yā kyā piēnge? aur nā apne badan kī, kī kyā pahīenge? Kyā jān kharāb se, aur badan poshāk se barhkar nahīn? 26 Hawā ke parandon ko dekho, kī nā bote hain, nā kātte, nā koṭhīyon men jama' karte hain; taubhī tumhārā āsmānī Bāp un ko khilātā hai. Kyā tum un se ziyāda qadr nahīn rakhte? 27 Tum men aīsā kaun hai, jo fikr karke apnī 'umr men ek gharī bhī barhā sake? 28 Aur poshāk ke liye kyūn fikr karte ho? Janglī soan ke darakhton ko gaur se dekho, kī wuh kis tarah barhte hain; wuh nā mīhnat karte, nā kātte hain; 29 taubhī main tum se kahtā hūn, kī Sulaimān bhī, bāwujūd apnī sārī shān o shaukat ke, un men se kisī kī mānīnd poshāk pahīne hūe nā thā. 30 Pas jab Khudā maldān kī ghās ko, jo āj hai, aur kal tanūr men jhonkī jāegī, aīsī poshāk pahīnātā hai, to ai kamī'iqādo, tum ko kyūn nā pahīnā degā? 31 Is liye fikrmand hokar yih nā kahō, kī Hām kyā khāenge? yā kyā piēnge? yā kyā pahīenge? 32 kyūnki in sab chizon

kī talāsh men gairqāumen rahtī hain; aur tumhārā āsmānī Bāp jāntā hai, kī tum in sab chizon ke muhtāj ho; 33 balki tum pahle us kī bādshāhat aur us kī rāstbāzī kī talāsh karo, to yih sab chizen bhī tumhen mil jāengī. 34 Pas kal ke liye fikr nā karo, kyūnki kal kā din apne liye āp fikr kar legā; A'j ke liye āj hī kā dukh kāfī hai.

7 'Aibjoi nā karo, kī tumhārī bhī 'aibjoi nā kī jāe; 2 kyūnki jis tarah tum 'aibjoi karte ho, usī tarah tumhārī bhī 'aibjoi kī jāegī, aur jis paimāne se tum nāpte ho, usī se tumhāre wāste nāpā jāegā. 3 Tū kyūn apne bhāī kī ānkh ke tinke ko dekhtā hai, aur apnī ānkh ke shahtīr par gaur nahīn kartā? 4 Aur jab terī hī ānkh men shahtīr hai, to tū apne bhāī se kyūnkar kah saktā hai, kī Lā, terī ānkh men se tinkā nikāl dūn? 5 Ai riyākār, pahle apnī ānkh men se to shahtīr nikāl, phir apne bhāī kī ānkh men se tinke ko achchhī tarah dekhkar nikāl sakēgā.

6 Pāk chīz kutton ko nā do, aur apne motī sūaron ke āge nā dālo; aīsā nā ho, kī wuh unhen pānwon ke nīche raunden, aur palāṭkar tumhen phāren.

7 Māngo, to tumhen diyā jāegā; dhūndho, to pāoge; darwāza khatkhatāo, to tumhāre wāste kholā jāegā; 8 kyūnki jo koī māngtā hai, use miltā hai; aur jo dhūndhtā hai, wuh pātā hai; aur jo khatkhatātā hai, us ke wāste kholā jāegā. 9 Tum men aīsā kaun sā ādmī hai, kī agar us kā betā us se rotī mānge, to wuh use patthar de? 10 Yā agar māchhī mānge, to use sānp de? 11 Pas jab kī tum bure hokar, apne bachchon ko achchhī chizen denī jānte ho, to tumhārā Bāp jo āsmān par hai apne māngnewālon ko achchhī chizen kyūn nā degā? 12 Pas jo kuchh tum chāhte ho, kī log tumhāre sāth karen wuhī tum bhī un ke sāth karo; kyūnki Tauret aur nabīon kī ta'lim yihī hai.

13 Tang darwāze se dākhil ho, kyūnki wuh darwāza chaurā hai, aur wuh rāsta kushāda hai, jo halākat ko pahunchātā hai; aur us se dākhil honewāle bahut hain; 14 kyūnki wuh darwāza tang hai, aur wuh rāsta sakrā hai, jo zīndagi ko pa-

hugcháá hai, aur us ke pánewále thore hain.

15 Jhúthe nabion se khabardár nahio, jo tumháre pás bheron ke bhes meñ áte hain, magar batin meñ pánewále bheriye hain. 16 Un ke phalon se tum unhen pahchán loge. Kyá jháriyon se angúr, yá anjir se anjir tofte hain? Har tarah har ek achchá darakht achchá phal látá hai, aur burá darakht burá phal látá hai. 18 Achchá darakht burá phal nahin lá saktá, na burá darakht achchá phal lá saktá hai. 19 Jo darakht achchá phal nahin látá, wuh kátá aur ág meñ dálá játá hai. 20 Pas un ke phalon se tum unhen pahchán loge. 21 Jo mujh se, Ai Khudáwand, ai Khudáwand, kahte hain, un meñ se har ek ásmán kí bádsháhat meñ dákhil na hogá, magar wuhí jo mere ásmáni Báp kí marzi par chaltá hai. 22 Us din bahutere mujh se kahenge; Ai Khudáwand, ai Khudáwand, kyá ham ne tere nám se nubuwat nahin kí, aur tere nám se badrúhon ko nahin nikálá, aur tere nám se bahut se mu'jize nahin díkháe? 23 Us waqt main un se sáf kah dúngá, ki Merí kabhí tum se wáqifiyat na thí: ai badkáro, mere pás se chale jáo. 24 Pas jo koí merí yih báten suntá, aur un par 'amal kartá hai, wuh us 'aqlmand ádmí kí mánind thahregá, jis ne chaṭán par apná ghar banáyá; 25 aur meñ barsá, aur pání charhá, aur ándhiyán chalin, aur us ghar par takkaren lagín; lekin wuh na girá, kyunki us kí bunyád chaṭán par dáli gayí thí. 26 Aur jo koí merí yih báten suntá hai, aur un par 'amal nahin kartá, wuh us bewuqúf ádmí kí mánind thahregá, jis ne apná ghar ret par banáyá; 27 aur meñ barsá, aur pání charhá, aur ándhiyán chalin, aur us ghar ko sádma pahuncháyá, aur wuh gir gayá, aur bi'kull barbád ho gayá.

28 Jab Yisú' ne yih báten khatm kí, to aisá húa ki bhír us kí ta'lim se hairán hui: 29 kyunki wuh un ke faqilion kí tarah nahin, balki sáhib i ikhtiyár kí tarah unhen ta'lim detá thá.

8 Jab wuh us pahar se utrá, to bahut sí bhír us ke píchhe ho lí. 2 Aur dekho, ek koṛhí ne pás ákar use sijda kiyá, aur kahá; Ai Khudáwand, agar tú cháhe, to mujhe

pák sáf kar saktá hai. 3 Us ne háth barhákar use chhúa, aur kahá; Main cháhtá hün, tú pák sáf ho já. Wuh fauran koṛh se pák sáf ho gayá. 4 Yisú' ne us se kahá; Khabardár, kisi se na kahná, balki jákar apne tañ káhin ko díkhá, aur jo nazr Músá ne muqarrar kí hai use guzrán, táki un ke liye gawáhi ho.

5 Aur jab wuh Kafarnahúm meñ dákhil húa, to ek súbadár us ke pás áyá, aur us kí minnat karke kahá; 6 Ai Khudáwand, merá khádim fálíj ká mára ghar meñ pará hai, aur niháyat taklíf meñ hai. 7 Us ne us se kahá; Main ákar us ko achchá kar dúngá. 8 Súbadár ne jawáb meñ kahá; Ai Khudáwand, main is láiq nahin, ki tú merí chhat ke niche áyá; balki sírf zabán se kah de, to merá khádim shifá pá jáegá. 9 Kyunki main bhí dústre ke ikhtiyár meñ hün, aur sipáhi mere mátaht hain; aur jab ek se kahtá hün, ki Já, to wuh játá hai; aur dústre se, ki A, to wuh áta hai; aur apne naukar se, ki Yih kar, to wuh kartá hai. 10 Yisú' ne yih sunkar ta'ajjub kiyá, aur píchhe ánewálon se kahá; Main tum se sach kahtá hün, ki main ne Isráil meñ bhí aisá ímán nahin páyá. 11 Aur main tum se kahtá hün, ki bahutere púráb aur pachehim se ákar, Ibráhim aur Izháq aur Ya'qúb ke sáth ásmán kí bádsháhat kí ziyáfat meñ sharík honge: 12 magar bádsháhat ke beṭe báhar andhere meñ dále jáenge; wahán roná aur danton ká píná hogá. 13 Aur Yisú' ne súbadár se kahá; Já, jaisá tú ne i'tiqád kiyá, tere liye waisá hí ho; aur usí gharí khádim ne shifá pái.

14 Aur Yisú' ne Patras ke ghar meñ ákar, us kí sás ko tap meñ pará dekhá. 15 Us ne us ká háth chhúa, aur tap us par se utar gayí; aur wuh uth kharí hui, aur us kí khidmat karne lagi. 16 Jab shám hui, to us ke pás bahut se logon ko láe, jin meñ badrúhen thín: us ne rúhon ko zabán hí se kahkar nikál diyá, aur sab bí-máron ko achchá kar diyá; 17 táki jo Yasha'yáh nabí kí ma'rifat kahá gayá thá, wuh púra ho, ki Us ne ap hamári kamzorián le lín, aur bímaríán uthá lín.

18 Jab Yisú' ne apne gird bahut sí bhír dekhí, to pár chalne ká hukm diyá. 19 Aur ek faqih ne pás ákar

us se kahá; Ai Ustád, jahán kahín tú jáegá, máh tere píchhe chaluñgá. 20 Yisú' ne us se kahá, ki Lotíyón ke bhaṭ hote haiñ, aur hawá ke paráññon ke ghoñse; magar Ibn i A'dam ke liye sir dharne kí bhí jagah nahín. 21 Ek aur shágird ne us se kahá; Ai Khudáwand, mujhe ijázat de, ki pahle jákar apne báp ko dáfn karún. 22 Yisú' ne us se kahá; Tú mere píchhe chal, aur murdon ko apne murde dáfn karne de.

23 Jab wuh kishṭí par charhá, to us ke shágird us ke sáth ho liye. 24 Aur dekho, jhíl men aisá bará túfán áyá, kí kishṭí lahron men chhip gayí; magar wuh sotá thá. 25 Unhon ne pás ákar use jagáyá, aur kahá; Ai Khudáwand, hamen bachá; ham hálek húe játe haiñ. 26 Us ne un se kahá; Ai kami'tiqádo, darte kyún ho? Tab us ne uthkar hawá aur páni ko dáptá, aur bará amn ho gayá. 27 Aur log ta'ajjub karke kahne lage; Yih kis taráh ká ádmí hai, ki hawá aur páni bhí us ká hukm mánte haiñ?

28 Jab wuh us pár Gadareníon ke mulk men pahunchá, to do ádmí jin men badrúhen thín, qabron se nikalkar use mile; wuh aise tundmizáj the, kí kól us ráste se guzar nahín saktá thá. 29 Aur dekho, unhon ne chillákar kahá; Ai Khudá ke Bete, hamen tujh se kyá kám? Kyá tú is liye yáhán áyá hai, ki waqt se pahle hamen 'azáb men dále? 30 Un se kuchh dúr bahut se súaron ká gol char rahá thá. 31 Pas badrúhon ne us kí minnat karke kahá, kí Agar tú ham ko nikáltá hai, to hamen súaron ke gol men bhej de. 32 Us ne un se kahá, kí Jáo. Wuh nikalkar súaron ke andar chali gayín; aur dekho, sára gol karáre par se jhapatkar jhíl men já pará, aur páni men dúb mará. 33 Aur charánewále bháge, aur shahr men jákar sab májará, aur un ká ahwál, jin men badrúhen thín, bayán kiyá. 34 Aur dekho, sára shahr Yisú' se milne ko niklá, aur use dekhkar minnat kí, kí hamari sarraddon se báhar chala já.

9 Phir wuh kishṭí par charhkar pár gayá, aur apne shahr men áyá. 2 Aur dekho, log ek mafúj ko, charpál par pará húa, us ke pás láe. Yisú' ne un ká imán dekhkar, mafúj se kahá; Bete, khatir jama' rakh; tere gunáh mu'áf húe.

3 Aur dekho, ba'z faqíhon ne apne dil men kahá; Yih kufr baktá hai. 4 Yisú' ne un ke khayál, ma'lúm karke kahá, kí Tum kyún apne dilon men bure khayál láte ho? 5 A'sán kyá hai, yih kahná, kí Tere gunáh mu'áf húe, yá yih kahná, kí Uth aur chal phir? 6 Lekin is liye kí tum ján lo, kí Ibn i A'dam ko zarín par gunáhon ke mu'áf karne ká ikhtiyár hai, (us ne mafúj se kahá); Uth; apni charpál uthá, aur apne ghar chala já. 7 Wuh uthkar apne ghar chala gayá. 8 Log yih dekhkar dar gaye, aur Khudá kí baráí karne lage, jis ne ádmion ko aisá ikhtiyár bakhshá.

9 Yisú' ne wahán se áge barhkar, Matí nám ek shakhs ko mahsúl kí chauki par baithe dekhá; aur us se kahá; Mere píchhe ho le. Wuh uthkar us ke píchhe ho liyá.

10 Aur jab wuh ghar men, khána kháne baithá húa thá, to aisá húa kí bahut se mahsúl lenewále aur gunahgár ákar Yisú' aur us ke shágirdon ke sáth kháne baithe. 11 Farisíon ne yih dekhkar us ke shágirdon se kahá; Tumhárá ustád mahsúl lenewálon aur gunahgáron ke sáth kyún khátá hai? 12 Us ne yih sunkar kahá, kí Tanduruston ko hakím darkár nahín, balki bimáron ko. 13 Magar tum jákar is ke ma'ni daryáft karo, kí Main qurbáni nahín, balki rahmí pasand kartá hún; kyúnki main rástbázon ko nahín, balki gunahgáron ko buláne áyá hún.

14 Us waqt Yóhanná ke shágirdon ne us ke pás ákar kahá; Kyá sabab hai, kí ham aur Farisí to aksar roza rakhte haiñ, aur tere shágird roza nahín rakhte? 15 Yisú' ne un se kahá; Kyá baráti, jab tak dulhá un ke sáth hai, mátam kar sakte haiñ? Magar wuh din áenge, kí dulhá un se judá kiyá jáegá, us waqt wuh roza rakkhenge. 16 Kore kapre ká paiwand puráni poshák men ketí nahín lagátá, kyúnki wuh paiwand poshák men se kuchh khench letá hai, aur wuh ziyáda phat játi hai. 17 Aur nayí mai puráni mashkon men nahín bharte, warna mashken phat játi haiñ, aur mai bah játi hai, aur mashken barbád ho játi haiñ; balki nayí mai nayí mashkon men bharte haiñ, aur wuh donon bachi rahti haiñ.

18 Wuh un se yih baten kah hí rahá thá, kí dekho, ek sardár ne ákar

use sijda kiyá aur kahá; Merí beṭí bhí marí hai; lekin tú chalkar apná háth us par rakh, to wuh zinda ho jāegi. 19 Yisú' uṭkar apne shá-girdon samet us ke pichhe ho liyá. 20 Aur dekho, ek 'aurat ne jis ke bárah baras se khún jári thá, us ke pichhe ákar us kí poshák ká kanára chhúá; 21 kyúnci wuh apne jí men kahtí thí, ki Agar sírf us kí poshák hí chhú lúngí, to achchhi ho jáúngí. 22 Yisú' ne phirkar use dekhá, aur kahá; Beṭí, khátir jama' rakh; tere imán ne tujhe achchhá kar diyá; pas wuh 'aurat usí gharí achchhi ho gayí. 23 Aur jab Yisú' sardár ke ghar men áyá, aur bānsli bajānewálon ko, aur bhí ko gul macháte dekhá, 24 to kahá; Hāṭ jáo, kyúnci laṛkí marí nahī, balki sotí hai. Wuh us par hānsne lage. 25 Magar jab bhí nikál dí gayí, to us ne andar jákar, us ká háth pakrá, aur laṛkí uṭhí. 26 Aur is bát kí shuhrat us tamám 'iláqe men phail gayí.

27 Jab Yisú' wahān se áge barhá, to do andhe us ke pichhe yih pukárte hūe chale, ki Ai Ibn i Dáúḍ, ham par rahm kar. 28 Jab wuh ghar men pahunchá, to wuh andhe us ke pás áe; aur Yisú' ne un se kahá; Kyá tumhen i'tiqád hai, ki main yih kar saktá hūn? Unhon ne us se kahá; Hān, Khudá-wand. 29 Tab us ne un kí ánkhen chhúkar kahá; Tumháre i'tiqád ke muwáfiq tumháre liye ho. 30 Aur un kí ánkhen khul gayín. Aur Yisú' ne unhen tákid karke kahá; Khabardár, koí is bát ko na jáne. 31 Magar unhon ne nikalkar us tamám 'iláqe men us kí shuhrat phailá dí.

32 Jab wuh báhar já rahe the, to dekho, log ek gúncge ko us ke pás láe, jis men badrúh thí. 33 Aur jab wuh badrúh nikál dí gayí, to gúncgá bolne lagá; aur logon ne ta'ajjub karke kahá, ki Isráil men aisá kabhí nahī dekhá gayá. 34 Magar Farisyon ne kahá, ki Yih to badrúhon ke sardár kí madad se badrúhon ko ní-káltá hai.

35 Aur Yisú' sab shahron aur gápnw-on men phirtá rahá, aur un ke 'ibádatkhānon men ta'lim detá, aur bádsháhat kí khushkhabarí kí manáḍí kartá, aur har tarah kí bímári aur har tarah kí kamzori dūr kartá rahá. 36 Aur jab us ne bhí ko

dekhá, to us ko logon par tars áyá, kyúnci wuh un bhefon kí manind jin ká charwáhá na ho, khastahál aur paráganda the. 37 Tab us ne apne shágirdon se kahá, ki Fasl to bahut hai, lekin mazdúr thore hain. 38 Pas fasl ke málík kí minnat karo, ki wuh apní fasl káṭne ke liye mazdúr bhej

10 de. 1 Phir us ne apne bárah shágirdon ko pás bulákar, unhen nápák rúhon par ikhtiyár bakhshá, ki un ko níkalén, aur har tarah kí bímári aur har tarah kí kamzori ko dūr karen.

2 Aur bárah rasúlon ke nám yih hain: pahlá, Shama'un, jo Patras kahlátá hai, aur us ká bhái Andriyás; Zabdí ká beṭá Ya'qúb, aur us ká bhái Yúhanná; 3 Filippus, aur Bartulmái; Tomá aur Matí mahsúl lenewálá; 4 Halfái ká beṭá Ya'qúb aur Taddí; Shama'un Qan'áni, aur Yahúdáh Iskariyotí, jis ne use pakaṛwá bhí diyá. 5 In bárah ko Yisú' ne bhejá, aur unhen hukm deke kahá, ki

Gairqaumon kí taraf na jáná, aur Sámáron ke kisí shahr men dákhil na honá; 6 balki Isráil ke gharáne kí khoí hūi bhefon ke pás jáná. 7 Aur chalte chalte yih manáḍí karná, ki A'smán kí bádsháhat nazdik á gayí hai. 8 Bímáron ko achchhá karná; murdon ko jiláná; koṭhiyon ko pák sáf karná; badrúhon ko níkalná: tum ne muft páyá, muft dená: 9 na soná apne kamarband men rakhná, na chándí, na paise; 10 ráste ke liye na jholí lená, na do do kurte, na jútiy-án, na láthí; kyúnci mazdúr apní khurák ká haqqdár hai. 11 Aur jis shahr yá gápnw men dákhil ho, daryáft karo ki us men kaun láiq hai; aur jab tak wahān se rawána na ho, usí ke hān raho. 12 Aur ghar men dákhil hote waqt, use du'á e khair do; 13 aur agar wuh ghar láiq ho, to tumhárá salám use pahunché, aur agar láiq na ho, to tumhárá salám tum par phir áe. 14 Aur agar koí tumhen qubúl na kare, aur tumhári báten na sune, to us ghar, yá us shahr se báhar níkalte waqt, apne pápnwon kí gard jhár do. 15 Main tum se sach kahtá hūn, ki 'adálat ke dín, us shahr kí nisbat Sadom aur 'Amoráh ke 'iláqe ká hál ziyáda bardásht ke láiq hogá.

16 Dekho, main tumhen bhejtá

hūn, goyá bheron ko bheriyon ke bich men; pas sanpon ki manind hoshyar, aur kabutaron ki manind bhole bano. 17 Magar admion se khabardar rahō, kyunki wuh tumhen 'adalaton ke hawale karenge, aur apne 'ibadatkhanon men tumhare kore marenge; 18 aur tum mere sabab hakimon aur badshahon ke samne hazir kiye jaoge, taki un ke aur gairqamon ke liye gawahi ho. 19 Lekin jab wuh tumhen pakarwaen, to fikr na karna ki ham kis tarah kahen ya kyā kahen; kyunki jo kuchh kahna hoga, usi gharl tumhen bataya jaega. 20 Kyunki bolnewale tum nahin, balki tumhare Bap ki Ruh hai jo tum men bolti hai. 21 Bhai ko bhai qatl ke liye hawale karenge, aur bete ko bap; aur bete apne man bap ke barkhilaf khare hokar unhen marwa dalenge. 22 Aur mere nam ke ba'is sab log tum se 'adawat karenge; magar jo akhir tak bardasht karenge, wuh nafat paega. 23 Lekin jab tumhen ek shahr men satan, to dusre ko bhag jao, kyunki main tum se sach kahta hun, ki tum Israil ke sab shahron men na phir chukoge, ki Ibn i A'dam a jaega.

24 Shagird apne ustad se bara nahin hota, aur na naukar apne malik se. 25 Shagird ke liye yeh kafi hai, ki apne ustad ki manind ho, aur naukar ke liye yeh, ki apne malik ki manind. Jab unhon ne ghar ke malik ko Ba'atrabul kaha, to us ke gharane ke logon ko kyun na kahenge? 26 Pas un se na daro, kyunki koi chiz dhaki nahin, jo kholi na jaegi, aur na koi chiz chhipi hai, jo jani na jaegi. 27 Jo kuchh main tum se andhere men kahta hun, ujale men kahō, aur jo kuchh tum kan men sunte ho, kothon par us ki manadi karo. 28 Jo badan ko qatl karte haig, aur ruh ko qatl nahin kar sakte, un se na daro; balki usi se daro, jo ruh aur badan donon ko jahannam men halak kar sakti hai. 29 Kyā paise ki do churiyan nahin bikti? Aur un men se ek bhi tumhare Bap ki marzi bagair zamin par nahin gir sakti; 30 balki tumhare sir ke bal bhi sab gine hue hain. 31 Pas daro nahin; tumhari qadr to bahut si churiyon se ziyada hai. 32 Pas jo koi admion ke samne mera iqrar karega, main bhi apne Bap ke samne,

jo asman par hai, us ka iqrar karunga. 33 Magar jo koi admion ke samne mera inkar karega, main bhi apne Bap ke samne, jo asman par hai, us ka inkar karunga.

34 Yeh na samjho, ki main zamin par sulh karane aya; sulh karane nahin, balki talwar chalwane aya hun. 35 Kyunki main is liye aya hun, ki admi ko us ke bap se, aur beti ko us ki man se, aur bahu ko us ki sas se, juda kar dun; 36 aur admi ke dushman us ke ghar hi ke log honge. 37 Jo koi bap ya man ko mujh se ziyada 'aziz rakhta hai, wuh mere laiq nahin; aur jo koi bete ya beti ko mujh se ziyada 'aziz rakhta hai, wuh mere laiq nahin. 38 Aur jo koi apni salib na uthae aur mere piche na chale, wuh mere laiq nahin. 39 Jo koi apni jan bachata hai, use khoega, aur jo koi mere sabab apni jan khoti hai, use bachaega.

40 Jo tumhen qubul karti hai, wuh mujhe qubul karti hai, aur jo mujhe qubul karti hai, wuh mere bhejnewale ko qubul karti hai. 41 Jo nabi ke nam se nabi ko qubul karti hai, wuh nabi ka ajr paega; aur jo rastbaz ke nam se rastbaz ko qubul karti hai, wuh rastbaz ka ajr paega. 42 Aur jo koi shagird ke nam se in chhoton men se kisi ko sirf ek piyala thana pani hi pilaega, main tum se sach kahta hun, ki wuh apna ajr hargiz na khoega.

11 Jab Yisu' apne barah shagirdon ko hukm de chuka, to aisa hua ki wahan se chala gaya, taki un ke shahron men ta'lim de aur manadi kare.

2 Aur Yuhanna ne qaidkhane men Masih ke kamon ka hal sunkar, apne shagirdon ki marifat us se puchhwa bheja. 3 ki A'newala tu hi hai, ya ham dusre ki rah dekhen? 4 Yisu' ne jawab men un se kaha, ki Jo kuchh tum sunte aur dekhte ho, jakar Yuhanna se bayan kar do. 5 ki andhe dekhte, aur langre chalte phirte hain, kofhi pak saf kiye jate, aca bahre sunte hain, aur murde zinda kiye jate hain, aur garibon ko khusi khabari sunai jati hai; 6 aur mu batak wuh hai, jo mere sabab se thokar na khae. 7 Jab wuh rawana ho liye, to Yisu' ne Yuhanna ki bahat logon se kahna shuru' kiya, ki Tum biyaban men kyā dekhte gaye the?

kyá hawá se hilte húa sarkande ko ?
8 To phir kyá dekhne gaye the ?
Kyá mihín kapre pahine húa shakhs
ko ? Dekho, jo mihín kapre pa-
hinte hain, wuh bádsháhon ke ghar-
on men hote hain. 9 To phir kyún
gaye the ? Kyá ek nabí ke dekhne
ko ? Hán, main tum se kahtá hún,
balki nabí se bare ko. 10 Yih wuhí
hai, jis kí bábat likhá hai, ki

Dekh, main apná paigambar tere
áge bhejtá hún.

Jo terí ráh tere áge taiyár karegá.

11 Main tum se sach kahtá hún, ki
jo ádraton se paidá húa hain, un
men Yúhanná bapisma denewále
se koí bará nahín húa, lekin jo ásmán
kí bádsháhat men chhotá hai, wuh
us se bará hai. 12 Aur Yúhanná
bapisma denewále ke dinon se ab
tak, ásmán kí bádsháhat par zor hotá
rahá hai, aur zoráwar use chhín lete
hain. 13 Kyúnki sab nabíon aur
Tauret ne Yúhanná tak nubuwwat kí.
14 Aur cháhó to máno, Eliyyáh jo
ánewalá thá, yihí hai. 15 Jis ke
sunne ke kán hon, wuh sun le.
16 Pas is zamáne ke logon ko main
kis se tashbíh dún ? Wuh un larcon
kí manind hain, jo bázaron men baithe
húe apne sáthiyon ko pukárkar kahte
hain. 17 ki Ham ne tumháre liye
bánslí bajái, aur tum na náche ; ham
ne mátam kiyá, aur tum ne chhátí na
pítí. 18 Kyúnki Yúhanná na khátá
áyá, na pítá ; aur wuh kahte hain, ki
Us men badrúh hai. 19 Ibn i A'dam
khátá pítá áyá, aur wuh kahte hain ;
Dekho, kháu aur sharábí ádmí, mah-
súl lenewálon aur gunahgáron ká
yár ! Magar hikmat apne kámon se
rást sábit húi.

20 Wuh us waqt un shahron ko
malámat karne lagá, jin men us ke
aksar mu'jize záhír húe the, kyúnki
unhon ne tauba na kí thí ; ki 21 Ai
Khurázín, tujh par afsos ! Ai Bait-
saidá, tujh par afsos ! kyúnki jo mu-
jize tum men záhír húe, agar wuh
áur aur Saidá men záhír hote, to tát
pakar aur khák men baitkar, kab
tauba kar lete. 22 Magar main
tum se kahtá hún, ki 'adálat ke din
áur aur Saidá ká hál tumháre hál se
ziyáda bardásht ke láiq hogá. 23 Aur
ai Kafarnahúm, kyá tú ásmán tak
baland kiyá jáegá ? tú to 'álam i
arwáh men utregá, kyúnki jo mu'jize
tujh men záhír húe, agar Sodom men

hote, to áj tak qáim rahtá. 24 Magar
main tum se kahtá hún, ki 'adálat ke
din Sodom ke 'iláqe ká hál tere hál
se ziyáda bardásht ke láiq hogá.

25 Us waqt Yisú' ne kahá ; Ai Báp,
ásmán aur zamín ke Khudáwand,
main terí hamd kartá hún, ki tú ne
yih báten dánáon aur 'aqlmandon se
chhipáin, aur bachchon par záhír
kín. 26 Hán, ai Báp ; kyúnki aisá
hí tujhe pasand áyá. 27 Mere Báp
kí taraf se sab kuchh mujhe saunpá
gayá, aur koí Beṭe ko nahín jántá,
siwá Báp ke ; aur koí Báp ko nahín
jántá, siwá Beṭe ke, aur us ke, jis
par Beṭá use záhír karná cháhó.
28 Ai mihnát uṭhánewálo, aur bojh se
dabe húe logo, sab mere pás áo, main
tumhen áram dúngá. 29 Merá júá
apne úpar uṭhá lo, aur mujh se síkho ;
kyúnki main halím hún, aur dil ká
firotan ; to tumhári jánen áram páengi.
30 Kyúnki merá júá muláim hai, aur
merá bojh halká.

12 Us waqt Yisú' sabbt ke din
kheton men hokar gayá, aur
us ke shágirdon ko bhúk lagí,
aur bálen toṭ toṭkar kháne lage.
2 Faríson ne dekhkar us se kahá, ki
Dekh, tere shágird wuh kám karte
hain, jo Sabbt ke din karná rawá nahín.
3 Us ne un se kahá ; Kyá tum ne yih
nahín parhá, ki jab Dáúd aur us ke
sáthí bhúke the, to us ne kyá kiyá ?
4 wuh kyúnkar Khudá ke ghar men
gayá, aur nazr kí rotiyán kháin, jin ká
khána na us ko rawá thá, na us ke
sáthiyon ko, magar sírf káhinon ko ?
5 Yá tum ne Tauret men nahín
parhá, ki káhin Sabbt ke din haikal
men Sabbt kí behurmatí karte hain,
aur bequsúr rahte hain ? 6 Main
tum se kahtá hún, ki yahán wuh hai,
jo haikal se bhí bará hai. 7 Lekin
agar tum is ke ma'ní jánte, ki Main
qurbání nahín, balki rahm pasand
kartá hún, to bequsúron ko qusúrwár
na thahráte. 8 Kyúnki Ibn i A'dam
Sabbt ká málik hai.

9 Aur wuh wahán se chalkar, un
ke 'ibádatkháne men gayá ; 10 aur
dekho, wahán ek ádmí thá, jis ká
háth súkhá húa thá. Unhon ne us
par ilzám lagáne ke iráde se yih
púchhá, ki Kyá Sabbt ke din tandurust
karná rawá hai ? 11 Us ne un se
kahá ; Tum men aisá kaun hai, jis kí
ek hí bher ho, aur wuh Sabbt ke din
garhe men gir jáe, to wuh use pakar-

kar na nikále ? 12 Pas ádmí kí qadr to bhej se bahut hí ziyáda hai. Is liye Sabt ké din neki karní rawá hai. 13 Tab us ne us ádmí se kahá, kí Apná háth barhá. Us ne barháya, aur wuh दूसरे háth kí mánind durust ho gayá. 14 Is par Farísion ne báhar jákar us ke barkhiláf mashwara kiyá, kí use kis tarah halák karen. 15 Yisú' yih ma'lúm karke wahán se rawána huá; aur bahut se log us ke píchhe ho liye; aur us ne sab ko achchhá kar diyá, 16 aur unhen tákid kí, kí mujhe záhir na karná; 17 táki jo Yasha'yáh nabí kí ma'rifat kahá gayá thá, wuh púra ho, kí

18 Dekho, yih merá khádim hai, jise main ne chuná,

Merá piyará, jis se merá dil khush hai;

Main apní Rúh is par dálungá;

Aur yih gairqaumon ko insáf kí khabar degá.

19 Yih na jhagrá karegá, na shor; Aur na bázaron men koi is kí áwáz sunegá.

20 Yih kuchle húe sarkande ko na toregá,

Aur dhuwán uthte húe san ko na bujháegá,

Jab tak kí insáf kí fath na karáe;

21 Aur is ke nám se gairqaumen unmed rakkhengí.

22 Us waqt log us ke pás ek andhe gúnge ko láe, jis men badrúh thí; us ne use achchhá kar diyá; chunánchi wuh gúngá bolne aur dekhne lagá.

23 Aur sári bhíj hairán hokar kahne lagi; Kyá yih Ibn í Dáúd hai?

24 Farísion ne sunkar kahá, kí Yih badrúhon ke sardár Ba'alzabúl kí madad bagair badrúhon ko nahin nikáltá. 25 Us ne un ke khayálon ko jánkar un se kahá; Jis kisi bádsháhat men phút partí hai, wuh wirán ho játi hai, aur jis kisi shahr yá ghar men phút paregi, wuh qáim na rahéga; 26 aur agar Shaitán hí ne Shaitán ko nikála, to apná mukhálif ap ho gayá; phir us kí bádsháhat kyúnkar qáim rahegi? 27 Aur agar main Ba'alzabúl kí madad se badrúhon ko nikáltá hun, to tumháre bete kis kí madad se nikálte hain? Pas wuhí tumháre munsif hongé. 28 Lekin agar main Khudá kí Rúh kí madad se badrúhon ko nikáltá hun, to Khudá kí bádsháhat tumháre pás á pahunchí.

29 Yá kyúnkar koi ádmí kisi zoráwar

ke ghar men ghuskar us ká asbáb lút saktá hai, jab tak kí pahle us zoráwar ko na bándh le? phir wuh us ká ghar lút legá. 30 Jo mere sáth nahin, wuh mere khiláf hai; aur jo mere sáth jama' nahin kartá, wuh bakhertá hai. 31 Is liye main tum se kahtá hun, kí A'dmion ká har gunáh aur kufr to mu'áf kiyá jáegá; magar jo kufr Rúh ke haqq men ho, wuh mu'áf na kiyá jáegá. 32 Aur jo koi Ibn í A'dam ke barkhiláf koi bát kahegá, wuh to use mu'áf kí jáegi; magar jo koi Rúhu'í Quds ke barkhiláf koi bát kahegá, wuh use mu'áf na kí jáegi, na is 'álam men, na ánewále men. 33 Yá to darakht ko bhí achchhá kaho, aur us ke phal ko bhí achchhá; yá darakht ko bhí burá kaho, aur us ke phal ko bhí burá; kyúnki darakht phal hí se pahchána játa hai. 34 Ai sánp ke bachcho, tum bure hokar kyúnkar achchhi báten kah sakte ho? kyúnki jo dil men bhára hai, wuhí munh par áta hai. 35 Achchhá ádmí achchhe khazáne se achchhi chízen nikáltá hai; aur burá ádmí bure khazáne se burí chízen nikáltá hai. 36 Aur main tum se kahtá hun, kí jo nikammí bát log kahenge, 'adálat ke din us ká hisáb denge. 37 Kyúnki tú apní báton ke sabab se rástbáz thahráyá jáegá, aur apní báton ke sabab se qusúrwár thahráyá jáegá.

38 Is par ba'z faqihon aur Farísion ne jawáb men us se kahá; Ai Ustád, ham tujh se ek nishán dekhna cháhte hain. 39 Us ne jawáb dekar un se kahá, kí Is zamáne ke bure aur zinákár log nishán talab karte hain; magar Yúnus nabí ke nishán ke siwá koi aur nishán un ko na diyá jáegá; 40 kyúnki jaise Yúnus tén rát din machhli ke pet men rahá, waise hí Ibn í A'dam tén rát din zamin ke andar rahéga. 41 Nínaweh ke log is zamáne ke logon ke sáth 'adálat ke din khare hokar inhen mujrim thahráenge, kyúnki unhon ne Yúnus kí manadí par tauba kar lí, aur dekhon yahán wuh hai jo Yúnus se bhí ba hai. 42 Dakkhan kí malika is zamáne ke logon ke sáth 'adálat ke din uthkar inhen mujrim thahráegi, kyúnki wuh dunyá ke kanáre se Sulaimán kí hikmat sunne ko ái, aur dekho, yahán wuh hai, jo Sulaimán se bhí bará hai. 43 Jab nápak rúh ádmí men se nikáltí hai, to súkhe ma-

gámon men áram dhundhtí phirtí
hai, aur pátí nahín. 44 Tab kahtí
hai, ki Main apne us ghar men phir
jáegá, jis se niklí thí; aur ákar use
khará aur jhará húá aur árásta pátí
hai. 45 Phir jákar aur sát rúhen
apne se burí hamráh le áti hai, aur
wuh dákhil hokar wahán bastí hai,
aur us ádmí ká pichhlá hál pahle se
bhí kharáb ho játá hai. Is zamáne ke
bure logon ká hál bhí aisá hí hogá.

46 Jab wuh bhí se yih kah hí rahá
thá, to dekho, us kí máñ aur bhái
báhar khare the, aur us se báten karní
cháhte the. 47 Kisí ne us se kahá;
Dekh, terí máñ aur tere bhái báhar
khare hai, aur tujh se báten karní
cháhte hai. 48 Us ne khabar dene-
wále ke jawáb men kahá; Kaun hai
merí máñ, aur kaun hai mere bhái?
49 Aur apne shágirdon kí taraf háth
barhákar kahá; Dekho, merí máñ aur
mere bhái yih hai. 50 Kyúñki jo
koí mere ásmání Báp kí marzí par
chale, wuhí merá bhái aur bahin aur
máñ hai.

13 Usí roz Yisú' ghar se nikal-
kar jhíl ke kanáre já baíthá;
2 aur us ke pás aisí barí bhí
jama' ho gayí, kí wuh kishtí par charh
baíthá aur sári bhí kanáre par kharí
rahí. 3 Aur us ne un se bahut sí
báten tamsílon men kahín, kí Dekho,
ek bonewálá bíj bone niklá; 4 aur
bote waqt kuchh dáne ráh ke kanáre
gire, aur parandon ne ákar unhen
chug liyá; 5 aur kuchh pathrílí
zamín par gire, jahán unhen bahut
mittí na millí, aur gahrí mittí na milne
ke sabab jald ug áe; 6 aur jab
súraj niklá, to jal gaye, aur jar na
hote ke sabab súkh gaye. 7 Aur
kuchh jháriyon men gire, aur jháriyon
ne barhkar unhen dabá liyá; 8 aur
kuchh achchhí zamín men gire, aur
phal láe; kuchh sau guná, kuchh
sáth guná, kuchh tís guná. 9 Jis
ke kán hon, wuh sun le.

10 Shágirdon ne pás ákar us se
kahá; Tú un se tamsílon men kyún
báten kartá hai? 11 Us ne jawáb
men un se kahá; Is liye kí tum ko
ásmán kí bádsháhat ke bhedon kí
samajh dí gayí hai, magar unhen
nahín dí gayí. 12 Kyúñki jis ke
pás hai, use diyá jáegá, aur us ke
pás ziyáda ho jáegá; aur jis ke pás
nahín hai, us se wuh bhí le liyá jáegá,
jo us ke pás hai. 13 Main un se

tamsílon men is liye báten kartá hún,
ki dekhte hai aur phir nahín dekhte,
aur sunte hai aur phir nahín sunte,
aur nahín samajhte. 14 Aur un ke
haqq men Yasha'yáh kí yih peshingoi
púri hotí hai, kí

Tum kánon se sunoge, aur hargiz
na samjhoge;

Aur áñkhon se dekhoge, aur
hargiz ma'lúm na karoge;

15 Kyúñki is ummat ke dil par charbí
chhá gayí hai,

Aur wuh kánon se únchá sunte
hai,

Aur unhon ne apní áñkhen band
kar lí hai;

Kahín aisá na ho, kí áñkhon se
ma'lúm karen,

Aur kánon se sunen,

Aur dil se samjhen,

Aur rujú' laen,

Aur main unhen shifá bakhsún.

16 Lekin mubáarak hai tumhári áñ-
khen, is liye kí wuh dekhtí hai, aur
tumháre kán, is liye kí wuh sunte
hai. 17 Kyúñki main tum se sach
kahtá hún, kí bahut se nabílon aur
rástbázon ko árzú thí, kí jo báten tum
dekhte ho, dekhén, magar na dekhén;
aur jo báten tum sunte ho, sunén,
magar na sunén. 18 Pas bonewále
kí tamsíl suno. 19 Jab koí bádshá-
hat ká kalám suntá hai, aur samajhtá
nahín, to jo us ke dil men boyá gayá
thá, use wuh sharír ákar chhín le
játá hai. Yih wuh hai, jo ráh ke
kanáre boyá gayá thá. 20 Aur jo
pathrílí zamín men boyá gayá, yih
wuh hai jo kalám ko suntá hai, aur use
fi'lfaur khushí se qubúl kar letá hai;

21 lekin apne andar jar nahín rakhtá,
balki chandroza hai; aur jab kalám
ke sabab musíbat yá zulm barpá hotá
hai, to fi'lfaur thokar khá játá hai.
22 Aur jo jháriyon men boyá gayá,
yih wuh hai, jo kalám ko suntá hai,
aur dunyá kí fikr, aur daulat ká fareb
us kalám ko dabá detá hai, aur wuh
bephal rah játá hai. 23 Aur jo ach-
chhí zamín men boyá gayá, yih wuh
hai, jo kalám ko suntá aur samajhtá
hai, aur phal bhí látá hai; koí sau
guná phaltá hai, koí sáth guná, koí
tís guná.

24 Us ne ek áur tamsíl un ke
sámne pesh karke kahá, kí A'smán
kí bádsháhat us ádmí kí manind hai,
jis ne apne khet men achchhá bíj
boyá; 25 magar logon ke sote men,

us ká dushman áyá, aur gehúon men karwe dáne bhí bokar chalá gayá. 26 Pas jab pattiyán niklín, aur bálen áin, to wuh karwe dáne bhí dikháí diye. 27 Ghar ke málik ke naukaron ne ákar us se kahá ; Ai khudá-wand, kyá tú ne apne khet men achchhá bíj na boyá thá ; phir us men karwe dáne kahán se á gaye ? 28 Us ne un se kahá ; Yih kisi dushman ne kiyá hai. Naukaron ne us se kahá ; To kyá tú cháhtá hai, ki ham jákar unhen jama' karen ? 29 Us ne kahá ; Nahín ; kahín aisá na ho, ki karwe dánon ke jama' karne men, tum un ke sáth gehún bhí ukhár lo. 30 Fasl tak to donon ko ikatthá barhne do ; aur fasl ke waqt main kátnewálon se kah dúngá, ki Pahle karwe dáne jama' kar lo, aur jaláne ke wáste un ke gatthe bándh lo, aur gehún mere khatte men jama' kar do.

31 Us ne ek áur tamsíl un ke sámne pesh karke kahá, ki A'smán kí bádsháhat us ráí ke dáne kí mánind hai, jise kisi ádmí ne lekar apne khet men bo diyá : 32 wuh sab bíjon se chhotá to hai, magar jab barh játá hai, to sab tarkáriyon se bará hotá hai, aur aisá darakht ho játá hai, ki hawá ke parande ákar us kí dáliyón par baserá karte hai.

33 Us ne ek áur tamsíl unhen sunáí, ki A'smán kí bádsháhat us khamír kí mánind hai, jise kisi 'aurat ne lekar tin paimáne áte men milá diyá, aur hote hote sab khamír ho gayá.

34 Yih sab báten Yisú' ne bhír se tamsílon men kahín, aur bagair tamsíl ke wuh un se kuchh na kahtá thá ; 35 táki jo nabí kí ma'rifat kahá gayá thá, wuh púra ho, ki

Main tamsílen kahne ko apná munh kholúngá ;

Main un báton ko zahir karúngá, jo biná e 'álam ke waqt se poshída rahí hai.

36 Us waqt wuh bhír ko chhořkar ghar men gayá, aur us ke shágirdon ne us ke pás ákar kahá, ki Khet ke karwe dánon kí tamsíl hamen samjhá de. 37 Us ne jawáb men kahá, ki Achchhe bíj ká bonewálá Ibn i A'dam hai, 38 aur khet dunyá, aur achchhá bíj bádsháhat ke farzand, aur karwe dáne us sharír ke farzand ; 39 jis dushman ne unhen boyá, wuh Iblís hai ; aur fasl dunyá ká ákhir, aur kátnewále firishte. 40 Pas jaise

karwe dáne jama' kiye játe, aur ág men jaláe játe hai, waise hí dunyá ke ákhir men hogá. 41 Ibn i A'dam apne firishton ko bhejega, aur wuh sab thokar khilánewáli chízon aur badkaron ko us kí bádsháhat men se jama' karenge ; 42 aur unhen ág kí bhattí men dál denge ; wahán roná aur danton ká písná hogá. 43 Us waqt rástbáz apne Báp kí bádsháhat men áftáb kí mánind chamkenge. Jis ke kán hon, wuh sun le.

44 A'smán kí bádsháhat khet men ek chhipe hue khazáne kí mánind hai, jise kisi ádmí ne pákar chhipá diyá, aur khushí ke máre jákar jo kuchh us ká thá bech dálá, aur us khet ko mol le liyá.

45 Phir ásmán kí bádsháhat us saudágar kí mánind hai, jo 'umda 'umda motiyon kí talásh men thá : 46 jab use ek beshqímat motí milá, to jákar jo kuchh us ká thá, sab bech dálá, aur use mol le liyá.

47 Phir ásmán kí bádsháhat us bare jal kí mánind hai, jo daryá men dálá gayá, aur us ne har qism kí machhliyán samet lín : 48 aur jab bhar gayá, to use kanáre par khench láe, aur baithkar achchhí achchhí to bartanon men jama' kar lín, aur burí burí phenk dín. 49 Dunyá ke ákhir men aisá hí hogá ; ki firishte niklenge, aur sharíron ko rástbázon men se judá karenge, aur unhen ág kí bhattí men dál denge ; 50 wahán roná aur danton ká písná hogá.

51 Kyá tum yih sab báten samajh gaye ? Unhon ne us se kahá ; Háp. 52 Us ne un se kahá ; Is liye har faqih jo ásmán kí bádsháhat ká shágird baná hai, us ghar ke málik kí mánind hai, jo apne khazáne men se nayí aur puráni chízen nikáltá hai.

53 Jab Yisú' yih tamsílen khatm kar chuká, to aisá húa ki wahán se rawána ho gayá. 54 Aur apne watan men ákar un ke 'ibádatkháne men unhen aisí ta'lim dene lagá, ki wuh hairán hokar bole, ki Is ko yih hikmat aur mu'jize kahán se mil gaye ? 55 Kyá yih barhai ká beṭá nahín ? aur is kí man ká nám Maryam, aur is ke bhái Ya'qúb, aur Yúsuf, aur Shama'un, aur Yahúdáh nahín ? 56 Aur kyá is kí sab bahinen hamáre hán nahín ? Phir yih sári báten is ko kahán se á gayín ? 57 Aur unhon ne us ke sabab se thokar khái.

Magar Yisú' ne un se kahá, kí Nabí apne watan aur apne ghar ke siwá, áur kahín be'izzat nahín hotá. 58 Aur us ne un kí be'tiqádí ke sabab waháñ bahút se mu'jize na dikháe.

14 Us waqt chauthái mulk ke hákim Herodes ne Yisú' kí shuhrat suní, 2 aur apne khádimoñ se kahá, kí Yih Yúhanná bap'tisma denewálá hai; wuh murdoñ men se jí uṭhá hai, is liye us se yih mu'jize záhír hote hain. 3 Kyúñkí Herodes na apne bhái Filippus kí bíwí Herodiyás ke sabab Yúhanná ko pakarkar bándhá, aur qaidkháne men dál diyá thá; 4 is liye kí Yúhanná né us se kahá thá, kí Is ká rakhná tujhe rawá nahín. 5 Aur wuh harchand use qatl karná cháhtá thá, magar 'ámm logoñ se dartá thá, kyúñkí wuh use nabí jánte the. 6 Lekín jab Herodes kí sálgirih húi, to Herodiyás kí beṭí ne mahfil men náchkar, Herodes ko khush kiyá. 7 Is par us ne qasam khákar us se wa'da kiyá, kí Jo kuchh tú mángegí, tujhe dúngá. 8 Wuh apní mán ke síkháne se bolí, kí Yúhanná bap'tisma denewále ká sir thál men yahín mujhe mángwá de. 9 Bádsháh gamgín huá, magar apní qasamoñ aur mihmánonoñ ke sabab us ne hukm diyá, kí de diyá jáe; 10 aur ádmí bhejkar, qaidkháne men Yúhanná ká sir kaṭwá diyá. 11 Aur us ká sir thál men láyá gayá, aur laṭkí ko diyá gayá; aur wuh use apní mán ke pás le gayí. 12 Aur us ke shágirdoñ ne ákar lách uṭhá lí, aur use dafn kar diyá, aur jákar Yisú' ko khabar dí.

13 Jab Yisú' ne yih suná, to waháñ se kishṭí par alag kisé wíran jagah ko rawána huá; aur log yih sunkar shahr shahr se paidal us ke píchhe gaye. 14 Us ne utarkar baṭí bhí dekhí, aur use un par tars áyá; aur us ne un ke bímáron ko achchhá kar diyá. 15 Aur jab shám húi, to shágird us ke pás ákar bole, kí Jagah wíran hai, aur ab waqt guzar gayá hai; logoñ ko rukhsat kar de, táki gánwoñ men jákar apne wáste khána mol len. 16 Yisú' ne un se kahá, kí In ká jáná zarúr nahín; tum hí inhen kháne ko do. 17 Unhoñ ne us se kahá, kí Yahán hamáre pás páñch roṭiyon aur do machhliyon ke siwá áur kuchh nahín. 18 Us ne kahá; Unhen yahán mere pás le áo. 19 Aur us ne

logoñ ko ghás par baíṭhne ká hukm diyá; phir us ne wuh páñch roṭiyon aur do machhliyan lín, aur ásmán kí taraf dekhkar barakat cháhi, aur toṭkar shágirdoñ ko roṭiyon dí, aur shágirdoñ ne logoñ ko. 20 Aur sab khákar ser ho gaye, aur unhoñ ne bache hue ṭukroñ se bhari húi bárah ṭokriyan uṭháin. 21 Aur khánewále, siwá 'auratoñ aur bachchoñ ke, páñch hazár mard ke qaríb the.

22 Aur us ne fauran shágirdoñ ko majbúr kiyá, kí kishṭí par sawár hokar us se pahle pár chale jáen, jab tak wuh logoñ ko rukhsat kare. 23 Aur logoñ ko rukhsat karke 'aláhida du'á mángne ke liye pahár par chaṛh gayá; aur jab shám húi, to wahán akelá thá. 24 Magar kishṭí us waqt jhíl ke bích men thí, aur lahr-oñ se dagmagá rahí thí, kyúñkí hawá mukhálif thí. 25 Aur wuh rát ke chauthe pahar jhíl par chaltá huá un ke pás áyá. 26 Shágird use jhíl par chalte hue dekhkar ghabrá gaye aur kahne lage, kí Bhút hai; aur dar ke máre chillá uṭhe. 27 Yisú' ne fauran un se kahá; Khátir jama' rakkho; main hún; daro nahín. 28 Patras ne us se jawáb men kahá; Ai Khudáwand, agar tú hai, to mujhe hukm de, kí páni par chalkar tere pás áun. 29 Us ne kahá; A'. Patras kishṭí se utarkar, Yisú' ke pás jáne ke liye páni par chalne lagá. 30 Magar jab hawá dekhí, to dar gayá, aur jab dúbne lagá, to chillákar kahá; Ai Khudáwand, mujhe bachá! 31 Yisú' ne fauran háth barhákar use pakar liyá, aur us se kahá; Ai kami'tiqád, tú ne kyúñ shakk kiyá? 32 Aur jab wuh kishṭí par chaṛh áe, to hawá tham gayí. 33 Aur jo kishṭí par the, unhoñ ne use síjda karke kahá; Yaqínan tú Khudá ká Beṭá hai.

34 Wuh pár jákar Gannesarat ke 'iláqe men pahunche. 35 Aur wahán ke logoñ ne use pahchánkar, us sáre girdnawáh men khabar bhejí, aur sab bímáron ko us ke pás láe; 36 aur wuh us kí minnat karne lage, kí us kí poshák ká kanára hí chhú len; aur jítñoñ ne chhúá, wuh achchhe ho gaye.

15 Us waqt Farisíon aur faqíhoñ ne Yarúshalem se Yisú' ke pás ákar kahá, kí 2 Tere shágird buzurgoñ kí riwáyat ko kyúñ tál dete hain, kí roṭí kháte waqt háth

nahin dhote? 3 Us ne jawab men un se kaha, ki Tum apni riwayat se Khuda ka hukm kyun tal dete ho? 4 Kyunki Khuda ne farmaya hai, ki Bap ki aur man ki izzat kar; aur, Jo bap ya man ko burā kahe, wuh zarur jan se mara jae. 5 Magar tum kahte ho, ki Jo kol bap ya man se kahe, ki Jis chiz ka tuje mujh se faida pahunch saktā thā, wuh Khuda ki nazr ho chuki; 6 to wuh apne bap ki izzat na kare. Pas tum ne apni riwayat se Khuda ka kalām batil kar diya. 7 Al riyakaro, Yashayāh ne tumhare haqq men kyā khūb nuburwat ki, ki

8 Yih ummat zabān se to meri izzat karti hai; magar in ka dil mujh se dur hai.

9 Aur yih befāida meri parastish karte hai;

Kyunki admion ke hukmon ki ta'lim dete hai.

10 Phir us ne logon ko pas bulakar un se kaha, ki Suno aur samjho; 11 jo chiz munh men jati hai, wuh admi ko napak nahin karti, magar jo munh se nikalti hai, wuh admi ko napak karti hai. 12 Is par shagirdon ne us ke pas akar kaha; Kyā tu janta hai, ki Farison ne yih bat sunkar thokar kahi? 13 Us ne jawab men kaha, ki Jo pauda mere asmani Bap ne nahin lagaya, jaf se ukhara jae. 14 Unhen chhor do; wuh andhe rah batanewale hai, aur agar andhe ko andha rah batāega, to donon gathe men gir parenge.

15 Patras ne jawab men us se kaha, ki Yih tamasil hamen samjha de.

16 Us ne kaha; Kyā tum bhi ab tak besamajh ho? 17 Kyā nahin samajhte, ki jo kuchh munh men jata hai, wuh pet men parta, aur pakhane men nikal jata hai? 18 Magar jo baton munh se nikalti hai, wuh dil se nikalti hai, aur wuh admi ko napak karti hai.

19 Kyunki bure khayal, khunrezlan, zinakarlan, harankarlan, choriyan, juthi gawahlan, badgolan dil hi se nikalti hai.

20 Yih baton hai, jo admi ko napak karti hai; magar bagair hath dhoe khana khana admi ko napak nahin karta.

21 Phir Yisū' wahan se nikalkar Sur aur Saidā ke ilaqe ko rawana hua. 22 Aur dekho, ek Kanani aurat un sarhaddon se nikli, aur

pukarkar kaha, ki Ai Khudawand. Ibn i Daud, mujh par rahm kar; ek badruh meri beti ko buri tarah satati hai. 23 Magar us ne kuchh jawab use na diya. Aur us ke shagirdon ne pas akar, us se yih 'arz ki, ki Use rukhsat kar de, kyunki hamare piche chillati hai. 24 Us ne jawab men kaha, ki Main Israil ke gharane ki khoi hui bheron ke siwa aur kisi ke pas nahin bheja gaya. 25 Magar us ne akar use sijda kiyā aur kaha; Ai Khudawand, meri madad kar. 26 Us ne jawab men kaha, ki Larkon ki roti lekar kutton ko dal deni achchi nahin. 27 Us ne kaha; Han, Khudawand; kyunki kutte bhi un tukron men se khate hai, jo un ke malikon ki mez se girte hai. 28 Is par Yisū' ne jawab men us se kaha; Ai aurat, tera bara hi iman hai; jaisa chahati hai, tere liye waisa hi ho; aur us ki beti ne usi ghar shifa pai.

29 Phir Yisū' wahan se chalkar, Galil ki jhil ke nazdik aya, aur pahar par charkar wahan baiti gaya. 30 Aur ek bari bhir langron, andhon, gungon, tundon, aur bahut se aur bimaron ko apne sath lekar us ke pas ai, aur unhen us ke panwon men dal diya; aur us ne unhen achchi kar diya; 31 chunanchi jab logon ne dekha, ki gunge bolte, tunde tandurust hote, aur langre chalte phirte, aur andhe dekhte hai, to ta'ajjub kiyā, aur Israil ke Khuda ki bara ki.

32 Aur Yisū' ne apne shagirdon ko pas bulakar kaha, ki Mujhe is bhir par tars ata hai, kyunki yih tin din se barabar mere sath rahi hai, aur in ke pas kuchh khane ko nahin; aur inhen bhuka rukhsat karna main nahin chahata, kahi aisa na ho, ki rah men thakkar rah jae. 33 Shagirdon ne us se kaha, ki Biyaban men ham itni rotian kahan se laen, ki aisi bari bhir ko ser karen? 34 Yisū' ne un se kaha, ki Tumhare pas kitni rotian hai? Wuh bole, Sat, aur thori si chhoti machhliyan hai. 35 Us ne logon ko hukm diya, ki zamin par baiti jae. 36 Aur un sat rotiyon aur machhliyon ko lekar shukr kiyā, aur unhen tokar shagirdon ko deta gaya, aur shagird logon ko. 37 Aur sab khakar ser ho gaye, aur bache hue tukron se bhare hue sat tokre uthae. 38 Aur khanewale, siwa auraton aur bachchon ke, char hazar

merd the. 39 Phir wuh bhír ko rukhsat karke, kishti par sawár húa, aur Magadan kí sarhaddon meñ á gaya.

16 Phir Farisíon aur Sadúqíon ne pás ákar, ázmáne ke liye us se daríhwást kí, kí Hamen koí ásmáni nishán dikhá. 2 Us ne jawáb meñ un se kahá, kí Shám ko tum kahte ho, kí Khulá rahegá, kyúñki ásmán lál hai. 3 Aur subh ko yih, kí A'j ándhí chalegi, kyúñki ásmán lál aur dhundhlá hai. Tum ásmán kí súrat meñ to tamíz karní jánte ho, magar zamánon kí 'álamaton meñ tamíz nahín kar sakte? 4 Is zamáne ke bure aur zinákár log nishán talab karte hain, magar Yúnus ke nishán ke siwá, koí aur nishán un ko na diyá jáegá. Aur wuh unhen chhorkar chalá gayá.

5 Aur shágird pár játe waqt roti sáth lení bhúlgaye the. 6 Yisú' ne un se kahá; Khabardár, Farisíon aur Sadúqíon ke khamír se hoshyár rahná. 7 Wuh ápas meñ charchá karne lage, kí Ham roti nahín lée. 8 Yisú' ne yih ma'lúm karke kahá; Ai kami'tiqádo, tum ápas meñ kyúñ charchá karte ho, kí hamáre pás roti nahín? 9 Kyá ab tak nahín samajhte, aur un páñch hazár ádmíon kí páñch rotíyan tumhen yád nahín, aur na yih kí kitní tokriyan útháin? 10 Aur na un chár hazár ádmíon kí sáth rotíyan, aur na yih kí kitne tokre útháe? 11 Kyá wajh hai, kí tum yih nahín samajhte, kí main ne tum se roti kí bábat nahín kahá? Farisíon aur Sadúqíon ke khamír se khabardár raho. 12 Tab un kí samajh meñ áyá, kí us ne roti ke khamír se nahín, balki Farisíon aur Sadúqíon kí ta'lim se khabardár rahne ko kahá thá.

13 Jab Yisú' Qaisariya Filippi ke 'iláqe meñ áyá, to apne shágirdon se yih púchhá, kí Log Ibn i A'dam ko kyá kahte hain? 14 Unhon ne kahá; Ba'z Yúhanná bapisma denewálá kahte hain, ba'z Eliyyáh, ba'z Yarmiyáh, yá nabíon meñ se koí. 15 Us ne un se kahá; Magar tum mujhe kyá kahte ho? 16 Shama'un Patras ne jawáb meñ kahá; Tú zinda Khudá ká Be'tá Masíh hai. 17 Yisú' ne jawáb meñ us se kahá, kí Mubáarak hai tú, Shama'un BarYoná; kyúñki yih bát gosht aur khún ne nahín, balki mere Báp ne, jo ásmán par hai, tujh par

záhir kí hai. 18 Aur main bhí tujh se kahtá hún, kí Tú Patras hai, aur main is patthar par apní kalísiyá banáungá, aur 'álam i arwáh ke darwáze us par gálib na áenge. 19 Main ásmán kí bádsháhat kí kunjiyan tujhe dúngá, aur jo kuchh tú zamín par bándhegá, wuh ásmán par bandhegá; aur jo kuchh tú zamín par kholegá, wuh ásmán par khulegá. 20 Us waqt us ne shágirdon ko hukm diyá, kí kisi ko na batána, kí yih Masíh hai.

21 Us waqt se Yisú' apne shágirdon par záhir karne lagá, kí Mujhe zarúr hai, kí Yarusálem ko jáún, aur buzurgon aur sardár káhinon aur faqíh-on kí taraf se bahut dukh útháún, aur qatl kiyá jáún, aur tíere dín jí úthún. 22 Is par Patras us ko alag le jákar use malámat karne lagá, kí Ai Khudá-wand, Khudá na kare; yih tujh par hargiz nahín hone ká. 23 Us ne phirkar Patras se kahá; Ai Shaitán, mere sámmne se dúr ho: tú mere liye thokar ká bá'is hai; kyúñki tú Khudá kí báton ká nahín, balki ádmíon kí báton ká khayál rakhtá hai. 24 Us waqt Yisú' ne apne shágirdon se kahá, kí Agar koí mere piche áná cháhe, to apní khudí se inkár kare, aur apní salíb útháe aur mere piche ho le. 25 Kyúñki jo koí apní ján bachání cháhe, wuh use khoegá, aur jo koí mere wáste apní ján khoegá, wuh use páegá. 26 Aur agar ádmí sári dunyá hásil kare aur apní ján ká nuqsán útháe, to use kyá fálida hogá? yá ádmí apní ján ke badle kyá degá? 27 Kyúñki Ibn i A'dam apne Báp ke jalál meñ apne firishton ke sáth áegá; us waqt har ek ko us ke kámon ke muwáfíq badla degá. 28 Main tum se sach kahtá hún, kí Jo yahán khare hain, un meñ se ba'z áise hain kí jab tak Ibn i A'dam ko us kí bádsháhat meñ áte húe na dekh lenge, maut ká maza hargiz na chakkenge.

17 Chha dín ke ba'd Yisú' ne Patras aur Ya'qúb aur us ke bhái Yúhanná ko hamráh liyá, aur unhen ek únche pahár par alag le gayá; 2 aur un ke sámmne us kí súrat badal gayí; aur us ká chihra súraj kí mánind chamká, aur us kí poshák núr kí mánind safed ho gayí. 3 Aur dekho, Músá aur Eliyyáh us ke sáth báton karte húe unhen dikhái diye. 4 Patras ne Yisú' se kahá; Ai Khudá-wand, hamará yahán rahná

achchhá hai; marzī ho, to main yahān tīn dere banāūn, ek tere liye, ek Mūsā ke liye, ek Eliyyāh ke liye. 5 Wuh bol hī rahā thā, ki dekho, ek nūrānī bādāl ne un par sāya kar liyā, aur dekho, us bādāl meṅ se āwāz āī, ki Yih merā piyārā Beṭā hai, jis se main khush hūṅ; is kī suno. 6 Shāgird yih sunkar muṅh ke bal gire, aur bahut hī dare. 7 Yisú' ne pás ákar unheṅ chhūá; aur kahá, ki Uṭho, aur daro nahīn. 8 Jab unhoṅ ne apnī ánkheṅ uṭhāīn, to ek Yisú' ke siwá aur kisī ko na dekhá.

9 Jab wuh pahār se utarte the to Yisú' ne unheṅ yih hukm diyá, ki Jab tak Ibn i A'dam murdoṅ meṅ se na jī uṭhe, jo kuchh tum ne dekhá hai us ká zikr kisī se na karná. 10 Us ke shāgirdoṅ ne us se pūchhá, ki Phir faqīh yih kyūṅ kahte haiṅ, ki Eliyyāh ká pahle áná zarúr hai? 11 Us ne jawáb meṅ kahá; Eliyyāh albatta áegá, aur sab kuchh bahál karegá; 12 lekin main tum se kahtá hūṅ, ki Eliyyāh to á chuká, aur unhoṅ ne us ko nahīn pahcháná, balki jo cháhá; us ke sáth kiyá; isī tarah Ibn i A'dam bhī un ke háth se dukh uṭhāegá. 13 Tab shāgird samajh gaye ki us ne ham se Yúhanná bapṭisma denewále kī bábat kahá hai.

14 Aur jab wuh bhīr ke pás pahunche, to ek ádmī us ke pás áyá, aur us ke áge ghuṭne ṭekkar kahne lagá; 15 Aī Khudáwand, mere beṭe par rahm kar, kyūṅki us ko mīrgī áti hai, aur wuh bahut dukh uṭhátá hai, is liye ki aksar ág meṅ gir partá hai, aur aksar pánī meṅ bhī. 16 Aur main us ko tere shāgirdoṅ ke pás láyá thá, magar wuh use achchhá na kar sake. 17 Yisú' ne jawáb meṅ kahá; Aī be'tiqād aur kajraū qaum, main kab tak tumháre sáth rahūngá? kab tak tumhári bardáshṭ karūngá? use yahān mere pás le áo. 18 Yisú' ne use jhīrká, aur badrūh us se nikal gayī, aur wuh laṭká usī gharī achchhá ho gayá. 19 Us waqt shāgirdoṅ ne Yisú' ke pás alag ákar kahá, ki Ham is ko kyūṅ na níkal sake? 20 Us ne un se kahá; Apne imán kī kamī ke sabab; kyūṅki main tum se sach kahtá hūṅ, ki Agar tum meṅ ráī ke dáne ke barábar bhī imán hogá, to is pahār se kah sakoge, ki Yahān se sarakkar wahān chalá já, aur wuh chalá jáegá; aur kof bát tumháre liye

námumkin na hogí. [21 Lekin yih qism du'á ke siwá aur kisī tarah nahīn níkal saktí.]

22 Aur jab wuh Galīl meṅ rahte the, to Yisú' ne un se kahá, ki Ibn i A'dam ádmīoṅ ke háth meṅ hawále kiyá jáegá; 23 aur wuh use qatl karenge, aur wuh tīsre dīn zinda kiyá jáegá. Is par wuh bahut hī gangīn hūe.

24 Aur jab Kafarnahúm meṅ áe, to nīm misqál lenewáloṅ ne Patras ke pás ákar kahá; Kyá tumhárá ustád nīm misqál nahīn detá? 25 Us ne kahá; Hān, detá hai. Aur jab wuh ghar meṅ áyá, to Yisú' ne us ke bolne se pahle hī kahá; Aī Shama'ún, tú kyá samajhtá hai? Dunyá ke bádsháh kin se mahsúl yá jizya lete haiṅ? apne beṭoṅ se, yá gairoṅ se? 26 Jab us ne kahá, ki Gairoṅ se; to Yisú' ne us se kahá; Pas beṭe barī hūe. 27 Magar is liye ki ham unheṅ ṭhokar na khiláeṅ, tú jhīl par jákar bansī dāl, aur jo machhīl pahle níkle use le; aur jab us ká muṅh kholegá, to ek misqál milegá; wuh lekar mere aur apne badle unheṅ de.

18 Us waqt shāgird Yisú' ke pás ákar bole; Pas ásmán kī bádsháhat meṅ bará kaun hai? 2 Us ne ek bachche ko pás bulákar use un ke bích meṅ khará kar diyá, 3 aur kahá; Main tum se sach kahtá hūṅ, ki agar tum na phiro, aur bachchoṅ kī mánind na bano, to ásmán kī bádsháhat meṅ hargiz dákhil na hoge. 4 Pas jo kof apne áp ko is bachche kī mánind chhoṭá banáegá, wuhí ásmán kī bádsháhat meṅ bará hogá. 5 Aur jo kof aise bachche ko mere nám par qubúl kartá hai, wuh mujhe qubúl kartá hai; 6 lekin jo kof in chhoṭoṅ meṅ se, jo mujh par imán láe haiṅ, kisī ko ṭhokar khilátá hai, us ke liye yih bihtar hai, ki ek barī chakkī ká pat us ke gale meṅ laṭkáyá jáe, aur wuh gahre samundar meṅ dubo diyá jáe. 7 ṭhokaroṅ ke sabab dunyá par afsos hai; kyūṅki ṭhokaroṅ ká lagná zarúr hai, lekin us ádmī par afsos hai, jis ke bá'is se ṭhokar lage. 8 Pas agar terá háth yá terá páṅw tujhe ṭhokar khiláe, to use káṭkar apne pás se phenk de; tūndá yá langrá hokar zindagī meṅ dákhil honá tere liye is se bihtar hai, ki do háth yá do páṅw hote, tú hamesha kī ág meṅ dálá jáe. 9 Aur agar terí áṅkh tujhe ṭhokar

khilāe, to use nikālkar apne pās se phenk de; kānā hokar zindagī meṅ dākhil honā tere liye is se bihtar hai, ki do ānkhen hote, tū āg ke jahannam meṅ dālā jāe. 10 Khabardār, in chhotōṅ meṅ se kisī ko nāchiz na jānā; kyūnki main tum se kahtā hūn, ki A'smān par un ke firishte mere āsmānī Bāp kā muṅh har waqt dekhte haiṅ. [11 Kyūnki Ibn i A'dam khoe hūn ko dhūndhne aur najāt dene āyā hai.] 12 Tum kyā samajhte ho? agar kisī ādmī kī sau bherēṅ hon, aur un meṅ se ek bhaṭak jāe, to kyā wuh ninnānawe ko chhoṅkar aur pahāṅon par jākar, us bhaṭkī hūī ko na dhūndhegā? 13 Aur agar aisā ho ki use pāe, to main tum se sach kahtā hūn, ki wuh un ninnānawe kī nisbat jo bhaṭkī nahīn, is bher kī ziyāda khushī karegā. 14 Isī tarah tumhāre Bāp kī jo āsmān par hai yih marzī nahīn, ki in chhoṅon meṅ se ek bhī halāk ho.

15 Agar terā bhāī terā gunāh kare, to jā, aur akele meṅ bāt chīt karke use samjhā; agar wuh terī sune, to tū ne apne bhāī ko pā liyā. 16 Aur agar na sune, to āur ek do ādmīon ko apne sāth le jā, tākī har ek bāt do tīn gawāhon kī zabān se sābit ho jāe. 17 Agar wuh un kī bhī sunne se inkār kare, to kalīsiyā se kah; aur agar kalīsiyā kī bhī sunne se inkār kare, to tū use gairqaumwāle aur mahsul lenewāle ke barābar jān. 18 Main tum se sach kahtā hūn, ki Jo kuchh tum zamīn par bāndhoge, wuh āsmān par bāndhegā; aur jo kuchh tum zamīn par khologe, wuh āsmān par khulegā. 19 Phir main tum se kahtā hūn, ki Agar tum meṅ se do shaṅhs zamīn par kisī bāt ke liye, jise wuh māngte hon, ittifaq karen, to wuh mere Bāp kī taraf se, jo āsmān par hai, un ke liye ho jāegī. 20 Kyūnki jāhān do yā tīn mere nām par ikatthe haiṅ, wahān main un ke bīch meṅ hūn.

21 Us waqt Patras ne pās ākar us se kahā; Ai Khudāwand, agar merā bhāī merā gunāh kartā rahe, to main kitnī daf'a use mu'āf karūṅ? kyā sāt daf'a tak? 22 Yisū' ne us se kahā; Main tujh se yih nahīn kahtā, ki sāt daf'a, balki sāt daf'a ke sattar gunē tak. 23 Pās āsmān kī bādshāhat us bādshāh kī mānind hai, jis ne apne naukaron se hisāb

lenā chāhā. 24 Aur jab hisāb lene lagā, to us ke sāmne ek qarzdār hāzīr kiyā gayā, jise das hazār toṛe dene the. 25 Magar chūnki us ke pās kuchh adā karne ko na thā, is liye us ke mālīk ne hukm diyā, ki Yih āur is ke jorū bachche, aur jo kuchh is kā hai, sab bechā jāe, aur qarz wusūl kar liyā jāe. 26 Pās naukar ne girkar use sijda kiyā aur kahā; Ai khudāwand, mujhe muhlat de, to main terā sārā qarz adā karūngā. 27 Us naukar ke mālīk ne tars khākar use chhoṅ diyā, aur us kā qarz baṅshh diyā. 28 Jab wuh naukar bāhar niklā, to us ke hamkhidmaton meṅ se ek us ko millā, jis par us ke sau dīnār āte the; us ne us ko pakarkar us kā galā ghoṅṭā aur kahā, ki Jo merā ātā hai, adā kar de. 29 Pās us ke hamkhidmat ne us ke sāmne girkar us kī minnat kī aur kahā, Mujhe muhlat de, main tujhe adā kar dūngā. 30 Us ne na mānā, balki jākar use qaid-khāne meṅ dāl diyā, ki jab tak qarz adā na kar de, qaid rahe. 31 Pās us ke hamkhidmat yih hāl dekhkar bahut gamgīn hūe, aur ākar apne mālīk ko sārā ahwāl sunā diyā. 32 Is par us ke mālīk ne us ko pās bulākar us se kahā; Ai sharīr naukar, main ne wuh sārā qarz tujhe is liye baṅshh diyā ki tū ne merī minnat kī thī; 33 kyā tujhe lāzim na thā, ki jaisā main ne tujh par rahm kiyā, tū bhī apne hamkhidmat par rahm kartā? 34 Aur us ke mālīk ne gusse hokar, us ko jallādon ke hawāle kiyā, ki jab tak tamām qarz adā na kar de, qaid rahe. 35 Isī tarah tumhāre sāth merā āsmānī Bāp bhī karegā, agar tum meṅ se har ek apne bhāī ko dil se mu'āf na kare.

19 Jab Yisū' yih bāteṅ khatm kar chukā, to aisā hūā ki Galīl se rawāna hokar, Yardan ke pār Yahūdiya kī sarhaddon meṅ āyā; 2 aur us ke piche ek baṛī bhīr ho lī, aur us ne unheṅ wahān achchhā kiyā.

3 Aur Farīsī use āzmāne ke wāste us ke pās āe aur kahne lage; Kyā har ek sabab se apnī bīwī kā chhoṅ denā rawā hai? 4 Us ne jawāb meṅ kahā; Kyā tum ne nahīn parhā, ki jis ne unheṅ banāyā, us ne ibtidā hī se unheṅ mard aur 'aurat banākar kahā, ki 5 Is sabab se mard bāp se aur mān se judā hokar, apnī bīwī

ke sáth rahegá, aur wuh donon ek jism honge? 6 Pas wuh do nahín, balki ek jism hai. Is liye jise Khudá ne jorá hai, use ádmí judá na kare. 7 Unhon ne us se kahá; Phir Músá ne kyún hukm diyá hai, ki taláqnáma dekar use chhor de? 8 Us ne un se kahá, ki Músá ne tumbhári sakhtidí ke sabab tumhen apní bíwiyon ke chhor dene kí ijázat dí, magar íbtidá se aisá na thá. 9 Aur main tum se kahtá hún, ki Jo koi apní bíwi ko harámkári ke siwá kisi aur sabab se chhor de, aur दूसरी se biyáh kare, wuh ziná kartá hai; aur jo koi chhorí hói se biyáh kar le wuh bhí ziná kartá hai. 10 Shá-girdon ne us se kahá, ki Agar mard ká bíwi ke sáth aisá hí hál hai, to biyáh karná hí achchhá nahín. 11 Us ne un se kahá, ki Sab is bát ko qubúl nahín kar sakte, magar wuhí jinhen yih qudrat dí gayí hai. 12 Kyúnki ba'z kхоje aise hai, jo man ke peh hí se aise paidá hue, aur ba'z kхоje aise hai, jinhen ádmíon ne kхоja banáyá, aur ba'z kхоje aise hai, jinhon ne ásmán kí bádsháhat ke liye apne ap ko kхоja banáyá. Jo qubúl kar saktá hai, wuh qubúl kare.

13 Us waqt log bachchon ko us ke pás láe, táki wuh un par háth rakkhe aur du'á mánge, magar shá-girdon ne unhen jhirká. 14 Lekin Yisú' ne kahá; Bachchon ko mere pás áne do, aur unhen mana' na karo, kyúnki ásmán kí bádsháhat aison hí kí hai. 15 Aur wuh un par háth rakkhar wahán se chalá gayá.

16 Aur dekho, ek shakhs ne pás ákar us se kahá; Ai ustád, main kaun sí neki karún, táki hamesha kí zindagí páun? 17 Us ne us se kahá, ki Tú mujh se neki kí bábat kyún púchhtá hai? nek to ek hí hai; lekin agar tú zindagí men dákhil honá cháhtá hai, to hukmon par 'amal kar. 18 Us ne us se kahá; Kaun se hukmon par? Yisú' ne kahá; Yih, kí Khún na kar; Ziná na kar; Chorí na kar; Jhúthí gawáhi na de; 19 Apne báp kí aur man kí 'izzat kar; aur apne parausi se apní manind mahabbat rakh. 20 Us jawán ne us se kahá, ki Main ne in sab par 'amal kiyá hai; ab mujh men kis bát kí kami hai? 21 Yisú' ne us se kahá; Agar tú kámil honá cháhtá hai, to já, apná mái o asbáb bechkar garibon ko de;

tujhe ásmán par kхazána milegá; aur ákar mere piche ho le. 22 Magar wuh jawán yih bát sunkar gangín hoke chalá gayá, kyúnki bará máldár thá.

23 Aur Yisú' ne apne shágirdon se kahá; Main tum se sach kahtá hún, ki daulatmand ká ásmán kí bádsháhat men dákhil honá mushkil hai. 24 Aur phir tum se kahtá hún, ki un ká súl ke náke men se nikal jáná is se ásan hai, ki daulatmand Khudá kí bádsháhat men dákhil ho. 25 Shágird yih sunkar bahut hí hairán hue, aur bole, ki Phir kaun naját pá saktá hai? 26 Yisú' ne un kí taraf dekhkar kahá, ki Yih ádmíon se to nahín ho saktá, lekin Khudá se sab kuchh ho saktá hai. 27 Is par Patras ne jawáb men us se kahá, ki Dekh, ham to sab kuchh chhorkar tere piche ho liye hai; pas ham ko kyá milegá? 28 Yisú' ne un se kahá; Main tum se sach kahtá hún; ki jab Ibn i A'dam nayí paidáish men apne jalál ke takht par baithegá, to tum bhí jo mere piche ho liye ho, bárah takhton par baithkar, Isráil ke bárah qabilon ká insáf karoge. 29 Aur jis kisi ne gharon, yá bháiyon, yá bahinon, yá báp, yá man, yá bachchon, yá kheton ko mere nám kí kхatír chhor diyá hai, us ko sau guná milegá aur hamesha kí zindagí ká wáris hogá. 30 Lekin bahut se awwal ákhir ho jáenge, aur ákhir

20 awwal. 1 Kyúnki ásmán kí bádsháhat us ghar ke málik kí manind hai, jo sawere niklá, táki apne angúri bág men mazdúr lagáe. 2 Aur us ne mazduron se ek dínár roz thabrákar, unhen apne bág men bhej diyá. 3 Phir pahar dín charche ke qarib nikalkar, us ne auron ko bázár men bekár khare dekhá, 4 aur un se kahá; Tum bhí bág men chale jáo; jo wájib hai, tumhen dúngá. Pas wuh chale gaye. 5 Phir us ne do pahar aur tísre pahar ke qarib nikalkar waisá hí kiyá. 6 Aur koi ek ghaná dín rahe, phir nikalkar auron ko khare páyá, aur un se kahá; Tum kyún yahán tamám dín bekár khare rahe? 7 Unhon ne us se kahá; Is liye ki kisi ne ham ko mazdúri par nahín lagáyá. Us ne un se kahá; Tum bhí bág men chale jáo. 8 Jab shám hui, to bág ke málik ne apne kárinde se kahá, ki Mazduron ko bulá, aur pichton se

lekar pahlon tak unhen mazduri de de. 9 Jab wuh ae jo ghanṭa bhar din rahe lagae gaye the, to unhen ek ek dinar mila. 10 Jab pahle mazdur ae, to unhon ne yih samjha, ki hamen ziyada milega, aur un ko bhi ek hi ek dinar mila. 11 Jab mila, to ghar ke malik se yih kahkar shikayat karne lage, ki 12 In picchlon ne ek hi ghanṭa kam kiyā hai, aur tu ne inhen hamare barabar kar diya, jinhon ne din bhar ka bojh uthaya, aur saṅht dhup sahi. 13 Us ne jawab dekar un men se ek se kaha; Miyan, main tere sath beinsafi nahin kartā; kyā terā mujh se ek dinar nahin thahra thā? 14 Jo terā hai uthā le, aur chala jā; merī marzi yih hai, ki jitnā tujhe detā hūn, is picchle ko bhi utnā hi dūn. 15 Kyā mujhe rawā nahin, ki apne māl ko jo chāhūn so karūn? Yā tū is liye ki main nek hūn, buri nazar se dekhtā hai? 16 Isi tarah ākhir awwal ho jāenge, aur awwal ākhir.

17 Aur Yisū' Yarushalem jāte men barah shagirdon ko alag le gaya, aur rah men un se kaha; 18 Dekho, ham Yarushalem ko jāte hain, aur Ibn i A'dam sardar kahinon aur faqihon ke hawale kiyā jāega, aur wuh us ke qatl ka hukm denge, 19 aur use gairqaumon ke hawale karenge, tāki wuh use thāṭhnon men urāen, aur kore māren, aur salib par chārhāen, aur wuh tisre din zinda kiyā jāega.

20 Us waqt Zabdi ke beton ki man ne, apne beton ke sath us ke samne akar sija kiyā, aur us se kuchh 'arz karne lagi. 21 Us ne us se kaha, ki Tū kyā chāhtī hai? Us ne us se kaha; Farmā, ki yih mere do bete teri bādshāhat men ek teri dahini, aur ek teri bāin taraf baithe. 22 Yisū' ne jawab men kaha; Tum nahin jānte, ki kyā māngte ho. Jo piyāla main pine ko hūn, kyā tum pi sakte ho? Unhon ne us se kaha; Pi sakte hain. 23 Us ne un se kaha; Merā piyāla to pioge, lekin apne dahine bāen kisī ko biṭhā denā merā kam nahin, magar jin ke liye mere Bāp ki taraf se taiyār kiyā gayā, unhin ke liye hai. 24 Aur jab dason ne yih sunā, to un donon bhāiyon se khafā hūe. 25 Magar Yisū' ne unhen pās bulākar kaha; Tum jānte ho, ki gairqaumon ke sardar un par hukumat chālāte, aur amir un par iḳhtiyār jatāte hain. 26 Tum men

aisā na hogā, balki jo tum men barah honā chāhe, wuh tumbārā khādim banē, 27 aur jo tum men awwal honā chāhe, wuh tumbārā gulām banē: 28 chunānchi Ibn i A'dam is liye nahin āyā, ki khidmat le, balki khidmat kare, aur apni jān bahuteron ke badle fide men de..

29 Aur jab wuh Yariho se nikalte the, to ek barī bhīr us ke picche hoī. 30 Aur dekho, do andhon ne jo rah ke kanare baithe hūe the, yih sunkar, ki Yisū' jā rahā hai, chillākar kaha; Ai Khudāwand, Ibn i Dāūd, ham par rahm kar. 31 Logon ne unhen dāntā ki chup rahen; lekin wuh aur bhi chillākar bole; Ai Khudāwand, Ibn i Dāūd, ham par rahm kar. 32 Yisū' ne khare hokar unhen bulāyā aur kaha; Tum kyā chāhte ho, ki main tumbāre liye karūn? 33 Unhon ne us se kaha; Ai Khudāwand, yih ki hamārī ānkhen khul jāen. 34 Yisū' ko tare āyā, aur us ne un ki ānkhon ko chhā; aur wuh fauran binā ho gaye, aur us ke picche ho liye.

21 Aur jab wuh Yarushalem ke nazdik pahunchte, aur Zaitūn ke pahar par Baitfage ke pās ae, to Yisū' ne do shagirdon ko yih kahkar bhejā, ki 2 Apne samne ke gānw men jāo; wahān pahunchte hi ek gadhi bandhi hūi, aur us ke sath bachcha tumhen milega; unhen kholkar mere pās le ao. 3 Aur agar koī tum se kuchh kahe, to kahna, ki Yih Khudāwand ko darkar hain; wuh firfaur unhen bhej degā. 4 Yih is liye hūā, ki jo nabī ki ma'rifat kaha gayā thā, wuh purā ho, ki

5 Siyyon ki beti se kaho, ki

Dekh, terā Bādshāh tere pās atā hai;

Wuh halīm hai, aur gadhe par sawār hai;

Balki lādū ke bachche par.

6 Pas shagirdon ne jakar, jaisā Yisū' ne unhen hukm diya thā, waisā hi kiyā; 7 aur gadhi aur bachche ko lākar apne kapre un par dāle; aur wuh un par baithe gayā. 8 Aur bhīr men ke aksar logon ne apne kapre raste men bichhāe, aur auron ne darakhton se dāliyān kātkar rah men phailāin. 9 Aur bhīr jo us ke āge āge jāti aur picche picche chālī atī thī, pukār pukārkar kahtī thī, ki Ibn i Dāūd ko Hosha'nā, mubārak hai wuh jo Khudāwand ke nām par atā

hai, 'alam i bálá par Hosha'ná. 10 Aur jab wuh Yarúshalem men dákhil huá, to sáre shahr men halchal par gayí, aur log kahne lage; Yih kaun hai? 11 Bhí ke logon ne kahá; Yih Galíl ke Násarat ká nabí Yisú' hai.

12 Aur Yisú' ne Khudá kí haikal men dákhil hokar, un sab ko níkal diyá, jo haikal men kharíd o farokht kar rahe the, aur sarráfon ke takhte aur kabútarfaroshon kí chaukiyan ulañ díñ, 13 aur un se kahá; Likhá hai, ki Merá ghar du'á ká ghar kah-láegá; magar tum use dákuon kí khoh banáte ho. 14 Aur andhe aur langre haikal men us ke pás áe; aur us ne unhen achchá kiyá. 15 Le-kin jab sardár káhnon aur faqihon ne un 'ajíb kámon ko, jo us ne kiye, aur larñon ko haikal men Ibn i Dáúd ko Hosha'ná pukárte dekhá, to khafá hokar us se kahne lage; 16 Tú suatá hai, ki yih kyá kahte haiñ? Yisú' ne un se kahá; Hán; kyá tum ne yih kabhí nahín parhá, ki Bach-chon aur shirkhwaron ke munh se tú ne hamd ko kámil karáyá? 17 Aur wuh unhen chhoñkar shahr ke báhar Bait'aniyyáh men gayá, aur rát ko wahín rahá.

18 Aur jab subh ko phir shahr men játá thá, to use bhúk lagí. 19 Aur anjír ká ek darañht ráh ke kanáre dekhkar us ke pás gayá, aur patton ke siwá us men kuchh na pákar us se kahá, ki A'yanda tujh men kabhí phal na lage. Aur anjír ká darañht usí dam súkh gayá. 20 Shágirdon ne yih dekhkar ta'ajjub kiyá, aur kahá; Yih anjír ká darañht kyúñkar ek dam men súkh gayá? 21 Yisú' ne jawáb men un se kahá; Main tum se sach kahtá hún, ki Agar imán rakkho aur shakk na karo, to na sirf wuh karoge, jo anjír ke darañht ke sáth huá, balki agar is pahár se bhí kahoge, ki Tú ukhar já, aur samundar men já par, to yih ho jáegá. 22 Aur jo kuchh du'á men imán ke sáth mángoge, wuh sab tumhen milegá.

23 Aur jab wuh haikal men ákar ta'lim de rahá thá, to sardár káhnon, aur qaum ke buzurgon ne us ke pás ákar kahá; Tú in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hai? aur kis ne tujhe yih ikhtiyár diyá hai? 24 Yisú' ne jawáb men un se kahá, ki Main bhí tum se ek bát púchhtá hún; agar wuh mujhe batáoge, to main bhí tum ko

batáungá, ki in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hún. 25 Yuhanná ká bap-tisma kahán se thá? ásmán kí taraf se, yá insán kí taraf se? Wuh ápas men saláh karne lage, ki Agar ham kahen, A'smán kí taraf se, to wuh ham se kahégá, phir tum ne kyúñ us ká yaqín na kiyá? 26 Aur agar kahen, Insán kí taraf se, to ham 'awámm se ñarte haiñ, kyúñki sab Yuhanná ko nabí jánte haiñ. 27 Pas unhon ne jawáb men Yisú' se kahá, ki Ham nahín jánte. Us ne bhí un se kahá; Main bhí tumhen nahín batátá, ki in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hún. 28 Tum kyá samajhte ho? Ek ádmí ke do beñe the; us ne pahle ke pás jákar kahá; Betá, já; áj angúrí bág men kám kar. 29 Us ne jawáb men kahá; Main nahín jáungá; magar píchhe pachhtákar gayá. 30 Phir dústre ke pás jákar us ne isí tarah kahá. Us ne jawáb diyá; Achchá janáb: magar gayá nahín. 31 In donon men se kaun apne báp kí marzí bajá láyá? Wuh bole; Pahlá. Yisú' ne un se kahá; Main tum se sach kahtá hún, ki Mahsúl lenewále aur kasbíñ tum se pahle Khudá kí bád-sháhat men dákhil hotí haiñ. 32 Kyúñki Yuhanná rástbázi kí tariq par tumháre pás áyá, aur tum ne us ká yaqín na kiyá, magar mahsúl lenewálon aur kasbíñ ne us ká yaqín kiyá; aur tum yih dekhkar píchhe bhí na pachhtáe, ki us ká yaqín kar lete.

33 Ek áur tamsíl suno. Ek ghar ká málik thá, jis ne angúrí bág lagáyá, aur us ke çáron taraf iháta gherá aur us men hauz khodá, aur burj banáyá, aur use bágbanon ko theke par dekar pades chalá gayá. 34 Aur jab phal ká mausim qaríb áyá, to us ne apne naukaron ko bágbanon ke pás apná phal lene ko bhejá. 35 Aur bágbanon ne us ke naukaron ko pakarkar kisi ko píttá, aur kisi ko qatl kiyá, aur kisi ko sangsár kiyá. 36 Phir us ne áur naukaron ko bhejá, jo pahlon se ziyáda the, aur unhon ne in ke sáth bhí usí tarah kiyá. 37 A'khir us ne apne beñe ko un ke pás yih kahkar bhejá, ki Wuh mere beñe ká to liház karenge. 38 Jab bágbanon ne beñe ko dekhá, to ápas men kahá, ki Yihí wáris hai; áo, ise qatl karke is kí mirás par qabza kar len. 39 Aur use pakarkar bág se báhar níkalá, aur qatl kar diyá.

40 Pas jab bág ká málik áegá, to un bágbanon ke sáth kyá karegá ?
 41 Unhon ne us se kahá ; Un bure ádmion ko burí tarah halák karegá, aur bág ká theká aur bágbanon ko degá, jo mausim par us ko phal den.
 42 Yisú' ne un se kahá ; Kyá tum ne kitáb i muqaddas men kabhi nahin nahá, ki

Jis patthar ko mi'maron ne radd kiyá,

Wuhí kone ke sire ká patthar ho gayá ;

Yih Khudáwand kí taraf se húa, Aur hamári nazar men 'ajíb hai ?

43 Is liye main tum se kahtá hun, ki Khudá kí bádsháhat tum se le lí jáegi, aur us qaum ko, jo us ke phal lée, de dí jáegi. 44 Aur jo is patthar par giregá, us ke tukre tukre ho jáenge, magar jis par wuh giregá, use pís dálegá. 45 Aur jab sardár ká hinon aur Farisíon ne us kí tamsílen sunín, to samajh gaye, ki hamáre haqq men kahtá hai. 46 Aur wuh us ke pakarne kí koshish men the, lekin logon se darte the, kyúnki wuh use nabí jánte the.

22 Aur Yisú' phir un se tamsílon men kahne lagá, ki 2 A'smán kí bádsháhat us bádsháh kí mánind hai, jis ne apne bete kí shádí kí ; 3 aur apne naukaron ko bhejá ki buláe hunon ko shádí men buláen ; magar unhon ne áná na cháhá. 4 Phir us ne aur naukaron ko yih kahkar bhejá, ki Buláe hunon se kaho, ki Dekho, main ne ziyáfat taiyár kar lí hai ; mere baíl aur mote mote janwar zabh ho chuke hain, aur sab kuchh taiyár hai ; shádí men áo. 5 Magar wuh beparwái karke chal diye, koí apne khet ko, koí apní saudágarí ko, 6 aur baqíon ne us ke naukaron ko pakarkar be'izzat kiyá, aur már dala. 7 Bádsháh ko gussa áyá, aur apná lashkar bhejkar, un khuníon ko halák kar diyá, aur un ká shahr phúnk diyá. 8 Tab us ne apne naukaron se kahá, ki Shádí kí ziyáfat to taiyár hai, magar buláe hie láiq na the. 9 Pas ráston ke nákon par jáo, aur jitne tumhen mílen, shádí men bulá láo. 10 Aur wuh naukar báhar ráston par jákar, jo unhen míle, kyá bure kyá bhale, sab ko jamá kar lée, aur shádí kí mahfil mihmánon se bhar gayi. 11 Aur jab bádsháh mihmánon ke dekhne ko

andar áyá, to us ne wahán ek ádmí ko dekhá, jo shádí kí poshák pahine hie na thá ; 12 aur us se kahá ; Miyán, tú shádí kí poshák pahine bagair yahán kyúnkar á gayá ? Lekin us ká munh band ho gayá. 13 Is par bádsháh ne khádímon se kahá ; Us ke háth pánw bándhkar us ko báhar andhere men däl do ; wahán roná aur dánton ká písna hogá. 14 Kyúnki buláe hie bahut hain, magar barguzída thore.

15 Us waqt Farisíon ne jákar mashwara kiyá, ki use kyúnkar báton men phansáen. 16 Pas unhon ne apne shágirdon ko Herodíon ke sáth us ke pás bhejá, aur unhon ne kahá ; Ai ustád, ham jánte hain ki tú sachchá hai, aur sachcháí se Khudá kí ráh kí ta'lim detá hai, aur kisí kí parwá nahin kartá ; kyúnki tú kisí ádmí ká tarafdár nahin. 17 Pas hamen batá, tú kyá samajhtá hai ? Qaisar ko jizya dená rawá hai, yá nahin ? 18 Yisú' ne un kí sharárat jánkar kahá ; Ai riyákáro, mujhe kyun ázmáte ho ? 19 Jizye ká sikka mujhe dikháo. Wuh ek dinár us ke pás le áe. 20 Us ne un se kahá ; Yih súrat aur nám kis ká hai ? 21 Unhon ne us se kahá ; Qaisar ká. Is par us ne un se kahá ; Pas jo Qaisar ká hai, Qaisar ko, aur jo Khudá ká hai, Khudá ko adá karo. 22 Unhon ne yih sunkar ta'ajjub kiyá, aur use chhorkar chale gaye.

23 Usí din Sadúqí, jo kahte hain, ki qiyámat hai hí nahin, us ke pás áe, aur us se yih suwál kiyá, ki 24 Ai ustád, Musá ne kahá thá ki Agar koí beaulád mar jáe, to us ká bhái us kí bíwi se biyáh kar le, aur apne bhái ke liye nasl paidá kare. 25 Ab hamáre darmiyán sátt bhái the ; aur pahlá biyáh karke mar gayá, aur is sabab se, ki us ke aulád na thí, apní bíwi apne bhái ke liye chhor gayá ; 26 isí tarah dúsrá aur tísrá bhí, sáttwen tak. 27 Sab ke píchhe wuh 'aurat bhí mar gayi. 28 Pas wuh qiyámat men un sáton men se kis kí bíwi hogí ? kyúnki sab ne us se biyáh kiyá thá. 29 Yisú' ne jawáb men un se kahá, ki Tum gumráh ho, is liye kí na kitáb i muqaddas ko jánte ho, na Khudá kí qudrat ko ; 30 kyúnki qiyámat men biyáh shádí na hogí, balki log ásmán par frish-ton kí mánind hongé. 31 Magar murd-

on ke jī uṭhne kī bābat, jo Khudā ne tumhen farmāyā thā, kyā tum ne wuh nahīn parhā, kī 32 Main Ibrāhīm kā Khudā, aur Izhāq kā Khudā, aur Ya'qūb kā Khudā hūn? Wuh to murdon kā Khudā nahīn, balki zindon kā hai. 33 Log yih sunke us kī ta'lim se hairān hūe.

34 Aur jab Farisyon ne sunā, kī us ne Sadūqiyon kā muḥ band kar diyā, to wuh jama' ho gaye; 35 aur un men se ek 'ālim i shara' ne āzmāne ke liye us se pūchhā; 36 Ai ustād, Tauret meḡ kaun sā hukm barā hai? 37 Us ne us se kahā, kī Khudāwand apne Khudā se apne sāre dil, aur apnī sārī jān, aur apnī sārī 'aql se mahabbat rakh. 38 Barā aur pahlā hukm yihī hai. 39 Aur dūsrā us kī mānind yih hai, kī Apne parausī se apne barābar mahabbat rakh. 40 In hī do hukmon par tamām Tauret aur ambiyā ke sahifon kā madār hai.

41 Aur jab Farisī jama' hūe, to Yisū' ne un se yih pūchhā, 42 kī Tum Masīh ke haqq men kyā samajhte ho? Wuh kis kā betā hai? Unhon ne us se kahā; Dāūd kā. 43 Us ne un se kahā; Pas Dāūd Rūh kī hidāyat se kyūnkar use Khudāwand kahtā hai, kī

44 Khudāwand ne mere Khudāwand se kahā;

Merī dahinī taraf baiṭh,

Jab tak main tere dushmanon ko tere pānwon ke niche na kar dūn?

45 Pas jab Dāūd us ko Khudāwand kahtā hai, to wuh us kā betā kyūnkar ṭhahrā? 46 Aur koī us ke jawāb men ek bāt na bol sakā, aur na us din se phir kisi ne us se suwāl karne kī jur'at kī.

23 Us waqt Yisū' ne bhīr se aur apne shāgirdon se yih bāten kahīn, kī 2 Faqīh aur Farisī Mūsā kī gaddī par baiṭhe hain; 3 pas jo kuchh wuh tumhen batāen, wuh sab karo aur māno, lekin un ke se kām na karo, kyūnki wuh kahte hain, aur karte nahīn. 4 Wuh aise bhārī bojh, jin kā uṭhānā mushkil hai, bāndhkar logon ke kandhon par rakhte hain, magar ap unhen apnī unglī se bhī hilānā nahīn chāhte. 5 Wuh apne sab kām logon ke dikhāne ko karte hain, kyūnki apne tā'wiz bare banāte, aur apnī po-shāk ke kanāre chauṛe rakhte hain;

6 aur ziyāfaton men sadrnishīnī, aur 'ibādatkhānon men a'lā darje kī kursīān, 7 aur bāzaron men salām, aur ādmion se Rabbī kahlānā pasand karte hain. 8 Magar tum Rabbī na kahlāo; kyūnki tumhārā ustād ek hī hai, aur tum sab bhāī ho. 9 Aur zamīn par kisi ko apnā bāp na kaho; kyūnki tumhārā Bāp ek hī hai, jo āsmānī hai. 10 Aur na tum hādī kahlāo; kyūnki tumhārā hādī ek hī hai, ya'nī Masīh. 11 Lekin jo tum men barā hai, wuh tumhārā khādīm bane. 12 Aur jo koī apne ap ko barā banāegā, wuh chhoṭā kiyā jāegā; aur jo apne ap ko chhoṭā banāegā, wuh barā kiyā jāegā.

13 Ai riyākār faqīho aur Farisio, tum par afsos hai! kī āsmān kī bādshāhat logon par band karte ho; kyūnki na to ap dākhil hote ho, aur na dākhil honewalon ko dākhil hone dete ho.

[14 Ai riyākār faqīho aur Farisio, tum par afsos hai! kī tum bewa 'auraton ke gharon ko dabā baiṭhte ho, aur dikhāwe ke liye namāz ko tūl dete ho: tumhen ziyāda sazā hogī.]

15 Ai riyākār faqīho aur Farisio, tum par afsos hai! kī ek murīd karne ke liye tarī aur khushkī kā dāura karte ho, aur jab wuh murīd ho chukṭā hai, to use apne se dūnā jahannam kā farzand banā dete ho.

16 Ai andhe rāh batānewālo, tum par afsos hai! jo kahte ho, kī Agar koī maqdis kī qasam khāe, to kuchh bāt nahīn; lekin agar maqdis ke sone kī qasam khāe, to us kā pāband hogā. 17 Ai ahmaqo aur andho, kaun sā barā hai? sonā, yā maqdis jis ne sone ko muqaddas kiyā? 18 Aur phir kahte ho, kī Agar koī qurbāngāh kī qasam khāe, to kuchh bāt nahīn, lekin jo nazr us par chāhī ho, agar us kī qasam khāe, to us kā pāband hogā. 19 Ai andho, kaun sī barī hai? nazr, yā qurbāngāh jo nazr ko muqaddas kartī hai? 20 Pas jo qurbāngāh kī qasam khātā hai, wuh us kī, aur sab chizon kī jo us par hain, qasam khātā hai. 21 Aur jo maqdis kī qasam khātā hai, wuh us kī aur us ke rahnewāle kī qasam khātā hai. 22 Aur jo āsmān kī qasam khātā hai, wuh Khudā ke takṭ kī, aur us par baiṭhnewāle kī qasam khātā hai.

23 Ai riyākār faqīho aur Farisio, tum par afsos hai! kī podīne aur

sangt aur zire par dabiyaki dete ho, aur tum ne shar'at ki ziyada bhari baton, ya'ni insaf aur rahim aur iman ko chhor diyá hai. Lazim tha, ki yih bhi karte, aur wuh bhi na chhor-te. 24 Ai andhe rah batanewalo, jo machchhar ko to chhante ho, aur un ko nigal jate ho.

25 Ai riyakar faqih aur Farisio, tum par afsos hai! ki piyale aur rikabi ko upar se saf karte ho, magar wuh andar lut aur napanhezgari se bhare hai. 26 Ai andhe Farisi, pahle piyale aur rikabi ko andar se saf kar, taki upar se bhi saf ho jain.

27 Ai riyakar faqih aur Farisio, tum par afsos hai! ki tum safedi phiri hui qabron ki manind ho, jo upar se to khubsurat dikhai deti hai, magar andar murdon ki haq-diyon, aur har tarah ki najasat se bhari hui hai. 28 Isi tarah tum bhi zahir mein to logon ko rastbaz dikhai dete ho, magar batin mein riyakari aur bedini se bhare hue ho.

29 Ai riyakar faqih aur Farisio, tum par afsos hai! ki nablon ki qabron banate, aur rastbazon ke maqbare arasta karte ho, 30 aur kahte ho, ki Agar ham apne bap-dada ke zamane mein hote, to nablon ke khun mein un ke sharik na hote. 31 Is tarah tum apni nisbat gawahi dete ho, ki ham nablon ke qatilon ke farzand hai. 32 Garaz apne bap-dada ka paimana bhar do. 33 Ai sanpo, ai afa' ke bachcho, tum jahannam ki saza se kyunkar bachoge? 34 Is liye dekho, main nablon aur danoon aur faqihon ko tumhare pas bhetja hun; un mein se ba'z ko qatl karoge, aur salib par chahoge, aur ba'z ko apne ibadatkhanon mein kore maroge, aur shahr ba shahr satate phiroge; 35 taki sab rastbazon ka khun, jo zaman par bahaya gaya, tum par ae; rastbaz Habil ke khun se lekar Birikyah ke bete Zakaryah ke khun tak, jise tum ne maqdis aur qurbangah ke darmiyan qatl kiyá. 36 Main tum se sach kahta hun, ki Yih sab kuchh is zamane ke logon par aega.

37 Ai Yarushalem, ai Yarushalem, tu je nablon ko qatl karti hai, aur jo tere pas bheje gaye, unhen sangsar karti hai! kitni hi bar main ne chaha, ki jis tarah murgi apne

bachchon ko paron tale jama' kar leti hai, usi tarah main bhi tere laakon ko jama' kar lun, magar tum ne na chaha! 38 Dekho, tumhara ghar tumhare liye wiran chhora jata hai. 39 Kyunki main tum se kahta hun, ki Ab se mujhe phir hargiz na dekhoge, jab tak na kahoge, ki Mubarak hai wuh jo Khudawand ke nam par ata hai.

24 Aur Yisu' haikal se nikalkar ja raha tha, ki us ke shagird us ke pas ae, taki use haikal ki imaraten dikhaen. 2 Us ne jawab mein un se kaha; Kyá tum in sab chizon ko nahin dekhte? Main tum se sach kahta hun, ki Yahan kisi patthar par patthar baqi na rahega, jo giraya na jega.

3 Aur jab wuh Zaitun ke pahar par baitha tha, to us ke shagird alag us ke pas akar bole; Hamen bata ki yih baton kab hongí? aur tere ane aur dunya ke akhír hone ka nishan kyá hogá? 4 Yisu' ne jawab mein un se kaha, ki Khabardar, koí tumhen gumrah na kar de. 5 Kyunki bahutere mere nam se aenge, aur kahenge ki Main Masih hun, aur bahut se logon ko gumrah karenge. 6 Aur tum laaiyan, aur laaiyon ki afwah sunoge; khabardar, ghabra na jana; kyunki in baton ka waqi' hona zarur hai, lekin us waqt khátima na hogá. 7 Kyunki qaum par qaum, aur badshahat par badshahat chahai kar-egi; aur jagah jagah kai parenge, aur bhaunchal aenge. 8 Lekin yih sab baton musibaton ka shuru' hi hongí. 9 Us waqt log tumhen taklif dene ke liye pakarwaenge, aur tumhen qatl karenge, aur mere nam ke sabab sari qaumen tum se adawat rakkhengi. 10 Aur us waqt bahutere thokar khaenge, aur ek dusre ko pakarwaenge, aur ek dusre se adawat rakkhenge. 11 Aur bahut se jhuthi nabi un chahenge, aur bahuteron ko gumrah karenge. 12 Aur bedini ke barh jane ke sabab bahuteron ki mahabbat phandi par jegi. 13 Magar jo akhír tak bardasht karega, wuh najat paege. 14 Aur badshahat ki is khushkhabari ki manadi tamam dunya mein hogi, taki sab qaumon ke liye gawahi ho; aur us waqt khátima hogá. 15 Pas jab tum us ujarnewali

makrúh chíz ko, jis ká zikr Dániyál nabí kí ma'rifat húá, muqaddas maqám men khará húá dekho, (parhne-wálá samajh le,) 16 to jo Yahúdiya men hon, wuh paharon par bhág jáen : 17 jo kothe par ho, wuh apne ghar ká asbáb lene ko niche na utre ; 18 aur jo khet men ho, wuh apná kaprá lene ko pichhe na laute. 19 Magar un par afsos hai, jo un dinon men hámila hon, aur jo dúdh piláti hon ! 20 Pas du'á mángo, kí tumhen járon men yá Sabt ke din bhágná na pare ; 21 kyúnti us waqt aisi barí musíbat hogí, kí dunyá ke shurú' se na ab tak húi, na kabhi hogí. 22 Aur agar wuh dín ghatáe na játe, to koi bashar na bachtá ; magar barguzidon kí khátir wuh dín ghatáe jáenge. 23 Us waqt agar koi tum se kahe, kí Dekho, Masíh yahán hai, yá wahán hai, to yaqín na karná. 24 Kyúnti jhúthe Masíh aur jhúthe nabí uth khare honge, aur aise bare nishán aur 'ajíb kám dikháenge, kí agar mumkin ho, to barguzidon ko bhí gumráh kar len. 25 Dekho, main ne pahle hí tum se kah diyá hai. 26 Pas agar wuh tum se kahe, kí Dekho, wuh biyábán men hai, to báhar na jáná ; Dekho, wuh kothriyon men hai, to yaqín na karná. 27 Kyúnti jaise bijlí púrab se kaundhkar pachchim tak dikhái detí hai, waise hí Ibn i A'dam ká áná hogá. 28 Jahán murdár hai, wahán gidh jama' ho jáenge.

29 Aur fauran un dinon kí musíbat ke ba'd súra j tarík ho jáegá, aur chánd apní raushní na degá, aur sitáre ásmán se girenge, aur ásmánon kí quwwaten hilái jáengi : 30 aur us waqt Ibn i A'dam ká nishán ásmán par dikhái degá ; aur us waqt zamín kí sári qaumen chhátí píngí aur Ibn i A'dam ko barí qudrat aur jalál ke sáth ásmán ke bádalon par áte dekhengi. 31 Aur wuh narsinge kí barí áwáz ke sáth apne firishton ko bhejega, aur wuh us ke barguzidon ko charon taraf se ásmán ke is sire se us sire tak jama' karenge.

32 Ab anjir ke darakht se ek tamsil síkho : juphi us kí dáli narm hotí aur patte nikalte hain tum ján lete ho, kí garmi nazdik hai : 33 isi tarah jab tum in sab baton ko dekho, to ján

lo kí wuh nazdik, balki darwaze par hai. 34 Main tum se sach kahtá hún, kí Jab tak yih sab baton na ho len, yih nahi hargiz tamám na hogí. 35 A'smán aur zamín tal jáenge, lekin meri baton hargiz na talengi. 36 Lekin us dín aur us gharí kí bábat koi nahin jántá, na ásmán ke firishte, na Be'tá, magar sirf Báp. 37 Jaisá Nuh ke dinon men húá, waisá hí Ibn i A'dam ke áne ke waqt hogá. 38 Kyúnti jis tarah tufán se pahle ke dinon men log kháte píte the, aur un men biyáh shádí hotí thí, us dín tak, kí Nuh kishti men dákhil húá, 39 aur jab tak tufán ákar un sab ko bahá na le gayá, un ko khabar na hui, isi tarah Ibn i A'dam ká áná hogá. 40 Us waqt do ádmi khet men hongé ; ek le liyá jáegá, aur dúsrá chhor diyá jáegá. 41 Do 'auraten chakkí písti hongí ; ek le lí jáegi, aur dúsrí chhor dí jáegi. 42 Pas jágte raho ; kyúnti tum nahin jánte, kí kis dín tumhárá Khudáwand áegá. 43 Lekin yih ján rakkho, kí agar ghar ke málik ko ma'lúm hotá, kí chor rát ke kaun se pahar áegá, to jágtá rahtá, aur apne ghar men naqb hone na detá. 44 Is liye tum bhí taiyár raho ; kyúnti jis gharí tumhen gumán bhí na hogá, Ibn i A'dam á jáegá. 45 Pas wuh diyá-natdár aur 'aqlmand naukar kaun sá hai, jise málik ne apne naukar chákaron par muqarrar kiyá, táki waqt par unhen khána de ? 46 Mubáarak hai wuh naukar, jise us ká málik ákar aisé hí karte pae. 47 Main tum se sach kahtá hún, kí Wuh use apne sáre mál ká mukhtár kar degá. 48 Lekin agar wuh kharáb naukar apne dil men yih kahkar, kí Mere málik ke áne men der hai, 49 apne hamkhidmaton ko márná shurú' kare, aur sharábion ke sáth kháe píe ; 50 to us naukar ká málik aise dín kí wuh us kí ráh na dekhtá ho, aur aisi gharí kí wuh na jántá ho, á maujud hogá ; 51 aur khúb kore lagákar us ko riyákaron men shámil karegá ; wahán roná aur dánton ká písná hogá.

25 Us waqt ásmán kí bádsháhat un das kunwariyon kí manind hogí, jo apní apní mash'alen lekar dulhá ke istiqbál ko niklín. 2 Un men pánch bewuqúf,

aur panch 'aqlmand thin. 3 Jo bewuqif thin, unhon ne apni mash'alon to le lin, magar tel apne sath na liya. 4 Magar 'aqlmandon ne apni mash'alon ke sath apni kuppiyon men tel bhi le liya. 5 Aur jab dulha ne der lagai, to sab unghne lagin aur so gayin. 6 A'dhi rat ko dhum machi, ki Dekho, dulha a gayi! Us ke Istiqbal ko niklo. 7 Us waqt wuh sab kunwariyan uthkar apni apni mash'alon durust karne lagin. 8 Aur bewuqifon ne 'aqlmandon se kaha, ki Apne tel men se kuchh hamen bhi de do; kyunki hamari mash'alon bujhi jati hai. 9 'Aqlmandon ne jawab men kaha, ki Shayad hamare tumhare donon ke liye pura na ho; bihtar yih hai, ki bechnewalon ke pas jakar apne waste mol le lo. 10 Jab wuh mol lene ja rahi thin, to dulha a pahuncha; aur jo taiyar thin, wuh us ke sath shadi men chali gayin, aur darwaza band kiyi gayi. 11 Pichhe wuh baqi kunwariyan bhi ain aur kahne lagin; Ai Khudawand, ai Khudawand, hamare liye darwaza khol de. 12 Us ne jawab men kaha; Main tum se sach kahti hun, ki main tumhen nahin janti. 13 Pas jagte raho, kyunki tum na us din ko jante ho, na us ghar ko.

14 Kyunki yih us admi ka sa hal hai, jis ne pardes jate waqt, apne ghar ke naukaron ko bulakar, apna mal un ke supurd kiyi. 15 Aur ek ko panch tore diye, dusre ko do, tisre ko ek; ya'ni har ek ko us ki liyaqat ke muwafiq diya, aur pardes chala gayi. 16 Jis ko panch tore mile the, us ne fauran jakar un se len den kiyi, aur panch tore aur paida kar liye. 17 Isi tarah jise do mile the, us ne bhi do aur kamae. 18 Magar jis ko ek mila tha, us ne jakar zamin khodi, aur apne malik ka rupaya chhipa diya. 19 Bari muddat ke ba'd un naukaron ka malik aya, aur un se hisab lene laga. 20 Jis ko panch tore mile the, wuh panch tore aur lekar aya, aur kaha; Ai Khudawand, tu ne panch tore mere supurd kiye the; dekh, main ne panch tore aur kamae. 21 Us ke malik ne us se kaha; Ai achche aur diyandatdar naukar, shabash! tu tohe men diyandatdar raha, main tujhe bahut chizon ka mukhtar ba-

naungai: apne malik ki khushi men sharik ho. 22 Aur jis ko do tore mile the, us ne bhi pas akar kaha; Ai Khudawand, tu ne do tore mere supurd kiye the; dekh, main ne do tore aur kamae. 23 Us ke malik ne us se kaha; Ai achche aur diyandatdar naukar, shabash! tu tohe men diyandatdar raha, main tujhe bahut chizon ka mukhtar banaunga; apne malik ki khushi men sharik ho. 24 Aur jis ko ek tora mila tha, wuh bhi pas akar kahne laga; Ai Khudawand, main tujhe janti tha, ki tu sakht admi hai, aur jahan nahin boya, wahan se katti hai, aur jahan nahin bakhera, wahan se jama' karti hai; 25 pas main dara, aur jakar tera tora zamin men chhipa diya: dekh, jo tera hai wuh maujud hai. 26 Us ke malik ne jawab men us se kaha; Ai sharir aur sust naukar, tu janti tha, ki jahan main ne nahin boya, wahan se katti hun, aur jahan main ne nahin bakhera, wahan se jama' karti hun; 27 pas tujhe lazim tha, ki mera rupaya sahukaron ko deta, to main akar apna mal sud samet le leta. 28 Pas is se wuh tora le lo, aur jis ke pas das tore hai, use de do. 29 Kyunki jis kis ke pas hai, use diya jaega, aur us ke pas ziyada ho jaega; magar jis ke pas nahin hai, us se wuh bhi, jo us ke pas hai, le liya jaega. 30 Aur is nikamme naukar ko bahar andhere men dal do; wahan rona aur danton ka pishna hogi.

31 Jab Ibn i A'dam apne jalal men aega, aur sab frishte us ke sath aenge, to us waqt wuh apne jalal ke takht par baithega; 32 aur sab qaumen us ke samne jama' ki jaengi, aur wuh ek ko dusre se juda karega, jaise charwaha bheon ko bakriyon se juda karti hai; 33 aur bheon ko apne dahine, aur bakriyon ko baen kharai karega. 34 Us waqt badshah apne dahini taraf-walon se kahega, ki A'o, mere Bap ke mubarak logo; jo badshahat binai e 'alam ke waqt se tumhare liye taiyar ki gayi hai, use miras men lo; 35 kyunki main bhuka tha, tum ne mujhe khana khilaya; main piyasai tha, tum ne mujhe pani pilaya; main pardesi tha, tum ne mujhe apne ghar men utara; 36 nangai tha, tum ne mujhe kapra

pahináyá; bímár thá, tum ne merí khabar hí; qaid men thá, tum mere pás áe. 37 Tab rástbáz jawáb men us se kahenge; Ai Khudáwand, ham ne kab tujhe bhúká dekhkar kháná khiláyá, yá piyásá dekhkar pání piláyá? 38 ham ne kab tujhe par-desí dekhkar ghar men utará? yá nangá dekhkar kaprá pahináyá? 39 ham kab tujhe bímár yá qaid men dekhkar tere pás áe? 40 Bád-sháh jawáb men un se kahegá; Main tum se sach kahtá hún, chúnki tum ne mere in sab se chhoṭe bháiyog men se kisé ek ke sáth yih kiyá, is liye mere hí sáth kiyá. 41 Phir wuh háin tarafwálon se kahegá; Ai mal'úno, mere sámnne se us hamesha kí ág men chale jáo, jo Iblís aur us ke firishton ke liye taiyár kí gayí hai; 42 kyúnki main bhúká thá, tum ne mujhe kháná na khiláyá; piyásá thá, tum ne mujhe pání na piláyá; 43 par-desí thá, tum ne mujhe ghar men na utará; nangá thá, tum ne mujhe kaprá na pahináyá; bímár aur qaid men thá, tum ne merí khabar na hí. 44 Tab wuh bhí jawáb men kahenge; Ai Khudáwand, ham ne kab tujhe bhúká, yá piyásá, yá par-desí, yá nangá, yá bímár, yá qaid men dekhkar terí khidmat na kí? 45 Us waqt wuh un se jawáb men kahengá; Main tum se sach kahtá hún, chúnki tum ne in sab se chhoṭon men se kisé ek ke sáth yih na kiyá, is liye mere sáth na kiyá. 46 Aur yih hamesha kí sazá páenge, magar rástbáz hamesha kí zindagí.

26 Aur jab Yisú' yih sab báten khatm kar chuká, to aisá huá ki us ne apne shágirdon se kahá; 2 Tum jánte ho, ki do din ke ba'd 'I'd i Fasah hogí, aur Ibn i A'dam maslúb hone ko pakarwáyá jáegá. 3 Us waqt sardár káhin aur qaum ke buzurg Káifá nám sardár káhin ke díwánkháne men jama' ho gaye; 4 aur saláh kí, ki Yisú' ko fareb se pakarkar qatl karen. 5 Magar kahte the, ki 'I'd ko nahín, aisá na ho kí logon men balwá ho jáe.

6 Aur jab Yisú' Bait'aniyyáh men Shama'ua korhí ke ghar men thá, 7 to ek 'aurat sang i marmar kí 'itrdání men qímatí 'itr lekar us ke pás áí, aur jab wuh kháná kháne

baithá thá, to us ke sir par dálá. 8 Shágird yih dekhkar khafa hue, aur kahne lage, ki Yih kis liye zái' kiyá gayá? 9 Yih to bare dámon ko bikkar garíboṅ ko diyá já saktá thá. 10 Yisú' ne yih jánkar un se kahá, ki Is 'aurat ko kyun diqq karte ho? us ne to mere sáth bhalái kí hai. 11 Kyúnki garíb gurbá to hamesha tumháre pás hai; lekin main tumháre pás hamesha na rah-úngá. 12 Aur is ne jo yih 'itr mere badan par dálá, yih mere dafn kí taiyári ke wáste kiyá. 13 Main tum se sach kahtá hún, ki Tamám dunyá men jáhán kahín is khush-khabarí kí manadí kí jáegi, yih bhí jo is ne kiyá, is kí yádgári men kahá jáegá.

14 Us waqt un bárah men se ek ne, jis ká nám Yahúdáh Iskariyotí thá, sardár káhinon ke pás jákar kahá, ki 15 Agar main use tumháre hawále kará dún, to mujhe kyá doge? Unhon ne use tís rupaye tolkar de diye. 16 Aur wuh us waqt se us ke pakarwáne ká mauqa' dhúndhne lagá.

17 Aur 'I'd i Fatír ke pahle din shágird Yisú' ke pás ákar bole; Tú kahán cháhtá hai, kí ham tere liye Fasah kháne kí taiyári karen? 18 Us ne kahá; Shahr men fulán shakhs ke pás jákar us se kahná; Ustád farmátá hai, kí Merá waqt nazdík hai; main apne shágirdon ke sáth tere háin 'I'd i Fasah kar-úngá. 19 Aur jáisá Yisú' ne shágirdon ko hukm diyá thá, unhon ne waisá hí kiyá aur Fasah taiyár kiyá.

20 Jab shám huí, to wuh bárah shágirdon ke sáth kháná kháne baithá thá; 21 aur jab wuh khá rahe the, to us ne kahá; Main tum se sach kahtá hún, kí tum men se ek mujhe pakarwáegá. 22 Wuh bahut hí dilgír hue, aur har ek us se kahne lagá; Ai Khudáwand, kyá main hún? 23 Us ne jawáb men kahá, kí Jis ne mere sáth tabáq men háth dálá hai, wuhí mujhe pakarwáegá. 24 Ibn i A'dam to jáisá us ke haqq men likhá hai, játá hí hai; lekin us ádmí par afsos hai, jis ke wasíle se Ibn i A'dam pakarwáyá játá hai! agar wuh ádmí paidá na hotá, to us ke liye achchá hotá. 25 Us ke pakarwánewále Yahúdáh ne jawáb men kahá; Ai Rabbí, kyá main

hā? Us ne us se kahā; Tú ne kahā kah diyā. 26 Jab wuh khā the the to Yisú' ne roṭī lí, aur barakat chāhkar toṭī, aur shāgirdoṅ ko dekar kahā; Lo, khāo, yih merā badān hai. 27 Phir piyāla lekar shukr kiyā, aur unheṅ dekar kahā, ki Tum sab is meṅ se pí lo; 28 Kyūnki yih 'ahd kā merā wuh khūn hai, jo bahuteron ke liye gunah-oṅ ki mu'āfi ke wāste bahāyā jātā hai. 29 Main tum se kahtā hūn, ki Angúr kā yih shīra phir kabhī na piūngā, us dīn tak ki tumhāre sāth apne Bāp ki bādshāhat meṅ nayā na piūn.

30 Phir wuh gīt gākar báhar Zaitún ke pahār par gaye.

31 Us waqt Yisú' ne un se kahā, ki Tum sab isí rát merí bábat thokar khāoge; kyūnki likhá hai, ki Main charwāhe ko mārūngā, aur galle ki bheren parāganda ho jāengí. 32 Lekin main apne jī ūthne ke ba'd tum se pahle Galíl ko jāūngā. 33 Patras ne jawāb meṅ us se kahā; Go sab terí bábat thokar khāen, lekin main kabhī thokar na khāūngā. 34 Yisú' ne us se kahā; Main tujh se sach kahtā hūn, ki Isí rát, murg ke bāng dene se pahle, tú tīn bár merā inkār karegā. 35 Patras ne us se kahā; Agar tere sāth mujhe marnā bhī pare, taubhī terā inkār hargiz na karūngā. Aur sab shāgirdoṅ ne bhī isí tarah kahā.

36 Us waqt Yisú' un ke sāth Gatsamane nám ek jagah meṅ áyā, aur apne shāgirdoṅ se kahā, ki Yahín baithē rahnā, jab tak ki main wahān jákar du'á mángūn. 37 Aur Patras aur Zabdí ke donoṅ beṅon ko sāth lekar, gamgín aur beqarār hone lagā. 38 Us waqt us ne un se kahā; Merí ján nshāyat gamgín hai, yahān tak ki marne ki naubat pahunch gayí hai; tum yahān thāhro, aur mere sāth jāgte raho. 39 Phir thoṛā āge barhá, aur muṅh ke bal girkar yih du'á mángí; Ai mere Bāp, agar ho sake, to yih piyāla mujh se tal jāe; táham jaisā main chāhtā hūn waisā nahín, balki jaisā tú chāhtā hai waisā hí ho. 40 Phir shāgirdoṅ ke pás ákar unheṅ sote páyā, aur Patras se kahā; Kyūn, tum mere sāth ek gharí bhī na jāg sake? 41 Jágo aur du'á mángo, táki ázmāish meṅ na paro: rúh to

mustá'idd hai, magar jism kamzor hai. 42 Phir dobāra us ne jákar yih du'á mángí; Ai mere Bāp, agar yih mere piye bagair nahín tal saktā, to terí marzī púrí ho. 43 Aur ákar unheṅ phir sote páyā, kyūnki un ki ánkhen nínd se bhari hūí thín. 44 Aur unheṅ chhoṅkar phir chālā gayā, aur wuhí bát phir kahkar fīrī bát du'á mángí. 45 Tab shāgirdoṅ ke pás ákar un se kahā; Ab sote raho aur árām karo: dekho, waqt á pahunchā hai, aur Ibn i A'dam gunah-gároṅ ke háth meṅ hawāle kiyā jātā hai. 46 Ūtho, chalen; dekho, merā pakaṛwānewalā nazdík á pahunchā hai.

47 Wuh yih kah hí rahā thā, ki Yahudáh, jo un bárah meṅ se ek thā, áyā, aur us ke sāth ek barí bhīr talwāren aur láthiyān liye hūe, sardár káhinon aur qaum ke buzurg-oṅ ki taraf se á pahunchí. 48 Aur us ke pakaṛwānewāle ne unheṅ yih patā diyā thā, ki jis kā main bosa lūn, wuhí hai; use pakaṛ lenā. 49 Aur fauran Yisú' ke pás ákar kahā; Ai Rabbí, salām; aur us ke bosa liye. 50 Yisú' ne us se kahā; Miyān, jis kām ko áyā hai, wuh kar le. Is par unhoṅ ne pás ákar Yisú' par háth dālā, aur use pakaṛ liyā. 51 Aur dekho, Yisú' ke sāthiyon meṅ se ek ne háth barhākar apní talwār khenchí, aur sardár káhin ke naukar par chalākar us kā kán urā diyā. 52 Yisú' ne us se kahā; Apní talwār ko miyān meṅ kar le; kyūnki jo talwār khenchte hain, wuh sab talwār se halák kiye jāenge. 53 A'yá tú nahín samajhtā, ki main apne Bāp se minnat kar saktā hūn, aur wuh firishton ke bárah tuman se ziyāda mere pás abhī maujūd kar degā? 54 Magar wuh nawishte. ki yūnhīn honā zarúr hai, kyūnkar púre hongē? 55 Usí gharí Yisú' ne bhīr se kahā; Kyā tum talwāren aur láthiyān lekar mujhe dákú ki tarah pakaṛne nikle ho? Main har roz haikal meṅ baithkar ta'līm detā thā, aur tum ne mujhe nahín pakṛā. 56 Magar yih sab kuchh is liye huā hai, ki nabíon ke nawishte púre hon. Is par sāre shāgird use chhoṅkar bhāg gaye.

57 Aur Yisú' ke pakaṛnewāle us ko Káifá nám sardár káhin ke pás le gaye, jahān faqīh aur buzurg

jama' ho gaye the. 58 Aur Patras fásile par us ke píchhe píchhe sardár káhin ke díwánkháne tak gayá, aur andar jákar piyádon ke sáth natíja dekhne ko baith gayá. 59 Aur sardár káhin aur sáre sadr 'adálat-wále Yisú' ko már dáne ke wáste us ke khiláf jhúthí gawáhi dhúndhne lage, 60 magar na pái, go ki bahut se jhúthe gawáh áe. Lekin ákhir kár do gawáhon ne ákar kahá, ki 61 Is ne kahá hai; Main Khudá ke maqdis ko dhá saktá, aur tén din men use baná saktá hún. 62 Aur sardár káhin ne khare hokar us se kahá; Tú jawáb nahín detá? yih tere khiláf kyá gawáhi dete hai? 63 Magar Yisú' chupká hí rahá. Sardár káhin ne us se kahá; Main tujhe zinda Khudá kí qasam detá hún, ki agar tú Khudá ká Betá Masíh hai, to ham se kah de. 64 Yisú' ne us se kahá; Tú ne khud kah diyá; balki main tum se kahtá hún, ki is ke ba'd tum Ibn i A'dam ko Qádir i Mutlaq kí dahiní taraf baithé, aur ásmán ke bádalon par áte dekhoge. 65 Is par sardár káhin ne yih kahkar apne kapre pháre, ki Us ne kufr baká hai; ab hamen gawáhon kí kyá hájat rahí? dekho, tum ne abhi yih kufr suná hai: tumhári kyá ráe hai? 66 Unhon ne jawáb men kahá; Wuh qatl ke láiq hai. 67 Is par unhon ne us ke munh par thúká, aur us ke mukke máre, aur ba'z ne tamánche márke kahá; 68 Ai Masíh, hamen nubuwwat se batá, ki kis ne tujhe márá?

69 Aur Patras báhar sahn men baithá húá thá, ki ek laundí us ke pás ákar bolí; Tú bhí Yisú' Galilí ke sáth thá. 70 Us ne sab ke sámne yih kahkar inkár kiyá, ki Main nahín jántá, tú kyá kahtí hai. 71 Aur jab wuh deorhi men chalá gayá, to dúsrí ne use dekhá, aur jo wahán the un se kahá; Yih bhí Yisú' Násari ke sáth thá. 72 Us ne qasam káhkar phir inkár kiyá, ki Main is ádmí ko nahín jántá. 73 Thorí der ke ba'd, jo wahán khare the, unhon ne Patras ke pás ákar kahá, ki Beshakk tú bhí un men se hai; kyunki terí bolí se bhí záhir hotá hai. 74 Is par wuh la'nat karne aur qasam kháne lagá, ki Main is ádmí ko nahín jántá; aur fi'lfaur murg ne báng dí. 75 Patras ko Yisú' kí wuh bát yád

ál jo us ne kahí thí, ki Murg ke báng dene se pahle tú tén bár merá inkár karegá. Aur wuh báhar jákar zár zár royá.

27 Jab subh húi, to sab sardár káhinon aur qaum ke buzurgon ne Yisú' ke khiláf mashwara kiyá ki use már dálen; 2 aur use bándhkar le gaye, aur Pílátus hákim ke hawále kiyá.

3 Jab us ke pakarwánewále Yahudáh ne yih dekhá ki wuh mujrim thahráyá gayá, to pachhtáyá, aur wuh tís rupaye sardár káhinon aur buzurgon ke pás pher láyá, aur kahá; 4 Main ne gunáh kiyá, ki bequsúr ko qatl ke liye pakarwáyá. Wuh bole; Hamen kyá? tú ján. 5 Aur wuh rupayon ko maqdis men phenkar chalá gayá, aur jákar apne áp ko phánsí dí. 6 Sardár káhinon ne rupaye lekar kahá; Inhen haikal ke khazáne men dálná rawá nahín, kyunki khún kí qímat hai. 7 Pas unhon ne saláh karke un rupayon se kumhár ká khet pardesiyon ke dafa karne ke liye kharidá. 8 Is sabab se wuh khet áj tak Khún ká khet kahlátá hai. 9 Us waqt jo Yirmayáh nabí kí ma'rifat kahá gayá thá, wuh purá húá, ki Jis kí qímat thahrái gayí thí, unhon ne us kí qímat ke wuh tís rupaye le liye; (us kí qímat ba'z baní Isráil ne thahrái thí;) 10 aur unhen kumhár ke khet ke wáste diyá, jaisá Khudá-wand ne mujhe hukm diyá.

11 Yisú' hákim ke sámne khará thá, aur hákim ne us se yih púchhá; Kyá tú Yahúdon ká bádsháh hai? Yisú' ne us se kahá; Tú khud kahtá hai. 12 Aur jab sardár káhin aur buzurg us par ilzám lagá rahe the, to us ne kuchh jawáb na diyá. 13 Is par Pílátus ne us se kahá; Kyá tú nahín suntá, ki yih tere khiláf kitní gawáhián dete hai? 14 Us ne ek bát ká bhí us ko jawáb na diyá, yahán tak ki hákim ne bahut ta'ajjub kiyá. 15 Aur hákim ká dastúr thá, ki 'I'd par logon kí khátir ek qaidí jise wuh cháhte the, chhor detá thá. 16 Us waqt Bar Abbá nám un ká ek mashhúr qaidí thá. 17 Pas jab wuh ikatthe hue, to Pílátus ne un se kahá; Tum kise cháhte ho, ki main tumhári khátir chhor dún? Bar Abbá ko, yá Yisú' ko jo Masíh kahlátá hai? 18 Kyunki use ma-

lúm thá, kí unhoñ ne is ko hasad se pakarwáyá hai. 19 Aur jab wuh fakhí i 'adálat par baithá húa thá, to us kí bfwí ne use kahlá bhejá, kí Táús rástbáz se kuchh kám na rakh; kyúñki main ne áj khwáb meñ is ke sabab se bahut dukh ufháyá hai. 20 Lekin sardár káhinon aur buzurgon ne logon ko ubhárá, kí Bar Abbá ko máng len, aur Yisú' ko halák karáen. 21 Hákim ne un se kahá, kí In donon meñ se kis ko cháhte ho, kí tumhári khátir chhoř dún? Wuh bole; Bar Abbá ko. 22 Pílátus ne un se kahá; Phir Yisú' ko jo Masíh kahlátá hai kyá karún? Sab ne kahá, kí Us ko salíb dí jáe. 23 Us ne kahá; Kyún, us ne kyá burái kí hai? Magar wuh áur bhí chillá chillákar bole, kí Us ko salíb dí jáe. 24 Jab Pílátus ne dekhá, kí kuchh ban nahín partá, balki ultá balwá hotá játá hai, to pání lekar logon ke rúbarú apne háth dhoe, aur kahá; Main is rástbáz ke khún se barí hún; tum jáno. 25 Sab logon ne jawáb dekar kahá, kí Is ká khún hamáři aur hamáři aulád kí gardan par! 26 Is par us ne Bar-Abbá ko un kí khátir chhoř diyá, aur Yisú' ko koře lagwákar hawále kiyá, táki salíb dí jáe.

27 Is par hákim ke sipáhion ne Yisú' ko qil'e meñ le jákar sári pañtan us ke gird jama' kí; 28 aur us ke kapre utárkar use qirmizí choga pahináyá; 29 aur kánthon ká táj banákar us ke sir par rakkhá, aur ek sarkandá us ke dahine háth meñ diyá, aur us ke áge ghutne tekkar use tháthhon meñ uráne lage, kí Ai Yahúdíon ke bádsháh, ádáb! 30 Aur us par thúká, aur wuhí sarkandá lekar us ke sir par márne lage. 31 Aur jab us ká tháthhá kar chuke, to choge ko us par se utárkar phir usí ke kapre use pahináe, aur salíb dene ko le gaye.

32 Jab báhar áe, to unheñ Sha-ma'un nam ek Kurení ádmí milá; use begár meñ pakrá, kí us kí salíb ufháe. 33 Aur us jagah jo Gulguta, ya'ní khopri kí jagah, kahláti hai pahunchkar, 34 pit milí hui mai use pine ko dí, magar us ne chakhkar piná na cháhá. 35 Aur unhoñ ne use salíb par charháyá, aur us ke kapre qur'a dálkar bánt liye, 36 aur wahán baithkar us kí nigah-

báni karne lage. 37 Aur us ká ilzám likhkar us ke sir se úpar lagá diyá, kí YIH YAHÚDÍON KÁ BÁDSHÁH YISÚ' HAI. 38 Us waqt us ke sáth do dákú salíb par charháe gaye, ek dahine, aur ek báen. 39 Aur ráh chalnewále sir hilá hilákar us ko la'n ta'n karte, aur kahte the; 40 Ai maqdis ke dhánewále, aur tín din meñ banánewále, apne tañ bachá; agar tú Khudá ká Betá hai, to salíb par se utar á. 41 Isí tarah sardár káhin bhí, faqihon aur buzurgon ke sáth milke, tháthhe se kahte the; 42 Is ne auron ko bacháyá, apne tañ nahín bachá saktá. Yih to Isráil ká bádsháh hai; ab salíb par se utar áe, to ham us par ímán láen. 43 Is ne Khudá par bharosá rakkhá hai; agar wuh ise cháhtá hai, to ab is ko chhurá le, kyúñki is ne kahá thá; Main Khudá ká Betá hún. 44 Isí tarah dákú bhí, jo us ke sáth salíb par charháe gaye the, us par la'n ta'n karte the.

45 Aur do pahar se lekar tísre pahar tak tamám mulk meñ andherá chháyá rahá. 46 Aur tísre pahar ke qaríb Yisú' ne barí áwáz se chillákar kahá; Elí, Elí, lámá shabaqtaní? ya'ní Ai mere Khudá, ai mere Khudá, tú ne mujhe kyún chhoř diyá? 47 Jo wahán khare the, un meñ se ba'z ne sunkar kahá; Yih Eliyyáh ke pukártá hai. 48 Aur fauran un meñ se ek shakhs daurá, aur isfanj lekar sirke meñ duboyá, aur sarkande par rakkkar use chusáyá. 49 Magar báqion ne kahá; Tháhar jáo, dekhén to, Éliyyáh use bacháne átá hai, yá nahín. 50 Yisú' phir barí áwáz se chilláyá, aur ján de dí. 51 Aur maqdis ká parda úpar se niche tak phákar do tukre ho gayá, aur zamín larzí aur chatáneñ tarak gayín; 52 aur qabron khul gayín, aur bahut se jism un muqaddason ke jo so gaye the jí uthé; 53 aur us ke jí uthne ke ba'd qabron se nikalkar muqaddas shahr meñ gaye, aur bahuton ko dikháí diye. 54 Pas súbadár aur jo us ke sáth Yisú' kí nigahbáni karte the, bhaunchál aur tamám májará dekhkar, bahut hí dare aur bole, kí Beshakk yih Khudá ká Betá thá. 55 Aur wahán bahut sí 'auraten, jo Gaíl se Yisú' ke pichhe pichhe us kí khidmat kartí hui áí thín, dúr se dekh rahí thín

56 Un men Maryam Magdalíni thí, aur Ya'qúb aur Yoses kí mán Maryam, aur Zabdi ke beton kí mán.

57 Jab shám húi, to Yúsuf nám Arimatiyáh ká ek daulatmand shakhs áyá, jo khud bhí Yisú' ká shágird thá. 58 Us ne Pilátus ke pás jákar Yisú' kí lách mángí. Is par Pilátus ne de dene ká hukm diyá. 59 Aur Yúsuf ne lách ko lekar sáf mihn chádar men lapetá, 60 aur apní nayí qabr men rakh diyá, jo us ne chatán men khudwái thí, aur ek bará patthar qabr ke munh par lúkháke chala gayá. 61 Aur Maryam Magdalíni, aur dúsri Maryam wahán qabr ke sámné baithí thín.

62 Dústre din, jo tayári ke ba'd ká din thá, sardár káhinon aur Farisíon ne Pilátus ke pás jama' hokar kahá; 63 Khudáwand, hamen yád hai, ki us dhokebaz ne jíte jí kahá thá, ki Main tén din ke ba'd jí uthúngá. 64 Pas hukm de, ki tísre din tak qabr kí hifázat kí jáo, káhin aísá na ho kí us ke shágird ákar use churá le jáen aur logon se kah den, ki wuh murdon men se jí uthá: to yih píchhlá dhoká pahle se bhí burá hogá. 65 Pilátus ne un se kahá; Tumháre pás pahrewále hain; jáo, jáhán tak tum se ho sake us kí hifázat karo. 66 Pas wuh pahrewálon ko sáth lekar gaye, aur patthar par muhr karke qabr kí hifázat kí.

28 Aur sabbt ke ba'd hafte ke pahle din, pau phatte waqt, Maryam Magdalíni aur dúsri Maryam qabr ko dekhne áin. 2 Aur dekho, ek bará bhaunchál áyá, kyúnci Khudáwand ká frishta ásmán se utrá, aur pás ákar patthar ko lúkhá diyá, aur us par baith gayá. 3 Us kí súrat bijlí kí mánind thí, aur us kí poshák barf kí mánind safed thí: 4 aur us ke dar ke máre nigahbán kánp uthé, aur murda se ho gaye. 5 Firishte ne 'auraton se kahá; Tum na daro, kyúnci main jántá hún, kí tum Yisú' ko dhándhí

ho, jo maslúb húa thá. 6 Wuh yahán nahín hai, kyúnci apne kahne ke muwáfíq jí uthá hai; áo, yih jagah dekho, jáhán Khudáwand pará thá; 7 aur jáld jákar us ke shágirdon se kaho, kí Wuh murdon men se jí uthá hai; aur dekho, wuh tum se pahle Galíl ko játá hai; wahán tum use dekhoge; dekho, main ne tum se kah diyá. 8 Aur wuh khauf aur barí khushi ke sáth qabr se jáld rawána hokar, us ke shágirdon ko khabar dene daurín. 9 Aur dekho, Yisú' unhen milá, aur kahá; Salám. Unhon ne pás ákar us ke qadam pakre, aur use síjda kiyá. 10 Is par Yisú' ne un se kahá; Daro nahín; jáo, mere bháiyon ko khabar do, táki Galíl ko chale jáen; wahán mujhe dekhenge.

11 Jab wuh já rahí thín, to dekho, pahrewálon men se ba'z ne shahr men ákar tamám májará sardár káhinon se bayán kiyá. 12 Aur unhon ne buzurgon ke sáth jama' hokar saláh kí, aur sipáhlion ko bahut rupaye diye aur bole; 13 Yih kah dená, kí Rát ko jáh ham sote the, to us ke shágird ákar use churá le gaye. 14 Aur agar yih bát hákim ke kán tak pahunchí, to ham use samjhákar tumhen khatre se bachá lenge. 15 Pas unhon ne rupaye lekar, jáisá síkháe gaye the, waisá hí kiyá; aur yih bát áj tak Yahúdíon men mashhúr hai.

16 Aur gyarah shágird Galíl ke us pahár par gaye, jo Yisú' ne un ke liye muqarrar kiyá thá. 17 Aur use dekhkar síjda kiyá, magar ba'z ne shakk kiyá. 18 Yisú' ne pás ákar un se bátén kí, aur kahá, kí Ásmán aur zamín ká kull íkhtiyár mujhe diyá gayá hai. 19 Pas tum jákar sab qaumon ko shágird banáo, aur unhen Báp aur Bete aur Rúhu'l Quds ke nám par baptisma do; 20 aur unhen yih ta'lím do, kí un sab báton par 'amal karen jin ká main ne tum ko hukm diyá; aur dekho, main dunyá ke ákhir tak ham- esha tumháre sáth hún.

MARQUS KI' INJIL

1 Khudá ke Beté Yisú' Masih kí khushkhabarí ká shurú'.

2 Jaisá Yasha'yáh nabí ke sahífe men líkhá hai, kí

Dekh, main apná paigambar tere áge bhejtá hún,

Jo terí ráh taiyár karegá ;

3 Biyábán men pukarnewále kí áwáz áti hai, kí

Khudáwánd kí ráh taiyár kare,

Us ke ráste sídhe banáo ;

4 Yúhanná áyá, aur biyábán men baptisma detá, aur gunáhon kí mu'áfí ke liye tauba ke baptisma kí manádí kartá thá. 5 Aur Yahú-diya ke mulk ke sab log aur Yaráshalem ke sab rahnewále nikalkar us ke pás gaye, aur apne gunáhon ká iqrár karke daryá e Yordan men us se baptisma liyá. 6 Aur Yúhanná unq ke bálon ká libás pahine, aur chamrè ká patká apní kamar se bándhe rakhtá, aur tiddiyán aur janglí shahd khátá thá ; 7 aur yih manádí kartá thá, kí Mere ba'd wuh shaqhs ánewálá hai, jo mujh se zoráwar hai ; main is láiq nahín kí jhukkar us kí jútiyon ká tasma kholún. 8 Main ne to tumhen pání se baptisma diyá, magar wuh tumhen Rúhu'l Quds se baptisma degá.

9 Aur un dinon aisá húa, kí Yisú' ne Galíl ke Násarat se ákar Yordan men Yúhanná se baptisma liyá. 10 Aur jab wuh pání se nikalkar úpar áyá, to fi'lfaur us ne ásmán ko phatte, aur Rúh ko kabútar kí manind apne úpar utarte dekhá : 11 aur ásmán se áwáz áí, kí Tú merá piyará Betá hai, tujh se main khush hún.

12 Aur fi'lfaur Rúh ne use biyábán men bhej diyá. 13 Aur wuh biyábán men chalis din tak Shaitán se ázmáyá gayá ; aur janglí jánwaron ke sáth rahá kiyá ; aur firishte us kí khidmat kartè rahe.

14 Phir Yúhanná ke pakařwáo jáne ke ba'd Yisú' ne Galíl men ákar Khudá kí khushkhabarí kí manádí kí, 15 aur kahá, kí Waqt purá ho gayá hai, aur Khudá kí bádsháhát

nazdik á gayí hai ; tauba karo, aur khushkhabarí ko máno.

16 Aur Galíl kí jhíl ke kanáre kanáre játe húe, us ne Shama'un aur Shama'un ke bhái Andriyás ko jhíl men jál dálte dekhá ; kyünki wuh machh-liyon ke pakařnewále the. 17 Aur Yisú' ne un se kahá ; Mere piche chale áo, to main tumhen ádmion ká pakařnewálá banáungá. 18 Wuh fi'lfaur jálon ko chhořkar us ke piche ho liye. 19 Aur thoří dúr bařkar, us ne Zabdí ke beté Ya'qúb aur us ke bhái Yúhanná ko, kishí par jálon kí marammat karte dekhá. 20 Us ne fi'lfaur unhen buláyá ; aur wuh apne báp Zabdí ko kishí par mazdúron ke sáth chhořkar us ke piche chale gaye.

21 Phir wuh Kafarnahúm men dákhil húe, aur wuh fi'lfaur sabbt ke din 'ibádatkháne men jákar ta'lim dene lagá. 22 Aur log us kí ta'lim se hairán húe ; kyünki wuh un ko faqihon kí tarah nahín, balki sáhib i ikhtiyár kí tarah ta'lim detá thá. 23 Aur fi'lfaur un ke 'ibádatkháne men ek shaqhs milá, jis men nápak rúh thá ; wuh yún kahkar chilláyá, 24 kí Ai Yisú' Násarí ! hamen tujh se kyá kám ? Kyá tú hamen halák karne áyá hai ? Main tujhe jántá hún, kí tú kaun hai—Khudá ká Quddús hai. 25 Yisú' ne use jhířakkar kahá, Chup rah, aur us men se níkal já. 26 Pas wuh nápak rúh use marořkar, aur baří áwáz se chillákar, us men se níkal gayí. 27 Aur sab log hairán húe, aur ápas men yih kahkar bahs karne lage, kí Yih kyá hai ? Yih to nayí ta'lim hai ! Wuh nápak rúhon ko bhí ikhtiyár ke sáth hukm detá hai, aur wuh us ká hukm mántí hain. 28 Aur fi'lfaur us kí shuhrat Galíl kí us tamám nawáhi men har jagah phail gayí.

29 Aur wuh fi'lfaur 'ibádatkháne se nikalkar, Ya'qúb aur Yúhanná ke sáth Shama'un aur Andriyás ke ghar áe. 30 Shama'un kí sás tap

men parí thí, aur unhon ne fi'lfaur us kí khabar use dí. 31 Us ne pás jákar, aur us ká háth pakarke, use utháyá, aur tap us par se utar gayí, aur wuh un kí khidmat karne lagi.

32 Shám ko jab súrāj dúb gayá, to log sáre bimáron ko aur un ko jin men badrúhen thín us ke pás láe. 33 Aur sára shahr darwáze par jama' ho gayá. 34 Aur us ne bahuton ko, jo tarah tarah kí bimáron men giriftár the, achchhá kiya, aur bahut sí badrúhon ko níkalá; aur badrúhon ko bolne na diyá, kyúnci wuh use pahchántí thín.

35 Aur subh hí, din nikalne se bahut pahle, wuh uthkar niklá, aur ek wirán jagah men gayá, aur wahán du'á mángí. 36 Aur Shama'un aur us ke sáthí us ke píchhe gaye; 37 aur jab wuh milá, to us se kahá, ki Sab log tujhe dhúndh rahe hain. 38 Us ne un se kahá; A'ó, ham áur kahín ás pás ke shahron men chale, táki main wahán bhí manadí karún, kyúnci main isí liye niklá hún. 39 Aur wuh sáre Galíl men un ke 'ibádatkhánon men já-jákar manadí kartá, aur badrúhon ko níkalá rahá.

40 Aur ek korhí ne us ke pás ákar us kí minnat kí, aur us ke sámne ghuñne tekkar us se kahá; Agar tú cháhe, to mujhe pák sáf kar saktá hai. 41 Us ne us par tars khákar háth barháya, aur use chhúkar us se kahá; Main cháhtá hún, tú pák sáf ho já. 42 Aur fi'lfaur us ká korh játa rahá, aur wuh pák sáf ho gayá. 43 Aur us ne use tákid karke fi'lfaur rukhsat kiya. 44 aur us se kahá; Khabardár, kisi se kuchh na kahná, magar jákar apne taín kahín ko díkhá, aur apne pák sáf ho jáne kí bábat un chízon ko jo Músá ne muqarrar kí, nazr guzrán, táki un ke liye gawáhi ho. 45 Lekin wuh báhar jákar bahut charchá karne lagá, aur is bát ko aisá mash-húr kiya, kí Yisú' shahr men phír zahirá-dákhil na ho saká, balki báhar wirán maqámon men rahá; aur log cháron taraf se us ke pás áte the.

2 Kai din ba'd jab wuh Kafarna-húm men phír dákhil huá, to suná gayá, kí wuh ghar men hai. 3 Phír itne ádmí jama' ho gaye, kí darwáze ke pás bhí jagah na rahí; aur wuh unhen kalám suná

rahá thá. 3 Aur log ek masúj ko chár ádmíon se uthwákar us ke pás láe. 4 Magar jab wuh bhír ke sabab us ke nazdik na á sake, to unhon ne us chhat ko jahán wuh thá khol diyá, aur use udherkar us chárpái ko, jis par masúj letá thá, latká diyá. 5 Yisú' ne, un ká imán dekhkar, masúj se kahá; Betá, tere gunáh mu'áf húe. 6 Magar wahán ba'z faqíh jo baítthe the, apne dilon men sochne lage, kí 7 Yih kyún aisá kahtá hai? Kufr baktá hai. Gunáh kaun mu'áf kar saktá hai, siwá ek, ya'ní Khudá ke? 8 Aur fi'lfaur Yisú' ne apní rúh se ma'lúm karke, kí wuh apne dilon men aisá sochte hain, un se kahá; Tum kyún apne dilon men yih báten sochte ho? 9 A'sán kyá hai, masúj se yih kahná, kí Tere gunáh mu'áf húe: yá yih kahná, kí Uth, aur apní chárpái uthákar chal phir? 10 Lekin is liye kí tum jáno, kí Ibn i A'dám ko zamín par gunáhon ke mu'áf karne ká ikhtiyár hai, (us ne us masúj se kahá,) 11 Main tujh se kahtá hún; Uth, apní chárpái uthákar apne ghar chalá já. 12 Aur wuh uthá, aur fi'lfaur chárpái uthákar un sab ke sámne báhar chalá gayá; chunánci sab hairán ho gaye, aur Khudá kí baráí karke bole; Ham ne aisá kabhí nahín dekhá.

13 Wuh phír báhar jhíl ke kanáre gayá, aur sári bhír us ke pás áí, aur wuh unhen ta'lím देने lagá. 14 Jab wuh já rahá thá, to us ne Halfai ke bete Lewí ko mahsúl kí chunkí par baítthe dekhá, aur us se kahá; Mere píchhe ho le. Pas wuh uthkar us ke píchhe ho liya. 15 Aur aisá huá kí wuh us ke ghar men khána kháne baítthá, aur bahut se mahsúl lenewále aur gunahgár log Yisú' aur us ke shágirdon ke sáth kháne baítthe; kyúnci wuh bahut the, aur us ke píchhe ho liye the. 16 Aur Farisíon ke faqíhon ne use gunahgáron aur mahsúl lenewálon ke sáth kháte dekhkar, us ke shágirdon se kahá; Yih to mahsúl lenewálon aur gunahgáron ke sáth kháta píta hai. 17 Yisú' ne sunkar un se kahá; Tanduruston ko hakím darkár nahín, balki bimáron ko; main rástházon ke nahín, balki gunahgáron ke buláne áyé hún.

18 Aur Yúhanná ke shágird aur

Farisí roze se the; unhon ne ákar us se kahá; Kyá sabab hai, ki Yúhanná ke aur Farisíon ke shágird to roza rakhte hain, magar tere shágird roza nahín rakhte? 19 Yisú' ne un se kahá; Kyá baráti, jab tak dulhá un ke sáth hai, roza rakh sakte hain? Jis waqt tak dulhá un ke sáth hai, wuh roza nahín rakh sakte. 20 Magar wuh din áegge ki dulhá un se judá kiyá jáegá; us waqt wuh roza rakkhenge. 21 Kore kapre ká paiwand purání poshák par koí nahín lagátá; nahín to wuh paiwand us poshák meñ se kuchh khench legá, ya'ní nayá purání se, aur wuh ziyáda phat jáegí. 22 Aur nayí mai ko purání mashkon meñ koí nahín bhartá; nahín to mashkon mai se phat jáengí, aur mai aur mashkon donon barbád ho jáengí; balki nayí mai ko nayí mashkon meñ bharte hain.

23 Aur aisá húa ki wuh Sabt ke din kheton meñ hokar já rahá thá; aur us ke shágird ráh meñ chalte húe bálen torne lage. 24 Aur Farisíon ne us se kahá; Dekh, yih Sabt ke din wuh kám kyún karte hain jo rawá nahín? 25 Us ne un se kahá; Kyá tum ne kabhí nahín parhá, ki Dáúd ne kyá kiyá, jab us ko aur us ke sáthiyon ko zarúrat húi aur wuh bhúke húe? 26 Wuh kyúnkar sardár káhin Abiyátar ke 'ahd meñ Khudá ke ghar meñ gayá, aur nazr kí rotiyán kháin, jin ká kháná káhinon ke siwá aur kisí ko rawá nahín, aur apne sáthiyon ko bhí din? 27 Aur us ne un se kahá; Sabt ádmí ke wáste baná hai, na ádmí Sabt ke wáste: 28 pas Ibn i A'dam Sabt ká bhí málik hai.

3 Aur wuh 'ibádatkháne meñ phir dákhil húa; aur wahín ek ádmí thá, jis ká háth súkhá húa thá. 2 Aur wuh us kí ták meñ rahé, ki agar wuh use Sabt ke din achchhá kare, to us par ilzám lagaen. 3 Us ne us ádmí se, jis ká háth súkhá húa thá, kahá; Bich meñ khará ho. 4 Aur un se kahá; Sabt ke din neki karní rawá hai, yá badí karní? Jan ko bachána, yá qatl karná? Wuh chup rah gaye. 5 Us ne un kí sakhtdilí ke sabab gangin hokar, aur charon taraf un par gusse se nazar karke us ádmí se kahá, ki Apná háth barhá. Us ne barhá diyá, aur us ká

háth durust ho gayá. 6 Phir Farisí fi'ifaur báhar jákar Herodíon ke sáth us ke bakhiláf mashwara kárne lage, ki use kis tarah halák karen.

7 Aur Yisú' apne shágirdon ke sáth jhíl kí taraf chalá gayá; aur Galí se ek barí bhír pichhe ho lí; aur Yahúdiya, 8 aur Yarúshalem, aur Idómaya se, aur Yardan ke pár, aur Sér aur Saidá ke ás pás se ek barí bhír, yih sunkar ki wuh kaise bare kám kartá hai, us ke pás áí. 9 Pas us ne apne shágirdon se kahá; Bhír kí wajh se ek chhotí kishtí mere liye taiyár rahe, táki wuh mujhe dabá na dálen; 10 kyúnki us ne bahut logon ko achchhá kiyá thá; chunánchi jitne log sakht bímáriyon meñ giriftár the, us par gire parte the, ki use chhú len. 11 Aur nápák rúhen jab use dekhtí thin, us ke áge gir partí, aur pukárkar kahtí thin, ki Tú Khudá ká Betá hai. 12 Aur wuh unhen barí tákid kartá thá, ki mujhe záhir na karná.

13 Phir wuh pahar par charh gayá, aur jin ko wuh ap cháhtá thá unhen pás buláyá; aur wuh us ke pás chale áe. 14 Aur us ne bárah ko muqarrar kiyá, táki us ke sáth rahen, aur wuh unhen bheje ki manadí karen, 15 aur badrúhon ke níkalne ká iktiyár rakkhen: 16 wuh yih hain; Shama'un, jis ká nám Patras rakkhá; 17 aur Zabdí ká betá Ya'qúb, aur Ya'qúb ká bhái Yúhanná, jin ká nám Buanargis, ya'ní Garañ ke Bete rakkhá; 18 aur Andriyás, aur Filippus, aur Bartulmái, aur Matí, aur Tomá, aur Halfái ká betá Ya'qúb, aur Tadúí, aur Shama'un Qan'ání, 19 aur Yahúdáh Iskariyotí, jis ne use pakarwá bhí diyá.

Wuh ghar meñ áyá; 20 aur itne log phir jama' ho gaye, ki wuh rotí bhí na khá sake. 21 Jab us ke 'azízon ne yih suná, to use pakarne ko níke; kyúnki kahte the, ki Wuh bekhud hai. 22 Aur faqih jo Yarúshalem se áe the yih kahte the, ki Us ke sáth Ba'azabúí hai, aur yih bhí, ki Wuh badrúhon ke sadár kí madád se badrúhon ko níkalá hai. 23 Wuh unhen pás bulákar jamañ meñ un se kahne lagá; Shaitán ko Shaitán kis tarah níkal saktá hai? 24 Aur agar kisí bádsháhat meñ

phút pare, to wuh bádsháhat qálm nahín rah saktí. 25 Aur agar kisi ghar men phút pare, to wuh ghar qáim na rah sakegá. 26 Aur agar Shaitán apná hí mukhálif hokar apne men phút dále, to wuh qáim nahín rah saktá, balki us ká khátima ho játá hai. 27 Lekin koí ádmí kisi zoráwar ke ghar men ghuskar us ke asbáb ko lút nahín saktá, jab tak wuh pahle us zoráwar ko na bándh le; phir us ke ghar ko lút legá. 28 Main tum se sach kahtá hún, ki baní A'dam ke sab gunáh aur jitná kufr wuh bakte hain, mu'áf kiyá jáegá: 29 lekin jo koí Rúhu'l Quds ke haqq men kufr bakte, wuh abad tak mu'áfí na páegá, balki abadí gunáh ká qusúrwár hai: 30 kyúnki wuh kahte the, ki Us men nápak rúh hai.

31 Phir us kí mán aur us ke bhái áe, aur báhar khare hokar use bulwá bhejá. 32 Aur bhír us ke ás pás baithí thí; aur unhon ne us se kahá; Dekh, terí mán aur tere bhái báhar tujhe púchhte hain. 33 Us ne unhen yih jawáb diyá; Kaun hai merí mán aur mere bhái? 34 Aur un par jo us ke gird baithé the bazar karke kahá; Dekho, merí mán aur mere bhái yih hain! 35 Kyúnki jo koí Khudá kí marzí par chale, wuhí merá bhái aur bahin aur mán hai.

4 Wuh phir jhíl ke kanáre ta'lím dene lagá. Aur us ke pás aisi barí bhír jama' ho gayí, ki wuh jhíl men ek kishtí par chadh baithá, aur sári bhír khushkí par jhíl ke kanáre rahí. 2 Aur wuh unhen tamsilon men bahut báten sikháne lagá, aur apní ta'lím men un se kahá; 3 Suno: dekho, ek bonewálá bíj bone niklá. 4 Aur bote waqt aísá húa, ki kuchh ráh ke kanáre girá, aur parandon ne ákar use chug liyá. 5 Aur kuchh pathrílí zamín par girá, jahán use bahut mittí na milí, aur gahrí mittí na milne ke sabab jald ug áyá; 6 aur jab súrj niklá, to jal gayá, aur jaf na hone ke sabab súkh gayá. 7 Aur kuchh jháriyon men girá, aur jháriyon ne bahkar use dabá liyá, aur wuh phal na láyá. 8 Aur kuchh achchhí zamín par girá, aur wuh ugá aur bahkar phalá; aur koí tis guná, koí sáth guná, koí sau

guná phal láyá. 9 Phir us ne kahá; Jis ke sunne ke kán hon wuh sun le.

10 Jab wuh akelá rah gayá, to us ke sáthiyon ne un bárah samet us se in tamsilon kí bábat púchhá. 11 Us ne un se kahá, ki Tumhen Khudá kí bádsháhat ká bhed diyá gayá hai, magar un ke liye jo báhar hain sab báten tamsilon men hotí hain; 12 táki wuh dekhte hie dekhen aur ma'lúm na karen, aur sunte hie sunen aur na samjhen; aísá na ho ki wuh rujú' laen, aur mu'áfí páen. 13 Phir us ne un se kahá; Kyá tum yih tamsíl nahín samajhte? To sab tamsilon ko kyúnkar samjhoge? 14 Bonewálá kalám botá hai. 15 Jo ráh ke kanáre hain, jahán kí kalám boyá játá hai, yih wuh hain, kí jab unhon ne suná, to Shaitán fi'lfaur ákar us kalám ko jo un men boyá gayá thá, uthá le játá hai. 16 Aur isí tarah jo pathrílí zamín men boe gaye, yih wuh hain, jo kalám ko sunkar fi'lfaur khush' se qubúl kar lete hain; 17 aur apne andar jaf nahín rakhte, balki chandroza hain; ba'd us ke, jab kalám ke sabab musibat vá zulm barpá hotá hai, to fi'lfaur thokar kháte hain. 18 Aur jo jháriyon men boe gaye, wuh aur hain. Yih wuh hain, jinhon ne kalám suná, 19 aur dúnyá ká fikr aur daulat ká fareb aur aur chízon ká lálach dákhil hokar kalám ko dabá detá hai, aur wuh bephal rah játá hai. 20 Aur jo achchhí zamín men boe gaye, yih wuh hain, jo kalám ko sunte aur qubúl karte aur phal late hain, koí tis guná, koí sáth guná, koí sau guná.

21 Aur us ne un se kahá; Kyá chirág is liye láyá játá hai, kí paimáne yá palang ke tale rakkhá jáe? kyá is liye nahín, kí chirágdán par rakkhá jáe? 22 Kyúnki koí chíz chhipí nahín, magar is liye kí zahir ho jáe; aur poshída nahín hui, magar is liye kí zuhúr men áe. 23 Agar kisi ke sunne ke kán hon, to sun le. 24 Phir us ne un se kahá; Khabardár raho, kí kyá sunte ho; jis paimáne se tum nápte ho, usí se tumhare wáste nápa jáegá, aur tumhen ziyáda diyá jáegá. 25 Kyúnki jis ke pás hai, use diyá jáegá; aur jis ke pás nahín hai, us se wuh bhí jo us ke pás hai, le liyá jáegá.

26 Aur us ne kahá; Khudá kí bádsháhát aísí hai, jaise kof ádmí zamín men bíj dále; 27 aur rát ko soe aur dín ko jáge, aur wuh bíj is tarah uge aur barhe kí wuh na jáne. 28 Zamín áp se áp phal láti hai, pahle pattí, phir bálen, ba'd us ke bálon men taiyár dáne. 29 Phir jab anáj pak chuká, to wuh sí'lfaur daránti lagátá hai, kyúnki káñne ká waqt á pahunchá.

30 Phir us ne kahá, kí Ham Khudá kí bádsháhát ko kis se tashbíh den, aur kis tamsíl men use bayán karen? 31 Wuh rái ke dáne kí mánind hai; kí jab zamín men boyá játá hai, to zamín ke sab bíjon se chhotá hotá hai; 32 magar jab bo diyá gayá, to ugkar sab tarkáron se bará ho játá hai, aur aísí barí dáliyán nikáltá hai, kí hawá ke parandé us ke sáye men baserá kar sakte haiñ.

33 Aur wuh un ko is qism kí bahut sí tamsílen de dekar un kí samájh ke muwáfiq kalám sunátá thá: 34 aur bagair tamsíl ke un se kuchh na kahtá thá, lekin khalwat men apne kháss shágirdon se sab báton ke ma'ní bayán kartá thá.

35 Usí dín jab shám húi, us ne un se kahá; A'o, pár chaleñ. 36 Aur wuh bhír ko chhókar use, jis tarah wuh thá, kishítí par sáth le chale; aur us ke sáth aur bhí kishítíñ thín. 37 Tab barí ándhí chali, aur lahren kishítí par yahán tak lagín, kí kishítí páni se bhari játí thí. 38 Aur wuh khud píchhe kí taraf gaddí par sotá thá; pas unhoñ ne use jagákar kahá; Ai Ustád, kyá tujhe fikr nahín, kí ham halák hue játe haiñ? 39 Us ne úthkar hawá ko dántá, aur páni se kahá; Chup rah, tham já: to hawá band ho gayí, aur bará amn ho gayá. 40 Phir un se kahá; Tum kyün darte ho? Ab tak ímán nahún rakhte? 41 Aur wuh niháyat dare, aur ápas men kahne lage; Pas yih kaun hai, kí hawá aur páni bhí us ká hukm mánte haiñ?

5 Aur wuh jhíl ke pár Giráseníon ke 'iláqe men pahunché. 2 Aur jab wuh kishítí se utrá, to sí'lfaur ek ádmí jis men nápak rúh thí, qabron se nikalkar use milá. 3 Wuh qabron men rahá kartá thá, aur ab kof use zanjíron se bhí na bándh saktá thá; 4 kyúnki wuh bár bár beñyon aur zanjíron se bándhá gayá

thá, lekin us ne zanjíron ko torá, aur beñyon ke tukre tukre kiye the, aur kof use qábú men na lá saktá thá. 5 Aur wuh hamesha rát dín qabron aur paháron men chillátá, aur apne taín pattharon se zakhmí kartá thá. 6 Wuh Yisú' ko dúr se dekhkar daurá, aur use sijda kiya, 7 aur barí áwáz se chillákar kahá; Ai Yisú', Khudá Ta'álá ke Bete, mujhe tujh se kyá kám? Tujhe Khudá kí qasam detá hún, mujhe 'azáb men na dál. 8 Kyúnki wuh us se kahtá thá, kí Ai nápak rúh, is ádmí men se nikal á. 9 Phir us ne us se púchhá; Terá nám kyá hai? Us ne us se kahá; Merá nám Lashkar hai, is liye kí ham bahut haiñ. 10 Phir us ne us kí bahut minnat kí, kí hamen is 'iláqe se báhar na bhej. 11 Aur wahán pahár par súaron ká ek bará gol char rahá thá. 12 Pas unhoñ ne us kí minnat karke kahá, kí Ham ko un súaron men bhej de, táki ham un ke andar jáen. 13 Pas us ne unhen ijázat dí, aur nápak rúhen nikalkar súaron ke andar gayín, aur wuh gol, jo koi do hazár ká thá, karáre par se jhapkar jhíl men já pará, aur jhíl men dúb mará. 14 Aur un ke char-ánewálon ne bhágkar, shahr aur díhát men khabar pahunchái. 15 Pas log yih májará dekhne ko nikalkar Yisú' ke pás áe, aur jis men bad-rúhen, ya'ní badrúhon ká lashkar thá, us ko bañthe aur kapre pahine aur hosh men dekhkar, dar gaye. 16 Aur dekhnewálon ne us shakhs ká ahwál, jis men badrúhen thín, aur súaron ká májará un se bayán kiya. 17 Wuh us kí minnat karne lage, kí Hamári sarhadd se chalá já. 18 Aur jab wuh kishítí par charhne lagá, to jis men badrúhen thín, us ne us kí minnat kí, kí main tere sáth rahún. 19 Lekin us ne use ijázat na dí, balki us se kahá, kí Apne logon ke pás apne ghar já, aur unhen khabar de, kí Khudá-wand ne tere liye kaise bare kám kiye, aur tujh par rahm kiya. 20 Wuh gayá, aur Dikapulis men is bát ká charchá karne lagá, kí Yisú' ne mere liye kaise bare kám kiye; aur sab ta'ajjub karte the.

21 Jab Yisú' phir kishítí men pár gayá, to barí bhír us ke pás jama' húi, aur wuh jhíl ke kanáre thá.

22 Aur 'ibádatkháne ke sardáron men se ek shaḡhs Yáir nám áya, aur use dekhkar us ke qadamon par girá, 23 aur yih kahkar us kí bahut minnat kí, kí Merí chhoṭí beṭí marne ko hai: tú ákar apne háth us par rakh, táki wuh achchhí ho jáe aur zinda rahe. 24 Pas wuh us ke sáth chalá; aur bahut log us ke píchhe ho liye, aur us par gire parte the.

25 Phir ek 'aurat, jis ke bárah baras se ḡhún jári thá, 26 aur us ne bahut hakímon se baṛí taklíf uṭháí thí, aur apná sab mál ḡharch karke bhí use kuchh fáida na húá thá, balki ziyáda bímár ho gayí thí, 27 Yisú' ká hál sunkar, bhír men us ke píchhe se áí, aur us kí poshák ko chhúá; 28 kyúnki wuh kahtí thí, kí Agar main sírf us kí poshák hí chhú lúngí, to achchhí ho jáungí. 29 Aur fí'faur us ká ḡhún bahná band ho gayá; aur us ne apne badan men ma'lúm kiyá, kí main ne is bímári se shifá páí. 30 Yisú' ne fí'faur apne men ma'lúm karke, kí mujh men se quwwat niklí, us bhír men phirkar kahá; Kis ne merí poshák chhúí? 31 Us ke shágirdon ne us se kahá; Tú dekhtá hai, kí bhír tujh par girí partí hai, phir tú kahtá hai; Mujhe kis ne chhúá? 32 Us ne cháron taraf nigáh kí, táki jis ne yih kám kiyá thá use dekhe. 33 Wuh 'aurat yih jánkar, kí mujh par kyá asar húá, dartí káṅptí áí, aur us ke áge gir pari, aur sára hál sach sach us se kah diyá. 34 Us ne us se kahá; Beṭí, tere ímán ne tujhe achchhá kiyá hai; salámat já, aur apní is bímári se bachí rah.

35 Wuh yih kah hí rahá thá, kí 'ibádatkháne ke sardár ke han se logon ne ákar kahá, kí Terí beṭí mar gayí; ab ustád ko kyún taklíf detá hai? 36 Jo bát wuh kah rahe the, us par Yisú' ne tawajjuh na karke, 'ibádatkháne ke sardár se kahá; Khauf na kar; faqat i'tiqád rakh. 37 Phir us ne siwá Patras aur Ya'qúb aur Ya'qúb ke bhái Yúhanná ke, áur kisí ko apne sáth chalne na diyá. 38 Aur wuh 'ibádatkháne ke sardár ke ghar men áe, aur us ne dekhá kí hullar ho rahá hai, aur log bahut ro píṭ rahe hain, 39 aur andar jákar un se kahá; Tum kyún gul macháté aur rote ho? laḡkí mar

nahín gayí, balki sotí hai. 40 Wuh us par hansne lage. Lekin wuh sab ko níkal kar laḡkí ke man báp ko aur apne sáthiyon ko lekar, jáhán laḡkí pari thí andar áya, 41 aur laḡkí ká háth pakaḡkar us se kahá, Talítá qúmí; jis ká tarjuma yih hai, kí Ai laḡkí, main tujh se kahtá hún; Uṭh. 42 Wuh laḡkí fí'faur uṭhkar chalne phirne lagí; kyúnki wuh bárah baras kí thí. Is par log bahut hí hairán húe. 43 Phir us ne unhen tákid se hukm diyá, kí yih koí na jáne: aur farmáyá, kí use kuchh kháne ko diyá jáe.

6 Phir wahán se níkal kar wuh apne watan men áya, aur us ke shágird us ke píchhe ho liye. 2 Jab Sabt ká din áya, to wuh 'ibádatkháne men ta'lím dene lagá; aur bahut log sunkar hairán húe aur kahne lage, kí Yih báten is ko kahán se á gayín? aur yih kyá hikmat hai jo ise baḡhshí gayí hai, aur kaise mu'jize is ke háth se záhir hote hain! 3 Kyá yih wuhí baḡhai nahín, jo Maryam ká beṭá, aur Ya'qúb aur Yoses aur Yahúdáh aur Shama'un ká bhái hai? Aur kyá us kí bahineḡ yahán hamáre hán nahín? Pas unhon ne us ke sabab se ṭhokar khái. 4 Yisú' ne un se kahá, kí Nabí apne watan aur apne rishtadáron aur apne ghar ke siwá áur kahín be'izzat nahín hotá. 5 Aur wuh koí mu'jiza wahán na díkhá saká, siwá is ke, kí ṭhore se bímáron par háth rakhkar unhen achchhá kar diyá. 6 Aur us ne un kí bei'tiqádí par ta'ajjub kiyá.

Aur wuh cháron taraf ke ḡanwon men ta'lím detá phirá.

7 Aur us ne un bárah ko pás bulákar unhen do do karke bhejná shurú' kiyá; aur unhen nápak rúhon par ikhtiyár diyá; 8 aur hukm diyá, kí ráste ke liye, siwá láṭhí ke, kuchh na lo; na roṭí, na jholí, na apne kamarband men paise; 9 magar jútiyán pahino, aur do kurte na pahino. 10 Aur us ne un se kahá; Jáhán tum kisí ghar men dáḡhil ho, to usí men raho, jab tak wahán se rawána na ho. 11 Aur jis jagah ke log tumhen qubúl na karen, aur tumhári na sunen, wahán se chalte waqt apne talwon kí gard jháp do, táki un par ḡawáhí ho. 12 Aur unhon ne rawána hokar

manádí kí, kí Tauba karo; 13 aur bahut badrúhōn ko níkalá, aur bahut bímáron ko tel malkar achchhá kiyá.

14 Aur Herodes bádsháh ne us ká zikr suná, kyúnki us ká nám mashhúr ho gayá thá, aur us ne kahá, kí Yúhanná baptisma denewálá murdon men se jí uthá hai, is liye us se mu'jize záhír hote hain. 15 Magar ba'z kahte the, kí Eliyyáh hai, aur ba'z yih, kí Nabíon men se kisi kí mánind ek nabí hai. 16 Magar Herodes ne sunkar kahá, kí Yúhanná jis ká sir main ne katwáyá, wuhí jí uthá hai. 17 Kyúnki Herodes ne ap ádmí bhejkar Yúhanná ko pakarwáyá, aur apne bhái Filippus bíwi Herodiyás ke sabab se, use qaidkháne men bándh rakkhá thá, kyúnki Herodes ne us se biyá kiyá thá, 18 aur Yúhanná ne us se kahá thá, kí Apne bhái kí bíwi rakhní tujhe rawá nahín. 19 Pas Herodiyás us se dushmaní rakhtí, aur cháhtí thí kí use qatl karáe, magar na ho saká; 20 is wáste kí Herodes Yúhanná ko rástbáz aur muqaddas ádmí jánkar us se dartá, aur use bacháe rakhtá thá. Aur us kí báten sunkar bahut hairán ho játá thá; magar suntá khushí se thá. 21 Aur mauqa' ke din, jab Herodes ne apní sálgirih men apne amíron aur faují sardáron, aur Galíl ke raíson kí ziyáfat kí, 22 aur usí Herodiyás kí beṭí andar áí, aur náchkar Herodes aur us ke mihmánon ko khush kiyá; to bádsháh ne us larí se kahá, Jo cháhe mujh se máng, main tujhe dúngá; 23 aur us se qasam khái, kí Jo tú mujh se mángegí, apní ádhí bádsháhat tak tujhe dúngá. 24 Aur us ne báhar jákar apní mán se kahá, kí Main kyá mángún? Wuh bolí; Yúhanná baptisma denewále ká sir. 25 Wuh fi'lfaur bádsháh ke pás jaldí se andar áí, aur us se yih 'arz kí; Main cháhtí hún, kí tú Yúhanná baptisma denewále ká sir ek thál men abhí mujhe mangwá de. 26 Bádsháh bahut gamgín huá, magar apní qasamon aur mihmánon ke sabab us se inkár karná na cháhá. 27 Pas bádsháh ne fi'lfaur ek sipáhí ko hukm dekar bhejá, kí us ká sir lée. Us ne jákar us ká sir qaidkháne men kátá, 28 aur ek thál men rakhkar

láyá aur larí ko diyá, aur larí ne apní mán ko diyá. 29 Phir us ke shágird sunkar áe, aur us kí lánh uthákar qabr men rakkhí.

30 Aur rasúlon ne Yisú' ke pás jama' hokar, jo kuchh unhon ne kiyá, aur jo kuchh ákháyá thá, sab us se bayán kiyá. 31 Us ne un se kahá; Tum ap alag wirán jagah men chale áo, aur zará áram karo: is liye kí bahut log áte játe the, aur unhen khána kháne kí bhí fursat na miltí thí. 32 Pas wuh kishtí men baithkar alag ek wirán jagah men chale gaye. 33 Aur logon ne unhen játe dekhá, aur bahuteron ne pahchan liyá, aur sáre shahron se ikatthe ho hokar paidal udhar daure, aur un se pahle já pahunche. 34 Aur us ne utarkar barí bhír dekhí, aur use un par tars áyá, kyúnki wuh un bheron kí mánind the, jin ká charwáhá na ho; aur wuh unhen bahut báten sikháne lagá. 35 Jab din bahut dhal gayá, us ke shágird us ke pás ákar kahne lage; Yih jagah wirán hai, aur din bahut dhal gayá hai; 36 unhen rukhsat kar, táki wuh cháron taraf kí bastiyon aur gánwon men jákar, apne liye kuchh kháne ko mol le. 37 Us ne un se jawáb men kahá; Tum hí unhen kháne ko do. Unhon ne us se kahá; Kyá ham jákar do sau dínar kí rotiyán mol láen, aur unhen khiláen? 38 Us ne un se kahá; Tumhare pás kitní rotiyán hain? jáo, dekho. Unhon ne daryáft karke kahá; Páñch, aur do machhliyan. 39 Us ne unhen hukm diyá, kí sab hari ghás par jamá'at jamá'at karke baith jáen. 40 Pas wuh sau sau aur pachás pachás kí qatáren bándhkar baith gaye. 41 Phir us ne wuh páñch rotiyán aur do machhliyan lín, aur ásmán kí taraf dekhkar barakat cháhí, aur rotiyán torkar shágirdon ko detá gayá, kí un ke áge rakkhen; aur wuh do machhliyan bhí un sab men bánt dín. 42 Pas wuh sab khákar ser ho gaye. 43 Aur unhon ne tukron se bárah tokriyan bharkar utháin, aur kuchh machhliyon se bhí. 44 Aur jinhon ne rotiyán kháin, wuh páñch hazár mard the.

45 Aur fi'lfaur us ne apne shágirdon ko majbúr kiyá, kí kishtí par charhkar us se pahle us pár

Baitsaidá ko chale jáen, jab tak wuh logon ko rukhsat kare. 46 Aur unhen rukhsat karke, pahar par du'á mángne gayá. 47 Aur jab sham hui, to kishití jhíl ke bich men thi, aur wuh ákótá khushki par thá. 48 Jab us ne dekhá, ki wuh khene se bahut tang hain, kyunki hawá un ke mukhálf thi, to rát ke pichhle pahar ke qarib wuh jhíl par chaltá huá un ke pás áyá; aur un se áge nikal jáná cháhtá thá. 49 Lekin unhon ne use jhíl par chalte dekhkar khayál kiyá ki bhút hai, aur chillá uthe, 50 kyunki sab use dekhkar ghabrá gaye the. Magar us ne fi'lfaur un se báten kien aur kahá; Khátir jama' rakkho: main hun; daro nahin. 51 Phir wuh kishití par un ke pás áyá, aur hawá tham gayi: aur wuh apne dil men niháyat hairán hue; 52 is liye ki wuh rotiyon ke bare men na samjhe the, balki un ke dil saht ho gaye the. 53 Aur wuh par jákar Gannesarat ke iláqe men pahunche, aur kishití ghat par lagá. 54 Aur jab kishití par se utre, to fi'lfaur log use pah-chankar 55 us sare iláqe men charon taraf daure, aur bimaron ko char-paiyon par dalkar, jahán jahán suná ki wuh hai, wahán wahán liye phire. 56 Aur wuh khwah ganwon, khwah shahron, khwah bastiyon men jahán kahin játá thá, log bimaron ko bá-zaron men rakhkar us ki minnat karte the, ki wuh sirf us ki poshak ká kanára chhú len: aur jitne use chhúte the, sab achche ho játe the.

7 Phir Farisí aur ba'z faqih us ke pás jama' hue; wuh Yarus-halem se áe the, 2 aur unhon ne dekhá, ki us ke ba'z shágird nápak, ya'ni bin dhoe háthon se roti kháte hain. 3 Kyunki Farisí aur sab Yáhudi, buzurgon ki riwáyat par qáim rahné ke sabab, jab tak apne háth khúb dho na len nahin kháte. 4 Aur bazar se ákar, jab tak gusl na kar len, nahin kháte; aur bahut si aur báten hain, jo qáim rakhne ke liye buzurgon se unhen pahunchi hain, jaise piyalon, aur loton, aur tanbe ke bartanon ká dhoná. 5 Pas Farisíon aur faqihon ne us se púchhá; Kyá sabab hai, ki tere shágird buzurgon ki riwáyat par nahin chalte, balki nápak háthon se roti kháte hain. 6 Us ne un se kahá; Yashá'yáh ne tum riyakaron

ke haqq men kyá khúb nubuwwat ki; jaisá ki likhá hai;

Yih ummat zaban se to meri 'izzat karti hai,

Magar in ká dil mujh se dur hai.

7 Aur yih befáida meri parastish karte hain,

Kyunki admion ke hukmon ki ta'lim dete hain.

8 Tum Khudá ke hukm ko tark karke admion ki riwáyat ko qáim rakhte ho. 9 Aur us ne un se kahá; Tum apni riwáyat ke manne ke liye Khudá ke hukm ko kyá khúb bátíl karte ho! 10 Kyunki Musá ne farmáyá hai ki Apne báp ki aur apni man ki 'izzat kar; aur, Jo koi báp yá man ko burá kahe, wuh zarur jan se mará jae. 11 Lekin tum kahte ho; Agar koi báp yá man se kahe, ki Jis chiz ká tujhe mujh se fáida pahunch saktá thá, wuh qurban, ya'ni Khudá ki nazr ho chuki, 12 to tum use phir báp yá man ki kuchh madad karne nahin dete. 13 Yun tum Khudá ke kalám ko apni riwáyat se, jo tum ne jari ki hai, bátíl kar dete ho; aur aise bahutere kám karte ho. 14 Aur wuh logon ko phir pás bulákar un se kahne lagá, ki Tum sab meri suno aur samjho. 15 Koi chiz báhar se admí men dákhil hokar use nápak nahin kar sakti; magar jo chizeg admí men se nikalti hain, wuhí admí ko nápak karti hain. [16 Agar kisi ke sunne ke kán hon to sun le.] 17 Aur jab wuh bhír ke pás se ghar men gayá, to us ke shágirdon ne us se is tamsil ke ma'ni púchhe. 18 Us ne un se kahá; Kyá tum bhí aise besamajh ho? Kyá tum nahin samajhte ki koi chiz jo báhar se admí ke andar játi hai, use nápak nahin kar sakti; 19 is liye ki wuh us ke dil men nahin, balki pet men játi hai, aur páekhane men nikal játi hai? Yih kahkar us ne tamam khane ki chizon ko pák thahráyá. 20 Phir us ne kahá; Jo admí men se nikaltá hai, wuhí admí ko nápak kartá hai. 21 Kyunki andar se, ya'ni admí ke dil se, bure khayál, harámkarián, 22 choriyan, khun-rezián, zinákarián, lalach, badlián, makr, shahwatparasti, badnazarí, badgoi, shekhi, bewuqúfi nikalti hai; 23 yih sab buri báten andar se nikalkar admí ko nápak karti hain.

24 Phir wahān se uthkar Sūr aur Saidá kí sarhaddon men gayá. Aur ek ghar men dákhil huá, aur na cháhtá thá, kí koí jáne; magar poshída na rah saká; 25 balki fi'lfaur ek 'aurat jis kí chhotí betí men nápak rúh thí, us kí khabar sunkar áí, aur us ke qadamon par giri. 26 Yih 'aurat Yúnání thí, aur qaum kí Súrufínkí. Us ne us se dar-khwást kí, kí badrúh ko merí betí men se nikál. 27 Us ne us se kahá, kí Pahle laṛkon ko ser hone de, kyúnci laṛkon kí roṭí lekar kutton ko dál dení achchhí nahín. 28 Us ne jawáb men kahá; Hān, Kḥudá-wand; kutte bhí mez ke tale laṛkon kí roṭí ke ṭukron men se kháte hain. 29 Us ne us se kahá; Is kalám ke sabab já; badrúh terí betí se nikal gayí hai; 30 aur us ne apne ghar men jákar dekhá, kí laṛkí palang par parí hai, aur badrúh nikal gayí hai.

31 Aur wuh phir Sūr kí sarhaddon se nikalkar Saidá kí ráh se Dikapulis kí sarhaddon men hotá huá Galíl kí jhíl par pahunchá. 32 Aur logon ne ek bahre ko jo haklá bhí thá, us ke pás lákar us kí minnat kí, kí apná háth us par rakh. 33 Wuh us ko bhír men se alag le gayá, aur apní ungliyan us ke kánon men dálín, aur thúkkar us kí zabán chhúí, 34 aur ásmán kí taraf nazar karke ek áh bhari, aur us se kahá; Ifattah, ya'ní Khul já. 35 Aur us ke kán khul gaye, aur us kí zabán kí girih khul gayí, aur wuh sáf bolne lagá. 36 Aur us ne unhen hukm diyá, kí Kisí se na kahná; lekin jitná wuh un ko hukm detá rahá, utná hí ziyáda wuh charchá karte rahe. 37 Aur unhon ne niháyat hí hairán hokar kahá; Jo kuchh us ne kiyá, sab achchhá kiyá; wuh bahron ko sunne kí, aur gúngop ko bolne kí táqat detá hai.

8 Un dinon men, jab phir barí bhír jama' hui, aur un ke pás kuchh kháne ko na thá, to us ne apne shágirdon ko pás bulákar un se kahá; 2 Mujhe is bhír par tars áta hai, kyúnci yih tén din se barábar mere sáth rahí hai, aur in ke pás kuchh kháne ko nahín; 3 agar main inhen bhúká ghar ko rukhsat karún, to ráh men thakkar rah jáenge; aur ba'z in men se dúr ke hain. 4 Us ke shágirdon ne use

jawáb diyá, kí Is biyábán men kahán se koí itní roṭiyán lae kí inhen ser kar sake? 5 Us ne un se púchhá, kí Tumháre pás kitní roṭiyán hain? Wuh bole, Sát. 6 Phir us ne logon ko hukm diyá, kí zamín par baith jáen; aur us ne wuh sát roṭiyán lín, aur shukr karke torín, aur apne shágirdon ko detá gayá kí un ke áge rakkhen; aur unhon ne logon ke áge rakh dín. 7 Aur un ke pás thoṛí sí choṭí machhliyan thín; us ne un par barakat cháhkár kahá, kí Yih bhí un ke áge rakh do. 8 Pas wuh khákar ser hue; aur bache hue ṭukron ke sát ṭokre utháe. 9 Aur log chár hazár ke qarib the; phir us ne unhen rukhsat kiya. 10 Aur wuh fi'lfaur apne shágirdon ke sáth kishtí men baithkar Dalmanúta ke 'iláqe men gayá.

11 Phir Farísí nikalkar us se bahs karne lage, aur use ázmáne ke liye us se koí ásmání nishán talab kiyá. 12 Us ne apní rúh men áh khenchkar kahá; Is zamáne ke log kyúnci nishán talab karte hain? Main tum se sach kahtá hún, kí is zamáne ke logon ko koí nishán diyá na jáegá. 13 Aur wuh unhen chhor-kar phir kishtí men baithá, aur pár chalá gayá.

14 Aur wuh roṭí lení bhul gaye the; aur kishtí men un ke pás ek se ziyáda roṭí na thí. 15 Aur us ne unhen yih hukm diyá, kí Khabardár, Farísion ke khamír aur Herodes ke khamír se hoshyár rahná. 16 Wuh ápas men charchá karne aur kahne lage, kí Hamáre pás roṭí nahín. 17 Magar Yisú' ne yih ma'lúm karke un se kahá; Tum kyúnci charchá karte ho, kí hamáre pás roṭí nahín? kyá ab tak nahín jánte, aur nahín samajhte? kyá tumhárá dil saḥt ho gayá hai? 18 A'nkhen hain, aur tum dekhte nahín? kán hain, aur sunte nahín? aur kyá tumhen yád nahín? 19 Jis waqt main ne wuh páncḥ roṭiyán páncḥ hazár ke liye torín, to tum ne kitní ṭokriyan ṭukron se bhari hui utháin? Unhon ne us se kahá; Bárah. 20 Aur jis waqt sát roṭiyán chár hazár ke liye torín, to tum ne kitne ṭokre ṭukron se bhare hue utháe? Unhon ne us se kahá; Sát. 21 Us ne un se kahá; Kyá tum ab tak nahín samajhte?

22 Phir wuh Baitsaidá meñ áe. Aur log ek andhe ko us ke pás lée, aur us kí minnat kí, kí use chhúe. 23 Wuh us andhe ká háth pakarkar use gáñw se báhar le gayá; aur us kí áñkhon meñ thúkkar apne háth us par rakkhe, aur us se púchhá; Kyá tú kuchh dekhtá hai? 24 Us ne nazar uthákar kahá; Main ádmion ko dekhtá hún; kyúñki wuh mujhe chalte húe aise díkhái dete haiñ, jaise darakht. 25 Phir us ne dobára us kí áñkhon par apne háth rakkhe, aur us ne gaur se nazar kí, aur achchhá ho gayá, aur sári chizen sáf sáf dekhne lagá. 26 Phir us ne yih kahkar us ko us ke ghar kí taraf rawána kiyá, kí Is gáñw ke andar qadam bhí na rakhná. 27 Phir Yisú' aur us ke shágird Qaisariya Filippi ke gáñwon meñ chale gaye: aur ráh meñ us ne apne shágirdon se yih púchhá, kí Log mujhe kyá kahte haiñ? 28 Unhon ne yih jawáb diyá, kí Yúhanná bapisma denewalá; aur ba'z; Eliyyáh; aur ba'z; Nabion meñ se koí. 29 Us ne un se púchhá; Lekin tum mujhe kyá kahte ho? Patras ne jawáb meñ us se kahá; Tú Masih hai. 30 Phir us ne unhen tákid kí, kí merí bábat kisi se yih na kahná. 31 Phir wuh unhen ta'lim dene lagá, kí Zarúr hai kí Ibn i A'dam bahut dukh utháe aur buzurg aur sardár káhin aur faqih use radd karen, aur wuh qatl kiyá jáe, aur tñ din ke ba'd jí uthé. 32 Aur us ne yih bát sáf sáf kahí. Patras use alag le jákar use malámat karne lagá. 33 Magar us ne phirke, aur apne shágirdon par nigáh karke Patras ko malámat kiyá, aur kahá; Ai Shaitán, mere sámne se dúr ho, kyúñki tú Khudá kí báton ká nahín, balki ádmion kí báton ká khayál rakhtá hai. 34 Phir us ne bhír ko apne shágirdon samet pás bulákar un se kahá; Agar koí mere píchhe áná cháhe, to apní khudí se inkár kare, aur apní salib utháe, aur mere píchhe ho le. 35 Kyúñki jo koí apní ján bachání cháhe wuh use khoegá, aur jo koí merí aur Injil ke wáste apní ján khoegá, wuh use bacháegá. 36 Aur ádmí agar sári dunyá ko hásil kare aur apní ján ká nuqsán utháe to use kyá fáida hogá? 37 Aur ádmí apní

ján ke badle kyá de? 38 Kyúñki jo koí is zinákár aur khatákár qaum meñ mujh se aur merí báton se sharmáegá, Ibn i A'dam bhí, jab apne Báp ke jalál meñ pák firishton ke sáth áegá, to us se sharmáegá.

9 Aur us ne un se kahá; Main tum se sach kahtá hún, kí Jo yahán khare haiñ, un meñ se ba'z aise haiñ, kí jab tak Khudá kí bádsháhat ko qudrat ke sáth áyá húa na dekh leñ, maut ká maza har-giz na chakkhenge.

2 Chha dín ke ba'd Yisú' ne Patras aur Ya'qúb aur Yúhanná ko hamráh liyá, aur unhen alag ek únche pahár par akele meñ le gayá; aur un ke sámne us kí súrat badal gayí: 3 aur us kí poshák aisi núrání aur niháyat safed ho gayí, kí dunyá meñ koí dhobí waisí safed nahín kar saktá. 4 Aur Eliyyáh Músá ke sáth unhen díkhái diyá; aur wuh Yisú' se báton karte the. 5 Patras ne Yisú' se kahá; Rabbi, hamará yahán rahná achchhá hai: pas ham tñ dere banáen; ek tere liye, ek Músá ke liye, ek Eliyyáh ke liye. 6 Kyúñki wuh na jántá thá, kí kyá jawáb de; is liye kí wuh bahut dar gaye the. 7 Phir ek bádál ne un par sáya kar liyá, aur us bádál meñ se áwáz áí, kí Yih merá piyára Bejá hai; is kí suno. 8 Aur unhon ne yakáyak jo cháron taraf nazar kí, to Yisú' ke siwá áur kisi ko apne sáth phir na dekhá.

9 Jab wuh pahár se utarte the, to us ne unhen hukm diyá, kí Jab tak Ibn i A'dam murdon meñ se jí na uthé, jo kuchh tum ne dekhá hai, kisi se na kahná. 10 Unhon ne us kalám ko yád rakkhá; aur wuh ápas meñ bahs karte the, kí murdon meñ se jí uthne ke kyá ma'ní haiñ? 11 Phir unhon ne us se yih púchhá, kí Faqih kyúñkar kahte haiñ, kí Eliyyáh ká pahle áná zarúr hai? 12 Us ne un se kahá, kí Eliyyáh albatta pahle ákar sab kuchh bahál karegá; magar kyá wajh hai kí Ibn i A'dam ke haqq meñ likhá hai, kí wuh bahut se dukh utháegá, aur haqir kiyá jáegá? 13 Lekin main tum se kahtá hún, kí Eliyyáh to á chuká, aur jaisá us ke haqq meñ likhá húa hai, unhon ne jo kuchh cháhá us ke sáth kiyá.

14 Aur jab wuh shágirdon ke pás

áe, to dekhá ki un ke cháron taraf
 barí bhí hai, aur faqíh un se bahs
 kar rahe hain. 15 Aur fi'lfaur sári
 bhí use dekhkar niháyat hairán húi,
 aur us kí taraf daurkar use salám
 karne lagi. 16 Us ne un se púchhá;
 Tum un se kyá bahs karte ho?
 17 Aur bhí men se ek ne use jawáb
 diyá, ki Ai ustád, main apne bete
 ko, jis men gúngí rúh hai, tere pás
 láyá thá: 18 wuh jahán use pakartí
 hai, patak detí hai: aur wuh kaf
 bhar látá, aur dánt pístá, aur súkhtá
 játá hai: aur main ne tere shágirdon
 se kahá thá ki wuh use nikál den,
 magar wuh na nikál sake. 19 Us
 ne jawáb men un se kahá: Ai bei-
 tiqád qaum, main kab tak tumháre
 sáth rahúngá? kab tak tumhári
 bardásht karúngá? use mere pás
 láo. 20 Pas wuh use us ke pás
 láe: aur jab us ne use dekhá, to
 fi'lfaur rúh ne use marořá; aur wuh
 zamín par girá, aur kaf bhar lákar
 loñne lagá. 21 Us ne us ke báp se
 púchhá; Yih is ko kitní muddat se
 hai? Wuh bolá, Bachpan se: 22 aur
 us ne aksar use ág men aur aksar
 pání men dálá, táki use halák kare:
 lekin agar tú kuchh kar saktá hai,
 to ham par tars khákar hamári
 madad kar. 23 Yisú' ne us se kahá;
 Kyá! Agar tú kar saktá hai! Jo
 i'tiqád rakhtá hai, us ke liye sab
 kuchh ho saktá hai. 24 Fi'lfaur
 us larke ká báp chillákar bolá;
 Main i'tiqád rakhtá hún, tú merí
 bei'tiqáadí ká 'iláj kar. 25 Jab Yisú'
 ne dekhá, ki log daur daurkar jama'
 ho rahe hain, to us nápak rúh ko
 jhířakkar us se kahá; Ai gúngí
 bahrí rúh, main tujhe hukm kartá
 hún, is men se nikal á, aur is men
 phir kabhí dákhil na ho. 26 Wuh
 chillákar, aur use bahut marořkar,
 nikal á: aur wuh murda sá ho
 gayá, aisá ki aksaron ne kahá, ki
 Wuh mar gayá. 27 Magar Yisú' ne
 us ká háth pakarkar use utháyá,
 aur wuh uth khará húa. 28 Jab
 wuh ghar men áyá, to us ke shá-
 girdon ne alag us se púchhá, ki Ham
 use kyún na nikál sake? 29 Us ne
 un se kahá, ki Yih qism du'á ke síwá
 kisi aur tarah nahín nikal saktí.

30 Phir wahán se rawána hue,
 aur Gahí men hokar guzre, aur
 wuh na cháhtá thá, ki koí jáne;
 31 is liye ki wuh apne shágirdon

ko ta'lim detá aur un se kahtá thá,
 ki Iñ i A'dam ádmíon ke háth ha-
 wále kiyá jáegá, aur wuh use qatí
 karenge, aur wuh qatl hone ke
 tñ dñ ba'd jí uthegá. 32 Lekin
 wuh is bát ko samajhte na the, aur
 us se púchhte hue darte the.

33 Phir wuh Kafarnahúm men áe;
 aur jab wuh ghar men thá, to us
 ne un se púchhá, ki Tum ráh men
 kyá bahs karte the? 34 Wuh chup
 rahe; kyúnki unhon ne ráh men ek
 dúsré se yih bahs kí thí, ki bará
 kaun hai. 35 Phir us ne baithkar
 un bárah ko buláyá aur un se kahá,
 ki Agar koí awwal honá cháhe, to
 wuh sab men pichhlá aur sab ká
 khádim bane. 36 Aur ek bachche
 ko lekar, un ke bích men khará
 kiyá; phir use god men lekar un
 se kahá; 37 Jo koí mere nám par
 aise bachchon men se ek ko qubúl
 kartá hai, wuh mujhe qubúl kartá hai;
 aur jo koí mujhe qubúl kartá hai,
 wuh mujhe nahín, balki use jis ne
 mujhe bhejá hai qubúl kartá hai.

38 Yúhanná ne us se kahá, Ai
 ustád, ham ne ek shakhs ko tere
 nám se badrúhon ko nikálte dekhá,
 aur ham use mana' karne lage,
 kyúnki wuh hamári pairawí nahín
 kartá thá. 39 Lekin Yisú' ne kahá;
 Use mana' na karná; kyúnki aisá
 koí nahín jo mere nám se mu'jiza
 dikháe, aur mujhe jald burá kah
 sake; 40 is liye ki jo hamáre
 khiláf nahín, wuh hamári taraf hai.
 41 Aur jo koí ek piyála pání tumhen
 is liye piláe ki tum Masíh ke ho, main
 tum se sach kahtá hún, ki wuh apná
 ajr hargiz na khoegá. 42 Aur jo
 koí in chhoton men se jo mujh par
 imán láe hain kisi ko thokar khiláe,
 us ke liye yih bihtar hai, ki ek barí
 chakkí ká páñ us ke gale men lat-
 káyá jáe, aur wuh samundar men
 phenk diyá jáe. 43 Aur agar terá
 háth tujhe thokar khiláe, to use kát
 dál; tñdá hokar zindagí men dá-
 khil honá tere liye is se bihtar hai,
 ki do háth hote jahannam ke bích us
 ág men jáe jo kabhí bujhne kí nahín;
 [44 jahán un ká kírá nahín martá,
 aur ág nahín bujhtí.] 45 Aur agar
 terá pánw tujhe thokar khiláe, use kát
 dál; langrá hokar zindagí men dákhil
 honá tere liye is se bihtar hai, ki do
 pánw hote jahannam men dálá jáe;
 [46 jahán un ká kírá nahín martá,

aur ág nahín bujhtí.] 47 Aur agar terí ánkh tujhe thokar khiláe, to use níkal dál; káná hokar Khudá kí bádsháhat meḡ dákhil honá tere liye is se bihtar hai, kí do ánkhen hote jahannam meḡ dálá jáe, 48 jahán un ká kírá nahín martá, aur ág nahín bujhtí. 49 Kyúñki har shaḡhs ág se namkín kiyá jáegá, [aur har ek qurbání namak se namkín kí jáegí.] 50 Namak achchhá hai; lekin agar namak kí namkíní játí rahe, to us ko kis chíz se mazadár karoge? Apne meḡ namak rakkho, aur ek दूसरे के साथ मिले से राहो.

10 Phir wuh wahán se uḡhkar Yahúdiya kí sarhaddon meḡ aur Yardan ke pár áyá; aur bhír us ke pás phir jama' ho gayí, aur wuh apne dástúr ke muwáfiq phir unhen ta'lim dene lagá. 2 Aur Faríson ne pás ákar us ke ázmáne ke wáste us se púchhá; Kyá yih rawá hai, kí mard apní bíwí ko chhoḡ de? 3 Us ne un se jawáb meḡ kahá, kí Músá ne tumhen kyá hukm diyá hai? 4 Wuh bole; Músá ne to ijázat dí hai, kí taláqnama likhkar chhoḡ den. 5 Magar Yisú' ne un se kahá, kí Us ne tumhári saḡhtdíli ke sabab tumháre liye yih hukm likhá thá. 6 Lekin khilqat ke shurú' se, Us ne unhen mard aur 'aurat banáya. 7 Is sabab se mard apne báp se aur máñ se judá hokar apní bíwí ke sáth rahegá, 8 aur wuh aur us kí bíwí donoḡ ek jism hongé: pas wuh do nahín, balkí ek jism hai. 9 Is liye jise Khudá ne joḡá hai, use ádmí judá na kare. 10 Aur ghar meḡ shágirdoḡ ne us se is kí bábat phir púchhá. 11 Us ne un se kahá; Jo koí apní bíwí ko chhoḡ de, aur दूसरी से बियाह करे, wuh us pahli ke barḡhiláf ziná kartá hai: 12 aur agar 'aurat apne shauhar ko chhoḡ de aur दूसरे से बियाह करे, to ziná kartí hai.

13 Phir log bachchoḡ ko us ke pás láne lage, táki wuh unhen chhúe, magar shágirdoḡ ne un ko jhírká. 14 Yisú' yih dekhkar khafá húa, aur un se kahá; Bachchoḡ ko mere pás áne do; unhen mana' na karo; kyúñki Khudá kí bádsháhat aison hí kí hai. 15 Main tum se sach kahtá hún, kí Jo koí Khudá kí bádsháhat ko bachche kí tarah qu-búl na kare, wuh us meḡ hargiz

dákhil na hogá. 16 Phir us se unhen apní god meḡ liyá, aur un par háth rakkkar unhen barakat dí.

17 Aur jab wuh báhar níkkar ráh meḡ já rahá thá, to ek shaḡhs us ke pás daurtá húa áyá, aur us ke áge ghuḡne ḡekkar us se púchhá; Ai nek ustád, main kyá karún, táki hamesha kí zindagí ká wáris banún? 18 Yisú' ne us se kahá; Tú mujhe kyún nek kahtá hai? koí nek nahín, magar ek, ya'ní Khudá. 19 Tú hukmoḡ ko to jántá hai; Khún na kar, Ziná na kar, Chorí na kar, Jhúḡhí gawáhi na de, Fareb dekar nuqsán na kar, Apne báp kí aur máñ kí 'izzat kar. 20 Us ne us se kahá; Ai ustád, main ne laḡakpan se in sab par 'amaḡ kiyá hai. 21 Yisú' ne us par nazar kí, aur use us par piyár áyá, aur us se kahá; Ek bát kí tujh meḡ kamí hai: já, jo kuchh terá hai bechkar garíboḡ ko de, tujhe ásmán par khazána milegá: aur ákar mere píchhe ho le. 22 Is bát se us ke chihre par udási chhá gayí, aur wuh gangín hokar chalá gayá: kyúñki bará máldár thá.

23 Phir Yisú' ne chároḡ taraf nazar karke apne shágirdoḡ se kahá, kí Daulatmandoḡ ká Khudá kí bádsháhat meḡ dákhil honá kaisá mushkil hai! 24 Shágird us kí báton se hairán húe. Yisú' ne phir jawáb meḡ un se kahá; Bachcho, jo log daulat par bharosá rakhte haiḡ, un ke liye Khudá kí bádsháhat meḡ dákhil honá kyá hí mushkil hai! 25 Uḡḡ ká súí ke náke meḡ se níkal jáná is se ásan hai, kí daulatmand Khudá kí bádsháhat meḡ dákhil ho. 26 Wuh niháyat hí hairán hokar us se kahne lage; Phir kaun naját pá saktá hai? 27 Yisú' ne un kí taraf nazar karke kahá; Yih ádmíon se to nahín ho saktá, lekin Khudá se ho saktá hai: kyúñki Khudá se sab kuchh ho saktá hai. 28 Patras us se kahne lagá; Dekh, ham ne to sab kuchh chhoḡ diyá, aur tere píchhe ho liye haiḡ. 29 Yisú' ne kahá; Main tum se sach kahtá hún, kí Aísá koí nahín, jis ne ghar, yá bháiyon, yá bahínoḡ, yá máñ, yá báp, yá bachchoḡ, yá khetoḡ ko, mere aur Injíl ke wáste chhoḡ diyá ho, 30 aur ab is zamáne meḡ sau guná na páe; ghar, aur bhái, aur bahíneḡ, aur máneḡ, aur bachche, aur khet,

magar zulm ke sáth; aur ánewále 'álam men hamesha ki zindagi. 31 Lekin bahut se awwal ákhir ho jáenge, aur ákhir awwal.

32 Aur wuh Yarúshalem ko játe hoo ráste men the, aur Yisú' un ke áge áge já rahá thá: wuh hairán hone lage; aur jo píchhe píchhe chalte the darne lage. Pas us ne phir un bárah ko sáth lekar un se wuh báten kahni shurú' kin, jo us par waqi' honewáli thin, 33 ki Dekho, ham Yarúshalem ko játe hain; aur Ibn i A'dam sardár káhinon aur faqihon ke hawále kiyá jáegá; aur wuh us ke qatl ká hukm denge, aur use gairqaumon ke hawále karenge; 34 aur wuh use tháthhon men uráenge, aur us par thúkenge, aur use kore márege, aur qatl karenge; aur tén din ke ba'd wuh jí uthegá.

35 Tab Zabdí ke beton Ya'qúb aur Yúhanná ne us ke pás ákar us se kahá; Ai ustád, ham cháhte hain, ki jo kuchh ham tujh se dar-khwást karen tú hamáre liye kare. 36 Us ne un se kahá; Tum kyá cháhte ho, ki main tumháre liye karún? 37 Unhon ne us se kahá; Hamáre liye yih kar, ki tere jalál men ham men se ek terí dahini, aur ek terí báin taraf, baithhe. 38 Yisú' ne un se kahá; Tum nahin jánte, ki kyá mángte ho. Jo piyála main píne ko hún, kyá tum pí sakte ho? aur jo bapisma main lene ko hún, tum le sakte ho? 39 Unhon ne us se kahá; Ham se ho saktá hai. Yisú' ne un se kahá; Jo piyála main píne ko hún, tum píoge: aur jo bapisma main lene ko hún, tum le loge; 40 lekin apni dahini yá báin taraf kisi ko bihá dená merá kám nahin; magar jin ke liye taiyár kiyá gayá, unhin ke liye hai. 41 Aur jab un dason ne yih suná, to Ya'qúb aur Yúhanná se khafá hone lage. 42 Magar Yisú' ne unhen pás bulákar un se kahiá; Tum jánte ho, ki jo gairqaumon ke sardár samjhe játe hain, wuh un par hukúmat chaláte hain; aur un ke amír un par ikhtiyár jatáte hain. 43 Magar tum men aisá nahin hai: balki jo tum men bará honá cháhe, wuh tumhárá khádim bane: 44 aur jo tum men awwal honá cháhe, wuh sab ká gulám bane. 45 Kyúinki Ibn i A'dam bhí is liye nahin áyá ki khid-

mat le, balki khidmat kare, aur apni ján bahuteron ke badle fidye men de.

46 Aur wuh Yariho men áe, aur jab wuh aur us ke shágird aur ek bari bhír Yariho se nikalti thi, to Timái ká betá Bar Timái ek andhá faqir ráh ke kanáre baithá húa thá. 47 Aur yih sunkar ki Yisú' Násari hai, chillá chillákar kahne lagá; Ai Ibn i Dáúd, ai Yisú', mujh par rahm kar. 48 Aur bahuton ne use dágtá, ki chup rahe: magar wuh aur bhí ziyáda chilláyá, ki Ai Ibn i Dáúd, mujh par rahm kar. 49 Yisú' ne khare hokar kahá; Use buláo. Pas unhon ne us andhe ko yih kahkar buláyá, ki Khátir jama' rakh: uthe, wuh tujhe bulátá hai. 50 Wuh apná kaprá phenkkar uchhal pará, aur Yisú' ke pás áyá. 51 Yisú' ne us se kahá; Tú kyá cháhtá hai, ki main tere liye karún? Andhe ne us se kahá; Ai Rabbúni, yih ki main biná ho jáún. 52 Yisú' ne us se kahá; Já, tere imán ne tujhe achchá kar diyá. Wuh fi'lfaur biná ho gayá, aur ráh men us ke píchhe ho liyá.

11 Jab wuh Yarúshalem ke nazdik Zaitún ke pahar par Baitfage aur Bait'aniyyah ke pás áe, to us ne apne shágirdon men se do ko bhejá, 2 aur un se kahá, ki Apne sámne ke gánw men jáo, aur us men dákhil hote hí ek gadhi ká bachcha bandhá húa tumhen mil-egá, jis par koí admí ab tak sawár nahin húa; use khol láo. 3 Aur agar koí tum se kahe, ki Tum yih kyün karte ho? to kahná, ki Khudá wand ko darkár hai; wuh fi'lfaur use yahin wápas bhej degá. 4 Pas wuh gaye, aur bachche ko darwáze ke nazdik báhar chauk men bandhá húa páyá, aur use kholne lage. 5 Magar jo log wahán khare the, un men se ba'z ne un se kahá; Yih kyá karte ho, ki gadhi ká bachcha kholte ho? 6 Unhon ne jaisá Yisú' ne kahá thá, waisá un se kah diyá: phir unhon ne un ko jáne diyá. 7 Pas wuh gadhi ke bachehe ko Yisú' ke pás láe, aur apne kapre us par dál diye; aur wuh us par sawár ho gayá. 8 Aur bahut logon ne apne kapre ráh men bichhá diye, auron ne kheton men se dáliyán káthe phailá din. 9 Aur jo us ke áge áge játe aur píchhe píchhe chale áte the, pukár pukárkar kahte játe the, ki Hosha'ná; mubáarak

hai wuh jo Khudáwand ke nám par átá hai; 10 mubáarak hai hamáre báp Dáúd kí bádsháhat jo á rahí hai: 'álam í bálá par Hosha'ná.

11 Aur wuh Yarúshalem men dákhil hokar haikal men áyá; aur cháron taraf sab chízen muláhaza karke, un bárah ke sáth Bait'aniyyáh ko gayá, kyúnci shám ká waqt ho gayá thá.

12 Dústre dín, jab wuh Bait'aniyyáh se nikle, us ko bhúk lagi. 13 Aur dúr se anjír ká ek daraht, jis men patte the, dekhkar gayá, kí sháyad us men kuchh páe: magar jab us ke pás pahunchá, to patton ke síwá kuchh na páyá; kyúnci anjír ká mausim na thá. 14 Us ne us se kahá; A'yanda kof tujh se kabhí phal na kháe. Aur us ke shágirdon ne suná.

15 Phir wuh Yarúshalem men áe: aur Yisú' haikal men dákhil hokar unhen jo haikal men kharíd o farokht kar rahe the báhar níkalne lagá, aur sarráfon ke takhte aur kabútar-faroshon kí chaukiyan ulañ dín; 16 aur us ne kisi ko haikal men se hokar kof bartan le jáne na diyá; 17 aur apní ta'lím men un se kahá; Kyá yih nahíg likhá hai, kí Merá ghar sab qaumon ke liye du'á ká ghar kahláegá? magar tum ne use dákuon kí khoh baná diyá hai. 18 Aur sardár káhin aur faqih yih sunkar us ke halák karne ká mauqa' dhúndhne lage: kyúnci us se darte the, is liye kí sáre 'ámm log us kí ta'lím se hairán hote the.

19 Aur roz shám ko wuh shahr se báhar jáyá kartá thá.

20 Phir subh ko jab wuh udhar se guzre, to us anjír ke daraht ko jañ tak súkhá húa dekhá. 21 Patras ko wuh bát yád áí aur us se kahá; Ai Rabbí, dekh, yih anjír ká daraht, jis par tú ne la'nat kí thí, súkh gayá hai. 22 Yisú' ne jawáb men un se kahá: Khudá par ímán rakkho. 23 Main tum se sach kahtá hún, kí jo kof is pahár se kahe; Tú ukhar já, aur samundar men já par, aur apne díl men shakk na kare, balki yaqín kare, kí jo kahtá hai wuh ho jáegá, to us ke liye wuhí hogá. 24 Is liye main tum se kahtá hún, kí jo kuchh tum du'á men mángte ho, yaqín karo kí tum ko mil gayá, aur tumháre liye ho jáegá. 25 Aur jab kabhí tum kharé húe

du'á mángte ho, agar tumhen kisi se kuchh shikayat ho, to use mu'áf karo; táki tumhárá Báp bhí jo ásmán par hai tumháre qusúr mu'áf kare. [26 Aur agar tum mu'áf na karoge, to tumhárá Báp jo ásmán par hai tumháre qusúr bhí mu'áf na karegá.]

27 Wuh phir Yarúshalem men áe: aur jab wuh haikal men phir rahá thá, to sardár káhin aur faqih aur buzurg us ke pás áe, 28 aur us se kahá; Tú in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hai? yá kis ne tujhe yih ikhtiyár diyá, kí in kámon ko kare? 29 Yisú' ne un se kahá, kí Main tum se ek bát púchhtá hún; tum jawáb do, to main tumhen batáungá, kí in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hún. 30 Yúhanná ká bapisma ásmán kí taraf se thá, yá insán kí taraf se? mujhe jawáb do. 31 Wuh ápas men saláh karne lage, kí Agar ham kaheñ, A'smán kí taraf se, to wuh kahegá; Phir tum ne kyúnci us ká yaqín na kiyá? 32 Aur agar kaheñ; Insán kí taraf se—to logon ká dar thá, is liye kí sab log waqa'í Yúhanná ko nabí jánte the. 33 Pas unhen ne jawáb men Yisú' se kahá; Ham jánte nahín. Yisú' ne un se kahá; Main bhí tumhen nahín batáta, kí in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hún.

12 Phir us ne un se tamsílon men báten karní shurú' kíñ, aur kahá; Ek shaḡhs ne angurí bág lagáyá, aur us ke cháron taraf íháta ghéra, aur hauz khodá, aur burj banáyá, aur use bágbanon ko theke par dekar pardes chalá gayá. 2 Phir phal ke mausim men us ne ek náukar ko bágbanon ke pás bhejá, táki bágbanon se bág ke phalon ká hissa le le. 3 Lekin unhen ne use pakañke píñá, aur khálí háth lautá diyá. 4 Us ne phir ek áur náukar ko un ke pás bhejá; magar unhen ne us ká sír phoñ diyá aur be'ízzat kar dála. 5 Phir us ne ek áur ko bhejá; unhen ne use qatl kiyá: phir áur bahuteron ko bhejá; unhen ne un men se ba'z ko píñá, aur ba'z ko qatl kiyá. 6 Ab ek báqí thá, jo us ká piyará beñá thá: us ne ákhir ko use un ke pás yih kañkar bhejá, kí Wuh mere beñe ká to liház kareñge. 7 Lekin un bágbanon ne ápas men kahá; Yihí

waris hai; áo, ise qatl karen, to máras hamári ho jáegi. 8 Pas unhon ne use pakarke qatl kiyá, aur bág ke báhar phenk diyá. 9 Ab bág ká málik kyá karegá? Wuh áegá, aur un bágbánon ko halák karke bág auron ko de degá. 10 Kyá tum ne yih nawishta bhí nahín parhá, ki

Jis patthar ko mi'máron ne radd kiyá,

Wuhí kone ke sire ká patthar ho gayá :

11 Yih Khudáwand kí taraf se huá, Aur hamári nazar men 'ajíb hai ?

12 Is par wuh us ke pakarne ki koshish karne lage; magar logon se dare; kyúnci wuh samajh gaye the, ki us ne yih tamsíl ham par kahí : pas use chhorkar chale gaye.

13 Phir unhon ne ba'z Farisíon aur Herodíon ko us ke pás bhejá, táki báton men us ko phansáen.

14 Aur unhon ne ákar us se kahá; Ai ustád, ham jánte hain, ki tú sachchá hai, aur kisi kí parwá nahín kartá; kyúnci tú kisi ádmí ká tarafdár nahín, balki sachcháí se Khudá kí ráh kí ta'lím detá hai. 15 Pas Qaisar ko jizya dená rawá hai, yá nahín? Ham den, yá na den? Us ne un kí riyákári ma'lúm karke un se kahá; Tum mujhe kyúnci ázmáte ho? Mere pás ek dínár láo, ki main dekhún.

16 Wuh le áe. Us ne un se kahá; Yih súrat aur nám kis ká hai? Unhon ne us se kahá, Qaisar ká. 17 Yisú' ne un se kahá; Jo Qaisar ká hai Qaisar ko, aur jo Khudá ká hai Khudá ko adá karo. Wuh us par bará ta'ajjub karne lage.

18 Phir Sadúqíon ne, jo kahte hain ki qiyámat hai hí nahín, us ke pás ákar us se yih suwál kiyá, ki

19 Ai ustád, hamáre liye Músá ne likhá hai, ki Agar kisi ká bhái beaulád mar jáe, aur us kí bíwí rah jáe, to us ká bhái us kí bíwí ko kar le, táki apne bhái ke liye nasl paidá kare. 20 Sát bhái the; pahle ne bíwí kí, aur beaulád mar gayá;

21 dúsre ne use kar liyá aur beaulád mar gayá; aur isí tarah tísre ne; 22 yahán tak ki sáton beaulád mar gaye. Sab ke píchhe 'aurat bhí mar gayí. 23 Qiyámat men yih un men se kis kí bíwí hogí? kyúnci sáton kí bíwí baní thí. 24 Yisú' ne un se kahá; Kyá tum is sabab se gumráh nahín ho, ki na kitáb i

muqaddas ko jánte ho, na Khudá kí qudrat ko? 25 Kyúnci jab log murdon men se jí uthenge, to un men biyáh shádí na hogí; balki ásmán par firishton kí manind honge. 26 Magar is बारे men kí murde jí uthte hain, kyá tum ne Músá kí kitáb men Jhári ke zikr men nahín parhá, ki Khudá ne us se kahá, ki Main Ibráhím ká Khudá, aur Izháq ká Khudá, aur Ya'qúb ká Khudá hún? 27 Wuh to murdon ká Khudá nahín, balki zindon ká hai : pas tum बारे gumráh ho.

28 Aur faqíhon men se ek ne un ko bahs karte sunkar ján liyá ki us ne unhen khúb jawáb diyá hai. Wuh pás áyá aur us se púchá, ki Sab hukmon men awwal kaun sá hai? 29 Yisú' ne jawáb diyá, ki Awwal yih hai; Ai Isráil, sun : Khudáwand hamára Khudá ek hí Khudáwand hai : 30 aur tú Khudáwand apne Khudá se apne sáre dil, aur apní sári ján, aur apní sári 'aql, aur apní sári táqat se mahabbat rakh.

31 Dúsrá yih hai, ki Tú apne parausi se apne barábar mahabbat rakh. In se bará aur koí hukm nahín.

32 Faqíh ne us se kahá; Ai ustád, kyá khúb ! tú ne sach kahá, ki wuh ek hí hai, aur us ke siwá aur koí nahín : 33 aur us se sáre dil, aur sári 'aql, aur sári táqat se mahabbat rakhní, aur apne parausi se apne barábar mahabbat rakhní sab sokhtani qurbáníon aur zabíhon se barhkar hai.

34 Jab Yisú' ne dekhá, ki us ne dánái se jawáb diyá, to us se kahá; Tú Khudá kí bádsháhat se dúr nahín. Aur phir kisi ne us se suwál karne kí jur'at na kí.

35 Phir Yisú' ne haikal men ta'lím dete waqt yih kahá, ki Faqíh kyúnci kahte hain, ki Masíh Dáúd ká betá hai? 36 Dáúd ne khud Rúhu'l Quds kí hidáyat se kahá hai, ki

Khudáwand ne mere Khudáwand se kahá;

Merí dahiní taraf baith,

Jab tak main tere dushmanon ko tere panwon ke niche kí chauki na kar dúg.

37 Dáúd to ap use Khudáwand kahtá hai, phir wuh us ká betá kahán se tháhrá? Aur 'amm log khushí se us kí sunte the.

38 Phir us ne apní ta'lím men kahá, ki Faqíhon se khabardár

raho, jo lambe lambe jáme pahin-
kar phirná, aur bázaron men salám,
39 aur 'ibádatkhānon men a'lá dar-
je kí kursían, aur ziyáfaton men
sadrnishíní cháhte hain; 40 aur
wuh bewa 'auraton ke gharon ko
dabá baithte hain, aur dikháwe ke
liye namáz ko túl dete hain; inhen
ziyáda sazá hogí.

41 Phir wuh haikal ke khazáne
ke sámnne baithá dekh rahá thá, kí
log haikal ke khazáne men paise
kis tarah dálte hain: aur bahutere
daulatmand bahut kuchh dál rahe
the. 42 Itne men ek kangál bewa
ne ákar do damriyán, ya'ní ek
dhelá, dálá. 43 Us ne apne shágird-
on ko pás bulákar un se kahá;
Main tum se sach kahtá hún, kí jo
haikal ke khazáne men dál rahe
hain is kangál bewa ne un sab se
ziyáda dálá; 44 kyúnci sabhon ne
apne mál kí bahutát se dálá; ma-
gar is ne apní nádárl kí hálat men
jo kuchh us ká thá, ya'ní apní sári
rozí, dál dí.

13 Jab wuh haikal se báhar
já rahá thá, to us ke shágird-
on men se ek ne us se kahá;
Ai ustád, dekh, yih kaise kaise
patthar aur kaisí kaisí 'imáraton
hain! 2 Yisú' ne us se kahá; Tú
in barí barí 'imáraton ko dekhtá hai?
yahán kisi patthar par patthar báql
na rahegá, jo giráyá na jae.

3 Jab wuh Zaitún ke pahár par
haikal ke sámnne baithá thá, to Pa-
tras aur Ya'qúb aur Yúhanná aur
Andriyás ne akele men us se púch-
há; 4 Hameñ batá, kí yih báteñ
kab hongí? aur jab yih sári báteñ
purí hone ko hon, us waqt ká kyá
nishán hai? 5 Yisú' ne un se kahná
shurú' kiyá; Khabardár, koí tum-
hen gumráh na kar de. 6 Bahutere
mere nám se áenge, aur kahenge,
kí Wuh main hí hún; aur bahut se
logon ko gumráh karenge. 7 Aur
jab tum laráiyán, aur laráiyon kí
afwahen suno, to ghabrá na jáná:
in ká waqi' honá zarúr hai; lekin
us waqt khátima na hogá. 8 Kyún-
ki qaum par qaum, aur bádsháhat
par bádsháhat chařhái karegi; ja-
gah jagah bhaunchál áenge, aur kál
parenge: yih báteñ musibaton ká
shurú' hí hongí.

9 Lekin tum khabardár raho; kyún-
ki log tumhen 'adálaton ke hawále

karenge, aur tum 'ibádatkhānon men
piñe jáoge, aur hákimon aur bád-
sháhon ke áge mere sabab házir
kiye jáoge, táki un ke liye gawáhl
ho. 10 Aur zarúr hai kí pahle sab
qaumon men Injíl kí manádí kí jae.
11 Lekin jab tumhen le jákar hawále
karen, to pahle se andesha na karná,
kí ham kyá kahen; balki jo kuchh us
gharí tumhen batáyá jae, wuhí kah-
ná; kyúnci kahnewále tum nahin
ho, balki Rúhu'l Quds hai. 12 Aur
bhái ko bhái aur beñe ko báp qatl
ke liye hawále karegá, aur beñe mán
báp ke barkhiláf khañe hokar unhen
marwá dálenge. 13 Aur mere nám
ke sabab sab log tum se 'adawat
rakkhenge: magar jo ákhir tak bar-
dásht karegá, wuh naját páegá.

14 Pas jab tum us ujánewáli
makrúh chíz ko us jagah khará
huá dekho, jahán us ká khará honá
rawá nahin (parñnewalá samajh le);
us waqt jo Yahúdiya men hon, wuh
paharon par bhág jáen; 15 jo kothe
par ho, wuh apne ghar se kuchh
lene ko na niche utre, na andar jae:
16 aur jo khet men ho, wuh apná
kaprá lene ko piche na lañe.
17 Magar un par afsos hai, jo un
dilon men hámila hon, aur jo dúdh
piláti hon! 18 Aur du'á mángo, kí
yih járon men na ho. 19 Kyúnci
wuh dín aisi musibat ke honge, kí
khiłqat ke shurú' se, jise Khudá ne
khalq kiyá, na ab tak hui hai, na
kabhl hogí. 20 Aur agar Khudá-
wand un dilon ko na ghatátá, to
koí bashar na bachtá: magar un
bargúzidon kí khátir, jin ko us ne
chuná hai, un dilon ko ghatáyá.
21 Aur us waqt agar koí tum se
kahe, kí Dekho, Masih yahán, yá
Dekho, wahán hai, to yaqín na
karná: 22 kyúnci jhúthe Masih aur
jhúthe nabí uth khañe honge, aur
nishán aur 'ajíb kám dikháenge;
táki agar mumkin ho to bargu-
zidon ko bhí gumráh kar den.
23 Lekin tum khabardár raho: dekho,
main ne tum se sab kuchh pahle
hí kah diyá hai.

24 Magar un dilon men, us musí-
bat ke ba'd, súrj tárík ho jáegá,
aur chánd apní raushní na degá;
25 aur ásmán se sitáre girne lagen-
ge, aur jo quwwaten ásmán men
hain, wuh hilái jáengí. 26 Aur us
waqt log Ibn i A'dam ko barí qudrat

aur jalál ke sáth bádalon men áte dekhege. 27 Us waqt wuh firishton ko bhejkar apne barguzidon ko, zamín ke sire se ásmán ke sire tak, charon taraf se jama' karega.

28 Ab anjir ke darakht se ek tam-sil síkho: junhi us ki dáli narm hoti, aur patte nikalte hain, tum jan lete ho, ki garmi nazdik hai; 29 isi tarah jab tum in baton ko hote dekho, to jan lo ki wuh nazdik, balki darwaze par hai. 30 Main tum se sach kahta hun, ki jab tak yih sab baton na ho len, yih nasil hargiz tamam na hogi. 31 A'sman aur zamín tal jaenge: lekin meri baton na talengi. 32 Lekin us din ya us ghar ki babat ko nahin janta, na asman ke firishte, na Beta, magar Bap. 33 Khabardar, jagte aur du'a mangte raho; kyunki tum nahin jante, ki wuh waqt kab aega. 34 Yih us admi ka sa hal hai, jo pardes gaya hua hai, aur us ne ghar chhorke waqt apne naukaron ko ikhtiyar diya, ya'ni har ek ko us ka kam bata diya, aur darban ko hukm diya, ki jagta rah. 35 Pas jagte raho: kyunki tum nahin jante ki ghar ka malik kab aega; sham ko, ya adhi rat ko, ya murg ke bang dete waqt, ya subh ko; 36 aisa na ho ki achanak akar wuh tum ko sota pae. 37 Aur jo main tum se kahta hun, wuh sab se kahta hun, ki jagte raho.

14 Do din ke ba'd Fasah aur 'I'd i Fatir honewali thi: aur sardar kahn aur faqih mauqa' dhuqdh rahe the, ki use kyunkar fareb se pakarke qatl karen; 2 kyunki kahte the, ki 'I'd ko nahin, aisa na ho ki logon men balwa ho jae.

3 Jab wuh Bait'aniyyah men Shamah kothi ke ghar khana khane baitha hua tha, to ek 'aurat jatamasi ka beshqimat khails 'itr sang i marmar ki 'itrdani men lai; aur 'itrdani torke, 'itr ko us ke sir par dala. 4 Magar ba'z apne dil men khafa hokar kahne lage; Yih 'itr kis liye zai' kiyá gaya? 5 Kyunki yih 'itr tin sau dinar se ziyada ko bikkar, garibon ko diya ja saktá tha. Aur wuh use malamat karne lage. 6 Yisú' ne kaha; Use chhor do: kyun use diqq karte ho? us ne mere sath bhalai ki hai. 7 Kyunki garib

gurbá to hamesha tumhare pas hain; jab chaho, un ke sath neki kar sakte ho; lekin main tumhare pas hamesha na rahunga. 8 Jo kuchh wuh kar saki, us ne kiyá; us ne dafn ke liye mere badan par pahle se 'itr mala. 9 Main tum se sach kahta hun, ki Tamam dunya men, jahan kahin Injil ki manadi ki jaegi, yih bhi jo is ne kiyá is ki yadgari men kaha jaega.

10 Phir Yahudah Iskariyoti, jo un barah men se tha, sardar kahninon ke pas chala gaya, taki use un ke hath pakarwa de. 11 Wuh yih sunkar khush hue, aur us ko rupaye dene ka iqrar kiyá. Aur wuh mauqa' dhuqdhne laga, ki kisi tarah qabul pakar use pakarwa de.

12 'I'd i Fatir ke pahle din, ya'ni jis roz Fasah ko zabh kiyá karte the, us ke shagirdon ne us se kaha; Tu kahan chahata hai, ki ham jakar tere liye Fasah khane ki taiyari karen? 13 Us ne apne shagirdon men se do shakhs bheje, aur un se kaha; Shahr men jao; ek shakhs pani ka ghar liye hue tumhen milega: us ke piche ho lena; 14 aur jahan wuh dakhil ho, us ghar ke malik se karna; Ustad kahta hai, ki Meri mihamkhana, jahan main apne shagirdon ke sath Fasah khain, kahan hai? 15 to wuh ap tumhen ek bara balakhana arasta aur taiyar dikhaega: wahin hamare liye taiyari karna. 16 Pas shagird chale gaye, aur shahr men akar, jaisa us ne un se kaha tha, waisa hi paya, aur Fasah taiyar kiyá.

17 Jab sham hui, to wuh un barah ke sath aya. 18 Aur jab wuh baithe kha rahe the, to Yisú' ne kaha; Main tum se sach kahta hun, ki tum men se ek, jo mere sath khata hai, mujhe pakarwaega. 19 Wuh dilgir hone aur ek ek karke us se kahne lage; Kyá main hun? 20 Us ne un se kaha, ki Wuh barah men se ek hai, jo mere sath tabaq men hath daltá hai. 21 Kyunki Ibn i A'dam to, jaisa us ke haqq men likha hai, jata hi hai; lekin us admi par afsos hai, jis ke wasile se Ibn i A'dam pakarwaya jata hai; agar wuh admi paida na hota, to us ke liye achchha hota.

22 Aur wuh kha hi rahe the ki us ne roti li, aur barakat chahkar tori, aur unhen di, aur kaha, ki Lo, yih

merá badan hai. 23 Phir us ne piyála lekar shukr kiyá, aur unhen diyá; aur un sabhon ne us men se piyá. 24 Aur us ne un se kahá, ki Yih 'ahd ká merá wuh khún hai, jo bahuteron ke liye baháyá játá hai. 25 Main tum se sach kahtá hún, ki Angúr ká shíra phir kabhí na piúngá, us din tak ki Khudá kí bádsháhat men nayá na piú.

26 Phir gít gáke báhar Zaitún ke pahár par gaye.

27 Aur Yisú' ne un se kahá; Tum sab thokar kháoge, kyúnci líkhá hai, ki Main charwáhe ko márúngá, aur bheren paráganda ho jáengí.

28 Magar main apne jí úthne ke ba'd tum se páhle Galíl ko jáúngá.

29 Patras ne us se kahá; Go sab thokar kháen, lekin main na khá-úngá.

30 Yisú' ne us se kahá; Main tujh se sach kahtá hún, ki Tú áj isí ráat, murg ke do bár báng dene se páhle, tñ bár merá inkár karegá.

31 Lekin us ne bahút zor dekar kahá; Agar tere sáth mujhe marná bhí pare, taubhí terá inkár hargiz na karúngá. Isí tarah áur sab ne bhí kahá.

32 Phir wuh ek jagah áe jis ká nám Gatsamane thá, aur us ne apne shágirdon se kahá; Yahán baithhe raho, jab tak main du'á mángún.

33 Aur Patras aur Ya'qúb aur Yúhanná ko apne sáth lekar niháyat háirán aur beqarár hone lagá, 34 aur un se kahá; Merí ján niháyat gamgín hai, yahán tak ki marne kí naubat pahunch gayí hai: tum yahán thahro, aur jágte raho. 35 Aur wuh thora áge barhá, aur zamán par girke du'á mángne lagá, ki agar ho sake, to yih gharí mujh par se tal jáe;

36 aur kahá; Ai Abbá, ai Báp, tujh se sab kuchh ho saktá hai; is piyále ko mere pás se hatá le: táham jo maig cháhtá hún wuh nahín, balki jo tú cháhtá hai wuhí ho. 37 Phir wuh áyá, aur unhen sotá pákar Patras se kahá; Ai Shama'un, tú sotá hai? kyá tú ek gharí bhí na jág saká? 38 Jágo aur du'á mángo, táki ázmáish men na paro: rúh to musta'idd hai, magar jism kamzor hai.

39 Wuh phir chalá gayá aur wuhí bát kahkar du'á mángí; 40 aur phir ákar unhen sotá páyá, kyúnci un kí ankhen múp se bhári thin; aur wuh na jánte the, ki use kyá jawáb

den. 41 Phir tísri bár ákar un se kahá; Ab sote raho aur áram karo: bas, waqt á pahunchá hai; dekho, Ibn í A'dam gunahgáron ke háth men hawále kiyá játá hai. 42 Útho, chalen: dekho, merá pakařwánewála nazdik á pahunchá hai.

43 Wuh yih kah hí rahá thá, ki fi'lfaur Yahúdáh, jo un bárah men se thá, aur us ke sáth ek bhír talwáren aur láthiyán liye húe sardár káhinon aur faqíhon aur buzurgon kí taraf se á pahunchí.

44 Aur us ke pakařwánewále ne unhen yih patá diyá thá, ki jis ká main bosa lún, wuhí hai: use pakařkar hifázat se le jáná.

45 Wuh ákar fi'lfaur us ke pás gayá, aur kahá; Ai Rabbí; aur us ke boste liye.

46 Unhon ne us par háth dálkar use pakař liyá.

47 Un men se jo pás khare the, ek ne talwár khechkar, sardár káhin ke naukar par-chalái, aur us ká kán urá diyá.

48 Yisú' ne un se kahá; Kyá tum talwáren aur láthiyán lekar mujhe dákú kí tarah pakařne nikle ho?

49 Main har roz tumháre pás haikal men ta'ím detá thá, aur tum ne mujhe nahín pakař: lekin

yih is liye húa hai kí nawishte púre hon.

50 Is par sare shágird use chhorkar bhág gaye.

51 Magar ek jawán apne nange badan par mihín chádáre orhe húe us ke píche ho liyá; use logon ne pakařá,

52 magar wuh chádáre chhor- kar nanggá bhág gayá.

53 Phir wuh Yisú' ko sardár káhin ke pás le gaye: aur sab sardár káhin, aur buzurg, aur faqíh us ke hán jama' ho gaye.

54 Aur Patras fásile par us ke píche píche sardár káhin ke díwánkháne ke andar tak gayá; aur piyádon ke sáth baithkar ág tápne lagá.

55 Aur sardár káhin aur sare sadr 'adálatwále Yisú' ke már dálne ke wáste us ke khiláf gawáhi dhúndhne lage,

magar na pái; 56 kyúnci bahuteron ne us par jhúthí gawáhián to

dín, lekin un kí gawáhián muttáfíq na thin.

57 Phir be'z ne útkar us par yih jhúthí gawáhi dí, ki

58 Ham ne use yih kahte suná hai, ki Main is maqdis ko jo háth se baná hai

dháúngá, aur tñ din men dúsrá banáúngá, jo háth se na baná ho;

59 Lekin is par bhí un kí gawáhi muttáfíq na níklí.

60 Phir sardár

káhin ne bích men khare fiokar Yisú' se púchhá, ki Tú kuchh jawáb nahín detá? yih tere khiláf kyá gawáhi dete hai? 61 Magar wuh chhupá hí rahá, aur kuchh jawáb ná diyá. Sardár káhin ne us se phir suwál kiyá aur kahá; Kyá tú us Sitúda ká Betá Masáh hai? 62 Yisú' ne kahá; Hán, main hún: aur tum Ibn i A'dam ko Qádir i Mutlaq kí dahiní taraf baithe, aur ásmán ke bádalon ke sáth áte dekhoge. 63 Sardár káhin ne apne kapre pharke kahá; Ab hamen gawáhiyon kí kyá hájat rahí? 64 Tum ne yih kufr suná: tumhári kyá ráe hai? Un sab ne fatwá diyá, ki Wuh qatl ke láiq hai. 65 Tab ba'z us par thúkne, aur us ká munh dhánpne, aur us ke mukke márne, aur us se kahne lage, Nubuwwat kí báten suná! aur piyádon ne use tamáche már márke apne qabze men líyá.

66 Jab Patras niche sahn men thá, to sardár káhin kí laundiyon men se ek wahán áf, 67 aur Patras ko ág tápte dekhkar us par nazar kí aur kahne lagi; Tú bhí us Násari Yisú' ke sáth thá. 68 Us ne inkár kiyá, aur kahá, ki Main to na jántá aur na samajhtá hún, ki tú kyá kahti hai: phir wuh báhar deorhi men gayá; aur murg ne báng dí. 69 Wuh laundi use dekhkar un se jo pás khare the phir kahne lagi; Yih un men se hai. 70 Magar us ne phir inkár kiyá. Aur thori der ba'd unhon ne jo pás khare the Patras se phir kahá; Beshakk tú un men se hai; kyunki tú Galíli bhí hai. 71 Magar wuh la'nat karne aur qasam kháne laga, ki Main is ádmi ko, jis ká tum zikr karte ho, nahín jántá. 72 Aur fi'lfaur dúsrí bár murg ne báng dí. Patras ko wuh bát jo Yisú' ne us se kahí thí yád áf, ki Murg ke do bár báng देने se pahle tú tín bár merá inkár karegá. Aur is par gaur karke wuh ro pará.

15 Aur fi'lfaur, subh hote hí, sardár káhinon ne buzurgon aur faqihon aur sáre sadr 'adálatwálon samet saláh karke, Yisú' ko bándhwayá, aur le jákar Pílátus ke hawále kiyá. 2 Aur Pílátus ne us se púchhá; Kyá tú Yahúdíon ká bádsháh hai? Us ne jawáb men us se kahá; Tú khud kahtá hai.

3 Aur sardár káhin us par bahut báton ká ilzám lagáte rahe. 4 Pílátus ne us se dobára suwál karke yih kahá; Tú kuchh jawáb nahín detá? Dekh, yih tujh par kitni báton ká ilzám lagáte hai? 5 Yisú' ne phir kuchh jawáb nahín diyá; yahán tak ki Pílátus ne ta'ajjub kiyá.

6 Aur wuh 'I'd par ek qaidí ko, jis ke wáste log 'arz karte the, un kí khátir chhor diyá kartá thá.

7 Aur Bar Abbá nám ek ádmi un bágon ke sáth qaid men pará thá, jinhon ne bagawat men khún kiyá thá. 8 Aur bhí upar chahkar us se 'arz karne lagi, ki Jo terá dastúr hai; wuh hamare liye kar.

9 Pílátus ne unhe yih jawáb diyá; Kyá tum cháhte ho, ki main tumhári khátir Yahúdíon ke bádsháh ko chhor dún? 10 Kyunki use ma'lúm thá, ki sardár káhinon ne is ko hasad se mere hawále kiyá hai. 11 Magar sardár káhinon ne bhí ko ubhárá, táki Pílátus un kí khátir Bar Abbá hí ko chhor de.

12 Pílátus ne do-bára un se kahá; Phir, jise tum Yahúdíon ká bádsháh kahte ho, us ko main kyá karún? 13 Wuh phir chilláe, ki Use salib de. 14 Aur Pílátus ne un se kahá; Kyun, is ne kyá burá kí hai? Wuh aur bhí chilláe, ki Use salib de.

15 Pílátus ne, logon ko khush karne ke iráde se, un ke liye Bar Abbá ko chhor diyá, aur Yisú' ko koré lagwákar hawále kiyá, táki salib dí jáe.

16 Aur sipáhi us ko us sahn men le gaye, jo Praitoriyun kahlátá hai; aur sári palān ko bulá láe.

17 Aur unhon ne use argawáni choga pahináyá, aur kánthon ká táj banákar us ke sir par rakhá;

18 aur use salám karne lage, ki Ai Yahúdíon ke bádsháh, ádáb!

19 Aur wuh us ke sir par sarkandá márté, aur us par thúkte, aur ghutne tek tekke use sijda karte rahe.

20 Aur jab use tháthhon men upá chuke, to us par se argawáni choga utárkar usi ke kapre use pahináe; phir use salib देने ko báhar le gaye.

21 Aur Shama'un nám ek Kurení ádmi, Sikanár aur Rufus ká báp, díhát se áte húe udhar se guzrá; unhon ne use begár men pakrá, ki us kí salib utháe.

22 Aur wuh use maqám i Gulgutá par láe, jis ká tarjuma Khopri kí jagah hai. 23 Aur

murr milí húi mai use dene lage, magar us ne na lí. 24 Aur unhon ne use salíb par chaṛháyá, aur us ke kapron par qur'a dáلكar, ki kis ko kyá mile, unhen bánt liyá. 25 Aur pahar dín chaṛhá thá, jab unhon ne us ko salíb par chaṛháyá. 26 Aur us ká ilzám likhkar us ke úpar lagá diyá gayá, ki YAHÚDION KÁ BĀDŠĀH. 27 Aur unhon ne us ke sáth do dákú, ek us kí dahiní, aur ek us kí báin taraf salíb par chaṛháe. [28 Tab is mazmún ká wuh nawishta, ki Wuh badkáron men giná gayá, púrá húa.] 29 Aur ráh chalne-wále sir hilá hilákar us par la'n ta'n karte, aur kahte the, ki Wáhl maqdis ke dhánewále, aur tén dín men banánewále, 30 salíb par se utárke apne taín bachá. 31 Isí tarah sardár káhin bhí, faqíhon ke sáth milke, ápas men tháṭṭhe se kahte the; Is ne auron ko bacháyá, apne taín nahín bachá saktá. 32 Isráil ká bádsháh Masíh ab salíb par se utár áe, táki ham dekhkar ímán láen. Aur jo us ke sáth salíb par chaṛháe gaye the, wuh us par la'n ta'n karte the.

33 Jab do pahar húi, to tamám mulk men andherá chhá gayá, aur tísre pahar tak rahá. 34 Aur tísre pahar ko Yisú' barí áwáz se chilláyá, ki Ilohí, Ilohí, lámá shabaqtaní? jis ká tarjuma yih hai; Ai mere Khudá, ai mere Khudá, tú ne mujhe kyún chhor diyá? 35 Jo pás kharé the, un men se ba'z ne yih sunkar kahá; Dekho, wuh Elíyyáh ko bulátá hai. 36 Aur ek ne dauṛkar isfanj ko sirke men duboyá, aur sarkande par rakhkar use chusáyá, aur kahá; Thahar jáo, dekhén to; Elíyyáh use utárne átá hai yá nahín. 37 Phír Yisú' barí áwáz se chilláyá, aur dam de diyá. 38 Aur maqdis ká parda úpar se niche tak phatkar do tukre ho gayá. 39 Aur jo súbadár us ke sámne khará thá, us ne use yún dam dete húe dekhkar kahá, ki Yih ádmí beshakk Khudá ká Betá thá. 40 Aur kai 'auraten dúr se dekh rahí thín; un men Maryam Magdalíní aur chhoṭe Ya'qúb aur Yoses kí man Maryam, aur Salome thín; 41 jab wuh Galílí men thá, yih us ke piche ho letí aur us kí khidmat kartí thín; aur aur bhí bahut-ái 'auraten thín, jo us ke sáth Yarúshalem men áí thín.

42 Jab shám ho gayí, to is liye ki Taiyári ká dín thá, jo Sabt se ek dín pahle hotá hai, 43 Arimatiya ká rahnewála Yúsuf áyá, jo 'izzatdár mushír aur khud bhí Khudá kí bádsháhát ká muntazir thá, aur jur'at se Pílátus ke pás jákar Yisú' kí lách mángí. 44 Aur Pílátus ne ta'ajjub kiyá, ki wuh aisá jald mar gayá; aur súbadár ko bulákar us se púchhá, ki Us ko mare húe der ho gayí? 45 Jab súbadár se hál ma'lúm kar liyá, to lách Yúsuf ko dilá dí. 46 Us ne ek mihín chádar mol lí, aur lách ko utárkar us chádar men kafnáyá, aur ek qabr ke andar jo chaṭán men khodí gayí thí use rakkhá, aur us qabr ke munh par ek patthar lúṛhká diyá. 47 Aur Maryam Magdalíní aur Yoses kí man Maryam dekh rahí thín, ki wuh kahán rakkhá gayá hai.

16 Jab Sabt ká dín guzar gayá, to Maryam Magdalíní aur Ya'qúb kí man Maryam aur Salome ne khushbúdar chízen mol lí, táki ákar us par maleṅ. 2 Wuh hafte ke pahle dín bahut sawere, jab súraj niklá hí thá, qabr par áin. 3 Aur ápas men kahtí thín, ki Ham-áre liye patthar ko qabr ke munh par se kaun lúṛhkáegá? 4 Jab unhon ne nigáh kí, to dekhá ki patthar lúṛhká húa hai; kyúnki wuh bahut hí bará thá. 5 Aur qabr ke andar jáke, unhon ne ek jawán ko safed jáma pahine húe dahiní taraf baiṭhe dekhá, aur niháyat hat-rán hún. 6 Us ne un se kahá, Aisi hairán na ho; tum Yisú' Násari ko, jo maslúb húa thá, dhúndhti ho; wuh hí uṭhá hai; yahán nahín hai; dekho, yih wuh jagah hai jahán unhon ne use rakkhá thá. 7 Lekin tum jákar us ke shágirdon aur Patras se kaho, ki Wuh tum se pahle Galílí ko jáegá; tum wahín use dekhoge, jaisá us ne tum se kahá. 8 Aur wuh nikalkar qabr se bhág gayín; kyúnki larzish aur haibat un par gálib áí thí; aur unhon ne kisi se kuchh na kahá, kyúnki darrí thín.

9 Hafte ke pahle roz, jab wuh sawere hí uṭhá, to pahle Maryam Magdalíní ko, jis men se us ne sáṭ badrúhen nikálí thín, dikháí diyá.

10 Us ne jákar us ke sáthiyon ko, jo mátam karte aur rote the, khabar di. 11 Aur unhon ne yih sunkar, ki wuh jítá hai aur us ne use dekhá hai, yaqín na kiyá.

12 Is ke ba'd wuh dúsri súrát men un men se do ko jab wuh díhát kí taraf paidal já rahe the díkhái diyá.

13 Unhon ne bhí jákar báqi logon ko khabar di, magar inhon ne un ka bhí yaqín na kiyá.

14 Phir píchhe wuh un gyárah ko bhí, jab khána kháne baithé the, díkhái diyá, aur un kí be'tiqádi aur sakhtdill par malámat kí; kyúnki jinhon ne us ke jí úthne ke ba'd use dekhá thá, unhon ne un ka yaqín na kiyá thá. 15 Aur us ne un se kahá, ki Tum tamám dunyá men jákar sári khalq ke sámné Injil kí manádi karo. 16 Jo imán láe aur

baptisma le, wuh naját páegá: aur jo imán na láe, wuh mujrim thábráyá jáegá. 17 Aur imán lánewálon ke darmiyán yih mu'jize hongé: wuh mere nám se badrúhon ko níkalenge; 18 nayí nayí zabáneñ bolenge; sánpon ko úthá lenge; aur agar koi halák karnewáli chiz píenge, unhen kuchh zarar na pahunchegá; wuh bímáron par háth rakkhenge, to achchhe ho jáenge.

19 Garaz Khudáwand Yisú' un se kalám karne ke ba'd ásmán par útháyá gayá, aur Khudá kí dahiní taraf baith gayá. 20 Phir unhon ne níkkar har jagah manádi kí, aur Khudáwand un ke sáth kám kartá rahá, aur kalám ko, un mu'jizon ke wasíle se jo sáth sáth hote the, sábit kartá rahá. A'mín.

LU'QA' KI' INJIL

1 Chúnki bahuton ne is par kamar bándhi hai, ki jo báten hamare darmiyán waqí' hún, un ko tartíbwár bayán karen, 2 jaisá ki unhon ne, jo shurú' se khud dekhne-wále aur kalám ke khádim the, unhen ham ko pahuncháyá; 3 is liye ai mu'azzaz Thiyufilus, main ne bhí munásib jáná, ki sab báton ka sílsila shurú' se thík thík daryáft karke unhen tere liye tartíb se líkh-ún, 4 táki jin báton kí tú ne ta'lim pái hai, un kí pukhtagí tujhe ma'lúm ho jáe.

5 Yahúdiya ke bádsháh Herodes ke zamáne men Abiyyáh ke fariq men se Zakaryáh nám ek káhin thá, aur us kí bíwi Hárún kí aulád men se thí, aur us ka nám Ilshiba' thá. 6 Aur wuh donon Khudá ke huzúr rástbáze aur Khudáwand ke sáre hukmon aur qánúnon par be'aib chalnewále the. 7 Aur un ke aulád na thí, kyúnki Ilshiba' bánjh thí, aur donon 'umr rasída the.

8 Jab wuh Khudá ke huzúr apne fariq kí bári par kahánat ka kám anjám detá thá, to aisá húa 9 ki

kahánat ke dastúr ke muwáfiq us ke nám ka qur'a níklá, ki Khudáwand ke maqdis men jákar khushbú jaláe: 10 aur logon kí sári jamá'at khushbú jaláte waqt báhar du'á máng rahí thí, 11 kí Khudáwand ka firishta khushbú ke mazbah kí dahiní taraf khará húa us ko díkhái diyá. 12 Aur Zakaryáh dekhkar ghabráyá aur us par dahshat chhá gayí. 13 Magar firishte ne us se kahá: Ai Zakaryáh, khauf ná kar; kyúnki terí du'á sun lí gayí, aur terí bíwi Ilshiba' tere liye betá janegí; tú us ka nám Yúhanná rakhná. 14 Aur tujhe khushí o khurramí hogí, aur bahut se log us kí paidálsh ke sabab khush hongé. 15 Kyúnki wuh Khudáwand ke huzúr men buzurg hogá, aur hargiz na mai na koi aur sharáb píegá, aur apní máñ ke pet hí se Rúhu'l Quds se bhar jáegá, 16 aur bahut se baní Isráil ko Khudáwand kí taraf jo un ka Khudá hai, pheregá. 17 Aur wuh Eliyyáh kí rúh aur quwwat men us ke áge áge chalegá, kí wálidon ke dil aulád kí taraf, aur náfarmánon ko rástbázon kí dánái par chalne kí taraf phere, aur Khudá-

wand ke liye ek musta'idd qaum taiyar kare. 18 Zakaryah ne firishte se kahá; Main is bát ko kis tarah jánún, kyúnki main búrhá hún, aur merí biwí 'umr rasída hai. 19 Firishte ne jawáb meñ us se kahá; Main Jibraíl hún, jo Khudá ke huzúr khará rahtá hún, aur is liye bhejá gayá hún, kí tujh se kalám karún aur tujhe in báton kí khush-khabarí dún; 20 aur dekh, jis din tak yih báton wáqi' na ho len, tú chupká rahegá, aur bol na sakegá, is liye kí tú ne merí báton ká, jo apne waqt par purí hongí, yaqín na kiyá. 21 Aur log Zakaryah kí ráh dekhte aur ta'ajjub karte the, kí use maqdis meñ kyún der lagi. 22 Jab wuh báhar áyá, to un se bol na saká. Pas unhon ne ma'lúm kiyá, kí us ne maqdis meñ royá dekhí hai, aur wuh un se isháre kartá thá, aur gúngá hí rahá. 23 Phir aisá húa kí jab us kí khidmat ke din pure hue, wuh apne ghar gayá. 24 In dinon ke ba'd us kí biwí Ilshiba' hámila hui; aur us ne pánch mahíne tak apne tañ yih kahke chhipáe rakkhá, kí 25 Jab Khudáwand ne merí ruswái logon meñ se dúr karne ke liye mujh par nazar kí, un dinon meñ us ne mere liye aisá kiyá. 26 Chhate mahíne Jibraíl firishta Khudá kí taraf se Galíl ke ek shahr meñ jis ká nám Násarat thá, ek kunwári ke pás bhejá gayá, 27 jis kí mangní Dáúd ke gharáne ke ek mard Yúsuf nám se hui thi; aur us kunwári ká nám Maryam thá. 28 Aur firishte ne us ke pás andar áke kahá; Salám tujh ko, jis par fazl húa hai! Khudáwand tere sáth hai. 29 Wuh is kalám se bahut ghabrá gayí aur sochne lagi, kí yih kaisá salám hai. 30 Firishte ne us se kahá; Ai Maryam, khauf na kar, kyúnki Khudá kí taraf se tujh par fazl húa hai; 31 aur dekh, tú hámila hogí aur betá janegi; us ká nám Yísú' rakhná. 32 Wuh buzurg hogá; aur Khudá Ta'álá ká Betá kahláegá, aur Khudáwand Khudá us ke báp Dáúd ká takht use degá, 33 aur wuh Ya'qúb ke gharáne par abad tak bádsháhí karegá, aur us kí bádsháhí ká ákhir na hogá. 34 Maryam ne firishte se kahá; Yih kyúnkar hogá, jis hál meñ kí main

mard ko nahín jántí? 35 Aur firishte ne jawáb meñ us se kahá, kí Rúhu'l Quds tujh par názil hogá, aur Khudá Ta'álá kí qudrat tujh par sáya dálegí, aur is sabab se wuh pákiza jo paidá honewálá hai Khudá ká Betá kahláegá. 36 Aur dekh, terí rishtadár Ilshiba' ke bhí buh-hápe meñ betá honewálá hai; aur ab us ko, jo bájh kahláti thi, chhatá mahína hai. 37 Kyúnki jo qaul Khudá kí taraf se hai, wuh hargiz betásir na hogá. 38 Maryam ne kahá; Dekh, main Khudáwand kí bandí hún; mere liye tere qaul ke muwáfiq ho. Phir firishta us ke pás se chalá gayá.

39 Un hí dinon Maryam uthí, aur jaldí se pahári mulk meñ Yahúdáh ke ek shahr ko gayí, 40 aur Zakaryah ke ghar meñ dákhil hokar Ilshiba' ko salám kiyá. 41 Aur jonhín Ilshiba' ne Maryam ká salám suná, to aisá húa kí bachcha us ke peñ meñ uchhal pará, aur Ilshiba' Rúhu'l Quds se bhar gayí, 42 aur baland áwáz se pukárke boli, kí Tú 'auraton meñ mubáarak, aur tere peñ ká phal mubáarak hai; 43 aur mujh par yih fazl kahán se húa, kí mere Khudáwand kí man mere pás á? 44 Kyúnki dekh, jonhín tere salám kí áwáz mere kán meñ pahunchí, bachcha máre khushi ke mere peñ meñ uchhal pará. 45 Aur mubáarak hai wuh jo imán láí, kyúnki jo báton Khudáwand kí taraf se us se kahí gayí thi, wuh purí hongí. 46 Phir Maryam ne kahá, kí

Merí ján Khudáwand kí bará kartí hai,

47 Aur merí ruh mere munjí Khudá se khushi hui;

48 Kyúnki us ne apní bandí kí pasthálí par nazar kí:

Aur dekh, ab se lekar har zamáne ke log mujh ko mubáarak kahenge.

49 Kyúnki us Qádir ne mere liye bare bare kám kiye hain, Aur us ká nám pák hai.

50 Aur us ká rahm un par jo us se darte hain

Pusht dar pusht rahtá hai.

51 Us ne apne bázú se zor dikhayá; Aur jo apne tañ bará samajhte the un ko paráganda kiyá.

52 Us ne ikhtiyárwálon ko takht se girá diyá,

Aur pasthálon ko baland kiyá.
 53 Us ne bhúkon ko achchhi chíz-
 on se ser kar diyá,
 Aur daulatmandon ko kháli háth
 lautá diyá.
 54 Us ne apne khádim Isráil ko
 sambháliyá,
 Táki apní us rahmat ko yád
 farmáe,
 55 Jo Ibráhim aur us kí nasl par
 abad tak rahegi;
 Jaisá us ne hamáre báp dá dá se
 kahá thá.
 56 Aur Maryam tñ mahíne ke
 qaríb us ke sáth rahkar apne ghar
 ko laut gayí.
 57 Aur Ilíshiba' ke janne ká waqt
 á pahunchá, aur wuh beṭá janí.
 58 Aur us ke parausiyon aur rishta-
 dáron ne yih sunkar, kí Khudáwand
 ne us par barí rahmat kí, us ke sáth
 khushi manái. 59 Aur áthwen din
 aisá huá kí wuh larke ká khatna
 karne áe, aur us ká nám us ke báp
 ke nám par Zakaryáh rakhne lage.
 60 Magar us kí man ne kahá;
 Nahín, balki us ká nám Yúhanná
 rakkhá jáe. 61 Unhon ne us se
 kahá, kí Tere kunbe men kisi ká yih
 nám nahín. 62 Aur unhon ne us ke
 báp ko ishára kiyá, kí Tú us ká nám
 kyá rakhná cháhtá hai? 63 Us ne
 takhtí mangáke yih likhá, kí Us
 ká nám Yúhanná hai; aur sab ne
 ta'ajjub kiyá. 64 Usí dam us ká
 munh aur zabán khul gayí, aur
 wuh bolne aur Khudá kí hamd
 karne lagá. 65 Aur un ke ás pás ke
 sab rahnewálon par dahshat chhá
 gayí; aur Yahúdiya ke tamám pahári
 mulk men in sab báton ká charchá
 phail gayá. 66 Aur sab sunnewá-
 lon ne un ko dil men sochkar kahá;
 To yih larke kaisá honewálá hai?
 Kyunki Khudáwand ká háth us par
 thá.
 67 Aur us ká báp Zakaryáh Rúh-
 u'l Quds se bhar gayá, aur nubuw-
 wat kí ráh se kahne lagá, kí
 68 Khudáwand Isráil ke Khudá
 kí hamd ho,
 Kyunki us ne apní ummat par
 tawajjuh karke use chhutkára
 diyá,
 69 Aur apne khádim Dáúd ke
 gharáne men
 Hamáre liye naját ká síng nikálá;
 70 (Jaisá us ne apne pák nabíon
 kí zabání kahá thá,

Jo kí dunyá ke shurá' se hote áe
 hain,)
 71 Ya'ní ham ko hamáre dushman-
 on se, aur sab kína rakhne-
 wálon ke háth se naját bakh-
 shí.
 72 Táki hamáre báp dá dá par rahm
 kare,
 Aur apne pák 'ahd ko yád
 farmáe;
 73 Ya'ní us qasam ko jo us ne
 hamáre báp Ibráhim se khá
 thí,
 74 Kí wuh hamen yih 'ináyat kar-
 egá kí apne dushmanon ke
 háth se chhutkar,
 75 Us ke huzúr pákízagi aur rást-
 bázi se 'umr bhar bekháuf us
 kí 'ibádat karen.
 76 Aur ai larke, tú Khudá Ta'ála
 ká nabí kahláegá;
 Kyunki tú Khudáwand kí ráhen
 taiyár karne ko us ke áge áge
 chalegá;
 77 Táki us kí ummat ko naját ká
 'ilm bakhshé,
 Jo un ko gunáhon kí mu'áfi se
 hásil ho.
 78 Yih hamáre Khudá kí 'ain rah-
 mat se hogá,
 Jis ke sabab 'álam i bálá ká áftáb
 ham par tulú' karegá,
 79 Táki un ko jo andhere aur
 maut ke sáye men baithé hain
 raushní bakhshé,
 Aur hamáre qadamon ko salá-
 matí kí ráh par dále.
 80 Aur wuh larke barhtá aur rúh
 men quwwat patá gayá, aur Isráil
 par zahir hone ke din tak jangalon
 men rahá.
 2 Un dinon men aisá huá kí
 Qaisar Augústus kí taraf se yih
 hukm jari huá, kí sári dunyá ke
 logon ke nám likhe jáen. 2 Yih
 pahí ismnawísí Súriya ke hákim
 Kwiriniyus ke 'ahd men hui; 3 aur
 sab log nám likhwáne ke liye apne
 apne shahr ko gaye. 4 Pas Yúsuf
 bhí Galíl ke shahr Násarat se Dáúd
 ke shahr Baitlahm ko gayá, jo
 Yahúdiya men hai, is liye kí wuh
 Dáúd ke gharáne aur aulád se thá,
 5 táki apní mangetar Maryam ke
 sáth, jo hámila thí, nám likhwáe.
 6 Jab wuh wahán the, to aisá huá
 kí us ke janne ká waqt á pahunchá.
 7 Aur wuh pahlauthá beṭá janí, aur
 us ko kapre men lapetkar chará

men rakkhá, kyúнки un ke wáste saráe men jagah na thí.

8. Usí 'iláqe men charwáhe the, jo rát ko maidán men rahkar apne galle kí nigahbání kar rahe the.

9 Aur Khudáwand ká frishta un ke pás á khará húa, aur Khudáwand ká jalál un ke chaugird chamká, aur wuh niháyat dar gaye.

10 Magar frishte ne un se kahá; Daro nahín; kyúнки dekho, main tumhen barí khushí kí bashárat detá hún, jo sári ummat ke wáste hogí: 11 kí áj Dáúd ke shahr men tumháre liye ek Munj páidá húa, ya'ní Masíh Khudáwand; 12 aur is ká tumháre liye yih patá hai, kí tum ek bachche ko kapre men líptá aur charní men pará húa páoge. 13 Aur yakáyak us frishte ke sáth ásmání lashkar kí ek guroh, Khudá kí hamd kartí aur yih kahtí zahír hui, kí

14 'A'lam í bálá par Khudá kí tamjíd ho,

Aur zamín par un ádmíon men, jin se wuh rází hai, sulh.

15 Jab frishte un ke pás se ásmán par chale gaye, to aisá húa kí charwáhon ne ápas men kahá, kí A'ó, Baitlahm tak chale, aur yih bát jo hui hai, aur jis kí Khudáwand ne ham ko khabar dí hai dekhén.

16 Pas unhon ne jaldí se jákar Maryam aur Yúsuf ko dekhá, aur us bachche ko charní men pará páya; 17 aur unhen dekhkar wuh bát, jo us larke ke haqq men un se kahí gayí thí, mashhúr kí; 18 aur sab sunnewálon ne in báton par, jo charwáhon ne un se kahín, ta'ajjub kiyá. 19 Magar Maryam in sab báton ko apne dil men rakkhar gaur kartí rahí. 20 Aur charwáhe, jaisá un se kahá gayá thá, waisá hí sab kuchh sunkar aur dekhkar Khudá kí baráí aur hamd karte hie laut gaye.

21 Jab áth din púre hie, aur us ke khatne ká waqt áyá, to us ká nám Yísú' rakkhá gayá, jo frishte ne us ke pet men parne se pahle rakkhá thá.

22 Phir jab Músá kí sharí'at ke muwáfíq un ke pák hone ke din púre ho gaye, to wuh us ko Yarúshalem men lée, táki Khudáwand ke áge házir karen, 23 (jaisá kí Khudáwand kí sharí'at men likhá hai, kí Har ek pahlauthá Khudáwand

ke liye muqáddas thahregá,) 24 aur Khudáwand kí sharí'at ke is qaul ke muwáfíq qurbáni karen, kí Quríon ká ek jozá, ya kabútar ke do bachche lée. 25 Aur dekho, Yarúshalem men Shama'un nám ek ádmí thá, aur wuh ádmí rástbáz aur khudátars aur Isráil kí tasallí ká muntazir thá, aur Rúhu'l Quds us par thá. 26 Aur us ko Rúhu'l Quds se ágáhi hui thí, kí jab tak tú Khudáwand ke Masíh ko dekh na le, maut ko na dekhegá. 27 Wuh Rúh kí hidáyat se haikal men áyá, aur jis waqt máp báp us larke Yísú' ko andar lée, táki us ke liye sharí'at ke dastúr par 'amal karen, 28 to us ne use apní god men líyá, aur Khudá kí hamd karke kahá, kí

29 Ai Málík, ab tú apne gulám ko apne qaul ke muwáfíq salámati se rukhsat detá hai;

30 Kyúнки merí ánkhoñ ne terí naját dekh lí hai,

31 Jo tú ne sab ummaton ke rábarú taiyár kí hai,

32 Táki gairqaumon ko raushní denewálá núr

Aur terí ummat Isráil ká jalál bane.

33 Aur us ká báp aur us kí mán in báton par, jo us ke haqq men kahí játi thín, ta'ajjub karte the. 34 Aur Shama'un ne un ke liye barakat cháhí, aur us kí mán Maryam se kahá; Dekh, yih Isráil men bahuton ke girne aur uñhe ke liye, aur aisá nishán hone ke liye muqarrar húa hai, jis kí mukhálafat kí jáegi—35 balki khud terí ján bhí talwár se chhid jáegi—táki bahut logon ke dilon ke khayál khul jáen. 36 Aur A'sher ke qabile men se Hannáh nám Fanúel kí betí ek nabiya thí; wuh bahut 'umr rasída thí, aur apne kunwárepan ke ba'd sá baras ek shauhar ke sáth guzáre the; 37 wuh chaurásí baras se bewa thí; aur haikal se judá na hotí thí, balki rát din rozon aur du'áon ke sáth 'ibádat kiyá kartí thí. 38 Aur wuh usí gharí wahán ákar Khudá ká shukr karne lagí, aur un sab se jo Yarúshalem ke chhuťkare ke muntazir the us kí bábat báten karne lagí. 39 Aur jab wuh Khudáwand kí sharí'at ke muwáfíq sab kuchh kar chuke, to Galíl men apne shahr Násarat ko phir gaye.

40 Aur wuh laṛká baṛhtá aur quwat páta gayá, aur hikmat se ma'múr hotá gayá, aur Ḳhudá ká fazl us par thá.

41 Us ke mán báp har baras 'I'd i Fasah par Yarúshalem ko jáyá karte the. 42 Aur jab wuh bárah baras ká húa, to wuh 'I'd ke dastúr ke muwáfiq Yarúshalem ko gaye. 43 Jab wuh un dinon ko púra karke laṛte, to wuh laṛká Yisú' Yarúshalem men rah gayá, aur us ke mán báp ko khabar na húi. 44 Magar yih samajhkar ki wuh qáfile men hai, ek manzil nikal gaye, aur use apne rishtadáron aur jánpahchánon men dhúndhne lage. 45 Jab na milá, to use dhúndhte húe Yarúshalem tak wápas gaye. 46 Aur tñ roz píchhe aisá húa ki unkon ne use haikal men ustádon ke bích men baiṛhe, un kí sunte aur un se suwál karte húe páyá. 47 Aur jitne us kí sun rahe the, us kí samajh aur us ke jawábon se dang the. 48 Wuh use dekhkar hairán húe, aur us kí mán ne us se kahá; Beṛá, tú ne kyún ham se aisá kiyá? Dekh, terá báp aur main kurṛhe húe tujhe dhúndhte the. 49 Us ne un se kahá; Tum mujhe kyún dhúndhte the? Kyá tum ko ma'lúm na thá, ki mujhe apne Báp ke hán honá zarúr hai? 50 Magar jo bát us ne un se kahí, use wuh na samjhe. 51 Aur wuh un ke sáth rawána hokar Násarát men áyá, aur un ke tábi' rahá; aur us kí mán ne yih sab báten apne dil men rakkhín.

52 Aur Yisú' hikmat aur qadd o qámat men, aur Ḳhudá kí aur insán kí maqbúliyat men, taraqqí kartá gayá.

3 Tibiriyus Qaisar kí hukúmat ke pandrahwen baras, jab Pun-tiyus Pílátus Yahúdiya ká hákim thá, aur Herodes Galíl ká, aur us ká bhái Filippus Itúraiya aur Tra-khonítis ká, aur Lisániyás Abilene ká hákim thá, 2 aur Hanná aur Káifá sardár káhin the; us waqt Ḳhudá ká kalám biyábán men Zakaryáh ke beṛe Yúhanná par utrá. 3 Aur wuh Yardan ke sáre girdnawáh men jákar gunáhon kí mu'áfí ke liye tauba ke bap-tisma kí manádf karne lagá, 4 jaisá Yasha'yáh nabí ke kalám kí kitáb men likhá hai, ki

Biyábán men pukárnewále kí áwáz áti hai, ki

Ḳhudáwand kí ráh taiyár karo,
Us ke ráste sídhe banáo.

5 Har ek gháṭí bhar dí jáegí,
Aur har ek paháṛ aur tñla níchá
kiyá jáegá;

Aur jo ṛeṛhá hai sídhá,
Aur jo tñchá níchá hai hamwár
rásta banegá;

6 Aur har bashar Ḳhudá kí naját
dekhegá.

7 Pas jo log us se bap-tisma lene ko nikalkar áte the, wuh un se kahtá thá; Ai sánp ke bachcho, tumhen kis ne jatáyá, ki ánewále gazab se bhágo? 8 Pas tauba ke mu-wáfiq phal láo, aur apne dilon men yih kaṛná shurú' na karo, ki Ibráhím hamará báp hai; kyúnki main tum se kahtá hún, ki Ḳhudá in pattharon se Ibráhím ke liye aulád paidá kar saktá hai. 9 Aur ab to darakhton kí jaṛ par kulhárá rakkhá húa hai; pas jo darakht achchhá phal nahín látá, wuh káṭá aur ág men dálá játá hai. 10 Logon ne us se yih púchhá, kí Phir ham kyá karen? 11 Us ne jawáb men un se kahá, kí jis ke pás do kurte hon, wuh us ko jis ke pás na ho bánṭ de, aur jis ke pás khána ho, wuh bhí aisá hí kare. 12 Aur mahsúl lenewále bhí bap-tisma lene ko áe, aur us se púchhá, kí Ai ustád, ham kyá karen? 13 Us ne un se kahá; Jo tumháre liye muqarrar hai, us se ziyáda na lená. 14 Aur sipáhion ne bhí us se yih púchhá, kí Ham log kyá karen? Us ne un se kahá; Na kisi par zulm karo, aur na kisi se náhaqq kuchh lo, aur apní tanṅhwáh par kifáyat karo.

15 Jab log muntazir the, aur sab apne apne dil men Yúhanná kí bábat sochte the, kí áyá wuh Masíh hai, yá nahín; 16 to Yúhanná ne un sab se jawáb men kahá; Main to tumhen pání se bap-tisma detá hún, magar jo mujh se zoráwar hai, wuh ánewálá hai; main us kí jútí ká tasma kholne ke láiq nahín; wuh tumhen Rúhu'l Quds aur ág se bap-tisma degá. 17 Us ká chháj us ke háth men hai, táki wuh apne khaliyán ko kṛhúb sáf kare, aur gehúon ko apne khatte men jama' kare; magar bhúsi ko us ág men jaláegá jo bujhne kí nahín.

18 Pas wuh áur bahut sí nasíhaten de deke logon ko kṛhushkhabarí sunátá rahá. 19 Lekin chauthái mulk ke hákim Herodes ne, apne

bhái Filippus kí bíwí Herodiyás ke sabab, aur un sári buráiyon ke bá'is jo Herodes ne kí thín, Yúhanná se malámat uthákar, 20 in sab se barhkar yih bhí kíyá, kí us ko qaid men dála.

21 Jab sab logon ne bap-tisma liyá, aur Yisú' bhí bap-tisma pákar du'á máng rahá thá, to aisá húa kí ásmán khul gayá, 22 aur Rúhu'l Quds jismáni súrát men kabútar kí mánind us par utrá, aur ásmán se áwáz áí, kí Tú merá piyará Beṭá hai; tujh se main khush hún.

23 Jab Yisú' khud ta'lím dene lagá, to baras tís ek ká thá, aur (jaisá kí samjhá játá thá), Yúsuf ká beṭá thá, aur wuh 'Eli ká, 24 aur wuh Mattát ká, aur wuh Lewí ká, aur wuh Malkí ká, aur wuh Yanná ká, aur wuh Yúsuf ká, 25 aur wuh Mattityáh ká, aur wuh A'mos ká, aur wuh Nahúm ká, aur wuh Asalyáh ká, aur wuh Nogah ká, 26 aur wuh Má'at ká, aur wuh Mattityáh ká, aur wuh Shim'í ká, aur wuh Yosekh ká, aur wuh Yodáh ká, 27 aur wuh Yúhanná ká, aur wuh Resá ká, aur wuh Zarubbábil ká, aur wuh Sha'-altiyel ká, aur wuh Nerí ká, 28 aur wuh Malkí ká, aur wuh Addí ká, aur wuh Qosám ká, aur wuh Ilmodám ká, aur wuh 'Er ká, 29 aur wuh Yeshú' ká, aur wuh Il'ázár ká, aur wuh Yorím ká, aur wuh Mattát ká, aur wuh Lewí ká, 30 aur wuh Shama'un ká, aur wuh Yahúdáh ká, aur wuh Yúsuf ká, aur wuh Yonán ká, aur wuh Ilyáqím ká, 31 aur wuh Maleáh ká, aur wuh Minnáh ká, aur wuh Mattatá ká, aur wuh Nátán ká, aur wuh Dáúd ká, 32 aur wuh Yishai ká, aur wuh 'Obed ká, aur wuh Bo'az ká, aur wuh Salmon ká, aur wuh Nahshon ká, 33 aur wuh 'Amminádáb ká, aur wuh Arní ká, aur wuh Hisron ká, aur wuh Firis ká, aur wuh Yahúdáh ká, 34 aur wuh Ya'qúb ká, aur wuh Izháq ká, aur wuh Ibráhím ká, aur wuh Tirah ká, aur wuh Náhor ká, 35 aur wuh Sarúg ká, aur wuh Ra'ú ká, aur wuh Filig ká, aur wuh 'Ebir ká, aur wuh Shilah ká, 36 aur wuh Qenán ká, aur wuh Arfakshad ká, aur wuh Shem ká, aur wuh Núh ká, aur wuh Límik ká, 37 aur wuh Mathúshilah ká, aur wuh Hánok ká, aur wuh Yirid ká, aur wuh Mahalalel ká, aur

wuh Qenán ká, 38 aur wuh Inesh ká, aur wuh Shet ká, aur wuh A'dam ká, aur wuh Khudá ká thá.

4 Phir Yisú' Rúhu'l Quds se bhará húa Yardan se lautá, aur chálís din tak Rúh kí hidáyat se biyábán men phirtá rahá, 2 aur Iblís use ázmátá rahá. Un dinon men us ne kuchh ná kháyá; aur jab wuh din púre ho gaye, to use bhúk lagí. 3 Aur Iblís ne us se kahá; Agar tú Khudá ká Beṭá hai, to is patthar se kah, kí roṭí ban jae. 4 Yisú' ne us ko jawáb diyá; Likhá hai, kí A'dmí sirf roṭí hí se jítá na rahegá. 5 Aur Iblís ne use únche par le jákar dunyá kí sári bádsháhat-en pal bhar men dikháin, 6 aur us se kahá, kí Yih sára ikhtiyár aur in kí shán o shaukat main tujhe de dúngá, kyúnki yih mere supurd hai, aur jis ko cháhtá hún detá hún. 7 Pas agar tú mere áge sijda kare, to yih sab terá hogá. 8 Yisú' ne jawáb men us se kahá; Likhá hai, kí Tú Khudáwand apne Khudá ko sijda kar, aur sirf usí kí 'ibádat kar. 9 Aur wuh use Yarúshalem men le gayá, aur haikal ke kangure par khará karke us se kahá; Agar tú Khudá ká Beṭá hai, to apne taín yahán se niche girá de: 10 kyúnki líkhá hai, kí

Wuh terí bábat apne frishton ko hukm degá, kí terí hifázat karen:

11 Aur yih bhí, kí

Wuh tujhe háthon par uthá lenge,

Aisá ná ho kí tere pánw ko patthar kí ṭhes lage.

12 Yisú' ne jawáb men us se kahá; Farmáyá gayá hai, kí Tú Khudáwand apne Khudá kí ázmáish ná kar.

13 Jab Iblís tamám ázmáishen kar chuká, to kuchh 'arse ke liye us se judá húa.

14 Phir Yisú' Rúh kí quwwat se bhará húa Galíl ko lautá, aur sáre girdnawáh men us kí shuhrat phail gayí. 15 Aur wuh un ke 'ibádat-khánon men ta'lím detá rahá, aur sab us kí baráí karte rahe.

16 Aur wuh Násarat men áyí, jahán us ne parwarish páí thí, aur apne dastár ke muwáfiq Sabt ke din 'ibádatkháne men gayá, aur parhne ko khará húa. 17 Aur Yasha'yáb nabí kí kitáb us ko dí gayí, aur kitáb

khobar us ne wuh maqám nikálá, jahan yih likhá thá, ki

18 Khudáwand kí Rúh mujh par hai,

Is liye ki us ne mujhe garíbon ko khushkhabari dene ke liye masah kiyá;

Us ne mujhe bhejá hai, ki qaidíon ko rihái,

Aur andhon ko binái oáne kí khabar sunáun,

Kuchle hún ko ázád karún,

19 Aur Khudáwand ke sál i maqbúl kí manadí karún.

20 Phir wuh kitáb band karke aur khádim ko wápas dekar baiþh gayá; aur jitne 'ibádatkháne men the, sab kí ankhen us par lagi thin.

21 Wuh un se kahne lagá, ki A'j yih nawishta tumháre sámne purá húa hai.

22 Aur sab ne us par gawáhi dí, aur un purfazi báton par, jo us ke munh se nikalti thin, ta'ajjub karke kahne lage;

Kyá yih Yúsuf ká beþá nahín? 23 Us ne un se kahá; Tum albatta yih masal mujh par kahoge, ki Ai hakim, apne ap ko to achchá kar :

jo kuchh ham ne suná hai, ki Kafarnahúm men kiyá gayá, yahan apne watan men bhí kar.

24 Aur us ne kahá; Main tum se sach kahtá hún, ki kol nabí apne watan men maqbúl nahín hotá.

25 Aur main tum se sach kahtá hún, ki Eliyyáh ke dinon men, jab sarhe tin baras ásmán band rahá, yahan tak kí sare mulk men saht kál pará,

bahut sí bewa 'auraten Isráil men thin; 26 lekin Eliyyáh un men se kisi ke pás na bhejá gayá, magar mulk i Saidá ke shahr i Sarafat men ek bewa 'aurat ke pás.

27 Aur Ilísha' nabí ke waqt men Isráil ke darmiyan bahut se kofhi the, lekin un men se kol pák saf na kiyá gayá, magar Na'mán Súriyaní.

28 Jitne 'ibádatkháne men the, in báton ko sunte hí gusse se bhar gaye; 29 aur uþkar us ko shahr se bahar nikálá,

aur us pahar kí choti par le gaye, jis par un ká shahr ábád thá, táki use sir ke bal girá den.

30 Magar wuh un ke bich men se nikalkar chala gayá.

31 Phir wuh Galíl ke shahr i Kafarnahúm ko gayá. Aur wuh Sabt ke din unhen ta'lim de rahá thá;

32 aur log us kí ta'lim se hairán the; kyunki us ká kalám ikhtiyár

ke sáth thá. 33 Aur 'ibádatkháne men ek ádmí thá, jis men nápak deo kí rúh thí; wuh barí áwáz se chillá uþhá, kí

34 Ai Yisú' Násari, hamen tujh se kyá kám? kyá tú hamen halák karne áyá hai? Main tujhe jántá hún, ki tú kaun hai;

Khudá ká Quddús hai. 35 Yisú' ne use jhirakkar kahá; Chup rah, aur us men se nikal já.

Is par badrúh use bich men patakkar bagair zarar pahuncháe us men se nikal gayi.

36 Aur sab hairán hokar ápas men kahne lage, ki Yih kaisá kalám hai? kyunki wuh ikhtiyár aur qudrat se nápak rúhon ko hukm detá hai,

aur wuh nikal játi hai. 37 Aur girdnawáh men har jagah us kí dhúm mach gayi.

38 Phir wuh 'ibádatkháne se uthkar Shama'un ke ghar men dákhil húa, aur Shama'un kí sás ko barí tap charhi hui thí;

aur unhen ne us ke liye us se 'arz kí. 39 Wuh khará hokar us kí taraf jhuká, aur tap ko jhirká, to utar gayi;

aur wuh usí dam uþkar un kí khidmat karne lagi.

40 Aur súraj ke dubte waqt wuh sab log jin ke han tarah tarah kí binarion ke mariz the, unhen us ke pás láe;

aur us ne un men se har ek par háth rakhkar unhen achchá kiyá. 41 Aur badrúhen bhí chillakar aur yih kahkar, ki Tú

Khudá ká Beþá hai, bahuton men se nikal gayin; aur wuh unhen jhiraktá aur bolne na detá thá, kyunki wuh jánti thin ki yih Masih hai.

42 Jab din húa to wuh nikalkar ek wirán jagah men gayá, aur bhir kí bhir us ko dhundhti hui us ke pás ái, aur us ko rokne lagi, ki Hamare pás se na já.

43 Us ne un se kahá; Mujhe aur shahron men bhí Khudá kí bádsháhat kí khushkhabari sunáni zarúr hai, kyunki main isi liye bhejá gayá hún.

44 Aur wuh Galíl ke 'ibádatkhanon men manadí kartá rahá.

5 Jab bhir us par giri parti thí, aur Khudá ká kalám sunti thí, aur wuh Gannesarat kí jhil ke kanare khará thá, to aisá húa ki

2 us ne jhil ke kanare do kishtian lagi dekhin, lekin machhi pakarnewale un par se utarkar jal dho rahi the.

3 Aur us ne un kishtion men se ek par charhkar, jo Shama'un kí thí,

3 Aur us ne un kishtion men se ek par charhkar, jo Shama'un kí thí,

us se darkhwást kí, kí Kanáre se zará ha'tá le chal. Aur wuh baithkar logon ko kish'tí par se ta'lím dene lagá. 4 Jab kalám kar chuká, to Shama'ún se kahá; Gahre men le chal, aur tum shikár ke liye apne jál dálo. 5 Shama'ún ne jawáb men kahá; Ai sáhib, ham ne rát bhar mihnát kí, aur kuchh háth na áyá; magar tere kahne se jál dáltá hún. 6 Yih kiyá aur wuh machhliyon ká bará gol gher láe, aur un ke jál phatne lage. 7 Aur unhon ne apne sharikon ko, jo dúsrí kish'tí par the, ishára kiyá, kí A'ó, hamári madad karo. Pas unhon ne ákar donon kish'tíán yahán tak bhar dín kí dúbne lagín. 8 Shama'ún Patras yih dekhkar Yisú' ke pánwon men girá, aur kahá; Ai Khudáwand, mere pás se já, is liye kí main gunahgár ádmí hún. 9 Kyúki machhliyon ke is shikár se, jo unhon ne kiyá, wuh aur us ke sab sáthí bahut hairán hue. 10 Aur waise hí Zabdí ke bete Ya'qúb aur Yúhanná bhí, jo Shama'ún ke sharik the, hairán hue. Yisú' ne Shama'ún se kahá; Khauf na kar; ab se tú ádmíon ká shikár kiyá karegá. 11 Wuh kish'tíon ko kanáre par le áe, aur sab kuchh chho'kar us ke píchhe ho liye.

12 Jab wuh ek shahr men thá, to dekho, ko'rh se bhará húa ek ádmí thá. Wuh Yisú' ko dekhkar munh ke bal girá, aur us kí minnat karke kahá; Ai Khudáwand, agar tú cháhe, to mujhe pák sáf kar saktá hai. 13 Us ne háth barhákar use chhuá aur kahá; Main cháhtá hún; tú pák sáf ho já; aur fauran us ká ko'rh játá rahá. 14 Aur us ne use tákid kí, kí Kisí se na kahná, balki jákar apne taín káhin ko díkhá, aur jaisá Músá ne muqarrar kiyá hai, apne pák sáf ho jáne kí bábat nazr guzrán, táki un ke liye gawábi ho. 15 Lekin us ká charchá ziyáda phailá, aur bahut se log jama' hue, kí us kí sunen, aur apní bímáron se shifá páen. 16 Magar wuh jangalon men a'ag jákar du'á mángá kartá thá.

17 Aur ek dín aísá húa kí wuh ta'lím de rahá thá, aur Farísí aur shara' ke mu'allim wahán baithé hue the, jo Galíl ke har gá'w aur Yahúdiya aur Yarúshalem se áe the; aur Khudáwand kí qudrat shifá ba'kshne ko us ke sáth thí.

18 Aur dekho, kál mard ek ádmí ko jo maflúj thá chárpái par láe, aur koshish kí, kí use andar lákar us ke áge rakkhen; 19 aur jab bhír ke sabab us ko andar le jáne kí ráh na pái, to ko'he par cha'rhke khapraii men se us ko khatole samet bích men Yisú' ke sámne utár diyá. 20 Us ne un ká ímán dekhkar kahá, kí Ai ádmí, tere gunáh mu'áf hue. 21 Is par faqíh aur Farísí sochne lage, kí Yih kaun hai jo kufr baktá hai? Siwá Khudá ke áur kaun gunáhon ko mu'áf kar saktá hai? 22 Yisú' ne un ke khayálon ko ma'lúm karke jawáb men un se kahá; Tum apne dílon men kyá sochte ho? 23 A'sán kyá hai? yih kahná, kí Tere gunáh mu'áf hue, yá yih kahná, kí Uth aur chal phir? 24 Lekin is liye kí tum jáno, kí Ibn í A'dam ko zamín par gunáhon ke mu'áf karne ká ikhtiyár hai (us ne maflúj se kahá;) Main tujh se kahtá hún, Uth, aur apná khatolá uthákar apne ghar já. 25 Aur wuh usí dam un ke sámne uthá, aur jis par pará thá use uthákar, Khudá kí baráí kartá húa apne ghar chalá gayá. 26 Wuh sab ke sab bare hairán hue, aur Khudá kí baráí karne lage, aur bahut dar gaye, aur kahne lage, kí A'j ham ne 'ajíb báten dekhín.

27 In báton ke ba'd wuh báhar gayá, aur Lewí nám ek mahsúl lenewále ko mahsúl kí chaukí par baithé dekhá, aur us se kahá; Mere píchhe ho le. 28 Wuh sab kuchh chho'kar uthá, aur us ke píchhe ho líyá. 29 Phir Lewí ne apne ghar men us kí barí ziyáfat kí; aur mahsúl lenewálon aur auron ká, jo un ke sáth kháná kháne baithé the, bará majma' thá. 30 Aur Farísí aur un ke faqíh us ke shágirdon se yih kahkar burburáne lage, kí Tum kyún mahsúl lenewálon aur gunahgáron ke sáth kháte píte ho? 31 Yisú' ne jawáb men un se kahá, kí Tanduruston ko hakím darkár nahín, balki bímáron ko. 32 Main rástbázon ko nahín, balki gunahgáron ko tauba ke liye buláne áyá hún. 33 Aur unhon ne us se kahá, kí Yúhanná ke shágird aksar roza rakhte aur du'áen mángá karte hai, aur isí tarah Farísíon ke bhí; magar tere shágird kháte píte hai. 34 Yisú' ne un se kahá; Kyá tum barátiyon

so, jab tak dulhá un ke sáth rahe, ~~us~~ rakhwá sakte ho? 35 Magar wuh din áenge: aur jab dulhá un se judá kiyá jáegá, tab un dinon meñ wuh roza rakkheñge. 36 Aur us ne un se ek tamsíl bhí kahí, kí Koí ádmí nayí poshák meñ se phárkar purání poshák meñ paiwand nahín lagátá; warna nayí bhí phategí, aur us ká paiwand purání meñ mel bhí na kháegá. 37 Aur koí shakhs nayí mai purání mashkon meñ nahín bhartá; nahín to nayí mai mashkon ko phárkar khud bhí bah jáegí, aur mashkon bhí barbád ho jáengí. 38 Balki nayí mai nayí mashkon meñ bharní cháhiye. 39 Aur koí ádmí purání mai píkar nayí kí khwáhish nahín kartá, kyúñki kahtá hai, kí Purání hí achchhí hai.

6 Phir Sabt ke din yún húa, kí wuh kheton meñ hokar já rahá thá; aur us ke shágird bálen tor torkar aur háthon se mal malkar kháte játe the. 2 Aur Faríson meñ se ba'z kahne lage; Tum wuh kám kyún karte ho, jo Sabt ke din karná rawá nahín? 3 Yisú' ne jawáb meñ un se kahá; Kyá tum ne yih bhí nahín parhá, kí jab Dáúd aur us ke sáthí bhúke the to us ne kyá kiyá: 4 wuh kyúnkar Khudá ke ghar meñ gayá, aur nazr kí rotiyán lekar kháñ, jin ká kháná káhinon ke siwá áur kisi ko rawá nahín, aur apne sáthiyon ko bhí dín? 5 Phir us ne un se kahá, kí Ibn i A'dam Sabt ká málik hai.

6 Aur yún húa kí kisi áur Sabt ko wuh 'ibádatkháne meñ dákhil hokar ta'lím dene lagá; aur wahán ek ádmí thá, jis ká dahiná háth súkh gayá thá. 7 Aur faqih aur Farísí us kí tak meñ the, kí áyá Sabt ke din achchhá kartá hai yá nahín, táki us par ilzám lagáne ká mauqa' páen. 8 Magar us ko un ke khayál ma'lúm the; pas us ádmí se jis ká háth súkhá thá kahá; Uñ aur bích meñ khará ho. Wuh uñ khará húa. 9 Yisú' ne un se kahá; Main tum se yih púchhtá hún, kí A'yá Sabt ke din neki karní rawá hai, yá badí karní? ján ko bachána, yá halák karná? 10 Aur un sab par nazar karke us se kahá; Apná háth barhá. Us ne aisá kiyá, aur us ká háth durust ho gayá. 11 Wuh ápe se báhar hokar ek dúsre se kahne lage, kí Ham Yisú' ke sáth kyá karen?

12 Aur un dinon meñ aisá húa, kí wuh pahár par du'á mángne ko niklá, aur Khudá se du'á mángne meñ sárirát guzarí. 13 Jab din húa, to us ne apne shágirdon ko pás bulákar un meñ se bárah chun liye, aur un ko rasúl ká laqab diyá; 14 ya'ní Shama'un, jis ká nám us ne Patras bhí rakkhá, aur us ká bhái Andriyás, aur Ya'qúb aur Yúhanná, aur Filippus aur Bar Tulmái, 15 aur Matí aur Tomá, aur Halfái ká betá Ya'qúb aur Shama'un jo Zelotes kahlátá thá, 16 aur Ya'qúb ká betá Yahúdáh, aur Yahúdáh Iskariyotí jo us ká pakaṛwánewalá húa; 17 aur wuh un ke sáth utarkar hamwár jagah par khará húa; aur us ke shágirdon kí barí jamá'at aur logon kí barí bhí wahán thí, jo sáre Yahú-diya aur Yarúshalem aur Súr aur Saidá ke bahrí kanáre se, us kí sunne aur apní bímáron se shifá páne ke liye us ke pás áí thí. 18 Aur jo nápak rúhon se dukh páte the, wuh achchhe kiye gaye. 19 Aur sab log use chhúne kí koshish karte the, kyúñki quwwat us se nikaltí aur sab ko shifá bakhshtí thí.

20 Phir us ne apne shágirdon kí taraf nazar karke kahá; Mubáarak ho tum jo garíb ho, kyúñki Khudá kí bádsháhat tumhári hai. 21 Mubáarak ho tum jo ab bhúke ho, kyúñki ásúda hoge. Mubáarak ho tum jo ab rote ho, kyúñki hansoge. 22 Jab Ibn i A'dam ke sabab log tum se 'adawat rakkheñge, aur tumheñ khá-rij kar denge, aur la'n ta'n karenge, aur tumbhárá nám burá jánkar kát denge, to tum mubáarak hoge. 23 Us din khush-honá aur khushí ke máre uchhalná; is liye kí, dekho, ásmán par tumbhárá ajr bará hai; kyúñki un ke báp-dáda nabíon ke sáth bhí aisá hí kiyá karte the. 24 Magar afsos tum par jo daulatmand ho, kyúñki tum apní tasallí pá chuke. 25 Afsos tum par jo ab ser ho, kyúñki bhúke hoge. Afsos tum par jo ab hanste ho, kyúñki mátam karoge aur rooge. 26 Afsos tum par jab sab log tumheñ bhalá kahen, kyúñki un ke báp-dáda jhúthe nabíon ke sáth bhí aisá hí kiyá karte the.

27 Lekín main tum sunnewálon se kahtá hún, kí Apne dushmanon se mahabbat rakkho; jo tum se 'adawat rakkheñ un ká bhalá karo; 28 jo tum par la'nat karen, un ke

liye barakat cháho; jo tumhári be'izzatí karen, un ke liye du'á mángo. 29 Jo tere ek gál par tamáncha máre, dúsrá bhí us kí taraf pher de; aur jo terá choga le, us ko kurtá lene se bhí mana' na kar. 30 Jo koí tujh se mánge use de, aur jo terá mál le le us se talab na kar. 31 Aur jaisá tum cháhte ho ki log tumháre sáth karen, tum bhí un ke sáth waisá hí karo. 32 Agar tum apne mahabbat rakhnewálon hí se mahabbat rakkho, to tumhárá kyá ihsán hai? kyúinki gunahgár bhí apne mahabbat rakhnewálon se mahabbat rakhte hain. 33 Aur agar tum unhín ká bhalá karo jo tumhárá bhalá karen, to tumhárá kyá ihsán hai? kyúinki gunahgár bhí aisá hí karte hain. 34 Aur agar tum unhín ko qarz do, jin se wusúl hone kí ummed rakhte ho, to tumhárá kyá ihsán hai? gunahgár bhí gunahgáron ko qarz dete hain, táki púra wusúl kar len. 35 Magar tum apne dushmanon se mahabbat rakkho, aur bhalá karo, aur bagair náummed hue qarz do; to tumhárá ajr bará hogá, aur tum Khudá Ta'álá ke bete thahroge; kyúinki wuh náshukron aur badon par bhí mihrbán hai. 36 Jaisá tumhárá Báp rahím hai, tum bhí rahmdíl ho. 37 'Aibjoí na karo, tumhári bhí 'aibjoí na kí jáegi; mujrim na thahráo, tum bhí mujrim na thahráe jáoge; khalásí do, tum bhí khalásí páoge. 38 Diyá karo, tumhen bhí diyá jáegá, achchhá paimána dá bábkar aur hilá hilákar aur labrez karke tumháre palle men dälenge; kyúinki jis paimáne se tum nápte ho, usí se tumháre liye ná pá jáegá.

39 Aur us ne un se ek tamsíl bhí kahí, kí Kyá andhe ko andhá ráh díkhá saktá hai? kyá donon garhe men na girenge? 40 Shágird apne ustád se bará nahín; balki har ek, jab kámil húa, to apne ustád jaisá hogá. 41 Tú kyün apne bhái kí ánkhe ke tinke ko dekhtá hai, aur apní ánkhe ke shahtír par gaur nahín kartá? 42 Aur jab tú apní ánkhe ke shahtír ko nahín dekhtá, to apne bhái se kyünkar kah saktá hai, kí Bhái, lá, us tinke ko jo terí ánkhe men hai, níkal dúng? Ai riyákár, pahle apní ánkhe men se to shahtír níkal, phír us tinke ko jo tere bhái kí ánkhe men hai achchhí tarah dekhar níkal

sakegá. 43 Kyünki koí achchhá darakht nahín, jo burá phal láe, aur ná koí burá darakht hai, jo achchhá phal láe. 44 Har darakht apne phal se pahchána játa hai; kyünki jháriyon se anjír nahín torhte, aur ná jharberí se angúr. 45 Achchhá ádmí apne dil ke achchhe khazáne se achchhí chízen níkáltá hai, aur burá ádmí bure khazáne se burí chízen níkáltá hai; kyünki jo dil men bhará hai, wuhí us ke munh par áta hai.

46 Jab tum mere kahne par 'amal nahín karte, to kyün mujhe Khudá-wand, Khudá-wand kahte ho? 47 Jo koí mere pás áta, aur merí báteñ sunkar un par 'amal kartá hai, main tumhen jatáta hún kí wuh kis kí mánind hai. 48 Wuh us ádmí kí mánind hai, jis ne ghar banáte waqt zamín gahrí khodkar chatán par neo dáli; jab rau ái to dhár us ghar par zor se giri, magar use hilá na sakí, kyünki wuh mazbút baná húa thá. 49 Lekin jo sunkar 'amal men nahín láta, wuh us ádmí kí mánind hai, jis ne zamín par ghar ko bebunyád banáyá: jab dhár us par zor se giri, to wuh fi'lfaur gir pará aur wuh ghar bí'lkull barbád húa.

7 Jab wuh logon ko apní sári báteñ suná chuká to Kafarná-húm meg áyá.

2 Aur kisí súbadár ká naukar, jo us ko 'azíz thá, bímári se marne ko thá. 3 Us ne Yisú' kí khabar sunkar Yahúdíon ke kál buzurgon ko us ke pás bhejá, aur us se dar-khwást kí, kí A'kar mere naukar ko achchhá kar. 4 Wuh Yisú' ke pás áe, aur us kí barí minnat karke kahne lage, kí Wuh is láiq hai kí tú us kí khátír yih kare; 5 kyünki wuh hamári qaum se mahabbat rakhtá hai, aur hamáre 'ibádatkháne ko usí ne banwáyá. 6 Yisú' un ke sáth chálá. Magar jab wuh ghar ke qaríb pahunchá, to súbadár ne ba'z doston kí ma'rifat use yih kahlá bhejá, kí Ai Khudá-wand, taklíf na kar, kyünki main is láiq nahín, kí tú merí chhat ke níche áe; 7 isí sabab main ne apne áp ko bhí tere pás áne ke láiq na samjhá; balki zabán se kah de, to merá khádim shifá páegá. 8 Kyünki main bhí dústre ke íkhtiyár men hún, aur sipáhi mere mátaht hain, aur jab ek se kahtá hún, kí Já, to wuh játa hai,

aur dúsre se, kí A', to wuh átá hai, aur apne naukar se, kí Yih kar, to wuh kartá hai. 9 Yisú' ne yih sunkar us par ta'ajjub kiyá, aur phirkar us bhír se jo us ke píchhe átí thí kahá ; Main tum se kahtá hún, kí Main ne aisá ímán Isráíl men bhí nahín páyá. 10 Aur bheje húe logon ne ghar men wápas ákar us naukar ko tandurust páyá.

11 Thore 'arse ke ba'd aisá húa, kí wuh Náín nám ek shahr ko gayá, aur us ke shágird aur bahut se log us ke hamráh the. 12 Jab wuh shahr ke pháñak ke nazdík pahunchá, to dekho, ek murde ko báhar liye játe the ; wuh apní mán ká iklautá beñá thá, aur wuh bewa thí : aur shahr ke bahutere log us ke sáth the. 13 Use dekhkar Khudá-wand ko tars áyá aur us se kahá ; Ro nahín. 14 Phir us ne pás ákar janáze ko chhuá, aur uñhánewále khare ho gaye, aur us ne kahá ; Ai jawán, main tujh se kahtá hún ; Uñh. 15 Wuh murda uñh baithá, aur bolne lagá. Aur us ne use us kí mán ko saunp diyá. 16 Aur sab par dahshat chhá gayí, aur wuh Khudá kí baráí karke kahne lage, kí Ek bará nabí ham men uñhá hai, aur yih, kí Khudá ne apní ummat par tawajjuh kí hai. 17 Aur us kí nisbat yih khabar sáre Yahúdiya aur tamám girdnawáh men phail gayí.

18 Aur Yúhanná ko us ke shágirdon ne in sab báton kí khabar dí. 19 Is par Yúhanná ne apne shágirdon men se do ko bulákar Khudá-wand ke pás yih púchhne ko bhejá, kí A'newalá tú hí hai, yá ham dúsre kí ráh dekhen? 20 Unhon ne us ke pás ákar kahá ; Yúhanná bap-tisma denewále ne hamen tere pás yih púchhne ko bhejá hai, kí A'newalá tú hí hai, yá ham dúsre kí ráh dekhen? 21 Usí gharí us ne bahuton ko bímarion aur áfaton aur burí rúhon se naját bakshí, aur bahut se andhon ko bínái 'atá kí. 22 Us ne jawáb men un se kahá, kí Jo kuchh tum ne dekhá aur suná hai jákar Yúhanná se bayán kar do ; kí andhe dekhte hain, langre chalte phirte hain, korhí pák sáf kiye játe hain, bahre sunte hain, murde zinda kiye játe hain, garíbon ko khushkhabarí sunái játi hai. 23 Aur mubáarak hai wuh jo mere sabab se thokar na kháe.

24 Jab Yúhanná ke qásid chale gaye, to Yisú' Yúhanná ke haqq men logon se kahne lagá, kí Tum biyá-bán men kyá dekhne gaye the? Kyá hawá se hilte húe sarkande ko? 25 To phir kyá dekhne gaye the? Kyá mihín kapre pahine húe shañhs ko? Dekho, jo chamakdár poshák pahinte aur 'aish o 'ishrat men rahte hain, wuh bádsháhí mahallon men hote hain. 26 To phir tum kyá dekhne gaye the? Kyá ek nabí? Hán, main tum se kahtá hún, balki nabí se bare ko. 27 Yih wuhí hai, jis kí bábat likhá hai, kí

Dekh, main apná paigambar tere áge bhejtá hún,

Jo terí ráh tere áge taiyár karegá.

28 Main tum se kahtá hún, kí Jo 'auraton se paidá húe hain, un men Yúhanná bap-tisma denewále se koí bará nahín : lekin jo Khudá kí bádsháhát men chhotá hai, wuh us se bará hai. 29 Aur sab 'ámm logon ne jab suná, to unhon ne aur mah-súl lenewálon ne bhí Yúhanná ká bap-tisma lekar Khudá ko rástbáz mán liyá. 30 Magar Farision aur shara' ke 'álimon ne us se bap-tisma na lekar, Khudá ke iráde ko apní nisbat bátíl kar diyá. 31 Pas is zamáne ke ádmion ko main kis se tashbíh dún, aur wuh kis kí mánind hain? 32 Un larakon kí mánind hain, jo bázár men baithé húe ek dúsre ko pukárkar kahte hain, kí Ham ne tumháre liye bánslí bajái, aur tum na náche ; ham ne mátam kiyá, aur tum na roe. 33 Kyúnki Yúhanná bap-tisma denewalá na to rotí khátá húa áyá, na máí pítá húa ; aur tum kahte ho kí Us men badrúh hai. 34 Ibn i A'dam khátá pítá áyá, aur tum kahte ho, kí Dekho, kháu aur sharábí ádmí, mahsúl lenewálon aur gunahgáron ká yár. 35 Lekin hikmat apne sab larakon kí taraf se rást sábit húi.

36 Phir kisí Farísí ne us se dar-khwást kí, kí Mere sáth khána khá. Pas wuh us Farísí ke ghar jákar khána kháne baithá ; 37 to dekho, ek badchalan 'aurat, jo us shahr kí thí, yih jánkar kí wuh us Farísí ke ghar men khána kháne baithá hai, sang i marmar kí 'itrdáni men 'itr lál, 38 aur us ke pánwon ke pás rotí húi píchhe kharí hokar us ke pánw an-súon se bhigone lagí, aur apne sir ke

bálon se ponchhe, aur us ke pánw bahut chume aur un par 'itr dala. 39 Us ki da'wat karnewala Farisi yih dekhkar apne ji men kahne laga, ki Agar yih shakhs nabí hota, to janta, ki jo use chhuti hai, wuh kaun aur kaisi 'aurat hai, kyunki badchalan hai. 40 Yisú' ne jawab men us se kaha; Ai Shama'un, mujhe tujh se kuchh kahnai hai. Wuh bola, Ai ustad, kah. 41 Kisi sahuakar ke do qarzdar the; ek panch sau dinar ka, dusra pachas ka. 42 Jab un ke pas ada karne ko kuchh na raha, to us ne donon ko bakhsh diya. Pas un men se kaun us se ziyada mahabbat rakkhega? 43 Shama'un ne jawab men kaha; Meri daniat men wuh, jise us ne ziyada bakhsha. Us ne us se kaha; Tu ne thik faisala kiyai. 44 Aur us 'aurat ki taraf phirkar us ne Shama'un se kaha; Kyai tu is 'aurat ko dekhta hai? Main tere ghar men ayai; tu ne mere panw dhone ko pani na diya; magar is ne mere panw anson se bhigo diye, aur apne balon se ponchhe. 45 Tu ne mujh ko bosa na diya; magar is ne, jab se main ayai hun, mere panwon ka chumna na chhota. 46 Tu ne mere sir men tel na dala; magar is ne mere panwon par 'itr dala hai. 47 Isi liye main tujh se kahta hun, ki is ke gunah, jo bahut the, mu'af hue, kyunki is ne bahut mahabbat ki; magar jis ke thore gunah mu'af hue, wuh thori mahabbat kartai hai. 48 Aur us 'aurat se kaha; Tere gunah mu'af hue. 49 Is par wuh jo us ke saath khana khane baithe the apne ji men kahne lage, ki Yih kaun hai, jo gunahon ko bhi mu'af kartai hai? 50 Magar us ne 'aurat se kaha; Tere iman ne tujhe bachai liyai hai; salammat chali jai.

8 Thore 'arse ke ba'd yun hua, ki wuh manadi kartai aur Khuda ki badshahat ki khushkhabari sunata hua shahr shahr aur ganw ganw phirne laga; aur wuh barah us ke saath the; 2 aur ba'z 'auraten jinhon ne buri ruhton aur bimarion se shifa pai thi, yani Maryam jo Magdalini kahlai thi, jis men se sat badruhen nikli thin, 3 aur Yoanna Herodes ke diwan Khuzai ki biwi, aur Susannah, aur bahuteri aur 'auraten bhi thin, jo

apne mal se un ki khidmat karti thin.

4 Phir jab bari bhir jama hui, aur har shahr ke log us ke pas chale ate the, us ne tamsil men kaha, ki 5 Ek bonewala apnai bij bone nikla. Aur bote waqt kuchh rah ke kanare gira aur raunda gayai, aur hawa ke parandon ne use chug liyai. 6 Aur kuchh chatan par gira, aur ugke sukha gayai, is liye ki us ko tari na pahunchi. 7 Aur kuchh jhariyon men gira, aur jhariyon ne saath saath barhkar use dabai liyai. 8 Aur kuchh achchhi zamini men gira, aur ugkar sau guna phal layai. Yih kahkar us ne pukari; jis ke sunne ke kan hon, wuh sun le.

9 Us ke shagirdon ne us se puchi hai, ki yih tamsil kyai hai? 10 Us ne kaha; Tum ko Khuda ki badshahat ke bhedon ki samajh di gayi hai, magar auron ko tamsilon men sunai jata hai, taki dekhte hue na dekhne, aur sunte hue na samjhen. 11 Wuh tamsil yih hai, ki Bij Khuda ka kalam hai. 12 Rah ke kanare ke wuh hain jinhon ne sunai; ba'd us ke Iblis akar kalam ko un ke dil se chhin le jata hai, aisa na ho ki iman laakar najat paen. 13 Aur chatan par ke wuh hain, jo sunkar kalam ko khushi se qubul kar lete hain; lekin jar nahin rakhte, magar kuchh 'arse tak iman rakhkar azmaish ke waqt phir jate hain. 14 Aur jo jhariyon men para, us se wuh log murad hain jinhon ne sunai, lekin hote hote is zindagi ki fikron aur daulat aur 'aish o 'ishrat men phans jate hain, aur un ka phal paktai nahin. 15 Magar achchhi zamini ke wuh hain, jo kalam ko sunkar 'umda aur nek dil men sambhale rahte, aur sabr se phal late hain.

16 Koi shakhs chirag jalakar bartan se nahin chhipata, na palang ke niche rakhtai hai, balki chiragdani par rakhtai hai, taki andar anealon ko raushni dikhai de. 17 Kyunki koi chiz chhipi nahin, jo zahir na ho jaege; aur na koi aisi poshida bat hai, jo ma'lum na hogi aur zuhur men na aege. 18 Pas khabardar raho, ki tum kis tarah sunte ho; kyunki jis ke pas hai, use diya jaege; aur jis ke pas nahin hai, us se wuh bhi le liyai jaege jo apnai samajhtai hai.

19 Phir us kí máñ aur us ke bhái us ke pás áe, magar bhíř ke sabab us tak pahunch na sake. 20 Aur use khabar dí gayí, kí Terí máñ aur tere bhái báhar kharé hain aur tujh se milná cháhte hain. 21 Us ne jawáb men un se kahá, kí Merí máñ aur mere bhái to yih hain, jo Khudá ká kalám sunte aur us par 'amal karte hain.

22 Phir ek dín aisá húá, kí wuh aur us ke shágird kishtí par charhe ; aur us ne un se kahá, kí A'ó, jhíl ke pár chalen : pas wuh rawána húa. 23 Magar jab kishtí chali játi thí to wuh so gayá ; aur jhíl par barí andhí áí, aur kishtí pání se bhari játi thí, aur wuh khatre men the. 24 Unhon ne pás ákar use jagáyá aur kahá ; kí Sáhíb, sáhíb, ham halák húa játe hain. Us ne uřkar hawá ko aur pání ke zor shor ko jhířká, aur donon tham gaye, aur amn ho gayá. 25 Us ne un se kahá ; Tumhárá imán kahán gayá? Wuh dar gaye, aur ta'ajjub karke ápas men kahne lage, kí Yih kaun hai? yih to hawá aur pání ko hukm detá hai, aur wuh us kí mánte hain.

26 Phir wuh Girásenon ke 'iláqe men já pahunché, jo us pár Galíl ke sámne hai. 27 Jab wuh kanáre par utrá, to us shahr ká ek mard use milá, jis men badrúhen thín ; aur us ne barí muddat se kapre na pahine the, aur wuh ghar men nahín, balki qabron men rahá kartá thá. 28 Wuh Yisú' ko dekhkar chilláyá, aur us ke áge girkar barí áwáz se kahá, kí Ai Yisú', Khudá Ta'álá ke Bete, mujhe tujh se kyá kám? terí minnat kartá hún, kí Mujhe 'azáb men na dál. 29 Kyúnki wuh us nápák rúh ko hukm detá thá, kí Is ádmí men se nikal já. Is liye kí us ne us ko aksar pakrá thá, aur harehand log use zanjíron aur beriyon se jakarke qábú men rakhte the, táham wuh zanjíron ko tor daltá thá, aur badrúh us ko biyábánon men bhagáe phirtí thí. 30 Yisú' ne us se púchhá, kí Terá kyá nám hai? Wuh bolá ; Lashkar ; kyúnki us men bahut sí badrúhen thín. 31 Aur wuh us kí minnat karne lagí, kí Hamen atháh garhe men jáne ká hukm na de. 32 Wahán pahar par súaron ká ek bará gol char rahá thá : unhon ne us kí minnat kí, kí Hamen un ke andar

jáne de. Us ne unhen jáne diyá. 33 Aur badrúhen us ádmí men se nikalkar súaron ke andar gayin, aur gol karáre par se jhaparkar jhíl men já pará aur dúb mará. 34 Yih májará dekhkar charánewále bháge, aur jákar shahr aur díhát men khabar dí. 35 Log us májare ke dekhne ko nikle ; aur Yisú' ke pás ákar us ádmí ko, jis men se badrúhen nikl thín, kapre pahine aur hosh men Yisú' ke pánwon ke pás baithé páyá, aur dar gaye. 36 Aur dekhnewálon ne un ko khabar dí, kí jis men badrúhen thín, wuh kis tarah achchhá húá. 37 Aur Girásenon ke girdnawáh ke sab logon ne us se darkhwást kí, kí Hamáre pás se chalá já ; kyúnki un par barí dahshat chhá gayí thí ; pas wuh kishtí men baithkar wápas gayá. 38 Lekin jis shakhs men se badrúhen nikal gayí thín, wuh us kí minnat karke kahne lagá, kí Mujhe apne sáth rahne de : magar Yisú' ne use ruřhsat karke kahá ; 39 Apne ghar ko lautkar logon se bayán kar, kí Khudá ne tere liye kaise bare kám kiye. Wuh rawána hokar tamám shahr men charchá karne lagá, kí Yisú' ne mere liye kaise bare kám kiye.

40 Jab Yisú' wápas á rahá thá, to log us se khushí ke sáth mile, kyúnki sab us kí ráh takte the. 41 Aur dekho, Yáir nám ek shakhs, jo 'ibádatkháne ká sardár thá, áyá, aur Yisú' ke qadamon par girke us se minnat kí, kí Mere ghar chal : 42 kyúnki us kí iklautí betí, jo baras bárah ek kí thí, marne ko thí. Aur jab wuh já rahá thá to log us par gire parte the.

43 Aur ek 'aurat ne, jis ke bárah baras se khún jári thá, aur apná sára mál hakimon par kharch kar chuki thí, aur kisi ke háth se achchhí na ho saktí thí, 44 us ke piche ákar us kí poshák ká kanára chhúá ; aur usí dam us ká khún bahná band ho gayá. 45 Is par Yisú' ne kahá ; Wuh kaun hai jis ne mujhe chhúá? Jab sab inkár karne lage, to Patras aur us ke sáthiyon ne kahá, kí Ai sáhíb, log tujhe dabáte aur tujh par gire parte hain. 46 Magar Yisú' ne kahá, kí Kisi ne mujhe chhúá to hai ; kyúnki maig ne ma'lóm kiyá, kí quwwat mujh men se niklí hai. 47 Jab us 'aurat ne dekhá kí

main chhip nahin sakti, to kanti hui ai, aur us ke age girke sab logon ke samne bayan kiyá, ki main ne kis sabab se tujhe chhua, aur kis tarah usi dam shifa pa gayi. 48 Us ne us se kaha; Beeti, tere iman ne tujhe achchha kiyá hai; salamat chali ja.

49 Wuh yih kah hi raha tha, ki 'ibadatkhane ke sardar ke han se kisi ne akar kaha, ki Teri beeti mar gayi; Ustád ko taklif na de. 50 Yisú' ne sunkar use jawab diya, ki Khauf na kar: faqat itiqad rakh; wuh bach jaegi. 51 Aur ghar mein pahunchkar, Patras aur Yuhanna aur Ya'qub aur laiki ke man bap ke siwa, kisi ko apne sath andar na jane diya. 52 Aur sab us ke liye roti rahe the, magar us ne kaha; Roo nahin; wuh mar nahin gayi, balki soti hai. 53 Wuh us par hansne lage, kyunki jante the, ki mar gayi hai. 54 Magar us ne us ka hath pakri, aur pukarke kaha; Ai laiki, uth. 55 Us ki ruh phir ai, aur wuh usi dam uthi. Phir Yisú' ne hukm diya, ki use kuchh khane ko diya jae. 56 Us ke man bap hairan hue; aur us ne unhen takid ki, ki Yih majara kisi se na karna.

9 Phir us ne un barah ko bulakar unhen sab badruhon par, aur bimaron ko dur karne ke liye qudrat aur ihtiyar bakhsha, 2 aur unhen Khuda ki badshahat ki manadi karne, aur bimaron ko achchha karne ke liye bheja. 3 Aur un se kaha, ki Rah ke liye kuchh na lena, na lahi, na holi, na roti, na rupaya; na do do kurte rakhna. 4 Aur jis kisi ghar mein dakhil ho, wahin rahná aur wahin se rawana hona. 5 Aur jis kisi shahr ke log tumhen qubul na karen, us shahr se nikalte waqt apne pangwon ki gard jhar do, taki un par gawahi ho. 6 Pas wuh rawana hokar ganw ganw khushkhabari sunate, aur har jagah shifa dete phire.

7 Aur chauthai mulk ka hakim Herodes sab ahwal sunkar ghabra gaya, is liye ki ba'z kahte the, ki Yuhanna murdon mein se ji utha hai; 8 aur ba'z yih, ki Eliyah zahir hua hai; aur ba'z yih, ki qadim nabion mein se ko ji utha hai. 9 Magar Herodes ne kaha, ki Yuhanna ka to main ne sir katwa diya; ab yih kaun hai, jis ki babat

aisi baten suntai hun? Pas us ke dekhne ki koshish mein raha.

10 Phir rasulon ne jo kuchh kiyá tha lautkar us se bayan kiyá. Aur wuh un ko alag lekar Baitsaida nam ek shahr ko chala gaya. 11 Yih janakar bhir us ke piche gayi; aur wuh khushi ke sath un se mila, aur un se Khuda ki badshahat ki baten karne laga, aur jo shifa pane ke muhtaj the unhen shifa bakhshi. 12 Jab din dhalne laga, to un barah ne akar us se kaha, ki Bhir ko rukhsat kar, ki charon taraf ke ganwon aur bastiyon mein ja tiken, aur khane ki tadbir karen; kyunki ham yahan wiran jagah mein hain. 13 Us ne un se kaha, Tum hi unhen khane ko do. Unhon ne kaha, ki Hamare pas panch rotiyon aur do machhliyon se ziyada maujud nahin; magar han, ham jakar in sab logon ke liye khana mol le aen? 14 Kyunki wuh panch hazar mard ke qarib the. Us ne apne shagirdon se kaha, ki Un ko takhminan pachas pachas ki qatreen karke bithao. 15 Unhon ne usi tarah kiyá aur sab ko bithaya. 16 Phir us ne wuh panch rotiyon aur do machhliyon liin aur asman ki taraf dekhkar un par barakat chahi, aur torkar apne shagirdon ko deta gaya, ki logon ke age rakhen. 17 Unhon ne khaya, aur sab ser ho gaye; aur un ke bache hue tukron ki barah tokriyan uthai gayin.

18 Jab wuh tanhai mein du'a mang raha tha, aur shagird us ke pas the, to aisa hua ki us ne un se puchha, ki Log mujhe kyá kahte hain? 19 Unhon ne jawab mein kaha, Yuhanna bapisma denewala; aur ba'z Eliyah kahte hain; aur ba'z yih, ki qadim nabion mein se ko ji utha hai. 20 Us ne un se kaha; Lekin tum mujhe kyá kahte ho? Patras ne jawab mein kaha, ki Khuda ka Masih. 21 Us ne un ko takid karke hukm diya, ki Yih kisi se na karna; 22 aur kaha; Zarur hai, ki Ibn i Adam bahut dukh uthae, aur buzurg aur sardar kabin aur faqih use radd karen, aur wuh qatl kiyá jae, aur tisre din ji uthae. 23 Aur us ne sab se kaha, ki Agar ko mere piche ana chae, to apni khudi se inkar kare, aur har roz apni salib uthae, aur mere piche ho le. 24 Kyunki jo ko apni jan bachani

sháhe, wuh use khoegá; aur jo koí mere wáste apní ján khoe, wuhí use bacháegá. 25 Aur ádmí agar sári dunyá ko hásil kare aur apní ján ko kho de, yá us ká nuqsán uþháe, to use kyá fáida hogá? 26 Kyúnki jo koí mujh se aur merí báton se sharmáegá, Ibn í A'dam bhí, jab apne aur apne Báp aur pák firishton ke jalál men áegá, to us se sharmáegá. 27 Lekin main tum se sach kahtá hún, ki un men se jo yahán khare hain ba'z aise hain, ki jab tak Khudá kí bádsháhat ko dekh na len, maut ká maza hargiz na chakkhege.

28 Phir in báton ke koí áth roz ba'd aisá huá, ki wuh Patras aur Yúhanná aur Ya'qúb ko hamráh lekar pahár par du'á mángne gayá. 29 Jab wuh du'á máng rahá thá, to aisá huá ki us ke chihre kí súrat badal gayí, aur us kí poshák safed barráq ho gayí. 30 Aur dekho, do shakhs, ya'ní Músá aur Eliyyáh, us se báten kar rahe the; 31 yih jalál men díkhá diye, aur us ke Intiqál ká zikr karte the, jo Yarúshalem men wáqi' hone ko thá. 32 Magar Patras aur us ke sáthí nínd men bhare the: aur jab achchhí tarah bedár hue, to us ke jalál ko aur un do shakhsón ko dekhá, jo us ke sáth khare the. 33 Jab wuh us se judá hone lage, to aisá huá ki Patras ne Yisú' se kahá; Ai Sáhib, hamará yahán rahná achchhá hai: pas ham tén dere banáen; ek tere liye, ek Músá ke liye, ek Eliyyáh ke liye: lekin wuh jántá na thá, ki kyá kahtá hai. 34 Wuh yih kahtá hí thá, ki bádál ne ákar un par sáya kar líyá; aur jab wuh bádál men ghirne lage, to dar gaye. 35 Aur bádál men se ek áwáz áí, ki Yih merá barguzída Betá hai; is kí suno. 36 Yih áwáz áte hí Yisú' akelá páyá gayá. Aur wuh chup rahe, aur jo báten dekhí thín, un dínon men kisí ko un kí kuchh khabar na dí.

37 Dásre díni, jab wuh pahár se utre the, to aisá huá ki ek barí bhír us se á míli. 38 Aur dekho, ek ádmí ne bhír men se chíllákar kahá; Ai ustád, main terí minnat kartá hún, ki mere bete par nazar kar; kyúnki wuh merá íklautá hai: 39 aur dekho, ek rúh use pakár tetí hai, aur wuh yakáyak chíkh uþhtá hai; aur us ko aisá maroṛtí hai, ki kaf

shar látá hai, aur us ko kuchalkar mushkil se chhoṛtí hai. 40 Aur main ne tere shágirdon kí minnat kí, ki use níkal den; lekin wuh na níkal sake. 41 Yisú' ne jawáb men kahá; Ai be'tiqád aur kajrau qaum, main kab tak tumháre sáth rahúngá, aur tumhári bardásht karúngá? Apne bete ko yahán le á. 42 Wuh áta hí thá, ki badrúh ne use paṭakkar maroṛá. Aur Yisú' ne us nápak rúh ko jhíká, aur larke ko achchhá karke us ke báp ko de diyá. 43 Aur sab log Khudá kí shán ko dekhkar hairán hue.

Lekin jis waqt sab log un sáre kámon par jo wuh kartá thá, ta-'ajjub kar rahe the, us ne apne shágirdon se kahá; 44 Tumháre kánon men yih báten paṛi rahe: kyúnki Ibn í A'dam ádmíon ke háth men hawále kiye jáne ko hai. 45 Lekin wuh is bát ko samajhte na the, balki yih un se chhipáí gayí, táki use ma'lúm na kare: aur is bát kí bábat us se púchhte hue darte the.

46 Phir un men yih bahs shurú' hui, ki ham men se bará kaun hai? 47 Lekin Yisú' ne un ke dílon ká khayál ma'lúm karke ek bachche ko líyá, aur apne pás khará karke un se kahá; 48 Jo koí is bachche ko mere nám par qubúl kartá hai, wuh mujhe qubúl kartá hai; aur jo mujhe qubúl kartá hai, wuh mere bhejnewále ko qubúl kartá hai; kyúnki jo tum men sab se chhoṛá hai, wuhí bará hai.

49 Yúhanná ne jawáb men kahá; Ai Sáhib, ham ne ek shakhs ko tere nám se badrúhen níkalte dekhá, aur us ko mana' karne lage, kyúnki wuh hamáre sáth terí paírawí nahín kartá. 50 Lekin Yisú' ne us se kahá, ki Use mana' na karná, kyúnki jo tumháre khiláf nahín, wuh tumhári taraf hai.

51 Jab wuh díni nazdík áe ki wuh úpar uþháya jáe, to aisá huá ki us ne Yarúshalem ke jáne ko kamar bándhí, 52 aur apne áge qásid bheje; wuh jákar Sámaríon ke ek gánw men dákhil hue, táki us ke liye taiyári kare. 53 Lekin unhon ne us ko tikne na diyá, kyúnki us ká ruḥ Yarúshalem kí taraf thá. 54 Yih dekhkar us ke shágird Ya'qúb aur Yúhanná ne kahá; Ai Khudáwand, kyá tú cháhtá hai ki ham hukm den, ki ásmán se ág

názil hokar unhen bhasam kar de [jaisá Eliyyáh ne kiyá]? 55 Magar us ne phirkar unhen jhirká, [aur kahá, Tum nahín jánte ki tum kaisí rúh ke ho. 56 Kyúnki Ibn i A'dam logon kí ján barbád karne nahín, balki bacháne áyá]. 56 Phir wuh kisi áur gáqw men cnale gaye.

57 Jab wuh ráh men chale játe the, to kisi ne us se kahá; Jahán kahín tú jáe, main tere píchhe chalúngá. 58 Yisú' ne us se kahá, ki Lomriyon ke bhaṭ hote hain, aur hawá ke parandon ke ghonele; magar Ibn i A'dam ke liye sir dharne kí bhí jagah nahín. 59 Phir us ne dústre se kahá; Mere píchhe chal. Us ne kahá; Ai Khudáwand, mujhe ijázat de, ki pahle jákar apne báp ko dafn karún. 60 Us ne us se kahá, ki Murdon ko apne murde dafn karne de; lekin tú jákar Khudá kí bádsháhat kí khabar phailá. 61 Ek áur ne bhí kahá, ki Ai Khudáwand, main tere píchhe chalúngá; lekin pahle mujhe ijázat de, ki apne ghar ke logon se rukhsat ho áún. 62 Yisú' ne us se kahá, ki Jo koí apná háth hal par rakhkar píchhe dekhtá hai, wuh Khudá kí bádsháhat ke láiq nahín.

10 In báton ke ba'd Khudáwand ne satar admí áur muqarrar kiye, aur jis jis shahr aur jagah ko khud jánewalá thá, wahán unhen do do karke apne áge bhejá. 2 Aur wuh un se kahne lagá, ki Fasl to bahut hai, lekin mazdúr thore hain; is liye fasl ke málik kí minnat karo, ki apní fasl kátné ke liye mazdúr bheje. 3 Jáo; dekho, main tumhen goyá barron ko bheriyon ke bích men bhejtá hún. 4 Na baṭúá le jáo, na jholí, na jütíyán; aur na ráh men kisi ko salám karo. 5 Aur jis kisi ghar men dákhil ho, pahle kaho, ki Is ghar kí salámatí ho. 6 Agar wahán koí salámatí ká farzand hogá, to tumhárá salám us par thahregá; nahín to, tum par laut áegá. 7 Usí ghar men raho, aur jo kuchh un se mile kháo piyo; kyúnki mazdúr apní mazdúrí ká haqqdár hai. Ghar ghar na phiro. 8 Aur jis shahr men dákhil ho, aur wahán ke log tumhen qubúl karen, to jo kuchh tumháre sámné rakkhá jáe, kháo: 9 aur wahán ke bímáron ko achchhá karo, aur un se kaho, ki

Khudá kí bádsháhat tumháre nazdík á pahunchí hai. 10 Lekin jis shahr men dákhil ho, aur wahán ke log tumhen qubúl na karen, to us ke bázaron men jákar kaho, ki 11 Ham is gard ko bhí, jo tumháre shahr se hamáre pánwon men lagí hai, tumháre sámné jháre dete hain; magar yih ján lo, ki Khudá kí bádsháhat nazdík á pahunchí hai. 12 Main tum se kahtá hún, kí Us dín Sodom ká hál us shahr ke hál se ziyáda bardásht ke láiq hogá. 13 Ai Khurázín, tujh par afsos! ai Baitsaidá, tujh par afsos! kyúnki jo mu'jize tum men záhir húe, agar wuh Súr aur Saidá men záhir hote, to táṭ orhkar aur khák men baithkar kab ke tauba kar lete. 14 Magar 'adálat men Súr aur Saidá ká hál tumháre hál se ziyáda bardásht ke láiq hogá. 15 Aur ai Kafarnahúm, kyá tú ásmán tak baland kiyá jáegá? Nahín, balki tú 'A'lam i arwáh men utará jáegá. 16 Jo tumhári suntá hai wuh merí suntá haṭ; aur jo tumhen nahín mántá, wuh mujhe nahín mántá; aur jo mujhe nahín mántá, wuh mere bhejnewále ko nahín mántá.

17 Wuh satar khush hokar phir áe, aur kahne lage; Ai Khudáwand, tere nám se badrúhen bhí hamáre tábí' hain. 18 Us ne un se kahá; Main Shaitán ko bijlí kí tarah ásmán se girá húa dekh rahá thá. 19 Dekho, main ne tum ko ikhtiyár diyá, ki sánon aur bichchhúon ko kuchlo, aur dushman kí sári qudrat par gálib áo; aur tum ko hargiz kisi chíz se zarar na pahunchegá. 20 Taubhí is se khush na ho, ki rúhen tumháre tábí' hain; balki is se khush ho, ki tumháre nám ásmán par likhe húe hain.

21 Usí gharí wuh Rúhu'l Quds se khushí men bhar gayá aur kahá; Ai Báp, ásmán aur zamín ke Khudáwand, main terí hamd kartá hún, ki tú ne yih báten dánáon aur 'aql-mandon se chhipáin, aur bachchon par záhir kí: hán, ai Báp, kyúnki aisá hí tujhe pasand áyá. 22 Mere Báp kí taraf se sab kuchh mujhe saunpá gayá; aur koí nahín jántá, kí Betá kaun hai, siwá Báp ke; aur koí nahín jántá, kí Báp kaun hai, siwá Bete ke, aur us shakhs ke, jis par Betá use záhir karná cháhe. 23 Aur shágirdon kí taraf mutawajjih

hokar kháss unhín se kahá ; Mubáarak haín wuh ánkhen jo yih báten dekhtí haín, jinhen tum dekhte ho. 24 Kyúñki main tum se kahtá hún, ki Bahut se nablon aur bádsháhon ne cháhá, ki jo báten tum dekhte ho dekhen, magar na dekhín ; aur jo báten tum sunte ho sunen, magar na sunín.

25 Aur dekho, ek 'álim i shara' uñhá, aur yih kahkar us kí ázmáish karne lagá, ki Ai ustád, main kyá karún, ki hamesha kí zindagí ká wáris banún? 26 Us ne us se kahá, ki Tauret men kyá likhá hai? Tú kis tarah parhtá hai? 27 Us ne jawáb men kahá, ki Khudáwand apne Khudá se, apne sáre díl aur apní sári ján aur apní sári táqat aur apní sári 'aql se mahabbat rakh ; aur Apne parausi se apne barábar mahabbat rakh. 28 Us ne us se kahá ; Tú ne thík jawáb diyá : yihí kar, to tú jégá. 29 Magar us ne apne taín rástbáz tháhráne kí garaz se Yisú' se púchhá, Phir merá parausi kaun hai? 30 Yisú' ne jawáb men kahá, ki Ek ádmí Yarúshalem se Yariho kí taraf já rahá thá, kí dákúon men ghír gayá ; unhon ne us ke kapre utár liye, aur mára bhí, aur adhmúá chhorkar chale gaye. 31 Ittifáqan ek káhin usí ráh se já rahá thá ; aur use dekhke katrákar chalá gayá. 32 Isí tarah ek Lewí us jagah áyá ; wuh bhí use dekhke katrákar chalá gayá. 33 Lekin ek Sámari safar karte karte wahán á niklá, aur dekhkar tars kháyá, 34 aur us ke pás áyá, aur us ke zakhmon ko tel aur mai lagákar bándhá, aur apne jánwar par sawár karke saráe men le gayá, aur us kí khabargiri kí. 35 Dústre din do dínár nikálkar bhatiyáre ko diye aur kahá ; Is kí khabargiri karná ; aur jo kuchh is se ziyáda kharch hogá, main phir ákar tujhe adá kar dúngá. 36 In tinen men se us shakhs ká, jo dákuon men ghír gayá thá, terí dánist men kaun parausi tháhrá? 37 Us ne kahá ; Wuh jis ne us par rahm kiyá. Yisú' ne us se kahá ; Já, tú bhí aísá hí kar.

38 Phir jab já raha the, to wuh ek gánw men dákhil húa ; aur Marthá nám ek aurat ne use apne ghar men utára. 39 Aur Maryam nám us kí ek bahin thí ; wuh Yisú' ke pánwon ke pás baithkar us

ká kalám sun rahí thí. 40 Lekin Marthá khidmat karte karte ghabrá gayí ; pas us ke pás ákar kahne lagi ; Ai Khudáwand, kyá tujhe khayál nahín, ki merí bahin ne khidmat karne ko mujhe akelá chhor diyá hai? Pas use farmá, kí merí madad karé. 41 Khudáwand ne jawáb men us se kahá ; Marthá, Marthá, tú to bahut chizon kí fikr o taraddud men hai ; 42 lekin ek chíz zarúr hai ; aur Maryam ne wuh achchhá hissa chún liyá hai, jo us se chhíná na jáegá.

11 Phir aísá húa kí wuh kísi jagah du'á mángtá thá ; jab máng chuká, to us ke shágirdon men se ek ne us se kahá ; Ai Khudáwand, jaisá Yúhanná ne apne shágirdon ko du'á mángní síkháí, tú bhí hamen síkhá. 2 Us ne un se kahá ; Jab tum du'á mángo, to kaho, kí Ai Báp, terá nám pák maná jáe. Terí bádsháhat áe. 3 Hamari roz kí roti har roz hamen diyá kar. 4 Aur hamare gunáhon ko mu'áf kar ; kyúñki ham bhí apne har qarzdár ko mu'áf karte haín. Aur hamen ázmáish men na lá.

5 Phir us ne un se kahá ; Tum men se kaun hai, jis ká ek dost ho, aur wuh ádhí rát ko us ke pás jákar us se kahe, kí Ai dost, mujhe tén rotiyán de : 6 kyúñki merá ek dost safar karke mere pás áyá hai, aur mere pás kuchh nahín kí us ke áge rakkhún ; 7 aur wuh andar se jawáb men kahe ; Mujhe taklíf na de : ab darwáza band hai, aur mere larke mere pás bichhaune par haín ; main uthkar tujhe de nahín saktá. 8 Main tum se kahtá hún ; Agarchi wuh is sabab se kí us ká dost hai, uthkar use na de, táham us kí behayáí ke sabab uthkar jitní darkár haín use degá. 9 Pas main tum se kahtá hún ; Mángo, to tumhen diyá jáegá ; dhúndho, to páoge ; darwáza khatkhatáo, to tumháre wáste kholá jáegá. 10 Kyúñki jo kí mángtá hai, use miltá hai ; aur jo dhúndhtá hai, wuh pátá hai ; aur jo khatkhatáta hai, us ke wáste kholá jáegá. 11 Tum men se aísá kaun sá báp hai, kí jab us ká betá roti mánge, to use patthar dé? yá machhli mánge, to machhli ke badle use sánp dé? 12 yá andá mánge, to us ko bíchchhú de? 13 Pas jab kí tum bure hokar apne bachchon ko achchhi chizen

dení jánte ho, to ásmání Báp apne mángnewáloṅ ko Rúhu'l Quds kyún na degá?

14 Phir wuh ek gúngí badrúh ko níkáí rahá thá. Aur jab wuh badrúh utar gayí, to aisá huá ki gúngá bolá; aur logon ne ta'ajjub kiyá.

15 Lekin un men se ba'z ne kahá; Yih to badrúhon ke sardár Ba'alzabúl kí madad se badrúhon ko níkáltá hai.

16 Ba'z áur log ázmáish ke liye us se ek ásmání nishán talab karne lage.

17 Magar us ne un ke khayáloṅ ko jánkar un se kahá, ki jis kisi bádsháhat men phút pare, wuh wíran ho játí hai; aur jis ghar men phút pare, wuh barbád ho játá hai.

18 Aur agar Shaitán bhí apná mukhálif ho jáe, to us kí bádsháhat kis tarah qáim rahegí? kyúnki tum merí bábat kahte ho, ki Yih badrúhon ko Ba'alzabúl kí madad se níkáltá hai.

19 Aur agar main badrúhon ko Ba'alzabúl kí madad se níkáltá hún, to tumháre beṭe kis kí madad se níkálte haiṅ? pas wuhí tumháre munsif honge.

20 Lekin agar main badrúhon ko Khudá kí qudrat se níkáltá hún, to Khudá kí bádsháhat tumháre pás á pahunchí.

21 Jab zoráwar ádmí hathyár bándhe hue apní hawelí kí rakhwalí kartá hai, to us ká mál hifázat se rahtá hai;

22 lekin jab us se koí zoráwar hamla karke us par gálib átá hai, to us ke sab hathyár, jin par us ká bharosá thá chhin letá, aur us ká mál lútkar bánt detá hai.

23 Jo merí taraf nahín, wuh mere khiláf hai; aur jo mere sáth jama' nahín kartá, wuh bakhertá hai.

24 Jab nápak rúh ádmí men se níkalí hai, to súkhe maqámon men áram dhúndhtí phirtí hai; aur jab nahín páttí, to kahtí hai, ki Main apne usí ghar men laut jáúngí jis se nikli hún;

25 aur ákar use jhará huá aur árásta páttí hai.

26 Phir jákar áur sát rúheṅ apne se burí hamráh le áttí hai, aur wuh us men dákhil hokar wahán bastí haiṅ; aur us ádmí ká pichhlá hál pahle se bhí kharáb ho játá hai.

27 Jab wuh yih báteṅ kah rahá thá, to aisá huá ki bhíṅ men se ek 'aurat ne pukárkar us se kahá; Mubáarak hai wuh peṭ jis men tú rahá, aur wuh chhátíyán jo tú ne chúsín.

28 Us ne kahá; Hán, magar ziyáda mubáarak wuh haiṅ, jo

Khudá ká kalám sunte, aur us par 'amal karte haiṅ.

29 Jab baṛí bhíṅ jama' hotí játtí thí, to wuh kahne lagá, ki Is zamáne ke log bure haiṅ; wuh nishán talab karte haiṅ; magar Yúnus ke nishán ke siwá koí áur nishán un ko na diyá jáegá.

30 Kyúnki jis tarah Yúnus Nínaweh ke logon ke liye nishán tháhrá, usí tarah Ibn i A'dam bhí is zamáne ke logon ke liye tháhregá.

31 Dakkhin kí malika is zamáne ke ádmíon ke sáth 'adálat ke dín uthkar inhen mujrim tháhráegí; kyúnki wuh dunyá ke kanáre se Sulaimán kí hikmat sunne ko áí;

aur dekho, yahán wuh hai jo Sulaimán se bhí baṛá hai.

32 Nínaweh ke log is zamáne ke logon ke sáth 'adálat ke dín khare hokar inhen mujrim tháhráenge; kyúnki unhon ne Yúnus kí manadí par tauba kar lí;

aur dekho, yahán wuh hai jo Yúnus se bhí baṛá hai.

33 Koí shaḅhs chirág jalákar tah-ḅháne men yá paimáne ke niche nahín rakhtá, balki chirágdán par rakhtá hai, táki andar ánewáloṅ ko raushní dikhái de.

34 Tere badan ká chirág terí áṅkh hai; jab terí áṅkh durust hai, to terá sára badan bhí raushan hai; aur jab kharáb hai, to terá badan bhí tárík hai.

35 Pas dekhná, jo raushní tujh men hai táríkí to nahín.

36 Pas agar terá sára badan raushan ho, aur koí hissa tárík na rahe, to wuh tamám aisá raushan hogá, jaisá us waqt hotá hai, jab chirág apní chamak se tujhe raushan kartá hai.

37 Jab wuh bát kar rahá thá, to kisi Farísí ne us kí dín kí da'wat kí; pas wuh andar jáke khána kháne baithá.

38 Farísí ne yih dekhkar ta'ajjub kiyá, ki us ne kháne se pahle gusl nahín kiyá.

39 Khudáwand ne us se kahá, ki Ai Farísí, tum piyále aur rikábtí ko úpar se to sáf karte ho; lekin tumháre andar lúṭ aur badí bhari húi hai.

40 Ai nádáno, jis ne báhar ko banáyá, kyá us ne andar ko nahín banáyá? 41. Hán, andar kí chízen khairát kar do, to dekho, sab kuchh tumháre liye pák hogá.

42 Lekin ai Farísí, tum par afsos hai! ki podíne aur sudáb aur hár ek tarkarí par dahyakí dete ho, aur insáf aur Khudá kí mahabbat se

gāfil rahte ho: lāzim thā, ki yih bhī karte aur wuh bhī na chhor-te. 43 Ai Farīsīo, tum par afsos hai! ki tum 'ibādātkhānon men a'lā darje kī kursīān aur bāzaron men salām chāhte ho. 44 Tum par afsos hai! kyūnki tum un poshīda qabron kī mānīnd ho, jin par ādmī chalte hai, aur un ko is bāt kī khabar nahīn.

45 Phir shara' ke 'ālimon men se ek ne jawāb men us se kahā, ki Ai ustād, in bāton ke kahne se tū ham-en bhī be'izzat kartā hai. 46 Us ne kahā; Ai shara' ke 'ālimo, tum par bhī afsos hai! ki tum aise bojh, jin kā uṭhānā mushkil hai, ādmīon par lādte ho, aur āp ek unglī bhī un bojhon ko nahīn lagāte. 47 Tum par afsos hai! ki tum to nabīon kī qabron ko banāte ho, aur tumhāre bāpdādā ne un ko qatl kiyā thā. 48 Pas tum gawāh ho, aur apne bāpdādā ke kāmōn ko pasand karte ho; kyūnki unhon ne to un ko qatl kiyā thā, aur tum un kī qabren banāte ho. 49 Isī liye Khudā kī hikmat ne kahā hai, ki Main nabīon aur rasūlon ko un ke pās bhejūngī; wuh un men se ba'z ko qatl karenge, aur ba'z ko satāenge, 50 tāki sab nabīon ke khūn kī, jo binā e 'ālam se bahāyā gayā, is zamāne ke logon se bāzpurs kī jāe; 51 Hābīl ke khūn se lekar us Zakaryāh ke khūn tak, jo qurbāngāh aur maqdis ke bich men halāk huā; main tum se sach kahtā hūn, ki Isī zamāne ke logon se sab kī bāzpurs kī jāegī. 52 Ai shara' ke 'ālimo, tum par afsos hai! ki tum ne ma'rifat kī kunjī chhīn lī: tum āp bhī dākhil na hūe, aur dākhil honewālon ko bhī rokā.

53 Jab wuh wahān se niklā, to faqīh aur Farīsī use betarah chimaṭ-ne aur chherne lage, tāki wuh bahut sī bāton kā zikr kare; 54 aur us kī ghāt men rahe, tāki us ke munh kī koī bāt pakren.

12 Itne men, jab hazāron ādmīon kī bhīr lag gayī, yahān tak ki ek dūse par girā partā thā, to us ne sab se pahle apne shā-girdon se yih kahnā shurū' kiyā, ki Us khamīr se hoshyār rahnā jo Farīsīon kī riyākārī hai. 2 Kyūnki koī chīz dhānkī nahīn, jo kholī na jāegī; aur na koī chīz chhipī hai, jo jānī na jāegī. 3 Is liye jo kuchh tum ne andhere men kahā hai, wuh

ujāle men sunā jāegā; aur jo kuchh tum ne kothriyon ke andar kān men kahā hai, kothon par us kī manādī kī jāegī. 4 Magar tum doston se main kahtā hūn, ki un se na dāro, jo badan ko qatl karte hai, aur ba'd us ke kuchh āur nahīn kar sakte. 5 Lekin main tumhen jātātā hūn, ki kis se dārnā chāhiye: us se dāro, jis ko qatl karne ke ba'd ikhtiyār hai, kī jahannam men dāle: hān, main tum se kahtā hūn, ki usī se dāro. 6 Kyā do paise kī pānch chīriyān nahīn biktīn? tāham Khudā ke huzūr un men se ek kī bhī bhūl nahīn partī, 7 Balkī tumhāre sir ke sab bāl bhī gine hūe hai. Dāro nahīn: tumhārī qadr to bahut sī chīriyon se ziyāda hai. 8 Aur main tum se kahtā hūn, ki Jo koī ādmīon ke sāmne merā iqrār kare, Ibn i A'dam bhī Khudā ke firishton ke sāmne us kā iqrār kar-egā: 9 magar jo ādmīon ke sāmne merā inkār kare, Khudā ke firishton ke sāmne us kā inkār kiyā jāegā. 10 Aur jo koī Ibn i A'dam ke khilāf koī bāt kahe, us ko mu'āf kiyā jāegā: lekin jo Rūhu'l Quds ke haqq men kufr bake, us ko mu'āf na kiyā jāegā. 11 Aur jab wuh tum ko 'ibādātkhānon men, aur hākīmon aur ikhtiyārwalon ke pās le jāen, to fikr na karnā, kī ham kis tarah yā kyā jawāb den, yā kyā kahen; 12 kyūnki Rūhu'l Quds usī gharī tumhen sikhā degā, ki kyā kahnā chāhiye.

13 Phir bhīr men se ek ne us se kahā, ki Ai ustād, mere bhāī se kah, ki mīrās kā merā hissa mujhe de. 14 Us ne us se kahā; Miyan, kis ne mujhe tumhārā munsif yā bāntnewālā muqarrar kiyā hai? 15 Aur us ne un se kahā, ki Khabardār, apne āp ko har tarah ke lālach se bachāe rakkho: kyūnki kisī kī zindagī us ke māl kī kasrat par mauqūf nahīn. 16 Aur us ne us se ek tam-sīl kahī, kī Kisī dāulatmand kī zamīn men barī fasl hūī; 17 pas wuh apne dīl men sochkar kahne lagā, ki Main kyā karūn, kī mere hān jagah nahīn, jāhān apnī paidāwār bhar rakkhūn? 18 Us ne kahā; Main yih karūngā: apnī kothiyān dhākar un se barī banāūngā; 19 aur un men apnā sārā anāj aur māl bhar rakkhūngā; aur apnī jān se kahūngā,

ki Ai ján, tere pás bahut barason ke liye bahut sá máli jama' hai; chain kar, khá, pí, khush rah. 20 Magar Khudá ne us se kahá; Ai nádán, isí rát terí ján tujh se talab kar lí jáegi: pas jo tú ne taiyár kiyá hai, wuh kis ká hogá? 21 Aisá hí wuh shakhs hai, jo apne liye khazána jama' kartá hai, aur Khudá ke nazdik daulatmand nahín.

22 Phir us ne apne shágirdon se kahá; Is liye main tum se kahtá hún, ki Apní ján kí fikr na karo, ki ham kyá kháenge; aur na apne badan kí, ki kyá pahíenge; 23 kyú-ki ján khurák se barhkar hai, aur badan poshák se. 24 Kauwon par gaur karo, ki na bote hai, na kátte; na un ke khattá hotá hai, na kothí; taubhí Khudá unheg khilátá hai; tumhári qadr to parandon se kahín ziyáda hai. 25 Tum men aisá kaun hai, jo fikr karke apní 'umr men ek gharí barhá sake? 26 Pas jab sab se chhotí bát bhí nahín kar sakte, to báqi chizon kí kyún fikr karte ho? 27 Sosan ke darakhton par gaur karo, ki kis tarah barhte hai; wuh na mihnát karte, na kátte hai; taubhí main tum se kahtá hún, ki Sulaimán bhí, báwujúd apní sári shán o shaukat ke, un men se kisi kí mánind poshák pahíne hue na thá. 28 Pas jab Khudá maidán kí ghás ko jo áj hai, aur kal tanúr men jhonkí jáegi, aisí poshák pahínátá hai; to ai kami'tiqádo, tum ko kyún na pahíná degá? 29 Aur tum is kí talásh men na raho, ki kyá kháenge aur kyá pienge, aur na shakki bano. 30 Kyúnci in sab chizon kí talásh men dunyá kí qaumen rahtí hai: aur tumhárá Báp jántá hai, ki tum in ke muhtáj ho. 31 Hán, us kí bádsháhat kí talásh men raho, to yih chizen bhí tumhen míljáengi. 32 Ai chhote galle, na dar; kyúnci tumháre Báp ko pasand áyá, ki tumhen bádsháhat de. 33 Apná máli asbáb bechkar khairát kar do; aur apne iye aise batúe banáo, jo puráne nahín hote, ya'ní ásmán par aisá khazána jo khálí nahín hotá, jahán chor nazdik nahín játá, aur kirá kharáb nahín kartá. 34 Kyúnci jahán tumhárá khazána hai, wahín tumhárá dil bhí lagá rahegá.

35 Tumhári kamaren bandhí rahen, aur tumháre chirág jalte rahen;

36 aur tum un ádmion kí mánind raho, jo apne málik kí ráh dekhte hon, ki wuh shádí men se kab lautegá; táki jab wuh ákar darwáza khatkhatáe, to fauran us ke wáste khol den. 37 Mubáarak hai wuh naukar, jin ká málik ákar unhen jágtá páe: main tum se sach kahtá hún, ki wuh kamar bándhkar unheg khána kháne ko biháegá, aur pás ákar un kí khidmat karegá. 38 Aur agar wuh rát ke dúsre pahar men, yá tisre pahar men ákar un ko aise hál men páe, to wuh naukar mubáarak hai. 39 Lekin yih ján rakkho, ki agar ghar ke málik ko ma'lúm hotá, ki chor kis gharí áegá, to jágtá rahtá, aur apne ghar men naqb hone na detá. 40 Tum bhí taiyár raho; kyúnci jis gharí tumhen gumán bhí na hogá, Ibn i A'dam á jáegá.

41 Patras ne kahá, ki Ai Khudá-wand, tú yih tamsíl ham hí se kahtá hai, yá sab se? 42 Khudáwand ne kahá; Kaun hai wuh diyánatdár aur 'aqlmand dároga, jis ká málik use apne naukar chákaron par muqarrar kare, ki har ek kí khurák waqt par bánt diyá kare? 43 Mubáarak hai wuh naukar, jis ká málik ákar us ko aisá hí karte páe. 44 Main tum se sach kahtá hún, ki wuh use apne sáre máli ká mukhtár kar degá. 45 Lekin agar wuh naukar apne dil men yih kahkar, ki Mere málik ke áne men der hai, gulámon aur launđiyon ko márná, aur khá píkar matwála honá shurú' kare; 46 to us naukar ká málik aise din, ki wuh us kí ráh na dekhtá ho, aur aisí gharí, ki wuh na jántá ho, á maujúd hogá, aur khúb koře lagákar use beimánon men shámil karegá. 47 Aur wuh naukar, jis ne apne málik kí marzí ján lí aur taiyári na kí, na us kí marzí ke muwáfiq 'amal kiyá, bahut már kháegá. 48 Magar jis ne na jánkar már kháne ke kám kiye, wuh thoři már kháegá. Aur jise bahut diyá gayá, us se bahut talab kiyá jáegá; aur jise bahut sauppá hai, us se ziyáda mángenge.

49 Main zamín par ág dáline áyá hún; aur agar lag chuki hotí to main kyá hí khush hotá! 50 Lekin mujhe ek baptisma lená hai; aur jab tak wuh na ho le main kyá hí

tang rahúngá ! 51 Kyá tum gumán karte ho, ki main zamín par sulh karáne áyá hún? Main tum se kahtá hún, ki Nahín, balki judái karáne ; 52 kyúñki ab se ek ghar ke páñch ádmí ápas meñ muḡhálafat rakkheñge, do se tñ aur tñ se do. 53 Báp beṭe se muḡhálafat rakkhegá, aur beṭá báp se ; máñ beṭí se, aur beṭí máñ se ; sás bahú se, aur bahú sás se.

54 Phir us ne logon se bhí kahá, ki Jab bádál ko pachchím se uṭhte dekhte ho, to fauran kahte ho, ki Menh barsegá ; aur aisá hí hotá hai. 55 Aur jab tum ma'lúm karte ho, ki dakkhiná chal rahí hai, to kahte ho, ki Lúh chalegí ; aur aisá hí hotá hai. 56 Ai riyákáro, zamín aur ás-mán kí súrat meñ to imtiyáz karná tumheñ áta hai ; lekin is zamáne kí bábat imtiyáz karná kyún nahín áta? 57 Aur tum apne áp hí kyún faisala nahín kar lete, ki wájib kyá hai? 58 Jab tak tú apne mudda'í ke sáth hákim ke pás já rahá hai, to ráh meñ koshish kar, ki us se chhúṭ jáe ; aisá na ho kí wuh tujh ko munsif ke pás khench le jáe, aur munsif tujh ko sipáhi ke hawále kare, aur sipáhi tujhe qaid meñ dále. 59 Main tujh se kahtá hún, ki Jab tak tú damṛí damṛí adá na kar degá, waháñ se hargiz na chhúṭegá.

13 Us waqt ba'z log házir the, jinheñ ne use un Galílión kí ḡhabar dí, jin ká ḡhún Pí-látus ne un ke zabíheñ ke sáth miláyá thá. 2 Us ne jawáb meñ un se kahá, ki In Galílión ne jo aisá dukh páyá, kyá wuh is liye tumhári dánist meñ áur sab Galílión se ziyáda gunahgár the? 3 Main tum se kahtá hún, ki nahín : balki agar tum tauba na karoge, to sab isí tarah halák hoge. 4 Yá wuh áthárah ádmí jin par Shíloḡh ká burj girá, aur wuh dabkar mar gaye, kyá tumhári dánist meñ Yarúshalem ke áur sab rahne-wálon se ziyáda qusúrwár the? 5 Main tum se kahtá hún, ki nahín : balki agar tum tauba na karoge, to sab isí tarah halák hoge.

6 Phir us ne yih tamsíl kahí, kí Kísí ke angúri bág meñ ek anjír ká daraḡht lagá húa thá : wuh us meñ phal dhúndhne áyá, aur na páyá. 7 Is par us ne bágbán se kahá, kí

Dekh, tñ baras se main is anjír ke daraḡht meñ phal dhúndhne áta hún, aur nahín páta ; use kát dál ; wuh zamín ko bhí kyún roke? 8 Us ne jawáb meñ us se kahá ; Ai ḡhudáwand, is sál to áur bhí use rahne de, táki main us ke gird tháonlá khodún, aur khád dálún : 9 agar áge ko phalá, to ḡhair ; nahín to ba'd us ke kát dálná.

10 Phir wuh Sabt ke din Kísí 'ibá-datḡháne meñ ta'lím detá thá. 11 Aur dekho, ek 'aurat thí, jis ko áthárah baras se Kísí badrúh ke bá'is kamzorí thí ; wuh kubṛí ho gayí thí, aur Kísí tarah sídhí na ho saktí thí. 12 Yisú' ne use dekhkar pás buláyá, aur us se kahá ; Ai 'aurat, tú apní kamzorí se chhúṭ gayí. 13 Aur us ne us par háth rakkhe : usí dam wuh sídhí ho gayí, aur ḡhudá kí baráí karne lagí. 14 'Ibádatḡháne ká sardár, is liye kí Yisú' ne Sabt ke din shifá bakhshí ḡhafá hokar, logon se kahne lagá ; Chha din haiñ, jin meñ kám karná cháhiye ; pas unheñ meñ ákar shifá páo, na kí Sabt ke din. 15 ḡhudá-wand ne us ke jawáb meñ kahá, kí Ai riyákáro, kyá har ek tum meñ se Sabt ke din apne bail yá gadhe ko, thán se kholkar pání pílane nahín le játa? 16 Pas kyá wájib na thá, kí yih jo Ibráhim kí beṭí hai, jis ko Shaitán ne áthárah baras se bándh rakkhá thá, Sabt ke din is band se chhuráí játi? 17 Jab us ne yih báteñ kahín, to us ke sab muḡhálif sharminda húe : aur sári bhíñ un 'álishán kámoñ se, jo us se hote the, ḡhush húi.

18 Pas wuh kahne lagá ; ḡhudá kí bádsháhat kis kí mánind hai? main us ko kis se tashbíh dún? 19 Wuh ráí ke dáne kí mánind hai, jis ko ek ádmí ne lekar apne bág meñ dál díyá ; wuh ugkar bará daraḡht ho gayá, aur hawá ke pa-randon ne us kí dáliyon par baserá kiyá. 20 Us ne phir kahá ; Main ḡhudá kí bádsháhat ko kis se tashbíh dún? 21 Wuh ḡhamír kí mánind hai, jise ek 'aurat ne lekar tñ paimáne áte meñ miláyá, aur hote hote sab ḡhamír ho gayá.

22 Wuh shahr shahr aur gánw gánw ta'lím detá húa, Yarúshalem ká safar kar rahá thá. 23 Aur Kísí shakhs ne us se púchhá, kí Ai ḡhudá-wand, kyá naját pánewále thore

hain? 24 Us ne un se kahá; Jánfishání karo, ki tang darwáze se dákhil ho; kyúñki main tum se kahtá hún, ki bahutere dákhil hone kí koshish karege, aur na ho sakege. 25 Jab ghar ká málik uñkar darwáza band kar chuká ho, aur tum báhar khare húe darwáza khat-khatákar yih kahná shurú' karo, ki Ai Khudáwand, hamáre liye khol de; aur wuh jawáb de, ki Main tum ko nahín jántá, ki kahán ke ho. 26 us waqt tum kahná shurú' karoge, ki Ham ne to tere rúbarú kháyá piyá, aur tú ne hamáre bá-záron men ta'lim dí. 27 Magar wuh kahegá; Main tum se kahtá hún, ki main nahín jántá, tum kahán ke ho; ai badkáro, tum sab mujh se dúr ho. 28 Wahán roná aur dánton ká písná hogá, jab tum Ibráhim, aur Izháq, aur Ya'qúb, aur sab nabíon ko Khudá kí bádsháhat men shámil, aur apne ap ko báhar ní-kálá húa dekhoge. 29 Aur púr-rab, pachchim, uttar, dakkhin se log ákar Khudá kí bádsháhat kí ziyáfat men sharik hongé. 30 Aur dekho, ba'z ákhir aise hain, jo awwal hongé, aur awwal hain, jo ákhir hongé.

31 Usí gharí ba'z Faríston ne ákar us se kahá, ki Nikalkar yahán se chal de; kyúñki Herodes tujhe qatl karná cháhtá hai. 32 Us ne un se kahá, ki Jákar us lomrí se kah do, ki Dekh, main áj aur kal badrúhon ko níkáltá, aur shifá bakhshe ká káam anjám detá rahúngá, aur tísre díñ kamál ko pahunchúngá. 33 Magar mujhe áj aur kal aur parson apní ráh chalni zarúr hai; kyúñki mumkin nahín, ki nabí Yarúshalem ke báhar halák ho. 34 Ai Yarúshalem, ai Yarúshalem, tú jo nabíon ko qatl kartí hai, aur jo tere pás bheje gaye, un ko sangsár kartí hai; kitní hí bár main ne cháhá, ki jis tarah murgí apne bachchon ko paron tale jama' kar letí hai, usí tarah main bhí tere larakon ko jama' kar lún; magar tum ne na cháhá! 35 Dekho, tumhárá ghar tumháre hí liye chhorá játa hai; aur main tum se kahtá hún, ki mujh ko us waqt tak hargiz na dekhoge, jab tak na kahoge; ki Mubáarak hai wuh, jo Khudáwand ke nám par áta hai.

14 Phir aisá húa ki wuh Sabt ke díñ Faríston ke sardáron men se kisi ke ghar khána kháne ko gayá; aur wuh us kí tak men rahe. 2 Aur dekho, ek shakhs us ke sámne thá, jise jalandar thá. 3 Yisú' ne shara' ke 'álimon aur Faríston se kahá, ki Sabt ke díñ shifá bakhshe rawá hai, yá nahín? 4 Wuh chup rah gaye. Us ne use háth lagákar shifá bakhsí, aur chhor díyá; 5 aur un se kahá, ki Tum men se kaun aisá hai, jis ká gadhá yá bail kúe men gir pare, aur wuh Sabt ke díñ us ko fauran na níkal le? 6 Wuh in báton ká jawáb na de sake.

7 Jab us ne dekhá, ki mihmán sadr jagah kis tarah pasand karte hain, to un se ek tamsíl kahí, ki 8 Jab koí tujhe shádí men buláe, to sadr jagah par na baith, ki sháyad us ne tujh se bhí kisi ziyáda 'izzat-dár ko buláyá ho; 9 aur jis ne tujhe aur use donon ko buláyá hai ákar tujh se kahe, ki Is ko jagah de; phir tujhe sharminda hokar sab se níche baithná pare. 10 Balki jab tú buláyá jáe, to sab se níchi jagah já baith, táki jab terá bulánewálá áe, to tujh se kahe, ki Ai dost, áge barhkar baith: to un sab kí nazar men, jo tere sáth khána kháne baithe hain, terí 'izzat hogí. 11 Kyúñki jo koí apne ap ko bará banáegá wuh chhotá kiyá jáegá; aur jo apne ap ko chhotá banáegá, wuh bará kiyá jáegá.

12 Phir us ne apne bulánewále se bhí yih kahá, ki jab tú díñ ká yá rát ká khána taiyár kare, to apne doston, yá bháiyon, yá rishtadáron, yá daulatmand parausiyon ko na bulá; ki aisá na ho, wuh bhí tujhe buláen, aur terá badla ho jáe. 13 Balki jab tú ziyáfat kare, to garíbon, lunjon, langron, andhion ko bulá: 14 to tujh par barakat hogí; kyúñki un ke pás tujhe badlá dené ko kuchh nahín; aur tujhe rástbázon kí qiyámat men badla milegá.

15 Jo us ke sáth khána kháne baithe the, un men se ek ne yih báten sunkar us se kahá; Mubáarak hai wuh jo Khudá kí bádsháhat men khána kháe. 16 Us ne us se kahá, ki Ek shakhs ne barí ziyáfat kí, aur bahut se logon ko buláyá.

17 Aur kháne ke waqt apne naukar ko bhejá, ki buláe huon se kahe, ki A'ab khána taiyár hai. 18 Is par sab ne milkar 'uzr karná shurú' kiyá. Pahle ne us se kahá, ki Main ne khet kharidá hai; mujhe zarúr hai ki jákar use dekhún; main terí minnat kartá hún, ki mujhe ma'zúr rakh. 19 Dústre ne kahá; Main ne bailon ki páñch joríyan kharidí hain, aur unhen ázmáne játá hún; main terí minnat kartá hún, ki mujhe ma'zúr rakh. 20 Ek aur ne kahá; Main ne biyáh kiyá hai, is sabab se nahín á saktá. 21 Pas us naukar ne ákar apne málik ko in báton ki khabar dí. Is par ghar ke málik ne gusse hokar apne naukar se kahá; Jald shahr ke bázaron aur kúchon men jákar garíbon, lunjon, andhon aur langron ko yahán le á. 22 Naukar ne kahá; Ai khudáwand, jaisá tú ne farmáyá thá, waisá hí húa, aur ab bhí jagah hai. 23 Málik ne us naukar se kahá, ki Sarakon aur khet ki báron ki taraf já, aur logon ko majbúr karke lá, táki merá ghar bhar jáe. 24 Kyúñki main tum se kahtá hún, ki jo buláe gaye the, un men se koi shakhs merá khána na chakhne páegá.

25 Jab bahut se log us ke sáth já rahe the, to us ne phirkar un se kahá; 26 Agar koi mere pás áe, aur apne báp, aur mán, aur bíwi, aur bachchon, aur bháiyon, aur bahínon, balki apní ján se bhí dushmaní na kare, to merá shágird nahín ho saktá. 27 Jo koi apní salib na ufháe aur mere píchhe na áe, wuh merá shágird nahín ho saktá. 28 Kyúñki tum men aísá kaun hai, ki jab wuh ek burj banána cháhe, to pahle baithkar lágat ká hisáb na kar le, ki áyá mere pás us ke taiyár karné ká sámán hai, yá nahín? 29 Aísá na ho, ki jab neo dálkar taiyár na kar sake, to sab dekhne-wále yih kahka us par haqsná shurú' karen, ki 30 Is shakhs ne 'imárat banání shurú' to kí, magar taiyár na kar saká. 31 Yá kaun aísá bádsháh hai, jo dústre bádsháh se lagne játá ho, aur pahle baithkar mashwara na kar le, ki áyá main das hazár se us ká muqábala kar saktá hún, yá nahín, jo bís hazár lekar mujh par chahá átá hai? 32 Nahín to, jab wuh hanoz dúr hí

hai, ekhí bhejkar, aulh kí shartog kí darkhwást karegá. 33 Paa ki tarah tum men se jo koi apná sab kuchh tark na kare, wuh merá shágird nahín ho saktá. 34 Namak achchá to hai; lekin agar namak ká maza játá rahe, to wuh kis chiz se mazadár kiyá jáegá? 35 Na wuh zamín ke kám ká rahá, na khád ke; log use báhar phenk dete hain. Jis ke kán sunne ke hon, wuh sun le.

15 Säre mahsúl lenewále aur gunahgár us ke pás áte the, táki us kí báten sunen. 2 Aur Farísí aur faqíh burburákar kahne lage, ki Yih ádmí gunahgáron se miltá, aur un ke sáth khána khátá hai.

3 Us ne un se yih tamsíl kahí, ki 4 Tum men aísá kaun ádmí hai, jis ke pás sau bheren hon, aur un men se ek khol jáe, to ninnánawe ko biyábán men chhoekar us khol húl ko, jab tak mil na jáe, dhúndhtá na rahe? 5 Phir jab mil játá hai to wuh khush hokar use kandhe par ufhá letá hai. 6 Aur ghar men pahunchkar, doston aur parausiyon ko bulátá aur kahtá hai, ki Mere sáth khushí karo; kyúñki merí khol húl bher mil gayí. 7 Main tum se kahtá hún, ki Isí tarah ninnánawe rástbázon kí nisbat, jo tauba kí hájat nahín rakhte, ek tauba karnewále gunahgár kí bábat ásmán par ziyáda khushí hogí.

8 Yá kaun aísí 'aurat hai, jis ke pás das dirham hon, aur ek khol jáe, to wuh chirág jalákar ghar men jhárú na de, aur jab tak mil na jáe, koshish se dhúndhtí na rahe? 9 Phir jab mil játá hai, to bahineliyon aur parausínon ko bulákar na kahe, ki Mere sáth khushí karo, kyúñki merá khoyá húa dirham mil gayá? 10 Main tum se kahtá hún, ki Isí tarah ek tauba karnewále gunahgár kí bábat Khudá ke firishton ke sámne khushí hotí hai.

11 Phir us ne kahá, ki Kisí shakhs ke do beté the. 12 Un men se chhote ne báp se kahá, ki Ai báp, mál ká jo hissa mujh ko pahunchtá hai, mujhe de. Us ne apná mál matá unhen bánt diyá. 13 Aur bahut din na guzre, ki chhoté betá apná sab kuchh jama karke, dúr daráz mulk ko rawána húa, aur wahán apná mál badehání meq

urá diyá. 14 Aur jab sab kharch kar chuká, to us mulk men sakht kál pará; aur wuh muhtáj hone lagá. 15 Phir us mulk ke ek bāshinde ke hān jā pará: us ne us ko apne kheton men sūar charāne bhejā. 16 Aur use ārzú thī, ki jo phaliyān sūar khāte the, unhīn se apnā peṭ bhare; magar koī use na detā thā. 17 Phir us ne hosh men ākar kahā, ki Mere bāp ke kitne hī mazdūron ko rotī ifrāt se miltī hai, aur main yahān bhūkā mar rahā hūn! 18 Main uṭkar apne bāp ke pās jāungā, aur us se kahūngā, ki Ai bāp, main āsmān kā aur terī nazar men guṇahgār hūā: 19 ab is lāiq nahīn rahā, ki phir terā beṭā kahlāūn; mujhe apne mazdūron jaisā kar le. 20 Pas wuh uṭkar apne bāp ke pās chālā. Wuh abhī dūr hī thā, ki use dekhkar us ke bāp ko tars āyā, aur daurkar us ko gale lagā liyā, aur bose liye. 21 Bete ne us se kahā, ki Ai bāp, main āsmān kā aur terī nazar men guṇahgār hūā; ab is lāiq nahīn rahā, ki phir terā beṭā kahlāūn. 22 Bāp ne apne naukaron se kahā, ki Achchhe se achchhā jāma jald nikālkar use pahināo; aur us ke hāth men angūthī, aur pānw men jūtī pahināo. 23 Aur pale hūe bachhre ko lākar zabh karo, tāki ham khākar khushī manāen; 24 kyūnki merā yih beṭā murda thā, ab zinda hūā; khoyā hūā thā, ab milā hai. Pas wuh khushī manāne lage. 25 Lekin us kā barā beṭā khet men thā: jab wuh ākar ghar ke nazdīk pahunchā, to gāne bajāne aur nāchne kī āwāz sunī; 26 aur ek naukar ko bulākar daryāft karne lagā, ki Yih kyā ho rahā hai? 27 Us ne us se kahā, Terā bhāī ā gayā hai; aur tere bāp ne palā hūā bachhrā zabh karāyā hai, is liye ki use bhalā changā pāyā. 28 Wuh gusse hūā, aur andar jānā na chāhā; magar us kā bāp bāhar jāke use manāne lagā. 29 Us ne apne bāp se jawāb men kahā, ki Dekh, itne baras se main terī khidmat kartā hūn, aur kabhī terī hukm'udūlī nahīn kī; magar mujhe tū ne kabhī ek bakrī kā bachcha bhī na diyā, ki apne doston ke sāth khushī manātā: 30 lekin jab terā yih beṭā āyā, jis ne terā māl matā' kasbiog men urā diyā, to us ke

liye: tū ne palā hūā bachhrā zabh karāyā. 31 Us ne us se kahā; Beṭā, tū to hamesha mere pās hai, aur jo kuchh merā hai, wuh terā hī hai; 32 lekin khushī manānī aur shād-mān honā munāsib thā, kyūnki terā yih bhāī murda thā, ab zinda hūā; khoyā hūā thā, ab milā hai.

16 Phir us ne shāgirdon se bhī kahā, ki Kisī daulatmand kā ek mukhtār thā; us kī logon ne us se shikāyat kī, ki Yih terā māl urātā hai. 2 Pas us ne us ko bulākar kahā, ki Yih kyā hai, jo main tere haqq men suntā hūn? Apnī mukhtārī kā hisāb de; kyūnki āge ko tū mukhtār nahīn rah saktā. 3 Us mukhtār ne apne jī men kahā, ki Kyā karūn? kyūnki merā mālīk mujh se mukhtārī chhīne letā hai: mittī to mujh se khodī nahīn jātī, aur bhīkh māngne se sharm ātī hai. 4 Main samajh gayā ki kyā karūn, tāki jab mukhtārī se mauqūf ho jāūn, to log mujhe apne gharon men jagah den. 5 Pas us ne apne mālīk ke ek ek qarzdār ko bulākar pahle se pūchhā, ki Tujh par mere mālīk kā kyā ātā hai? 6 Us ne kahā; Sau man tel. Us ne us se kahā, ki Apnī dastāwez le, aur jald baiṭhkar pachās likh de. 7 Phir dūsre se kahā; Tujh par kyā ātā hai? Us ne kahā; Sau man gehūn. Us ne us se kahā, ki Apnī dastāwez lekar assī likh de. 8 Aur mālīk ne beīmān mukhtār kī ta'rīf kī, is liye ki us ne hoshyārī kī thī: kyūnki is jāhān ke farzand apne ham-jinson ke sāth mu'āmalāt men nūr ke farzandon kī nisbat ziyāda hoshyār hain. 9 Aur main tum se kahtā hūn, ki Nārāstī kī daulat se apne liye dost paidā karo; tāki jab wuh jātī rahe, to yih tum ko hamesha ke maskanon men jagah den. 10 Jo thoṛe se thoṛe men diyānatdār hai, wuh bahut men bhī diyānatdār hai, aur jo thoṛe se thoṛe men baddiyānat hai, wuh bahut men bhī baddiyānat hai. 11 Pas jab tum nārāst daulat men diyānatdār na thāhre, to haqīqī daulat kaun tumhāre supurd karegā? 12 Aur agar tum begāne māl men diyānatdār na thāhre, to jo tumhārā apnā hai, use kaun tumhen degā? 13 Koī naukar do mālīkon kī khidmat nahīn kar saktā: kyūnki yā to ek se 'adawat rakkhegā, aur dūsre se mahabbat;

yá ek se milá rahegá, aur dúsre ko chhíz jánegá. Tum Khudá aur dailonon ki khidmat nahin kar sakte.

14 Barisi, jo zardost the, in sab baton ko sunkar use thathhe men upane lage. 15 Us ne un se kahá, ki Tum wuh ho, ki admion ke samne apne ap ko rastbaz thahráte ho; lekin Khudá tumhare dilon ko jántá hai; kyunki jo chiz admion ki nazar men 'alíqadr hai, wuh Khudá ke nazdik makruh hai. 16 Shari'at aur ambiyá Yuhanná tak rahe; us waqt se Khudá ki badshahat ki khushkhabari di jati hai, aur har ek zor markar us men dakhil hota hai. 17 Lekin asman aur zamin ka tal jana shari'at ke ek nuqte ke mit jane se asan hai. 18 Jo koi apni biwi ko chhor kar dusri se biyah kare, wuh zina kartá hai; aur jo shakhs shauhar ki chhor kar hui aurat se biyah kare, wuh bhi zina kartá hai.

19 Ek daultmand tha, jo argawani aur mihin kapre pahinta, aur har roz khushi manata aur shan o shaukat se rahta tha. 20 Aur La'zar nam ek garib, nasuron se bhara hua, us ke darwaze par dala gaya tha. 21 Use arzu thi, ki daultmand ki mez ke jhute se apna pet bhare; balki kutte bhi akar us ke nasur chatte the. 22 Aur aisa hua ki wuh garib mar gaya, aur firishton ne use le jakar Ibrahim ki god men rakh diya; aur daultmand bhi mua, aur dafn hua. 23 Us ne 'alam i arwah ke darmiyan 'azab men muhtala hokar apni ankhen uthain, aur Ibrahim ko dur se dekhá, aur us ki god men La'zar ko. 24 Aur us ne pukarkar kahá, ki Ai bap Ibrahim, mujh par rahm karke La'zar ko bhej, ki apni ungli ka sirá pani men bhigokar meri zabán tar kare; kyunki main is ag men tarapta hun. 25 Ibrahim ne kahá; Betá, yad kar, ki tu apni zindagi men apni achchi chizen le chuka, aur usi tarah La'zar buri chizen; lekin ab wuh yahan tasalli patá hai, aur tu tarapta hai. 26 Aur in sab baton ke siwa, hamare tumhare darmiyan ek bara garha rakha gaya hai, aisa ki jo yahan se tumhari taraf par jana chahen, na ja saken, aur na log udhar se hamari taraf war á sake. 27 Us ne kahá; Pas ai bap, main teri minnat kartá

hun, ki tu use mere bap ke ghar bhej; 28 kyunki mere panch bhai hain; taki wuh un ke samne, in baton ki gawahi de, aisa na ho ki wuh bhi is 'azab ki jagah men aen. 29 Ibrahim ne us se kahá, ki Un ke pas Musá aur ambiyá to hain; un ki sunen. 30 Us ne kahá; Nahin, ai bap Ibrahim; han, agar koi murdon men se un ke pas jae, to wuh tauba karege. 31 Us ne us se kahá, ki Jab wuh Musá aur nabion hi ki nahin sunte, to agar murdon men se koi ji utha, to us ki bhi na manenge.

17 Phir us ne apne shagirdon se kahá; Yih nahin ho saktá, ki thokaren na lage; lekin us par afsos hai, jis ke ba'is se lagen. 2 In chhoton men se ek ko thokar khilane ki banisbat, us shakhs ke liye yih mufid hota, ki chakki ka pat us ke gale men latkaya jata, aur wuh samundar men phenka jata. 3 Khabardar raho; agar tera bhai gunah kare, use malamat kar; agar tauba kare, use mu'af kar. 4 Aur agar wuh ek din men sat dafa tera gunah kare, aur saton dafa tere pas phir akar kahe, ki Tauba kartá hun, to use mu'af kar.

5 Is par rasulon ne Khudawand se kahá; Hamare iman ko barha. 6 Khudawand ne kahá, ki Agar tum men rai ke dane ke barabar bhi iman hota, aur tum is tut ke darakht se kahte, ki Jar se ukhar kar samundar men lag ja, to tumhari mantá. 7 Magar tum men se aisa kaun hai, jis ka naukar hal jotta, ya gallabani kartá ho, aur jab wuh khet se ae, to us se kahe, ki Jald akar khana khane baith? 8 aur yih na kahe, ki Meri khana taiyar kar, aur jab tak main khain pin, kamar bандhkar meri khidmat kar; ba'd us ke tu khud kha pi lena? 9 Kyá wuh is liye us naukar ka ihsan manega, ki us ne un baton ki jin ka hukm hua ta'mil ki? 10 Isi tarah tum bhi, jab un sab baton ki jin ka tumhen hukm hua ta'mil kar chuko, to kaho, ki Ham nikamme naukar hain; jo ham par karna farz tha, wuh kiyá hai.

11 Aur aisa hua, ki Yarusalem ko jate hue wuh Samariya aur Galil ke bich se hokar ja raha tha. 12 Aur ek gawn men dakhil hote waqt, das kohi us ko mile. 13 Unhon ne dur

khare hokar baland awaz se kaha; Ai Yisu', ai sahib, ham par rahm kar. 14 Us ne unhen dekhkar kaha; Jao, apne taq kahinon ko dikhao. Aur aisa hua ki wuh jate jate pak saf ho gaye. 15 Phir un men se ek, yih dekhkar ki main shifa pa gaya, baland awaz se Khuda ki barai karti hua lauta. 16 Aur munh ke bal Yisu' ke panwon par girke us ka shukr karne laga; aur wuh Samari tha. 17 Yisu' ne jawab men kaha, Kyā dason pak saf na hue? Phir wuh nau kahan hain? 18 Kyā siwa is pardesi ke aur na nikle, jo lautkar Khuda ki tamjid karte? 19 Phir us se kaha; Uthkar chala ja; tere iman ne tujhe achchha kiya hai.

20 Jab Farison ne us se puchha, ki Khuda ki badshahat kab aegi? to us ne jawab men un se kaha, ki Khuda ki badshahat zahiri taur par na aegi. 21 Aur log yih na kahenge, ki Dekho, yahan hai, ya Wahan hai! kyunki, dekho, Khuda ki badshahat tumhare darmiyān hai.

22 Us ne shagirdon se kaha; Wuh din aenge, ki tum ko Ibn i A'dam ke dinon men se ek din ke dekhne ki arzu hogi, aur na dekhoge. 23 Aur log tum se kahenge, ki Dekho, wahan hai, ya Dekho, yahan hai; magar tum chale na jana, na un ke piche ho lena. 24 Kyunki jaise bijli asman ki ek taraf se kaundkar dusri taraf chamakti hai, waise hi Ibn i A'dam apne din men zahir hoga. 25 Lekin pahle zarur hai, ki wuh bahut dukh uthae, aur is zamane ke log use radd karen. 26 Aur jaisa Nuh ke dinon men hua tha, isi tarah Ibn i A'dam ke dinon men bhi hoga; 27 ki log khate pite the, aur un men biyah shadi hoti thi, us din tak, ki Nuh kishti par charha, aur tufan ne akar sab ko halak kiya. 28 Aur jaisa Lut ke dinon men hua tha, ki log khate pite, aur kharid o farokht karte, aur darokht lagate, aur ghar banate the; 29 lekin jis din Lut Sodom se nikla, ag aur gandhak ne asman se baraskar sab ko halak kiya; 30 Ibn i A'dam ke zahir hone ke din bhi aisa hi hoga. 31 Us din jo kothi par ho, aur us ka asbab ghar men ho, wuh us ke lene ko na utre; aur isi tarah jo khet men ho, wuh piche ko na laute. 32 Lut ki biwi ko yad rakkho.

33 Jo koi apni jan bachane ki koshish kare, wuh use khoega; aur jo koi use khoe, wuh us ko zinda rakkhega. 34 Main tum se kahti hun, ki Us rat do admi ek charpai par sote hongey; ek le liya jaega, aur dusra chhor diya jaega. 35 Do 'auraton ek saath chakki pisti hongey; ek le li jaegi, aur dusri chhor di jaegi. [36 Do admi khet men hongey; ek le liya jaega, aur dusra chhor diya jaega.] 37 Unhon ne jawab men us se kaha, ki Ai Khudawand, yih kahan hoga? Us ne un se kaha; Jahan murdar hai, wahan gidh bhi jama' hongey.

18 Phir us ne, is garaz se ki har waqt du'a mangte rahnā, aur himmat na harni chahiye, un se yih tamsil kahī, ki 2 Kisi shahr men ek qazi tha; na wuh Khuda se dartā, na admi ki kuchh parwa kartā tha. 3 Aur usi shahr men ek bewa thi, jo us ke pas akar yih kaha karti thi, ki Merā insaf karke mujhe mudda'ī se bachā. 4 Us ne kuchh 'arse tak to na chaha; lekin ba'd is ke apne ji men kaha, ki Go main na Khuda se dartā, aur na admion ki kuchh parwa kartā hun, 5 taubhi is liye ki yih bewa mujhe satati hai, main us ka insaf karunga; aisa na ho ki wuh bar bar akar akhīr ko merā nak men dam karē. 6 Khudawand ne kaha; Suno, ki yih beinsaf qazi kyā kahti hai. 7 Pas kyā Khuda apne barguzidon ka insaf na karega, jo rat din us se faryad karte hain? Aur kyā wuh un ke bare men der karega? 8 Main tum se kahti hun, ki Wuh jald un ka insaf karega; taham jab Ibn i A'dam aega, to kyā zamin par iman paega?

9 Phir us ne ba'z logon se, jo apne par bharosa rakhte the, ki ham rastbaz hain, aur baqi admion ko nachiz jante the, yih tamsil kahī, 10 ki Do shaks haikal men du'a mangne gaye; ek Farisi, dusra mahsul lenewala. 11 Farisi kharā hokar apne ji men yun du'a mangne laga, ki Ai Khuda, main terā shukr kartā hun, ki baqi admion ki tarah zalim, beinsaf, zinakar, ya is mahsul lenewale ki manind nahin hun. 12 Main hafte men do bar roza rakhti, aur apni sari amadani par dahyak lagata hun. 13 Lekin mahsul lenewale ne dur khare hokar itna bhi na chaha, ki asman ki taraf

kahtá utháe; balki chhátí píť píťkar kahá) kí Ai Khudá, mujh gunahgar par rahm kar. 14 Main tum se kahá hun, ki Yih shakhs dúsre kí nisbat rástbáz thahirkar apne ghar gayá: kyúñki jo koi apne ap ko bará banaega, wuh chhotá kiyá jáega; aur jo apne ap ko chhotá banaega, wuh bará kiyá jáega.

15 Phir log apne chhoté bachchon ko bhí us ke pás lane lage, táki wuh un ko chhúe: aur shágirдон ne dekhkar un ko jhirká. 16 Magar Yisú' ne bachchon ko pás bulákar kahá, ki Bachchon ko mere pás áne do, aur unhen mana' na karo; kyúñki Khudá kí bádsháhat aison hí kí hai. 17 Main tum se sach kahtá hun, ki Jo koi Khudá kí bádsháhat ko bachche kí tarah qubúl na kare, wuh us men hargiz dákhil na hogá.

18 Phir kisi sardár ne us se yih suwál kiyá, ki Ai nek ustád, main kyá karún, táki hamesha kí zindagi ká wáris banún? 19 Yisú' ne us se kahá, Tú mujhe kyúñ nek kahtá hai? koi nek nahín, magar ek, ya'ni Khudá. 20 Tú hukmon ko to jántá hai: Ziná na kar, Khún na kar, Chorí na kar, Jhúthí gawáhi na de, Apne báp kí aur man kí 'izzat kar. 21 Us ne kahá; Main ne larakpan se in sab par 'amal kiyá hai. 22 Yisú' ne yih sunkar us se kahá; Abhi tak tujh men ek bát kí kami hai: apná sab kuchh bechkar garíbon ko bán de, tujhe ásmán par khazána milegá: aur ákar mere píchhe ho le. 23 Yih sunkar wuh bahut gamgín huá, kyúñki bará daulatmand thá. 24 Yisú' ne us ko dekhkar kahá, ki Daulatmandon ká Khudá kí bádsháhat men dákhil honá kaisá mushkil hai! 25 Kyúñki unť ká súf ke náke men se nikal jáná is se ásan hai, ki daulatmand Khudá kí bádsháhat men dákhil ho. 26 Sunnewálon ne kahá; To phir kaun naját pá saktá hai? 27 Us ne kahá; Jo insán se nahín ho saktá, wuh Khudá se ho saktá hai. 28 Patras ne kahá; Dekh, ham to apná ghar bár chhorkar tere píchhe ho liye hai. 29 Us ne un se kahá; Main tum se sach kahtá hun, ki aisá koi nahín, jis ne ghar, yá bíwí, yá bháiyon, yá man báp, yá bachchon ko Khudá kí bádsháhat ke wáste chhor diyá ho. 30 aur is za-

máne men kai guná ziyáda na páe, aur ánewále 'álam men hamesha kí zindagi.

31 Phir us ne un bárah ko sáth lekar un se kahá, ki Dekho, ham Yarúshalem ko játe hai, aur jitní báten nabíon kí ma'rifat likhi gayi hai, Ibn i A'dam ke haqq men puri hongí. 32 Kyúñki wuh gairqaumwálon ke hawále kiyá jáega, aur log us ko tháthe men uráenge, aur be'izzat karenge, aur us par thúkenge; 33 aur us ko koré máenge aur qatl karenge; aur wuh tísre din jí uthéga. 34 Lekin unhon ne in men se koi bát na samjhi: aur yih gaul un par poshída rahá, aur in báton ká matlab un kí samajh men na áyá.

35 Jab wuh chalte chalte Yariho ke nazdik pahunchá, to aisá huá ki ek andhá ráh ke kanáre baithá huá bhikh máng rahá thá. 36 Wuh bhí ke jáne kí áwáz sunkar púchhne lagá, ki Yih kyá ho rahá hai? 37 Unhon ne use khabar dí, ki Yisú' Násari já rahá hai. 38 Us ne chillákar kahá; Ai Yisú', Ibn i Dáúd, mujh par rahm kar. 39 Jo áge játe the, wuh us ko dántne lage, ki chup rahe: magar wuh aur bhí chilláya, ki Ai Ibn i Dáúd, mujh par rahm kar. 40 Yisú' ne kharé hokar hukm diyá, ki Us ko mere pás láo. Jab nazdik áyá, to us ne us se yih púchhá; 41 Tú kyá cháhtá hai, ki main tere liye karún? Us ne kahá; Ai Khudáwand, yih kí main bíná ho jáún. 42 Yisú' ne us se kahá; Bíná ho já; tere ímán ne tujhe achchhá kiyá. 43 Wuh usí dam bíná ho gayá, aur Khudá kí bará kartá huá us ke píchhe ho liyá. Aur sab logon ne dekhkar Khudá kí hamd kí.

19 Wuh Yariho men dákhil hokar já rahá thá. 2 Aur dekho, Zakkái nám ek ádmí thá jo mahsúl lenewálon ká sardár aur daulatmand thá. 3 Wuh Yisú' ke dekhne kí koshish kartá thá, ki kaun sa hai: lekin bhí ek sabab dekh na saktá thá, is liye ki us ká qadd chhotá thá. 4 Pas use dekhne ke liye áge daurkar ek gúlar ke per par charh gayá; kyúñki wuh usí ráh se jáne ko thá. 5 Jab Yisú' us jagah pahunchá, to úpar nigáh karke us se kahá; Ai Zakkái, jald utar á; kyúñki áj mujhe tere ghar rabná

zarúr hai. 6 Wuh jald utarke us ko khushi se apne ghar le gayá. 7 Jab logon ne yih dekhá, to sab burburákar kahne lage, ki Wuh to ek gunahgár shakhs ke hán já utrá. 8 Aur Zakkái ne khare hokar Khudá-wand se kahá; Ai Khudáwand, dekh, main apná ádhá mál garibon ko detá hún; aur agar kisi ká kuchh náhaqq le liyá hai, to us ko chāuguná adá kartá hún. 9 Yisú' ne us se kahá, ki A'j is ghar men naját áí hai, is liye ki yih bhí Ibráhím ká betá hai. 10 Kyúnki Ibn i A'dam khoe hūn ko dhūndhne aur naját देने áyá hai.

11 Jab wuh in báton ke sun rahe the, to us ne ek tamsíl bhí kahí, is liye ki Yarúshalem ke nazdík thá, aur wuh gumán karte the, ki Khudá ki bádsháhat abhí zahir húa cháhí hai. 12 Pas us ne kahá, ki Ek amír dūr daráz mulk ko chálá, táki bádsháhi hásil karke phir áe. 13 Us ne apne naukaron men se das ko bulákar unhen das ashrafián dín, aur un se kahá, ki Mere wápas áne tak len den karná. 14 Lekin us ke sháhr ke ádmí us se 'adawat rakhte the, aur us ke píchhe elchion kí zabáni kahlá bhejá, ki Ham nahín cháhí, ki yih ham par bádsháhi kare. 15 Jab wuh bádsháhi hásil karke phir áyá, to áisá húa ki un naukaron ko bulá bhejá, jinhen rupaya diyá thá, táki ma'lúm kare, ki unhon ne len den se kyá kyá kamáyá. 16 Pahle ne házir hokar kahá; Ai khudáwand, terí ashrafi se das ashrafián paidá hún. 17 Us ne us se kahá; Ai achche naukar, shábásh! is liye ki tú niháyat thore men diyánatdár niklá, ab tú das shahron par ikhtiyár rakh. 18 Dústre ne ákar kahá; Ai khudáwand, terí ashrafi se páñch ashrafián paidá hún. 19 Us ne us se bhí kahá, ki Tú bhí páñch shahron ká hákim ho. 20 Tísre ne ákar kahá; Ai khudáwand, dekh, terí ashrafi yih hai jis ko main ne rúmál men bándh rakhá: 21 kyúnki main tujh se dartá thá, is liye ki tú saht ádmí hai; jo tú ne nahín rakkhá, use uthá letá hai, aur jo tú ne nahín boyá, use káttá hai. 22 Us ne us se kahá; Ai shaír naukar, main tujh ko tere hí munh se mulzim thahrátá hún. Tú mujhe jántá thá ki saht ádmí hún, aur jo

main ne nahín rakkhá use uthá letá, aur jo nahín boyá, use káttá hún; 23 phir tú ne merá rupaya sáhúkar ke hán kyún na rakh diyá, táki main ákar use súd samet le letá? 24 Aur us ne un se kahá jo pás khare the, ki Wuh ashrafi us se le lo, aur das ashrafiwále ko de do. 25 (Unhon ne us se kahá; Ai khudáwand, us ke pás das ashrafián to hain.) 26 Main tum se kahtá hún, ki Jis ke pás hai, us ko diyá jáegá; aur jis ke pás nahín, us se wuh bhí le liyá jáegá, jo us ke pás hai. 27 Magar mere un dushmanon ko, jinhon ne na cháhá thá ki main un par bádsháhi karún, yahán lákar mere samne qatl karo.

28 Yih báton kahkar wuh Yarúshalem kí taraf un ke áge áge chálá.

29 Jab wuh us pahár par jo Zaitún ká kahlátá hai Baitfage aur Bait'aniyyáh ke nazdík pahunchá, to áisá húa ki us ne shágirdon men se do ko yih kahkar bhejá, 30 ki Samne ke gágw men jáo, aur us men dákhil hote hí ek gadhí ká bachcha bandhá húa milegá, jis par kabhi koi ádmí sawár nahín húa: use khol láo. 31 Aur agar koi tum se púchhe, ki Kyún kholte ho? to yún kah dená, ki Khudáwand ko darkár hai. 32 Pas jo bheje gaye the, unhon ne jákar, jáisá us ne un se kahá thá, waisá hí páyá. 33 Jab gadhí ke bachche ko khol rahe the, to us ke málikon ne un se kahá, ki Is bachche ko kyún kholte ho? 34 Unhon ne kahá, ki Khudáwand ko darkár hai. 35 Wuh us ko Yisú' ke pás le áe, aur apne kapre us bachche par dálkar Yisú' ko sawár kiyá. 36 Jab já rahá thá, to wuh apne kapre ráh men bichháte játe the. 37 Aur jab wuh sháhr ke nazdík, Zaitún ke pahár ke utár par pahunchá, to shágirdon kí sári jamá'at un sab mujizon ke sabab, jo unhon ne dekhe the, khush hokar baland áwáz se Khudá kí hamd karne lagi. 38 ki Mubárah hai wuh bádsháh, jo Khudáwand ke nám par átá hai; ásmán par sulh, aur 'alam i bálá par jalál! 39 Bhí men se ba'z Farisíon ne us se kahá, ki Ai ustád, apne shágirdon ko dánt de. 40 Us ne jawáb men kahá; Main tum se kahtá hún, ki agar yih chup rahen, to patthar chillá uthenge.

41. Jab nazdik ákar shahr ko dekhá, to us par royá, aur kahá; 42 Kásh ki tú apne isí din men salámatí ki háten jántá! magar ab wuh terí ánkhoñ se chhip gayí haiñ. 43 Kyúñki wuh din tujh par áenge, ki tere dushman tere gird morcha bándhakar tujhe gher lenge, aur har taraf se tang karenge, 44 aur tujh ko, aur tere bachchoñ ko jo tujh men haiñ, zamín par de pañ-kenge; aur tujh men kisi patthar par patthar báqí na chhorenge; is liye ki tú ne us waqt ko na pahcháñá, jab tujh par nigáh kí gayí.

45 Phir wuh haikal men jákar bechnewáloñ ko nikálne lagá, 46 aur un se kahá; Likhá hai, ki Merá ghar du'á ká ghar hogá; magar tum ne us ko dákuññ kí khoh baná diyá.

47 Aur wuh har roz haikal men ta'lim detá thá. Magar sardár káhin aur faqíh aur qaum ke rais us ke halák karne kí koshish men the. 48 Lekin koí tadbír na nikál sake, ki yih kís tarah karen; kyúñki sab log bare shauq se us kí sunte the.

20 Un dinon men ek roz aisá húa, ki jab wuh haikal men logon ko ta'lim aur khush-khabarí de rahá thá, to sardár káhin aur faqíh buzurgon ke sáth us ke pás á kharé hue; 2 aur kahne lage, kí Hamen batá, tú in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hai, yá kaun hai jis ne tujh ko yih ikhtiyár diyá hai? 3 Us ne jawáb men un se kahá, ki Main bhí tum se ek bát púchhtá hún; mujhe batáo: 4 Yuhanná ká bapismá ásmán kí taraf se thá, yá insán kí taraf se? 5 Unhon ne ápas men saláh kí, ki Agar ham kahen, A'smán kí taraf se, to wuh kahegá; Tum ne kyün us ká yaqín na kiyá? 6 Aur agar kahen, ki Insán kí taraf se, to sab log ham ko sangsár karenge; kyúñki unhen yaqín hai, ki Yuhanná nabí thá. 7 Pas unhon ne jawáb diyá; Ham nahín jánte, ki kís kí taraf se thá. 8 Yisú' ne un se kahá; Main bhí tumhen nahín batátá, ki in kámon ko kis ikhtiyár se kartá hún.

9 Phir us ne logon se yih tamsíl kahní shuru' kí, ki Ek shakhs ne angúrí bág lagákar bágbanon ko theke par diyá, aur ek bañí muddat

ke liye pades chalá gayá. 10 Aur phal ke mausim par us ne ek naukar bágbanon ke pás bhejá, táki wuh bág ke phal ká hissa use den; lekin bágbanon ne us ko pitkar kháli háth lautá diyá. 11 Phir us ne ek áur naukar bhejá; unhon ne us ko bhí pitkar aur be'izzat karke kháli háth lautá diyá. 12 Phir us ne tísrá bhejá; unhon ne us ko bhí zakhmí karke nikál diyá. 13 Is par bág ke málik ne kahá, ki Kyá karún? Main apne piyáre bete ko bhejúngá: sháyad us ká liház karen. 14 Jab bágbanon ne use dekhá, to ápas men saláh karke kahá, ki Yihí wáris hai: ise qatl karen, ki mírás hamári ho jáe. 15 Pas us ko bág ke báhar nikálkar qatl kiyá. Ab bág ká málik un ke sáth kyá karegá? 16 Wuh ákar un bágbanon ko halák karegá, aur bág auron ko de degá. Unhon ne yih sunkar kahá; Khudá na kare. 17 Us ne un kí taraf dekhkar kahá; Phir yih kyá likhá hai, kí

Jis patthar ko mi'maron ne radd kiyá,

Wuhí kone ke sire ká patthar ho gayá?

18 Jo koí us patthar par giregá, us ke tukre tukre ho jáenge; lekin jis par wuh giregá, use pís dálegá.

19 Usí gharí faqíh aur sardár káhinon ne us ke pakañne kí koshish kí; magar logon se dare, kyúñki wuh samajh gaye the, ki us ne yih tamsíl ham par kahí. 20 Aur wuh us kí ták men lage, aur jásus bheje, ki rástbáz bankar us kí koí bát pakren, táki us ko hákim ke qabze aur ikhtiyár men de den. 21 Unhon ne us se yih suwál kiyá, ki Ai ustád, ham jánte haiñ ki terá kalám aur ta'lim durust hai, aur tú kisi kí tarafdárá nahín kartá, balki sachcháí se Khudá kí ráh kí ta'lim detá hai; 22 hamen Qaisar ko khiráj dená rawá hai, yá nahín? 23 Us ne un kí makkári ma'lüm karke un se kahá; 24 Ek dínár mujhe dikháo. Us par kís kí surát aur nám hai? Unhon ne kahá; Qaisar ká. 25 Us ne un se kahá; Pas jo Qaisar ká hai, Qaisar ko, aur jo Khudá ká hai, Khudá ko adá karo. 26 Wuh logon ke sámne us qaul ko pakañ na sake, balki us ke jawáb se ta'ajjub karke chup ho rahe.

27 Phir Sadūqī jo kahte hain, ki qiyāmat hai hī nahīn, un men se ba'z ne us ke pās ākar yih suwāl kiyā, ki 28 Al' ustād. Mūsā ne hamāre liye likhā hai, ki agar kisī kā biyāhā hūā bhāī beaulād mar jāe, to us kā bhāī us ki bīwi ko kar le, aur apne bhāī ke liye nāsī paidā kare. 29 Chunānchī sāt bhāī the: pahle ne bīwi ki, aur beaulād mar gayā. 30 Phir dūsre ne use liyā, aur tīsre ne bhī; 31 isī tarah sāton beaulād mar gaye. 32 A'khir ko wuh 'aurat bhī mar gayī. 33 Pas qiyāmat men wuh 'aurat un men se kis ki bīwi hogī? kyūnki wuh sāton ki bīwi banī thī. 34 Yisū' ne un se kahā, ki Is jahān ke farzand-ōn men to biyāh shādī hotī hai; 35 lekin jo log is lāiq thahenge, ki us jahān ko hāsīl karen, aur murd-ōn men se jī ūthēn, un men biyāh shādī na hogī; 36 kyūnki wuh phir marne ke bhī nahīn, is liye ki firisht-ōn ke barābar honge; aur qiyāmat ke farzand hokar Khudā ke bhī farzand honge. 37 Lekin is bāt ko ki murde jī ūthe hain, Mūsā ne bhī Jhārī ke zikr men zāhīr kiyā hai; chunānchī wuh Khudāwand ko Ibrāhīm kā Khudā aur Izhāq kā Khudā aur Ya'qūb kā Khudā kahtā hai. 38 Lekin Khudā murdōn kā Khudā nahīn, balkī zindōn kā hai; kyūnki us ke nazdīk sab zinda hain. 39 Tab ba'z faqīhon ne jawāb men us se kahā, ki Al' ustād, tū ne khūb farmāyā. 40 Kyūnki un ko us se phir koi suwāl karne ki jur'at na hūī.

41 Phir us ne un se kahā; Masīh ko kis tarah Dāūd kā beṭā kahte hain? 42 Dāūd to Zabūr men āp kahtā hai, ki

Khudāwand ne mere Khudā-
wand se kahā;

Merī dahinī taraf baith,

43 Jab tak main tere dushmanōn
ko tere pārwōn tale ki chauki
na kar dūn.

44 Pas Dāūd to use Khudāwand
kahtā hai, phir wuh us kā beṭā
kyūnkar thahrā?

45 Jab sab log sun rahe the, to
us ne apne shāgirdōn se kahā, 46 ki
Faqīhon se khabardār rahnā, jo
lambe lambe jāme pahīnkar phirne
kā shauq rakhte hain, aur bazarōn
men salām, aur 'ibādatkhānōn men

a'lā darje ki kursīān, aur ziyāfatōn
men sadrīshīnī pasand karte hain.
47 Wuh bewa 'auratōn ke gharōn
ko dabā baithte hain, aur dikhāwe
ke liye namāz ko tūl dete hain;
inhen ziyāda sazā hogī.

21 Phir us ne ānkh ūthākar un
daulatmandōn ko dekhā, jo
apnī nazrōn ke rupaye haikal
ke khazāne men dāl rahe the;
2 aur ek kangāl bewa ko bhī us men
do damriyān dālte dekhā. 3 Is par
us ne kahā; Main tum se sach
kahtā hūn, ki is kangāl bewa ne
sab se ziyāda dālā; 4 kyūnki un
sab ne to apne māl ki bahutāt se
nazr kā chandā dālā: magar is
ne apnī nādārī ki hālat men jitnī
rozī us ke pās thī, sab dāl dī.

5 Aur jab ba'z log haikal ki bābat
kah rahe the, ki wuh nafīs pattharōn
aur nazr ki hūī chizon se ārāsta hai,
to us ne kahā; 6 Wuh din āenge,
ki in chizon men se, jo tum dekhte
hō, yahān kisī patthar par patthar
bāqī na rahēgā, jo girāyā na jāe.
7 Unhōn ne us se pūchhā, ki Al'
ustād, phir yih bāten kab hongī?
aur jab wuh hone ko hōn, us waqt kā
kyā nishān hai? 8 Us ne kahā;
Khabardār, gumrah na honā; kyūnki
bahutere mere nām se āenge, aur
kahenge, ki Wuh main hī hūn;
aur yih bhī, ki Waqt nazdīk ā pa-
hunchā hai: tum un ke piche na
chale jānā. 9 Aur jab laṭāiyōn aur
fasādōn ki afwāhen suno, to ghābrā
na jānā; kyūnki un kā pahle waqt
honā zarūr hai; lekin us waqt fauran
khātima na hogā.

10 Phir us ne un se kahā, ki Qaum
par qaum, aur bādshāhat par bād-
shāhat chārhāī karēgī. 11 Aur bare
bare bhaunchāl āenge, aur jā jā
kāl aur marī parēgī; aur āsmān
par barī barī dahshatnāk bāten
aur nishānīān zāhīr hongī. 12 Lekin
in sab bāton se pahle wuh mere nām
ke sabab tumhen pakrenge, aur
satāenge, aur 'ibādatkhānōn ki 'adā-
lat ke hawāle karenge, aur qaid-
khānōn men dālwaenge, aur bād-
shāhōn aur hākīmōn ke sāmne hāzīr
karenge. 13 Aur yih tumhāre ga-
wāhī dene kā mauqa' hogā. 14 Pas
apne dil men thān rakkho, ki ham
pahle se fikr na karenge, ki kyā
jawāb den. 15 Kyūnki main tum-
hen aisi zabān aur hikmat dūngā, ki

tumhára koí muḡhálif sámná karne yá khiláf kahne ká maqdúr na rakkhegá. 16 Aur tumhen mán báp, aur bhái, aur rishtadár, aur dost bhí paktarwáenge; balki wuh tum men se ba'z ko marwá dálenge. 17 Aur mere nám ke sabab sab log tum se adawat rakkhenge. 18 Lekin tumhára sir ká ek bál bhí biká na hogá. 19 Apne sabr se tum apní jánen kacháe rakkhoge.

20 Phir jab tum Yarúshalem ko faujon se ghirá huá dekho, to ján lená, ki us ká ujar jáná nazdík hai. 21 Us waqt jo Yahúdiya men hog, paharon par bhág jáen, aur jo Yarúshalem ke andar hog, báhar nikal jáen; aur jo díhát men hog, shahr men na jáen. 22 Kyúнки yih intiqám ke dín hongé, jin men sab báten, jo likhí hain, púrí ho jáengi. 23 Un par afsos hai jo un dínon men hámila hog, aur jo dúdh piláti hog! kyúнки mulk men barí musibat aur is qaum par gazab hogá. 24 Aur wuh talwár ká luqma ho jáenge, aur asír hokar sab qaumon men pahuncháe jáenge, aur jab tak gairqaumon ki m'ád púrí na ho, Yarúshalem gairqaumon se pámal hotí rahegi. 25 Aur sítaj aur chánd aur sitáron men nishán záhir hongé, aur zamín par qaumon ko taklíf hogí; kyúнки wuh samundár aur us kí lahron ke shor se ghabrá jáengi. 26 Aur dar ke máre aur zamín par ánewáli baláon kí ráh dekhte dekhte logon kí ján men ján na rahegi; is liye kí ásmán kí quwaten hiláí jáengi. 27 Us waqt log Ibn i A'dám ko qudrat aur bare jalál ke sáth bádál men áte dekhenge. 28 Aur jab yih báten hone lagen, to sídhe hokar sir úpar útháná; is liye kí tumhári maḡhlási nazdík hogí.

29 Aur us ne un se ek támsíl kahí, kí Anjír ke darakht aur sab darakhton ko dekho. 30 Jophín un men konpaleñ nikaltí hain, tum dekhkar ap lí jáni lete ho, kí ab garmi nazdík hai. 31 Isí tarah jab tum in báton ko hote dekho, to ján lo, kí Khudá kí bádsháhát nazdík hai. 32 Main tum se sach kahtá hún, kí jab tak yih sab báten na ho len, yih nasil hargiz tamám na hogí. 33 A'smán aur zamín tal jáenge, lekin meri báten hargiz na talengi

34 Pas khabardár raho; aisa ho ki tumháre díl khumar, aur na shebázi, aur is zindagi kí fikron se sust ho jáen, aur wuh dín tum par phande kí tarah nágahán á pare. 35 Kyúнки jitne log tamám rá e zamín par maujúd hongé, un sab par wuh isí tarah á paregá. 36 Pas har waqt jágte aur du'á mángte raho, táki tum ko in sab honewáli báton se bachne, aur Ibn i A'dám ke huzúr khare hone ká maqdús ho.

37 Aur wuh har roz haikal men ta'lím detá thá; aur ráat ko báhar jáke us pahár par rahá kartá thá, jo Zaitún ká kahlátá hai. 38 Aur subh sawere sab log us kí báten sunne ko haikal men us ke pás áyá karte the.

22 Aur 'I'd i Fatír, jis ko 'I'd i Fasah kahte hain, nazdík thá. 2 Aur sardár káhin aur faqih mauqa' dhúndh rahe the kí use kis tarah már dálen, kyúнки logon se dharte the.

3 Aur Shaitán Yahúdáh men sam-áya, jo Iskariyotí kahlátá, aur un bárah men shumár kiyá játa thá. 4 Us ne jákar sardár káhinon aur sipáhion ke sardáron se salah kí, kí us ko kis tarah un ke hawále kare. 5 Wuh khush hue, aur use rupaye dene ká iqrár kiyá. 6 Us ne mán liya, aur mauqa' dhúndhne lagá, kí use bagair hangáme ke un ke hawále kará de.

7 Aur 'I'd i Fatír ká dín áya, jis men Fasah zabh karná farz thá. 8 Aur Yisú' ne Patras aur Yúhanná ko yih kahkar bhejá, kí jákar ham-máre kháne ke liye fasah taiyár karó. 9 Unhon ne us se kahá; Tú kahán cháhtá hai, kí ham taiyár karen? 10 Us ne un se kahá; Dekho, shahr men dákhil hote hí tumhen ek ádmí pání ká ghará liye hue milegá; jis ghar men wuh jáe, us ke píchhe chale jáná. 11 Aur ghar ke málik se kahná, kí Ustád tujh se kahtá hai; Wuh mihmán-khána kahán hai, jis men apne shágirdon ke sáth Fasah kháun? 12 Wuh tumhen ek bará bálákhána árásta kiyá huá dikháegá: wahin taiyári karná. 13 Unhon ne jákar, jaisá us ne un se kahá thá waisá hí páya, aur Fasah taiyár kiyá.

14 Jab waqt ho gaya, to wuh khána kháne baithá, aur rasúl us ke sáth baithé. 15 Us ne un se kahá;

Mujhe barī arzū thī, ki dukh sahne se pahle yih Fasah tumhāre sāth khāūn; 16 kyūnki main tum se kahtā hūn, ki Use kabhī na khāūngā, jab tak wuh Khudā ki bādshāhat men pūrā na ho. 17 Phir us ne piyāla lekar shukr kiyā, aur kahā, ki Is ko lekar āpas men bānt lo: 18 kyūnki main tum se kahtā hūn, ki Angūr kā shīra ab se kabhī na piūngā, jab tak Khudā ki bādshāhat na ā le. 19 Phir us ne rotī lī, aur shukr karke torī, aur yih kahkar un ko dī, ki Yih merā badan hai, jo tumhāre wāste diyā jātā hai: merī yādgārī ke liye yihī kiyā karo. 20 Aur isī tarah khāne ke ba'd piyāla yih kahkar diyā, ki Yih piyāla mere us khūn men nayā 'ahd hai, jo tumhāre wāste bahāyā jātā hai. 21 Magar dekho, mere pakarwānē-wāle kā hāth mere sāth mez par hai. 22 Kyūnki Ibn i A'dam to, jaisā us ke wāste muqarrar hai, jātā hī hai; magar us shakhs par afsos hai, jis ke wasile se wuh pakarwāyā jātā hai! 23 Is par wuh āpas men pūchhne lage, ki Ham men se kaun hai, jo yih kām karegā?

24 Aur un men yih takrār bhī hūī, ki Ham men se kaun barā samjhā jātā hai? 25 Us ne un se kahā, ki Gairqaumon ke bādshāh un par hukumat chālāte hai; aur jo un par ikhtiyār rakhte hai, Khudāwand i ni'mat kahlāte hai. 26 Magar tum aise na honā; balki jo tum men barā hai, wuh chhoṭe kī mānind, aur jo sardār hai, wuh khidmat karnewāle kī mānind bane. 27 Kyūnki barā kaun hai; wuh jo khānā khāne baiṭhā, yā wuh jo khidmat kartā hai? kyā wuh nahīn, jo khānā khāne baiṭhā hai? Lekin main tumhāre darmiyān khidmat karnewāle kī mānind hūn. 28 Magar tum wuh ho, jo merī āzmāishon men barābar mere sāth rahe. 29 Aur jaise mere Bāp ne mere liye ek bādshāhat muqarrar kī hai, main bhī tumhāre liye muqarrar kartā hūn, 30 tāki merī bādshāhat men merī mez par khāo piyo; balki tum takhton par baiṭhkar Isrāīl ke bārah qabilon kā insāf karoge. 31 Shama'un, Shama'un, dekh, Shaitān ne tum logon ko māng liyā, tāki gehūn kī tarah phatke; 32 lekin main ne tere liye du'ā māngī, ki

terā imān jātā na rahe: aur jab tū rujū' kare, to apne bhāiyon ko mazbūt karnā. 33 Us ne us se kahā; Ai Khudāwand, tere sāth main qaid hone, balki marne ko bhī taiyār hūn. 34 Us ne kahā; Ai Patras, main tujh se kahtā hūn, ki āj murg bāng na degā, jab tak tū tīn bār merā inkār na kar legā, ki Main use nahīn jāntā.

35 Phir us ne un se kahā, ki Jab main ne tumhen baṭue, aur jhōlī, aur jūti bagair bhejā thā, kyā tum kisī chīz ke muhtāj rahe the? Unhon ne kahā; Kisī chīz ke nahīn. 36 Us ne un se kahā, Magar ab jis ke pās baṭuā ho, wuh use le, aur isī tarah jhōlī bhī; aur jis ke pās na ho, wuh apnī poshāk bechkar talwār kharīde. 37 Kyūnki main tum se kahtā hūn, ki yih jo likhā hai, ki Wuh bādkaron men ginā gayā, us kā mere haqq men pūrā honā zarūr hai; is liye ki jo kuchh mujh se nisbat rakhtā hai, wuh pūrā honā hai. 38 Unhon ne kahā; Ai Khudāwand, dekh, yahān do talwāren hai. Us ne un se kahā; Bahut hai.

39 Phir wuh nikalkar apne dastūr ke muwāfiq Zaitūn ke pahār ko gayā, aur shāgird us ke pīchhe ho liye. 40 Aur us jagah pahunchkar us ne un se kahā; Du'ā māngo, ki āzmāish men na paro. 41 Aur wuh un se bamushkil alag hokar koī patthar ke ṭappe āge barhā, aur ghuṭne ṭekkar yūn du'ā māngne lagā, ki 42 Ai Bāp, agar tū chāhe, to yih piyāla mujh se haṭā le; tāham merī marzī nahīn, balki terī hī marzī pūrī ho. 43 Aur āsmān se ek firishta us ko dikhāī diyā; wuh use taqwīyat detā thā. 44 Phir wuh saḥt pareshānī men mubtalā hokar aur bhī dilsozī se du'ā māngne lagā; aur us kā pasīna goyā khūn kī barī barī būndon hokar zamīn par ṭapaktā thā. 45 Jab du'ā se uṭhkar shāgirdon ke pās āyā, to unhen gam ke māre sote pāyā; 46 aur un se kahā; Tum sote kyūn ho? uṭhkar du'ā māngo, tāki āzmāish men na paro.

47 Wuh yih kah hī rahā thā, ki dekho ek bhīr āī, aur un bārah men se wuh jis kā nām Yahūdāh thā un ke āge āge thā. Wuh Yisū' ke pās āyā, ki us kā bosa le. 48 Yisū' ne us se kahā, ki Ai Yahūdāh, kyā tū bosa lekar Ibn i A'dam ko pakar-

watá hai? 49 Jab us ke sáthiyon ne ma'áam kiyá, ki kyá honewálá hai, to kahá; Ai Khudáwand, kyá ham talwár chaláen? 50 Aur un men se ek ne sardár káhin ke naukar par chalákar us ká dahiná kán urá diyá. 51 Yisú' ne jawáb men kahá; Itne par kifáyat karo: aur us ke kán ko chhúkar us ko achchhá kiyá. 52 Phir Yisú' ne sardár káhinon, aur haikal ke sardáron, aur buzurgon se, jo us par charh áe the, kahá; Kyá tum mujhe dákú jánkar talwáren aur láthiyán lekar nikle ho? 53 Jab main har roz haikal men tumbáre sáth thá, to tum ne mujh par háth na dálá; lekin yih tumbári gharí, aur táriki ká ikhtiyár hai.

54 Phir wuh use pakaarke le chale, aur sardár káhin ke ghar men le gaye. Aur Patras fásile par us ke píchhe píchhe játá thá. 55 Aur jab unhon ne sahn ke bích men ág jalá, aur milkar baithé, to Patras un ke bích men baith gayá. 56 Ek laundí ne use ág kí raushní men baithá húa dekhkar us par khúb nigáh kí aur kahá; Yih bhí us ke sáth thá. 57 Magar us ne yih kahke inkár kiyá, ki Ai 'aurat, main use nahín jántá. 58 Thorí der ke ba'd koí áur use dekhkar bolá, ki Tú bhí unhin men se hai. Patras ne kahá; Miyán, main nahín hún. 59 Koí ghanche bhar ke ba'd ek áur shakhs yaqíni taur se kahne lagá, ki Yih ádmí beshakk us ke sáth thá; kyúнки Galíli hai. 60 Patras ne kahá, Miyán, main nahín jántá tú kyá kahtá hai. Wuh kah hí rahá thá, ki usí dam murg ne báng dí. 61 Aur Khudáwand ne phirkar Patras kí taraf dekhá. Aur Patras ko Khudáwand kí wuh bát yád áí, jo us se kahí thí, ki A'j murg ke báng dene se pahle tú tin bár merá inkár karegá. 62 Aur wuh báhar jáke zár zár royá.

63 Aur jo ádmí Yisú' ko pakre hue the, us ko tháthe men uráte aur márte the. 64 Aur us kí ánkhen band karke us se yih kahkar púchhte the; Nubuwwat se batá, kis ne tujh ko mará? 65 Aur unhon ne ta'ne se áur bhí bahut sí báten us ke khiláf kahín.

66 Jab din húa, to sardár káhin aur faqíh, ya'ní qaum ke buzurgon

kí majlis jama' húi: aur unhon ne use apní sadr 'adálat men le jákar kahá; 67 Agar tú Masíh hai, to ham se kah de. Us ne un se kahá; Agar main tum se kahún, to yaqín ná karoge; 68 aur agar púchhún, to jawáb na doge. 69 Lekin ab se Ibn i A'dam gádir i mutlaq Khudá kí dahíní taraf baithá rahegá. 70 Is par un sab ne kahá; Pas kyá tú Khudá ká Betá hai? Us ne un se kahá; Tum khud kahte ho, kyúнки main hún. 71 Unhon ne kahá; Ab hamen gawáhi kí kyá hájat rahí? kyúнки ham ne khud usí ke munh se sun liyá hai.

23 Phir un kí sári jamá'at uthkar use Pílátus ke pás le gayí. 2 Aur unhon ne us par ilzám lagána shurú' kiyá, ki Ise ham ne apní qaum ko bahkate, aur Qaisar ko khiráj dene se mana' karte, aur apne áp ko Masíh bádsháh kahte payá. 3 Pílátus ne us se púchhá; Kyá tu Yahúdíon ká Bádsháh hai? Us ne us ke jawáb men kahá; Tú khud kahtá hai. 4 Pílátus ne sardár káhinon aur 'ámm logon se kahá, ki Main is shakhs men kuchh qusúr nahín pá-tá. 5 Magar wuh áur bhí zor dekar kahne lage, ki Yih tamám Yahú-diyá men, balki Galíli se lekar yahán tak, logon ko síkhá síkhákar ubhártá hai. 6 Yih sunkar Pílátus ne púchhá; Kyá yih ádmí Galíli hai? 7 Aur yih ma'lúm karke ki Herodes kí 'amaldári ká hai, use Herodes ke pás bhejá, ki wuh bhí un dinon Yarúshalem men thá.

8 Herodes Yisú' ko dekhkar bahut khush húa; kyúнки muddat se us ke dekhne ká mushtáq thá, is liye ki us ká hál suná thá, aur us ká koí mu'jiza dekhne ká ummedwár thá. 9 Aur wuh us se bahuterí báten púchhtá rahá, magar us ne use kuchh jawáb na diyá. 10 Aur sardár káhin aur faqíh khare hue zor shor se us par ilzám lagáte rahe. 11 Phir Herodes ne apne sipáhon samet use zakíl kiyá, aur tháthe men uráyá, aur chamakdár poshák pahínákar us ko Pílátus ke pás wápas bhejá. 12 Aur usí din Herodes aur Pílátus ápas men dost ho gaye, kyúнки pahle un men dushmaní thí.

13 Phir Pílátus ne sardár káhinon, aur sardáron, aur 'ámm logon ko jama' karke 14 un se kahá, ki Tum

is shakhs ko logon ká bahkánewalá thabráke mere pás láe ho; aur dekho, main ne tumháre sámne hí us kí tahqíqát kí, magar jin báton ká ílzám tum us par lagáte ho, un kí nisbat na main ne us men kuchh qusúr páyá, 15 Na Herodes ne, kyúñki us ne use hamáre pás wápas bhejá hai; aur, dekho, us se koí aísá fi'l nahín húa, ki wuh qatl ke láiq thahrtá. 16 Pas main us ko piṭwákar chhore detá hún. [17 Use har 'id men zarúr thá kí kisi ko un ke wáste chhor de.] 18 Sab milkar chillá uthe, ki Ise le já, aur hamári khátir Bar Abbá ko chhor de. 19 (Yih kisi bagáwat ke bá'is, jo shahr men hui thá, aur khún karne ke sabab qaid men dála gaya thá.) 20 Magar Pílátus ne Yisú' ke chhorne ke iráde se phir un se kahá. 21 Lekin wuh chillákar bole, ki Is ko salíb de, salíb. 22 Us ne tísrí bár un se kahá; Kyúñ? is ne kyá burái kí hai? main ne is men qatl kí koí wajh nahín pái: pas main ise piṭwákar chhore detá hún. 23 Magar wuh chillá chillákar sír hote rahe, ki use salíb dí jáe. Aur un ká chilláná kárgar húa. 24 Pas Pílátus ne hukm diyá, ki un kí darkhwást ke muwáfiq ho. 25 Aur jo shakhs bagáwat aur khún karne ke sabab qaid men pará thá, aur jise unhon ne mángá thá, use chhor diyá; magar Yisú' ko un kí marzi ke muwáfiq sipáhíon ke hawále kiyá.

26 Aur jab us ko liye játe the, to unhon ne Shama'ún nám ek Kurení ko, jo dibát se átá thá, pakarke salíb us par rakh dí, ki Yisú' ke píchhe píchhe le chale.

27 Aur logon kí ek barí bhír, aur bahut sí 'auraten, jo us ke wáste rotí pítti thín, us ke píchhe píchhe chaln. 28 Yisú' ne un kí taráf phirke kahá, ki Ai Yarúshalem kí beṭiyo, mere liye na roo, balki apne aur apne bachchon ke liye roo. 29 Kyúñki dekho, wuh din áte hain, jin men kahenge; Mubáarak hain bánjhen, aur wuh peṭ jo na jane, aur wuh chhátíyan jinhon ne dúdh na pílayá. 30 Us waqt paháron se kahná shurú' karenge, ki Ham par gir paṛo; aur filon se, ki Hamen chhipá lo. 31 Kyúñki jab hare darakht ke sáth aísá karte hain, to súkhe ke sáth kyá kuchh na kiyá jáegá?

32 Aur wuh do áur ádmíon ko bhí, jo badkár the, liye játe the, ki us ke sáth qatl kiyé jáen.

33 Jab wuh us jagah par pahunché, jise Khopri kahte hain, to wahan use salíb dí, aur badkaron ko bhí, ek ko dahiní aur dúsre ko báln taráf. 34 Yisú' ne kahá; Ai Báp, in ko mu'áf kar; kyúñki yih jánte nahín, ki kyá karte hain. Aur unhon ne us ke kapron ke hisse kiyé, aur un par qur'a dála. 35 Aur log khare dekh rahe the. Aur sardár bhí tháṭṭhe már márkar kahte the, ki Is ne auron ko bacháya; agar yih Khudá ká Masíh aur us ká Barguzída hai, to apne ap ko bacháe. 36 Sipáhíon ne bhí pás ákar aur sirka pesh karke us par tháṭṭhá márá aur kahá, ki 37 Agar tú Yáhudíon ká bádsháh hai, to apne ap ko bachá. 38 Aur ek nawishta bhí us ke upar lagáya gaya thá, ki **YIH YAHUDÍON KÁ BÁDSHÁH HAI.**

39 Phir jo badkár salíb par latkáe gaye the, un men se ek use yún ta'na dene lagá, ki Kyá tú Masíh nahín? to apne ap ko aur ham ko bachá. 40 Magar dúsre ne use jhí-ṛakkar jawáb diyá; Kyá tú Khudá se bhí nahín dartá, hálánki usí sazá men giriftár hai? 41 Aur hamári sazá to wájibí hai; kyúñki apne kámen ká badla pá rahe hain, lekin is ne koí bejá kám nahín kiyá. 42 Phir us ne kahá; Ai Yisú', jab tú apní bádsháhat men áe, to mujhe yád karná. 43 Us ne us se kahá; Main tujh se sach kahtá hún, ki áj hí tú mere sáth Firdaus men hogá.

44 Phir do pahar ke qarib se tisre pahar tak tamám mulk men andherá chháya rahá, 45 aur súraj kí raushní játi rahí; aur maqdis ká parda bích men se phañ gayá. 46 Phir Yisú' ne barí áwáz se pukárke kahá, ki Ai Báp, main apní ruh tere háthon men saunptá hún; aur yih kahkar dam de diyá. 47 Yih májará dekhkar súbadár ne Khudá kí barái kí, aur kahá; Beshakk yih ádmí rástbáz thá. 48 Aur jitne log is nazzáre ko áe the, yih májará dekhkar chhátí píṭte húc laut gaye. 49 Aur us ke sab jánpahchán, aur wuh 'auraten jo Galíl se us ke sáth ái thín, dúr khari yih báton dekh rahí thín.

50 Aur dekho, Yúsuf nám ek shaḡhs ~~manḡir~~ thá, jo nek aur rástbáz ádmí thá, 51 aur un kí saláh aur kám se razámánd na thá; yih Yahúdíon ke ~~beḡsh~~ Arimatíya ká báshinda, ~~aur~~ ~~khudá~~ kí bádsháhát ká muntazir thá. 52 Us ne Pílátus ke pás jákar Yísú' kí lásh mángí; 53 aur us ko utárkar mihín chádar men lapetá; phir ek qabr ke andar rakh diyá, jo chatán men khudí huf thí, aur us men koí kabhí rakkhá na gayá thá. 54 Wuh Taiyári ká dín thá, aur Sabt ká dín shurú' hone ko thá. 55 Aur un 'auraton ne jo us ke sáth Galíl se áí thín, píchhe píchhe jákar us qabr ko dekhá, aur yih bhí ki us kí lásh kis tarah rakkhí gayí. 56 Aur lautkar khushbúdar chízen aur 'itr taiyár kiyá.

24 Sabt ke dín to unhon ne hukm ke mutábíq árám kiyá; 1 lekin hafte ke pahle dín wuh subh sawere hí un khushbúdar chízon ko, jo taiyár kí thín, lekar qabr par áín; 2 aur patthar ko qabr par se lúhká huá páyá; 3 magar andar jáke Khudáwánd Yísú' kí lásh na páí. 4 Aur aisá huá kí jab wuh is bát se hairán thín, to dekho, do shaḡhs barráq poshák pahine un ke pás á khare hue. 5 Jab wuh dar gayín, aur apne sir zamín par jhukáe, to unhon ne un se kahá, kí Zinde ko murdon men kyún dhúndhtí ho? 6 Wuh yahán nahín, balkí jí uthá hai; yád karo, kí jab wuh Galíl men thá, to us ne tum se kahá thá; 7 Zarúr hai, kí Ibn i A'dam gunah-gáron ke háth men hawále kiyá jáe, aur salíb diyá jáe, aur tísre dín jí uthé. 8 Us kí báten unhen yád áín; 9 aur qabr se lautkar unhon ne un gyárah aur báqí sab logon ko in sab báton kí khabar dí. 10 Jinhon ne rasúlon se yih báten kahín, wuh Maryam Magdalíni aur Yoanna, aur Ya'qúb kí máñ Maryam, aur un ke sáth kí báqí 'auraten thín. 11 Magar yih báten unhen kahání sí ma'lúm huín, aur unhon ne un ká yaqín na kiyá. 12 Is par Patras uthkar qabr tak daurá gayá; aur jhukkar nazar kí aur dekhá, kí sirf kafn hí kafn hai; aur is májare se ta'ajjub kartá huá apne ghar chalá gayá.

13 Aur dekho, usí dín un men se do ádmí us ganw kí taraf já rahe the, jis ká nám Immás hai; wuh

Yarúshalem se koí sát míl ke fásle par hai. 14 Aur wuh in sab báton kí bábat, jo wáqi' huf thín, ápas men bátchít karte játe the. 15 Jab wuh bátchít aur púchhpáchh kar rahe the, to aisá huá kí Yísú' áp nazdík ákar un ke sáth ho líyá. 16 Lekin un kí ánkhen band kí gayí thín, kí us ko na pahcháne. 17 Us ne un se kahá; Yih kyá bāten hai, jo tum chalte chalte ápas men karte ho? Wuh ganwín se khare hó gaye. 18 Phir ek ne jis ká nám Kliyupás thá, jawáb men us se kahá; Kyá tú Yarúshalem men akelá musáfir hai jo nahín jántá, kí in dínon us men kyá kyá huá hai? 19 Us ne un se kahá; Kyá huá hai? Unhon ne us se kahá; Yísú' Násarí ká májará, jo Khudá aur sári ummat ke nazdík kám aur kalám men qudratwálá nabí thá; 20 aur sardár káhinon aur hamáre hákimon ne us ko pakařwá diyá, táki us par qatl ká hukm diyá jáe; aur use salíb dilái; 21 lekin ham ko ummed thí, kí Isráíl ko makhlasi yihí degá. Aur 'aláwa in sab báton ke, is májare ko áj tísrá dín ho gayá; 22 aur ham men se chand 'auraton ne bhí ham ko hairán kar diyá hai, jo sawere hí qabr par gayí thín: 23 aur jab us kí lásh na páí, to yih kahtí huf áín, kí Ham ne royá men firishton ko bhí dekhá: unhon ne kahá, kí wuh zinda hai. 24 Aur ba'z hamáre sáthiyon men se qabr par gaye, aur jaisá 'auraton ne kahá thá, waisá hí páyá, magar us ko na dekhá. 25 Us ne un se kahá, kí Ai nádáno, aur nablon kí sári báton ke manne men sust i'tiqádo! 26 Kyá Masíh ko yih dukh uthákar apne jalál men dákhil honá zarúr na thá? 27 Phir Músá se aur sab nablon se shurú' karke, sáre nawishton men jitní báten us ke haqq men líkhí huf hai, wuh un ko samjhá dín. 28 Itne men wuh us ganw ke nazdík pahunch gaye, jahán játe the: aur us ke dhang se aisá ma'lúm huá, kí wuh áge bařhná cháhtá hai. 29 Unhon ne use yih kahkar:majbúr kiyá, kí Hamáre sáth rah, kyunki shám huá cháhtí hai, aur dín ab bahut dhal gayá. Pas wuh andar gayá, táki un ke sáth rahe. 30 Jab wuh un ke sáth khána kháne baithá, to aisá huá kí us ne rotí lekar ba-

rakat cháhí, aur torkar un ko dené lagá. 31 Is par un kí ápkhen khul gayín, aur unhon ne us ko pahchán líyá; aur wuh un kí nazar se gaíb ho gayá. 32 Unhon ne ápas men kahá, kí Jab wuh ráh men ham se báten kartá, aur ham par nawishton ká bhed kholta thá, to kyá hamáre dil josh men na bhar gaye the? 33 Pas wuh usí gharí uthkar Yarushalem ko laut gaye; aur un gyarah aur un ke sáthiyon ko ikatthá páyá. 34 Wuh kah rahe the, kí Khudáwand beshakk jí uthá, aur Shama'un ko dikháí diyá hai. 35 Aur unhon ne ráh ká háí bayan kiyá, aur yih bhí, kí use rojí torre waqt kis tarah pahchána.

36 Wuh yih báten kar hí rahe the, kí Yisú' ap un ke bích men á khará huá, aur un se kahá; Tumbhári salámatí ho. 37 Magar unhon ne ghabrákar aur khauf khákar yih samjhá, kí kisi rúh ko dekhte hain. 38 Us ne un se kahá; kí Tum kyán ghabráte ho? aur kis wáste tumbháre dil men sbakk paidá hote hain? 39 Mere háth aur mere pánw dekho, kí main hí hún; mujhe chhúkar dekho; kyúnci rúh ke gosht aur haddí nahín hotí, jaisá mujhi men dekhte ho. 40 Aur yih kahkar us ne unhen apne háth aur pánw dikháe. 41 Jab máre khushí ke un ko yaqín na áyá, aur ta'ajjub karte the, to us ne un se kahá; Kyá yahan

tumbháre pás kuchh kháne ko hai? 42 Unhon ne use bhuntí hui machhli ká qatla diyá. 43 Us ne lekar un ke rúbarú kháya.

44 Phir us ne un se kahá, kí Yih merí wuh báten hain, jo main ne tum se us waqt kahí thín, jab tumbháre sáth thá, kí zarúr hai kí jitní báten Músá kí Tauret, aur nabíon ke sahífon, aur Zabúr men merí bábat likhí hain, purí hon. 45 Phir us ne un ká zihn kholá, táki kitáb í muqaddas ko samjhen, 46 aur un se kahá; Yun likhá hai, kí Masíh dukh utháegá, aur tisre din murdon men se jí uthegá; 47 aur Yarushalem se shurrú' karke sári qaumon men tauba aur gunáhon kí mu'áfi kí manadí us ke nám se kí jáegi. 48 Tum in báton ke gawáh ho. 49 Aur dekhio, jis ká mere Báp ne wa'da kiyá hai, main us ko tum par názil karungá; lekin, jab tak 'álam í bálá par se tum ko quwwat ká libás na mile, is shahr men thahre raho.

50 Phir wuh unhen Bait'aniyyáh ke sámnne tak báhar le gayá; aur apne háth uthákar unhen barakat di. 51 Jab wuh unhen barakat de rahá thá, to aísá huá kí un se judá ho gayá, aur ásmán par utháyá gayá. 52 Aur wuh us ko sijda karke barí khushí se Yarushalem ko laut gaye: 53 aur har waqt haikal men házir hokar Khudá kí hamd kiyá karte the.

YU'HANNA' KI INJI'L

1 Ibtidá men Kalám thá, aur Kalám Khudá ke sáth thá, aur Kalám Khudá thá. 2 Yihí ibtidá men Khudá ke sáth thá. 3 Sári chizen us ke wasíle se paidá hún; aur jo kuchh paidá huá hai, us men se koi chíz bhí us ke bagair paidá nahín hui. 4 Us men zindagi thí; aur wuh zindagi ádmion ká núr thá. 5 Aur núr taríki men chamaktá hai: aur taríki ne use qubúl na kiyá. 6 Ek ádmí Yuhanná nám á májúd huá, jo Khudá kí taraf se bhejá gayá thá. 7 Yih gawáhí ke liye

áyá, kí núr kí gawáhí de, táki sab us ke wasíle se imán laen. 8 Wuh khud to núr na thá, magar núr kí gawáhí dene ko áyá thá. 9 Haqiqí núr, jo har ek ádmí ko raushan kartá hai, dunyá men áne ko thá. 10 Wuh dunyá men thá, aur dunyá us ke wasíle se paidá hui, aur dunyá ne use na pahchána. 11 Wuh apne ghar áyá, aur us ke apnon ne use qubúl na kiyá. 12 Lekin jitnon ne use qubúl kiyá, us ne unhen Khudá ke farzand banne ká haqq bakshhá, ya'ní unhen jo us ke nám par imán

late haiq. 13 Wuh na khún se, na jisn kī khwáhish se, na insán ke iráde se, balki Khudá se paidá hue. 14 Aur Kalám mujassam huá, aur fazl aur sachcháí se ma'múr hokar hamáre darmiyán rahá, aur ham ne us ká aisá jalál dekhá, jaisá Báp ke iklaute ká jalál. 15 Yúhanná ne us kī bábat gawáhi dí, aur pukárke kahá hai, ki Yih wuhí hai, jis ká main ne zikr kiyá, ki Jo mere ba'd átá hai wuh mujh se muqaddam thahrá; kyúnci wuh mujh se pahle thá. 16 Kyúnci us kī ma'múri men se ham sab ne páyá, ya'ní fazl par fazl. 17 Is liye kī shari'at to Músá kī ma'rifat dí gayi; magar fazl aur sachcháí Yisú' Masíh kī ma'rifat pahunchí. 18 Khudá ko kisi ne kabhi nahín dekhá; iklautá Beṭá, jo Báp kī god men hai, usí ne záhir kiyá.

19 Aur Yúhanná kī gawáhi yih hai, ki jab Yahúdiyon ne Yarusálem se káhin aur Lewi yih púchhne ko us ke pás bheje, ki Tú kaun hai? 20 to us ne iqrár kiyá, aur inkár na kiyá, balki iqrár kiyá, ki Main to Masíh nahín hún. 21 Unhon ne us se púchhá, Phir kaun hai? Kyá tú Eliyyáh hai? Us ne kahá; Main nahín hún. Kyá tú wuh nabí hai? Us ne jawáb diyá, ki Nahín. 22 Pas unhon ne us se kahá; Phir tú hai kaun? táki ham apne bhejnewálon ko jawáb den. Tú apne haqq men kyá kahtá hai? 23 Us ne kahá; Main, jaisá Yasha'yáh nabí ne kahá hai, biyábán men ek pukárnewále kī áwáz hún, ki Tum Khudáwand kī ráh ko sídhá karo. 24 Yih Farisíon kī taraf se bheje gaye the. 25 Unhon ne us se yih suwái kiyá, ki Agar tú na Masíh hai, na Eliyyáh, na wuh nabí, to phir bapisma kyún detá hai? 26 Yúhanná ne jawáb men un se kahá, ki Main páni se bapisma detá hún; tumháre darmiyán ek shakhs khará hai, jise tum nahín jánte, 27 ya'ní mere ba'd ká ánewálá, jis kī juti ká tasma main kholne ke láiq nahín. 28 Yih báten Yardan ke pár Bait'aniyyáh men wáqí' hún, jabán Yúhanná bapisma detá thá.

29 Dústre dín us ne Yisú' ko apní taraf áte dekhkar kahá; Dekho, yih Khudá ká Barra hai, jo duniyá ká gunáh uṭhá le játá hai. 30 Yih

wuhí hai, jis kī bábat main ne kahá thá, ki Ek shakhs mere ba'd átá hai, jo mujh se muqaddam thahrá hai, kyúnci wuh mujh se pahle thá. 31 Aur main to use pahchántá na thá; magar is liye páni se bapisma detá huá áyá, ki wuh Isráil par záhir ho jáe. 32 Aur Yúhanná ne yih gawáhi dí, ki Main ne Rúh ko kabútar kī tarah ásmán se utarte dekhá hai, aur wuh us par thahr gayi. 33 Aur main to use pahchántá na thá; magar jis ne mujhe páni se bapisma dene ko bhejá, usí ne mujh se kahá, ki Jis par tú Rúh ko utarte aur thahrte dekhe, wuhí Rúhu'l Quds se bapisma denewálá hai. 34 Chunánci main ne dekhá aur gawáhi dí hai, ki yih Khudá ká Beṭá hai.

35 Dústre dín phir Yúhanná aur us ke shágirdon men se do shakhs kharé the. 36 Us ne Yisú' par, jo já rahá thá, nigáh karke kahá, Dekho, yih Khudá ká Barra hai! 37 Wuh donon shágird us ko yih kahte sunkar Yisú' ke píchhe ho liye. 38 Yisú' ne phirkar aur unhen píchhe áte dekhkar un se kahá; Tum kyá dhúndhte ho? Unhon ne us se kahá; Ai Rabbi, (ya'ní Ai ustád), tú kabán rahtá hai? 39 Us ne un se kahá; Chalo, dekh loge. Pas unhon ne ákar us ke rahne kī jagah dekhí, aur us roz us ke sáth rahe; aur yih daswen ghanṭe ke qaríb thá. 40 Un donon men se jo Yúhanná kī bát sunkar Yisú' ke píchhe ho liye the, ek Shama'un Patras ká bhái Andriyás thá. 41 Us ne pahle apne sage bhái Shama'un se milkar us se kahá, ki Ham ko Khristus, ya'ní Masíh mil gayá. 42 Wuh use Yisú' ke pás láyá: Yisú' ne us par nigáh karke kahá, ki Tú Yúhanná ká beṭá Shama'un hai: tú Kefá, ya'ní Patras, kahláegá.

43 Dústre dín Yisú' ne Galil men jáná cháhá; aur Filippus se milkar kahá; Mere píchhe ho le. 44 Filippus Andriyás aur Patras ke shahr Baitsaidá ká báhinda thá. 45 Filippus ne Natan'el se milkar us se kahá, ki Jis ká zikr Músá ne Tauret men aur nabíon ne kiyá hai, wuh ham ko mil gayá; wuh Yúsuf ká beṭá Yisú' Násari hai. 46 Natan'el ne us se kahá; Kyá Násarat se koi achchhi chíz nikal sakti hai? Fi-

ippus ne kahá; Chalkar dekh le. 47 Yisú' ne Natan'el ko apní taraf áte dekhkar us ke haqq men kahá; Dekho, yih fi'haqiqat Isráílí hai: is men mákr nahín. 48 Natan'el ne us se kahá; Tú mujhe kahán se jántá hai? Yisú' ne us ke jawáb men kahá; Is se pahle kí Filippus ne tujhe buláya, jab tú anjír ke daráht ke niche thá, main ne tujhe dekhá. 49 Natan'el ne us ko jawáb diyá; Ai Rabbi, tú Khudá ká Betá, tú Isráíl ká bádsháh hai. 50 Yisú' ne jawáb men us se kahá; Main ne jo tujh se kahá, kí tujh ko anjír ke daráht ke niche dekhá, kyá tú isí liye Imán láya hai? Tú in se bhí bare bare májare dekhegá. 51 Phir us se kahá; Main tum se sach sach kahtá hún, kí Tum ásmán ko khulá húa, aur Khudá ke firishton ko úpar játe aur Ibn i A'dam par utarte dekhoge.

2 Phir tisre din Qaná e Galíí men ek shádí hui; aur Yisú' kí man wahán thi: 2 aur Yisú' aur us ke shágirdon kí bhí us shádí men dá'wat thi. 3 Aur jab mai ho chuki, Yisú' kí man ne us se kahá, kí Un ke pás mai nahín rahí. 4 Yisú' ne us se kahá; Ai 'aurat, mujhe tujh se kyá kám hai? Abhí merá waqt nahín áya. 5 Us kí man ne khádimon se kahá; Jo kuchh yih tum se kahe, wuh karo. 6 Wahán Yahúdfon kí tabárat ke dástúr ke muwáfiq patthar ke chha matke rakkhe the, aur un men do do, tin tin man kí gunjáish thi. 7 Yisú' ne un se kahá; Matkon men páni bhar do. Pas unhon ne un ko lab á lab bhar diyá. 8 Phir us ne un se kahá, kí Ab nikálkar mír majlis ke pás le jáo. Pas wuh le gaye. 9 Jab mír majlis ne wuh páni chakhá, jo mai ban gaya thá, aur na jántá thá, kí yih kahán se áf hai, (magar khádim, jinhon ne páni nikálá thá, jánte the,) to mír majlis ne dulhá ko bulákar us se kahá; 10 Har shakhs pahle achchhi mai pesh kartá hai, aur náqis us waqt jab píkar chhak gaye; magar tú ne achchhi mai ab tak rakh chhorí hai. 11 Yih pahla mu'jiza Yisú' ne Qaná e Galíí men dikhákar apná jalál záhir kiyá, aur us ke shágird us par Imán láe.

12 Is ke ba'd wuh aur us kí man aur bhái aur us ke shágird Kafarna-

húm ko gaye, aur wahán chand roz rahe.

13 Yahúdfon kí 'I'd i Fasah nazdik thi, aur Yisú' Yarúshalem ko gaya. 14 Us ne haikal men bail aur bher aur kabútar ke bechnewálon ko, aur sarráfon ko baiñhe hue páya; 15 aur rassiyon ká korá banákar sab ko, ya'ní bheron aur bailon ko, haikal se nikál diyá, aur sarráfon ke paise bikher diye, aur takhte ulañ diye; 16 aur kabútar faroshon se kahá; In ko yahán se le jáo: mere Báp ke ghar ko tijarat ká ghar na banáo. 17 Us ke shágirdon ko yád áya, kí likhá hai; Tere ghar kí gairat mujhe khá jáegi. 18 Pas Yahúdfon ne jawáb men us se kahá; Tú jo in kámon ko kartá hai, hamen kaun sa nishán dikhatá hai? 19 Yisú' ne jawáb men un se kahá, kí Is maqdis ko dhá do, to main use tin din men khará kar dúngá. 20 Yahúdfon ne kahá; Chhiyáis baras men yih maqdis baná hai, aur kyá tú use tin din men khará kar degá? 21 Magar us ne apne badan ke maqdis kí bábat kahá thá. 22 Pas jab wuh murdon men se jí uthá, to us ke shágirdon ko yád áya, kí us ne yih kahá thá; aur unhon ne kitáb i muqaddas aur us qaul ká, jo Yisú' ne kahá thá, yaqín kiyá.

23 Jab wuh Yarúshalem men Fasah ke waqt 'I'd men thá, to bahut se log un mu'jizon ko dekhkar, jo wuh dikhatá thá, us ke nám par Imán láe. 24 Lekin Yisú' apní nisbat un par ítibár na kartá thá, is liye kí wuh sab ke jántá thá, 25 aur is kí hájat na rakhtá thá kí koí insán ke haqq men gawáhi de; kyunki wuh ap jántá thá, kí insán ke dil men kyá kyá hai.

3 Farisíon men se ek shakhs Nikodemus nám Yahúdfon ká ek sardár thá: 2 us ne rát ke Yisú' ke pás ákar us se kahá; Ai Rabbi, ham jánte hain kí tú Khudá kí taraf se ustád hokar áya hai; kyunki jo mu'jize tú dikhatá hai, koí shakhs nahín dikhá saktá, jab tak Khudá us ke sáth na ho. 3 Yisú' ne jawáb men us se kahá; Main tujh se sach sach kahtá hún, kí jab tak koí naye sire se paidá na ho, wuh Khudá kí bádsháhát ke dekh nahín saktá. 4 Nikodemus ne us se kahá; A'damí jab búrhá ho gaya, to kyunkar paidá ho

saktá hai? kyá wuh dobára apní main ke peñ men dákhil hokar paidá ho saktá hai? 5 Yisú' ne jawáb diyá; Main tujh se sach sach kahtá hún; jab tak koí admí paní aur Rúh se paidá na ho, wuh Khudá ki dásháhat men dákhil nahín ho saktá. 6 Jo jism se paidá húa hai, jism hai, aur jo Rúh se paidá húa hai, ruh hai. 7 Ta'ajjub na kar, ki main ke tujh se kahá; Tumhen naye síre se paidá honá zarúr hai. 8 Hawá jidhar cháhtí hai chaltí hai, aur tú us kí áwáz suntá hai, magar nahín jántá, ki wuh kahán se áti, aur kahán ko játi hai: jo koí Rúh se paidá húa aisá hí hai. 9 Ní-kudemus ne jawáb men us se kahá; Yih báten kyúnkar ho saktí hain? 10 Yisú' ne jawáb men us se kahá; Baní Isráíl ká ustád hokar kyá tú in báton ko nahín jántá? 11 Main tujh se sach sach kahtá hún, ki Jo ham jánte hain, wuh kahte hain, aur jise ham ne dekhá hai, us kí gawáhi dete hain; aur tum hamári gawáhi qubúl nahín karte. 12 Jab main ne tum se zamín kí báten kahín, aur tum ne yaqín nahín kiyá, to agar main tum se ásmán kí báten kahún, to kyúnkar yaqín karoge? 13 Aur ásmán par koí nahín charhá, siwá us ke jo ásmán se utrá, ya'ní Ibn i A'dam, jo ásmán men hai. 14 Aur jis tarah Músá ne sánp ko biyában men únche par charháya, usí tarah zarúr hai ki Ibn i A'dam bhí únche par charháya jae; 15 táki jo koí imán láe, us men hamesha kí zindagí páe.

16 Kyúnki Khudá ne dunyá se aisí mahabbat rakkhí, ki us ne apná iklautá Beṭá baksh diyá, táki jo koí us par imán láe halák na ho, balki hamesha kí zindagí páe. 17 Kyúnki Khudá ne Beṭe ko dunyá men is liye nahín bhejá, ki dunyá par sazá ká hukm kare, balki is liye kí dunyá us ke wasíle se naját páe. 18 Jo us par imán látá hai, us par sazá ká hukm nahín hotá; jo us par imán nahín látá, us par sazá ká hukm ho chuká; is liye kí wuh Khudá ke ikloute Beṭe ke nám par imán nahín láya. 19 Aur sazá ke hukm ká sabab yih hai, ki núr dunyá men áya hai, aur admíon ne táríki kó núr se ziyáda pasand kiyá. is liye kí un ke kám bure the.

20 Kyúnki jo koí badí kartá hai, wuh núr se dushman rakhtá hai, aur núr ke pás nahíg átá, aisá ná ho kí us ke kámon par malámat kí jae. 21 Magar jo sachcháí par 'amal kartá hai, wuh núr ke pás átá hai, táki us ke kám záhir hog, kí wuh Khudá men kiye gaye hain.

22 In báton ke ba'd Yisú' aur us ke shágird Yahúdiya ke mulk men áe; aur wuh wahán un ke sáth rahkar baptisma dene lagá. 23 Aur Yúhanná bhí Shálem ke nazdik 'Ainon men baptisma detá thá, kyúnki wahán paní bahut thá, aur log ákar baptisma lete the; 24 kyúnki Yúhanná us waqt tak qaid-kháne men dálá na gayá thá. 25 Pas Yúhanná ke shágirdon kí kisi Yahúdí ke sáth tahárat kí bábat bahs hui. 26 Unhon ne Yúhanná ke pás ákar kahá; Ai Rabbi, jo shaḥs Yardan ke pár tere sáth thá, jis kí tú ne gawáhi dí hai, dekh, wuh baptisma detá hai, aur sab us ke pás áte hain. 27 Yúhanná ne jawáb men kahá; Insán kuchh nahín pá saktá, jab tak us ko ásmán se na diyá jae. 28 Tum khud mere gawáh ho, kí main ne kahá; Main Masih nahín, magar us ke áge bhejá gayá hún. 29 Jis kí dulhan hai, wuh dulhá hai; magar dulhá ká dost jo khará húa us kí suntá hai, dulhá kí áwáz se bahut khush hotá hai: pas merí yih khushí purí ho gayí. 30 Zarúr hai kí wuh barhe, aur main ghatún.

31 Jo úpar se átá hai, wuh sab se úpar hai: jo zamín se hai, wuh zamín hí se hai, aur zamín hí kí kahtá hai: jo ásmán se átá hai, wuh sab se úpar hai. 32 Jo kuchh us ne dekhá aur suná, usí kí gawáhi detá hai, aur koí us kí gawáhi qubúl nahín kartá. 33 Jis ne us kí gawáhi qubúl kí, us ne is bát par muhr kar dí, kí Khudá sachchá hai. 34 Kyúnki jise Khudá ne bhejá, wuh Khudá kí báten kahtá hai: is liye kí wuh Rúh náp nápkar nahín detá. 35 Báp Beṭe se mahabbat rakhtá hai, aur us ne sab chizen us ke háth men de dí hain. 36 Jo Beṭe par imán látá hai, hamesha kí zindagí us kí hai; lekin jo Beṭe kí nahín mántá, zindagí ko na dekhegá, balki us par Khudá ká gazab rahtá hai.

4 Phir jab Khudáwand ko ma'lúm huá, ki Farisíon ne suná hai, ki Yisú' Yúhanná se ziyáda shágird kartá, aur baptisma detá hai; **2** (go Yisú' ap nahíg balki us ke shágird baptisma dete the); **3** to wuh Yahúdiya ko chhoṅkar phir Galíl ko chalá gayá. **4** Aur us ko Sámariya se hokar jáná zarúr thá. **5** Pas wuh Sámariya ke ek shahr tak áyá, jo Súkhar kahlátá hai; wuh us qit'a ke nazdík hai, jo Ya'qúb ne apne bete Yúsuf ko diyá thá. **6** Aur Ya'qúb ká kuán wahíg thá. Chunnáichi Yisú' safar se thaká mánda hokar us kúe par yún hí baith gayá. Yih chhate ghante ke qaríb thá. **7** Sámariya kí ek 'aurat pání bharne áí. Yisú' ne us se kahá; Mujhe pání pilá; **8** kyúnki us ke shágird shahr men khána mol lene ko gaye the. **9** Us Sámari 'aurat ne us se kahá, ki Tú Yahúdí hokar mujh Sámari 'aurat se pání kyün mángtá hai? (kyúnki Yahúdí Sámariyon se kisi tarah ká bartáo nahíg rakhte.) **10** Yisú' ne jawáb men us se kahá; Agar tú Khudá kí bakhshish ko jántí, aur yih bhí jántí, ki wuh kaun hai, jo tujh se kahtá hai; Mujhe pání pilá, to tú us se mángtí, aur wuh tujhe zindagí ká pání detá. **11** 'Aurat ne us se kahá; Ai Khudáwand, tere pás pání bharne ko to kuchh hai nahíg, aur kuán gahrá hai: phir wuh zindagí ká pání tere pás kahán se áyá? **12** Kyá tú hamáre báp Ya'qúb se bará hai, jis ne ham ko yih kuán diyá, aur khud us ne, aur us ke beton ne, aur us ke maweshí ne us men se piyá? **13** Yisú' ne jawáb men us se kahá; Jo koí is pání men se pitá hai, wuh phir piyásá hogá; **14** mágar jo koí us pání men se píegá jo main use dúngá, wuh abad tak piyásá na hogá; balki jo pání main use dúngá, wuh us men ek chashma ban jáegá, jo hamesha kí zindagí ke liye jarí rahegá. **15** 'Aurat ne us se kahá; Ai Khudáwand, wuh pání mujh ko de, táki main na piyási hún, na pání bharne ko yahán tak áún. **16** Yisú' ne us se kahá; Já, apne shauhar ko yahán bulá lá. **17** 'Aurat ne jawáb men us se kahá, ki Main beshauhar hún. Yisú' ne us se kahá, ki Tú ne khúb kahá; Main beshauhar hún; **18** kyúnki tú páñch

shauhar kar chuki hai; aur jis ke pás tú ab hai, wuh terá shauhar nahíg; yih tú ne sach kahá. **19** 'Aurat ne us se kahá; Ai Khudáwand, mujhe ma'lúm hotá hai ki tú nabí hai. **20** Hamáre báp dáda ne is pahár par parastish kí; aur tum kahte ho, ki wuh jagah jahán parastish karní cháhiye, Yárúshalem men hai. **21** Yisú' ne us se kahá; Ai 'aurat, merí bát ká yaqín kar, ki wuh waqt áta hai ki tum na to is pahár par Báp kí parastish karoge, aur na Yárúshalem men. **22** Tum jise nahíg jánte, us kí parastish karte ho; ham jise jánte hai, us kí parastish karte hai; kyúnki naját Yahúdíon men se hai. **23** Magar wuh waqt áta hai, balki ab hí hai, ki sachche parastár Báp kí parastish rúh aur sachcháí se karenge, kyúnki Báp apne liye aise hí parastár dhúndhtá hai. **24** Khudá rúh hai; aur zarúr hai ki us ke parastár rúh aur sachcháí se parastish karen. **25** 'Aurat ne us se kahá; Main jántí hún, ki Masáh, jo Khristus kahlátá hai; ánewálá hai; jab wuh áegá, to hamen sab báten batá degá. **26** Yisú' ne us se kahá; Main jo tujh se bol rahá hún, wuhí hún. **27** Itne men us ke shágird á gaye, aur ta'ajjub karne lage ki wuh 'aurat se báten kar rahá hai; táham kisi ne na kahá, ki Tú kyá cháhtá hai? yá, Us se kis liye báten kartá hai? **28** Pas 'aurat apná ghará chhoṅkar shahr men chalí gayí, aur logon se kahne lagí; **29** A'o, ek ádmí ko dekho, jis ne mere sab kám mujhe batá diye: kyá mumkin hai ki Masáh yihí hai? **30** Wuh shahr se nikalkar us ke pás áne lage. **31** Itne men us ke shágird us se yih darkhwást karne lage, ki Ai Rabbi, kuchh khá le. **32** Lekin us ne un se kahá; Mere pás kháne ke liye aisá khána hai jise tum nahíg jánte. **33** Pas shágirdon ne ápas men kahá; Kyá koí us ke liye kuchh kháne ko láyá hai? **34** Yisú' ne un se kahá; Merá khána yih hai, ki apne bhejnewále kí marzí ke murwáfíq 'amal karún, aur us ká kám purá karún. **35** Kyá tum kahte nahíg, ki Fasl ke áne men abhí chár mahíne báqí hai? Dekho, main tum se kahtá hún; apní áñkhen uthákar kheton par nazar karo, ki fasl pak gayí hai. **36** Aur káñnewálá maz-

dári pátá, aur hamesha kí zindagi ke 'híe phal jama' kartá hai, táki bonewálá aur káñnewálá donon milkar khushí karen. 37 Kyúñki is par yih masal thúk áti hai, ki Bonewálá aur hai, káñnewálá áur. 38 Main ne tumheg wuh khet káñne ke liye bhejá, jis par tum ne mihnát nahín kí: auron ne mihnát kí, aur tum un kí mihnát ke phal men sharík húe.

39 Aur us shahr ke bahut se Sámarí us 'aurat ke kahne se, jis ne gawáhi dí, ki Us ne mere sab kám mujhe batá diye, us par imán láe. 40 Pas jab wuh Sámarí us ke pás áe, to us se dar-khwást karne lage, ki Hamáre pás rah: chunáñchi wuh do foz wahán rahá. 41 Aur us ke kalám ke sabab áur bhí bahutere imán láe; 42 aur us 'aurat se kahá; Ab ham tere kahne hí se imán nahín láte; kyúñki ham ne khud sun líyá, aur jánte hain ki yih fi'haqíqat dunyá ká Munjí hai.

43 Phir un do dinon ke ba'd wuh wahán se rawána hokar Galíl ko gayá. 44 Kyúñki Yisú' ne khud gawáhi dí, ki Nabí apne watan men 'izzat nahín pátá. 45 Pas jab wuh Galíl men áyá, to Galílfon ne use qubúl kiyá, is liye kí jitne kám us ne Yarúshalem men 'id ke waqt kiyé the, unhon ne un ko dekhá thá; kyúñki wuh bhí 'id men gaye the.

46 Pas wuh phir Qaná e Galíl men áyá, jahán us ne pání ko mai banáyá thá. Aur bádsháh ká ek mulázim thá, jis ká betá Kafarnáhúm men bímár thá. 47 Wuh yih sunkar kí Yisú' Yahúdiya se Galíl men á gayá hai, us ke pás gayá, aur us se dar-khwást karne lagá, kí Chákar mere bete ko shifá bakhs: kyúñki wuh marne ko thá. 48 Yisú' ne us se kahá; Jáb tak tum nishán aur 'ajíb kám na dekho, hargiz imán na láoge. 49 Bádsháh ke mulázim ne us se kahá; Ai Khudáwand, mere barchhe ke marne se pahle chal. 50 Yisú' ne us se kahá; Já, terá betá jítá hai: Us shakhs ne us báb ká yaqín kiyá jo Yisú' ne us se kahí, aur chalá gayá. 51 Wuh ráste hí men thá, kí us ke naukar use mile aur kahne lage, kí Terá laríká jítá hai. 52 Us ne un se púchá, kí Use kis waqt se áram hone lagá thá? Unhon ne kahá, kí Kal sátwen ghanṭe men us

kí tap utar gayí. 53 Pas báp is gayá, kí wahí waqt thá jab Yisú' ne us se kahá thá, kí Terá betá jítá hai. Aur wuh khud aur us ká sára gharáná imán láyá. 54 Yih dúsra mu'jiza hai, jo Yisú' ne Yahúdiya se Galíl men ákar dikháyá.

5 In báton ke ba'd Yahúdfon kí ek 'id hui, aur Yisú' Yarúshalem ko gayá.

2 Yarúshalem men bheṛ darwáze ke pás ek hauz hai, jo 'Ibráni men Baít Hasdá kahlátá hai; aur us ke pánch barámade hain. 3 In men bahut se bímár, aur andhe, aur langre, aur pazhmurda log [pání ke hilne ke muntazir hokar] pare the. [4 Kyúñki waqt par Khudáwand ká firishta hauz par utarkar pání hiláyá kartá thá: pání hilte hí jo koi pahle utartá so shifá pátá, us kí jo kuchh bímári kyúñ na ho.]

5 Wahán ek shakhs thá, jo áhtís baras se bímári men muftalá thá. 6 Is ko Yisú' ne pará húa dekhá, aur yih jánkar kí wuh baṛí muddat se is kálat men hai, us se kahá; Kyá tú tandurust honá cháhtá hai? 7 Us bímár ne use jawáb diyá; Ai Khudáwand, mere pás koi ádmí nahín, kí jab pání hiláyá jae, to mujhe hauz men utár de; balki mere pahunchte pahunchte dúsra mujh se pahle utar partá hai. 8 Yisú' ne us se kahá; Uṭh, aur apní chárpái uṭhákar chal phir. 9 Wuh shakhs fauran tandurust ho gayá, aur apní chárpái uṭhákar chalne phirne lagá.

Wuh din Sabt ká thá. 10 Pas Yahúdí us se, jis ne shifá pái thí, kahne lage, kí Aṣ Sabt ká din hai; tujhe chárpái uṭhání rawá nahín. 11 Us ne unhen jawáb diyá; Jis ne mujhe tandurust kiyá, usí ne mujhe farmáyá, kí Apní chárpái uṭhákar chal phir. 12 Unhon ne us se púchá, kí Wuh kaun shakhs hai jis ne tujh se kahá; Chárpái uṭhákar chal phir? 13 Lekin jo shifá pá gayá thá, wuh na jántá thá kí kaun hai; kyúñki bhír ke sabab Yisú' wahán se tal gayá thá. 14 In báton ke ba'd wuh Yisú' ko haikal men milá. Us ne us se kahá; Dekh, tú tandurust ho gayá hai; phir gunáh na karná, aisá na ho kí tujh par is se bhí ziyáda áfat áe. 15 Us ádmí ne jákar Yahúdfon ko khabar dí, kí Jis ne mujhe tandurust kiyá,

wuh Yisú' hai. 16 Is liye Yahúdí Yisú' ko satáne lage, kyúñki wuh aise kám Sabt ke dín kartá thá. 17 Lekin Yisú' ne un se kahá, ki Merá Báp ab tak kám kartá hai, aur main bhí kám kartá hún. 18 Is sabab se Yahúdí aur bhí ziyáda us ke qatl karne ki koshish karne lage, ki wuh na faqat Sabt ka hukm tootá, balki Khudá ko kháss apná. Báp kahkar apne ap ko Khudá ke barábar banátá thá.

19 Pas Yisú' ne un se kahá ; Main tum se sach sach kahtá hún, ki Beṭá ap se kuchh nahín kar saktá, siwá us ke jo Báp ko karte dekhtá hai ; kyúñki jin kámon ko wuh kartá hai, unhen Beṭá bhí usí tarah kartá hai. 20 Is liye ki Báp Beṭe ko 'aziz rakhtá hai, aur jitne kám khud kartá hai, use dikhtá hai ; balki in se bhí bare kám use dikháega, táki tum ta'ajjub karo. 21 Kyúñki jis tarah Báp mardon ko utháta aur zinda kartá hai, usí tarah Beṭá bhí jinhen cháhtá hai zinda kartá hai. 22 Kyúñki Báp kisi ki 'adálat bhí nahín kartá, balki us ne 'adálat ka sára kám Beṭe ke supurd kiya hai, 23 táki sab log Beṭe ki 'izzat karen, jis tarah Báp ki 'izzat karte hain. Jo Beṭe ki 'izzat nahín kartá, wuh Báp ki, jis ne use bhejá, 'izzat nahín kartá. 24 Main tum se sach sach kahtá hún, ki jo merá kalám suntá, aur mere bhejnewále ka yaqín kartá hai, hamesha ki zindagi us ki hai, aur us par sazá ka hukm nahín hotá, balki wuh maut se nikalkar zindagi men dákhil ho gayá hai. 25 Main tum se sach sach kahtá hún, ki Wuh waqt áta hai, balki abhi hai, ki murde Khudá ke Beṭe ki áwáz sunenge, aur jo sunenge wuh jenge. 26 Kyúñki jis tarah Báp apne ap men zindagi rakhtá hai, usí tarah us ne Beṭe ko bhí yih bakhshá, ki apne ap men zindagi rakkhe ; 27 balki use 'adálat karne ka bhí ikhtiyár bakhshá, is liye ki wuh ádamzád hai. 28 Is se ta'ajjub na karo, kyúñki wuh waqt áta hai, ki jitne qabron men hain us ki áwáz sunkar niklenge ; 29 jinhon ne neki ki hai, zindagi ki qiyámat ke wáste, aur jinhon ne badi ki hai, sazá ki qiyámat ke wáste.

30 Main apne ap se kuchh nahín kar saktá : jaisá suntá hún, 'adálat

kartá hún, aur meri 'adálat rást hai ; kyúñki main apni marzi nahín, balki apne bhejnewále ki marzi cháhtá hún. 31 Agar main khud apni gawáhi dún, to meri gawáhi sachchi nahín. 32 Ek aur hai jo meri gawáhi detá hai, aur main jántá hún ki meri gawáhi jo wuh detá hai sachchi hai. 33 Tum ne Yuhanná ke pás payám bhejá, aur us ne sachchá ki gawáhi di hai. 34 Lekin main apni nisbat insán ki gawáhi manzúr nahín kartá : tau-bhi main yih báten is liye kahtá hún ki tum naját páo. 35 Wuh jántá aur chamaktá huá chirág thá ; aur tum ko kuchh 'arse tak us ki raushni men khush rahná manzúr huá. 36 Lekin mere pás jo gawáhi hai, wuh Yuhanná ki gawáhi se harí hai ; kyúñki jo kám Báp ne mujhe pure karne ko diye, ya'ni yihí kám jo main kartá hún, wuh mere gawáhi hain ki Báp ne mujhe bhejá hai. 37 Aur Báp jis ne mujhe bhejá hai, usí ne meri gawáhi di hai. Tum ne na kabhi us ki áwáz suni hai, aur na us ki súrat dekhi ; 38 aur us ke kalám ko apne dilon men qáim nahín rakhte ; kyúñki jise us ne bhejá hai, us ka yaqín nahín karte. 39 Tum kitáb i muqáddas men dhundhte ho ; kyúñki samajhte ho ki us men hamesha ki zindagi tumhen mílti hai ; aur yih wuh hai, jo meri gawáhi deti hai ; 40 phir bhí tum zindagi páne ke liye mere pás ána nahín cháhte. 41 Main ádmilon se 'izzat nahín cháhtá. 42 Lekin main tum ko jántá hún, ki tum men Khudá ki mahabbat nahín. 43 Main apne Báp ke nám se áya hún, aur tum mujhe qubúl nahín karte ; agar koi aur apne hí nám se áe, to use qubúl kar loge. 44 Tum jo ek dúsre se 'izzat cháhte ho, aur wuh 'izzat jo Khudá e Wáhid ki taraf se hoti hai nahín cháhte, kyúñkar imán lá sakte ho? 45 Yih na samjho ki main Báp se tumhari shikáyat karúnga : tumhari shikáyat karnewála to hai, ya'ni Músá, jis par tum ne ummed lagá rakkhi hai. 46 Kyúñki agar tum Músá ka yaqín karte, to merá bhí yaqín karte, is liye ki us ne mere haqq men likhá hai. 47 Lekin jab tum us ke nawishton ka yaqín nahín karte, to meri báton ka kyúñkar yaqín karoge?

6 In báton ke ba'd Yisú' Galílí ki jhíl, ya'ní Tibiriyás ki jhíl ke pár gayá. 2 Aur barí bhí us ke píchhe ho lí, kyúnci jo mu'jize wuh bimáron par kartá thá, un ko wuh dekhte the. 3 Yisú' pahár par charh gayá, aur apne shágirdon ke sáth wahan baithá. 4 Aur Yahádion ki 'I'd i Fasah nazdík thí. 5 Pas jab Yisú' ne apní ánkhen uthákar dekhá, ki mere pás barí bhí á rahí hai, to Filippus se kahá, ki Ham in ke kháne ke liye kahan se rotiyán mol len? 6 Magar us ne us ke ázmáne ke liye yih kahá; kyúnci wuh áp jántá thá, ki main kyá karungá. 7 Filippus ne use jawáb diyá, ki Do sau dínár kí rotiyán in ke liye káfi na hongí, ki har ek ko thori bhí mil jáe. 8 Us ke shágirdon men se ek ne, ya'ní Shama'un Patras ke bhái Andriyás ne, us se kahá; 9 Yahán ek lařká hai, jis ke pás jau kí pánc̄h rotiyán, aur do machhliyán hain; magar yih itne logon men kyá hain? 10 Yisú' ne kahá, ki Logon ko biháo. Aur us jagah bahut ghás thí. Pas wuh mard, jo takhminan pánc̄h hazár the, baith gaye. 11 Yisú' ne wuh rotiyán líp, aur shukr karke unhen jo baith the bánt dín; aur isí tarah machhliyón men se jis qadr cháhte the bánt diyá. 12 Jab wuh ser ho chuke, to us ne apne shágirdon se kahá, ki Bache hue tukron ko jama' karo, táki kuchh zái' na ho. 13 Chunánchi unhon ne jama' kiyá, aur jau kí pánc̄h rotiyón ke tukron se, jo khánewálon se bach rahe the, bárah tokriyan bharín. 14 Pas jo mu'jiza us ne dikháyá wuh log use dekhkar kahne lage; Jo nabí dunyá men ánewálá thá, fi'haqiqat yihí hai. 15 Pas Yisú' yih ma'lúm karke, ki wuh ákar mujhe bádsháh banáne ke liye pakrá cháhte hain, phír pahár par akelá chalá gayá. 16 Phír jab shám hui, to us ke shágird jhíl ke kanáre gaye; 17 aur kishtí par charhkar jhíl ke pár Kafarnahúm ko chale játe the. Us waqt andherá ho gayá thá, aur Yisú' abhí tak un ke pás na áyá thá. 18 Aur ándhí ke sabab jhíl men maujen uthne lagín. 19 Pas jab wuh khete khete tén char mil ke qaríb nikal gaye, to unhon ne Yisú'

ko jhíl par chalte, aur kishtí ke nazdík áte dekhá, aur dar gaye. 20 Magar us ne un se kahá, ki Main hún; daro nahín. 21 Pas wuh use kishtí par charhá lene ko rázi hue, aur farran wuh kishtí us jagah já pahunchí jahan wuh játe the.

22 Dútre dín us bhí ne, jo jhíl ke pár kharí thí, yih dekhá ki yahán ek ke siwá áur koí chhotí kishtí na thí, aur Yisú' apne shágirdon ke sáth kishtí par sawár na húa thá, balki sirf us ke shágird chale gaye the; 23 (lekin ba'z chhotí kishtíng Tibiriyás se us jagah ke nazdík áin, jahan unhon ne Khudáwand ke shukr karne ke ba'd rotí khái thí;) 24 pas jab bhí ne dekhá, ki yahán na Yisú' hai, na us ke shágird, to wuh khud chhotí kishtíon par charhkar, Yisú' kí talásh men Kafarnahúm ko áe, 25 aur jhíl ke pár us se milkar kahá; Ai Rabbi, tú yahán kab áyá? 26 Yisú' ne un ke jawáb men kahá; Main tum se sach sach kahtá hún Tum mujhe is liye nahín dhundhte kí mu'jize dekhe, balki is liye kí tum rotiyán khákar ser hue. 27 Fání khurák ke liye mihnát na karo, balki us khurák ke liye jo hamesha kí zindagi tak thahrtí hai, jise Ibn i A'dam tumhen degá; kyúnci Báp, ya'ní Khudá ne usí par muhr kí hai. 28 Pas unhon ne us se kahá, ki Ham kyá karen, táki Khudá ke kám anjám den? 29 Yisú' ne jawáb men un se kahá; Khudá ká kám yih hai, kí jise us ne bhejá hai, us par ímán láo. 30 Pas unhon ne us se kahá; Phír tú kaun sá nishán dikhátá hai, táki ham dekhkar terá yaqín karen? Tú kaun sá kám kartá hai? 31 Hamáre báp dáda ne biyáhan men magh khayá; chunánchi ikhá hai, kí Us ne unhen kháne ke liye ásmán se rotí dí. 32 Yisú' ne un se kahá; Main tum se sach sach kahtá hún, kí Musá ne to wuh rotí ásmán se tumhen na dí, lekin merá Báp tumhen ásmán se haqíqí rotí detá hai. 33 Kyúnci Khudá kí rotí wuh hai, jo ásmán se utarkar dunyá ko zindagi bakhshtí hai. 34 Unhon ne us se kahá; Ai Khudáwand, yih rotí ham ko hamesha diyá kar. 35 Yisú' ne un se kahá; Zindagi kí rotí main hún; jo mere pás áe, wuh hargiz bhúká na hogá, aur jo mujh

par imán lée, wuh kabhí piyásá na hogá. 36 Lekin main ne tum se kahá, ki Tum ne mujhe dekh líyá hai, phir bhí imán nahín láte. 37 Jo kuchh Báp mujhe detá hai mere pás á jáegá; aur jo koí mere pás áegá, use main hargiz na nikálungá. 38 Kyúнки main ásmán se utrá hún, na is liye ki apní marzí ke muwáfiq 'amal karún, balki is liye ki apne bhejnewále ki marzí ke muwáfiq 'amal karún. 39 Aur mere bhejnewále ki marzí yih hai, ki jo kuchh us ne mujhe diyá hai, main us men se kuchh kho na dún, balki use ákhiri dín phir zinda karún. 40 Kyúнки mere Báp ki marzí yih hai, ki jo koí Beṭe ko dekhe, aur us par imán lée, hamesha ki zindagi páe; aur main use ákhiri dín phir zinda karún. 41 Pas Yahúdí us par burburáne lage, is liye ki us ne kahá thá; Jo rotí ásmán se utrí, wuh main hún. 42 Aur unhon ne kahá; Kyá yih Yúsuf ká betá Yisú' nahín, jis ke báp aur main ko ham jánte hain? ab kyúnkar kahtá hai, ki Main ásmán se utrá hún? 43 Yisú' ne jawáb men un se kahá, ki A'pas men na burburáo. 44 Koí mere pás nahín á saktá, jab tak Báp, jis ne mujhe bhejá hai, use kheñch na le; aur main use ákhiri dín phir zinda karúnga. 45 Nabíon ke sahífon men yih líkhá hai, ki Wuh sab Khudá ki taraf se ta'lim páe hue hogge. Jis kisi ne Báp se suná aur síkhá hai, wuh mere pás átá hai. 46 Yih nahín, ki kisi ne Báp ko dekhá hai, magar jo Khudá ki taraf se hai, usi ne Báp ko dekhá hai. 47 Main tum se sach sach kahtá hún, ki Jo imán látá hai, hamesha ki zindagi us ki hai. 48 Zindagi ki rotí main hún. 49 Tumhare bápádá ne biyábán men mann khayá, aur mar gaye. 50 Yih wuh rotí hai jo ásmán se utartí hai, táki ádmá us men se kháe aur na mare. 51 Main hún wuh zindagi ki rotí jo ásmán se utrí; agar koí is rotí men se kháe, to abad tak zinda rahegá; balki jo rotí main jahán ki zindagi ke liye dúngá, wuh merá gosht hai. 52 Pas Yahúdí yih kahkar ápas men jhagarne lage, ki Yih shakhs apná gosht hameñ kyúnkar kháne ko de saktá hai? 53 Yisú' ne un se kahá; Main tum se sach sach kahtá

hún, ki Jab tak tum Ibn i A'dam ká gosht na kháo, aur us ká khún na piyo, tum men zindagi nahín. 54 Jo merá gosht khátá, aur merá khún pítá hai, hamesha ki zindagi us ki hai, aur main use ákhiri dín phir zinda karúnga. 55 Kyúнки merá gosht fi'lhaqiqat kháne ki chíz aur merá khún fi'lhaqiqat pine ki chíz hai. 56 Jo merá gosht khátá aur merá khún pítá hai, wuh mujh men qáim rahtá hai, aur main us men. 57 Jis tarah zinda Báp ne mujhe bhejá, aur main Báp ke sabab se zinda hún; isi tarah wuh bhí jo mujhe kháegá mere sabab se zinda rahegá. 58 Jo rotí ásmán se utrí yihí hai: bápádá ki tarah nahín ki khayá, aur mar gaye; jo yih rotí kháegá, wuh abad tak zinda rahegá. 59 Yih báten us ne Kafarnahúm ke ek 'ibádatkháne men ta'lim dete waqt kahín. 60 Is liye us ke shágirdon men se bahuton ne sunkar kahá, ki Yih kálám nágawár hai; use kaun sun saktá hai? 61 Yisú' ne apne jí men jánkar ki mere shágird ápas men is bát par burburáte hain, un se kahá; Kyá tum is bát se thokar kháte ho? 62 Agar tum Ibn i A'dam kó úpar játe dekhoge, jahán wuh pahle thá, to kyá hogá? 63 Zinda karnewáli to rúh hai; jism se kuchh fáida nahín: jo báten main ne tum se kahí hain wuh rúh hain, aur zindagi bhí hain. 64 Magar tum men se ba'z aise hain jo imán nahín lée. Kyúнки Yisú' shurú' se jántá thá ki jo imán nahín láte, wuh kaun hain, aur kaun mujhe pakarwáegá. 65 Phir us ne kahá; Isi liye main ne tum se kahá thá, ki mere pás koí nahín á saktá, jab tak Báp ki taraf se use yih tauñiq na dí jae. 66 Is par us ke shágirdon men se bahutere ulṭe phir gaye, aur is ke ba'd us ke sáth na rahe. 67 Pas Yisú' ne un bárah se kahá; Kyá tum bhí chalá jáná cháhte ho? 68 Shama'un Patras ne use jawáb diyá; Ai Khudáwand, kis ke pás jáen? hamesha ki zindagi ki báten to tere hí pás hain. 69 Aur ham imán lée aur ján gaye hain, ki Khudá ká Quddús tú: hí hai. 70 Yisú' ne unhen jawáb diyá; Kyá main ne tum bárah ko nahín chun líyá? aur tum men se ek shakhs shaitán hai. 71 Us ne yih Shama'un Is-

kariyotí ke bete Yahúdáh kí nisbat kahá; kyünki yihí, jo un bárah men se thá, use pakarwáne ko thá.

7 In báton ke ba'd Yisú' Galíl men phirtá rahá, kyünki Yahúdiya men phirná na cháhtá thá, to liye ki Yahúdí us' ke qatl kí koshish men the. 2 Aur Yahúdíon kí 'I'd i Khíyám nazdík thí. 3 Pas us ke bháiyon ne us se kahá; Yahán se merána hokar Yahúdiya ko chalá já, táki jo kám tú kartá hai, unhen tere shágird bhí dekhen; 4 kyünki aisa koí nahín jo mashhúr honá cháhé, aur chhipkar kám kare. Agar tú yih kám kartá hai, to apne ap ko dunyá par záhír kar. 5 Kyünki us ke bhái bhí us par imán na láe the. 6 Pas Yisú' ne un se kahá, ki Merá to abhí waqt nahín áyá; magar tumháre liye sab waqt hain. 7 Dunyá tum se 'adawat nahín kar saktí; lekin mujh se kartí hai, kyünki main us par gawáhi detá hún, ki us ke kám bure hain. 8 Tum 'id men jáo; main abhí is 'id men nahín játá; kyünki abhí tak merá waqt púra nahín húa. 9 Yih báton un se kahkar wuh Galíl hí men rahá.

10 Lekin jab us ke bhái 'id men chale gaye, us waqt wuh bhí gayá, záhírá nahín, balki goyá poshída. 11 Pas Yahúdí use 'id men yih kahkar dhúndhne lage, ki Wuh kahán hai? 12 Aur logon men us kí bábat chupke chupke bahut sí guftgú hui: ba'z kahte the; Wuh nek hai: aur ba'z kahte the; Nahín, balki wuh logon ko gumráh kartá hai. 13 Táham Yahúdíon ke dar se koí shakhs us kí bábat sáf sáf na kahtá thá.

14 Aur jab 'id ke ádhe din guzar gaye, to Yisú' haikal men jákar ta'lim dene lagá. 15 Pas Yahúdíon ne ta'ajjub karke kahá, ki Is ko bagair parhe kyünkar 'ilm á gayá? 16 Yisú' ne jawáb men un se kahá, ki Merí ta'lim merí nahín, balki mere bhejnewále kí hai. 17 Agar koí us kí marzí par chalna cháhé, to wuh is ta'lim kí bábat ján jáegá ki Khudá kí taraf se hai, yá main apní taraf se kahtá hún. 18 Jo apní taraf se kuchh kahtá hai, wuh apní 'izzat cháhtá hai: lekin jo apne bhejnewále kí 'izzat cháhtá hai, wuh sachchá hai, aur us men nárástí nahín. 19 Kyá Músá ne tumhen shari'at nahín dí? taubhí tum men se

shari'at par koí 'amal nahín kartá. Tum kyün mere qatl kí koshish men ho? 20 Logon ne jawáb diyá; Tujh men to badrúh hai; kaun tere qatl kí koshish men hai? 21 Yisú' ne jawáb men un se kahá; Main ne ek kám kiyá, aur tum sab ta'ajjub karte ho. 22 Is sabab se Músá ne tumhen khatna ká hukm diyá hai, (báláiki wuh Músá kí taraf se nahín, balki bápádá se chalá áyá hai;) aur tum Sabt ke din ádmí ká khatna karte ho. 23 Jab Sabt ko ádmí ká khatna kiyá játá hai, táki Músá kí shari'at ká hukm na tute, to kyá mujh se is liye gusse ho ki main ne Sabt ke din ek ádmí ko bi'lkull achchá kar diyá? 24 Záhír ke muwáfíq faisala na karo, balki insáf se faisala karo.

25 Tab ba'z Yarúshalemi kahne lage; Kyá yih wuhí nahín, jis ke qatl kí koshish ho rahí hai? 26 Lekin dekho, yih sáf sáf kahtá hai, aur wuh us se kuchh nahín kahte; kyá ho saktá hai ki sardáron ne sach sach ján liyá ki yih Masáh hai? 27 Is ko to ham jánte hain ki kahán ká hai; magar Masáh jab áegá, to koí na jánegá ki wuh kahán ká hai. 28 Pas Yisú' ne haikal men ta'lim dete waqt pukárkar kahá, ki Tum mujhe bhí jánte ho, aur yih bhí jánte ho ki main kahán ká hún: aur main ap se nahín áyá: magar jis ne mujhe bhejá hai, wuh sachchá hai; us ko tum nahín jánte. 29 Main use jántá hún; is liye ki main us kí taraf se hún, aur usí ne mujhe bhejá hai. 30 Pas wuh us ke pakarne kí koshish karne lage; lekin is liye ki us ká waqt abhí na áyá thá, kisi ne us par háth na dala. 31 Magar bhír men se bahutere us par imán láe, aur kahne lage, ki Masáh jab áegá, to kyá in se ziyáda mu'jize dikháegá, jo is ne dikháe? 32 Farísion ne logon ko suná ki us kí bábat chupke chupke yih guftgú karte hain; pas sardár kahinon aur Farísion ne us ke pakarne ko piyáde bheje. 33 Yisú' ne kahá; Main aur thore dinon tak tumháre pás hún; phir apne bhejnewále ke pás chalá jáungá. 34 Tum mujhe dhúndhoge, magar na páoge: aur jahán main hún, tum nahín á sakte. 35 Yahúdíon ne ápas men kahá; Yih kahán jáegá, ki ham ise na páenge? kyá un ke pás jáegá jo Yúnánion men já ba já

rahte hain, aur Yúnánion ko ta'lim degá? 36 Yih kyá bát hai jo is ne kahí, ki Tum mujhe dhúndhoge, magar na páoge : aur jahán main hún, tum nahín á sakte?

37 Phir 'id ke akhír dín, jo kháss dín hai, Yisú' khará húa, aur purkárke kahá; Agar koi piyásá ho, to mere pás ákar piye. 38 Jo mujh par imán láegá, us ke andar se, jaisá ki kitáb i muqaddas men áyá hai, zindagi ke páni ki nadiyán jarí hongí. 39 Us ne yih bát us Rúh ki bábat kahí, jise wuh páne ko the jo us par imán láe; kyúnci Rúh ab tak názil na hái thí, is liye ki Yisú' ab tak apne jalái ko na pahuñchá thá. 40 Pás bhír men se ba'z ne yih báten sunkar kahá; Beshakk, yihí wuh Nabí hai. 41 Auron ne kahá; Yih Masih hai. Aur ba'z ne kahá; Kyúnci kyá Masih Galíl se áegá? 42 Kyá kitáb i muqaddas men yih nahín áyá, ki Masih Dáúd ki nasl aur Baítlahm ke gápw se áegá, jahán ká Dáúd thá? 43 Pás logon men us ke sabab se ikhtiláf húa. 44 Aur un men se ba'z shakhs us ko pakarná cháhí the; magar kisi ne us par háth na dála.

45 Pás piyáde sardár káhinon aur Farísion ke pás áe, aur inhon ne un se kahá; Tum use kyúnci na láe? 46 Piyádóg ne jawáb diya, ki Insán ne kabhí aísá kalám nahín kiya. 47 Farísion ne unhen jawáb diya; Kyá tum bhí gúmráh ho gaye? 48 Bhalá, sardáron, yá Farísion men se bhí koi us par imán láyá? 49 Magar yih 'ámm log, jo shari'at se waqíf nahín, is nati hain. 50 Nikudemus ne, jo pahle us ke pás áyá thá, aur un hí men se thá, un se kahá; 51 Kyá hamári shari'at kisi shakhs ko mujrim thahráti hai, jab tak pahle us ki sunkar ján na le, ki wuh kyá kartá hai? 52 Unhon ne us ke jawáb men kahá; Kyá tú bhí Galíl ká hai? Talásh kar aur dekh, ki Galíl men se koi nabí nahín uthne ká.

53 [Phir un men se har ek apne apne ghar chalá gayá : 1 magar **8** Yisú' Zaitún ke pahár ko gayá. 2 Subh sawere hí wuh phir haikal men áyá, aur sab log us ke pás áe; aur wuh baithkar unhen ta'lim dene lagá. 3 Aur faqth aur Farísí ek

'aurat ko láe, jo ziná men pakrí gayí thí, aur use bích men khará karke Yisú' se kahá; 4 Aí ustád, yih 'aurat ziná men 'ain fi' ke waqt pakrí gayí hai. 5 Tauret men Músá ne ham ko hukm diya ki aísí 'auraton ko sangsár karen; pas tú is 'aurat ki nisbat kyá kahtá hai? 6 Unhon ne use ázmáne ke liye yih kahá, táki us par ilzám lagáne ká koi sabab nikálen. Magar Yisú' jhukkar ungli se zamín par likhne lagá. 7 Jab wuh us se suwál karte hí rahe, to us ne sídhe hokar un se kahá, ki Jo tum men begunáh ho, wuhí pahle us ke patthar máre. 8 Aur phir jhukkar zamín par ungli se likhne lagá. 9 Wuh yih sunkar baron se lekar chhoton tak ek ek karke nikal gaye, aur Yisú' ákelá rah gayá, aur 'aurat wahín bích men rah gayí. 10 Yisú' ne sídhe hokar us se kahá; Aí 'aurat yih log kahán gaye? Kyá kisi ne tujh par hukm nahín lagáya? 11 Us ne kahá; Aí Khudáwand, kisi ne nahín. Yisú' ne kahá; Main bhí tujh par hukm nahín lagáta; já, phir gudáh na karná.]

12 Yisú' ne phir un se mukhátib hokar kahá; Duniyá ká núr main hún; jo merí pairawí karegá, wuh andhere men na chalegá, balki zindagi ká núr páegá. 13 Farísion ne us se kahá; Tú apní gawáhi áp detá hai; terí gawáhi sachchí nahín. 14 Yisú' ne jawáb men un se kahá; Agarhí main apní gawáhi áp detá hún, taubhí merí gawáhi sachchí hai, kyúnci mujhe ma'lúm hai ki main kahán se áyá hún, aur kahán ko játá hún; lekin tum ko ma'lúm nahín ki main kahán se áta hún yá kahán ko játá hún. 15 Tum jisth ke mutábíq faisalá karte ho; main kisi ká faisala nahín kartá. 16 Aur agar main faisala karún bhí, to merá faisala sachchá hai; kyúnci main ákelá nahín, balki main hún, aur Báp hai jis ne mujhe bhejá hai. 17 Aur tumhári Tauret men bhí likhá hai, ki do ádmion ki gawáhi milkar sachchí hotí hai. 18 Ek to main khud apní gawáhi detá hún, aur ek Báp jis ne mujhe bhejá merí gawáhi detá hai. 19 Unhon ne us se kahá; Terá Báp kahán hai? Yisú'

ne jawab diya; Na tum mujhe jante ho, na mere Bap ko; agar mujhe jante, to mere Bap ko bhi jante. 20 Us ne haikal men ta'lim dete waqt yih baten Baitu'l Mal men kahin; aur kisi ne us ko na pakra, kyunki kabhi tak us ka waqt na aya tha.

21 Us ne phir un se kaha; Main jata hun, aur tum mujhe dhundhoge, aur apne gunah men maroge; jahan main jata hun tum nahin a sakte. 22 Pas Yahudion ne kaha; Kyá wuh apne ap ko mar dálega, jo kahta hai; Jahan main jata hun tum nahin a sakte? 23 Us ne un se kaha; Tum niche ke ho; main upar ka hun; tum dunya ke ho; main dunya ka nahin hun. 24 Is liye main ne tum se yih kaha, ki apne gunahon men maroge; kyunki agar tum iman na laoge ki main wuh hun, to apne gunahon men maroge. 25 Unhon ne us se kaha; Tu kaun hai? Yisu' ne un se kaha; Wuh hun jo shuru' se tum se kahta aya hun. 26 Mujhe tumhari nisbat bahut kuchh karna aur faisala karna hai. Lekin jis ne mujhe bheja, wuh sachcha hai; aur jo main ne us se suna, wuh dunya se kahta hun. 27 Wuh na samjhe ki ham se Bap ki nisbat kahta hai. 28 Pas Yisu' ne kaha, ki jab tum Ibn i Adam ko unche par chahaoge, to janoge ki main wuh hun, aur apni taraf se kuchh nahin kartá, balki jis tarah Bap ne mujhe sikhaaya, usi tarah yih baten kahta hun. 29 Aur jis ne mujhe bheja, wuh mere sath hai; us ne mujhe akela nahin chora; kyunki main hamesha wuhi kam kartá hun jo use pasand áte hain. 30 Jab wuh yih baten kah raha tha, to bahutere us pariman lae.

31 Pas Yisu' ne un Yahudion se kaha, jinhon ne us ka yaqin kiyá tha, ki Agar tum mere kalam par qaim rahoge, to haqiqat men mere shagird thabroge, 32 aur sachchai se waqif hoge, aur sachchai tum ko azad karegi. 33 Unhon ne use jawab diya; Ham to Ibrahim ki nati se hain, aur kabhi kisi ki gulami men nahin rahe: tu kyunkar kahta hai, ki Tum azad kiye jaoge? 34 Yisu' ne unhen jawab diya; Main tum se sach sach kahta hun, ki jo koi gunah kartá hai, gunah ka gulam hai. 35 Aur gulam

abad tak ghar men nahin rahta; beta abad tak rahta hai. 36 Pas agar Beta tumhen azad karega, to tum waqaf azad hoge. 37 Main janta hun ki tum Ibrahim ki nati se ho; taubhi mere qatl ki koshish men ho, kyunki mera kalam tumhare dil men jagah nahin kartá. 38 Main ne jo apne Bap ke han dekha hai, wuh kahta hun; aur tum ne jo apne bap se suna hai, wuh karte ho. 39 Unhon ne jawab men us se kaha; Hamara bap to Ibrahim hai. Yisu' ne un se kaha; Agar tum Ibrahim ke farzand hote, to Ibrahim ke se kam karte. 40 Lekin ab tum mujh jaise shakhs ke qatl ki koshish men ho, jis ne tum ko wuh haqq bat batai jo Khuda se suni. Ibrahim ne to yih nahin kiyá tha. 41 Tum apne bap ke se kam karte ho. Unhon ne us se kaha; Ham harám se paida nahin hue; hamara ek Bap hai, ya'ni Khuda. 42 Yisu' ne un se kaha; Agar Khuda tumhara Bap hota, to tum mujh se mahabbat rakhte; is liye ki main Khuda men se nikla aur aya hun; kyunki main ap se nahin aya, balki usi ne mujhe bheja. 43 Tum meri baten kyun nahin samajhte? Is liye ki mera kalam sun nahin sakte. 44 Tum apne bap Iblis se ho, aur apne bap ki khwahishon ko pura karna chahte ho. Wuh shuru' hi se khuni hai, aur sachchai par qaim nahin raha, kyunki us men sachchai hai nahin. Jab wuh juth bolta hai, to apni hi si kahta hai; kyunki wuh jutha hai, balki juth ka bap hai. 45 Lekin main jo sach bolta hun, isi liye tum mera yaqin nahin karte. 46 Tum men kaun mujh par gunah sabit kartá hai? Agar main sach bolta hun, to mera yaqin kyun nahin karte? 47 Jo Khuda se hota hai, wuh Khuda ki baten suntá hai: tum is liye nahin sunte ki Khuda se nahin ho. 48 Yahudion ne jawab men us se kaha; Kyá ham khub nahin kahte ki tu Samari hai, aur tujh men badruh hai? 49 Yisu' ne jawab diya, ki Mujh men badruh nahin; magar main apne Bap ki izzat kartá hun, aur tum meri be'izzati karte ho. 50 Lekin main apni buzurgi nahin chahta; han, ek hai jo use chahta, aur faisala

kartá hai. 51 Main tum se sach sach kahtá hún, ki Agar koí shakhs mere kalám par 'amal karegá, to abad tak kabhí maut ko na dekhegá. 52 Yahúdíon ne us se kahá, ki Ab ham ne ján liyá ki tujh men badrúh hai. Ibráhím mar gayá, aur nabí mar gaye; magar tú kahtá hai, ki Agar koí mere kalám par 'amal karegá, to abad tak kabhí maut ká maza na chakkhegá. 53 Hamará báp Ibráhím jo mar gayá, kyá tú us se bará hai? aur nabí bhí mar gaye; tú apne áp ko kyá thahrátá hai? 54 Yisú' ne jawáb diyá; Agar main áp apní baráí karún, to merí baráí kuchh nahín. Lekin merí baráí merá Báp kartá hai, jise tum kahte ho ki hamará Khudá hai: 55 tum ne use nahín jáná: lekin main use jántá hún; aur agar kahún ki use nahín jántá, to tumhári tarah jhúthá banúngá: magar main use jántá, aur us ke kalám par 'amal kartá hún. 56 Tumhárá báp Ibráhím merá dín dekhne ki ummed par dáhut khush thá; chunánci us ne dekhtá, aur khush húa. 57 Yahúdíon ne us se kahá, ki Terí 'umr to abhí pachás baras kí nahín; phir tú ne Ibráhím ko dekhtá? 58 Yisú' ne un se kahá; Main tum se sach sach kahtá hún; Peshtar us se ki Ibráhím paidá húa, main hún. 59 Pas unhon ne us ke márne ko patthar utháe; magar Yisú' chhipkar haikal se nikal gayá.

9 Phir us ne játe men ek shakhs ko dekhtá, jo janam ká andhá thá. 2 Aur us ke shágirdon ne us se púchhá, ki Ai Rabbí, kis ne gunáh kiyá thá, jo yih andhá paidá húa; is shakhs ne, yá is ke mán báp ne? 3 Yisú' ne jawáb diyá, ki Na is ne gunáh kiyá thá, na is ke mán báp ne: balki yih is liye húa ki Khudá ke kám us men zahir hon. 4 Jis ne mujhe bhejá hai, hamen us ke kám dín hí dín men karne zarúr hai: wuh rát ánewáli hai jis men koí shakhs kám nahín kar saktá. 5 Jab tak main duniyá men hún, duniyá ká núr hún. 6 Yih kahkar us ne zamín par thúká, aur thúk se mittí sání, aur wuh mittí andhe kí ánkhon par lagákar 7 us se kahá; Já, Shílokh ke hauz men dho le, (jis ká tarjuma Bhejá Húa hai). Pas us ne jákar dhoyá, aur bíná hokar wápas áyá. 8 Pas

parausi aur jin jin logon ne pahle us ko bhíkh mángte dekhtá thá, kahne lage; Kyá yih wuh nahín, jo baithá bhíkh mángá kartá thá? 9 Ba'z ne kahá; Yih wuhí hai: auron ne kahá, ki Nahín; lekin koí us ke hamshakí hai: us ne kahá; Main wuhí hún. 10 Pas wuh us se kahne lage, Phir terí ánkhen kyúnkar khul gayín? 11 Us ne jawáb diyá, ki Us shakhs ne jis ká nám Yisú' hai mittí sání, aur merí ánkhon par lagákar mujh se kahá, ki Shílokh men jákar dho le: pas main gayá, aur dhokar bíná ho gayá. 12 Unhon ne us se kahá; Wuh kahán hai? Us ne kahá; Main nahín jántá.

13 Log us shakhs ko jo pahle andhá thá Faríson ke pás le gaye. 14 Aur jis roz Yisú' ne mittí sánkar us kí ánkhen kholí thin, wuh Sabt ká dín thá. 15 Phir Faríson ne bhí us se púchhá; Tú kis tarah bíná húa? Us ne un se kahá, ki Us ne merí ánkhen par mittí lagáí, phir main ne dho liyá, aur ab bíná hún. 16 Pas ba'z Farísí kahne lage; Yih ádmí Khudá kí taraf se nahín, kyúnki Sabt ke dín ko nahín mántá. Magar ba'z ne kahá, ki Gunahgár ádmí kyúnkar aise mujhe díkhá saktá hai? Pas un men ikhtiláf húa. 17 Unhon ne phir us andhe se kahá, ki Us ne jo terí ánkhen kholí, tú us ke haqq men kyá kahtá hai? Us ne kahá, Wuh nabí hai. 18 Lekin Yahúdíon ko yaqín na áyá ki yih andhá thá aur bíná ho gayá hai, jab tak unhon ne us ke mán báp ko jo bíná ho gayá thá bulákar 19 un se na púchh liyá, ki Kyá yih tumhárá beṭá hai, jise tum kahte ho ki andhá paidá húa thá? Phir wuh ab kyúnkar dekhtá hai? 20 Us ke mán báp ne jawáb men kahá; Ham jánte hai, ki yih hamará beṭá hai, aur andhá paidá húa thá; 21 lekin yih ham nahín jánte ki ab wuh kyúnkar dekhtá hai, aur na yih jánte hai ki kis ne us kí ánkhen kholí; wuh to bálíg hai; usí se púchho; wuh apná hál áp kah degá. 22 Yih us ke mán báp ne Yahúdíon ke dar se kahá: kyúnki Yahúdí eká kar chuke the, ki agar koí us ke Masíh hone ká iqrár kare, to 'ibádatkháne se khárij kiyá jae. 23 Is wáste us ke mán

báp ne kahá, ki Wuh bálíg hai; usí se púchho. 24 Pas unhoñ ne us shakhs ko jo andhá thá dobára bulákar kahá, ki Khudá kí tamjíd kar: ham to jánte haiñ ki yih ádmí gunahgár hai. 25 Us ne jawáb diya: Main nahín jántá ki wuh gunahgár hai yá nahín: ek bát jántá hún, ki main andhá thá, ab bina hún. 26 Phir unhoñ ne us se kahá, ki Us ne tere sáth kyá kiyá? kis tarah terí ánkhen kholín? 27 Us ne unhen jawáb diyá; Main to tum se kah chuká, aur tum ne na suná; dobára kyün sunná cháhte ho? kyá tum bhí us ke shágird honá cháhte ho? 28 Wuh use burá bhalá kahkar bole, ki Tú hí us ká shágird hai; ham to Músá ke shágird haiñ. 29 Ham jánte haiñ ki Khudá ne Músá ke sáth kálám kiyá hai; magar is shakhs ko nahín jánte ki kahán ká hai. 30 Us ádmí ne jawáb men un se kahá; Yih to ta'ajjub kí bát hai, ki tum nahín jánte ki wuh kahán ká hai, hálánki us ne merí ánkhen kholín. 31 Ham jánte haiñ ki Khudá gunahgáron kí nahín suntá; lekin agar koí khudáparast ho, aur us kí marzí par chale, to wuh us kí suntá hai. 32 Duniyá ke shurú' se kabhí sunne men nahín áyá, ki kisí ne janam ke andhe kí ánkhen kholí hon. 33 Agar yih shakhs Khudá kí taraf se na hotá, to kuchh na kar saktá. 34 Unhoñ ne jawáb men us se kahá; Tú to bí'lkull gunahon men paidá huá, tú ham ko kyá sikhátá hai? aur unhoñ ne use báhar níkal diyá. 35 Yisú' ne suná ki unhoñ ne use báhar níkal diyá; aur jab us se milá, to kahá; Kyá tú Khudá ke Bete par ímán látá hai? 36 Us ne jawáb men kahá; Ai Khudáwand, wuh kaun hai, ki main us par ímán láun? 37 Yisú' ne us se kahá; Tú ne to use dekhá hai; aur jo tujh se báten kartá hai wuhí hai. 38 Us ne kahá; Ai Khudáwand, main ímán látá hún: aur use síjda kiyá. 39 Yisú' ne kahá; Main duniyá men 'adálat ke liye áyá hún, táki jo nahín dekhte wuh dekhen, aur jo dekhte haiñ wuh andhe ho jáen. 40 Jo Farísí us ke sáth the, unhoñ se yih báten sunkar us se kahá; Kyá ham bhí andhe haiñ? 41 Yisú' ne un se kahá, ki Agar tum andhe hote, to gunahgár na thahrte:

magar ab kahte ho, ki Ham dekhíte haiñ; pas tumhárá gunáh qáim rah-tá hai.

10 Main tum se sach sach kah-tá hún, ki Jo koí darwáze se bherkháne men dákhil nahín hotá, balki áur kísí taraf se charh játá hai, wuh chor aur dákú hai. 2 Ekin jo darwáze se dákhil hotá hai, wuh bheron ká charwáhá hai. 3 Us ke liye darbán darwáza khol detá hai; aur bheron us kí áwáz suntí haiñ: aur wuh apní bheron ko nám ba nám bulákar báhar le játá hai. 4 Jab wuh apní sab bheron ko báhar níkal chuktá hai, to un ke áge áge chaltá hai, aur bheron us ke píchhe píchhe ho letí haiñ; kyünki wuh us kí áwáz pahchántí haiñ. 5 Magar wuh gair shakhs ke píchhe na jáengí, balki us se bháengí; kyünki gairon kí áwáz nahín pahchántín. 6 Yisú' ne un se yih tamsíl kahí: lekin wuh na samjhe ki yih kyá báten haiñ jo ham se kahtá hai.

7 Pas Yisú' ne un se phir kahá; Main tum se sach sach kahtá hún, ki Bheron ká darwáza main hún. 8 Jitne mujh se pahle áe, sab chor aur dákú haiñ; magar bheron ne un kí na suní. 9 Darwáza main hún: agar koí mujh se dákhil ho, to naját páegá, aur andar báhar áyá jáyá karegá, aur chará páegá. 10 Chor nahín átá, magar churáne aur már dálné aur halák karne ko. Main is liye áyá ki wuh zindagí páen, aur kasrat se páen. 11 Achchhá charwáhá main hún: achchhá charwáhá bheron ke liye apní ján detá hai. 12 Mazdúr jo na charwáhá hai, na bheron ká málik, bheriye ko áte dekhkar bheron ko chhorke bhág játá hai, aur bheriyá un ko pakartá aur paráganda kartá hai. 13 Wuh is liye bhág játá hai, ki mazdúr hai, aur us ko bheron kí fikr nahín. 14 Achchhá charwáhá main hún; jis tarah Báp mujhe jántá hai, aur main Báp ko jántá hún, 15 isí tarah main apní bheron ko jántá hún, aur merí bheron mujhe jántí haiñ; aur main bheron ke liye apní ján detá hún. 16 Aur merí áur bhí bheron haiñ, jo is bherkháne kí nahín. Mujhe un ká bhí láná zarúr hai; aur wuh merí áwáz sunengí; phir ek hí galla aur ek hí charwáhá hogá.

17 Báp mujh se is liye mahabbat rakhtá hai, ki main apní ján detá hún táki use phir le lún. 18 Koi use mujh se chhíntá nahín, balki main use ap hí detá hún. Mujhe us ke dene ká bhí ikhtiyár hai, aur us ke phir lene ká bhí ikhtiyár hai. Yih hukm mere Báp se mujhe milá.

19 In báton ke sabab Yahúdíon men phir ikhtiláf huá. 20 Un men se bahutere to kahne lage, ki Us men badrúh hai, aur wuh díwána hai; tum us kí kyün sunte ho? 21 Auron ne kahá; Yih aise shakhs kí báten nahín jis men badrúh ho. Kyá badrúh andhon kí ánkhen khol saktí hai?

22 Yarúshalem men 'I'd i Tajdíid húi; aur járe ká mausim thá: 23 aur Yisú' haikal ke andar Sulaimání báramade men tahal rahá thá. 24 Pas Yahúdíon ne us ke gird jama' hokar us se kahá; Tú kab tak hamáre dil ko dānwādól rakkhegá? agar tú Masíh hai, to ham se sáf kah de. 25 Yisú' ne unhen jawáb diyá, ki Main ne to tum se kah diyá, magar tum yaqín nahín karte; jo kám main apne Báp ke nám se kartá hún, wuhí mere gawáh hain. 26 Lekín tum is liye yaqín nahín karte, ki merí bheron men se nahín ho. 27 Merí bheron merí áwáz suntí hain, aur main unhen jántá hún, aur wuh mere piche piche chaltí hain: 28 aur main unhen hamesha kí zindagí bakhshatá hún; aur wuh abad tak kabhí halák na hongí, aur koi unhen mere háth se chhín na legá. 29 Merá Báp, jis ne mujhe wuh dí hain, sab se bará hai; aur koi unhen Báp ke háth se nahín chhín saktá. 30 Main aur Báp ek hain. 31 Yahúdíon ne use sangsár karne ke liye phir patthar utháe. 32 Yisú' ne unhen jawáb diyá, ki Main ne tum ko Báp kí taraf se bahutere achche kám dikháe hain; un men se kis kám ke sabab mujhe sangsár karte ho? 33 Yahúdíon ne use jawáb diyá, ki Achche kám ke sabab nahín, balki kufr ke sabab tujhe sangsár karte hain, aur is liye ki tú ádmí hokar apne ap ko Khudá banátá hai. 34 Yisú' ne unhen jawáb diyá; Kyá tumharí shar'at men yih nahín likhá hai ki Main ne kahá; Tum khudá ho? 35 Jab ki us ne unhen khudá kahá, jin ke pás Khudá ká kalám áyá, (aur

kitáb i muqaddas ká bátil honá mumkin nahín;) 36 áyá tum us shakhs se jise Báp ne muqaddas karke dunyá men bhejá, kahte ho ki Tú kufr baktá hai, is liye ki main ne kahá; Main Khudá ká Betá hún? 37 Agar main apne Báp ke kám nahín kartá, to merá yaqín na karo. 38 Lekín agar main kartá hún, to go merá yaqín na karo, magar un kámon ká to yaqín karo; táki tum jáno aur samjho ki Báp mujh men hai, aur main Báp men. 39 Unhon ne phir us ke pakarne kí koshish kí, lekin wuh un ke háth se níkal gayá.

40 Wuh phir Yordan ke pár us jagah chalá gayá, jáhan Yúhanná pahle bapisma diyá kartá thá, aur wahín rahá. 41 Aur bahutere us ke pás áe; aur kahte the, ki Yúhanná ne koi mu'jiza nahín dikhá-yá; magar jo kuchh Yúhanná ne is ke haqq men kahá thá, wuh sach thá. 42 Aur wahán bahutere us par ímán láe.

11 Maryam aur us kí bahín Marthá ke gānw Bait'aniyyáh ká La'zar nám ek ádmí bímár thá. 2 Yih wuhí Maryam thí, jis ne Khudáwand par 'itr dáikar apne bálon se us ke pānw ponchhe; isí ká bhái La'zar bímár thá. 3 Pas us kí bahínon ne use yih kahlá bhejá, ki Ai Khudáwand, dekh, jise tú 'azíz rakhtá hai, wuh bímár hai. 4 Yisú' ne sunkar kahá, ki Yih bímárí maút kí nahín, balki Khudá ke jalál ke liye hai, táki us ke wasle se Khudá ke Bete ká jalál záhir ho. 5 Aur Yisú' Marthá aur us kí bahín aur La'zar se mahabbat rakhtá thá. 6 Pas jab us ne suná ki wuh bímár hai, to jis jagah thá, wahín do dín áur rahá; 7 phir is ke ba'd shá-girdon se kahá, A'ó, phir Yahúdíya ko chale. 8 Shá-girdon ne us se kahá; Ai Rabbi, abhí to Yahúdí tujhe sangsár karná cháhte the, aur tú phir wahán játá hai? 9 Yisú' ne jawáb diyá; Kyá dín ke bárah ghante nahín hote? Agar koi dín ko chale, to thokar nahín khátá, kyúnci wuh dunyá kí raushní dekh-tá hai. 10 Lekín agar koi rát ko chale, to thokar khátá hai, kyúnci us men raushní nahín. 11 Us ne yih báten kahín, aur is ke ba'd un se kahne lagá, ki Hamará dost La'zar so gayá hai, lekin main use

12 Pas shágirdon ne us se kahá; Ai Khudáwand, agar se gayá hai, to bach jáegá. 13 Yisú' ne to us kí maut kí bábat kahá thá; magar wuh samjhe kí arám kí níndhí bábat kahá. 14 Tab Yisú' ne un se ká kah diyá, kí La'zar mar gayá. 15 Aur main tumháre sabab se khush hún kí wahán na thá, táki tum imán láo; lekin áo, ham us ke pás chalen. 16 Pas Tomá ne, jise Tauam kahte the, apne sáth ke shágirdon se kahá, kí A'ó, ham bhí chalen táki us ke sáth maren.

17 Pas Yisú' ko ákar ma'lúm húa, kí use qabr men rakkhe chár din hue. 18 Bait'aniyyáh Yarúshalem ke nazdik, koi do míl ke fásile par thá. 19 Aur bahut se Yahúdí Marthá aur Maryam ko bhái ke báre men tasallí dene áe the. 20 Pas Marthá Yisú' ke áne kí khabar sunkar us se milne ko gayí; lekin Maryam ghar men baithí रही. 21 Marthá ne Yisú' se kahá, kí Ai Khudáwand, agar tú yahán hotá, to merá bhái na martá. 22 Aur ab bhí main jántí hún, kí jo kuchh tú Khudá se mángegá, wuh tujhe degá. 23 Yisú' ne us se kahá; Terá bhái jí uthegá. 24 Marthá ne us se kahá; Main jántí hún, kí qiyámat men ákhiri din jí uthegá. 25 Yisú' ne us se kahá; Qiyámat aur zindagi to main hún: jo mujh par imán látá hai, go wuh mar jáe, taubhi zinda rahegá: 26 aur jo koi zinda hai aur mujh par imán látá hai, wuh abad tak kabhi na maregá. Kyá tú is par imán rakhti hai? 27 Us ne us se kahá; Hán, ai Khudáwand; main imán lá chuki hún, kí Khudá ká Betá Masíh, jo duniya men ánewálá thá, tú hí hai. 28 Yih kahkar wuh chali gayí, aur chupke se apni bahin Maryam ko bulákar kahá, kí Ustád yahin hai, aur tujhe bulátá hai. 29 Wuh sunte hí jald uthkar us ke pás áí. (30 Yisú' abhi gánw men nahin pahunchá thá, balki usi jagah thá jahan Marthá use milí thi.) 31 Pas jo Yahúdí ghar men us ke pás the, aur use tasallí de rahe the, yih dekhkar kí Maryam jald uthke bahar gayí, is khayál se us ke piche ho liye kí wuh qabr par rone játi hai. 32 Jab Maryam us jagah pahunchí jahan Yisú' thá, aur use dekhá, to us ke qadamon par girke us se kahá; Ai Khudáwand,

agar tú yahán hotá, to merá bhái na martá. 33 Jab Yisú' ne use aur un Yahúdíon ko jo us ke sáth áe the rote dekhá, to dil men nihayat ranjída húa, aur ghabrákar kahá; 34 Tum ne use kahan rakkhá hai? Unhon ne kahá; Ai Khudáwand, chalkar dekh le. 35 Yisú' ke ánsú hánne lage. 36 Pas Yahúdíon ne kahá; Dekho, wuh is ko kaisá 'azíz thá. 37 Lekin un men se ba'z ne kahá; Kyá yih shakhs, jis ne andhe kí ánkhen kholi, itná na kar saká kí yih ádmi na martá? 38 Yisú' phir apne dil men nihayat ranjída hokar qabr par áyá. Wuh ek gar thá, aur us par patthar dhará thá. 39 Yisú' ne kahá, kí Patthar utháo. Us mare hue shakhs kí bahin Marthá ne us se kahá; Ai Khudáwand, us men se to ab badbú áti hai, kyunki use chár din ho gaye. 40 Yisú' ne us se kahá; Kyá main ne tujh se kahá na thá, kí Agar tú imán láegi, to Khudá ká jalál dekhegi. 41 Pas unhon ne us patthar ko utháyá. Phir Yisú' ne ánkhen uthákar kahá; Ai Báp, main terá shukr kartá hún kí tú ne meri sun lí. 42 Aur mujhe to ma'lúm thá kí tú hamesha meri suntá hai; magar in logon ke bá'is jo ás pás khare hain main ne yih kahá, táki wuh imán laen kí tú hí ne mujhe bhejá hai. 43 Aur yih kahkar us ne baland áwáz se pukará, kí Ai La'zar, nikal á. 44 Jo mar gayá thá wuh kafan se háth págw bandhe hue nikal áyá; aur us ká chihra rúmál se liptá húa thá. Yisú' ne un se kahá; Use kholkar jáne do.

45 Pas bahutere Yahúdí jo Maryam ke pás áe the, aur jinhon ne Yisú' ká yih kám dekhá thá, us par imán le áe. 46 Magar un men se ba'z ne Farisíon ke pás jákar unhen Yisú' ke kámon kí khabar dí.

47 Pas sardár káhinon aur Farisíon ne sadr 'adálát ke logon ko jama' karke kahá, Ham karte kyá hain? yih ádmi to bahut mu'jize dikhatá hai. 48 Agar ham use yun hí chhor den, to sab us par imán le áenge, aur Romí ákar hamári jagah aur qaum donon par qabza kar lenge. 49 Aur un men se Káifá nám ek shakhs ne, jo us sál sardár káhin thá, un se kahá; Tum kuchh nahin jánte, 50 aur na sochte ho kí tum-

háre liye yehi bihtar hai, ki ek admi ummat ke wáste mare, na ki sári qaum halák ho. 51 Magar us ne yih apni taraf se nahin kahá, balki us sál sardár kahin hokar nubuwat ki, ki Yisú us qaum ke wáste maregá; 52 aur na sirf us qaum ke wáste, balki is wáste bhí ki Khudá ke paráganda farzandon ko jama karke ek kar de. 53 Pas wuh usi roz se us ke qatí karne ká mashwara karne lage.

54 Pas us waqt se Yisú Yahúdíon men 'alániya nahin phirá, balki wahán se jangal ke nazdik ke 'iláqe men Ifráim nám ek shahr ko chalá gayá, aur apne shágirdon ke sáth wahin rahne lagá. 55 Aur Yahúdíon ki 'Id i Fasah nazdik thá, aur bahut log Fasah se pahle dhiat se Yarúshalem ko gaye, táki apne ap ko pák karen. 56 Pas wuh Yisú ko dhundhne, aur haikal men khare hokar ápas men kahne lage, ki Tumhárá kyá khayál hai? kyá wuh 'id men nahin áegá? 57 Aur sardár kahinon aur Farisíon ne hukm de rakhá thá, ki agar kisi ko khabar ho, ki wuh kahán hai, to ittilá de, táki use pakar len.

12 Phir Yisú Fasah se chha roz pahle Bait'áníyyáh men áya, jahan La'zar thá, jise Yisú ne murdon men se jiláyá thá. 2 Wahán unhon ne us ke wáste shám ká khána taiyar kiyá; aur Marthá khidmat karti thá, magar La'zar un men se thá jo us ke sáth khána kháne baithe the. 3 Phir Maryam ne jatámásí ká ádh ser khális aur beshqímat 'itr lekar Yisú ke pánwón par dálá, aur apne balon se us ke pánw ponchke, aur ghar 'itr ki khushbú se bahák gayá. 4 Magar us ke shágirdon men se ek shakhs Yahúdáh Iskariyoti, jo use pakarwáne ko thá, kahne lagá; 5 Yih 'itr tin sau dinár men bechkar garíbon ko kyún na diyá gayá? 6 Us ne yih is liye na kahá ki us ko garíbon ki fikr thá, balki is liye ki chor thá, aur chúnki us ke pás un ki thaili rahti thá, us men jo kuchh partá wuh nikál letá thá. 7 Pas Yisú ne kahá, ki Use yih 'itr mere dafn ke din ke liye rakhne de; 8 kyúnki garíb gurbá to hamesha tumháre pás hain; lekin main hamesha tumháre pás na rahúnga.

9 Pas Yahúdíon men se 'awámun yih ma'lum karke ki wuh wahán hai, na sirf Yisú ke sabab se áe, balki is liye bhí ki La'zar ko dekhen, jise us ne murdon men se jiláyá thá. 10 Lekin sardár kahinon ne mashwara kiyá, ki La'zar ko bhí mar dalen; 11 kyúnki us ke bá'is bahut se Yahúdí chale gaye aur Yisú par imán lae.

12 Dúsré din bahut se logon ne jo 'id men áe the, yih sunkar ki Yisú Yarúshalem men áta hai, 13 khajúr ki dáliyán lín, aur us ke istiqbál ko nikalkar pukarne lage, ki Hoshá-ná! mubáarak hai wuh jo Khudá-wand ke nám par áta hai, aur Isráíl ká bádsháh hai. 14 Jab Yisú ko gadhe ká bachcha milá, to us par sawár huá; jaisá ki likhá hai, ki 15 Ai Siyyon ki beti, na dar dekh, terá bádsháh gadhe ke bachche par sawár huá áta hai. 16 Us ke shágird pahle to yih báten na samjhe; lekin jab Yisú apne jalál ko pahunchá, to un ko yád áya ki yih báten us ke haqq men likhi hui thi, aur logon ne us ke sáth yih sulúk kiyá thá. 17 Pas un logon ne gawáhi di, jo us waqt us ke sáth the, jab us ne La'zar ko qabr se báhar bulakar murdon men se jiláyá thá, 18 Isi sabab se log us ke istiqbál ko nikle, ki unhon ne suná thá ki us ne yih mu'jiza dikháyá hai. 19 Pas Farisíon ne ápas men kahá; Socho to ki tum se kuchh nahin ban partá. Dekho, jahan us ká pairau ho chalá.

20 Jo log 'id men parastish karne áe the, un men báz Yanáni the. 21 Pas unhon ne Filippus ke pás, jo Baitsaidá e Galil ká thá, ákar un se darshwást ki, ki Janáb, ham Yisú ko dekhána cháhte hain. 22 Filippus ne ákar Andriyás se kahá; phir Andriyás aur Filippus ne ákar Yisú ko khabar di. 23 Yisú ne jawab men un se kahá; Wuh waqt á gayá, ki Ibn i A'dam jalál pae. 24 Main tum se sach sach kahtá hún, ki Jab tak gehún ká dána zamin men girke mar nahin jata, ákelá rahtá hai; lekin jab mar jata hai, to bahut sa phal letá hai. 25 Jo apni jan ko 'adwat rakhtá hai, wuh use kho deta hai; aur jo dunya men apni jan se 'adawat rakhtá hai, wuh use hamesha ki zindagi ke liye mahfúz rakkhegá. 26 Agar koi shakhs meri khidmat

kare, to mere piche ho le; aur jahan main hun, wahan mera khadim bhi hoga; agar koi meri khidmat kare, to Bap us ki 'izzat karega. 27. Meri jan ghabrati hai; pas kya kahun? Ai Bap, mujhe is ghari se bacha. Lekin main isi ghari se to is ghari ko pahuncha kar. 28 Ai Bap, apne nam ko jalal de. Pas asman se awaz ai, ki Main us ko jalal diya hai, aur phir bhi dunga. 29 Jo log khare sun rahe the, unhon ne kaha, ki Badal garja: auron ne kaha, ki Firishta us se bola. 30 Yisu' ne jawab men kaha, ki Yih awaz mere liye nahin, balki tumhare liye ai hai. 31 Ab dunya ki 'adalat ki jati hai; ab dunya ka sardar nikal diya jagega. 32 Aur main agar zamin se unche par chahaya jai, to sab ko apne pas khenchunga. 33 Us ne is bat se ishara kiya, ki main kis maut se marne ko hun. 34 Logon ne us ko jawab diya, ki Ham ne shari'at ki yih bat suni hai, ki Masih abad tak rahega; phir tu kyunkar kahta hai, ki Ibn i A'dam ka unche par chahaya jana zarur hai? Yih Ibn i A'dam kaun hai? 35 Pas Yisu' ne un se kaha, ki Aur thore dinon nur tumhare darmiyan hai. Jab tak nur tumhare sath hai, chale chalo, aisa na ho ki tariki tumhen a pakre; aur jo tariki men chalta hai, wuh nahin janta ki kidhar jata hai. 36 Jab tak nur tumhare sath hai, nur par iman lao, taki nur ke farzand bano.

Yisu' yih baton kahkar chala gaya, aur un se apne ap ko chhipaya. 37 Aur agarchi us ne un ke samne itne mujize dikhaye, taubhi wuh us par iman na lae: 38 taki Yasha'yah nabi ka kalam pura ho, jo us ne kaha, ki

Ai Khudawand, hamare paigam ka kis ne yaqin kiya hai?

Aur Khudawand ka hath kis par zahir hua hai?

39 Is sabab se wuh iman na la sake, ki Yasha'yah ne phir kaha;

40 Us ne un ki ankhon ko andha, aur un ke dil ko sakht kar diya;

Aisa na ho ki wuh ankhon se dekhen, aur dil se samjhen,

Aur ruju' karen,

Aur main unhen shifa bakhshun.

41 Yasha'yah ne yih baton is liye kahin, ki us ka jalal dekha; aur us ne usi ke bare men kalam kiya. 42 Taham sardonon men se bhi bahutere us par iman lae; magar Farislon ke sabab iqrar na karthe the, aisa na ho ki 'ibadatkhane se kharij kiye jain: 43 kyunki wuh Khuda se 'izzat hasil karne ki nisbat insan se 'izzat hasil karne ki ziyada chahte the.

44 Yisu' ne pukarke kaha, ki Jo mujh par iman lata hai, wuh mujh par nahin, balki mere bhejnewale par iman lata hai. 45 Aur jo mujhe dekhta hai, wuh mere bhejnewale ko dekhta hai. 46 Main nur hokar dunya men aya hun, taki jo koi mujh par iman lae andhere men na rahe. 47 Agar koi meri baton sunkar un par amal na kare, to main us ko mujrim nahin thahrata; kyunki main dunya ko mujrim thahrane nahin, balki dunya ko najat dene aya hun. 48 Jo mujhe nahin mantata, aur meri baton ko qubul nahin kartata, us ka ek mujrim thahrane wala hai, ya'ni jo kalam main ne kiya hai, akhiri din wuh use mujrim thahraega. 49 Kyunki main ne kuchh apni taraf se nahin kaha, balki Bap jis ne mujhe bheja, usi ne mujh ko hukm diya hai, ki kya kahun, aur kya bolun. 50 Aur main janta hun ki us ka hukm hamesha ki zindagi hai. Pas jo kuchh main kahta hun, jis tarah Bap ne mujh se farmaya hai, usi tarah kahta hun.

13

'I'd i Fasih se pahle, jab Yisu' ne jan liya ki mera wuh waqt a pahuncha, ki dunya se rukhsat hokar Bap ke pas jain, to apne un logon se jo dunya men the jaisi mahabbat rakhta tha, akhir tak mahabbat rakhta raha. 2 Aur jab Iblis Shama'un ke bete Yahudah Iskariyoti ke dil men dal chuka tha ki use pakarwae, to sham ka khana khate waqt, 3 Yisu' ne yih janakar, ki Bap ne sab chizen mere hath men kar di hai, aur main Khuda ke pas se aya, aur Khuda hi ke pas jata hun, 4 dastarkhwan se uthkar kapre utare, aur rumal lekar apni kamar men bandha. 5 Is ke ba'd bartan men pani dalakar, shagirdon ke panw dhone, aur jo rumal kamar men bandha tha, us se poncha-

ne shuru' liye. 6 Phir wuh Shama'un Patras tak pahuncha. Us ne us se kaha; Ai Khudawand, kya tu mere pangw dhota hai? 7 Yisu' ne jawab men us se kaha, ki Jo main kartá hun, tu ab nahin janta, magar ba'd men samjhoga. 8 Patras ne us se kaha, ki Tu mere pangw abad tak kabhi dhone na paega. Yisu' ne use jawab diya, ki Agar main tujhe na dhoun, to tu mere sath sharik nahin. 9 Shama'un Patras ne us se kaha; Ai Khudawand, sirf mere pangw hi nahin, balki hath aur sir bhí dho de. 10 Yisu' ne us se kaha; Jo nahá chuka hai, us ko pangw ke siwa aur kuchh dhone ki hájat nahin, balki sarasar pak hai; aur tum pak ho, lekin sab ke sab nahin. 11 Chunki wuh apne pakarwanewale ko janta tha, is liye us ne kaha, ki Tum sab pak nahin ho.

12 Pas jab wuh un ke pangw dho chuka, aur apne kapre pahinkar phir baith gaya, to un se kaha; Kyá tum jante ho ki main ne tumhare sath kya kiyá? 13 Tum mujhe Ustad aur Khudawand kahte ho, aur khub kahte ho, kyunki main hun. 14 Pas jab mujh Khudawand aur Ustad ne tumhare pangw dhoe, to tum par bhí farz hai, ki ek dusre ke pangw dhoya karo; 15 kyunki main ne tum ko ek namuna dikha-ya hai, ki jaisa main ne tumhare sath kiyá hai, tum bhí kiyá karo. 16 Main tum se sach sach kahta hun, ki Naukar apne malik se bara nahin hota, aur na bheja hua apne bhejnewale se. 17 Agar tum in baton ko jante ho, to mubarak ho, basharte ki un par 'amal bhí karo. 18 Main tum sab ki babat nahin kahta; jin ko main ne chuna, unhen main janta hun; lekin yih is liye hai ki yih nawishta pura ho, ki Jo meri roti khata hai, us ne mujh par ít uthai. 19 Ab main us ke hone se pahle tum ko jata detá hun, taki jab ho jao, to tum iman lao ki main wuhí hun. 20 Main tum se sach sach kahta hun, ki Jo mere bheje hue ko qubul kartá hai, wuh mujhe qubul kartá hai; aur jo mujhe qubul kartá hai, wuh mere bhejnewale ko qubul kartá hai.

21 Yih baton kahkar Yisu' apne dil men ghabraya, aur yih gawahi

di, ki Main tum se sach sach kahta hun, ki tum men se ek shakhs mujhe pakarwaega. 22 Shagird shubha karke ki wuh jis ki nisbat kahta hai, ek dusre ko dekhne lage. 23 Us ke shagirdon men se ek shakhs, jis se Yisu' mahabbat rakhta tha, Yisu' ke sine ki taraf jhuka hua khata khane baitha tha. 24 Pas Shama'un Patras ne us se ishara karke kaha, ki Batá to, wuh kis ki nisbat kahta hai. 25 Us ne usi taraf Yisu' ki chhati ka sahara lekar kaha, ki Ai Khudawand wuh kaun hai? 26 Yisu' ne jawab diya, ki Jise main nawala duboke de dunga, wuhí hai. Phir us ne nawala duboya, aur leke Shama'un Iskariyoti ke bete Yahudah ko de diya; 27 aur is nawale ke ba'd Shaitan us men sama gaya. Pas Yisu' ne us se kaha, ki Jo kuchh tu kartá hai, jald kar le. 28 Magar jo khana khane baitha the, un men se kisi ko ma'lum na hua, ki us ne yih us se kis liye kaha. 29 Chunki Yahudah ke pas thaili rahti thi, is liye ba'z ne samjha, ki Yisu' us se yih kahta hai, ki Jo kuchh hamen 'id ke liye darkar hai kharid le; ya yih, ki muhtajon ko kuchh de. 30 Pas wuh nawala lekar f'ifaur bahar chala gaya, aur rat ka waqt tha.

31 Jab wuh bahar chala gaya, to Yisu' ne kaha, ki Ab Ibn i A'dam ne jalal paya, aur Khuda ne us men jalal paya; 32 aur Khuda bhí use apne men jalal dega, balki use f'ifaur jalal dega. 33 Ai bachcho, main aur thori der tumhare sath hun. Tum mujhe dhundhoge, aur jaisa main ne Yahudon se kaha, ki Jahan main jata hun tum nahin a sakte, waisa hi ab tum se bhí kahta hun. 34 Main tumhe ek naya hukm deta hun, ki ek dusre se mahabbat rakho; ki jaise main ne tum se mahabbat rakhi, tum bhí ek dusre se mahabbat rakho. 35 Agar apas men mahabbat rakhoge, to is se sab janenge ki tum mere shagird ho.

36 Shama'un Patras ne us se kaha; Ai Khudawand, tu kahan jata hai? Yisu' ne jawab diya ki Jahan main jata hun, ab to tu mere piche a nahin saktá; magar ba'd men mere piche aega. 37 Patras ne us se kaha; Ai Khudawand, main

tere pichhe ab kyun nahin a saktá? 17 to tere liye apni jan dungá. 18 Yisú' ne jawab diyá; Kyá tú mere liye apni jan degá? Main tujh sach kahtá hún, ki murg na degá, jab tak ki tú tin bār merá inkár na kar legá.

14 Tumhárá dil na ghabráe; tum Khudá par imán rakhte ho, mujh par bhí imán rakkho. 1 Meré Báp ke ghar men bahut se makan hain; agar na hote, to main tum se kah detá; kyunki main jata hún, taki tumháre liye jagah tayár karún. 3 Aur agar main jakar tumháre liye jagah tayár karún, to phir ákar tumhen apne sáth le lungá, taki jahan main hún, tum bhí ho. 4 Aur jahan main jata hún, tum wahan ki ráh jante ho. 5 Tomá ne us se kahá; Ai Khudáwand, ham nahin jante ki tú kahan jata hai; phir ráh kis tarah jánen? 6 Yisú' ne us se kahá, ki Ráh, aur Haqq, aur Zindagi main hún; kol mere wasile ke bagair Báp ke pás nahin áta. 7 Agar tum ne mujhe jana hotá, to mere Báp ko bhí jante; ab use jante ho, aur dekh liya hai. 8 Filippus ne us se kahá; Ai Khudáwand, Báp ko hamen dikhá; yih hamen kafi hai. 9 Yisú' ne us se kahá; Ai Filippus, main itni muddat se tumháre sáth hún; kyá tú mujhe nahin janta? Jis ne mujhe dekhá, us ne Báp ko dekhá; tú kyunkar kahtá hai, ki Báp ko hamen dikhá? 10 Kyá tú yaqin nahin kartá, ki main Báp men hún, aur Báp mujh men hai? Yih báten jo main tum se kahtá hún, apni taraf se nahin kahtá: lekin Báp mujh men rahkar apne kám kartá hai. 11 Merá yaqin karo, ki main Báp men hún, aur Báp mujh men; nahin to mere kámon hi ke sabab merá yaqin karo. 12 Main tum se sach sach kahtá hún, ki Jo mujh par imán rakhtá hai, yih kám jo main kartá hún, wuh bhí karegá; balki in se bhí bare kám karegá; kyunki main Báp ke pás jata hún. 13 Aur jo kuchh tum mere nám se cháho, main wuh karungá, taki Báp Bete men jalai pae. 14 Agar mere nám se mujh se kuchh cháho, to main wuh karungá. 15 Agar tum mujh se mahabbat rakhte ho, to mere hukmon par 'amal karoge; 16 aur main Báp se darkhwast karungá, to

wuh tumhen dúsrá Madadgar bakhshega, ki abad tak tumháre pás rahe, 17 ya'ni sachhai ki Ráh jise dunyá hasil nahin kar sakti kyunki na use dekhti, aur na jant hai tum use jante ho; kyunki wuh tumháre sáth rabti hai, aur tum háre andar hogi. 18 Main tumhen yatim na chhorungá; main tumhen pás áungá. 19 Thorí der baqul hai, ki dunyá mujhe phir na dekhegi; magar tum mujhe dekhte rahoge: chúnki main jita hún, tum bhí jite rahoge. 20 Us roz tum jánoge ki main apne Báp men hún, aur tum mujh men, aur main tum men. 21 Jis ke pás mere hukm hain, aur wuh un par 'amal kartá hai, wuhí mujh se mahabbat rakhtá hai; aur jo mujh se mahabbat rakhtá hai, wuh mere Báp ka piyará hogá, aur main us se mahabbat rakhungá, aur apne ap ko us par záhir karungá. 22 Us Yahúdáh ne, jo Iskariyoti na thá, us se kahá; Ai Khudáwand, kyá húa, ki tá apne ap ko ham par to záhir kiyá cháhtá hai, magar dunyá par nahin? 23 Yisú' ne jawab men us se kahá, ki Agar kol mujh se mahabbat rakkhe, to wuh mere kalám par 'amal karegá, aur merá Báp us se mahabbat rakkhegá, aur ham us ke pás áenge aur us ke sáth sukunat karenge. 24 Jo mujh se mahabbat nahin rakhtá, wuh mere kalám par 'amal nahin kartá; aur jo kalám tum sunte ho, wuh merá nahin, balki Báp ka hai, jis ne mujhe bheja. 25 Main ne yih báten tumháre sáth rahkar tum se kabín. 26 Lekin Madadgar, ya'ni Rúhu'l Quds, jise Báp mere nám se bhejega, wuhí tumhen sab báteg sikhaega, aur jo kuchh main ne tum se kahá hai, wuh sab tumhen yad diláega. 27 Main tumhen itminán diye jata hún; apná kminán tumhen detá hún: jis tarah dunyá deti hai, main tumhen us tarah nahin detá. Tumhárá dil na ghabráe aur na dare. 28 Tum sun chuke ho, ki main ne tum se kahá, ki jata hún, aur tumháre pás phir áta hún. Agar tum mujh se mahabbat rakhte, to is bat se, ki main Báp ke pás jata hún, khush hote; kyunki Báp mujh se baqul hai. 29 Aur ab main ne tum se us ke hone se pahle kah diya hai, taki jab ho jae, to tum yaqin

karo. 30 Is ke ba'd main tum se bahut si baten na karunga, kyunki duniya ka sardar ata hai: aur mujh mein us ka kuchh nahin; 31 lekin yeh is liye hota hai ki duniya jane, ki main Bap se mahabbat rakhta hun; aur jis tarah Bap ne mujhe hukm diya, main waisa hi karti hun. Utho, yahin se chalen.

15 Angur ka haqiqi darakht main hun, aur mera Bap bagban hai. 2 Jo dali mujh mein hai aur phal nahin lati, use wuh kat dalti hai; aur jo phal lati hai, use chhantta hai, taki ziyada phal lae. 3 Ab tum us kalam ke sabab, jo main ne tum se kiyi, pak ho. 4 Tum mujh mein qaim raho, aur main tum mein. Jis tarah dali, agar angur ke darakht mein qaim na rahe, to apne ap se phal nahin la sakti; isi tarah tum bhi agar mujh mein qaim na raho, to phal nahin la sakte. 5 Main angur ka darakht hun, tum daliyan ho; jo mujh mein qaim rakhta hai, aur main us mein, wahi bahut phal lati hai; kyunki mujh se juda hokar tum kuchh nahin kar sakte. 6 Agar ko mujh mein qaim na rahe, to wuh dali ki tarah phenk diya jata, aur sukhi jata hai; aur log unhen jama karke ag mein jhonk dete hain, aur wuh jal jati hain. 7 Agar tum mujh mein qaim raho, aur meri baten tum mein qaim rahen, to jo chaho, mango; wuh tumhare liye ho jagega. 8 Mere Bap ka jalal isi se hota hai, ki tum bahut sa phal lao; jab hi tum mere shagird thahroge. 9 Jaise Bap ne mujh se mahabbat rakhi, waise hi main ne tum se mahabbat rakhi; tum meri mahabbat mein qaim raho. 10 Agar tum mere hukmon par amal karoge, to meri mahabbat mein qaim rahoge, jaise main ne apne Bap ke hukmon par amal kiyi hai, aur us ki mahabbat mein qaim hun. 11 Main ne yeh baten is liye tum se kahin hain, ki meri khushi tum mein ho, aur tumhari khushi puri ho jae. 12 Mera hukm yeh hai, ki jaise main ne tum se mahabbat rakhi, tum bhi ek dusre se mahabbat rakkho. 13 Is se ziyada mahabbat ko shaks nahin karti, ki apni jan apne doston ke liye de de. 14 Jo kuchh main tum ko hukm deta hun, agar tum use karo, to mere dost ho. 15 Ab

se main tumhen naukar na kahunga, kyunki naukar nahin janta ki us ka malik kya karti hai; balki tumhen main ne dost kaha hai, is liye ki jo baten main ne apne Bap se suni, wuh sab tum ko bata din. 16 Tum ne mujhe nahin chuna, balki main ne tumhen chun liya, aur tum ko muqarrar kiyi, ki jakar phal lao, aur tumhari phal qaim rahe; taki mere nam se jo kuchh Bap se mango, wuh tum ko de. 17 Main tum ko in baton ka hukm is liye deta hun, ki tum ek dusre se mahabbat rakkho. 18 Agar duniya tum se adawat rakhti hai, to tum jante ho ki us ne tum se pahle mujh se bhi adawat rakhi hai. 19 Agar tum duniya ke hote, to duniya apnon ko aziz rakhti: lekin chunki tum duniya ke nahin, balki main ne tum ko duniya mein se chun liya hai, is waste duniya tum se adawat rakhti hai. 20 Jo bat main ne tum se kahi thi, use yad rakkho, ki naukar apne malik se bara nahin hota. Agar unhon ne mujhe sataya, to tumhen bhi satenge; agar unhon ne meri bat par amal kiyi, to tumhari bat par bhi amal karenge. 21 Lekin yeh sab kuchh wuh mere nam ke sabab tumhare sath karenge, kyunki wuh mere bhejnewale ko nahin jante. 22 Agar main na ata, aur un se kalam na karti, to wuh gunahgar na thaharte: lekin ab un ke pas un ke gunah ka uzr nahin. 23 Jo mujh se adawat rakhti hai, wuh mere Bap se bhi adawat rakhti hai. 24 Agar main un mein wuh kam na karti, jo kisi dusre ne nahin kiye, to wuh gunahgar na thaharte: magar ab to unhon ne mujhe aur mere Bap donon ko dekhna, aur donon se adawat ki. 25 Lekin yeh is liye hua ki wuh qaul pura ho, jo un ki shariat mein likhi hai, ki Unhon ne mujh se muft adawat ki. 26 Lekin jab wuh Madagar aega, jis ko main tumhare pas Bap ki taraf se bhejunga, ya'ni Sachhai ki Ruh, jo Bap ki taraf se nikalti hai, to wuh meri gawahi degi; 27 aur tum bhi gawahi ho, kyunki shuru se mere sath ho.

16 Main ne yeh baten tum se is liye kahin ki tum thokar na kharo. 2 Log tum ko ibadatkhanon se kharij kar denge,

balki wuh waqt átá hai ki jo koí tum ko qatí karegá, wuh gumán karegá ki main Khudá kí khidmat kartá hún. 3 Aur wuh is liye yih karenge, ki unhog ne ná Báp ko jáná, ná mujhe. 4 Lekin main ne yih báten is liye tum se kahín, ki jab un ká waqt áe, to tum ko yád á jáe ki main ne tum se kah diyá thá; aur main ne shurú' meñ tum se yih báten is liye ná kahín, ki main tumháre sáth thá. 5 Magar ab main apne bhejnewále ke pás játá hún; aur tum meñ se koí mujh se nahín púchhtá, ki Tú kahán játá hai? 6 balki is liye ki main ne yih báten tum se kahín, tumhárá dil gam se bhar gayá. 7 Lekin main tum se sach kahtá hún, ki Merá jáná tumháre liye fáidamand hai; kyúñki agar main ná jáún, to wuh Madadgár tumháre pás ná áegá; lekin agar jáúngá, to use tumháre pás bhej dúngá. 8 Aur wuh ákar dunyá ko gunáh, aur rástbázi, aur 'adálat ke báre meñ qusúrwar thahráegá: 9 gunáh ke báre meñ, is liye ki wuh mujh par ímán nahín láte; 10 rástbázi ke báre meñ, is liye ki main Báp ke pás játá hún, aur tum mujhe phir ná dekhoge; 11 'adálat ke báre meñ, is liye ki dunyá ká sardár mujrim thahráyá gayá hai. 12 Mujhe tum se áur bhí bahut sí báten kahní hain; magar ab tum un kí bardásht nahín kar sakte. 13 Lekin jab wuh, ya'ní Sachchái ki Rúh, áegi, to tum ko tamám sachchái kí ráh díkháegi: is liye ki wuh apní taraf se ná kahegi; lekin jo kuchh sunegi, wuhí kahegi, aur tumhen áyanda kí khabaren degí. 14 Wuh merá jalál zahir karegi; is liye ki mujh hí se hásil karke tumhen khabaren degí. 15 Jo kuchh Báp ká hai, wuh sab merá hai; is liye main ne kahá, ki wuh mujh hí se hásil kartí hai, aur tumhen khabaren degí. 16 Thorí der meñ tum mujhe ná dekhoge; aur phir thorí der meñ mujhe dekh loge. 17 Pas us ke ba'z shágirdon ne ápas meñ kahá; Yih kyá hai jo wuh ham se kahtá hai, ki Thorí der meñ tum mujhe ná dekhoge; aur phir thorí der meñ mujhe dekh loge: aur yih, ki Is liye ki main Báp ke pás játá hún? 18 Pas unhog ne kahá, ki Thorí der jo wuh kahtá hai, yih kyá bát hai? ham nahín jánte ki kyá kahtá hai.

19 Yisú' ne, yih jánkar ki wuh mujh se suwái karná cháhte hain, un se kahá; Kyá tum ápas meñ merí náti bát kí nisbat púchh páchh karte ho, ki Thorí der meñ tum mujhe ná dekhoge; aur phir thorí der meñ mujhe dekh loge? 20 Main tum se sach sach kahtá hún, ki Tum to rooge aur mátam karoge, magar dunyá khush hogí: tum gamgín to hogé; lekin tumhárá gam hí khushí ban jáegá. 21 Jab 'aurat janne lagti hai, to gamgín hotí hai, is liye ki us ke dukh kí gharí á pahunchí; lekin jab bachcha paidá ho chuktá hai, to is khushí se ki dunyá meñ ek ádmí paidá húa, us dard ko phir yád nahín kartí. 22 Pas tumhen bhí ab to gam hai; magar main tum se phir milúngá, aur tumhárá dil khush hogá, aur tumhári khushí koí tum se chhín ná legá. 23 Us din tum mujh se kuchh ná púchhoge. Main tum se sach sach kahtá hún, ki Agar Báp se kuchh mángoge, to mere nám se tum ko degá. 24 Ab tak tum ne mere nám se kuchh nahín mángá; mángo, to páoge, táki tumhári khushí purí ho jáe.

25 Main ne yih báten tum se tamsilon meñ kahín; wuh waqt átá hai ki phir tum se tamsilon meñ ná kahúngá, balki sáf sáf tumhen Báp kí khabar dúngá. 26 Us din tum mere nám se mángoge: aur main tum se yih nahín kahtá, ki Báp se tumháre liye darkhwást karúngá; 27 is liye ki Báp to áp hí tum ko 'aziz rakhtá hai, kyúñki tum ne mujh ko 'aziz rakhtá hai, aur ímán láe ho ki main Báp kí taraf se niklá. 28 Main Báp meñ se niklá aur dunyá meñ áyá hún; phir dunyá se rukhsat hokar Báp ke pás játá hún. 29 Us ke shágirdon ne kahá; Dekh, ab tú sáf sáf kahtá hai, aur koí tamsil nahín kahtá. 30 Ab ham ján gaye, ki tú sab kuchh jántá hai, aur is ká muhtáj nahín ki koí tujh se púchhe. Is sabab se ham ímán láte hain, ki tú Khudá se niklá hai. 31 Yisú' ne unhen jawáb diyá; Kyá tum ab ímán láte ho? 32 Dekho wuh gharí áti hai, balki á pahunchí, ki tum sab paráganda hokar apne apne ghar kí ráh loge, aur mujhe akela chhor doge; taubhi main akela nahín hún, kyúñki Báp mere sáth hai. 33 Main ne tum se

yih bāten is liye kahīn, ki tum mujh men itminān pāo. Dunyā men musibat uthāte ho; lekin khātir jama rakkho; main dunyā par gālib āyā hūn.

17 Yisū' ne yih bāten kahīn, aur apnī ānkhēn āsmān kī taraf uthākar kahā, ki Ai Bāp, wuh gharrī ā pahunchī; apne Bete kā jalāl zāhir kar, tāki Betā terā jalāl zāhir kare; 2 chunānchī tū ne use har bashar par ikhtiyār diyā hai, tāki jinhen tū ne use bakhshā hai, un sab ko wuh hamesha kī zindagi de. 3 Aur hamesha kī zindagi yih hai, ki wuh tujh Khudā e wāhid aur barhaqq ko, aur Yisū' Masīh ko, jise tū ne bhejā hai, jāne. 4 Jo kām tū ne mujhe karne ko diyā thā, us ko tamām karke main ne zamīn par terā jalāl zāhir kiyā. 5 Aur ab, ai Bāp, tū us jalāl se, jo main dunyā kī paidāish se peshtar tere sāth rakkhā thā, mujhe apne sāth jalāl hānā de. 6 Main ne tere nām ko un admīon par zāhir kiyā, jinhen tū ne dunyā men se mujhe diyā. Wuh tere the, aur tū ne unhen mujhe diyā; aur unhon ne tere kalām par 'amal kiyā hai. 7 Ab wuh jān gaye ki jo kuchh tū ne mujhe diyā hai, wuh sab terī hī taraf se hai; 8 kyūnki jo kalām tū ne mujhe pahunchāyā, wuh main ne un ko pahunchā diyā; aur unhon ne us ko qubūl kiyā aur sach sach jān liyā, ki main terī taraf se niklā hūn, aur wuh imān lāe, ki tū hī ne mujhe bhejā. 9 Main un ke liye darkhwāst kartā hūn; main dunyā ke liye darkhwāst nahīn kartā, balki un ke liye jinhen tū ne mujhe diyā hai; kyūnki wuh tere hain. 10 Aur jo kuchh merā hai, wuh sab terā hai; aur jo terā hai, wuh merā hai; aur in se merā jalāl zāhir hūā hai. 11 Main āge ko dunyā men na hūngā; magar yih dunyā men hain, aur main tere pās ātā hūn. Ai quddūs Bāp, apne us nām ke wasīle se, jo tū ne mujhe bakhshā hai, un kī hifāzat kar, tāki wuh hamārī tarah ek hon. 12 Jab tak un ke sāth rahā, main ne tere us nām ke wasīle se, jo tū ne mujhe bakhshā hai, un kī hifāzat ki. Main ne un kī nigālbānī kī, aur hafākat ke farzand ke siwā, un men se koī hafāk nā hūā, tāki kitāb i muqaddas kī likhā pūrā ho. 13 Lekin ab

main tere pās ātā hūn, aur yih bāten dunyā men kahtā hūn, tāki merī khushī unhen pūrī pūrī hāsīl ho. 14 Main ne terā kalām unhen pahunchā diyā; aur dunyā ne un se 'adāwat rakkhī, is liye ki jis tarah main dunyā kā nahīn, wuh bhī dunyā ke nahīn. 15 Main yih darkhwāst nahīn kartā, ki tū unhen dunyā se uthā le, balki yih ki us Sharīr se un kī hifāzat kar. 16 Jis tarah main dunyā kā nahīn, wuh bhī dunyā ke nahīn. 17 Unhen sachchāī ke wasīle se muqaddas kar: terā kalām sachchāī hai. 18 Jis tarah tū ne mujhe dunyā men bhejā, usī tarah main ne bhī unhen dunyā men bhejā. 19 Aur un kī khātir main apne āp ko muqaddas kartā hūn, tāki wuh bhī sachchāī ke wasīle se muqaddas kiye jāen. 20 Main sirf in hī ke liye darkhwāst nahīn kartā, balki un ke liye bhī, jo in ke kalām ke wasīle se mujh par imān lāenge, 21 tāki wuh sab ek hon; yā nī jis tarah ai Bāp, tū mujh men hai, aur main tujh men hūn, wuh bhī ham men hon; aur dunyā imān lāe, ki tū hī ne mujhe bhejā. 22 Aur wuh jalāl jo tū ne mujhe diyā hai, main ne unhen diyā hai, tāki wuh ek hon, jaise ham ek hain; 23 main un men, aur tū mujh men, tāki wuh kāmīl hokar ek ho jāen, aur dunyā jāne ki tū hī ne mujhe bhejā, aur jis tarah ki tū ne mujh se mahabbat rakkhī, un se bhī mahabbat rakkhī. 24 Ai Bāp, main chāhtā hūn ki jinhen tū ne mujhe diyā hai, jāhān main hūn, wuh bhī mere sāth hon; tāki mere us jalāl ko dekhen, jo tū ne mujhe diyā hai: kyūnki tū ne binā e 'ālam ke peshtar mujh se mahabbat rakkhī. 25 Ai 'ādīl Bāp, dunyā ne to tujhe nahīn jānā, magar main ne tujhe jānā; aur inhon ne bhī jānā, ki tū ne mujhe bhejā. 26 Aur main ne unhen tere nām se wāqīf kiyā, aur kartā rahūngā; tāki jo mahabbat tujh ko mujh se thi, wuh un men ho, aur main un men hūn.

18 Yisū' yih bāten kahkar, apne shāgirdon ke sāth Qidron ke nāle ke pār gayā. Wāhān ek bāg thā; us men wuh aur us ke shāgird dākhīl hūe. 2 Aur us kā pakarwānēwālā Yahūdān bhī us jagah ko jāntā thā, kyūnki Yisū' aksar apne shāgirdon ke sāth wāhān jāyā

karta thá. 3 Pas Yahúdáh sipáhíon ke pátan aur sardár káhinon aur Parisíon se piyáde lekar, mash'alon aur chirágon aur hathyáron ke sáth waháin áyá. 4 Yisú' un sab báton ko jo us ke sáth honewáli thín jánkar, báhar niklá, aur un se kahne lagá, ki Kise dhúndhte ho? 5 Unhon ne use jawáb diyá; Yisú' Ná-sarí ko. Yisú' ne un se kahá; Main hí' hún. Aur us ká pakařwá-newalá Yahúdáh bhí un ke sáth khará thá. 6 Us ke yih kahte hí, ki Main hí hún, wuh píchhe hařkar zamín par gir paře. 7 Pas us ne un se phir púchhá, ki Tum kise dhúndhte ho? Wuh bole, Yisú' Ná-sarí ko. 8 Yisú' ne jawáb diyá; Main tum se kah to chuká, ki main hí hún. Pas agar mujhe dhúndhte ho, to inhen jáne do. 9 Yih us ne is liye kahá, ki us ká wuh qaul púra ho, ki Jihen tú ne mujhe diyá, main ne un men se kisí ko bhí na khoyá. 10 Pas Shama'ún Patras ne talwár jo us ke pás thí khenchí, aur sardár káhin ke naukar par chalákar us ká dahiná kán urá diyá. Us naukar ká nám Malkhus thá. 11 Yisú' ne Patras se kahá; Talwár ko miyán kar; jo piyála Báp ne mujh ko diyá, kyá main use na pún? 12 Tab sipáhíon aur un ke súbá-dár aur Yahúdíon ke piyádon ne Yisú' ko pakařkar bándh liyá, 13 aur pahle use Hanná ke pás le gaye; kyúnkí wuh us baras ke sardár káhin Káifá ká susrá thá. 14 Yih wuhí Káifá thá, jis ne Yahúdíon ko saláh dí thí, ki ummat ke wáste ek ádmí ká marná bhítar hai. 15 Aur Shama'ún Patras Yisú' ke píchhe ho liyá, aur ek áur shágird bhí. Yih shágird sardár káhin ká jánpahchán thá, aur Yisú' ke sáth sardár káhin ke díwánkháne men gayá. 16 Lekin Patras darwáze par báhar khará rahá. Pás wuh dúsrá shágird, jo sardár káhin ká jánpahchán thá, báhar niklá, aur darbánní se kahkar Patras ko andar le gayá. 17 Us laundí ne jo darbánní thí, Patras se kahá; Kyá tú bhí is shakhs ke shágirdon men se hai? Wuh bolá, Main nahín hún. 18 Naukar aur piyáde járe ke sabab se koele dabkákár kharé táp rahe the, aur Patras bhí un ke sáth khará táp rahá thá.

19 Phir sardár káhin ne Yisú' ko us ke shágirdon aur us kí ta'lím kí bábat púchhá. 20 Yisú' ne use jawáb diyá, ki Main ne dunyá se 'alániya báton kí hain. Main ne hamasha 'ibádatkhánon aur haikal men, jahág sab Yahúdí jama' hote hain, ta'lím dí, aur poshída kuchh nahín kahá. 21 Tú mujh se kyú púchhtá hai? Sunnewálon se púchh, kí main ne un se kyá kahá; dekh, un ko ma'lúm hai kí main ne kyá kyá kahá. 22 Jab us ne yih kahá, to piyádon men se ek shakhs ne jo pás khará thá, Yisú' ke tamáncha márke kahá; Tú sardár káhin ko aisá jawáb detá hai? 23 Yisú' ne use jawáb diyá, ki Agar main ne burá kahá, to us burái par gawáhi de: aur agar achchhá kahá, to mujhe mártá kyú hai? 24 Pas Hanná ne use bandhá húa sardár káhin Káifá ke pás bhej diyá.

25 Shama'ún Patras khará táp rahá thá. Pas unhon ne us se kahá; Kyá tú bhí us ke shágirdon men se hai? Us ne inkár karke kahá; Main nahín hún. 26 Jis shakhs ká Patras ne kán urá diyá thá, us ke ek rishtádár ne jo sardár káhin ká naukar thá kahá; Kyá main ne tujhe us ke sáth bág men nahín dekhá? 27 Patras ne phir inkár kiyá, aur fauran murg ne báng dí.

28 Phir wuh Yisú' ko Káifá ke pás se qil'e ko le gaye aur subh ká waqt thá, aur wuh khud qil'e men na gaye, táki nápak na hon, balki Fasah khá sake. 29 Pas Pilátus báhar nikalkar un ke pás áyá aur kahá, ki Tum is ádmí kí kyá faryád karte ho? 30 Unhon ne jawáb men us se kahá, ki Agar yih badkár na hotá, to ham use tere hawále na karte. 31 Pilátus ne un se kahá, kí Ise le jákar tum hí apní shari'at ke muwáfiq is ká faisala karo. Yahúdíon ne us se kahá; Hamen rawá nahín kí kisí ko ján se máren. 32 Yih is liye húa, kí Yisú' kí wuh bát púrí ho, jo us ne apní maut ke tariq kí taraf ishára karke kahí thí.

33 Pas Pilátus qil'e men phir dá-khil húa, aur Yisú' ko bulákar us se kahá; Kyá tú Yahúdíon ká bádsháh hai? 34 Yisú' ne jawáb diyá, kí Tú yih bát áp se kahtá hai, yá auron ne mere haqq men tujh se

kahí? 35 Pílátus ne jawáb diyá, Kyá main Yahúdí hún? Terí hí qaum aur sardár káhinon ne tujh ko mere hawále kiyá: tú ne kyá kiyá hai? 36 Yisú' ne jawáb diyá, kí Merí bádsháhat dunyá kí nahín; agar merí bádsháhat dunyá kí hotí, to mere khádim lafte, táki main Yahúdíon ke hawále na kiyá játá. Magar ab merí bádsháhat yahán kí nahín. 37 Pílátus ne us se kahá; Pas kyá tú bádsháh hai? Yisú' ne jawáb diyá; Tú khud kahtá hai, kí main bádsháh hún. Main is liye paidá huá, aur is wáste dunyá meq áyá hún, kí haqq kí gawáhi dún. Jo koi sachcháí ká hai, merí áwáz suntá hai. 38 Pílátus ne us se kahá, kí Sachcháí hai kyá?

Yih kahkar wuh Yahúdíon ke pás phir báhar gayá, aur un se kahá, kí Main us ká kuchh jurm nahín pátá. 39 Magar tumhárá dastúr hai kí main Fasah ko tumhári khátir ek ádmí chhor diyá kartá hún; pas kyá tum ko manzúr hai, kí main tumhári khátir Yahúdíon ke bádsháh ko chhor dún? 40 Unhon ne chillákar phir kahá, kí Is ko nahín, lekin Bar Abbá ko; Aur Bar Abbá ek dáku thá.

19 Is par Pílátus ne Yisú' ko lekar kore lagwáe. 2 Aur sipáhon ne kánthon ká táj banákar us ke sir par rakkhá, aur use argawáni poshák pahínái; 3 aur us ke pás á ákar kahne lage; Ai Yahúdíon ke bádsháh, ádáb! Aur us ke tamánche bhí máre. 4 Pílátus ne phir báhar jáke logon se kahá, kí Dekho, main use tumháre pás báhar le átá hún, táki tum jáno, kí main us ká kuchh jurm nahín pátá. 5 Yisú' kánthon ká táj rakkhe, aur argawáni poshák pahine báhar áyá, aur Pílátus ne un se kahá; Dekho yih ádmí! 6 Jab sardár káhin aur piyádon ne use dekhá, to chilláke kahá, kí Salíb de! Salíb! Pílátus ne un se kahá, kí Tum hí ise le jáo aur salíb de, kyunki main is ká kuchh jurm nahín pátá. 7 Yahúdíon ne use jawáb diyá, kí Ham áhi i sharí'at hain, aur sharí'at ke muwáfiq wuh qatl ke láiq hai, kyunki us ne apne áp ko Khudá ká Betá banáyá. 8 Jab Pílátus ne yih bát suní, to áur bhí dará, 9 aur phir qil'e meq jákar Yisú' se kahá; Tú

kahán ká hai? Magar Yisú' ne use jawáb na diyá. 10 Pas Pílátus ne us se kahá; Tú mujh se boltá nahín? Kyá tú nahín jántá, kí mujhe tere chhor dene ká bhí ikhtiyár hai, aur salíb dene ká bhí ikhtiyár hai? 11 Yisú' ne use jawáb diyá, kí Agar tujhe úpar se na diyá játá, to terá mujh par kuchh ikhtiyár na hotá; is sabab se jis ne mujhe tere hawále kiyá, us ká gunáh ziyáda hai. 12 Is par Pílátus us ke chhor dene meq koshish karne lagá; magar Yahúdíon ne chillákar kahá; Agar tú is ko chhor detá hai, to Qaisar ká khair-khwáh nahín. Jo koi apne áp ko bádsháh banátá hai, wuh Qaisar ká mukhálif hai. 13 Pílátus yih báteq sunkar Yisú' ko báhar láyá, aur us jagah jo Chabútara aur 'Ibrání meq Gabbatá kahláti hai, takht i 'adálat par baithá. 14 Yih Fasah kí taiyári ká din, aur chhaté ghante ke qaríb thá. Phir us ne Yahúdíon se kahá; Dekho, yih hai tumhárá bádsháh. 15 Pas wuh chilláe, kí Le já, le já, use salíb de! Pílátus ne un se kahá; Kyá main tumháre bádsháh ko salíb dún? Sardár káhinon ne jawáb diyá, kí Qaisar ke siwá hamárá koi bádsháh nahín. 16 Is par us ne us ko un ke hawále kiyá, táki salíb diyá jáe.

Pas wuh Yisú' ko le gaye, 17 aur wuh apní salíb áp utháe hue us jagah tak báhar gayá, jo Khopri kí jagah kahláti hai, jis ká tarjuma 'Ibrání meq Gulgutá hai. 18 Wahán unhon ne us ko, aur us ke sáth aur do shakhsog ko salíb dí, ek ko idhar, ek ko udhar, aur Yisú' ko bích meq. 19 Aur Pílátus ne ek kitába likhkar salíb par lagá diyá: us meq yih likhá huá thá; YISÚ' NÁSARI YAHÚDÍON KÁ BÁDSHÁH. 20 Us kitába ko bahut se Yahúdíon ne parhá, is liye kí wuh maqám jahán Yisú' salíb diyá gayá thá, shahr ke nazdík thá: aur wuh 'Ibrání aur Latíni aur Yúnání meq likhá huá thá. 21 Pas Yahúdíon ke sardár káhinon ne Pílátus se kahá, kí Yahúdíon ká Bádsháh na likh, balkí yih, kí us ne kahá; Main Yahúdíon ká Bádsháh hún. 22 Pílátus ne jawáb diyá, kí Main ne jo likh diyá, wuh líkh diyá.

23 Jab sipáhi Yisú' ko salíb de chuke, to us ke kapre lekar chár hisse kiye, har sipáhi ke liye ek

hissa, aur us ká kurta bhí liyá; yih kurta binsilá sarásar buná húa thá. 24 Is liye unhoṅ ne ápas meṅ kahá, ki Ise pháreṅ nahíṅ, balki us par qur'a dáleṅ, táki ma'lúm ho ki kis ká níkalá hai. Yih is liye húa ki wuh nawishta púra ho jo kahtá hai, ki

Unhoṅ ne mere kapre baṅṅ liye,

Aur merí poshák par qur'a dálá. Chunáñchi sipáhíṅ ne aisá hí kiyá. 25 Aur Yisú' ki salíb ke pás us ki máṅ, aur us ki máṅ ki bahín, Maryam Klopás kí bíwí, aur Maryam Magdalíní kharí thín. 26 Yisú' ne apní máṅ aur us shágird ko jis se mahabbat rakhtá thá, pás khaṛe dekhkar, máṅ se kahá, ki Ai 'aurat, dekh, terá betá yih hai. 27 Phír shágird se kahá; Dekh, terí máṅ yih hai: aur usí waqt se wuh shágird use apne ghar le gayá.

28 Is ke ba'd, jab Yisú' ne ján liyá, ki ab sab báteṅ tamám hún, táki nawishta púra ho, to kahá, ki Main piyásá hún. 29 Waháñ ek sirke se bhará húa bartan rakkhá thá. Pas unhoṅ ne sirke meṅ bhigoe húe isfanj ko zúfe kí shákh par rakkar, us ke munh se lagáyá. 30 Pas jab Yisú' ne wuh sirká piyá, to kahá, ki Tamám húa: aur sir jhukákar ján de dí.

31 Pas chúnki taiyári ká din thá, Yahúdíṅ ne Pilátus se daráhwást kí, ki un ki tángen tor dí jáen, aur lásheṅ utár lí jáen, táki Sabt ke din salíb par na raheṅ; kyúnki wuh Sabt ek khashs din thá. 32 Pas sipáhíṅ ne ákar pahle aur dúsre shakhs kí tángen torín, jo us ke sáth maslúb húe the. 33 Lekin jab unhoṅ ne Yisú' ke pás ákar dekhá ki wuh mar chuká hai, to us kí tángen na torín. 34 Magar un meṅ se ek sipáhi ne bhále se us kí paslí chhedí aur fi'lfaur us se khún aur páñi bah níklá. 35 Jis ne yih dekhá hai usí ne gawáhi dí hai, aur us kí gawáhi sachchí hai; aur wuh jántá hai ki sach kahtá hai, táki tum bhí imán láo. 36 Yih báteṅ is liye hún ki yih nawishta púra ho, ki Us kí kol haḍdí na torí jáegi. 37 Phír ek aur nawishta kahtá hai, ki Jise unhoṅ ne chhedá, us par nazar kareṅge.

38 In báteṅ ke ba'd Aramatiya

ke rahnewále Yisuf ne, jo Yisú' ká shágird thá, (lekin Yahúdíṅ ke ḍar se khufya taur par,) Pilátus se ijázat cháhí, ki Yisú' kí lách le jáe. Pilátus ne ijázat dí. Pas wuh ákar us kí lách le gayá. 39 Aur Nikudemus bhí áyá, jo pahle Yisú' ke pás rát ko gayá thá, aur pachás ser ke qaríb murr aur 'úd milá húa láyá. 40 Pas unhoṅ ne Yisú' kí lách lekar use suti kapre meṅ khushbúdar chízoṅ ke sáth kafnýá, jis tarah kí Yahúdíṅ meṅ dafn karne ká dastúr hai. 41 Aur jis jagah use salíb dí gayí, waháñ ek bág thá, aur us bág meṅ ek nayí qabr thí, jis meṅ kabhí kol na rakkhá gayá thá. 42 Pas unhoṅ ne Yahúdíṅ kí taiyári ke din ke bá'is Yisú' ko wahíñ rakh díyá, kyúnki yih qabr nazdík thí.

20 Hafte ke pahle din, Maryam Magdalíní aise tarke kí abhí andherá hí thá, qabr par áí, aur patthar ko qabr se haṭá húa dekhá. 2 Pas wuh Shama'un Patras aur us dúsre shágird ke pás, jise Yisú' 'azíz rakhtá thá, daurí húi gayí, aur un se kahá, ki Khudáwand ko qabr se níkal le gaye; aur hamen ma'lúm nahíṅ ki use kaháñ rakh díyá. 3 Pas Patras aur wuh dúsra shágird níkalke qabr kí taraf chale. 4 Aur donoṅ sáth sáth daure: magar wuh dúsra shágird Patras se áge barákar qabr par pahle pahunchá. 5 Us ne jhukkar nazar kí aur suti kapre paṛe húe dekhe; magar andar na gayá. 6 Shama'un Patras us ke píchhe píchhe pahunchá, aur us ne qabr ke andar jáke dekhá, ki suti kapre paṛe haiṅ, 7 aur wuh rúmál jo us ke sir se bandhá húa thá, suti kapre ke sáth nahíṅ, balki líptá húa ek jagah alag paṛá hai. 8 Is par dúsra shágird bhí, jo pahle qabr par áyá thá, andar gayá; aur us ne dekhkar yaqín kiyá. 9 Kyúnki wuh ab tak us nawishte ko na jánte the, jis ke bamújib us ká murdoṅ meṅ se jí uṭhná zarúr thá. 10 Pas yih shágird apne ghar ko wapas gaye.

11 Lekin Maryam báhar qabr ke pás kharí rotí rahí, aur jab rote rote qabr kí taraf jhukke andar nazar kí, 12 to do firishton ko safed poshák pahine húe, ek ko sirháne aur dúsre ko páeṅṅtí baiṭhe dekhá, jaháñ Yisú'

ki lāsh parī thī. 13 Unhon ne us se kahā; Ai 'aurat, tū kyūn rotī hai? Us ne un se kahā; Is liye ki mere Khudāwand ko uthā le gaye, aur ma'lūm nahīn ki use kahān rakkhā.

14 Yih kahkar wuh piche phirī, aur Yisū' ko khare dekhā, aur na pahchānā ki yih Yisū' hai. 15 Yisū' ne us se kahā, ki Ai 'aurat, tū kyūn rotī hai? kis ko dhūndhtī hai? Us ne bāgbān samajhkar us se kahā, ki Miyān, agar tū ne us ko yahān se uthāyā ho, to mujhe batā de, ki use kahān rakkhā hai, tāki main use le jāūn.

16 Yisū' ne us se kahā; Maryam! Wuh phirkar us se 'Ibrānī zabān men bolī; Rabbūnī! ya'nī Ai ustād! 17 Yisū' ne us se kahā; Mujhe na chhū; kyūnki main ab tak Bāp ke pās ūpar nahīn gayā; lekin mere bhāiyon ke pās jākar un se kah, ki Main apne Bāp aur tumhāre Bāp ke, aur apne Khudā aur tumhāre Khudā ke pās ūpar jātā hūn. 18 Maryam Magdalīnī ne ākar shāgirdon ko khabar dī, ki Main ne Khudāwand ko dekhā, aur us ne mujh se yih bāten kahīn.

19 Phir usī din jo hafte kā pahāā din thā, shām ke waqt, jab wahān ke darwāze jahān shāgird the, Yahūdion ke dar se band the, Yisū' ākar bīch men kharā hūā, aur un se kahā, ki Tumhāri salāmātī ho! 20 Aur yih kahkar us ne apne hāth aur pasī unhe dikhāi. Pas shāgird Khudāwand ko dekhkar khush hūe. 21 Yisū' ne phir un se kahā, ki Tumhāri salāmātī ho; jis tarah Bāp ne mujhe bhejā hai, usī tarah main bhī tumhen bhejtā hūn. 22 Aur yih kahkar un par phūnkā aur un se kahā, ki Rūhu'l Quds lo. 23 Jin ke gunāh tum bakhsho, un ke bakhsho gaye hain; jin ke gunāh tum qāim rakkho, un ke qāim rakkhe gaye hain.

24 Magar un bārah men se ek shakhs, ya'nī Tomā, jise Tauam kahte hain, Yisū' ke āne ke waqt un ke sāth na thā. 25 Pas bāqī shāgird us se kahne lage, ki Ham ne Khudāwand ko dekhā hai. Magar us ne un se kahā, ki Jab tak main us ke hāthon men mekhon ke surākh na dekh lūn, aur mekhon ke surākhon men apnī ungli na dāl lūn, aur apnā hāth us ki pasī men na dāl lūn, hargiz yaqīn na karūngā.

26 A'ith roz ke ba'd, jab us ke shāgird phir andar the, aur Tomā un ke sāth thā, aur darwāze band the, to Yisū' āyā, aur bīch men kharā hokar bolā; Tumhāri salāmātī ho. 27 Phir us ne Tomā se kahā, ki Apnī ungli pās lākar mere hāthon ko dekh, aur apnā hāth pās lākar merī pasī men dāl, aur be'tiqād na ho, balki i'tiqād rakh. 28 Tomā ne jawāb men us se kahā; Ai mere Khudāwand! Ai mere Khudā! 29 Yisū' ne us se kahā; Tū to mujhe dekhkar imān lāyā hai; mubārak wuh hain, jo bagair dekhe imān lāe.

30 Aur Yisū' ne aur bahut se mujize shāgirdon ke sāmne dikhāe. Jo is kitāb men likhe nahīn gaye; 31 lekin yih is liye likhe gaye, ki tum imān lāo, ki Yisū' hī Khudā kā Be'tā Mas'h hai, aur imān lākar us ke nām se zindagī pāo.

21 In bāton ke ba'd Yisū' ne phir apne ap ko Tibiriyās ki jhīl ke kanāre shāgirdon par zāhir kiyā, aur is tarah zāhir kiyā.

2 Shama'un Patras aur Tomā jo Tauam kahātā hai, aur Nathan'el jo Qānā e Galīl kā thā, aur Zabdī ke bete, aur us ke shāgirdon men se do aur shakhs jama' the. 3 Shama'un Patras ne un se kahā, ki Main machhī ke shikār ko jātā hūn. Unhon ne us se kahā; Ham bhī tere sāth chalte hain. Wuh nikalkar kishtī par sawār hūe, magar us rāt kuchh na pakrā. 4 Aur subh hote hī Yisū' kanāre par ā kharā hūā; magar shāgirdon ne na pahchānā ki yih Yisū' hai. 5 Pas Yisū' ne un se kahā; Bachcho, tumhāre pās kuchh khāne ko hai? Unhon ne jawāb diyā, ki Nahīn. 6 Us ne un se kahā, ki Kishtī ki dahinī taraf jāl dālo, to pakroge. Pas unhon ne dālā, aur machhliyon ki kasrat se phir khench na sakte. 7 Is liye us shāgird ne jis se Yisū' mahabbat rakhta thā, Patras se kahā, ki Yih to Khudāwand hai. Pas Shama'un Patras ne yih sunkar, ki Khudāwand hai, kurta kamar se bāndhā, kyūnki nangā thā, aur jhīl men kūd parā. 8 Aur bāqī shāgird dongī par sawār machhliyon kā jāl khenchte hūe āe, kyūnki wuh kanāre se kuchh dūr na the, balki takhmīnan do sau hāth kā fāsila thā. 9 Jis

waqt kanāre par utre, to unhon ne kholon kī āg, aur us par machhli rakhtī hūi aur rotī dekhī. 10 Yisú' ne un se kahá; Jo machhliyan tum ne bhí pakrī haiñ, un men se kuchh lāo. 11 Shama'un Patras ne chahkar ek sau trepan barī machhliyon se bhará húa jál kanāre par khenchá; magar bāwujūd machhliyon kī kasrat ke jál na phatá. 12 Yisú' ne un se kahá; A'o, khána khá lo; aur shágirdon men se kisi ko jur'at na hūi kī us se púchhtá, kī Tú kaun hai? kyúñki wuh jānte the, kī Khudāwand hī hai. 13 Yisú' áyá, aur rotī lekar unhen dí; isí tarah machhli bhí dí. 14 Yisú' musdon men se jí uthne ke ba'd yih tísri bār shágirdon par zāhir húa.

15 Aur jab khána khá chuke, to Yisú' ne Shama'un Patras se kahá, kī Ai Shama'un, Yuhanná ke beṭe, kyá tú in se ziyáda mujh se mahabbat rakhtá hai? Us ne us se kahá; Hān, Khudāwand; tú to jāntá hī hai, kī main tujhe 'aziz rakhtá hūñ. Us ne us se kahá; To meri bheron kī gallabānī kar. 17 Us ne tísri bār us se kahá, kī Ai Shama'un, Yuhanná ke beṭe, kyá tú mujhe 'aziz rakhtá hai? Chúnki us ne tísri bār us se kahá; Kyá tú mujhe 'aziz rakhtá hai, is sabab se Patras ne dilgír hokar us se kahá; Ai Khudāwand, tú to sab kuchh jāntá

hai; tujhe ma'lúm hī hai, kī main tujhe 'aziz rakhtá hūñ. Yisú' ne us se kahá; To meri bheron chará. 18 Main tujh se sach sach kahitá hūñ, kī Jab tú jawán thá, to ap hī apni kamar bāndhtá thá, aur jab chāhtá thá, phirtá thá; magar jab tú búrhá hogá, to apne háthi lambe karegá, aur dúsrá shakhs teri kamar bāndhegá, aur jabán tú na chāhegá, wabán tujhe le jāegá. 19 Us ne in báton se ishāra kar diyá, kī wuh kis tarah kī maut se Khudá ká jalál zāhir karegá. Aur yih kahkar us se kahá, kī Mere píchhe ho le. 20 Patras ne phirkar us shágird ko píchhe áte dekhá, jis se Yisú' mahabbat rakhtá thá, aur jis ne shám ke khāne ke waqt us ke síne ká sahará lekar púchhá thá, kī Ai Khudāwand, terá pakaṛwānewalá kaun hai? 21 Patras ne use dekhkar Yisú' se kahá; Ai Khudāwand, is ká kyá hál hogá? 22 Yisú' ne us se kahá; Agar main cháhūñ, kī yih mere áne tak thāhrá rahe, to tujh ko kyá? tú mere píchhe ho le. 23 Pas bháiyon men yih bát mashhūr ho gayi, kī wuh shágird na maregá. Lekin Yisú' ne us se yih nahin kahá thá, kī yih na maregá; balki yih, kī Agar main cháhūñ, kī yih mere áne tak thāhrá rahe, to tujh ko kyá?

24 Yih wuhí shágird hai, jo in báton kī gawáhī detá hai aur jis ne in ko líkhá hai; aur ham jānte haiñ, kī us kī gawáhī sachchí hai.

25 Aur bhí bahut se kām haiñ, jo Yisú' ne kiye; agar wuh judá judá likhe jāte, to main samajhtá hūñ, kī jo kitāben líkhí jātīñ, un ke liye dunyá meñ gunjāish na hotí.

RASU'LON KE A'MA'L

1 Ai Thiyufilus, main ne pahlá risála un sab báton ke bayán meñ tasníf kiyá, jo Yisú' shurú' meñ kartá aur síkhátá rahá, 2 us din tak kī wuh un rasulon ko jinhen us ne chuná thá, Rúhu'l Quds ke wasíle se hukm dekar, úpar utháyá na gayá. 3 Us ne dukh sahne ke ba'd bahut se subúton se apne ap ko un

par zinda zāhir bhí kiyá; chunāñchi wuh chális dīn tak unhen nazar átá, aur Khudá kī bādshāhat kī báton kahtá rahá: 4 aur un se milkar un ko hukm diyá, kī Yarusalem se báhar na jāo, balki Báp ke us wa'de ke púrā hone ke muntazir raho, jis ká zilkr tum mujh se sun chuke ho. 5 Kyúñki Yuhanná ne

to páni se bap̄tisma diyá; magar tum thore dīnon ke ba'd Rúhu'l Quds se bap̄tisma páoge.

6 Pas unhoṅ ne jama' hokar us se yih pūchhá, ki Ai Khudáwand, kyá tú isí waqt Isráil ko bádsháhi phir 'atá karegá? 7 Us ne un se kahá; Un waq̄ton aur m'ádon ká jánná, jinheṅ Báp ne apne hí ikhtiyár meṅ rakkhá hai, tumhárá kám nahīn. 8 Lekīn jab Rúhu'l Quds tum par názil hogá, to tum quwwat páoge; aur Yarúshalem, aur tamám Yahúdiya, aur Sámariya meṅ, balki zamín kí intihá tak, mere gawáh hoge. 9 Yih kahkar wuh un ke dekhte dekhte úpar uṭhá liyá gayá; aur badlí ne use un kí nazaron se chhipá liyá. 10 Aur us ke játe waqt, jab wuh ásmán kí taraf gaur se dekh rahe the, to dekho, do mard safed پوشák pahine un ke pás á khare hue, 11 aur kahne lage; Ai Galíli mardo, tum kyūn khare ásmán kí taraf dekhte ho? Yihí Yisú', jo tumháre pás se ásmán par uṭháya gayá hai, usí tarah phir áegá jis tarah tum ne use ásmán par játe dekhá hai.

12 Tab wuh us pahar se jo Zaitún ká kahlátá hai, aur Yarúshalem ke nazdík, sabb kí manzil ke fásile par hai, Yarúshalem ko phire. 13 Aur jab us meṅ dákhil hue, to us balákháne par charhe, jis meṅ wuh, ya'ní Patras aur Yúhanná, aur Ya'qúb aur Andriyás, aur Filippus aur Tomá, aur Bar Tulmái aur Matí, aur Halfái ká beṭá Ya'qúb aur Shama'un Zolotes aur Ya'qúb ká beṭá Yahúdáh, rahte the. 14 Yih sab ke sab, chand 'auraton aur Yisú' kí man Maryam, aur us ke bháiyon ke sáth ek dil hokar, du'á meṅ mashgúl rahe.

15 Aur unhiṅ dīnon Patras bháiyon meṅ, jo takhmínan ek sau bís shaḅson kí jamá'at thí, khará hokar kahne lagá; 16 Ai bháiyo, us nawishte ká púra honá zarúr thá, jo Rúhu'l Quds ne Dáúd kí zabání us Yahúdáh ke haqq meṅ pahle se kahá thá, jo Yisú' ke pakarnewálon ká rahnumá húa; 17 kyūnki wuh ham meṅ shumár kiyá gayá, aur us ne is khidmat ká hissa páyá. 18 (Us ne badkárí kí kamái se ek khet hásil kiyá; aur sir ke bal girá, aur us ká peṭ phaṭ gayá, aur us kí sári anṭriy-

án nikal parīn. 19 Aur yih Yarúshalem ke sab rahnewálon ko ma'lúm húa, yahan tak kí us khet ká nám un kí zabán meṅ Haqal Damá par gayá, ya'ní Khún ká Khet.) 20 Kyūnki Zabúr meṅ likhá hai, kí Us ká ghar ujaṭ jae, Aur us meṅ koí basnewála na rahe:

aur

Us ká 'uhda dúsrá le le.

21 Pas jitne 'arse tak Khudáwand Yisú' hamáre sáth átá játa rahá, ya'ní Yúhanná ke bap̄tisma se lekar Khudáwand ke hamáre pás se uṭháe jáne tak, jo barábar hamáre sáth rahe, 22 cháhiye kí un meṅ se ek mard hamáre sáth us ke jí uṭhne ká gawáh bane. 23 Phir unhoṅ ne do ko pesh kiyá, ek Yúsuf ko, jo Bar Sabá kahlátá, aur jis ká laqab Yústus hai, dúsrá Mattiyyáh ko; 24 aur yih kahkar du'á mángí; Ai Khudáwand, tú jo sab ke dilon kí jántá hai, yih záhir kar, kí in donon meṅ se tú ne kis ko chuná hai, 25 kí wuh is khidmat aur risálat kí jagah le, jise Yahúdáh chhorkar apní jagah gayá. 26 Phir unhoṅ ne un ke bare meṅ qur'a dála, aur qur'a Mattiyyáh ke nám ká niklá. Pas wuh un gyarah rasúlon ke sáth shumár húa.

2 Jab 'I'd i Pintekust ká dīn áya, to wuh sab ek jagah jama' the; 2 kí yakáyak ásmán se aísí áwáz áí, jaise zor kí ándhí ká sannáṭá hotá hai, aur us se sára ghar. jahán wuh baíthe the, gúnj gayá. 3 Aur unheṅ ág ke shu'le kí sí phatí húi zabáneṅ díkhái dīn; aur un meṅ se har ek par á ṭahrīn. 4 Aur wuh sab Rúhu'l Quds se bhar gaye, aur gair zabáneṅ bolne lage, jis tarah Rúh ne unheṅ bolne kí táqat bakhshí.

5 Aur har qaum meṅ se jo ásmán ke tale hai, khudátars Yahúdí Yarúshalem meṅ rahte the. 6 Jab yih áwáz áí, to bhīṭ lag gayí, aur log dang ho gaye, kyūnki har ek ko yihí sunái detá thá, kí yih merí hí bolí bol rahe haiṅ. 7 Aur sab hairán aur muta'ajjib hokar kahne lage; Dekho, yih bolnewále kyá sab Galíli nahīn? 8 Phir kyūnkar ham meṅ se har ek apne apne watan kí bolí suntá hai? 9 Hálánki ham Párthí, aur Medí, aur 'Elámí, aur rahnewále Misuputámiya aur Yahú-

diya aur Kappadukiya, aur Puntus aur A'riya, 10 aur Frugiya aur Pamfiliya, aur Misr aur Libua ke 'ilāqe ke jo Kurene ki taraf hai, aur Romi musafir, khwah Yahudi khwah un ke murid, aur Kreti aur Arab hai; 11 magar apni apni zabān mein un se Khuda ke bare bare kamon ka bayan sunte hai. 12 Aur sab hairan hue, aur ghabrakar ek dusre se kahne lage, ki Yih kyā hua chahta hai? 13 Aur ba'z ne thaptha karke kaha, ki Yih to taza mai ke nashe mein hai.

14 Lekin Patras un gyarah ke sath kharā hua, aur apni awaz baland karke logon se kaha, ki Ai Yahudi, aur ai Yarushalem ke sab rahnewalo, yih jan lo, aur kan lagakar meri baton suno; 15 ki jaisa tum samajhte ho yih nashe mein nahin, kyunki abhi to pahar hi din charha hai; 16 balki yih wuh bat hai, jo Yoel nabi ki ma'rifat kahi gayi hai, ki

17 Khuda farmata hai, ki akhiri dinon mein aisa hoga, Ki main apni Ruh mein se har bashar par dalunga; Aur tumhare bete aur tumhari betiyān nubuwat karenge; Aur tumhare jawan royā, Aur tumhare buddhe khwab dekhenge:

18 Balki main apne bandon aur apni bandon par bhi Un dinon mein apni Ruh mein se dalunga, aur wuh nubuwat karenge.

19 Aur main upar asman par 'ajib kam, aur niche zamin par nishanān, Ya'ni khun, aur ag, aur dhuwen ka badal dikhaunga.

20 Suraj tarik aur chand khun ho jagega, Peshtar is se ki Khudawand ka 'azim aur jalil din ae.

21 Aur yih hoga, ki jo koī Khudawand ka nam lega najat pāega.

22 Ai Israili, yih baton suno, ki Yisu' Nasari ek shakhs tha, jis ka Khuda ki taraf se hona tum par un mujizon aur 'ajib kamon aur nishanon se sabit hua, jo Khuda ne us ki ma'rifat tum mein dikhae, chunanchi tum ap hi jante ho. 23 Jab wuh Khuda ke muqarrara intizam aur ilān i sabaq ke muwafiq pakarwaya gaya, to tum ne beshara logon

ke hath se use salib dilwakar mar dala: 24 lekin Khuda ne maus ke band kholkar use jilaya. kyunki mumkin na tha, ki wuh us ke qabr mein rahta. 25 Kyunki Daud un ke haq mein kahta hai, ki

Main Khudawand ko hamesha apne samne dekhta raha; Kyunki wuh meri dahini taraf hai, taki mujhe jumbish na ho:

26 Isi sabab se mera dil khush hua, aur meri zabān shad; Balki mera jism bhi ummed mein basa rahega.

27 Is liye ki tu meri jan ko 'alam i arwah mein na chhorega; Aur na apne Muqaddas ke sarne ki naubat pahunchne dega.

28 Tu ne mujhe zindagi ki rahen batāin; Tu mujhe apne didar ke ba'is khushi se bhar dega.

29 Ai bhāiyo, main qaum ke buzurg Daud ke haq mein tum se dileri ke sath kah saktā hun, ki wuh mua aur dafn bhi hua, aur us ki qabr aj tak ham mein maujud hai. 30 Pas nabi hokar, aur yih janakar ki Khuda ne mujh se qasam kahi hai, ki teri nash se ek shakhs ko tere takht par bithaunga; 31 us ne peshingoi ke taur par Masih ke ji utne ka zikr kiyā, ki na wuh 'alam i arwah mein chhorega gaya, na us ke jism ke sarne ki naubat pahunchi. 32 Isi Yisu' ko Khuda ne jilaya, jis ke ham sab gawah hai. 33 Pas Khuda ke dahine hath se sarbaland hokar, aur Bap se wuh Ruhu'l Quds hasil karke, jis ka wa'da kiyā gaya tha, us ne yih nāzil kiyā, jo tum dekhte aur sunte ho. 34 Kyunki Daud to asman par nahin charha: lekin wuh khud kahta hai, ki

Khudawand ne mere Khudawand se kaha; Meri dahini taraf baith,

35 Jab tak main tere dushmanon ko tere panwon tale ki chauki na kar dun.

36 Pas Israil ka sara gharana yaqin jan le, ki Khuda ne usi Yisu' ko jise tum ne salib di, Khudawand bhi kiyā aur Masih bhi.

37 Jab unhon ne yih suna, to un ke dilon par chot lagi, aur Patras aur baqi rasulon se kaha, ki Ai bhāiyo, ham kyā karen? 38 Patras ne un

se kahá, ki Tauba karo, aur tum men se har ek apne gunáhon ki mu'áfi ke liye Yisú' Masíh ke nám par bap-tisma le; to tum Rúhu'l Quds in'ám men páoge. 39 Is liye ki yih wa'da tum, aur tumhári aulád, aur un sab dúr ke logon se bhí hai, jin ko Khudáwand hamára Khudá apne pás buláegá. 40 Aur us ne áur bahut sí báten jatá jatákar, unhen yih nasihat kí, ki Apne ap ko is terhi qaum se bacháo. 41 Pas jin logon ne us ká kalám qubúl kiyá, unhon ne bap-tisma liyá; aur usí roz tén hazár ádmion ke qaríb un men mil gaye. 42 Aur yih rasúlon se ta'lím páne, aur rifáqat rakhne men, aur ro'ti torne aur du'á máng-ne men mashgúl rahe.

43 Aur har shakhs par khauf chhá gayá, aur bahut se 'ajíb kám aur nishán rasúlon ke zarí'e se záhir hote the. 44 Aur jo ímán láe the, wuh sab ek jagah rahte the, aur sári chízon men sharík the; 45 aur apní jáedád aur asbáb bech bechkar har ek kí zarúrat ke muwáfiq sab ko bánt diyá karte the. 46 Aur har roz ek dil hokar haikal men jama' húa karte, aur gharon men ro'ti torkar khushi aur sádadilí se khána kháyá karte the; 47 aur Khudá kí hamd karte, aur sab logon ko 'azíz the. Aur jo naját páte the, un ko Khudá-wand har roz un men milá detá thá.

3 Patras aur Yúhanná du'á ke waqt, ya'ní tísre pahar, haikal ko já rahe the. 2 Aur log ek janam ke langre ko lá rahe the, jis ko har roz haikal ke us darwáze par bi'thá dete the, jo Khúbsúrat kahlátá hai, táki haikal men jánewálon se bhíkh mánge. 3 Jab us ne Patras aur Yúhanná ko haikal men játe dekhá, to un se bhíkh mángí. 4 Patras aur Yúhanná ne us par gaur se nazar kí, aur Patras ne kahá, ki Hamári taraf dekh. 5 Wuh un se kuchh milne kí ummed par un kí taraf mutawajjih húa. 6 Patras ne kahá, ki Chándí soná to mere pás hai nahín; magar jo mere pás hai, wuh tujhe diye detá hún: Yisú' Masíh Násari ke nám se chal phir. 7 Aur us ká dahiná háth paka'ke us ko utháya: aur usí dam us ke págw aur takhne mazbút ho gaye. 8 Aur wuh kúdkar khará ho gayá, aur chalne phirne lagá; aur chaltá

aur kúdtá, aur Khudá kí hamd kartá húa un ke sáth haikal men gayá. 9 Aur sab logon ne use chalte phirte, aur Khudá kí hamd karte dekhkar, 10 us ko pahchána ki yih wuhí hai, jo haikal ke Khúbsúrat Darwáze par baithá bhíkh mángá kartá thá; aur us májare se jo us par wáqi' húa thá bahut dang aur hairán húe.

11 Jab wuh Patras aur Yúhanná ko pakre húe thá, to sab log bahut hairán hokar us barámade kí taraf un ke pás daure áe, jo Sulaimán ká kahlátá hai. 12 Patras ne yih dekhkar logon se kahá; Ai Isráilí, is par tum kyün ta'ajjub karte ho, aur hamen kyün is tarah dekh rahe ho, ki goyá ham ne apní qudrat yá dín-dári se is shakhs ko chaltá phirtá kar diyá? 13 Ibráhim aur Izháq aur Ya'qúb ke Khudá, ya'ní hamáre báp-dádá ke Khudá ne apne Khá-dim Yisú' ko jalál diyá, jise tum ne paka'rwá diyá, aur jab Pílátus ne us ke chhor dene ká qasd kiyá, to tum ne us ke sámne us ká inkár kiyá. 14 Tum ne us Quddús aur Rástabáz ká inkár kiyá, aur dar'khwást kí, ki ek khúni tumhári khátir chhorá jáe; 15 magar zindagi ke Málik ko qatl kiyá, jise Khudá ne murdon men se jiláyá; is ke ham gawáh hai. 16 Usí ke nám ne, us ímán ke wasíle se jo us ke nám par hai, is shakhs ko mazbút kiyá, jise tum dekhte aur jánte ho; beshakk usí ímán ne jo us ke wasíle se hai, yih kámil tandurustí tum sab ke sámne use dí. 17 Aur ab, ai bháiyó, main jántá hún ki tum ne yih kám nádání se kiyá, aur aisá hí tumháre sardáron ne bhí. 18 Magar jin báton kí Khudá ne sab nabíon kí zabání peshtar khabar dí thí, ki us ká Masíh dukh utháegá, wuh us ne isí tarah púri kí. 19 Pas tauba karo, aur rujú' láo, táki tumháre gunáh mitáe jáen, aur is tarah Khudáwand ke huzúr se tazagí ke dín áen; 20 aur wuh us Masíh ko, jo tumháre wáste muqarrar húa hai, ya'ní Yisú' ko, bheje. 21 Zarúr hai ki wuh ásmán men us waqt tak rahe, jab tak ki wuh sab chízen bahál na kí jáen, jin ká zikr Khudá ne apne pák nabíon kí zabání kiyá hai, jo dunyá ke shuru' se hote áe hai. 22 Chunánchi Musá ne kahá, ki Khudáwand Khudá tumháre bháiyon men se tumháre liye

mujh sá ek nabí paidá karegá; jo kuchh wuh tum se kahe, us kí sunná. 23 Aur yih hogá, ki jo shakhs us nabí kí na sunégá, wuh ummat men se nest o nábúð kar diyá jáegá. 24 Balki Samwíl se lekar pichhlon tak jitne nabíon ne báten kahín, un sab ne in dinon kí khabar dí hai. 25 Tum nabíon kí aulád, aur us 'ahd ke sharík ho, jo Khudá ne tumháre bápádá se bándhá, jab Ibráhím se kahá, ki Terí aulád se dunyá ke sare gharáne barakat páenge. 26 Khudá ne apne Khádim ko uthákar pahle tumháre pás bhejá, táki tum men se har ek ko us kí badíon se pherkar barakat de.

4 Jab wuh logon se yih kah rahe the, to káhin, aur haikal ká sardár, aur Sadúqí un par charh áe; 2 kyúnci saht ranjída hue, ki wuh logon ko ta'lim dete, aur Yisú' kí nazír dekar murdon ke jí uthne kí manadí karte the. 3 Aur unhon ne un ko pakarke dúsre din tak háwálat men rakkhá; kyúnci shám ho gayí thí. 4 Magar kalám ke sunnewálon men se bahutere imán láe, yahán tak kí mardon kí ta'dád páñch hazár ke qaríb ho gayí.

5 Dúsre din yún huá, ki un ke sardár aur buzurg aur faqíh, 6 aur sardár káhin Hanná, aur Káifá, aur Yúhanná, aur Iskandar, aur jitne sardár káhin ke gharáne ke the, Yarúshalem men jama' hue; 7 aur un ko bích men khará karke púchhne lage, ki Tum ne yih kám kis qudrat aur kis nám se kiyá? 8 Us waqt Patras ne Rúhu'l Quds se ma'múr hokar un se kahá; 9 Ai ummat ke sardáro aur buzurgo, agar áj ham se us ihsán kí bábat bázpurs kí játi hai, jo ek nástawán ádmí par huá, ki wuh kyúnci achchhá ho gaya; 10 to tum sab, aur Isráil kí sári ummat ko ma'lúm ho, ki Yisú' Masíh Násarí, jis ko tum ne salíb dí, aur Khudá ne murdon men se jiláyá, usí ke nám se yih shakhs tumháre sámne tandurust khará hai. 11 Yih wuhí patthar hai, jise tum mi'máron ne haqír jáná, aur wuh kone ke sire ká patthar ho gaya. 12 Aur kisi dúsre ke wasíle se naját nahín; kyúnci ásmán ke tale ádmíon ko koi dúsra nám nahín bakhshá gaya, jis ke wasíle se ham naját pá saken.

13 Jab unhon ne Patras aur Yúhanná kí díleri dekhi, aur ma'lúm kiyá ki yih anparhe aur náwáqif ádmí hain, to ta'ajjub kiyá; phir unhen pahcháná, ki yih Yisú' ke sáth rahe haig. 14 Aur us ádmí ko jo achchhá huá thá, un ke sáth kharé dekhkar, kuchh khiláf na kah sake; 15 magar unhen sadr 'adálat se báhar jáne ká hukm dekar, ápas men mashwara karne lage, 16 kí Ham in ádmíon ke sáth kyá karen? kyúnci Yarúshalem ke sab raknewálon par raushan hai, ki un se ek saríh mu'jiza záhir huá; aur ham is ká inkár nahín kar sakte. 17 Lekin is liye ki yih logon men ziyáda mashhúr na ho, ham unhen dhamkáen, ki phir yih nám lekar kisi se bát na karen. 18 Pas unhen bulákar tákid kí, kí Yisú' ká nám lekar hargiz bát na karná aur na ta'lim dená. 19 Magar Patras aur Yúhanná ne jawáb men un se kahá, ki Tum hí insáf karo, áyá Khudá ke nazdík yih wájib hai, kí ham Khudá kí bát se tumhári bát ziyáda sunen; 20 kyúnci mumkin nahín, kí jo ham ne dekhá aur suná hai, wuh na kahen. 21 Unhon ne un ko áur dhamkákar chhor diyá, kyúnci logon ke sabab se un ko sazá dene ká koi mauqa' na milá; is liye kí sab log us májare ke sabab se Khudá kí barái karte the. 22 Kyúnci wuh shakhs, jis par yih shifá dene ká mu'jiza huá thá, chális baras se ziyáda ká thá.

23 Wuh chhútkar apne logon ke pás gaye, aur jo kuchh sardár káhinon aur buzurgon ne un se kahá thá bayán kiyá. 24 Jab unhon ne yih suná, to ek dí hokar baland áwáz se Khudá se kahá, kí Ai Málik, tú wuh hai, jis ne ásmán aur zamín aur samundar aur jo kuchh un men hai paidá kiyá; 25 tú ne Rúhu'l Quds ke wasíle se hamáro báp apne khádim Dáúd kí zabán farmáyá, kí Qaumon ne kyúnci dhúur machái? Aur ummaton ne kyúnci bátíl khayái kiye?

26 Khudáwánd aur us ke Masíb kí mukhálafat ko Zamín ke bádsháh uth kharé hue, Aur sardár jama' ho gaye.

27 Kyúnci wáqa'í tere pák Khádim Yisú' ke barkhiláf, jise tú ne masáh kiyá, Herodes aur Puntiyus Píth-

tus, gairqaumon aur Isrállion ke sáth isí shahr men jama' húe, 28 táki jo kuchh pahle se terí qudrat aur terí maslahat se thahr gayá thá, wuhí 'amal men láen. 29 Ab, ai Khudáwand, un kí dhamkiyon ko dekh; aur apne bandon ko yih taufiq de, kí wuh terá kalám kamál diléri ke sáth sunáen; 30 aur tú apná háth shifá ko bahá, aur tere pák Khádim Yisú' ke nám se mu'jize aur 'ajlb kám zuhúr men áen. 31 Jab wuh du'á máng chuke, to jis makán men jama' the, wuh hil gayá, aur wuh sab Rúhu'l Quds se bhar gaye, aur Khudá ká kalám diléri se sunáte rahe.

32 Aur imándáron kí jama'at ek dil aur ek ján thi, aur kisi ne bhí apne mák ko apná na kahá, balki un kí sab chízen mushtarak thi.

33 Aur rasúl barí qudrat se Khudáwand Yisú' ke jí uthne kí gawáhi dete rahe, aur un sab par bará fazl thá. 34 Kyúnci un men koí bhí muhtáj na thá; is liye kí jo log zamínon yá gharon ke málik the, un ko bech bechkar, bikí hui chízon kí qímat láte, 35 aur rasúlon ke pángwon men rakh dete the; phir har ek ko us kí zarúfat ke muwáfiq bánt diyá játá thá.

36 Aur Yúsuf nám ek Lewí thá, jis ká laqab rasúlon ne Bar Nabá, ya'ni Nasíhat ká Betá, rakkhá thá, aur jis kí paidáish Kuprus kí thi; 37 us ká ek khet thá, jise us ne bechá, aur qímat lákar rasúlon ke pángwon men rakh dí.

5 Aur ek shakhs Hananyáh nám, aur us kí bíví Saffira ne jáedád bechí; 2 aur us ne apní bíví ke jánte húe, qímat men se kuchh rakh chhorá; aur ek hissa lákar rasúlon ke pángwon men rakh diyá. 3 Magar Patras ne kahá; Ai Hananyáh! kyúnci Shatán ne tere dil men yih bát dál dí, kí tú Rúhu'l Quds se jhúth bole, aur gamla kí qímat men se kuchh rakh chhore? 4 Kyá jab tak wuh tere pás thi, terí ná thi? aur jab bechí gayí, to tere ikhtiyár men ná rahí? Tú ne kyúnci apne dil men is bát ká khayál bándhá? Tú ádmion se nahin, balki Khudá se jhúth bolá. 5 Yih báten sunte hí Hananyáh gir pará, aur us ká dam nikal gayá; aur sab sunnewálon par bará khauf chhá gayá. 6 Phir

jawánon ne uthkar use kafnáya, aur báhar le jákar dafn kiyá.

7 Jab tén ek ghanṭe guzre, to us kí bíví, is májare se bekhabar, andar áí. 8 Patras ne us se kahá; Mujhe batá to, kyá tum ne itne hí ko zamín bechí thi? Us ne kahá; Hán, itne hí ko. 9 Patras ne us se kahá; Tum ne kyúnci Khudáwand kí Rúh ko ázmáne ke liye eká kiyá? Dekh, tere shauhar ke dafn karne-wále darwáze par khare hain, aur tujhe bhí báhar le jáenge. 10 Wuh usí dam us ke qadamon par gir parí, aur us ká dam nikal gayá; aur jawánon ne andar áke use murda páya, aur báhar le jáke us ke shauhar ke pás dafn kar diyá. 11 Aur sári kalísiyá, balki in báton ke sab sunnewálon par, bará khauf chhá gayá.

12 Aur rasúlon ke háthon se bahut se nishán aur 'ajlb kám logon men zábir hote the, aur wuh sab ek dil hokar Sulaimán ke barámade men jama' húa karte the. 13 Lekin auron men se kisi ko jur'at ná hui, kí un men já mile; magar log un kí bará karte the; 14 aur imán lanewále mard o 'aurat Khudáwand kí kalísiyá men, aur bhí kasrat se á mile; 15 yahán tak kí log bímáron ko sarakon par lá láke, chárpáiyon aur khatolon par litá dete the, táki jab Patras áe, to us ká sáya hí un men se kisi par par jáe. 16 Aur Yarus-halem ke cháron taraf ke shahron se bhí log, bímáron aur nápak ruhon ke satáe hoon ko lákar, kasrat se jama' hote the; aur wuh sab achche kar diye játe the.

17 Phir sardár káhin, aur us ke sab sáthí, jo Sadúqion ke firqe ke the, hasad ke máre uthé, 18 aur rasúlon ko pakarke 'ámm hawálat men rakh diyá. 19 Magar Khudáwand ke ek fríshte ne rát ko qaid-kháne ke darwáze khole, aur unhen báhar lákar kahá, kí 20 Jáo, haikal men khare hokar is Zindagi kí sab báten logon ko sunáo. 21 Wuh yih sunkar subh hote hí haikal men gaye, aur ta'lim dene lage. Magar sardár káhin aur us ke sáthiyon ne ákar, sadr 'adálatwálon aur baní Isráil ke sab buzurgon ko jama' kiyá, aur qaidkháne men kahlá bhejá, kí unhen láen. 22 Lekin piyádon ne pahunchkar unhen qaidkháne men

na páyá, aur lautkar khabar dí, 23 ki Ham ne qaidkháne ko to bañi hifázat se band kiyá huá, aur pahrewálon ko darwázon par kharé hue páyá; magar jab kholá, to andar koí na milá. 24 Jab haikal ke sardár, aur sardár káhinon ne yih báten suni, to un ke báre men hairán hue, ki is ká kyá anjám hogá. 25 Itne men kisi ne ákar unhen khabar dí, ki Dekho, wuh ádmí jihen tum ne qaid kiyá thá, haikal men kharé hue logon ko ta'lim de rahe hain. 26 Tab sardár, piyádon ke sáth jákar, unhen le áyá, lekin zabardastí nahín, kyúnci logon se darte the, ki ham ko sangsár na karen. 27 Phir unhen lákar 'adálat men khará kar diyá. Aur sardár káhin ne un se yih kahá, 28 ki Ham ne to tumhen saht tákíd ki thá, ki yih nám lekar ta'lim na dená: magar dekho, tum ne tamám Yarúshalem men apní ta'lim phailá dí, aur us shaḡhs ká khún hamári gardan par rakhná cháhte ho. 29 Patras aur áur rasúlon ne jawáb men kahá, ki A'dmíon ke hukm kí nisbat Khudá ká hukm mánná ziyáda farz hai. 30 Hamáre báp dáda ke Khudá ne Yisú' ko jiláyá, jise tum ne salib par latkákar már dálá thá. 31 Usí ko Khudá ne Málik aur Munjí thahrákar, apne dahine háth se sarbaland kiyá, táki Isráil ko tauba kí taufiq aur gunáhon kí mu'áfi bakhshe. 32 Aur ham in báton ke gawáh hain, aur Rúhu'l Quds bhí, jise Khudá ne unhen bakhshá hai, jo us ká hukm mánte hain.

33 Wuh yih sunkar jal gaye, aur unhen qatl karná cháhá. 34 Magar Gamliel nám ek Farísí ne, jo shara' ká mu'allím aur sab logon men 'izzatdár thá, 'adálat men kharé hokar hukm diyá, ki in ádmíon ko thori der ke liye báhar kar do. 35 Phir un se kahá, ki Ai Isráilí, in ádmíon ke sáth jo kuchh kiyá cháhte ho, hoshyári se karná. 36 Kyúnci in dinon se pahle Thi-yúdás ne uthkar da'wá kiyá thá, kí main bhí kuchh hún; aur takhminan char sau ádmí us ke sáth ho gaye the. Magar wuh márá gayá; aur jitne us ke mánnewále the, sab tittar bittar hue aur miṭ gaye. 37 Is shaḡhs ke ba'd Yahúdáh Galíli ismna-

wisi ke dinon men uthá, aur kuchh log apní taraf kar liye. Wuh bhí halák huá, aur jitne us ke mánnewále the, sab paráganda ho gaye. 38 Pas ab main tum se kahtá hún, kí in ádmíon se kanára karo, aur un se kuchh kám na rakkho; káhin aisé na ho kí Khudá se bhí laṭnewále thahro; kyúnci yih tadbír yá kám, agar ádmíon kí taraf se huá, to ap barbád ho jáegá: 39 lekin agar Khudá kí taraf se hai, to tum in logon ko maglúb na kar sakoge. 40 Unhon ne us kí bát máni: aur rasúlon ko pás bulákar un ko piṭwáyá, aur yih hukm dekar chhor diyá, kí Yisú' ká nám lekar bát na karná. 41 Pas wuh 'adálat se is bát par khush hokar chale gaye, kí ham us Nám ke wáste be'izzat hone ke láiq to thahre. 42 Aur wuh haikal men aur gharon men har roz sikháne, aur is bát kí khushkhabarí dene se, kí Yisú' hí Masíh hai, báz na áe.

6 Un dinon men, jab shágird bahut hote játe the, to Yúnání-máil Yahúdí 'Ibráníon kí shikáyat karne lage, is liye kí rozána khabargiri men un kí bewa 'auraton ke báre men gafiát hotí thá. 2 Aur un bárah ne shágirdon kí jamá'at ko apne pás bulákar kahá; Munásib nahín kí ham Khudá ke kalám ko chhorkar kháne píne ká intizám karen. 3 Pas, ai bháiyó, apne men se sátt neknám shaḡhsion ko chun lo, jo Rúh aur dánái se bhare hue hon, kí ham un ko is kám par muqarrar karen. 4 Lekin ham to du'á men aur kalám kí khidmat men mashgúl rahenge. 5 Yih bát sári jamá'at ko pasand ái. Pas unhon ne Stifanus nám ek shaḡhs ko, jo imán aur Rúhu'l Quds se bhará huá thá, aur Filippus, aur Prukhurus, aur Nikánor, aur Tímon, aur Parminás, aur Nikuláus Antáki ko, jo naumuríd Yahúdí huá thá, chun liyá; 6 aur inhen rasúlon ke áge khará kiyá; unhon ne du'á mángkar in par háth rakkhe.

7 Aur Khudá ká kalám phailá rahá; aur Yarúshalem men shágirdon ká shumár bahut hí baḡhtá gayá, aur káhinon kí bañi guroh is dín ke taht men ho gayi.

8 Aur Stifanus, fazl aur quwwat se bhará huá, logon men bare bare 'ajib kám aur nishán zahir kiyá

kartá thá; 9 ki us 'ibádatkháne se jo Libirtinon ká kablátá hai, aur Kurepion aur Iskandarion aur un men se jo Kilikiya aur A'siya ke the, ba'z log uthkar Stefanus se bahs karne lage. 10 Magar wuh us dánál aur Rúh ká, jis se wuh kalám kartá thá, muqábala na kar sake. 11 Is par unhon ne ba'z admion ko sikhákar kahlwá diyá, ki Ham ne us ko Musá aur Khudá ke barkhiláf kufr ki báten karte suná. 12 Phir wuh 'awám aur buzurgoon aur faqihon ko ubhárkar us par chah gaye, aur pakarkar sadr 'adálat men le gaye, 13 aur jhúthe gawáh khare kiye jinhon ne kahá, ki Yih shakhs is pak maqám aur shar'at ke barkhiláf bolne se báz nahin áta: 14 kyunki ham ne use yih kahte suná hai, ki wuhí Yisú Násari is maqám ko barbád kar degá, aur un rasmon ko badal dálegá jo Musá ne hamen saunpi hain. 15 Aur un sab ne jo 'adálat men baithe the, us par gaur se nazar ki to dekhá, ki us ká firishte ká sá chihra hai.

7 Phir sardár káhin ne kahá, Kyá yih báten isí tarah par hain? 2 Us ne kahá; Ai bháiyó, aur buzurgo, suno. Khudá e Zu'l jalál hamáre báp Ibráhim par us waqt záhír huá, jab wuh Hárán men basne se peshtar Masopatámiya men thá; 3 aur us se kahá, ki Apne mulk aur apne kunbe se nikalkar us mulk men chálá já, jise main tujhe díkháungá. 4 Is par wuh Kasdion ke mulk se nikalkar Hárán men já basá; aur wahán se, us ke báp ke marne ke ba'd, Khudá ne us ko is mulk men lákar basá diyá, jis men tum ab baste ho. 5 Aur us ko kuchh mirás, balki qadam rakhne ki bhi us men jagah na dí; magar wa'da kiyá, ki main yih zamín tere, aur tere ba'd teri nasl ke qabze men kar dúngá; hálánki us ke aulád na thí. 6 Aur Khudá ne yih farmáyá, ki Teri nasl gair mulk men pardesí hogi; wuh un ko gulámí men rakkhenge, aur chár sau baras tak un se badsulúki karenge. 7 Phir Khudá ne kahá, ki jis qaum ki wuh gulámí men rahenge, us ko main sazá dúngá; aur us ke ba'd wuh nikalkar isí jagah meri 'ibádat karenge. 8 Aur us ne us se khatne ká 'ahd bándhá; aur

isí háfat men Ibráhim se Izháq paidá huá, aur áthwon din us ká khatna kiyá gayá; aur Izháq se Ya'qúb, aur Ya'qúb se bárah qablon ke buzurg paidá hue. 9 Aur buzurgoon ne hasad men ákar Yúsuf ko bechá, ki Misr men pahunch jáe; magar Khudá us ke sáth thá; 10 aur us ki sab musibaton se us ko chhuráyá, aur Misr ke bádsháh Fir'aun ke nazdik us ko maqbúliyat aur hikmat bakhshí, aur us ne use Misr aur apne sáre ghar ká sardár kar diyá. 11 Phir Misr ke sáre mulk aur Kan'an men kál pará, aur bari musibat á; aur hamáre báp dáda ko kháná na milá thá. 12 Lekin Ya'qúb ne yih sunkar, ki Misr men anáj hai, hamáre báp dáda ko pahli bár bhejá. 13 Aur dúsrí bár Yúsuf apne bháiyon par záhír ho gayá, aur Yúsuf ki qaumiyat Fir'aun ko ma'lúm ho gayí. 14 Phir Yúsuf ne apne báp Ya'qúb aur sáre kunbe ko, jo pachhattar jánen thín, bulá bhejá. 15 Aur Ya'qúb Misr men gayá; wahán wuh aur hamáre báp dáda mar gaye. 16 Aur wuh shahr Shikim men pahuncháe gaye, aur us maqbare men dafn kiye gaye, jis ko Ibráhim ne Shikim men rupaya dekar baní Hamor se mol liyá thá. 17 Lekin jab us wa'de ki mí'ád púri hone ko thí, jo Khudá ne Ibráhim se farmáyá thá, to Misr men wuh ummat barh gayí, aur un ká shumár ziyáda hotá gayá, 18 us waqt tak ki dúsrá bádsháh Misr par hukmrán huá, jo Yúsuf ko na jántá thá. 19 Us ne hamári qaum se cháláki karke hamáre báp dáda ke sáth yahán tak badsulúki kí, ki unhen apne bachehe phenkne pare, táki zinda na rahen. 20 Is mauqa' par Musá paidá huá, jo niháyat khúbsúrát thá; wuh tin mahíne tak apne báp ke ghar men palá gayá. 21 Magar jab phenk diyá gayá, to Fir'aun ki betí ne use uthá liyá, aur apná betá karke palá. 22 Aur Musá ne Misrion ke tamám 'ulúm ki ta'lím pái; aur wuh kalám aur kám men quwwatwálá thá. 23 Aur jab wuh chális baras ke qarib huá, to us ke ð men áyá, ki main apne baní Isráil bháiyon ká háal dekhún. 24 Chunánchí un men se ek ko zulm utháte dekhkar us ki himáyat kí, aur Misri ko márkar

mazlūm kā badla liyā. 25 Us ne to khayāl kiyā, ki mere bhāī samajh lenge, ki Khudā mere hāthoṅ unheṅ chhūtkārā degā; magar wuh na samjhe. 26 Phir dūstre din wuh un men se do larṭe huṅ ke pās ā niklā, aur yih kahkar unheṅ sulā karne ki tarf dī; ki Ai jawāno, tum to bhāī bhāī ho; kyūṅ ek dūstre par zulm karte ho? 27 Lekin jo apne parāusī par zulm kar rahā thā, us ne yih kahkar use hatā diyā, ki Tujhe kis ne ham par hākim aur qāzī muqarrar kiyā? 28 Kyā tū mujhe bhī qatī karnā chāhtā hai, jis tarah kal us Misrī ko qatī kiyā thā? 29 Mūsā yih bāt sunkar bhāṅ gayā, aur Mādyan ke mulk meṅ pardesī rahā kiyā, aur wahān us ke do bete paidā hue. 30 Aur jab pūre chālīs baras ho gaye, to Koh i Sīnā ke biyābān meṅ, jaltī hūī jhārī ke shu'le ke bīch, us ko ek firishta dikhāī diyā. 31 Jab Mūsā ne us par nazar ki, to us nazāre se ta'ajjub kiyā; aur jab dekhne ko nazdīk gayā, to Khudāwand ki āwāz āī, 32 ki Main tere bāpdādā kā Khudā, ya'nī Ibrāhīm, aur Izhāq, aur Ya'qūb kā Khudā hūn. Tab to Mūsā kānp gayā, aur us ko dekhne ki jur'at na rahī. 33 Khudāwand ne us se kahā, ki Apne pānwōṅ se jūṭī utār le: kyūṅki jis jagah tū kharā hai, wuh pāk zamīn hai. 34 Main ne wāqā'ī apnī us ummat ki musībat dekhi, jo Misr meṅ hai, aur un kā āh o nāla sunā; pas unheṅ chhurāne utrā hūn: ab ā, main tujhe Misr meṅ bhejūṅgā. 35 Jis Mūsā kā unhoṅ ne yih kahkar inkār kiyā thā, ki Tujhe kis ne hākim aur qāzī muqarrar kiyā? usī ko Khudā ne hākim aur chhurānewālā thah-rākar us firishte ke zarī'e se bhejā, jo use jhārī meṅ nazar āyā thā. 36 Yihī shakhs unheṅ nikāl lāyā, aur Misr, aur Bahr i Qulzum, aur biyābān meṅ chālīs baras tak 'ajīb kām aur nishān dikhāe. 37 Yih wuhī Mūsā hai, jis ne banī Isrāīl se kahā, ki Khudā tumhāre bhāīyoṅ meṅ se tumhāre liye mujh sā ek nābī paidā karegā. 38 Yih wuhī hai, jo biyābān ki kalisiyā meṅ us firishte ke sāth, jo Koh i Sīnā par us se hamkalām hūā, aur hamāre bāpdādā ke sāth thā. Usī ko zinda kalām milā, ki ham tak pahūṅchā de; 39 magar hamāre bāpdādā ne

us kā farmānbardār honā na chāhā, balki us ko hatā diyā, aur un ke dil Misr ki taraf māīl hue; 40 aur unhoṅ ne Hārūn se kahā, ki Hamāre liye aise ma'būd banā, jo hamāre āge āge chalen: kyūṅki yih Mūsā jo hamēṅ Misr ke mulk se nikāl lāyā, ham nahīn jānte ki wuh kyā hūā. 41 Aur un dīnoṅ meṅ unhoṅ ne ek bachhrā banāyā, aur us but ko qurbānī chārhāī, aur apne hāthoṅ ke kāmōṅ ki khushī manāī. 42 Pas Khudā ne muṅh moṅkar unheṅ chhoṛ diyā, ki āsmānī fauj ko pūjen; chunānchi nabīyoṅ ki kitāb meṅ likhā hai, ki

Ai Isrāīl ke gharāne,

Kyā tum ne biyābān meṅ chālīs baras

Mujh ko zabīhe aur qurbānīyoṅ guzrānī?

43 Balki tum Molak ke khaime,

Aur Rifān deotā ke tāre ko liye phirte the,

Ya'nī un sūratōṅ ko, jinheṅ tum ne sījda karne ke liye banāyā thā:

Pas main tumheṅ Bābil ke pare le jākar basāūṅgā.

44 Shahādāt kā khaime biyābān meṅ hamāre bāpdādā ke pās thā, jaisā ki Mūsā se kalām karnewāle ne hukm diyā thā, ki jo namūna tū ne dekhā hai, usī ke muwāfiq ise banā. 45 Usī khaime ko hamāre bāpdādā āgle buzurgoṅ se hāsīl karke, Yahoshū' ke sāth lāe, jis waqt un qaumoṅ ki milkiyat par qabza kiyā, jin ko Khudā ne hamāre bāpdādā ke sāmne nikāl diyā, aur wuh Dāūd ke zamāne tak rahā. 46 Us par Khudā ki taraf se fazl hūā, aur us ne darkhwāst ki, ki main Ya'qūb ke Khudā ke wāste maskan taiyār karūṅ. 47 Magar Sulaimān ne us ke liye ghar banāyā. 48 Lekin Bārī Ta'ālā hāth ke banāe hūe gharoṅ meṅ nahīn rahtā; chunānchi nabī kahtā hai, ki

49 Khudāwand farmātā hai;

Āsmān merā taht,

Aur zamīn mere pāpōṅ tale ki chauki hai:

Tum mere liye kaisā ghar banāoge,

Yā merī ārāmgāh kaun sī hai?

50 Kyā yih sab chīzeṅ mere hāth se nahīn banī?

51 Ai gardankasho, aur dil aur kām ke nāmākhtūno, tum har waqt

Rúhu'l Quds kí mukhálafat karte ho; jaise tumháre bápádá karte the, waise hí tum bhí karte ho. 52 Nabíon men se kis ko tumháre bápádá ne nahín satáyá? Unhon ne to us Rástbáz ke áne kí peshkhabarí denewálon ko qatl kiyá; aur ab tum us ke pakarwánewále aur gátíl húe: 53 tum ne firishton kí ma'rifat se sharí'at to pái, aur 'amal na kiyá.

54 Jab unhon ne yih báten sunín to jí men jal gaye, aur us par dánt pisne lage. 55 Magar us ne Rúhu'l Quds se ma'múr hokar, ásmán kí taraf gaur se nazar kí, aur Khudá ká jalál, aur Yisú' ko Khudá kí dahiní taraf khará dekhkar 56 kahá, ki Dekho, main ásmán ko khulá húa, aur Ibn i A'dam ko Khudá kí dahiní taraf khará dekhtá hún. 57 Magar unhon ne bare zor se chillákar apne kán band kar liye, aur ek dil hokar us par jhapte; 58 aur shahr se báhar nikákar us ko sangsár karne lage: aur gawáhon ne apne kapre Shaúl nám ek jawán ke páwón ke pás rakh diye. 59 Pas yih Stifanus ká sangsár karte rahe; aur wuh yih kahkar du'á mángtá rahá, ki Ai Khudáwand Yisú', merí rúh ko qubúl kar. 60 Phir wuh ghupne tekkar barí áwáz se pukará, ki Ai Khudáwand, yih gunáh un ke zimme na lagá:

8 aur yih kahkar so gayá. 1 Aur Shaúl us ke qatl par rázi thá.

Usí din us kalsiyá par jo Yarúshalem men thí, bará zulm barpá húa; aur rasúlon ke siwá sab log Yahúdiya aur Sámariya kí atráf men paráganda ho gaye. 2 Aur dándár log Stifanus ko dafn karne ke liye le gaye, aur us ká bará mátam kiyá. 3 Aur Shaúl kalsiyá ko is tarah tabáh kartá rahá, ki ghar ghar ghuske, aur mardon aur 'auraton ko ghasítkar qaid karátá thá.

4 Pas jo paráganda húe the, wuh kalám kí khushkhabarí dete phire. 5 Aur Filippus shahr i Sámariya men jákar logon men Masíh kí manadí karne lagá. 6 Aur jo mu'jize Filippus dikhátá thá, logon ne unhen sunkar aur dekhkar bi'l ittifáq us kí báton par jí lagáyá. 7 Kyúnki bahutere logon men se nápak rúhen barí áwáz se chillá chillákar níkal gayín, aur bahut se masúj aur langre achche kiye gaye. 8 Aur us shahr men barí khushí hui.

9 Is se pahle Shama'un nám ek shakhs us shahr men jádúgarí kartá thá, aur Sámariya ke logon ko hairán rakhtá, aur yih kahtá thá, ki Main bhí koí bará shakhs hún. 10 Aur chhote se bare tak sab us kí taraf mutawajjih hote aur kahte the, ki Yih shakhs Khudá kí wuh Qudrat hai, jise Barí kahte hain. 11 Wuh is liye us kí taraf mutawajjih hote the, ki us ne barí muddat se apne jádú ke sabab un ko hairán kar rakkhá thá. 12 Lekin jab unhon ne Filippus ká yaqín kiyá, jo Khudá kí bádsháhat aur Yisú' Masíh ke nám kí khushkhabarí detá thá, to sab log, khwáh mard, khwáh 'aurat, bap-tisma lene lage. 13 Aur Shama'un ne khud bhí yaqín kiyá; aur bap-tisma lekar Filippus ke sáth rahá kiyá, aur nishán aur bare bare mu'jize hote dekhkar hairán húa.

14 Jab rasúlon ne jo Yarúshalem men the suná, ki Sámariyon ne Khudá ká kalám qubúl kar liyá, to Patras aur Yúhanná ko un ke pás bhejá: 15 inhon ne jákar un ke liye du'á mángí, ki Rúhu'l Quds páen; 16 kyúnki wuh us waqt tak un men se kisi par názil na húa thá; unhon ne sírf Khudáwand Yisú' ke nám par bap-tisma liyá thá. 17 Phir inhon ne un par háth rakkhe, aur unhon ne Rúhu'l Quds páyá. 18 Jab Shama'un ne dekhá, ki rasúlon ke háth rakhne se Rúhu'l Quds diyá játa hai, to un ke pás rupaye lákar 19 kahá, ki Mujhe bhí yih ikhtiyár do, ki jis par main háth rakkhún, wuh Rúhu'l Quds páe. 20 Patras ne us se kahá; Tere rupaye tere sáth gárat hon, is liye ki tú ne Khudá kí bakhshish ko rupayon se hásil karne ká kháyál kiyá. 21 Terá is amr men na hissa hai, na bakhra; kyúnki terá dil Khudá ke nazdík khális nahín. 22 Pas apní is badí se tauba kar, aur Khudáwand se du'á máng, ki sháyad tere dil ke is kháyál kí mu'áfí ho; 23 kyúnki main dekhtá hún, ki tú pitt kí sí karwáhat aur narástí ke band men giriftár hai. 24 Shama'un ne jawáb men kahá; Tum mere liye Khudáwand se du'á mángo, ki jo báten tum ne kahín, un men se koí mujhe pesh na áe.

25 Phir wuh gawáhi dekar, aur Khudáwand ká kalám sunákar, Yarúshalem ko wápas húe, aur Sámariyon

ke bahut se gánwon men khush-khabarí dete gaye.

26 Phir Khudáwand ke firishte ne Filippus se kahá, ki Uthkar dakkhin kí taraf us ráh tak já, jo Yarúshalem se Azzáh ko játi hai, aur jangal men hai. 27 Wuh uthkar rawána huá; to dekho ek Habshí khoja á rahá thá; wuh Habshíon kí malika Kandáke ká ek wazír, aur us ke sáre khazáne ká mukhtár thá; aur Yarúshalem men 'ibádat ke liye áyá thá. 28 Wuh apní rath par baithá huá, aur Yasha'yáh nabí ke sahífe ko parhtá huá, wápas já rahá thá. 29 Rúh ne Filippus se kahá, ki Nazdík jákar us rath ke sáth ho le. 30 Pas Filippus ne us taraf daurkar use Yasha'yáh nabí ká sahífa parhte suná, aur kahá, ki Jo tú parhtá hai use samajhtá bhí hai? 31 Wuh bolá, Yih mujh se kyúnkar ho saktá hai, jab tak koí mujhe hidáyat na kare? Aur us ne Filippus se dar-khwást kí, ki mere pás á baith. 32 Kitáb i muqaddas kí jo 'ibárat wuh parh rahá thá yih thí, ki

Log use bher kí tarah zabh karne ko le gaye,

Aur jis tarah barra apne bál katarnewále ke sámne bezabán hotá hai,

Usí tarah wuh apná munh nahin kholtá.

33 Us kí pasthálí men us ká insáf na huá:

Aur kaun us kí nasl ká hál bayán karegá?

Kyúnki zamín par se us kí zindagí mitáí játi hai.

34 Khoje ne Filippus se kahá; Main terí minnat karke púchhtá hún, kí Nabí yih kis ke haqq men kahtá hai? apne, yá kisi dúsre ke? 35 Filippus ne apní zabán kholkar usí nawishte se shurú' kiyá, aur use Yisú' kí khushkhabarí dí. 36 Aur ráh men chalte chalte, kisi pání kí jagah par pahunchhe. Khoje ne kahá; Dekh, pání maujud hai; ab mujhe bap-tisma lene se kaun sí chiz rokti hai? [37 Pas Filippus ne kahá, ki Agar tú dil o ján se imán láe, to bap-tisma le saktá hai. Us ne jawáb men kahá, Main imán látá hún kí Yisú' Masíh Khudá ká Betá hai.] 38 Pas us ne rath ke khará karne ká hukm diyá; aur Filippus aur khoja donon pání men utar päre; aur us ne us ko bap-

tisma diyá. 39 Jab wuh pání men se nikalkar úpar áe, to Khudáwand kí Rúh Filippus ko uthá le gayí, aur khoje ne use phir na dekhá; kyúnki khushí kartá huá apní ráh chlá gayá. 40 Aur Filippus Ashdod men á niklá, aur Qaisariya men pahunchne tak sab shahron men khush-khabarí sunátá gayá.

9 Aur Shául, jo abhí tak Khudáwand ke shágirdon ke dhamkáne aur qatl karne kí dhun men thá, sardár káhin ke pás gayá, 2 aur us se Damishq ke 'ibádat-khánon ke liye is mazmún ke khatt mánge, ki jin ko wuh is Tariq par páe, khwáh mard, khwáh aurat, un ko bándhkar Yarúshalem men láe. 3 Jab wuh safar karte karte Damishq ke nazdík pahunchá, to aisá huá kí yakáyak ásmán se ek núr us ke girdágird á chamká; 4 aur wuh zamín par gir pará, aur yih áwáz suní, kí Ai Shául, ai Shául, tú mujhe kyún satátá hai? 5 Us ne púchhá, kí Ai Khudáwand, tú kaun hai? Us ne kahá; Main Yisú' hún, jise tú satátá hai: 6 magar uth, shahr men já, aur jo tujhe karná cháhiye, wuh tujh se kahá jáegá. 7 Jo ádmí us ke hamráh the, wuh khámosh khare rah gaye, kyúnki áwáz to sunte the, magar kisi ko dekhte na the. 8 Aur Shául zamín par se uthá; lekin jab ánkhen kholín, to us ko kuchh na dikhái diyá; aur log us ká háth pakaarke Damishq men le gaye. 9 Aur wuh tén din tak na dekh saká, aur na kháyá na piyá.

10 Damishq men Hananyáh nám ek shágird thá. Us se Khudáwand ne royá men kahá, kí Ai Hananyáh! Us ne kahá; Ai Khudáwand, main házir hún. 11 Khudáwand ne us se kahá; Uth, us kúche men já jo Sídhá kahlátá hai, aur Yahúdáh ke ghar men Shául nám Tarsí ko puchh le; kyúnki dekh, wuh du'á máng rahá hai; 12 aur us ne Hananyáh nám ek ádmí ko andar áte, aur apne úpar háth rakhte dekhá hai, táki phir biná ho. 13 Hananyáh ne jawáb diyá, kí Ai Khudáwand, main ne bahut logon se is shakhs ká zikr suná, kí is ne Yarúshalem men tere muqaddason ke sáth kaisí kaisí buráiyán kí hai. 14 Aur yahán is ko sardár káhinon kí taraf se ikhtiyár milá hai, kí jo

log tera nam lete hain, un sab ko bandh le. 15 Magar Khudawand ne us se kahá, ki Tú já; kyunki yih qaumon, badshahon, aur baní Isráil par merá nam zahir karne ka merá chuna hua wasila hai. 16 Aur main use jata dunga, ki use mere nam ki khatir kis qadr dukh uthana parega. 17 Pas Hananyah jakar us ghar mein dakhil hua; aur apne hath us par rakhkar kahá, ki Ai bhái Shaúl, Khudawand, ya'ni Yisú, jo tujh par us rah mein jis se tu áya zahir hua tha, usi ne mujhe bheja hai, ki tu binai pae aur Rúhu'l Quds se bhar jae. 18 Aur fauran us ki ankhone se chhilke se gire, aur wuh bina ho gaya, aur uthkar bap-tis-ma liya; 19 phir kuchh khake taqat pai. Aur wuh kai din un shagirdon ke saath raha jo Damishq mein the. 20 Aur fauran 'ibadatkhanon mein Yisú ki manadi karne laga, ki wuh Khuda ka Beta hai. 21 Aur sab sunnewale hairan hokar kahne lage; Kyá yih wuh shakhs nahin hai, jo Yarushalem mein is nam ke lenewalon ko tabah kartá tha, aur yahan bhii si liye áya tha, ki un ko bandhkar sardar kahinon ke pas le jae? 22 Lekin Shaúl ko aur bhii quwwat hasil hoti gayi, aur wuh is bat ko sabit karke ki Masih yih hai, Damishq ke rahnewale Yahudion ko hairat dilata raha. 23 Aur jab bahut din guzar gaye, to Yahudion ne us ke mar dalne ki salah ki; 24 magar un ki sazish Shaúl ko ma'lum ho gayi. Wuh to use mar dalne ke liye rat din darwazon par lage rahe; 25 lekin rat ko us ke shagirdon ne use lekar tokre mein bithaya aur diwar par se latkake utar diya.

26 Us ne Yarushalem mein pahunchkar, shagirdon mein mil jane ki koshish ki; aur sab us se darte the, kyunki un ko yaqin na ata tha, ki yih shagird hai. 27 Magar Bar Nabá ne use apne saath rasulon ke pas le jakar un se bayan kiya, ki is ne is is tarah rah mein Khudawand ko dekha, aur us ne is se baton kin, aur us ne Damishq mein kaisi dileri ke saath Yisú ke nam se manadi ki. 28 Pas wuh Yarushalem mein un ke saath ata jata raha, 29 aur dileri ke saath Khudawand ke nam ki manadi kartá tha; aur Yunanimail Yahudion ke saath guftgu

aur bahs bhii kartá tha; magar wuh us ke mar dalne ke darpai the. 30 Aur bhaiyon ko jab yih ma'lum hua to use Qaisariya mein le gaye, aur Tarsus ko rawana kar diya.

31 Pas tamam Yahudiyá, aur Gallí, aur Samariya mein kalsiya ko chain ho gaya, aur us ki taraqqi hoti gayi; aur wuh Khudawand ke khauf aur Rúhu'l Quds ki tasalli par chalti aur barhti jati thi.

32 Aur aisa hua ki Patras har jagah phirta hua, un muqaddason ke pas bhii pahuncha, jo Ludda mein rahte the. 33 Wahán Ainiyas nam ek mafuj ko paya jo ath baras se charpai par para tha. 34 Patras ne us se kahá; Ai Ainiyas! Yisú Masih tujhe shifa deta hai; uth, ap apna bistar bichha. Wuh fauran uth khará hua. 35 Tab Ludda aur Sharon ke sab rahnewale use dekhkar Khudawand ki taraf rujú lae.

36 Aur Yafa mein ek shagird thi, Tabita nam, jis ka tarjuma Harni hai; wuh bahut hi nek kam aur khairat kiya karti thi. 37 Unhi dinon mein aisa hua ki wuh bimár hokar mar gayi, aur use nahlakar balakhane mein rakh diya. 38 Aur chunki Ludda Yafa ke nazdik tha, to shagirdon ne yih sunkar ki Patras wahán hai, do admi bheje aur us se darkhwast ki, ki Hamare pas aane mein der na kar. 39 Patras uthkar un ke saath ho liya. Jab pahuncha, to use balakhane mein le gaye; aur sab bewa 'auraton roti hui us ke pas á kharí hui, aur jo kurte aur kapre Harni ne un ke saath mein rakkar banae the dikhane lagin. 40 Patras ne sab ko bahar kar diya, aur ghutne tekkar du'á mangi; phir lash ki taraf mutawajjih hokar kahá, Ai Tabita, uth. Pas us ne ankhen khol din; aur Patras ko dekhkar uth baithi. 41 Us ne hath pakarke use uthaya, aur muqaddason aur bewa 'auraton ko bulakar use zinda un ke supurd kiya. 42 Yih bat sare Yafa mein mashhur ho gayi; aur bahutere Khudawand par iman le ae. 43 Aur aisa hua ki wuh bahut din Yafa mein Shama'un nam dabbag ke han raha.

10 Qaisariya mein Kurneliyus nam ek shakhs tha, wuh us paltan ka subadar tha, jo Italiyaní kahlati hai. 2 Wuh dindar tha,

aur apne sáre gharáne samet Khudá se darta thá, aur Yahúdíon ko bahut khairát detá, aur har waqt Khudá se du'á mángtá thá. 3 Us ne tísre pahar ke qaríb royá men sáf sáf dekhá, ki Khudá ká firishta mere pás ákar kahtá hai; Kurneliyus. 4 Us ne us ko gaur se dekhá, aur darke kahá; Khudáwand, kyá hai? Us ne us se kahá, ki Terí du'áen aur terí khairát yádgárl ke liye Khudá ke huzúr pahunchín. 5 Ab Yáfá men ádmí bhejkar, Shama'un ko, jo Patras kahlátá hai, bulwá le. 6 Wuh Shama'un dabbág ke hán mihmán hai, jis ká ghar samundar ke kanáre hai. 7 Aur jab wuh firishta chalá gayá, jis ne us se báten ki thín, to us ne do naukaron ko, aur un men se jo us ke pás házir rahá karte the ek dindár sipáhi ko buláyá; 8 aur sab báten un se bayán karke unhen Yáfá men bhejá.

9 Dústre din, jab wuh ráh men the, aur sháhr ke nazdík pahunchte to Patras do pahar ke qaríb kothe par du'á mángne charhá. 10 Aur use bhúk lagi, aur kuchh kháná cháhtá thá: lekin jab log taiyár kar rahe the, to us par bekhudí chhá gayí; 11 aur us ne dekhá, ki ásmán khul gayá, aur ek chíz, barí chádár kí manind cháron konon se laaktí hui, zamín ki taraf utar rahí hai, 12 jis men zamín ke sab qism ke chaupáe, aur kíre makaufe, aur hawá ke parandé hain. 13 Aur use ek áwáz áí, ki Ai Patras, uth, zabh kar, aur khá. 14 Magar Patras ne kahá; Ai Khudáwand, hargiz nahín; kyúnci main ne kabhí koí harám yá nápák chíz nahín khái. 15 Phir dúsrí bár use áwáz áí, ki Jín ko Khudá ne pák thahráyá hai, té unhen harám na kah. 16 Tín bár aísá hí huá; aur fi'lfaur wuh chíz ásmán par uthá lí gayí.

17 Jab Patras apne dil men hairán ho rahá thá, ki yih royá jo main ne dekhí kyá hai, to dekho, wuh ádmí jinhen Kurneliyus ne bhejá thá, Shama'un ká ghar dar-yáft karke darwáze par á khare hue, 18 aur pukárke púchhne lage, ki Shama'un jo Patras kahlátá hai, yahín mihmán hai? 19 Jab Patras us royá ko soch rahá thá, to Rúh ne us se kahá, ki Dekh, tén ádmí tujhe púchh rahe hain; 20 pas

uthkar niche já, aur bekhátke un ke sáth ho le; kyúnci main ne hí un ko bhejá hai. 21 Patras ne utarkar un ádmion se kahá; Dekho, jis ko tum púchhte ho, wuh main hí hún; tum kis sabab se áe ho? 22 Unhon ne kahá; Kurneliyus súbadár, jo rástbáz aur khudá-tars ádmí, aur Yahúdíon ki sárf qaum men neknám hai, us ne pák firishte se hidáyat páí, ki tujhe apne ghar bulákar tujh se kalám sune. 23 Pas us ne unhen andar bulákar un ki mihmáni kí.

Aur dústre din wuh uthkar un ke sáth rawána huá, aur Yáfá men se ba'z bhái us ke sáth holiye. 24 Wuh dústre roz Qaisariya men dákhil hue. Aur Kurneliyus apne rishtadáron aur dilí doston ko jama' karke un kí ráh dekh rahá thá. 25 Jab Patras andar áne lagá, to aísá huá ki Kurneliyus ne us ká istiqbál kiyá, aur us ke qadamon men girke síjda kiyá. 26 Lekin Patras ne use uthákar kahá, ki Khařá ho; main bhí to insán hún. 27 Aur us se báten kartá huá andar gayá, aur bahut se logon ko ikatthá pákar. 28 un se kahá; Tum to jánte ho, ki Yahúdí ko gairqaumwále se suhbat rakhní, yá us ke hán jána nájáíz hai; magar Khudá ne mujh par záhír kiyá, ki main kisi ádmí ko najis yá nápák na kabún; 29 isí liye jab main buláyá gayá, to be'uzr chalá áyá. Pas ab main púchhtá hún, ki mujhe kis bát ke liye buláyá hai? 30 Kurneliyus ne kahá; Is waqt púre chár roz hue, ki main apne ghar men tísre pahar kí du'á máng rahá thá; to dekho, ek shakhs chamakdár poshák pahne hue mere sámne khará huá. 31 aur kahá, ki Ai Kurneliyus, terí du'á sun lí gayí, aur terí khairát kí Khudá ke huzúr yád hui. 32 Pas kisi ko Yáfá men bhejkar Shama'un ko, jo Patras kahlátá hai, apne pás bulá; wuh samundar ke kanáre Shama'un dabbág ke ghar men mihmán hai. 33 Pas usí dam main ne tere pás ádmí bheje; aur tú ne khúb kiyá jo á gayá. Ab ham sab Khudá ke huzúr házir hain, táki jo kuchh Khudáwand ne tujh se farmáyá hai, use sunen. 34 Patras ne zabán kholkar kahá;

Ab mujhe púra yaqín ho gayá, ki Khudá kisi ká tarafdár nahín;

35 balki har qaum men jo us se dartá aur rástbázi kartá hai, wuh us ko pasand átá hai. 36 Jo kalám us ne baní Isráil ke pás bhejá, jab kí Yisú' Masíh kí ma'rifat (jo sab ká Khudáwand hai) sulh kí khush-khabari dí, 37 us bát ko tum jánte ho, jo Yuhanná ke baptisma kí manádí ke ba'd, Galí se shurú' hokar, tamám Yahúdiya men mash-húr ho gayí; 38 kí Khudá ne Yisú' Násari ko Rúhu'l Quds aur qudrat se kis tarah masah kiyá: wuh bhalái kartá, aur un sab ko jo Iblís ke háth se zulm utháthe the, shifá detá phirá; kyúnci Khudá us ke sáth thá. 39 Aur ham un sab kámon ke gawáh hai, jo us ne Yahúdon ke mulk aur Yarúshalem men kiye; aur unhon ne us ko salib par latkakar már dálá. 40 Us ko Khudá ne tisre din jiláyá, aur zahir bhí kar diyá, 41 na kí sári ummat par, balki un gawáhon par jo áge se Khudá ke chune hue the, ya'ni ham par, jinhon ne us ke murdon men se jí uthne ke ba'd us ke sáth khayá piyá. 42 Aur us ne hamen hukm diyá, kí Ummat men manádí karo aur gawáhi do, kí yih wuhí hai jo Khudá kí taraf se zindon aur murdon ká munsif muqarrar kiyá gayá. 43 Is shakhs kí sab nabi gawáhi dete hai, kí jo koí us par imán láegá, us ke nám se gunáhon kí mu'áfi hásil karegá.

44 Patras yih báten kah hí rahá thá, kí Rúhu'l Quds un sab par názil huá, jo kalám sun rahe the. 45 Aur Patras ke sáth jitne makhtún imándár áe the, wuh sab hairán hue, kí gairqaumon par bhí Rúhu'l Quds kí bakhshish jári hui. 46 Kyúnci unhen tarah tarah kí zabánen bolte, aur Khudá kí barái karte suná. Patras ne jawáb diyá; 47 Kyá koí pání se rok saktá hai, kí yih baptisma na páen, jinhon ne hamári tarah Rúhu'l Quds páyá? 48 Aur us ne hukm diyá, kí unhen Yisú' Masíh ke nám se baptisma diyá jáe. Is par unhon ne us se darkhwást kí, kí chand roz hamare pás rah.

11 Aur rasúlon aur bháiyon ne jo Yahúdiya men the suná, kí gairqaumon ne bhí Khudá ká kalám qubúl kiyá. 2 Jab Patras Yarúshalem men áyá, to makhtún

us se yih bahs karne lage, 3 kí Tú námakhtúnon ke pás gayá, aur un ke sáth khána khayá. 4 Patras ne shurú' se wuh amr tartíbwár un se bayán kiyá, kí 5 Main Yafá shahr men du'á máng rahá thá: aur bekhudí kí hálat men ek royá dekhi, kí koí chíz, barí chádar kí tarah charon konon se lataktí hui, ásmán se utarkar mujh tak ái. 6 us par jab main ne gaur se nazar kí, to zamín ke chaupáe, aur janglí janwar, aur kíre makeure, aur hawá ke parande dekhe; 7 aur yih áwáz bhí suní, kí Ai Patras, uth; zabh kar aur khá. 8 Lekin main ne kahá, kí Ai Khudáwand, hargiz nahin; kyúnci kabhi koí harám yá nápák chíz mere munh men nahin gayí. 9 Is ke jawáb men dúsrí bár ásmán se áwáz ái, kí Jin ko Khudá ne pák thahráyá hai, tú unhen harám na kah. 10 Tínn bár aisá hí huá: phir wuh sári chizen ásmán kí taraf khench lí gayin. 11 Aur dekho, usí dam tínn admí, jo Qaisariya se mere pás bheje gaye the, us ghar ke pás á khare hue, jis men ham the. 12 Rúh ne mujh se kahá, kí Tú bilá imtiyáz un ke sáth chalá já. Aur yih chha bhái bhí mere sáth ho liye; aur ham us shakhs ke ghar men dákhil hue. 13 Us ne ham se bayán kiyá, kí main ne firishte ko apne ghar men khare hue dekha; jis ne mujh se kahá, kí Yafá men admí bhejkar Shama'un ko bulwá le, jo Patras kahlátá hai. 14 Wuh mujh se aisí báten kahegá, jin se tú aur terá sára gharáná naját páegá. 15 Jab main kalám karne lagá, to Rúhu'l Quds un par is tarah názil huá, jis tarah shurú' men ham par názil huá thá. 16 Aur mujhe Khudáwand kí wuh bát yád ái, jo us ne kahí thí, kí Yuhanná ne to pání se baptisma diyá; magar tum Rúhu'l Quds se baptisma páoge. 17 Pas jab Khudá ne un ko bhí wuhí nímat dí jo ham ko Khudáwand Yisú' Masíh par imán lákar milí thí, to main kaun thá, kí Khudá ko rok saktá? 18 Wuh yih sunkar chup rahe, aur Khudá kí barái karke kahá; To beshakk Khudá ne gairqaumon ko bhí zindagi ke liye tauba kí taufiq dí hai.

19 Pas jo log us musibat se pará-ganda ho gaye the, jo Stifanus ke

bá'is paří thí, wuh phirte phirte Píníke aur Kuprus aur Antákiya meñ pahunche, magar Yahúdíon ke síwá áur kisi ko kalám na sunáthe. 20 Lekin un meñ se chand Kuprusí aur Kurení the, jo Antákiya meñ ákar Yúnáníon ko bhí Khudáwand Yisú' kí khushkhabarí kí báten sunáne lage. 21 Aur Khudáwand ká háth un par thá; aur bahut se log imán lákar Khudáwand kí taraf rujú' hue. 22 Un logon kí khabar Yarúshalem kí kalísiyá ke kánog tak pahunchí; aur unhon ne Bar Nabá ko Antákiya tak bhejá. 23 Wuh pahunchkar, aur Khudá ká fazl dekhkar khush huá; aur un sab ko nasíhat kí, ki dilí iráde se Khudáwand se lipte raho: 24 kyünki wuh nek mard aur Rúhu'l Quds áur imán se ma'múr thá: aur bahut se log Khudáwand kí kalísiyá meñ á mile. 25 Phir wuh Shául kí talásh meñ Tarsus ko chalá gayá: 26 aur jab wuh milá, to use Antákiya meñ láyá. Aur aisá huá ki wuh sál bhar tak kalísiyá kí jamá'at meñ shámil hote, aur bahut se logon ko ta'lim dete rahe; aur shágird pahle Antákiya hí meñ Masíhí kahláe.

27 Unhín dínon meñ chand nabí Yarúshalem se Antákiya meñ áe. 28 Un meñ se ek ne, jis ká nám Agabus thá, kharé hokar Rúh kí hidáyat se záhir kiyá, kí tamám dunyá meñ bará kál pařegá; aur yih Klaudiyus ke 'ahd meñ wáqi' huá. 29 Pas shágirdon ne tajwíz kí, ki apne apne maqdúr ke muwáfiq Yahúdiya meñ rahnewále bháiyon kí khidmat ke liye kuchh bhejen. 30 Chunáñchi unhon ne aisá hí kiyá, aur Bar Nabá aur Shául ke háth buzurgon ke pás bhejá.

12 Us waqt meñ Herodes bádsháh ne satáne ke liye kalísiyá meñ se ba'z par háth dala. 2 Aur Yúhanná ke bhái Ya'qúb ko talwár se qatl kiyá. 3 Jab dekhá, ki yih bát Yahúdíon ko pasand áí, to Patras ko bhí gíriftár kar liyá. Aur yih 'I'd i Fatír ke din the. 4 Aur us ko pakařke qaid kiyá, aur nigahbání ke liye char char sipáhíon ke char pahron meñ rakkhá; is iráde se kí Fasah ke ba'd us ko logon ke sámne pesh kare. 5 Pas qaidkháne meñ to Patras kí nigahbání ho rahí thí: magar kalísiyá

us ke liye ba dil o ján Khudá se du'á máng rahí thí. 6 Aur jab Herodes use pesh karne ko thá, to usí ráť Patras do zanjíron se bandhá huá do sipáhíon ke darmiyán sotá thá: aur pahrewále darwáze par qaidkháne kí nigahbání kar rahe the; 7 kí dekho, Khudáwand ká ek firishta á khará huá, aur us kořhí meñ núr chamak gayá: aur us ne Patras kí paslí par háth mářkar use jagáyá aur kahá, kí Jald uřh. Aur zanjíron us ke háthon meñ se khul pařn. 8 Phir firishte ne us se kahá; Kamar bándh, aur apní jútí pahin le. Us ne aisá hí kiyá. Phir us ne us se kahá, kí Apná choga pahinkar mere píchhe ho le. 9 Wuh nikalkar us ke píchhe ho liyá, aur yih na jána, kí jo kuchh firishte kí taraf se ho rahá hai wuh wáqa'í hai, balki yih samjhá, kí royá dekh rahá hún. 10 Pas wuh pahle aur dústre halqe meñ se nikalkar, us lohe ke pháťak par pahunche, jo shahr kí taraf hai; wuh ap se ap un ke liye khul gayá: pas wuh nikalkar kúche ke us síre tak gaye; aur fauran firishta us ke pás se chalá gayá. 11 Aur Patras ne hořh meñ ákar kahá, kí Ab main ne sach sach ján liyá, kí Khudáwand ne apná firishta bhejkar mujhe Herodes ke háth se chhurá liyá, aur Yahúdí qaum kí sári ummed toř dí. 12 Aur is par gaur karke us Yúhanná kí máng Maryam ke ghar áyá, jo Marqus kahlátá hai: wahán bahut se ádmí jama' hokar du'á máng rahe the. 13 Jab us ne pháťak kí khiřki khařkhařá, to Rude nám ek laundí áwáz sunne áí; 14 aur Patras kí áwáz pahchánkar khushí ke máre pháťak na kholá, balki dauřkar andar khabar kí, kí Patras pháťak par khará hai. 15 Unhon ne us se kahá; Tú díwání hai. Lekin wuh yaqín se kahtí rahí, kí yún hí hai. Unhon ne kahá, kí Us ká firishta hogá. 16 Magar Patras khařkhařátá rahá: pas unhon ne khiřki kholí, aur us ko dekhkar hairán ho gaye. 17 Us ne unheñ háth se ishára kiyá, kí chup raheñ, aur un se bayán kiyá, kí Khudáwand ne mujhe is is tarah qaidkháne se nikála. Phir kahá, kí Ya'qúb aur bháiyon ko is bát kí khabar kar dená; aur rawána hokar dúsrí jagah chalá gayá. 18 Jab

subh hūl, to sipāhī babut ghabrāe, ki Patras kyā hūā. 19 Jab Herodes ne us kī talāsh kī aur na pāyā, to pahrewālog kī tahqīqāt karke un ke qatī karne kā hukm diyā; aur Yahūdiya ko chhōṭkar Qaisariya meṅ jārahā.

20 Aur wuh Sūr aur Saidā ke logon se nihāyat nākhush thā. Pas wuh ek dil hokar us ke pās āe, aur bādshāh ke hājib Blastus ko apnī taraf karke sulh chāhī, is liye ki un ke mulk ko bādshāh ke mulk se rasad pahunchī thī. 21 Pas Herodes ek dīn muqarrar karke, aur shāhāna poshāk pahinkar taḡht i 'adālat par baithā, aur un se kalām karne lagā. 22 Log pukār uthe, ki Yih to Khudā kī āwāz hai, na insān kī. 23 Usī dam Khudā ke firishte ne use mārā, is liye ki us ne Khudā kī tamjīd na kī: aur wuh kīre parke mar gayā.

24 Magar Khudā kā kalām taraqqī kartā aur phaitā gayā.

25 Aur Bar Nabā aur Shāūl apnī khidmat pūrī karke, aur Yūhannā ko jo Marqus kahlātā hai sāth lekar, Yarūshalem se wāpas āe.

13 Antākiya meṅ, us kalisiyā ke muta'alliq jo wahān thā, kai nabī aur mu'allim the, ya'nī Bar Nabā, aur Shama'ūn jo Kālā kahlātā hai, aur Lūkiyus Kurenī, aur Manāhem jo chauthāi mulk ke hākīm Herodes ke sāth palā thā, aur Shāūl. 2 Jab wuh Khudāwand kī 'ibādat kar rahe, aur roze rakh rahe the, to Rūhu'l Quds ne kahā, ki Mere liye Bar Nabā aur Shāūl ko us kām ke wāste maḡhsūs kar do, jis ke wāste main ne un ko bulāyā hai. 3 Tab unhon ne roza rakhkar, aur du'ā māngkar, aur un par hāth rakhkar, unhen rukhsat kiyā.

4 Pas wuh Rūhu'l Quds ke bheje hue Silūkiya ko gaye, aur wahān se jahāz par Kuprus ko chale. 5 Aur Salamīs meṅ pahunchkar, Yahūdion ke 'ibādatkhānon meṅ Khudā kā kalām sunāne lage; aur Yūhannā un kā khādīm thā. 6 Aur us tamām ṭapū meṅ hote hue Pāfus tak pahunchē; wahān unhen ek Yahūdī jādūgar aur jhūthā nabī, Bar Yisū, nām, milā. 7 Wuh Sirgiyus Paulus sūbe ke sāth thā, jo sāhib i tamīz thā. Is ne Bar Nabā aur Shāūl ko bulākar, Khudā kā kalām sunnā chāhā. 8 Magar Ilmās jādūgar ne,

(ki yih us ke nām kā tarjuma hai), un kī muḡhālafat kī, aur sūbe ko imān lāne se roknā chāhā. 9 Aur Shāūl ne, jis kā nām Paulus bhī hai, Rūhu'l Quds se bharkar us par gaur se nazar kī. 10 aur kahā, ki Ai Iblīs ke farzand, tū jo tamām makkārī aur shārārat se bhārā hūā, aur har tarah kī neki kā dushman hai, kyā Khudāwand kī sīdhī rāhon ko bigarne se bāz na āegā? 11 Ab dekh, tujh par Khudāwand kā gazab hai, aur tū andhā hokar kuchh muddat tak sūraj ko na dekhegā. Usī dam kohar aur andherā us par chhā gayā; aur wuh dhūndhtā phirā, ki koī us kā hāth pakarke le chale. 12 Tab sūba yih mājarā dekhkar, aur Khudāwand kī ta'lim se halrān hokar, imān le āyā.

13 Phir Paulus aur us ke sāthī Pāfus se jahāz par rawāna hokar, Pamfūliya ke Pirga meṅ āe: aur Yūhannā un se judā hokar, Yarūshalem ko wāpas chālā gayā. 14 Aur wuh Pirga se chalkar Pisidiya ke Antākiya meṅ pahunchē; aur Sabt ke dīn 'ibādatkhāne meṅ jā baithē. 15 Phir Tauret aur nabion kī kitāb ke parhne ke ba'd 'ibādatkhāne ke sardāron ne unhen kahlā bhejā, ki Ai bhāiyo, agar logon kī nasīhat ke wāste tumbāre dil meṅ koī bāt ho, to bayān karo. 16 Pas Paulus ne khare hokar aur hāth se ishāra karke kahā;

Ai Isrāīlīo, aur ai khudātarso, suno. 17 Is ummat i Isrāīl ke Khudā ne hamāre bāpdādā ko chun liyā, aur jab yih ummat Misr ke mulk meṅ pardesiyon kī tarah rahtī thī, to us ko sarbaland kiyā, aur zabardast hāth se unhen wahān se nikāl lāyā. 18 Aur koī chālīs baras tak biyābān meṅ un kī 'adaton kī bardāsht kartā rahā. 19 Aur Kan'ān ke mulk meṅ sāt qaumon ko gārat karke, takhmīnan sārhe chār sau baras meṅ un kā mulk in kī mīrās kar diyā. 20 Aur in bāton ke ba'd Samwil nabī ke zamāne tak un meṅ qāzī muqarrar kiye. 21 Is ke ba'd unhon ne bādshāh ke liye darkhwāst kī: aur Khudā ne Binyāmīn ke qābīle meṅ se ek shakhs, Shāūl Qish ke bete ko chālīs baras ke liye un par muqarrar kiyā. 22 Phir use ma'zūl karke Dāūd ko un kā bādshāh banāyā; jis kī bābat us ne yih

gawáhi dí, ki Mujhe ek shakhs Yishai ká betá Dáúd mere dil ke muwáfiq mil gayá; wuhí merí tamám marziyon ko purá karegá. 23 Isí ki nasil men se Khudá ne apne wa'de ke muwáfiq Isráil ke pás ek munjí, ya'ní 'Isú' ko bhej diyá; 24 jis ke áne se pahle Yúhanná ne Isráil kí tamám ummat ke sámne tauba ke bap-tisma kí manáadí ki. 25 Aur jab Yúhanná apná daur purá karne ko thá, to us ne kahá, ki Tum mujhe kyá samajhte ho? Main wuh nahín; balki dekho, mere ba'd wuh shakhs ánewálá hai, jis ke pánwon kí jútiyon ká tasma main kholne ke láiq nahín. 26 Ai bháyo, Ibráhím ke farzando, aur 'ai khudá tarso, is naját ká kalám hamáre pás bhejá gayá. 27 Kyúнки Yarusálem ke rahnewálon aur un ke sardáron ne na use pahchána, aur na nabíon kí báten samjhín, jo har Sabt ko sunáí játí hain; is liye us par fatwá dekar un ko purá kiyá. 28 Aur agarchi us ke qatl kí kol wájh na mil, tauhhí unhon ne Pilátus se us ke qatl kí darxwást kí. 29 Aur jo kuchh us ke haqq men likhá thá, jab us ko tamám kar chuke, to use salíb par se utárkar qabr men rakkhá. 30 Lekin Khudá ne use murdon men se jiláyá; 31 aur wuh bahut dinon tak un ko dikháí diyá, jo us ke sáth Galíl se Yarusálem men áe the; ummat ke sámne ab wuhí us ke gawáh hain. 32 Aur ham tum ko us wa'de ke báre men, jo báp dádá se kiyá gayá thá, yih khushkhabarí dete hain, 33 kí Khudá ne 'Yisú' ko jilákar, hamári aulád ke liye usí wa'de ko purá kiyá; chúnánci dúsre Mazmúr men likhá hai, kí Tú merá betá hai, áj tú mujh se paidá huá. 34 Aur us ke is tarah murdon men se jiláne kí bábat, kí phir kabhí na mare, us ne yun kahá, kí Main Dáúd kí pák aur sachchí ní'maten tumhen dúngá. 35 Chúnánci wuh ek áur Mazmúr men bhí kahtá hai, kí Tú apne Muqaddas ke sarne kí naubat pahunchne na degá. 36 Kyúнки Dáúd to apne waqt men Khudá kí marzi ká tabí'dár rahkar so gayá, aur apne báp dádá se já milá, aur us ke sarne kí naubat pahunchí; 37 magar jis ke Khudá ne jiláyá, us ke sarne kí naubat nahín pahunchí. 38 Pas, ai bháyo, tumhen ma'lúm ho, kí usí ke

wasile se tum ko gunáhon kí mu'áfi kí khabar dí játí hai. 39 Aur Musá kí shari'at ke bá'is jin báton se tum barí nahín ho sakte the, un sab se har ek imán lánewálá us ke bá'is barí hotá hai. 40 Pas khabardár, aisá na ho kí jo nabíon kí kitáb men áyá hai, wuh tum par sádiq áe, kí 41 Ai tahqír karnewálo, dekho, ta-'ajjub karo, aur mit jáo; Kyúнки main tumháre zamáne men ek kám kartá hún. Aisá kám, kí agar kol tum se bayán kare, to kabhí us ká yaqin na karoge.

42 Un ke báhar játe waqt log míanat karne lage, kí agle sabt ko bhí yih báten hamen sunáí jáen. 43 Jab majlis barkhwást huí, to bahut se Yahúdí aur khudáparast naumuríd Yahúdí Paulus aur Bar Nabá ke píchhe ho liye. Unhon ne un se kalám kiyá, aur targíb dí, kí Khudá ke fazl par qáim raho.

44 Dúsre Sabt ko taqriban sára shahr Khudá ká kalám sunne ko ikatthá huá. 45 Magar Yahúdí itní bhír dekhkar hasad men bhar gaye, aur Paulus kí báton kí mukhálafat karne, aur kufr bakne lage. 46 Paulus aur Bar Nabá dilek hokar bole, kí Zarúr thá kí Khudá ká kalám pahle tumhen sunáyá jáe. Lekin chúnki tum us ko radd karte ho, aur apne ap ko hamesha kí zindagí ke ná-qábil thahráte ho, to dekho, ham gairqaumon kí taraf mutawajjih hoté hain. 47 Kyúнки Khudá wand ne hamen yih hukm diyá hai, kí

Main ne tujh ko gairqaumon ke liye núr muqarrar kiyá,

Táki tú zamín kí intihá tak naját ká bá'is ho.

48 Gairqaumwále yih sunkar khush hue, aur Khudá ke kalám kí baráí karne lage; aur jitne hamesha kí zindagí ke liye muqarrar kiye gaye the, imán le áe. 49 Aur us tamám 'iláqe men Khudá ká kalám phail gayá. 50 Magar Yahúdíon ne khudáparast aur 'izzatwáí 'auraton aur shahr ke raíson ko ubhárá, aur Paulus aur Bar Nabá ke satáne par ámáda karke, inhen apní sarhaddon se nikál diyá. 51 Yih apne pánwon kí khák un ke sámne jhárkar Iku-niyum ko gaye. 52 Magar shágird khushí aur Rúhu'l Quds se ma'múr hote rahe.

14 Aur Ikuniyum men aisá huá ki wuh sáth sáth Yahúdíon ke 'ibádatkháne men gaye, aur aisí taqrír kí, ki Yahúdíon aur Yúnáníon donon kí ek barí jamá'at imán le áí. 2 Magar náfarmán Yahúdíon ne gairqaumon ke dílon men josh paidá karke, un ko bháiyon kí taraf se badgumán kar diyá. 3 Pas wuh bahut 'arse tak wahán rahe, aur Khudáwand ke bharose par díleri se kalám karte the; aur wuh un ke háthon se nishán aur 'ajíb kám karáke apne fazl ke kalám kí gwáhí detá thá. 4 Lekin shahr ke logon men phút par gayí: ba'z Yahúdíon kí taraf ho gaye, aur ba'z rasúlon kí taraf. 5 Magar jab gairqaumwále aur Yahúdí unhen be'iz-zat aur sangsár karne ko, apne sardáron samet un par charhe; 6 to wuh is se wáqif hokar Lukáuniya ke shahron Lustra aur Dirbe aur un ke girdnawáh men bhág gaye; 7 aur wahán khushkhabarí sunáte rahe.

8 Aur Lustra men ek shakhs bal-thá thá, jo pánwon se láchar thá; wuh janam ká langrá thá, aur kabhí ná chala thá. 9 Wuh Paulus ko báten karte sun rahá thá; aur jab is ne us kí taraf gaur karke dekhá, ki us men shifá páne ke láiq imán hai, 10 to barí áwáz se kahá, ki Apne pánwon ke bal sídhá khará ho já. Pas wuh uchhalkar chalne phirne lagá. 11 Logon ne Paulus ká yih kám dekhkar, Lukáuniya kí bolí men baland áwáz se kahá, ki A'dmíon kí súrat men deotá utarkar hamáre pás áe hain. 12 Aur unhon ne Bar Nabá ko Zyús kahá, aur Paulus ko Hirmes, is liye kí yih kalám karne men sabqat rakhtá thá. 13 Aur Zyús ke us mandir ká pujári, jo un ke shahr ke sámne thá, bail aur phúlon ke hár phátak par lákar, logon ke sáth qurbání karní cháhtá thá. 14 Jab Bar Nabá aur Paulus rasúlon ne yih suná, to apne kapre phákar logon men já kúde, aur pukár pukárkar 15 kahne lage, ki Logo, tum yih kyá karte ho? ham bhí tumhare hamtabí'at insán hain, aur tumhen khushkhabarí sunáte hain, táki in bátíl chizon se kanára karke us zinda Khudá kí taraf phiro, jis ne ásmán aur zamín aur samundar aur jo kuchh un men

hai paidá kiyá: 16 us ne agle zamáne men sab qaumon ko apní apní ráh chalne diyá. 17 Táham us ne apne áp ko begawáh na chhorá; chunánchi us ne mihrbánín kí, aur ásmán se tumhare liye pání barsáyá, aur barí barí paidáwar ke mausím 'atá kiye, aur tumhare dílon ko khurák aur khushí se bhar diyá. 18 Yih báten kahkar bhí logon ko mushkil se roká, kí un ke liye qurbání na karen.

19 Phir ba'z Yahúdí Antákiya aur Ikuniyum se áe; aur logon ko apní taraf karke, Paulus ko sangsár kiyá, aur us ko murda samajhkar shahr ke báhar ghasít le gaye. 20 Magar jab shágird us ke girdágird á khare hue, to wuh útkar shahr men áyá: aur dúsre díni Bar Nabá ke sáth Dirbe ko chala gayá. 21 Aur wuh us shahr men khushkhabarí sunákar, aur bahut se shágird karke, Lustra, aur Ikuniyum, aur Antákiya ko wápas áe, 22 aur shágirdon ke dílon ko mázbút karte, aur yih nasíhat dete the, kí imán par qáim raho, aur kahte the; Zarúr hai kí ham bahut musíbaten sahkar Khudá kí bádsháhat men dákhil hon. 23 Aur unhon ne har ek kalísiyá men un ke liye buzurgon ko muqarrar kiyá, aur roze se du'á mángkar, unhen Khudáwand ke supurd kiyá, jis par wuh imán láe the. 24 Aur Pisidiya men se hote hue Pamfúliya men pahunche. 25 Aur Pirga men kalám sunákar, Attaliya ko gaye; 26 aur wahán se jaház par us Antákiya men áe, jahán us kám ke liye, jo unhon ne ab purá kiyá, Khudá ke fazl ke supurd kiye gaye the. 27 Wahán pahunchkar unhon ne kalísiyá ko jama' kiyá, aur un ke sámne bayán kiyá, kí Khudá ne hamarí ma'rifat kyá kuchh kiyá, aur yih kí us ne gairqaumon ke liye imán ká darwáza khol diyá. 28 Aur wuh shágirdon ke pás muddat tak rahé.

15 Phir ba'z log Yahúdiya se ákar bháiyon ko ta'lím देने lage, kí Agar Músá kí rasm ke muwáfiq tumhárá khatna na ho, to tum naját nahín pá sakte. 2 Pas jab Paulus aur Bar Nabá kí un se bahut takrár aur bahs hui, to kalísiyá ne yih tháhráyá, kí Paulus aur Bar Nabá, aur un men se chand

shakhs is mas'ale ke liye rasulon aur buzurgon ke pas Yarushalem jaein. 3 Pas kalisiya ne un ko ravana kiya, aur wuh gairqaumon ke rufu' lane ka bayan karte hue Pinke aur Samariya se guzre: aur sab bhaiyon ko bahut khush karte gaye. 4 Jab Yarushalem mein pahuncha, to kalisiya aur rasul aur buzurg un se khushi ke sath mile, aur unhon ne sab kuchh bayan kiya, jo Khuda ne un ki marifat kiya tha. 5 Magar Farison ke firqa mein se jo iman lae the, un mein se ba'z ne uthkar kaha, ki Un ka khatna karna, aur un ko Musa ki shari'at par amal karne ka hukm dena zarur hai.

6 Pas rasul aur buzurg is bat par gaur karne ke liye jama' hue. 7 Aur bahut bahs ke ba'd, Patras ne khare hokar un se kaha, ki

Ai bhaiyo, tum jante ho ki bahut 'arsa hua, jab Khuda ne tum logon mein se mujhe chuna, ki gairqaumon meri zaban se khushkhabari ka kalam sunkar iman laen. 8 Aur Khuda ne, jo dilon ki janta hai, un ko bhi hamari tarah Ruhu'l Quds dekar un ki gawahi di; 9 aur iman ke wasile se un ke dil pak karke, ham mein aur un mein kuchh farq na rakhna. 10 Pas ab tum shagirdon ki gardan par aisa juu rakhkar, jis ko na hamare bapdada utha sakte the, na ham, Khuda ko kyun azmate ho? 11 Halanki ham ko yaqin hai, ki jis tarah wuh Khudawand Yisu' ke fazl hi se najat paenge, usi tarah ham bhi paenge.

12 Phir sari jama'at chup rahi, aur Paulus aur Bar Nabá ka bayan sunne lagi, ki Khuda ne un ki marifat gairqaumon mein kaise kaise nishan aur 'ajib kam zahir kiye. 13 Jab wuh khámosh hue, to Ya'qub kahne laga, ki

Ai bhaiyo, meri suno: 14 Shama'un ne bayan kiya hai, ki Khuda ne pahle pahle gairqaumon par kis tarah tawajjuh ki, taki un mein se apne nam ki ek ummat bana le. 15 Aur nabion ki baton bhi is ke mutabiq hain; chunanchi likha hai, ki

16 In baton ke ba'd main phir

akar,
Daúd ke gire hue khaima ko uthaunga;

Aur us ke phate tute ki marammat karke,

Use khara karunga:

17 Taki baqi admi,
Ya'ni sab qaumon jo mere nam ki kahlati hain,

Khudawand ko talash karen.

18 Yih wuhí Khudawand farmata hai jo dunya ke shuru' se in baton ki khabar deta aya hai.

19 Pas mera faisala yih hai, ki jo gairqaumon mein se Khuda ki taraf rufu' hote hain, ham un ko taklif na den; 20 magar un ko likh bhejen, ki buton ki makruhát, aur harám-kari, aur galaghtoné hue janwaron, aur lahu se parhez karen. 21 Kyunki qadim zamane se har shahr mein Musa ki Tauret ki manadi karne-wale hote chale aye hain, aur wuh har Sabt ko 'ibadatkhanon mein sunai jati hai.

22 Is par rasulon aur buzurgon ne, sari kalisiya samet, munasib jana, ki apne mein se chand shakhs chunkar, Paulus aur Bar Nabá ke sath Antakiya ko bhejen; ya'ni Yahudáh ko jo Bar Sabbá kahlata hai, aur Silas ko; yih shakhs bhaiyon mein muqaddam the: 23 aur un ke hath yih likh bheja, ki Antakiya aur Suriya aur Kilikiya ke rahnewale bhaiyon ko, jo gairqaumon mein se hain, rasulon aur buzurg bhaiyon ka salam pahuncha. 24 Chunki ham ne suna hai, ki ba'z ne ham mein se, jin ko ham ne hukm na diya tha, wahan jakar tumhen apni baton se ghabra diya, aur tumhare dilon ko ulat diya; 25 is liye ham ne ek dil hokar munasib jana, ki ba'z chune hue admion ko apne azmon Bar Nabá aur Paulus ke sath tumhare pas bhejen: 26 yih donon aise admi hain, jinhon ne apni jane hamare Khudawand Yisu' Masih ke nam par nisar kar rakhi hain. 27 Chunanchi ham ne Yahudáh aur Silas ko bheja hai; wuh yihí baton zabaní bhi bayan karenge. 28 Kyunki Ruhu'l Quds ne aur ham ne munasib jana, ki in zaruri baton ke siwa, tum par aur boj na dalen; 29 ki tum buton ki qurbanion ke gosht se, aur lahu, aur galaghtoné hue janwaron, aur harámkari se parhez karo; agar tum in chizon se apne ap ko bachae rakhoge, to salamat rahoge. Wa's salam.

30 Pas wuh rukhsat hokar Antakiya mein pahuncha; aur jama'at

ko ikatthá karke khatt de diyá. 31 Wuh parhkar us ke tasalibakhsh mazmún se khush húa. 32 Aur Yahúdáh aur Sílás ne, jo khud bhí nabí the, bháiyon ko bahut sí nasihat karke mazbút kar diyá. 33 Wuh chand roz rahkar, aur bháiyon se salámatí kí du'á lekar, apne bhejnewálon ke pás rukhsat kar diye gaye. [34 Lekin Sílás ko wahán rahná achchá lagá.] 35 Magar Paulus aur Bar Nabá Antákiya hí men rahe; aur bahut se áur logon ke sáth Khudáwand ká kalám sikháte, aur us kí manádí karte rahe.

36 Chand roz ba'd Paulus ne Bar Nabá se kahá, ki jin jin shahron men ham ne Khudá ká kalám sunáyá thá, áo phir un men chalkar bháiyon ko dekhen, ki kaise hain. 37 Aur Bar Nabá ki saláh thí, ki Yúhanná ko, jo Marqus kahlátá hai, apne sáth le chalen. 38 Magar Paulus ne yih munásib na jáná, ki jo shakhs Pamfúliya men kanára karke us kám ke liye un ke sáth na gayá thá, us ko hamráh le chalen. 39 Pas un men aisi sakht takrár hui, ki ek dúsre se judá ho gaye, aur Bar Nabá Marqus ko lekar jaház par Kuprus ko rawána húa; 40 magar Paulus ne Sílás ko pasand kiyá, aur bháiyon kí taraf se Khudáwand ke fazl ke supurd hokar rawána húa. 41 Aur kalisiyáon ko mazbút kartá húa Súriya aur Kilikiya se guzrá.

16 Phir wuh Dirbe aur Lustra men bhí pahunchá, to dekho, wahán Tímuthiyus nám ek shágird thá; us kí man to Yahúdan thí, jo imán le áí thí; magar us ká báp Yúnání thá. 2 Wuh Lustra aur Ikuniyum ke bháiyon men nekuám thá. 3 Paulus ne cháhá, ki yih mere sáth chale; pas us ko leke un Yahúdíon ke sabab, jo us nawáh men the, us ká khatna kar diyá, kyúnci wuh sab jánte the ki is ká báp Yúnání hai. 4 Aur wuh jin jin shahron men guzarte the, wahán ke logon ko wuh ahkám 'amal karne ke liye pahuncháte játe the, jo Yarúshalem ke rasúlon aur buzurgon ne jári kiye the. 5 Pas kalisiyáen imán men mazbút, aur shumár men roz ba roz ziyáda hotí gayin.

6 Aur wuh Frúgiya aur Galatiya ke 'iláqe men se guzre, kyúnci Rúhu'l Quds ne unhen A'siya men

kalám sunáne se mana' kiyá. 7 Aur unhon ne Músiya ke qarib pahunchkar Bitúniya men jáne kí koshish kí; magar Yisú' kí Rúh ne unhen jáne na diyá. 8 Pas wuh Músiya se guzarkar Troás men áe. 9 Aur Paulus ne rát ko royá men dekhá, ki ek Makiduní ádmí khará húa us kí minnat karke kahtá hai, ki Pár utarkar Makiduniya men á, aur hamári madad kar. 10 Us ke royá dekhte hí ham ne fauran Makiduniya men jáne ká iráda kiyá, kyúnci ham is se yih samjhe, ki Khudá ne unhen khushkhabarí dene ke liye ham ko buláyá hai.

11 Pas Troás se jaház par rawána hokar ham sídhe Samutráke men, aur dúsre din Niyápolis men áe; 12 aur wahán se Filippi men pahunche, jo Makiduniya ká shahr, aur us qismat ká sadr, aur Romíon kí bastí hai; aur ham chand roz us shahr men rahe. 13 Aur Sabt ke din shahr ke darwáze ke báhar nadí ke kanáre gaye, jahán samjhe kí du'á mángne kí jagah hogí; aur baithkar un 'auraton se jo ikatthí hui thín, kalám karne lage. 14 Aur Thuátira shahr kí ek khudáparast 'aurat Ludiya nám qirmiz bechnewáli bhí suntí thí: us ká dil Khudáwand ne kholá, táki Paulus kí báton par tawajjuh kare. 15 Aur jab us ne apne gharáne samet baptisma le liya, to minnat karke kahá, ki Agar tum mujhe Khudáwand kí imándár bandí samajhte ho, to chalkar mere ghar men raho. Pas us ne hamen majbúr kiyá.

16 Jab ham du'á mángne kí jagah já rahe the, to aisé húa ki hamen ek laundí millí, jis men gaibdán ruh thí; wuh gaibgoí se apne málikon ke liye bahut kuchh kamátí thí. 17 Wuh Paulus ke aur hamáre piche ákar chilláne lagi, ki Yih ádmí Khudá Ta'ála ke bande hain, jo tumhen naját kí ráh batáte hain. 18 Wuh bahut dinon tak aisé hí kartí rahí. A'khir Paulus sakht ranjída húa, aur phirkar us ruh se kahá, ki Main tujhe Yisú' Masih ke nám se hukm detá hún, ki is men se nikal já. Wuh usí gharí nikal gayí.

19 Jab us ke málikon ne dekhá, ki hamári kamái kí ummed játi rahí, to Paulus aur Sílás ko pakarke hákimon ke pás chauk men khepch

le gaye, 20 aur unhen faujdári ke hákimon ke áge le jákar kahá, ki Yih ádmí jo Yahúdí hain, hamáre shahr men barí khalbalí dálte hain, 21 aur aisi rasmen batáte hain, jin ká qubúl karná aur 'amal men láná ham Romíon ko rawá nahín. 22 Aur 'ámmí log bhí muttáfíq hokar un kí mukhálafat par ámáda hue, aur faujdári ke nákimon ne un ke kapre phákar utár dále aur bed márne ká hukm diyá; 23 aur bahut se bed lagwákar unhen qaidkháne men dála, aur dároga ko tákid kí, ki barí hoshyári se un kí nigahbání kare. 24 Us ne aisé hukm pákar unhen andar ke qaidkháne men dál diyá, aur un ke pánw káth men thonk diye. 25 A'dhí rát ke qaríb Paulus aur Silás du'á máng rahe, aur Khudá kí hamd ke gít gá rahe the, aur qaidí sun rahe the, 26 kí yakáyak bará bhaunchál áyá, yahán tak kí qaidkháne kí neó híl gayí; aur usí dam sab darwáze khul gaye; aur sab kí beriyán khul parín. 27 Aur dároga jág uthá, aur qaidkháne ke darwáze khule dekhkar samjhá, kí qaidí bhág gaye; pas talwár khenchkar apne áp ko már dálná cháhá. 28 Lekin Paulus ne barí áwáz se pukárke kahá, kí Apne taín nuqsán na pahunchá, kyúncí ham sab maujud hain. 29 Wuh chirág mángwákar andar já kúdá, aur kánpá huá Paulus aur Silás ke áge girá, 30 aur unhen báhar lákar kahá, kí Al sáhibo, main kyá karún kí naját páún? 31 Unhon ne kahá; Khudá-wand Yisú' par imán lá, to tú aur terá gharáná naját páegá. 32 Aur unhon ne us ko aur us ke sáre gharwálon ko Khudáwand ká kalám sunáyá. 33 Aur us ne rát ko usí gharí unhen le jákar un ke zakhm dhoe, aur usí waqt apne sab logon samet baptisma liyá. 34 Aur unhen úpar ghar men le jákar dastarkhwan bichháyá, aur apne sáre gharáne samet Khudá par imán lákar barí khushí kí.

35 Jab din huá, to faujdári ke hákimon ne hawáldáron kí ma'rifat kahlá bhejá, kí Un ádmíon ko chhor de. 36 Aur dároga ne Paulus ko is bát kí khabar dí, kí Faujdári ke hákimon ne tumháre chhor dene ká hukm bhej diyá: pas ab nikalkar salámat chale jáo. 37 Magar Paulus

ne un se kahá, kí Unhon ne ham ko jo Romí hain, qusúr sábit kiye bagair 'alániya piwákar qaid men dála, aur ab ham ko chupke se níkalte hain? Yih nahín ho saktá, balki wuh áp ákar hamen báhar le jáen. 38 Hawáldáron ne faujdári ke hákimon ko in báton kí khabar dí. Jab unhon ne suná, kí yih Romí hain, to dar gaye: 39 aur ákar un kí minnat kí; aur báhar le jákar darxhwást kí, kí shahr se chale jáen. 40 Pas wuh qaidkháne se níkalke Ludiya ke hán gaye: aur bháiyon se mílkar unhen tasallí dí, aur rawána hue.

17 Phir wuh Amfipolis aur Apuloniya hokar Thissalunike men áe, jahán Yahúdíon ká ek 'ibádatkhána thá: 2 aur Paulus apne dastúr ke muwáfíq un ke pás gayá, aur tén Sabton ko kitáb i muqaddas se un ke sáth bahs kí; 3 aur us ke ma'ní khol kholkar dálele pesh kartá thá, kí Masih ko dukh utháná, aur murdon men se jí uthná zarúr thá; aur yihí Yisú', jis kí main tumhen khabar detá hún, Masih hai. 4 Un men se ba'z ne mán liyá, aur Paulus aur Silás ke sharik hue; aur khudáparast Yúnáníon kí ek barí jamá'at, aur bahuterí sharíf 'auraten bhí, un kí sharik hún. 5 Magar Yahúdíon ne hasad men ákar, bazárí ádmíon men se káí badma'áshon ko apne sáth liyá, aur bhí lagákar shahr men fasád karne lage; aur Yáson ká ghar gherkar unhen logon ke sámne le áná cháhá. 6 Aur jab unhen na páyá, to Yáson aur káí áur bháiyon ko shahr ke hákimon ke pás chilláte hue khench le gaye, kí Wuh shakhs jinhon ne jahán ko bági kar diyá, yahán bhí áe hain; 7 aur Yáson ne unhen apne hán utará hai: aur yih sab ke sab Qaisar ke hukmon kí mukhálafat karke kahte hain, kí bádsháh to áur hí hai, ya'ní Yisú'. 8 Yih sunkar 'ámmí log aur shahr ke hákim ghabrá gaye. 9 Aur inhon ne Yáson aur baqíon kí zamánat lekar unhen chhor diyá.

10 Lekin bháiyon ne fauran ráton rát Paulus aur Silás ko Biriya men bhej diyá. Wuh wahán pahunchkar Yahúdíon ke 'ibádatkháne men gaye. 11 Yih log Thissalunike ke

Yahúdíon se nekzát the; kyúnci unhon ne bare shaug se kalám ko qubúl kiyá, aur roz ba roz kitáb i muqaddas men tahqíq karte the, ki áyá yih báten isí tarah hain. 12 Pas un men se bahutere imán láe; aur Yúnáníon men se bhí bahut sí 'iszatdár' auraten aur mard imán láe. 13 Jab Thissalunke ke Yahúdíon ko ma'lúm húa, ki Paulus Bíríya men bhí Khudá ká kalám sunátá hai, to wahán bhí jákar logon ko ubhárá, aur un men khalbalí dáli. 14 Us waqt bháiyon ne fauran Paulus ko rawána kiyá, ki samundar ke kanáre tak chalá jáe; lekin Silás aur Tímuthiyus wahín rahe. 15 Aur Paulus ke rahbar use Athene tak le gaye; aur Silás aur Tímuthiyus ke liye yih hukm lekar rawána húa, ki jahán tak ho sake jald mere pás áo.

16 Jab Paulus Athene men un kí rah dekh rahá thá, to shahr ko buton se bhará húa dekhkar us ká jí jal gayá. 17 Is liye wuh 'ibádat-kháne men Yahúdíon aur khudá-paraston se, aur chauk men jo milte the un se roz bahs kiyá kartá thá. 18 Aur chand Ipiquí aur Stóski faísúf us ká muqábala karne lage. Ba'z ne kahá, ki Yih bakwási kyá kahná cháhtá hai? Auron ne kahá; Yih gairma'búdon kí khabar dene-wálá ma'lúm hotá hai; is liye ki wuh Yisú' aur qiyámat kí khushkhabarí detá thá. 19 Pas wuh use apne sáth Ariyupagus men le gaye aur kahá; A'yá ham ko ma'lúm ho saktá hai, ki yih nayí ta'lím jo tú detá hai, kyá hai? 20 Kyúnci tú hamen ano-khí báten sunátá hai; pas ham jánná cháhte hain, ki in se garaz kyá hai. 21 (Is liye ki sab Athenawí, aur pádesí jo wahán muqím the, apní fursat ká waqt nayí nayí báten kahne sunne ke síwá áur kisi kám men sarf na karte the.) 22 Paulus ne Ariyupagus ke bích men khare hokar kahá, ki

Aí Athenewálo! Main dekhtá hún, ki tum har bát men deotáon ke bare mánnewále ho. 23 Chunánchi main ne sair karte, aur tumháre ma'búdon par gaur karte waqt ek aísí qurbángáh bhí pái, jis par líkhá thá, ki NÁMA'LÚM KHUDÁ KE LIYE Pas jis ko tum bagair ma'lúm kiye pújte ho, main tum ko usí kí khabar detá hún. 24 Jis Khudá ne dunyá

aur us kí sári chizon ko paidá kiyá, wuh ásmán aur zamín ká Málik hokar, háth ke banáe húa mandiron men nahín rahtá; 25 na kisi chíz ká muhtáj hokar, ádmíon ke háthon se khidmat letá hai, kyúnci wuh to khud sab ko zindagi aur sáns aur sab kuchh detá hai; 26 aur us ne ek hí asl se ádmíon kí har ek qaum tamám rú e zamín par rahne ke liye paidá kí, aur un kí mí'aden aur sukúnat kí hadden muqarrar kí; 27 táki Khudá ko dhúndhen, sháyad kí tatolkar use páen, harchand ki wuh ham men kisi se dúr nahín: 28 kyúnci usí men ham jíte, aur chalte phirte, aur maujúd hain; jaisá tumháre shá'iron men se bhí ba'z ne kahá hai, ki Ham to us kí nasl bhí hain. 29 Pas Khudá kí nasl hokar, ham ko yih khayál karná munásib nahín, ki Zát i Háhi us sone yá rúpe yá patthar kí mánind hai, jo ádmí ke hunar aur ijád se ghare gaye hon. 30 Pas Khudá jahálat ke waqton se chashmposhí karke, ab sab ádmíon ko har jagah hukm detá hai, ki tauba karen: 31 kyúnci us ne ek dín thahráyá hai, jis men wuh rástí se dunyá kí 'adálat us ádmí kí ma'rífat karegá, jise us ne muqarrar kiyá hai; aur use murdon men se jílákar yih bát sab par sábit kar dí hai.

32 Jab unhon ne murdon kí qiyámat ká zikr suná, to ba'z tháthhá márne lage, aur ba'z ne kahá, ki Yih bát ham tujh se phir kabhí sunenge. 33 Isí hálat men Paulus un ke bích men se nikal gayá. 34 Magar chand ádmí us ke sáth mil gaye aur imán le áe; un men Diyunusiyus Ariyupagus ká ek hákim, aur Damaris nám ek 'aurat thí, aur ba'z áur bhí un ke sáth the.

18 In báton ke ba'd Paulus Athene se rawána hokar Kurinthus men áyá. 2 Aur wahán us ko Akwila nám ek Yahúdí milá. jo Puntus kí paidáish thá, aur apní bíwí Priskilla samet Itáliya se nayá áyá thá, kyúnci Klaudiyus ne hukm diyá thá, ki sab Yahúdí Roma se nikal jáen: pas wuh un ke pás gayá; 3 aur chúnki un ká hampesha thá, un ke sáth rahá, aur wuh kám karne lage; aur un ká peshá khaimadozí thá. 4 Aur wuh har Sabt ko 'ibádatkháne men

bahs kartá, aur Yahúdíon aur Yú-
díon ko qáil kartá thá.

5 Aur jab Sílás aur Tímuthiyus
Makiduniya se áe, to Paulus kalám
sunáne ke josh se majbúr hokar,
Yahúdíon ke áge gawáhi de rahá
thá, ki Yisú' hí Masáh hai. 6 Jab
log mukhálafat karne aur kufr bakne
lage, to us ne apne kapre jhárkar
un se kahá, ki Tumhárá khún tum-
hári hí gardan par; main pák hún:
ab se gairqaumon ke pás jáungá.
7 Pas wahán se chalá gayá, aur
Titus Yústus nám ek khudáparast
ke ghar gayá, jo 'ibádatkháne se
milá huá thá. 8 Aur 'ibádatkháne
ká sardár Krispus apne tamám
gharáne samet Khudáwand par imán
láya; aur bahut se Kurinthe sunkar
imán láe aur baptisma liya. 9 Aur
Khudáwand ne rát ko royá men
Paulus se kahá; Khauf na kar,
balki kahe já, aur chup na rah:
10 is liye ki main tere sáth hún,
aur koí shakhs tujh par hamla
karke zarar na pahunchá sakegá:
kyunki is shahr men mere bahut
se log hain. 11 Pas wuh derh baras
un men rahkar Khudá ká kalám
sikhátá rahá.

12 Jab Galliyo Akhaya ká súba
thá, Yahúdí eká karke Paulus par
charh áe, aur use 'adálat men le
jákar 13 kahne lage; Yih shakhs
logon ko targíb detá hai, ki sharí'at
ke barákhiláf Khudá kí parastish
karen. 14 Jab Paulus ne bolná
cháhá, to Galliyo ne Yahúdíon se
kahá; Ai Yahúdí, agar kuchh zulm
ya barí sharárat kí bát hotí, to
wájib thá ki main sabr karke tum-
hári suntá: 15 lekin jab yih aise
suwál hain, jo lafzon aur námon
aur kháss tumhári sharí'at se 'iláqa
rakhte hain, to tum hí jáno; main
aisí báton ká munsif banná nahín
cháhtá. 16 Aur us ne unhen 'adálat
se nikalwá diyá. 17 Phir sab logon
ne 'ibádatkháne ke sardár Sosthines
ko pakarke 'adálat ke sámne mará.
Magar Galliyo ne in báton kí kuchh
parwá na kí.

18 Pas Paulus bahut din wahán
rahkar bháiyon se rukhsat huá;
aur chunki us ne manpát maní thí,
is liye Kinkhriya men sir mundáyá,
aur jaház par Súriya ko rawána
huá; aur Priskilla aur Akwila us
ke sáth the. 19 Aur Ísús men

pahunchkar us ne unhen wahán
chhorá: aur ap 'ibádatkháne men
jákar Yahúdíon se bahs karne lagá.
20 Jab unhon ne us se daráhwást
kí, ki áur kuchh 'arsa hamáre sáth
rah, to us ne manzúr na kiyá;
21 balki yih kahkar un se rukhsat
huá, ki Agar Khudá ne cháhá, to
tumbáre pás phir áungá; aur Ísús
se jaház par rawána huá. 22 Phir
Qaisariya men utarke, Yarúshalem
ko gayá, aur kalísiya ko salám
karke Antákiya men áya. 23 Aur
chand roz rahkar wahán se rawána
huá, aur tartíbwár Galatiya ke 'iláqe
aur Frúgiya men guzartá huá, sab
shágirdon ko mazbút kartá gayá.

24 Phir Apullos nám ek Yahúdí,
Iskandariya kí paidáish, khushtaqir
aur kitáb i muqaddas ká máhir,
Ísús men pahunchá. 25 Is shakhs
ne Khudáwand kí ráh kí ta'ím
pái thí; aur rúhání josh se kalám
kartá, aur Yisú' kí bábat sahíh
sahíh ta'ím detá thá, magar sirf
Yúhanná hí ke baptisma se waqíf
thá. 26 Wuh 'ibádatkháne men di-
lerí se bolne lagá; magar Priskilla
aur Akwila us kí báten sunkar use
apne ghar le gaye, aur us ko Khudá
kí ráh áur ziyáda sihhat se batái.
27 Jab us ne iráda kiyá, ki pár
utarkar Akhaya ko jáe, to bháiyon
ne us kí himmat barhákar shágirdon
ko likhá, ki us se achchhi tarah
milná. Us ne wahán pahunchkar
un logon kí barí madad kí, jo fazl ke
sabab imán láe the; 28 kyunki
wuh kitáb i muqaddas se Yisú' ká
Masáh honá sábit karke, bare zor
se Yahúdíon ko 'alániya qáil
kartá rahá.

19 Aur jab Apullos Kurinthus
men thá, to aisá huá ki
Paulus úpar ke 'iláqe se
guzarkar Ísús men áya, aur kai
shágirdon ko dekhkar 2 un se
kahá; Kyá tum ne imán late waqt
Rúhu'l Quds páya? Unhon ne us
se kahá, ki Ham ne to suná bhí nahín,
ki Rúhu'l Quds názil huá hai. 3 Us
ne kahá; Pas tum ne kis ká bap-
tisma liya? Unhon ne kahá; Yú-
hanná ká baptisma. 4 Paulus ne
kahá; Yúhanná ne logon ko yih
kahkar tauba ká baptisma diyá,
ki Jo mere piche ánewálá hai, us
par, ya'ní Yisú' par, imán láná.
5 Unhon ne yih sunkar Khudáwand

Yisú' ke nám ká bap̄tisma liyá. 6 Jab Paulus ne un par háth rakkhe, to Rúhu'l Quds un par názil huá, aur wuh tarah-tarah kí zabáneḡ bóne, aur nubúwwat karne lage. 7 Aur wuh sab takhmínan bárah ádmí the.

8 Phir wuh 'ibádatkháne men jā-kār tīn mahíne tak dílerí se bolta rahá, aur Khudá kí bádsháhāt kí bábat bahs kartá, aur logon ko qáil kartá rahá. 9 Lekin jab ba'z sakht-díl aur náfarman ho gaye, balki logon ke sámnē is Tariq ko burá kahne lage, to us ne un se kanára karke shágirdon ko alag kar liyá, aur har roz Turannus ke madrase men bahs kiyá kartá thá. 10 Do báras tak yihí hotá rahá, yahán tak kí A'siya ke rahnewalon, kyá Yahúdí kyá Yúnání, sab ne Khudáwánd ká kalám suná. 11 Aur Khudá Paulus ke háthon se kháss kháss mu'jize dikhátá thá; 12 yahán tak kí rúmál aur patke us ke badan se chhúwákar bímáron par dále játe the, aur un kí bímárlán játi rahtí thín, aur burí rúheḡ un men se níkal játi thín. 13 Magar ba'z Yahúdíon ne jo jháráphúnki karte phirte the, yih íkhtiyár kiyá, kí jin men burí rúheḡ hon, un par Khudáwánd Yisú' ká nám yih kah kahkar phúnkeḡ, kí jis Yisú' kí Paulus manáadí kartá hai, main tum ko usí kí qasam detá hún. 14 Aur Skiwá Yahúdí sardár káhlā ke sāt bete aisá kiyá karte the. 15 Burí rúh ne jawáb men un se kahá, kí Yisú' ko to main jántí hún, aur Paulus se bhí wáqif hún, magar tum kaun ho? 16 Aur wuh shakhs jis par burí rúh thí, kúdkar un par já pará; aur donog par gálib ákar aisí ziyádatí kí, kí wuh nange aur zakhmí hokar us ghar se níkal bháge. 17 Aur yih bát Ísús ke sab rahnewále Yahúdíon aur Yúnáníon ko ma'lúm ho gayí; pas sab par khauf chhá gayá; aur Khudáwánd Yisú' ke nám kí bu-zurgí hui. 18 Aur jo imán lāe the, un men se bahuteron ne ákar apne apne kámon ká íqrār aur izhár kiyá. 19 Aur bahut se jádú karnewálon ne apní apní kitábeḡ ikatthí karke, sab logon ke sámnē jalá díḡ; aur jab un kí qímat ká hisáb huá, to pachás hazár rupaye kí

niklín. 20 Isí tarah Khudáwánd ká kalám zor pakarkar phailta aur gálib hotá gayá.

21 Jab yih ho chuká, to Paulus ne jí men tháná, kí Makiduniya aur Akhaya se hokar Yarúshalem ko jáungá; aur kahá, kí Wahán jáne ke ba'd mujhe Roma bhí dekhná zarúr hai. 22 Pas apne khidmatguzáron men se do shakhs, ya'ní Tí-muthíyus aur Irástus ko Makiduniya men bhejkar, ap kuchh 'arsa A'siya men rahá.

23 Us waqt is Tariq kí bábat bará fasád uthá. 24 Kyúnki Demetriyus nám ek sunár thá, jo Artimis ke rúpahle mandir banwákar us peshewálon ko bahut kamwá detá thá. 25 Us ne un ko, aur un ke muta'alliq aur peshewálon ko jama' karke kahá, kí Ai logo, tum jánte ho kí hamárá ásúdagí isí kám kí badaulat hai. 26 Aur tum dekhte aur sunte ho, kí sírf Ísús hí men nahín, balki taqríban tamám A'siya men is Paulus ne bahut se logon ko yih kahkar qáil aur gumrah kar diyá hai, kí jo háth ke banáe hue haiḡ, wuh Khudá nahín haiḡ: 27 pas sírf yihí khatra nahín, kí hamára peshá beqadr ho jáegá; balki barí dewí Artimis ká mandir bhí náchíz ho jáegá, aur jise tamám A'siya aur sári dunyá pújti hai, khud us kí bhí 'azmat játi rahegi. 28 Wuh yih sunkar gusse men bhar gaye, aur chillá-chillákar kahne lage, kí Ísúsion kí Artimis barí hai. 29 Aur tamám shahr men halchal par gayí; aur logon ne Gayus aur Aristarkhus Makiduniyawálon ko, jo Paulus ke hamsafar the, pakar liyá, aur ek díl hokar tamáshagáh ko daure. 30 Jab Paulus ne majma' men jáná cháhá, to shágirdon ne jáne na diyá. 31 Aur A'siya ke hákimon men se us ke ba'z doston ne ádmí bhejkar us kí minnat kí, kí tamáshagáh men jáne kí jur'at na karná. 32 Aur ba'z kuchh chilláe, aur ba'z kuchh: kyúnki majlis darham barham ho gayí thí; aur aksar logon ko yih bhí khabar ná thí, kí ham kis liye ikatthe hue haiḡ. 33 Phir unhon ne Iskandar ko, jise Yahúdí pesh karte the, bhí men se níkalke áge kar diyá; aur Iskandar ne háth se ishára karke majma' ke sámnē 'uzr bayán karná cháhá. 34 Jab unhen ma'lúm huá

ki yih Yahúdí hai, to sab hamáwáz hokar koí do ghanṭe tak chilláte rahe, ki Ifisíon kí Artimis baṛí hai. 35 Phir shahr ke muharrir ne logon ko thandá karke kahá, ki Ai Ifisíon, kaun sá ádmí nahín jántá, ki Ifisíon ká shahr baṛí dewí Artimis ke mandír aur us múrat ká muháfiz hai, jo Zyús kí taraf se giri thí? 36 Pas jab koí in báton ke khiláf nahín kah saktá, to wájib hai ki tum itmínán se raho, aur besoché kuchh na karo. 37 Kyúnki yih log jin ko tum yahán láe ho, na mandír ke lūṭnewále hain, na hamáṛí dewí kí badgoí karnewále. 38 Pas agar Demetriyus aur us ke hampesha kisí par da'wá rakhte hon, to 'adálát khulí hai, aur sūbe maujūd hain: ek dūse par nálish karen. 39 Aur agar tum kisí áur amr kí tahqíqát cháhte ho, to bá-zábíta majlis men faisala hogá. 40 Kyúnki áj ke balwe ke sabab hamen apne úpar nálish hone ká andesha hai, is liye ki is kí koí wajh nahín hai: aur is sūrat men ham is hangáme kí jawábdihí na kar sakege. 41 Yih kahkar us ne majlis ko bakhwást kiyá.

20 Jab hullaṛ mauqúf ho gayá, to Paulus ne shágirdon ko bulwákar nasíhat kí, aur un se rukhsat hokar Makiduniya ko rawána huá. 2 Aur us 'iláqe se guzarkar, aur unhen bahut nasíhat karke, Yúnán men áyá. 3 Jab tin mahíne rahkar Sūriya kí taraf jaház par rawána hone ko thá, to Yahúdíon ne us ke bakhiláf sázish kí; phir us kí yih saláh hui, ki Makiduniya hokar wápas jáe. 4 Aur Purrus ká betá Sopatrus jo Biriya ká thá; aur Thissaluníkíon men se Aristarkhus, aur Sikundus; aur Gausus jo Dirbe ká thá, aur Tímuthiyus; aur A'siya ká Tukhikus aur Trufimus, A'siya tak us ke sáth sáth gaye. 5 Yih áge jákar Troás men hamáṛí ráh dekhte rahe. 6 Aur 'I'd i Fatír ke dinon ke ba'd ham Filippí se jaház par rawána hokar, páñch dín ke ba'd Troás men un ke pás pahunché; aur sáṭ dín wahín rahe.

7 Hafté ke pahle dín, jab ham roṭí torne ke liye jama' hue, to Paulus ne dūse dín rawána hone ká iráda karke un se báten kí, aur ádhí rát tak kalám kartá rahá. 8 Jis bálákháne par ham jama' the,

us men bahut se chirág jal rabe the. 9 Aur Yútukhus nám ek jáwán khirki men baithá thá; us par nínd ká baṛá galaba thá; aur jab Paulus ziyáda der tak báten kartá rahá, to wuh nínd ke galabe men tísri manzil se gir paṛá; aur uṭháyá gayá, to murda thá. 10 Paulus utarkar us se lipaṭ gayá, aur gale lagákar kahá; Ghabráo nahín; is men ján hai. 11 Phir úpar jákar roṭí torí, aur khákar itní der tak un se báten kartá rahá, ki pau phaṭ gayí; phir wuh rawána ho gayá. 12 Aur wuh us larke ko jítá láe, aur un kí baṛí khatír jama' hui.

13 Ham jaház tak áge jákar, is iráde se Ássus ko rawána hue, ki wahán pahunchkar Paulus ko charhá len; kyúnki us ne paidal jáne ká iráda karke yihí tajwíz kí thí. 14 Pas jab wuh Ássus men hamen milá, to ham use charhákar Mitulene men áe. 15 Aur wahán se jaház par rawána hokar dūse dín Khiyus ke sámne pahunché; aur tísre dín Sámus tak áe aur agle dín Miletus men á gaye. 16 Kyúnki Paulus ne yih thán liyá thá, ki Ifisus ke pás se guzre, aisá na ho ki use A'siya men der lage; is liye ki wuh jaldí kartá thá, ki agar ho sake, to use Pintekust ká dín Yarúshalem men ho.

17 Aur us ne Miletus se Ifisus men kahlá bhejá aur kalísiyá ke buzurgon ko bulwáyá. 18 Jab wuh us ke pás áe, to un se kahá;

Tum khud jánte ho, ki pahle hí dín se, ki main ne A'siya men qadam rakkhá har waqt tumháre sáth kis tarah rahá; 19 ya'ní kamál firo-tani se, aur ánsú bahá bahákar, aur un ázmaishon men jo Yahúdíon kí sázish ke sabab mujh par wáqí' hui, Khudáwand kí khidmat kartá rahá. 20 Aur jo jo báten tumháre fáide kí thin, un ke bayán karne, aur 'alániya aur ghar ghar síkháne se kabhí na jhijhká; 21 balki Yahúdíon aur Yúnáníon ke rúbarú gawáhi detá rahá, ki Khudá ke sámne tauba karná, aur hamáre Khudáwand Yisú' Masíh par imán láná cháhiye. 22 Aur ab dekho, main rúh men bandhá huá Yarúshalem ko játá hui, aur na ma'lúm kí wahán mujh par kyá kyá guzre: 23 siwá is ke ki Rúhu'l Quds har shahr men gawáhi de dekar mujh

se kahtá hai, ki qaid aur musíbaten tere liye taiyár haiñ. 24 Lekin main apní ján ko 'azíz nahíñ samajhtá ki us kí kuchh' qadr karúñ, bamuqábala is ke, ki apná daur, aur wuh khidmat jo Khudáwand Yisú' se pái hai, púri karúñ, ya'ní Khudá ke fazl kí khushkhabari kí gawáhi dún. 25 Aur ab dekho, main jántá hún ki tum sab, jin ke darmiyán main bádsháhat kí manadí kartá phirá, merá munh phir na dekhoge. 26 Pas main áj ke din tumhen qata'í kahtá hún, ki sab ke khún se pák hún. 27 Kyúñki main Khudá kí sári marzí tum se púre taur par bayán karne se na jhijhká. 28 Pas apní aur us sáre galle kí khabardári karo, jis ká Rúhu'l Quds ne tumhen nigabhán thahráya, táki Khudá kí kalísiyá kí gallabáni karo, jise us ne kháss apne khún se mol liyá. 29 Main yih jántá hún, ki mere jáne ke ba'd pharnewále bheriye tum men áenge, jinhen galle par kuchh tars na áegá; 30 aur khud tum men se aise ádmí utheñge, jo ultí ultí báten kahenge, táki shágirdon ko apní taraf khench leñ. 31 Is liye jágte raho, aur yád rakkho, ki main tén baras tak rát dín ánsú bahá bahákar har ek ko samjháne se báz na áyá. 32 Ab main tumhen Khudá aur us ke fazl ke kalám ke supurd kartá hún, jo tumhári taraqqí kar saktá hai, aur sáre muqaddason men sharík karke mírás de saktá hai. 33 Main ne kisí kí chándí, yá sone, yá kapre ká lálach nahíñ kiyá. 34 Tum ap jánte ho, ki inhin háthon ne merí aur mere sáthiyon kí hájaten rafa' kíñ. 35 Main ne tum ko sab báten karke díkhá díñ, ki is tarah mihnát karke kamzoron ko sambhálná, aur Khudáwand Yisú' kí báten yád rakhní cháhiyen, ki us ne khud kahá; Dená lene se mubáarak hai.

36 Us ne yih kahkar ghutne teke, aur un sab ke sáth du'á mángí. 37 Aur wuh sab bahut roe, aur Paulus ke gale lag lagkar us ke boste liye; 38 aur khásskar is bát par gangín the, jo us ne kahí thí, ki Tum merá munh phir na dekhoge. Phir use jaház tak pahuncháya.

21 Aur jab ham un se bamushkil judá hokar jaház par rawána hue, to aisá huá ki sídhi ráb Kos men áe, aur dúsre dín

Rodus men, aur wahán se Patara men: 2 phir ek jaház sídhi Fínike ko játá huá milá, aur us par sawár hokar rawána hue. 3 Jab Kuprus nazar áyá, to use baen háth chhoñkar Súriya ko chale, aur Súr men utre; kyúñki wahán jaház ká mál utárná thá. 4 Jab shágirdon ko talásh kar liyá, to ham sáat roz wahán rahe: unhon ne Rúh kí ma'rifat Paulus se kahá, ki Yarúshalem men qadam na rakhná. 5 Aur jab wuh din guzar gaye, to aisá huá ki ham níkalke rawána hue; aur sab ne, bíwiyon aur bachchon samet, ham ko shahr ke báhar tak pahuncháya. Phir ham ne samundar ke kanáre ghutne tekkar du'á mángí; 6 aur ek dúsre se widá' hokar, ham to jaház par charhe, aur wuh apne apne ghar wápas chale gaye.

7 Aur ham Súr se jaház ká safar tamám karke, Patulimayis men pahunché; aur bháiyon ko salám kiyá, aur ek din un ke sáth rahe. 8 Dúsre dín ham rawána hokar Qaisariya men áe; aur Filippus mubashshir ke ghar, jo un' sáton men se thá, utarkar us ke sáth rahe. 9 Us kí chár kunwári beñiyáñ thín, jo nubuwwat kartí thín. 10 Aur jab ham wahán bahut roz rahe, to Agabus nám ek nabí Yahúdiya se áyá. 11 Us ne hamáre pás ákar Paulus ká kamarband liyá, aur apne háth páñw bándhkar kahá; Rúhu'l Quds yún kahtá hai, ki jis shakhs ká yih kamarband hai, us ko Yahúdí Yarúshalem men isí tarah bándhenge, aur gairqamon ke háth men hawále karenge. 12 Jab yih suná, to ham ne aur wahán ke logon ne us kí minnat kí, ki Yarúshalem ko na jáe. 13 Magar Paulus ne jawáb diyá, ki Tum kyá karte ho? kyún ro roke merá díł toñte ho? Main to Yarúshalem men Khudáwand Yisú' ke nám par na sírf bándhe jáne, balki marne ko bhí taiyár hún. 14 Jab us ne na maná, to ham yih kahkar chup ho gaye, ki Khudáwand kí marzí púri ho.

15 Un dínon ke ba'd, ham apne safar ká asbáb taiyár karke Yarúshalem ko gaye. 16 Aur Qaisariya ke bhí ba'z shágird hamáre sáth chale, aur ek qadím shágird Manáson Kuprí ko sáth le áe, táki ham us ke háñ mihmán hon.

17. Jab ham Yarushalem men pahunchhe, to bhái barí khushí ke sáth ham se mile. 18 Aur दूसरे दिन Paulus hamare sáth Ya'qúb ke pás gayá; aur sab buzurg wahán házir the. 19 Us ne unhen salám karke, jo kuchh Khudá ne us kí khidmat se gairqaumon men kiyá thá, mufassal bayán kiyá. 20 Unhon ne yih sunkar Khudá kí barái kí: phir us se kahá; Ai bhái, tú dekhá hai, ki Yahúdíon men hazárahá admí imán le áe hain; aur wuh sab sharí'at ke báre men sargarm hain. 21 Aur un ko tere báre men síkhá diyá gayá hai, ki tú gairqaumon men rahnewále sab Yahúdíon ko yih kahkar Músá se phir jáne kí ta'lím detá hai, ki na apne larakon ká khatna karo, na Músawí rasmon par chalo. 22 Pas kyá kiyá jae? Log zarúr sunenge, ki tú áyá hai. 23 Is liye jo ham tujh se kahte hain, wuh kar: hamare han char admí aise hain, jinhon ne mannat máni hai; 24 unhen lekar apne ap ko un ke sáth pák kar, aur un kí taraf se kuchh kharch kar, táki wuh sir mundáen: to sab jan lenge, ki jo báten unhen tere báre men síkhái gayi hain, un kí kuchh asl nahin; balki tú khud bhí sharí'at par 'amal karke durustí se chaltá hai. 25 Magar gairqaumon men se jo imán lae, un kí bábat ham ne yih faisala karke likhá thá, ki wuh sirf buton kí qurbáni ke gosht se, aur lahu, aur galághonte hue janwaron, aur harámkari se apne ap ko bacháe rakkhen. 26 Is par Paulus un admíon ko lekar, aur दूसरे दिन apne ap ko un ke sáth pák karke, haikal men dákhil húa, aur khabar di, ki jab tak ham men se har ek kí nazr na charhá jae taqaddus ke din pure karenge. 27 Jab wuh sat din pure hone ko the, to A'siya ke Yahúdíon ne use haikal men dekhkar, sab logon men halchal machái, aur yun chillákar us ko pakar liya; 28 ki Ai Isrá'ilo, madad karo: yih wuhí admí hai, jo har jagah sab admíon ko ummat, aur sharí'at, aur is maqám ke khiláf síkháta hai: balki Yunáníon ko bhí haikal men lákar, is pák maqám ko nápak kiyá hai. 29 Kyunki unhon ne is se pahle Trufimus Ifisi ko us ke sáth shahr

men dekhá thá; usí kí bábat unhon ne khayál kiyá, ki Paulus use haikal men le áyá hai. 30 Aur tamam shahr men halchal par gayi, aur log daurkar jama' hue: aur Paulus ko pakarke haikal ke báhar ghashtkar le gaye: aur fauran darwáze band kar liye gaye. 31 Jab wuh use qatl karná cháhte the, to upar paltan ke sardár ke pás khabar pahunchí, ki tamam Yarushalem men khalballí pari hui hai. 32 Wuh usí dam sipáhiyon aur súbadáron ko lekar un ke pás niche daurá áyá: aur wuh paltan ke sardár aur sipáhiyon ko dekhkar Paulus kí már píñ se báz áe. 33 Is par paltan ke sardár ne nazdik ákar use giriftár kiyá; aur do zanjiron se bándhne ká hukm dekar púchhne lagá, ki Yih kaun hai, aur is ne kyá kiyá hai? 34 Bhíñ men se ba'z kuchh chilláe, aur ba'z kuchh: pas jab hullar ke sabab kuchh haqiqat daryáft na kar saká, to hukm diyá, ki use qil'e men le jao. 35 Jab sírhiyon par pahunchá, to bhíñ kí zabardastí ke sabab sipáhiyon ko use uthákar le jáná pará; 36 kyunki logon kí bhíñ yih chilláti hui us ke píchhe pari, ki Us ká kám tamam kar.

37 Aur jab Paulus ko qil'e ke andar le jáne ko the, to us ne paltan ke sardár se kahá; Kyá mujhe ijázat hai, ki tujh se kuchh kahun? Us ne kahá; Kyá tú Yunáni jántá hai? 38 Kyá tú wuh Misri nahin, jo is se pahle gázíon men se char hazár admíon ko bágí karke jangal men le gayá? 39 Paulus ne kahá, ki Main Yahúdí admí, Kilikiya ke mashhúr shahr Tarsus ká báshinda hun. Main teri minnat kartá hun, ki mujhe logon se bolne kí ijázat de. 40 Jab us ne use ijázat di, to Paulus ne sírhiyon par khare hokar logon ko háth se ishára kiyá. Jab wuh chupcháp ho gaye, to 'Ibráni zabán men yun kahne lagá, ki

22 Ai bháiyó aur buzurgó, merá 'uzr suno, jo ab tum se bayán kartá hun.

2. Jab unhon ne suná, ki nam se 'Ibráni zabán men boltá hai, to aur bhí chupcháp ho gaye. Pas us ne kahá;

3. Main Yahúdí hun, aur Kilikiya ke shahr Tarsus men paidá hua magar meri tarbiyat is shahr men

Gamliel ke qadamon men hui, aur main ne bapdadá ki shari'at ki khas pabandi ki ta'lim pai; aur Khudá ki rah men aisa sargarm tha, jaisa tum sab aj ke din ho. 4 Chunanchi main ne mardon aur 'auraton ko bandh bandhkar, aur qaidkhane men dal dalkar, Masahi tariqwalon ko yahan tak sataya, ki marwa bhi dala. 5 Chunanchi sardar kahin aur sare buzurg mere gawah hain, ki un se main bhaiyon ke nam khatt lekar Damishq ko rawana hua, taki jitne wahan hon, unhen bhi bandhkar Yarushalem men saza dilane ko laun. 6 Jab main safar kartá kartá Damishq ke nazdik pahuncha, to aisa hua ki do pahar ke qarib yakayak ek bara nur asman se mere girdagird a chamka. 7 Aur main zamin par gir para, aur yih awaz suni, ki Ai Sha'ul! ai Sha'ul! tu mujhe kyun satata hai? 8 Main ne jawab diya, ki Ai Khudawand, tu kaun hai? Us ne mujh se kaha; Main Yisu' Nasari hun, jise tu satata hai. 9 Aur mere sahiyon ne nur to dekha, lekin jo mujh se boltá tha, us ki awaz na suni. 10 Main ne kaha; Ai Khudawand, main kyá karun? Khudawand ne mujh se kaha; Uthkar Damishq men ja; jo kuchh tere karne ke liye muqarrar hua hai, wahan tujh se sab kaha jaega. 11 Jab mujhe us nur ke jalal ke sabab kuchh na dikhái diya, to mere sahi merá hath pakarke mujhe Damishq men le gaye. 12 Aur Hananyah nam ek shakhs, jo shari'at ke muwafiq dindar, aur wahan ke sab rahne-wale Yahudion ke nazdik neknám tha, 13 mere pas aya, aur kharé hokar mujh se kaha; Bhai Sha'ul, phir bina ho. Usi ghar bina hokar main ne us ko dekha. 14 Us ne kaha; Hamare bapdadá ke Khudá ne tujh ko is liye muqarrar kiyá, ki tu us ki marzi ko jane, aur us Rastbaz ko dekhe, aur us ke muh ki awaz sune. 15 Kyunki tu us ki taraf se sab admion ke samne un baton ka gawah hoga, jo tu ne dekhi aur suni hain. 16 Ab kyun der kartá hai? Uth, baptisma le, aur us ka nam lekar apne gunahon ko dho dal. 17 Jab main phir Yarushalem men akar haikal men du'a mang raha tha, to aisa hua

ki main bekhud ho gaya, 18 aur us ko dekha ki mujh se kahta hai; Jaldi kar, aur fauran Yarushalem se nikal ja; kyunki mere haqq men teri gawahi qubul na karege. 19 Main ne kaha; Ai Khudawand, wuh khud jante hain, ki jo tujh par iman lae main un ko qaid karata, aur jabaja 'ibadatkhanon men pit-wata tha; 20 aur jab tere shahid Stifanus ka khun bahaya jata tha, to main bhi wahan khará tha, aur us ke qatl par razi tha, aur us ke qatilon ke kapron ki hifazat kartá tha. 21 Us ne mujh se kaha; Ja; main tujhe gairqaumon ke pas dur dur bhejunga.

22 Wuh is bat tak to us ki sunte rahe; phir baland awaz se chillae, ki Aise shakhs ko zamin par se faná kar de! us ka zinda rahná munasib nahin. 23 Jab wuh chillate aur apne kapre phenkte aur khak urate the, 24 to paltan ke sardar ne hukm dekar kaha, ki use qil'e men le jao, aur kore marker us ka izhar lo, taki mujhe ma'lum ho, ki wuh kis sabab se us ki mukhalafat men yun chillate hain. 25 Jab unhon ne use tasmon se bandh liya, to Paulus ne us subadar se jo pas khará tha kaha; Kyá tumhen rawa hai, ki ek Romi admi ke kore maro, aur wuh bhi qusur sabit kiye bagair? 26 Subadar yih sunkar paltan ke sardar ke pas gaya, aur use khabar dekar kaha; Tu kyá kartá hai? yih to Romi admi hai. 27 Paltan ke sardar ne us ke pas akar kaha; Mujhe bata to, kyá tu Romi hai? Us ne kaha; Han. 28 Paltan ke sardar ne jawab diya, ki Main ne bari raqam dekar Romi hone ka rutba hasil kiyá. Paulus ne kaha; Main to paidaishi hun. 29 Pas jo us ka izhar lene ko the, fauran us se alag ho gaye, aur paltan ka sardar bhi yih ma'lum karke dar gaya, ki jis ko main ne bandha hai, wuh Romi hai.

30 Subh ko yih haqiqat ma'lum karne ke irade se, ki Yahudi us par kyá ilzam lagate hain, us ne us ko khol diya; aur sardar kahin aur sare sadr 'adalatwalon ko jama' hone ka hukm diya, aur Paulus ko niche le jakar un ke samne khará kar diya.

23 Paulus ne sadr 'adálatwálon ko gaur se dekhkar kahá; Ai bháiyó, main ne áj tak kamál nekniyatí se Khudá ke wáste 'umr guzarí hai. 2 Sardár káhin Hananyáh ne un ko jo us ke pás khare the hukm diyá, ki us ke munh par tamáncha máro. 3 Paulus ne us se kahá; Ai safedí phirí hui díwár, Khudá tujhe máregá: tú shari'at ke muwáfiq merá insáf karne ko baithá hai, aur kyá shari'at ke barkhiláf mujhe márne ká hukm detá hai? 4 Jo pás khare the unhon ne kahá; Kyá tú Khudá ke sardár káhin ko burá kahtá hai? 5 Paulus ne kahá; Ai bháiyó, mujhe ma'lúm na thá ki yih sardár káhin hai; kyúñki likhá hai, ki Apní qaum ke sardár ko burá na kah. 6 Jab Paulus ne yih ma'lúm kiyá ki ba'z Sadúqí haiñ aur ba'z Farísí, to 'adálat men pukárke kahá, ki Ai bháiyó, main Farísí aur Farísíon kí aulád hun; murdon kí ummed aur qiyámat ke báre men mujh par muqaddama ho rahá hai. 7 Jab us ne yih kahá, to Farísíon aur Sadúqíon men takráar hui; aur házirin men phut par gayí. 8 Kyúñki Sadúqí to kahte haiñ, ki na qiyámat hai, na koí firishta, na ruh; magar Farísí donon ká iqrár karte haiñ. 9 Pas bará shor huá: aur Farísíon ke firqe ke ba'z faqih uthe, aur yun kahkar jhagarne lage, ki Ham is ádmí men kuchh burái nahin páte; aur agar kisi ruh yá firishte ne is se kalám kiyá ho, to phir kyá? 10 Aur jab barí takráar hui, to paltan ke sardár ne, is zhauf se kí mabádá Paulus ke tukre kar diye jaen, fauj ko hukm diyá, ki utarkar use un men se zabardastí nikálo, aur qil'e men le áo. 11 Usí rát Khudáwand us ke pás á khará huá, aur kahá; Khátirjama' rakh: ki jaise tú ne merí bábat Yarúshalem men gawáhi dí, waise hí tujhe Roma men bhí gawáhi dení hogí. 12 Jab din huá, to Yahúdíon ne eká karke aur la'nat kí qasam khákar kahá, ki jab tak nam Paulus ko qatl na kar len, na kuchh kháenge na pienge. 13 Aur jinhon ne ápas men yih sázish kí, wuh chálís se ziyáda the. 14 Pas unhon ne sardár káhinon aur buzurgon ke pás jákar kahá, ki Ham ne sakht la'nat kí qasam khái hai, ki jab tak Paulus

ko qatl na kar len, kuchh na chak khenge. 15 Pas ab tum sadr 'adálatwálon se milkar paltan ke sardár se 'arz karo ki use tumhare pás láe, goyá tum us ke mu'ámale kí haqíqat ziyáda daryáft karní cháhte ho: aur ham us ke pahunchne se pahle us ke már dálné ko taiyár haiñ. 16 Lekin Paulus ká bhánjá un kí ghát ká hál sunkar áyá, aur qil'e men jákar Paulus ko khabar dí. 17 Paulus ne subadaron men se ek ko bulákar kahá; Is jawán ko paltan ke sardár ke pás le já; yih us se kuchh kahná cháhtá hai. 18 Pas us ne us ko paltan ke sardár ke pás le jákar kahá, ki Paulus qaidí ne mujhe bulákar darxwást kí, ki is jawán ko tere pás láun, ki tujh se kuchh kahná cháhtá hai. 19 Paltan ke sardár ne us ká háth pakarkar, aur alag jákar púchhá, ki Mujh se kyá bát kahní cháhtá hai? 20 Us ne kahá; Yahúdíon ne eká kiyá hai, ki tujh se darxwást karen, ki kal Paulus ko sadr 'adálat men láe, goyá tú us ke hál kí aur bhí tahqíqat karní cháhtá hai. 21 Lekin tú un kí na mánná: kyúñki un men chálís shakhs se ziyáda us kí ghát men haiñ, jinhon ne la'nat kí qasam khái hai, ki jab tak use már na dálen, na kháenge na pienge; aur ab wuh taiyár haiñ; sirf tere wa'de ká intizár hai. 22 Pas sardár ne jawán ko yih hukm dekar rukhsat kiyá, ki Kisi se na kahná, ki tú ne mujh par yih zahir kiyá. 23 Aur do subadaron ko pás bulákar kahá, ki Do sau sipáhi, aur sattar sawár, aur do sau nezabardár pahar rát gaye Qaisariya ke jáne ko taiyár kar rakhná: 24 aur hukm diyá ki Paulus kí sawarí ke liye jánwaron ko bhí házir karen, táki use Feliks hákim ke pás sahíh salámat pahunchá den. 25 Aur is mazmún ká khatt likhá: 26 Klaudiyus Lúsiyás ká Feliks bahádur hákim ko salám. 27 Is shakhs ko Yahúdíon ne pakarkar már dálná cháhá; magar jab mujhe ma'lúm huá ki Romí hai, to fauj samet charch gayá, aur chhurá láyá. 28 Aur is bát ke daryáft karne ká iráda karke, ki wuh kis sabab se us par nálish karte haiñ, use un kí sadr 'adálat men le gayá; 29 aur ma'lúm huá, ki wuh apní shari'at ke mas'alon kí bábat us par nálish

karte hain; lekin us par koi aisa ilzam nahin lagaya gaya, jo qatl ya qaid ke laiq ho. 30 Aur jab mujhe ittifaq hui, ki is shakhs ke bar-khilaf sa-zish honewali hai, to main ne use fauran tere pas bhej diya hai, aur us ke mudda'lon ko bhi hukm de diya hai, ki tere samne us par da'wa karen.

31 Pas sipahilon ne hukm ke mu-wafiq Paulus ko lekar, raton rat Antipatris mein pahuncha diya. 32 Aur dusre din sawaron ko us ke saath jane ke liye chhor kar, ap qile ko phire. 33 Unhon ne Qaisariya mein pahunchkar hakim ko khatt de diya, aur Paulus ko bhi us ke age hazir kiya. 34 Us ne khatt parhkar puchha, ki Yih kis sube ka hai? aur yih ma'lum karke ki Kili-kiya ka hai, 35 us se kaha, ki jab tere mudda'f bhi hazir hongey, to main tera muqaddama karunga: aur use Herodes ke qile mein qaid rakhne ka hukm diya.

24 Panch din ke ba'd Hanan-yah sardar kahin, ba'z bu-zurgon, aur Tirtullus nam ek wakil ko saath lekar wahan aya, aur unhon ne hakim ke samne Paulus ki faryad ki. 2 Jab wuh bulaya gaya, to Tirtullus ilzam lagake kahne laga, ki Ai Feliks bahadur, chunke tere wasile se ham bare amn mein hain, aur teri durandeshi se is qaum ke falde ke liye kharabion ki islah hoti hai, 3 ham har tarah aur har jagah kamal shukrguzari ke saath tera ihsan mante hain. 4 Magar is liye ki tujhe ziyada taklif na dun, main teri minnat karti hun, ki tu apni mihrbani se hamari do ek baton sun le. 5 Kyunki ham ne is shakhs ko musid, aur dunya ke sab Yahudion mein fitnaangez, aur Nasarion ke bid'ati firqe ka sarguroh paya. 6 Us ne haikal ko napak karne ki bhi koshish ki thi, aur ham ne use pakra: [aur ham ne chaha ki apni shari'at ke muwafiq us ki adalat karen. 7 Lekin Lusiyas sardar akar bar-i zabardasti se use hamare hath se chhin le gaya, 8 aur us ke mudda'lon ko hukm diya, ki tere pas jain:] usi se tahqiq karke tu ap in sab baton ko daryaft kar sakti hai, jin ka ham us par ilzam lagate hain. 9 Aur Yahudion ne bhi is da'we mein muttafiq hokar kaha, ki yih baton isi tarah hain.

10 Jab hakim ne Paulus ko bolne ka ishara kiya, to us ne jawab diya:

Chunke main janta hun, ki tu bahut barason se is qaum ki adalat karti hai, is liye main khatir-jama'i se apna uzr bayan karti hun. 11 Tu daryaft kar sakti hai, ki barah din se ziyada nahin hue, ki main Yarusalem mein ibadat karne gaya tha: 12 aur unhon ne mujhe na haikal mein kisi ke saath bahs karte, ya logon mein fasad uthate paya; na ibadatkhanon mein; na shahr mein: 13 aur na wuh in baton ko, jin ka mujh par ab ilzam lagate hain, tere samne sabit kar sakte hain. 14 Lekin tere samne yih iqrar karti hun, ki jis Tariq ko wuh bid'at kahte hain, usi ke mutabiq main apne bapdad ke Khuda ki ibadat karti hun, aur jo kuchh Tauret aur nabion ke sahifon mein likha hai, us sab par mera iman hai. 15 Aur Khuda se usi bat ki ummed rakhti hun, jis ke wuh khud bhi muntazir hain, ki rastbazon aur naronon donon ki qiyamat hogi. 16 Isi liye main khud bhi koshish mein rahti hun, ki Khuda aur admion ke bab mein mera dil mujhe kabhi malumat na kare. 17 Bahut barason ke ba'd main apni qaum ko khairat pahunchane, aur nazren chahiane aya tha. 18 Unhon ne bagair hangame ya balwe ke mujhe taharat ki halat mein, yih kam karte hue, haikal mein paya—han, A'siya ke chand Yahudi the—19 aur agar un ka mujh par kuchh da'wa tha, to unhen tere samne hazir hokar faryad karne wajib thi. 20 Ya yih khud kahen, ki jab main sadr adalat ke samne khará tha, to mujh mein kyá burai paí thi, 21 siwa is ek bat ke, ki main ne un mein kharé hokar baland awaz se kaha tha, ki Murdon ki qiyamat ke bare mein aj mujh par tumhare samne muqaddama ho rahi hai.

22 Feliks ne, jo sahih taur par is Tariq se waqif thi, yih kahkar muqaddame ko multawi kar diya, ki jab paltan ka sardar Lusiyas aega, to main tumhara muqaddama falsaf karunga: 23 aur subadar ko hukm diya, ki us ko qaid to rakh; magar aram se rakhna, aur us ke doston mein se kisi ko us ki khidmat karne se mana na karna.

24 Aur chand roz ke ba'd Feliks apni bivi Drusilla ko, jo Yahudan thi, sath lekar aya; aur Paulus ko bulakar us se Masih Yisui' ke din ki kaifiyat suni. 25 Aur jab woh rastbazi, aur parhezgari, aur anda 'adalat ka bayan kar raha tha, to Feliks ne dahshat khakar jawab diya, ki is waqt to ja, fursat pakar tujhe phir bulunga. 26 Use Paulus se kuchh rupaye milne ki ummed bhi thi; is liye use aur bhi bulakar us ke sath guftgu kiyi karti thi. 27 Lekin jab do baras guzar gaye, to Purkiyus Festus Feliks ki jagah muqarrar hui; aur Feliks Yahudion ko apni ihsanmand karne ki garaz se Paulus ko qaid hi me chhor gaya.

25 Pas Festus suba me dakhil hokar tin roz ke ba'd Qaisariya se Yarusshalem ko gaya.

2 Aur sardar kahinon aur Yahudion ke reason ne us ke hain Paulus ki faryad ki; 3 aur us ki mukhalafat me yih ri'ayat chahi, ki woh use Yarusshalem me bulai bheje, aur ghat me the ki use rah me mar dalen. 4 Magar Festus ne jawab diya, ki Paulus to Qaisariya me qaid hai, aur main ap jaldi wahin jaiunga. 5 Pas tum me se jo ikhtiyarwale hain, woh sath chalen, aur agar is shakhs me kuchh beja bat ho, to us ki faryad karen.

6 Woh un me aith das din rahkar Qaisariya ko gaya, aur dusre din takht i 'adalat par baithkar Paulus ke lane ka hukm diya. 7 Jab woh hazir hui, to jo Yahudi Yarusshalem se ae the, woh us ke as pas khare hokar us par bahutere sakht ilzam lagane lage, magar un ko sabit na kar sake; 8 lekin Paulus ne yih 'uzr kiyi, ki Main ne na to kuchh Yahudion ki shariat ka gunah kiyi hai, na haikal ka, na Qaisar ka. 9 Magar Festus ne, Yahudion ko apni ihsanmand banane ki garaz se, Paulus ko jawab diya; Kyi tujhe Yarusshalem jani manzur hai, ki teri yih muqaddama wahin mere samne faisal ho? 10 Paulus ne kaha; Main Qaisar ke takht i 'adalat ke samne khara hun; mera muqaddama yahin faisal hona chahiye. Yahudion ka main ne kuchh qusur nahin kiyi, chunanchi tu bhi khub janti hai. 11 Agar badkar hun, ya main ne

qatl ke laiq ko kam kiyi hai, to mujhe marne se inkar nahin. Lekin jin baton ka woh mujh par ilzam lagate hain, agar un ki kuchh asli nahin, to un ki ri'ayat se ko mujh ko un ke hawale nahin kar sakti: main Qaisar ke hain apni karti hun. 12 Phir Festus ne salahkaron se maslahat karke jawab diya, ki Tu ne Qaisar ke hain apni kiyi hai; to Qaisar hi ke pas jaiega.

13 Aur kuchh din guzarne ke ba'd, Agrippa badshah aur Birnike ne Qaisariya me akar Festus se mulakat ki. 14 Aur un ke kuchh 'arsa wahin rahne ke ba'd Festus ne Paulus ke muqaddame ka hal badshah se yih kahkar bayan kiyi, ki Ek shakhs ko Feliks qaid me chhor gaya hai. 15 Jab main Yarusshalem me thi, to sardar kahinon aur Yahudion ke buzurgon ne us ki faryad ki, aur saza ke hukm ki darkhwast ki. 16 Un ko main ne jawab diya, ki Romion ka yih dastur nahin, ki kisi admi ko ri'ayatan saza ke liye hawale karen, jab tak ki mudda 'alaih ko, apne muddaion ke rubaru hokar, da'wa ke jawab dene ka mauqa na mile. 17 Pas jab woh yahin jama hue, to main ne kuchh der na ki, balki dusre hi din takht i 'adalat par baithkar, us admi ke lane ka hukm diya. 18 Magar jab us ke mudda'i khare hue, to jin buraiyon ka mujhe gumani thi, un me se unhon ne kis ka ilzam us par na lagaya; 19 balki apne din, aur kisi shakhs Yisui' ki babat us se bahs karne the, jo mar gaya thi, aur Paulus us ko zinda batati hai. 20 Chunke main in baton ki tahqiqat ki babat uljhan me thi, is liye us se puchhi; Kyi tu Yarusshalem me jane ko razi hai, ki wahin in baton ka faisala ho? 21 Magar jab Paulus ne apni kiyi, ki mera muqaddama shahanshah ki 'adalat me faisal ho, to main ne hukm diya, ki jab tak use Qaisar ke pas na bhejun, woh qaid rahi. 22 Agrippa ne Festus se kaha; Main bhi us admi ki sunni chanti hun. Us ne kaha, ki Tu kai sun legi.

23 Pas dusre din, jab Agrippa aur Birnike, bari shan o shaukat se, palan ke sardon aur shahr ke reason ke sath, diwankhane me

dakhil hue, to Festus ke hukm se Paulus hazir kiyá gayá. 24 Phir Festus ne kahá; Ai Agrippa bádsháh, aur ai sab hazirin! tum is shakhs ko dekhte ho, jis ki bábat Yahúdíon ki sári guroh ne Yarúshalem men, aur yahan bhí chillá chillákar mujh se 'arz ki, ki is ka áge ko jítá rahná munásib nahín. 25 Lekin mujhe ma'lúm huá, ki us ne qatl ke láiq kuchh nahín kiyá; aur jab us ne khud sháhansháh ke han apil kiyá, to main ne us ke bhejne ki tajwiz ki. 26 Us ki nisbat mujhe koí thík bát ma'lúm nahín, ki Sarkár i 'A'li ko likhún. Is wáste main ne us ko tumháre áge, aur khásskar, ai Agrippa bádsháh, tere huzúr hazir kiyá hai, táki tahqíqát ke ba'd likhne ke qábil koí bát nikle; 27 kyúnci qaidi ke bhejte waqt, un ilzámon ko jo us par lagáe gaye hon zahir na karná, mujhe khiláf i 'aql ma'lúm hotá hai.

26 Agrippa ne Paulus se kahá; Tujhe apne liye bolne ki ijázat hai. Paulus háth barhákar apná jawáb yun pesh karne lagá, ki

2 Ai Agrippa bádsháh, jitni báton ki Yahúdí mujh par nálish karte hain, aj tere samne un ki jawábdihí karni apni khushnasibi jántá hún; 3 khásskar is liye ki tú Yahúdíon ki sab rasmon aur mas'alon se waqif hai: pas main minnat kartá hún, ki tahammul se meri sun le. 4 Sab Yahúdí jánte hain, ki apni qaum ke darmiyan aur Yarúshalem men shuru' i jawáni se mera chálchalan kaisá rahá hai; 5 chúnki wuh shuru' se mujhe jánte hain, agar cháhen, to gawáh ho sakte hain, ki main Farisi hokar apne din ke sab se ziyáda páband i mazhab firqe ki tarah zindagi guzártá thá. 6 Aur ab us wa'de ki ummed ke sabab mujh par muqaddama ho rahá hai, jo Khudá ne hamare bápda-dá se kiyá thá; 7 usi wa'de ke purá hone ki ummed par hamare bárah ke bárah qabile dil o jan se rát din 'ibádat kiyá karte hain. Isi ummed ke sabab; ai bádsháh, Yahúdí mujh par nálish karte hain. 8 Jab ki Khudá murdon ko jilátá hai, to yih bát tumháre nazdik kyun gair-mu'tabar samjhi játi hai? 9 Main ne bhí samjhá thá, ki Yisú' Nasari

ke nam ki tarah tarah se mukhálafat karni mujh par farz hai. 10 Chúnanchi main ne Yarúshalem men aisa hi kiyá, aur sardár kahinon ki taraf se ikhtiyar pákar, bahut se muqaddason ko qaid men dála, aur jab wuh qatl kiye játe the to main bhí yihí ráe detá thá. 11 Aur har 'ibádatkháne men unhen sazá dilá dilákar zabardasti un se kufr kahlwátá thá, balki un ki mukhálafat men aisa diwana baná, ki gair shahron men bhí jákar unhen satátá thá. 12 Isi hál men sardár kahinon se ikhtiyar aur parwana lekar Damishq ko játá thá; 13 to ai bádsháh, main ne do pahar ke waqt ráh men yih dekhá, ki suraj ke nur se ziyáda ek nur ásmán se, mere aur mere hamsafaron ke girdágird á chamká. 14 Jab ham sab zamin par gir päre, to main ne 'Ibráni zabán men yih áwáz suni, ki Ai Shául, ai Shául, tú mujhe kyun satátá hai? Paine ki ar par lát mární tere liye mushkil hai. 15 Main ne kahá; Ai Khudáwand, tú kaun hai? Khudáwand bolá; Main Yisú' hún, jise tú satátá hai. 16 Lekin uñ, apne panwon par khará ho; kyúnci main is liye tujh par zahir huá hún, ki tujhe un chizon ka bhí khádim aur gawáh muqarrar karún, jin ki gawáhi ke liye tú ne mujhe dekhá hai, aur un ka bhí jin ki gawáhi ke liye main tujh par zahir huá karungá. 17 Aur main tujhe is ummat aur gairqaumon se bachátá rahungá; jin ke pas tujhe is liye bhejtá hún, 18 ki tú un ki ankhen khol de, táki andhere se rausni ki taraf, aur Shaitán ke ikhtiyar se Khudá ki taraf rujú' laen, aur mujh par imán lane ke bá'is gunáhon ki mu'áfi, aur muqaddason men sharik hokar mirás páen. 19 Is liye, ai Agrippa bádsháh, main us ásmáni royá ka náfarmán na huá: 20 balki pahle Damishqion ko, phir Yarúshalem aur sare mulk i Yahúdiya ke bashindon ko, aur gairqaumon ko samjhátá rahá, ki tauba karen, aur Khudá ki taraf rujú' lákar tauba ke muwáfiq kám karen. 21 Inhin báton ke sabab Yahúdíon ne mujhe haikal men pakarke, már dálné ki koshish ki. 22 Lekin Khudá ki madad se main aj tak qáim hún, aur chhote bare ke samne gawáhi detá hún, aur un báton ke siwá

kuchh nahin kahta, jin ki peshingoi nabion aur Musá ne bhí ki hai, 23 ki Masih ko dukh uthána zarur hai, aur sab se pahle wuhí murdon men se zinda hokar is ummat ko aur gairqaumon ko bhí núr ka ishthar degá.

24 Jab wuh is tarah jawábdihí kar rahá thá, to Festus ne barí áwáz se kahá; Ai Paulus, tú díwána hai; bahut ilm ne tujhe díwána kar diyá hai. 25 Paulus ne kahá; Ai Festus bahádur, main díwána nahin, balki sachchái aur hoshyári ki báten kahtá hún. 26 Chunánchi bádsháh, jis se main dilerána kalám kartá hún, yih báten jántá hai: aur mujhe yaqín hai ki in báton men se koi us se chhipí nahin; kyunki yih májará kone men nahin húa. 27 Ai Agrippa bádsháh, kyá tú nabion ka yaqín kartá hai? Main jántá hún, ki tú yaqín kartá hai. 28 Agrippa ne Paulus se kahá; Tú to thoří hí sí nasihat karke mujhe Masihí kar lená cháhtá hai. 29 Paulus ne kahá; Main to Khudá se cháhtá hún, ki thoří nasihat se, yá bahut se, sírf tú hí nahin, balki jitne log áj merí sunte hai, merí manind ho jáen, siwá in zanjiron ke.

30 Tab bádsháh, aur hákim, aur Birníke, aur un ke hamnishin uth khare hue; 31 aur alag jakar ek dusre se báten karne aur kahne lage, ki Yih ádmí aisá to kuchh nahin kartá, jo qatl yá qaid ke laiq ho. 32 Agrippa ne Festus se kahá, ki Agar yih ádmí Qaisar ke han apil na kartá, to chhut saktá thá.

27 Jab jaház par Itáliya ko hamará jáná thahar gayá, to unhon ne Paulus aur ba'z aur qaidion ko sháhansháhi palan ke ek súbadar Yúliyus nám ke hawále kiyá. 2 Aur ham Adramuttiyum ke ek jaház par, jo A'siya ke kanare ki bandargahon men jáne ko thá, sawar hokar rawána hue; aur Thissalunike ka Aristarkhus Makiduni hamare sath thá. 3 Dusre din Saidá men jaház thahra; aur Yúliyus ne Paulus par mihrbaní karke doston ke pas jáne ki ijázat di, taki us ki khatirdari ho. 4 Wahán se ham rawána hue, aur Kuprus ki ar men hokar chale, is liye ki hawá mukhalif thi. 5 Phir ham Kilikiya aur Pamfúliya ke samundar se guzarkar

Lúkiya ke shahr Múra men utre. 6 Wahán súbadar ko Iskandriya ka ek jaház Itáliya jata hua mila; pas ham ko us men bitha diya. 7 Aur ham bahut dinon tak ahista ahista chalkar jab mushkil se Kanidus ke samne pahunche, to is liye ki hawa ham ko age barhne na deti thi Salmone ke samne se hokar Krete ki ar men chale; 8 aur bamushkil us ke kanare kanare chalkar, Hasin Bandar nam ek maqam men pahunche, jis se Lasaya shahr nazdik thá.

9 Jab bahut arsa guzar gaya, aur jaház ka safar is liye khatarnak ho gaya, ki Roze ka din guzar chuka tha, to Paulus ne unhen yih kahkar nasihat ki, 10 ki Ai sahibo, mujhe ma'lum hota hai ki is safar men taklif aur bahut nuqsan hoga, na sirf mal aur jaház ka, balki hamari janon ka bhí. 11 Magar súbadar ne nakhudá aur jaház ke malik ki baton par Paulus ki baton se ziyáda liház kiyá. 12 Aur chunke wuh bandar jaron men rahne ke liye achchha na thá, is liye aksar logon ki salah thahri, ki wahán se rawána hon, aur agar ho sake, to Finiks men pahunchkar jara katen: wuh Krete ka ek bandar hai, jis ka rukh shimál mashriq, aur junúb mashriq hai. 13 Jab kuchh kuchh dakkhiná hawá chalne lagi, to unhon ne, yih samajhkar ki hamara matlab hasil ho gaya, langar uthaya, aur Krete ke kanare ke qarib qarib chale. 14 Lekin thoří der ba'd ek barí tufáni hawá, jo Yurakulon kahlati hai, Krete par se jaház par ai: 15 aur jab jaház hawá ke qabú men á gaya, aur us ka samná na kar saká, to ham ne lachar hokar us ko bahne diya. 16 Aur Kauda nám ek chhote jazire ki ar men bahte bahte, ham barí mushkil se dongi ko qabú men lae; 17 aur jab mallah us ko upar charha chuke, to jaház ki mazbuti ki tadbiren karke us ko niche se bandha; aur Surtis ke chorbalu men dhas jáne ke dar se, jaház ka saas o samán utar liya, aur usi tarah bahte chale gaye. 18 Magar jab ham ne andhi se bahut hichkole khae, to dusre din wuh jaház ka mal phenkne lage; 19 aur tisre din unhon ne apne hi hathon se jaház ke alat o asbab bhí phenk

diye. 20 Aur jab bahut dinon tak na suraj nazar áyá, na táre, aur shiddat kí ándhí chal rahí thí, to ákhir ham ko bachne kí ummed bí'kull na rahí. 21 Aur jab bahut fáqe kar chuke to Paulus ne un ke bích men khare hokar kahá; Ai sáhibo, lázim thá kí tum merí bát mánkár Krete se rawána na hote, aur yih taklíf aur nuqsán na útháte. 22 Magar ab main tum ko nasíhat kartá hún, kí khátirjama' rakkho: kyúnci tum men se kisi kí ján ká nuqsán na hogá, magar jaház ká. 23 Kyúnci Khudá, jis ká main hún, aur jis kí 'ibádat bhí kartá hún, us ke firishte ne isí rát ko mere pás ákar 24 kahá; Ai Paulus, na dar; zarúr hai, kí tú Qaisar ke sámné házir ho; aur dekh, jitne log tere sáth jaház men sawár hain, un sab kí Khudá ne terí khátir jánbakhshí kí. 25 Is liye, ai sáhibo, khátirjama' rakkho: kyúnci main Khudá ká yaqín kartá hún, kí jáisá mujh se kahá gayá hai, waisá kí hogá. 26 Lekin yih zarúr hai, kí ham kisi tápú men já parén.

27 Jab chaudahwín rát húi aur ham Bahr i Adriya men takráte phirte the, to ádhí rát ke qaríb malláhon ne atkal se ma'lúm kiyá, kí kisi mulk ke nazdík pahunch gaye; 28 aur pání kí tháh lekar bis pursa páyá; aur thorá áge barhkar, aur phir tháh lekar pandrah pursa páyá. 29 Aur is dar se, kí mabáda chatánon par já parén, jaház ke píchhe se char langar dále, aur subh hone kí du'á mángte rahe. 30 Aur jab malláhon ne cháhá kí jaház par se bhág jáen, aur is baháne se kí galahí se langar dálen, dongí ko samundar men utará, 31 to Paulus ne súbadár aur sipáhion se kahá, kí Agar yeh jaház par na rahenge, to tum nahín bach sakte. 32 Is par sipáhion ne dongí kí rasiyán kátkar use chhor diyá. 33 Aur jab din nikalne ko húa, to Paulus ne sab kí minnat kí, kí khána khá lo, aur kahá, kí Tum ko intizár karte karte aur fáqa khenchte khenchte áj chaudah din ho gaye, aur tum ne kuchh nahín kháya. 34 Is liye tumhári minnat kartá hún, kí khána khá lo; kyúnci is par tumhári bihtari mauqúf hai: aur tum men se kisi ke sir ká ek bál bská na hogá.

35 Yih kahkar us ne rofi lí, aur un sab ke sámné Khudá ká shukr kiyá, aur tofkar kháne lagá. 36 Phir un sab kí khátirjama' húi, aur ap bhí khána kháne lage. 37 Aur ham sab milkar jaház men do sau chhattar admí the. 38 Jab wuh khákar ser hue, to gehúon ko samundar men phenkar jaház ko halká karne lage. 39 Jab din nikal áyá, to unhon ne us mulk ko na pahchána: magar ek khárfi dekhí, jis ká kanára saf thá, aur saláh kí, kí agar ho sake, to jaház ko us par charhá len. 40 Pas langar kholkar samundar men chhor diye, aur patwáron kí bhí rasiyán khol din, aur aglá pál hawá ke rukh par charhákar us kanáre kí taraf chale. 41 Lekin ek aisi jagah já paré, jis ke donon taraf samundar ká zor thá, aur jaház zamín par tik gayá. Pas galahí to dhakká khákar phans gayí; magar dumbála lahron ke zor se tútne lagá. 42 Aur sipáhion kí yih saláh thí, kí qaidion ko már dálen, kí aisé na ho koí tairkar bhág jáe. 43 Lekin súbadár ne, Paulus ke bacháne kí garaz se, un ko is iráde se báz rakkhá; aur hukm diyá, kí jo tair sakte hain, pahle kúdkar kanáre par chale jáen; 44 aur baqí log, ba'z takhton par, aur ba'z jaház kí áur chizon ke saháre se chale jáen. Aur isí tarah sab ke sab khushkí par salámat pahunch gaye.

28 Jab ham pahunch gaye, to jáná kí is tápú ká nám Milite hai. 2 Aur un ajnabion ne ham par kháss mihrbání kí, kyúnci menh kí jharí aur járe ke sabab unhon ne ág jaláke ham sab kí khátir kí. 3 Jab Paulus ne lakriyon ká gatthá jama' karke ág men dála, to ek sánp garmí pákar niklá, aur us ke háth par lipaṭ gayá. 4 Jis waqt un ajnabion ne wuh kirá us ke háth men laṭká húa dekhá, to ek dúsre se kahne lage, kí Beshakk yih admí khúni hai; agarchi samundar se bach gayá, taubhi 'Adl use jine nahín detá. 5 Pas us ne kiré ko ág men jhaṭak diyá, aur use kuchh zarar na pahunchá. 6 Magar wuh muntazir the, kí is ká badan súj jáegá, yá yih marke yakáyak gir parégá. Lekin jab der tak intizár kiyá, aur dekhá kí us ko kuchh zarar na pahunchá, to áur khayál

karke kahá, ki yih to koí deotá hai.

7 Wahán se qaríb Publiyas nám us tápú ke sardár kí milk thí. Us ne ghar le jákar, tén din tak barí mihrbání se hamári mihmání kí. 8 Aur aisá húa kí Publiyas ká báp bukhár aur pechish kí wajh se bímár pará thá. Paulus ne us ke pás jákar du'á mángí, aur us par háth rakhkar shifá dí. 9 Jab aisá húa, to báqí log jo us tápú men bímár the áe, aur achchhe kiye gaye. 10 Aur unhon ne hamári barí 'izzat kí; aur chalte waqt jo kuchh hamen darkár thá, jaház par rakh diyá.

11 Tén mahíne ke ba'd, ham Iskandriya ke ek jaház par rawána hue, jo járe thar us tápú men rahá thá, aur jis ká nishán Diyuskúrí thá. 12 Aur Surakúsa men jaház thahrákar tén din rahe; 13 aur wahán se pher khákar Regiyum men áe: aur ek roz ba'd dakkhiná chali, to dúsre din Putiyulí men áe. 14 Wahán ham ko bhái mile, aur un kí minnat se ham sát din un ke pás rahe: aur isí tarah Roma tak gaye. 15 Wahán se bhái, hamári khabar sunkar, Appiyus ke Cháuk aur Tinsaráe tak hamáre istiqbál ko áe: aur Paulus ne unhen dekhkar Khudá ká shukr kiyá, aur us kí khátirjama' hui.

16 Jab ham Roma men pahunché, to Paulus ko ijázat hui, kí akelá us sipáhi ke sáth rahe, jo us par pahrá detá thá.

17 Tén roz ke ba'd aisá húa kí us ne Yahúdíon ke raíson ko bulwáyá; aur jab jama' ho gaye, to un se kahá, ki Ai bháiyó, harchand main ne ummat ke, aur bápádádá kí rasmon ke khiláf kuchh nahín kiyá, taubhi Yarúshalem se qaidí hokar Romíon ke háth hawále kiyá gayá. 18 Unhon ne merí tahqíqát karke mujhe chhor dená cháhá, kyúnci mere qatl ká koí sabab na thá. 19 Magar jab Yahúdíon ne mukhálafat kí, to main ne láchar hokar Qaisar ke han apil kiyá; magar is wáste nahín kiyá, kí apní qaum par mujhe kuchh ilzám lagáná thá. 20 Pás is liye main ne tumhen

bulwáyá hai, kí tum se milún aur guftgú karún: kyúnci Isráil kí ummed ke sabab main is zanjír se jakr húa hún. 21 Unhon ne us se kahá; Na hamáre pás Yahúdiya se fere bare men khatt áe, na bháiyon men se kisi ne ákar terí kuchh khabar dí, na burái bayán kí. 22 Magar ham munásib jánte haij kí tujh se sunen, tere kyá khayálat haij; kyúnci is firqe kí bábat ham ko ma'lúm hai, kí har jagah us ke khiláf kahte haij.

23 Aur wuh us se ek din thahrákar, kasrat se us ke han jama' hue, aur wuh Khudá kí bádsháhat kí gawáhi de dekar aur Músá kí Taurat, aur nabíon ke sahífon se Yisú' kí bábat samjhá samjhákar subh se shám tak un se bayán kartá rahá. 24 Aur ba'z ne us kí báton ko man liya, aur ba'z ne na maná. 25 Jab ápas men muttáfíq na hue, to Paulus ke is ek bát ke kahne par rukhsat hue, kí Rúhu'l Quds ne Yasha'yáh nabí kí ma'rifat tumháre bápádádá se khúb kahá, kí

26 Is ummat ke pás jákar kah,
Kí tum kánon se sunoge, aur
hargiz na samjhoge;

Aur ánkhon se dekhoge, aur
hargiz ma'lúm na karoge:

27 Kyúnci is ummat ke dil par
charbí chhá gayí hai,

Aur wuh kánon se únchá sunte
haij,

Aur unhon ne apní ánkhen band
kar lí haij;

Kahín aisá na ho kí ánkhon se
ma'lúm karen,

Aur kánon se sunen,

Aur dil se samjhen,

Aur rujú' laen,

Aur main unhen shifá bakhshúnci.

28 Pás tum ko ma'lúm ho, kí Khudá kí is naját ká paigám gairqaumog ke pás bhejá gayá hai, aur wuh use sun bhí lengí. [29 Jab us ne yih kahá, to Yahúdí ápas men bahut bahs karke chale gaye.]

30 Aur wuh pure do baras apne kiráe ke ghar men rahá, 31 aur jo us ke pás áte the, un sáth se milná rahá, aur kamál dilel se bagáil rok tok ke, Khudá kí bádsháhat kí manádl kartá, aur Khudáwánci Yisú' Masih kí báton sikhátá rahá.

ROMI'ON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' KHATT

1 Paulus ki taraf se jo Yisú' Masih ka banda hai, aur rasul hone ke liye bulaya gaya, aur Khuda ki us khushkhabari ke liye mahsus kiyaya gaya hai, **2** jis ka us ne peshtar se apne nabion ki marifat kitab i muqaddas mein, **3** apne Bete hamare Khudawand Yisú' Masih ki nisbat wa'da kiyaya tha; jo jism ke itibar se to Daud ki nasl se paida hua, **4** lekin pakizagi ki ruh ke itibar se, murdon mein se ji uthne ke sabab, qudrat ke saath Khuda ka Beta thahra; **5** jis ki marifat ham ko fazl aur risalat mili, taki us ke nam ki khathir sab qaumon mein se log iman ke tabi' hon; **6** jin mein se tum bhi Yisú' Masih ke hone ke liye bulaye gaye ho— **7** un sab ke nam, jo Roma mein Khuda ke piyare hain, aur muqaddas hone ke liye bulaye gaye hain. Hamare Bap Khuda aur Khudawand Yisú' Masih ki taraf se tumhe fazl aur itminan hasil hota rahe.

8 Awwal to main tum sab ke bare mein Yisú' Masih ke wasile se apne Khuda ka shukr karti hun, ki tumhare iman ka tamam dunya mein shuhra ho raha hai. **9** Chunanchi Khuda, jis ki ibadat main apni ruh se us ke Bete ki khushkhabari dene mein karti hun, wahi mera gawah hai, ki main bilanaga tumhe yad karti hun, **10** aur apni du'aron mein hamesha yeh darkhwast karti hun, ki ab akhir kar Khuda ki marzi se mujhe tumhare pas aane mein kisi tarah kamiyabi ho. **11** Kyunki main tumhari mulaqat ka mushtaq hun, taki tum ko kol ruhani ni'mat dun, jis se tum mazbut ho jao; **12** garaz ki main bhi tumhare darmiyan hokar tumhare saath us iman ke ba'is tasalli paun, jo tum mein aur mujh mein, donon mein hai. **13** Aur ai bhaiyo, main is se tumhara nawaqif rahnai nahin chahata, ki main ne barha tumhare pas aane ka irada kiyaya, taki

jaisa mujhe aur gairqaumon mein phal mila, waisa hi tum mein bhi mile; magar aj tak ruka raha. **14** Main Yunanon aur gair Yunanon, danoon aur nadoon ka qazdar hun. **15** Pas main tum ko bhi jo Roma mein ho, khushkhabari sunane ko hatta'l maqdur taiyar hun. **16** Kyunki main Injil se sharmata nahin: is liye ki wuh har ek iman lanevale ke waste, pahle Yahudi, phir Yunani ke waste, najat ke liye Khuda ki qudrat hai. **17** Is waste ki us mein Khuda ki rastbazi iman se aur iman ke liye zahir hoti hai, jaisa likha hai, ki Rastbaz iman se jita rahega.

18 Kyunki Khuda ka gazab un admon ki tamam bedini aur narasti par asman se zahir hota hai, jo haqq ko narasti se dabae rakhte hain; **19** kyunki jo kuchh Khuda ki nisbat ma'lum ho sakti hai, wuh un ke batin mein zahir hai; is liye ki Khuda ne us ko un par zahir kar diya. **20** Kyunki us ki andekhi sifaten, yani us ki azali qudrat aur uluhiyat, dunya ki paidaish ke waqt se banai hui chizon ke zar'e se ma'lum hokar saf nazer ati hain; yahan tak ki un ko kuchh 'uzr baqi nahin; **21** is liye ki agarchi unhon ne Khuda ko jan to liya, magar us ki khudai ke laiq us ki barai aur shukrguzari na ki; balki bati khayalat mein par gaye, aur un ke besamajh dilon par andhera chha gaya. **22** Wuh apne ap ko dana jatakar, bewuqif ban gaye; **23** aur gairfani Khuda ke jalal ko fani insan, aur parandon aur chaupayon aur kise makaron ki surat mein badal dala.

24 Is waste Khuda ne un ke dilon ki khwahishon ke mutabiq unhe napaki mein chhor diya; ki un ke badan apas mein behurmat kiye jain: **25** is liye ki unhon ne Khuda ki sachchai ko badalkar jhuth bana dala, aur makhlugat ki

zyada parastish aur 'ibadat ki, banisbat us Khaliq ke, jo abad tak mahmud hai. A'min.

26 Isi sabab se Khuda ne un ko gandi shahwaton mein chor diya: yahan tak ki un ki 'auraton ne apne taba'i kam ko khilafataba' kam se badal dala: 27 isi tarah mard bhi 'auraton se taba'i kam chor kar apas ki shahwat se mast ho gaye; ya'ni mardon ne mardon ke sath rusiyahi ke kam karke, apne ap mein apni gumrahi ke lai badla paya.

28 Aur jis tarah unhon ne Khuda ka pahchanna napasand kiya, isi tarah Khuda ne bhi un ko napasandida 'aql ke hawale kar diya, ki nalaiq harakaton karen. 29 Pas wuh har tarah ki narasti, badi, lalach, badkhwahi se bhar gaye; aur hasad, khunrez, jhagre, makari, bugz se mamur ho gaye; aur gibat karnewale, 30 badgo, Khuda ki nazar mein nafraati, auron ke be'izzat karnewale, magrur, shekhibaz, badlon ke bani, man bap ke nafarman, 31 bewuquf, 'ahdshikan, taba'i mahabbat se khali, berahm, ho gaye: 32 halanki wuh Khuda ka yeh hukm jante hain, ki aise kam karnewale maut ki saza ke lai hain; phir bhi na faqat ap hi aise kam karte hain, balki aur karnewalon se khush bhi hote hain.

2 Pas ai ilzam laganevale, tu ko ki kyun na ho, tere pas ko ki 'uzr nahin; kyun ki jis bat ka tu dusre par ilzam lagata hai, usi ka tu apne ap ko mujrim thahrata hai; is liye ki tu jo ilzam lagata hai, khud wahi kam karti hai. 2 Aur ham jante hain ki aise kam karnewalon ki 'adalat Khuda ki taraf se haqq ke mutabiq hoti hai. 3 Ai insaan, tu jo aise kam karnewalon par ilzam lagata hai, aur khud wahi kam karti hai, kyai yeh samajhti hai, ki tu Khuda ki 'adalat se bach jega? 4 Ya tu us ki mihrbani aur tahammul aur sabr ki daulat ko nachiz janti hai, aur nahin samajhti ki Khuda ki mihrbani tujh ko tauba ki taraf mail karti hai? 5 Balki tu apni sakhti aur gairtaib dil ke mutabiq us qahr ke din ke liye apne waste gazab kamah raha hai, jis mein Khuda ki sachchi 'adalat zahir hogi. 6 Wuh

har ek ko us ke kamon ke muwafiq badla dega: 7 jo nekokari mein sabitqadam rahkar jalal aur 'izzat aur baqa ke talib hote hain, un ko hamesha ki zindagi dega; 8 magar jo tafriqaandaz aur haqq ke na mannewale, balki narasti ke mannewale hain, un par gazab aur qahr hogi; 9 aur musibat aur tangi har ek badkar ki jan par aegi, pahle Yahudi ki, phir Yunani ki. 10 Magar jalal aur 'izzat aur salamat har ek nekokar ko milegi, pahle Yahudi ko, phir Yunani ko: 11 kyun ki Khuda ke han kisi ki tarafdari nahin. 12 Is liye ki jinhon ne bagair shari'at pae gunah kiya, wuh bagair shari'at ke halak bhi honge: aur jinhon ne shari'at ke mataht hokar gunah kiya, un ki saza shari'at ke muwafiq hogi; (13 kyun ki shari'at ke sunnewale Khuda ke nazdik rastbaz nahin hote, balki shari'at par 'amal karnewale rastbaz thahrae jaenge. 14 Is liye ki jab wuh qaumen jo shari'at nahin rakhtin, apni tabi'at se shari'at ke kam karti hain, to bawujud shari'at na rakhe ke, wuh apne liye khud ek shari'at hain. 15 Chunanchi wuh shari'at ki baton apne dilon par likhi hui dikhati hain, aur un ka dil bhi un baton ki gawahi deta hai; aur un ke bahami khayalat ya to un par ilzam lagate hain, ya un ko mazur rakhte hain;) 16 jis roz Khuda meri khushkhabari ke mutabiq Yisui Masih ki marifat admion ki poshida baton ka insaf karega.

17 Pas agar tu Yahudi kahlata, aur shari'at par takya aur Khuda par fakhr karti hai, 18 aur us ki marzi janti, aur shari'at ki ta'lim pakar 'umda 'umda baton pasand karti hai; 19 aur agar tujh ko is bat par bhi bharosa hai, ki main andhon ka rahnuma, aur andhere mein pare huon ke liye raushni, 20 aur nadanon ka tarbiyat karnewala, aur bachchon ka ustad hun, aur 'ilm aur haqq ka jo namuna shari'at mein hai, wuh mere pas hai; 21 pas tu jo auron ko sikhata hai, apne ap ko kyun nahin sikhata? Tu jo wa'z karti hai ki chori na karna, ap khud kyun chori karti hai? 22 Tu jo kahti hai ki zina na karna, ap khud kyun zina karti hai? Tu jo buton se nafraat rakhti hai, ap

khud kyün mandiron ko lúttá hai? 23 Tú jo shari'at par fakhr kartá hai, shari'at ke 'udúl se Khudá kí kyün be'izzati kartá hai? 24 Kyünki Tumháre sabab se gairqaumon men Khudá ke nám par kufr baká játa hai; chunánchi yih likhá bhí hai. 25 Khatne se fáida to hai, basharte ki tú shari'at par 'amal kare: lekin jab tú ne shari'at se 'udúl kiyá, to terá khatna námakhtúni tháhrá. 26 Pas agar námakhtúni shaḡhs shari'at ke hukmon par 'amal kare, to kyá us kí námakhtúni khatne ke barábar na gini jáegi? 27 Aur jo shaḡhs qaumiyyat ke sabab se námakhtúni rahá, agar wuh shari'at ko purá kare, to kyá tujhe, jo báwu-júd kalám aur khatne ke shari'at se 'udúl kartá hai, qusúrwár na tháhráregá? 28 Kyünki wuh Yahúdí nahín, jo záhir ká hai; aur na wuh khatna hai, jo záhiri aur jismáni hai; 29 balki Yahúdí wuhí hai, jo bátin men hai; aur khatna wuhí hai, jo dil ká aur ruháni hai, na ki lafzi; aise kí ta'rif ádmion kí taraf se nahín, balki Khudá kí taraf se hotí hai

3 Pas Yahúdí ko kyá fauqiyat hai, aur khatne se kyá fáida? 2 Hat tarah se bahut, khásskar yih ki Khudá ká kalám un ke supurd húa. 3 Agar ba'z bewafá nikle, to kyá huá? kyá un kí bewafái Khudá kí wafádári ko bátíl kar saktí hai? 4 Hargiz nahín: balki Khudá sachchá tháhre; aur har ek ádmi jhúthá: chunánchi likhá hai;

Ki tú apní báton men rástbáz tháhre,

Aur apne muqaddame men fath páe.

5 Agar hamári nárástí Khudá kí rástbázi kí khúbi ko záhir kartí hai, to ham kyá kahen? kyá yih kí Khudá beinsáf hai jo gazab názil kartá hai? (Main yih bát insán kí tarah kahtá hun.) 6 Hargiz nahín: warna Khudá kyünkar duniyá ká insáf karegá? 7 Agar mere jhúth ke sabab se Khudá kí sachchá us ke jalál ke wáste ziyáda záhir hui, to phir kyün gunahgár kí tarah mujh par hukm diyá játa hai? 8 aur ham kyün burái na karen, táki bhalái páida ho? chunánchi ham par yih tuhmat lagá bhí játi hai, aur ba'z kahte hain ki in

ká yih maqúla hai: magar aison ká mujrim tháhrná insáf hai.

9 Pas kyá huá? kyá ham kuchh fazílat rakhte hain? Bi'kull nahín. Kyünki ham Yahúdíon aur Yúnánion donon par peshtar hí yih ilzám lagá chuke hain, kí wuh sab ke sab gunáh ke mátaht hain. 10 Chunánchi likhá hai, kí

Koi rástbáz nahín, ek bhí nahín;

11 Koi samajhdár nahín,

Koi Khudá ká tálib nahín;

12 Sab gumrah hain, sab ke sab nikamme ban gaye;

Koi bhalái karnewála nahín, ek bhí nahín;

13 Un ká galá khulí hui qabr hai; Unhon ne apní zabánon se fareb diyá:

Un ke honthon men sánpón ká zahr hai;

14 Un ká munh la'nat aur karwáhat se bhará huá hai;

15 Un ke qadam khún baháne ke liye tezrau hain;

16 Un kí ráhon men tabáhi aur badháli hai,

17 Aur wuh salámati kí ráh se wáqif na hie:

18 Un kí ánkhon men Khudá ká khauf nahín.

19 Ab ham jánte hain kí shari'at jo kuchh kahtí hai, un se kahtí hai jo shari'at ke mátaht hain; táki har ek ká munh band ho jae, aur sári duniyá Khudá ke nazdik sazá ke láiq tháhre: 20 kyünki shari'at ke a'mál se koi bashar us ke huzúr rástbáz nahín tháhregá, is liye kí shari'at ke wasíle se to gunáh kí pahchán hí hotí hai. 21 Magar ab shari'at ke bagair Khudá kí ek rástbázi záhir hui hai, jis kí gawáhi shari'at aur nabíon se hotí hai; 22 ya'ni Khudá kí wuh rástbázi, jo Yisú' Masíh par imán lane se sab imán lanewalon ko hasil hotí hai; kyünki kuchh farq nahín; 23 is liye kí sab ne gunáh kiyá, aur Khudá ke jalál se mahrúm hain; 24 magar us ke fazl ke sabab, us mákhlasi ke wasíle se jo Masíh Yisú' men hai, muft rástbáz tháhráe játe hain: 25 use Khudá ne us ke khún ke bá'is ek aisé kaffára tháhráya, jo imán lane se fáidamand ho; táki jo gunáh peshtar ho chuke the, aur jin se Khudá ne tahammul karke tarah dí

thí, un ke báre men wuh apní rástbázi zahir kare; 26 balki isí waqt us kí rástbázi zahir ho: táki wuh khud bhí 'ádil rahe, aur jo Yisú' par imán láe, us ko bhí rástbáz thahránewalá ho. 27 Pas fakhr kahá rahá? Is kí gunjáish hí nahín. Kaun sí shari'at ke sabab se? kyá a'mál kí shari'at se? Nahín: balki imán kí shari'at se. 28 Chunánchi ham yih natíja nikálte hain, kí insán shari'at ke a'mál ke bagair imán ke sabab se rástbáz thahrtá hai. 29 Kyá Khudá sírf Yahúdíon hí ká hai; gair-qaumon ká nahín? Beshakk, gair-qaumon ká bhí hai: 30 kyúñki ek hí Khudá hai, jo makhtúnon ko bhí imán se, aur námakhtúnon ko bhí imán hí ke wasíle se rástbáz thahráegá. 31 Pas kyá ham shari'at ko imán se bátíl karte hain? Hargiz nahín: balki shari'at ko qáim rakhte hain.

4 Pas ham kyá kahen, kí hamáre jismání báp Ibráhím ko kyá hásil húa? 2 Kyúñkiagar Ibráhím a'mál se rástbáz thahráyá játá, to us ko fakhr kí jagah hoti; lekin Khudá ke nazdík nahín. 3 Kitáb í muqaddas kyá kahtí hai? Yih, kí Ibráhím Khudá par imán láyá aur yih us ke liye rástbázi giná gayá. 4 Kám karnewále kí mazdúri bakhshish nahín, balki haqq samjhí játi hai. 5 Magar jo shakhs kám nahín kartá, balki bedín ke rástbáz thahránewále par imán látá hai, us ká imán us ke liye rástbázi giná játá hai. 6 Chunánchi jis shakhs ke liye Khudá bagair a'mál ke rástbázi mahsúb kartá hai, Dáúd bhí us kí mubáraháli is tarah bayán kartá hai, 7 kí

Mubárah wuh hain, jin kí bad-kárián mu'áf hún,

Aur jin ke gunáh dhánke gaye.

8 Mubárah wuh shakhs hai, jis ke gunáh Khudáwand mahsúb na karegá.

9 Pas kyá yih mubárahbádí makhtúnon hí ke liye hai, yá námakhtúnon ke liye bhí? Kyúñki hamára dá'wá yih hai, kí Ibráhím ke liye us ká imán rástbázi giná gayá. **10** Pas kis hálat men giná gayá? Makhtúni men, yá námakhtúni men? Makhtúni men nahín, balki námakhtúni men. **11** Aur us ne khatna ká nishán páyá, kí us imán kí rástbázi par muhr ho jáe, jo use námakhtúni

kí hálat men hásil thá: táki wuh un sab ká báp thahre, jo báwujúd námakhtún hone ke imán láte hain, aur un ke liye bhí rástbázi mahsúb kí jáe; **12** aur un makhtúnon ká báp ho, jo na sírf makhtún hain, balki hamáre báp Ibráhím ke us imán kí bhí pairawí karte hain, jo use námakhtúni kí hálat men hásil thá. **13** Kyúñki yih wa'da kí wuh dunyá ká wáris hogá na Ibráhím se na us kí nasl se shari'at ke wasíle se kiyá gayá thá, balki imán kí rástbázi ke wasíle se. **14** Kyúñki agar shari'atwále hí wáris hon, to imán befáida rahá, aur wa'da láhásil thahrá. **15** Kyúñki shari'at to gazab paidá kartí hai; aur jahán shari'at nahín, wahán 'udúlhukmí bhí nahín. **16** Isí wáste wuh mírás imán se míltí hai, táki fazl ke taur par ho, aur wuh wa'da kull nasl ke liye qáim rahe; na sírf us nasl ke liye jo shari'atwáli hai, balki us ke liye bhí, jo Ibráhím kí mánind imánwáli hai; wuhí ham sab ká báp hai **17** (chunánchi likhá hai, kí Main ne tujhe bahut sí qaumon ká báp banáyá;) us Khudá ke sámne, jis par wuh imán láyá, aur jo murdon ko zinda kartá hai, aur jo chízen nahín hain, un ko is tarah bulá letá hai, kí goyá wuh hain. **18** Wuh náummedí kí hálat men ummed ke sáth imán láyá, táki is qaul ke bamújib kí Terí nasl aísí hí hogí, wuh bahut sí qaumon ká báp ho. **19** Aur wuh jo taqríban sau baras ká thá, báwujúd apne murda se badan aur Sáráh ke ríhm kí murdagí par liház karne ke, imán men za'íf na húa, **20** aur na beímán hokar Khudá ke wa'de men shakk kiyá, balki imán men mazbút hokar Khudá kí tamjíd kí; **21** aur us ko kámil í'tiqád húa, kí jo kuchh us ne wa'da kiyá hai, wuh us ke purá karne par bhí qádir hai. **22** Isí sabab se yih us ke liye rástbázi giná gayá. **23** Aur yih bát, kí imán us ke liye rástbázi giná gayá, na sírf us ke liye likhí gayí; **24** balki hamáre liye bhí, jin ke liye imán rástbázi giná jáegá, is wáste kí ham us par imán láe hain, jis ne hamáre Khudáwand Yisú' ko murdon men se jiláyá; **25** wuh hamáre qusúron ke liye hawále kar diyá gayá, aur hamáre rástbáz thahrne ke liye jiláyá gayá.

5 Pas jab ham imán se rástbáz thahre, to Khudá ke sáth apne Khudáwand Yisú' Masíh ke wasíle se sulh rakkhen; 2 jis ke wasíle se imán ke sabab us fazl tak hamári rasáí bhí hui, jis par qáim hai; aur Khudá ke jalál kí ummed par fakhr karen. 3 Aur sirf yihí nahín, balki musíbaton men bhí fakhr karen; yih jánkar, kí musíbat se sabr paidá hotá hai; 4 aur sabr se pukhtagí; aur pukhtagí se ummed paidá hotí hai: 5 aur ummed se sharmindagí hásil nahín hotí, kyúnci Rúhu'l Quds jo ham ko bakhshá gayá hai, us ke wasíle se Khudá kí mahabbat hamáre dilon men dáli gayí hai. 6 Kyúnci jab ham kámzor hí the, to 'ain waqt par Masíh bedínon kí khátir muá. 7 Kisí rástbáz kí khátir bhí mushkil se koí apní ján degá: magar sháyad kisí nek ádmí ke liye koí apní ján tak de dene kí jur'at kare. 8 Lekin Khudá apní mahabbat kí khúbi ham par yún záhir kartá hai, kí jab ham gunahgár hí the, to Masíh hamári khátir muá. 9 Pas jab ham us ke khún ke bá'is ab rástbáz thahre, to us ke wasíle se gazab í Iláhi se zarúr hí bachege. 10 Kyúnci jab báwujúd dushman hone ke, Khudá se us ke Beṭe kí maut ke wasíle se hamára mel ho gayá, to mel hone ke ba'd to ham us kí zindagí ke sabab se zarúr hí bachege; 11 aur sirf yihí nahín, balki apne Khudáwand Yisú' Masíh ke sabab, jis ke wasíle se ab hamára Khudá ke sáth mel ho gayá, Khudá par fakhr bhí karte hai.

12 Pas jis tarah ek ádmí ke sabab se gunáh dunyá men áyá, aur gunáh ke sabab maut áí, aur yún maut sab ádmíon men phail gayí, is liye kí sab ne gunáh kiyá— 13 kyúnci sharí'at ke diye jáne tak dunyá men gunáh to thá: magar jahán sharí'at nahín, wahán gunáh mah-súb nahín hotá. 14 Táham A'dam se lekar Músá tak maut ne un par bhí bádsháhi kí, jinhon ne us A'dam kí náfarmání kí tarah, jo ánewále ká misl thá, gunáh na kiyá thá. 15 Lekin qusúr ká jo hál hai, wuh fazl kí ní'mat ká nahín. Kyúnci jab ek shakhs ke qusúr se bahut se ádmí mar gaye, to Khudá ká fazl aur us kí jo bakhshish ek hí ádmí, ya'ní Yisú' Masíh ke fazl se paidá

húí, bahut se ádmíon par zarúr hí ifrát se názil húí. 16 Aur jaisá ek shakhs ke gunáh karne ká anjám huá, bakhshish ká waisá hál nahín; kyúnci ek hí ke sabab se wuh faisala huá, jis ká natíja sazá ká hukm thá: magar bahutere qusúron se aisí ní'mat paidá húí, jis ká natíja yih huá kí log rástbáz thahre. 17 Kyúnci jab ek shakhs ke qusúr ke sabab maut ne us ek ke zarí'e se bádsháhi kí; to jo log fazl aur rástbázi kí bakhshish ifrát se hásil karte hai, wuh ek shakhs, ya'ní Yisú' Masíh ke wasíle se, hamesha kí zindagí men zarúr hí bádsháhi karenge. 18 Garaz, jaisá kí ek qusúr ke sabab wuh faisala huá, jis ká natíja sab ádmíon se sazá ká hukm thá; waisá hí rástbázi ke ek kám ke wasíle se sab ádmíon ko wuh ní'mat milí, jis se rástbáz thahrke zindagí páen. 19 Kyúnci jis tarah ek hí shakhs kí náfarmání se bahut se log gunahgár thahre, usí tarah ek kí farmánbardári se bahut se log rástbáz thahrege. 20 Aur bích men sharí'at á maujúd húí, táki qusúr ziyáda ho jáe; magar jahán gunáh ziyáda huá, wahán fazl us se bhí niháyat ziyáda huá: 21 táki jis tarah gunáh ne maut ke sabab se bádsháhi kí, usí tarah fazl bhí, hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ke wasíle se, hamesha kí zindagí ke liye, rástbázi ke zarí'e se bádsháhi kare.

6 Pas ham kyá kahen? Kyá gunáh karte rahen, táki fazl ziyáda ho? 2 Hargíz nahín! Ham jo gunáh ke í'tibár se mar gaye, kyúnci us men áyanda ko zindagí guzáren? 3 Kyá tum nahín jánte, kí ham jitnon ne Masíh Yisú' men shámil hone ká bapisma liyá, to us kí maut men shámil hone ká bapisma liyá? 4 Pas maut men shámil hone ke bapisma ke wasíle se ham us ke sáth dafn hue; táki jis tarah Masíh Báp ke jalál ke wasíle se murdon men se jiláyá gayá, usí tarah ham bhí nayí zindagí kí ráh chalen. 5 Kyúnci jab ham us kí maut kí mushábahat se us ke sáth paiwasta ho gaye, to beshakk us ke jí uthne kí mushábahat se bhí us ke sáth paiwasta hongé. 6 Chunánchi ham jánte hai, kí hamári puráni insániyat us ke sáth

is liye salib dí gayí, kí gunáh ká badan bekár ho jáe, táki ham áge ko gunáh kí gulámí men na raheñ.

7 Kyünki jo muá, wuh gunáh se bárí huá. 8 Pas jab ham Masíh ke sáth müe, to hamen yaqín hai kí us ke sáth jienge bhí; 9 kyünki yih jánte haiñ kí Masíh jab murdoñ men se jí uñhá hai to phir nahín marne ká; maut ká phir us par ikhtiyár nahín hone ká. 10 Kyünki Masíh jo muá, gunáh ke i'tibár se ek bár muá: magar ab jo jítá hai, Khudá ke i'tibár se jítá hai. 11 Isí tarah tum bhí apne áp ko gunáh ke i'tibár se murda, magar Khudá ke i'tibár se Masíh Yisú' men zinda samjho.

12 Pas gunáh tumháre fání badan men bádsháhí na kare, kí tum us kí khwáhishon ke tábí' raho. 13 Aur apne a'zá nárástí ke hathyár hone ke liye gunáh ke hawále na kiyá karo; balki apne áp ko murdoñ men se zinda jánkar Khudá ke hawále karo, aur apne a'zá rástbází ke hathyár hone ke liye Khudá ke hawále karo. 14 Is liye kí gunáh ká tum par ikhtiyár na hogá, kyünki tum shari'at ke mátaht nahín, balki fazl ke mátaht ho.

15 Pas kyá huá? kyá ham is liye gunáh karen, kí shari'at ke mátaht nahín, balki fazl ke mátaht haiñ? Hargiz nahín! 16 Kyá tum nahín jánte, kí jis kí tábí'dárá ke liye apne áp ko gulámon kí tarah hawále kar dete ho, usí ke gulám ho, jis ke tábí'dár ho; khwáh gunáh ke, jis ká anjám maut hai; khwáh tábí'dárá ke, jis ká anjám rástbází hai. 17 Lekin Khudá ká shukr hai, kí agarchi tum gunáh ke gulám the, táham dí se us ta'lím ke tábí'dár ho gaye, jis ke sánche men tum dhále gaye the; 18 aur gunáh se ázád hokar rástbází ke gulám ho gaye. 19 Main tumhári insání kamzóri ke sabab insání taur par kahtá hún: jis tarah tum ne apne a'zá badkári karne ke liye nápákí aur badkári kí gulámí ke hawále kiye the, usí tarah ab apne a'zá pák hone ke liye rástbází kí gulámí ke hawále kar do. 20 Kyünki jab tum gunáh ke gulám the, to rástbází ke i'tibár se ázád the. 21 Pas jin báton se tum ab sharminda ho, un se tum us waqt kyá phal páte the? kyünki un ká anjám to maut hai. 22 Magar

ab gunáh se ázád, aur Khudá ke gulám hokar, tum ko apná phal milá, jis se pákízagi hásil hotí hai, aur is ká anjám hamesha kí zindagi hai. 23 Kyünki gunáh kí mazdúri maut hai, magar Khudá kí bahíshish hamáre Khudáwánd Masíh Yisú' men hamesha kí zindagi hai.

7 Ai bháiyó, kyá tum nahín jánte, (main un se kahtá hún jo shari'at se wáqif haiñ,) kí jab tak ádmí jítá hai, usí waqt tak shari'at us par ikhtiyár rakhtí hai? 2 Chunáñchí jis 'aurat ká shauhar maujúd hai, wuh shari'at ke muwáfiq apne shauhar kí zindagi tak us ke band men hai; lekin agar shauhar mar gayá, to wuh shauhar kí shari'at se chhút gayí. 3 Pas agar shauhar ke jíte jí dúsre mard kí ho jáe, to zániya kahláegí; lekin agar shauhar mar jáe, to wuh us shari'at se ázád hai, yahán tak kí agar dúsre mard kí ho bhí jáe, to zániya na thahregí. 4 Pas ai mere bháiyó, tum bhí Masíh ke badan ke wasífe se shari'at ke i'tibár se is liye murda ban gaye, kí us dúsre ke ho jáo, jo murdoñ men se jiláyá gayá, táki ham sab Khudá ke liye phal paidá karen. 5 Kyünki jab ham jismáni the, to gunáh kí ragbaten, jo shari'at ke bá'is paidá hotí thín, maut ká phal paidá karne ke liye hamáre a'zá men tásír kartí thín. 6 Lekin jis chíz kí qaid men the, us ke i'tibár se markar, ab ham shari'at se aise chhút gaye, kí ruh ke naye taur par, na kí lafzon ke puráne taur par, khidmat karte haiñ.

7 Pas ham kyá kaheñ? Kyá shari'at gunáh hai? Hargiz nahín! Balki bagair shari'at ke main gunáh ko na pahchántá; masalan, agar shari'at yih na kahtí, kí Tú lálach na kar, to main lálach ko na jántá: 8 magar gunáh ne mauqa' pákar, hukm ke zarí'e se mujh men har tarah ká lálach paidá kar diyá: kyünki shari'at ke bagair gunáh murda hai. 9 Ek zamáne men shari'at ke bagair main zinda thá; magar jab hukm áyá, to gunáh zinda ho gayá, aur main mar gayá; 10 aur jis hukm ká manshá zindagi thá, wuhí mere haqq men maut ke bá'is ban gayá: 11 kyünki gunáh ne mauqa' pákar, hukm ke zarí'e se mujhe bahkáyá, aur usí ke zarí'e

se mujhe már bhí dálá. 12 Pas sharí'at pák hai, aur hukm bhí pák, aur rást, aur achchhá hai. 13 Pas jo chíz achchhí hai, kyá wuh mere liye maut thahri? Hargiz nahín! Balki gunáh ne, achchhí chíz ke zarí'e se mere liye maut paidá karke, mujhe már dálá; táki us ká gunáh honá záhir ho, aur hukm ke zarí'e se gunáh hadd se ziyáda makrúh ma'lúm ho. 14 Kyúnki ham jánte hain ki sharí'at to rúhání hai, magar main jismání, aur gunáh ke háth biká húa hún. 15 Aur jo main kartá hún us ko nahín jántá; kyúnki jis ká main iráda kartá hún, wuh nahín kartá, balki jis se mujh ko nafrat hai, wuhí kartá hún. 16 Aur agar main us par 'amal kartá hún, jis ká iráda nahín kartá, to main mántá hún ki sharí'at khúb hai. 17 Pas is súrát men us ká karnewálá main na rahá, balki gunáh hai jo mujh men basá húa hai. 18 Kyúnki main jántá hún ki mujh men, ya'ní mere jism men, koí nekí basí húi nahín: albatta iráda to mujh men maujúd hai, magar nek kám mujh se ban nahín parte. 19 Chunánchi jis nekí ká iráda kartá hún, wuh to nahín kartá: magar jis badí ká iráda nahín kartá, use kar letá hún. 20 Pas agar main wuh kartá hún jis ká iráda nahín kartá, to us ká karnewálá main na rahá, balki gunáh hai jo mujh men basá húa hai. 21 Garaz main aísí sharí'at pátá hún, ki jab nekí ká iráda kartá hún, to badí mere pás á maujúd hotí hai. 22 Kyúnki batiní insáníyat ke rú se to main Khudá kí sharí'at ko bahut pasand kartá hún: 23 magar mujhe apne a'zá men ek áur tarah kí sharí'at nazar áti hai, jo merí 'aql kí sharí'at se larakar, mujhe us gunáh kí sharí'at kí qaid men le áti hai, jo mere a'zá men maujúd hai. 24 Háe, main kaisá kambakht ádmí hún! is maut ke badan se mujhe kaun chhuráegá? 25 Apne Khudáwand Yisú' Masíh ke wasíle se Khudá ká shukr kartá hún. Garaz main khud apní 'aql se to Khudá kí sharí'at ká, magar jism se gunáh kí sharí'at ká mahkúm hún.

8 Pas ab, jo Masíh Yisú' men hain, un par sazá ká hukm nahín. 2 Kyúnki zindagí kí Rúh kí sharí'at ne, Masíh Yisú' men,

mujhe gunáh aur maut kí sharí'at se ázád kar diyá. 3 Is liye ki jo kám sharí'at, jism ke sabab kamzor hokar, na kar sakí, wuh Khudá ne kiyá; ya'ní us ne apne Beṭe ko gunáhalúda jism kí súrát men aur gunáh kí qurbání ke liye bhejkar, jism men gunáh kí sazá ká hukm diyá: 4 táki sharí'at ká taqázá ham men púra ho, jo jism ke mutábíq nahín, balki rúh ke mutábíq chalte hain. 5 Kyúnki jo jismání hain, wuh jismání báton ke khayál men rahte hain; lekin jo rúhání hain, wuh rúhání báton ke khayál men rahte hain. 6 Aur jismání níyat maut hai; magar rúhání níyat zindagí aur itmínán hai: 7 is liye ki jismání níyat Khudá kí dushmaní hai; kyúnki na to Khudá kí sharí'at ke tábí' hai, na ho saktí hai: 8 aur jo jismání hain, wuh Khudá ko khush nahín kar sakte. 9 Lekin tum jismání nahín, balki rúhání ho, basharte ki Khudá kí Rúh tum men basí húi hai. Magar jis men Masíh kí Rúh nahín, wuh us ká nahín. 10 Aur agar Masíh tum men hai, to badan to gunáh ke sabab se murda hai; magar rúh rástbází ke sabab se zinda hai. 11 Aur agar usí kí Rúh tum men basí húi hai, jis ne Yisú' ko murdoṅ men se jiláyá, to jis ne Masíh Yisú' ko murdoṅ men se jiláyá, wuh tumháre fání badanon ko bhí apní us Rúh ke wasíle se zinda karegá, jo tum men basí húi hai.

12 Pas, ai bháiyó, ham qarzdár to hain, magar jism ke nahín, kí jism ke mutábíq zindagí guzáren. 13 Kyúnki agar tum jism ke mutábíq zindagí guzároge, to zarúr maroge. Aur agar rúh se badan ke kámon ko nest o nábud karoge, to jíte rahoge. 14 Is liye ki jitne Khudá kí Rúh kí hidáyat se chalte hain, wuhí Khudá ke beṭe hain. 15 Kyúnki tum ko gulámí kí rúh nahín milí, jis se phir dar paidá ho; balki lepálak hone kí rúh milí, jis se ham Abbá, ya'ní Ai Báp, kahkar pukárte hain. 16 Rúh khud hamárá rúh ke sáth milkar gawáhi detí hai, ki ham Khudá ke farzand hain. 17 Aur agar farzand hain, to wáris bhí hain; ya'ní Khudá ke wáris, aur Masíh ke hammírás basharte ki ham us ke sáth dukt

18. Isí tarah, táki us ke sáth jalál bhí

19 Kyúñki merí dānist men is zamāne ke dukh dard is láiq nahín, ki us jalál ke muqábil ho saken, jo ham par zāhir honewálá hai. 20 Kyúñki makhlúqát kamál árzú se Khudá ke beṭon ke zāhir hone ki ráh dekhti hai. 21 Is liye ki makhlúqát batálat ke ikhtiyár men kar dí gayí thí, na apní khushí se, balki us ke bá'is se, jis ne us ko 22 is ummed par batálat ke ikhtiyár men kar diyá, ki makhlúqát bhí faná ke qabze se chhútkar, Khudá ke farzandon ke jalál kí ázádí men dákhil ho jáegi. 23 Kyúñki ham ko ma'lúm hai, ki sári makhlúqát milkar ab tak karáhtí hai, aur dard zih men parí taraptí hai. 24 Aur na faqat wuhí, balki ham bhí, jinhen Rūh ke pahle phal mile hai, ap apne bātin men karáhte hai, aur lepálak hone, ya'ní apne badan kí makhlási, kí ráh dekhte hai. 25 Chunānchi hamen ummed ke wasile se naját milí; magar jis chíz kí ummed hai, jab wuh nazar á jae, to phir ummed kaisí? kyúñki jo chíz koí dekh rahá hai, us kí ummed kyá karegá? 26 Lekin jis chíz ko nahín dekhte, agar ham us kí ummed karen, to sabr se us kí ráh dekhte hai.

27 Isí tarah Rūh bhí hamári kamzori men madad kartí hai, kyúñki jis taur se ham ko du'á mángni chāhiye wuh nahín áti; magar Rūh khud aisi áhen bhar bharke hamári shafá'at kartí hai, jin ká bayán nahín ho saktá. 28 Aur dilon ká parakhnewálá jántá hai, ki Rūh kí kyá niyat hai: kyúñki wuh Khudá kí marzí ke muwāfiq muqaddason kí shafá'at kartá hai. 29 Aur ham ko ma'lúm hai, ki sab chizen milkar Khudá se mahabbat rakhnewalon ke liye bhalaí paidá kartí hai; ya'ní un ke liye, jo Khudá ke irāde ke muwāfiq bulāe gaye. 30 Kyúñki jinhen us ne pahle se jáná, unhen pahle se muqarrar bhí kiyá, ki us ke Beṭe ke hamshakl hon, táki wuh bahut se bháiyon men pahlauthá thahre. 31 aur jin ko us ne pahle se muqarrar kiyá, unhen buláyá bhí: aur jinhen buláyá, un ko rástbáz bhí thahráyá: aur jin ko rástbáz thahráyá, un ko jalál bhí baḥshá.

32 Pas ham in bāton kí bábat kyá kahen? Agar Khudá hamári taraf hai, to kaun hamáre makhlúf hai? 33 Jis ne apne Beṭe hí ke darog na kiyá, balki ham sab kí khátir use hawále kar diyá, wuh us ke sáth aur sab chizen bhí hamen kis tarah na baḥshega? 34 Khudá ke barguzidon par kaun nálish karega? Khudá wuh hai jo un ko rástbáz thahrátá hai; 35 kaun hai jo mujrim thahráega? Masíh Yisú' wuh hai jo mar gayá, balki murdon men se jí bhí uṭhá, aur Khudá kí dahini taraf hai, aur hamári shafá'at bhí kartá hai. 36 Kaun ham ko Masíh kí mahabbat se judá karegá? Musibat, yá tangí, yá zulm, yá ká, yá nangápan, yá khatra, yá talwár? 37 Chunānchi likhá hai, ki

Ham terí khátir dín bhar ján se máre játe hai;

Ham to zabh honewáli bheron ke barábar gine gaye.

38 Magar in sab hálaton men, us ke wasile se jis ne ham se mahabbat kí, ham ko fath se bhí barḥkar galabá hásil hotá hai. 39 Kyúñki mujh ko yaqín hai, ki Khudá kí jo mahabbat hamáre Khudáwānd Masíh Yisú' men hai, us se ham ko ná maut judá kar sakegi, na zindagi, 40 na firishte, na hukúmaten, na hál kí, na istiqbál kí chizen, na qudraten, na balandí, na pastí, na koí aur makhlúq.

9 Main Masíh men sach kahtá hún, jhúth nahín boltá, aur merá dil bhí Rúhu'l Quds men gawáhi detá hai, 2 ki mujhe bará gam hai, aur merá dil barábar dukhtá rahtá hai. 3 Kyúñki mujhe yahán tak manzúr hotá, ki apne bháiyon kí khátir, jo jism ke rú se mere qarabatí hai, main khud Masíh se mahrum ho játá; 4 wuh Isráilí hai; aur lepálak hone ká haqq, aur jalál, aur 'uhūd, aur shari'at, aur 'ibádat, aur wa'de unhin ke hai; 5 aur qaum ke buzurg unhin ke hue hai, aur jism ke rú se Masíh bhí unhin men se huá, jo sab ke úpar aur abad tak Khudá e mahmúd hai. A'mín. 6 Lekin yih bát nahín, ki Khudá ká kalám bátíl ho gayá. Is liye ki jo Isráil kí aulád hai, wuh sab Isráilí nahín. 7 Aur na Ibráhim kí nāsíl hone ke sabab se sab farzand

ṭhahre; balki yih likhá hai, ki Izháq hí se terí nasl kahláegi: 8 ya'ní jismání farzand Khudá ke farzand nahín; balki wa'de ke farzand nasl gine játe hain. 9 Kyúnki wa'de ká qaul yih hai, ki Main is waqt ke mutábíq áungá, aur Sáráh ke betá hogá. 10 Aur sirf yihí nahín, balki Ribqáh bhí ek shakhs, ya'ní hamáre báp Izháq se hámila thí; 11 aur abhí tak na to larke paidá hue the, aur na unhon ne neki yá badí kí thí; ki us se kahá gayá, ki Bará chhote kí khidmat karegá; 12 táki Khudá ká iráda, jo barguzídagi par mauqúf hai, a'mál par mabní na ṭhahre, balki bulánewále par. 13 Chunánchi likhá hai, ki Main ne Ya'qúb se to mahabbat kí, magar 'Esau se nafrat.

14 Pas ham kyá kahen? Kyá Khudá ke háq beinsáfi hai? Hargiz nahín! 15 Kyúnki wuh Músá se kahtá hai, ki Jis par rahm karná manzúr hai, us par rahm karúngá; aur jis par tars kháná manzúr hai, us par tars kháungá. 16 Pas yih na iráda karnewále par munhasar hai, na daur dhúp karnewále par, balki rahm karnewále Khudá par. 17 Kyúnki kitáb i muqaddas men Fir'aun se kahá gayá hai, ki Main ne isí liye tujhe khará kiyá hai, ki terí wajh se apní qudrat zahir karún, aur merá nám tamám rú e zamín par mashhúr ho. 18 Pas wuh jis par cháhtá hai rahm kartá hai, aur jise cháhtá hai use saṅht kar detá hai.

19 Pas tú mujh se kahegá, Phir wuh kyún 'aib lagátá hai? Kaun us ke iráde ká muqábala kartá hai? 20 Ai insán, bhalá tú kaun hai, jo Khudá ke sámne jawáb detá hai? Kyá baní hui chíz banánewále se kah saktí hai, ki Tú ne mujhe kyún aisá banáyá? 21 Kyá kumhár ko miṭṭí par ikhtiyár nahín, ki ek hí launde men se ek bartan 'izzat ke liye banáe, aur dúsrá be'izzatí ke liye? 22 Pas kyá ta'ajjub hai, agar Khudá, apná gazab zahir karne, aur apní qudrat áshkára karne ke iráde se, gazab ke bartanon ke sáth, jo halákat ke liye taiyár hue the, niháyat tahammul se pesh áyá: 23 aur yih is liye húa ki apne jalál kí daulat rahm ke bartanon ke zari'e se áshkára kare, jo us ne

jalál ke liye pahle se taiyár kiye the, 24 ya'ní hamáre zari'e se, jinhen us ne na faqat Yahúdíon men se, balki gairqaumon men se bhí buláyá. 25 Chunánchi Hoshe' kí kitáb men bhí Khudá yún farmátá hai, ki

Jo merí ummat na thí, use apní ummat kahúngá;

Aur jo piyári na thí, use piyári kahúngá.

26 Aur aisá hogá, ki jis jagah un se yih kahá gayá thá, ki Tum merí ummat nahín ho,

Usí jagah wuh zinda Khudá ke bete kahláenge.

27 Aur Yasha'yáh Isráil kí bábat pukárkar kahtá hai, ki Go baní Isráil ká shumár samundar kí ret ke barábar ho, táham un men se thore hí bachenge. 28 Kyúnki Khudáwand apne kalám ko tamám aur munqata' karke us ke mutábíq zamín par 'amal karegá. 29 Chunánchi Yasha'yáh ne pahle bhí kahá hai, ki

Agar Rabbu'l afwáj hamári kuchh nasl báqi na rakhtá,

To ham Sádóm kí mánind, aur 'Amoráh ke barábar ho játe.

30 Pas ham kyá kahen? Yih, ki gairqaumon ne, jo rástbázi kí talásh na kartí thín, rástbázi hásil kí, ya'ní wuh rástbázi jo imán se hai: 31 magar Isráil, jo rástbázi kí shari'at kí talásh kartá thá, us shari'at tak na pahunchá. 32 Kis liye? Is liye ki unhon ne imán se nahín, balki goyá a'mál se us kí talásh kí. Unhon ne us ṭhokar kháne ke patthar se ṭhokar khái; 33 chunánchi likhá hai ki

Dekho, main Siyyon men thes lagne ká patthar, aur ṭhokar kháne kí chaṭán rakhtá hún;

Aur jo us par imán láega, wuh sharmina na hogá.

10 Ai bháiyó, mere dil kí árzú, aur un ke liye Khudá se merí du'á yih hai, ki wuh naját páen. 2 Kyúnki main un ká gawáh hún, ki wuh Khudá ke báre men gairat to rakhte hain, magar samajh ke sáth nahín. 3 Is liye ki wuh Khudá kí rástbázi se náwáqif hokar, aur apní rástbázi qáim karne kí koshish karke, Khudá kí rástbázi ke tábi' na hue. 4 Kyúnki har ek imán lánewále kí rástbázi ke

liye Masih sharif'at ka anjam hai. 5 Chunanchi Musá ne yih likhá hai, ki Jo shakhs us rástbázi par 'amal kartá hai jo sharif'at se hai, wuh usí kí wajh se zinda rahegá. 6 Magar jo rástbázi ímán se hai, wuh yún kahtí hai, ki Tú apne dil meñ yih na kah, ki A'smán par kaun chahégá? (ya'ní Masih ke utár láne ko :) 7 ya, Gahráo meñ kaun utregá? (ya'ní Masih ko murdog meñ se jilákar úpar láne ko). 8 Balki kyá kahtí hai? yih, ki Kalám tere nazdik hai, balki tere munh aur tere dil meñ hai: yih wuhí ímán ká kalám hai, jis kí ham manáadí karte haiñ; 9 ki agar tú apní zabán se Yisú' ke Khudáwand hone ká iqrár kare, aur apne dil se ímán láe, ki Khudá ne use murdon meñ se jiláyá, to naját páegá. 10 Kyúnki rástbázi ke liye ímán láná dil se hotá hai; aur naját ke liye iqrár munh se kíyá játá hai. 11 Chunanchi kitáb i muqaddas yih kahtí hai, ki Jo koí us par ímán láegá, wuh sharminda na hogá. 12 Kyúnki Yahúdíon aur Yúnáníon meñ kuchh farq nahín; is liye kí wuhí sab ká Khudáwand hai, aur apne sab du'á mángnewálon ke liye faiyáz hai. 13 Kyúnki Jo koí Khudáwand ká nám legá, naját páegá. 14 Magar jis par wuh ímán nahín láe, us se kyúnkar du'á mángen? aur jis ká zikr unhon ne nahín suná, us par ímán kyúnkar láen? aur bagair manáadí karnewále ke kyúnkar sunen? 15 Aur jab tak wuh bheje na jáen, manáadí kyúnkar karen? Chunanchi likhá hai, ki Kyá hí khushnumá haiñ un ke qadam, jo achchhí chízon kí khushkhabari dete haiñ!

16 Lekin sab ne is khushkhabari par kán na dhará. Chunanchi Yasha'yáh kahtá hai, ki Ai Khudáwand, hamáre paigám ká kis ne yaqín kíyá hai? 17 Pas ímán sunne se paidá hotá hai, aur sunná Masih ke kalám se. 18 Lekin main kahtá hún; Kyá unhon ne nahín suná? Beshakk suná: chunanchi likhá hai, ki

Un kí áwáz tamám rú e zamín par,
 Aur un kí báten dunyá kí hadd tak pahunchín.

19 Phir main kahtá hún; Kyá Isráil

wáqif na thá? Awwal to Musá kahtá hai, ki

Main un se tum ko gairat dilá-
 úngá jo qaum hí nahín,

Ek nádán qaum se tum ko gussa
 diláungá.

20 Phir Yasha'yáh bará diler hokar
 yih kahtá hai, ki

Jinhon ne mujhe nahín dhundhá,
 unhon ne mujhe pá liyá;

Jinhon ne mujh se nahín púchhá,
 un par main záhir ho gayá.

21 Lekin Isráil ke haqq meñ yún
 kahtá hai, ki Main din bhar ek
 náfarmán aur hujjatí ummat kí
 taráf apne háth barháe rahá.

11 Pas main kahtá hún, Kyá
 Khudá ne apní ummat ko
 radd kar díyá? Hargiz na-
 hín! Kyúnki main bhí Isráilí, Ibrá-
 him kí nasl, aur Binyámín ke qabile
 meñ se hún. 2 Khudá ne apní us
 ummat ko radd nahín kíyá, jise us
 ne pahle se jáná. Kyá tum nahín
 jánte kí kitáb i muqaddas Eliyyáh
 ke zikr meñ kyá kahtí hai? kí wuh
 Khudá se Isráil kí yún faryád kartá
 hai, ki 3 Ai Khudáwand, unhon ne
 tere nabíon ko qatl kíyá, aur terí
 qurbángáhon ko dhá díyá; ab main
 akelá báqí hún, aur wuh merí ján
 ke bhí khwáhán haiñ. 4 Magar
 jawáb i iláhi us ko kyá milá? Yih,
 kí Main ne apne liye sát hazár
 ádmí bachá rakkhe haiñ, jinhon ne
 Ba'al ke áge ghuñne nahín teke.
 5 Pas isí tarah is waqt bhí, fazl se
 barguzída hone ke bá'is, kuchh báqí
 haiñ. 6 Aur agar fazl se barguzída
 haiñ, to a'mál se nahín; warna
 fazl fazl na rahá. 7 Pas natija kyá
 húa? Yih, kí Isráil jis chíz kí
 talásh kartá hai, wuh us ko na
 milí, magar barguzídon ko milí,
 aur báqí sáht kiye gaye. 8 Chu-
 nanchi likhá hai, kí Khudá ne
 unheñ áj ke din tak sust tabí'at
 dá, aur aise kán jo na dekhén,
 aur aise kán jo na sunén. 9 Aur
 Dáúd kahtá hai, kí

Un ká dastarkhwán un ke liye
 jál, aur phandá,

Aur thokar kháne aur sazá ká
 bá'is ban jáe;

10 Un kí ánkhoñ par táríki á jáe,
 táki na dekhén;

Aur tú un kí púñh hamesha jhu-
 káe rakh.

11 Pas main kahtá hún, kí Kyá

unhon ne aisi thokar khal ki gir pareh? Hargiz nahin! Balki un ki lagzish se gairqaumon ko najat mili, taki unhen gairat ae. 12 Pas jab un ki lagzish dunya ke liye daulat ka ba'is, aur un ka ghatna gairqaumon ke liye daulat ka ba'is hua, to un ka bharpar hona zarur hi daulat ka ba'is hoga.

13 Main yeh batan tum gairqaumon se kahta hun. Chunki main gairqaumon ka rasul hun, is liye apni khidmat ki barai karti hun; 14 taki kisi tarah se apne qaumwalon ko gairat dilakar, un men se ba'z ko najat dilain. 15 Kyunki jab un ka kharij ho jana dunya ke a milne ka ba'is hua, to kya un ka maqbul hona murdon men se hi unhe ke barabar na hoga? 16 Jab nazr ka pabla perai pak thahra, to sara gundha hua ata bhi pak hai; aur jab jar pak hai, to daliyan bhi aisi hi hain. 17 Lekin agar ba'z daliyan tori gayin, aur tu jangli zaitun hokar un ki jagah paiwand hua, aur zaitun ki raugandar jar men sharik ho gaya. 18 to tu un daliyon ke muqabale men fakhr na kar; aur agar fakhr karega, to jan rakh ki tu jar ko nahin, balki jar tujh ko sambhalti hai. 19 Pas tu kahega, ki Daliyan is liye tori gayin ki main paiwand ho jain. 20 Achchha, wuh to beimani ke sabab tori gayin, aur tu iman ke sabab qaim hai; pas magrur na ho, balki khauf kar. 21 Kyunki jab Khuda ne asli daliyon ko na chhora, to tujh ko bhi na chhorega. 22 Pas Khuda ki mihrbani aur sakhti ko dekh: sakhti un par jo gir gaye hain; aur Khuda ki mihrbani tujh par, basharte ki tu us mihrbani par qaim rahe: warna tu bhi kat dala jagega. 23 Aur wuh bhi, agar beiman na rahe, to paiwand kiye jenge: kyunki Khuda unhen paiwand karke bahal karne par qadir hai. 24 Is liye ki jab tu zaitun ke us darakht se katkar, jis ki asli jangli hai, asl ke barkhilaf achchhe zaitun men paiwand ho gaya, to wuh jo asl daliyan hain apne zaitun men zarur hi paiwand ho jenge.

25 Ai bhaiyo, kahin aisa na ho ki tum apne ap ko aqlmand samajh lo, is liye main nahin chahta, ki tum is bhed se nawaqif raho, ki

Israil ka ek hissa sakht ho gaya hai; aur jab tak gairqaumon puri puri dakhil na hon, wuh aisa hi rahega; 26 aur is surat se tamam Israil najat paege: chunanchi likha hai, ki

Chhuranevala Siyyon se niklega;
Aur bedini ko Ya'qub se dafa
karega.

27 Aur un ke sath mera yeh 'ahd hoga,

Jab ki main un ke gunahon ko
dur kar dunga.

28 Injl ke itibar se to wuh tumhari khafir dushman hain; lekin barguzidagi ke itibar se bapdad ki khafir piyare hain. 29 Is liye ki Khuda ki nimaten aur bulawa betabdil hai. 30 Kyunki jis tarah tum pahle Khuda ke nafarman the, magar ab in ki nafarmani ke sabab tum par rahm hua; 31 isi tarah ab yeh bhi nafarman hue, taki tum par rahm hone ke ba'is, ab un par bhi rahm ho. 32 Is liye ki Khuda ne sab ko nafarmani men giriftar hone diya, taki sab par rahm farmae.

33 Wah! Khuda ki daulat aur hikmat aur ilm kya hi amiq hai! Us ke faisale kis qadr idrak se pare, aur us ki raheh kya hi benishan hain! 34 Khudawand ki aql ko kis ne jana? ya kaun us ka salahkar hua? 35 ya kis ne pable use kuchh diya hai, jis ka badla use diya jae? 36 Kyunki usi ki taraf se, aur usi ke wasile se, aur usi ke liye sari chizeh hain. Us ki tamjid abad tak hoti rahe. Amin.

12 Pas, ai bhaiyo, main Khuda ki rahmaten yad dilakar, tum se iltimas karti hun, ki apne badan aisi qurbani hone ke liye nazr karo, jo zinda, aur pak, aur Khuda ko pasandida ho; yehi tumhari ma'qul ibadat hai. 2 Aur is jahan ke hamshakl na bano, balki 'aql nayi ho jane se apni surat badalte jao; taki Khuda ki nek aur pasandida aur kamil marzi tajrube se ma'lum karte raho.

3 Main us taufiq ki waji se jo mujh ko mili hai, tum men har ek se kahta hun, ki jaisa samajhna chahiye, us se ziyada kol apne ap ko na samjhe, balki jaisa Khuda ne har ek ko andaze ke muwafiq iman taqsim kiya hai, itidal ke sath apne ap ko waisa hi samjhe. 4 Kyunki jis tarah hamare ek badan men

bahut se a'zá hote hain, aur tamám a'zá ká kám yaksán nahín; 5 isí tarah ham bhí, jo bahut se hain, Masáh men shámil hokar ek badan hain, aur ápas men ek dúsre ke a'zá. 6 Aur chũnki us taufiq ke muwáfiq jo ham ko dí gayí, hamen tarah tarah kí ní'maten milín, is liye jis ko nubuwwat milí ho, wuh imán ke andáze ke muwáfiq nubuwwat kare; 7 agar khidmat milí ho, to khidmat men lagá rahe; agar koí mu'allim ho, to ta'lím men mashgúl rahe; 8 aur agar násih ho, to násihat men: khairát bánñewalá sakhá-wat se bánñe; peshwá sargarmí se peshwái kare; rahm karnewalá khushí ke sáth rahm kare. 9 Mahabbat beriyá ho. Badí se nafrat rakkho; neki se lipñe raho. 10 Birádarána mahabbat se ápas men ek dúsre ko piyár karo; 'izzat ke rú se ek dúsre ko bihtar samjho; 11 koshish men sustí na karo; rú-hání josh men bhare raho; Khudá-wand kí khidmat karte raho; 12 ummed men khush, musibat men sábir, du'á mángne men mashgúl raho; 13 muqaddason kí ihtiyájen rafa' karo; musáfirparwarí men lage raho. 14 Jo tumhen satáte hain, un ke wáste barakat cháho: barakat cháho, la'nat na karo. 15 Khushí karnewalon ke sáth khushí karo; ronewalon ke sáth roo. 16 A'pas men yakdí raho. U'nche únche khayál na bándho, balki adná logon kí taraf mutawajjih ho. Apne ap ko 'aqlmand na samjho. 17 Badí ke 'iwaz kisi se badí na karo. Jo báten sab logon ke nazdík achchhí hain, un kí tadbír karo. 18 Jahán tak ho sake, tum apní taraf se sab ádmion ke sáth mel miláp rakkho. 19 Ai 'azízo, apná intiám na lo; balki gazab ko mauqa' do; kyünki yih líkhá hai, kí Khudá-wand kahtá hai; Inti-ám lená merá kám hai, badla maig hí dũngá. 20 Balki Agar terá dushman bhuká ho, to us ko khána khilá; agar piyásá ho, to use pání pilá; kyünki aisá karne se, tú us ke sir par ág ke angáron ká dher lagáegá. 21 Badí se maglúb na ho, balki neki ke zarí'e se badí par gálib áo.

13 Har shakhs a'lá hukúmaton ká tábi'dár rahe; kyünki koí hukúmat aisí nahín, jo Khudá kí taraf se na ho; aur jo

hukúmaten maujúd hain, wuh Khudá kí taraf se muqarrar hain. 2 Pas jo koí hukúmat ká sámná kartá hai, wuh Khudá ke intizám ká mukhálif hai: aur jo mukhálif hain, wuh sazá páenge. 3 Kyünki nek-ókar ko hákimon se khauf nahín, balki badkár ko hai. Pas agar tú hákim se nídar rahná cháhtá hai, to neki kar, us kí taraf se terí ta'rif hogí; 4 kyünki wuh terí bihtarí ke liye Khudá ká khádim hai. Lekin agar tú badí kare, to dar; kyünki wuh talwár befáida liye húe nahín; aur Khudá ká khádim hai, kí us ke gazab ke muwáfiq badkár ko sazá detá hai. 5 Pas tábi'dár rahná, na sirf gazab ke dar se zarúr hai, balki dil bhí yihí gawáhi detá hai. 6 Tum isí liye khiráj bhí dete ho, kí wuh Khudá ke khádim hain, aur is kháss kám men hamesha mashgúl rahte hain. 7 Sab ká haqq adá karo; jis ko khiráj cháhiye, khiráj do; jis ko mahsúl cháhiye, mahsúl; jis se darná cháhiye, us se daro; jis kí 'izzat karní cháhiye, us kí 'izzat karo.

8 A'pas kí mahabbat ke siwá, kisi chíz men kisi ke qarzdár na ho; kyünki jo dúsre se mahabbat rakhtá hai, us ne shari'at par púra 'amal kiyá. 9 Kyünki yih báten, kí Ziná na kar, Khún na kar, Chorí na kar, Lálach na kar, aur in ke siwá áur jo koí hukm ho, un sab ká khulása is bát men páyá játá hai, kí Apne parausi se apní máhind mahabbat rakh. 10 Mahabbat apne parausi se badí nahín kartí; is wáste mahabbat shari'at kí ta'míl hai.

11 Aur waqt ko pahchánkar aisá hí karo, is liye kí ab wuh gharí á pahunchí kí tum nínd se jágo; kyünki jis waqt ham imán láe the, us waqt kí nisbat ab hamári naját nazdík hai. 12 Rát bahut guzar gayí, aur dín nikalnewalá hai: pas ham taríki ke kámon ko tark karke, raushní ke hathyár bándh len. 13 Jaisá dín ko dastúr hai, sháistagi se chale; na kí náchrang aur nashebázi se, na zinákari aur shah-watparastí se, aur na jhagre aur hasad se; 14 balki Khudá-wand Yisú' Masáh ko pahin lo, aur jism kí khwábishon ke liye tadbireg na karo.

14 Kamzor imánwále ko apne men shámil to kar lo, magar shakk o shubba kí takráron ke liye nahín. 2 Ek ko i'tiqád hai, ki har chíz ká kháná rawá hai; aur kamzor imánwálá ság pát hí khátá hai. 3 Khánewálá us ko jo nahín khátá haqír na jáne; aur jo nahín khátá wuh khánewále par ilzám na lagáe, kyünki Khudá ne us ko qubúl kar liyá hai. 4 Tú kaun hai jo dúsre ke naukar par ilzám lagátá hai? Us ká qáim rahná yá gir paṛná us ke málik hí se muta'alliq hai. Balki wuh qáim hí kar diyá jáegá; kyünki Khudáwand us ke qáim karne par qádir hai. 5 Koí to ek din ko dúsre se afzal jántá hai, aur koí sab dinon ko barábar jántá hai. Har ek apne dil men púrú i'tiqád rakkhe. 6 Jo kisi din ko mántá hai, wuh Khudáwand ke liye mántá hai: aur jo khátá hai, wuh Khudáwand ke wáste khátá hai, kyünki wuh Khudá ká shukr kartá hai; aur jo nahín khátá, wuh bhí Khudáwand ke wáste nahín khátá, aur Khudá ká shukr kartá hai. 7 Kyünki ham men se na koí apne wáste jítá hai, na koí apne wáste martá hai. 8 Agar ham jíte hain, to Khudáwand ke wáste jíte hain: aur agar marte hain, to Khudáwand ke wáste marte hain. Pas ham jien, yá maren, Khudáwand hí ke hain. 9 Kyünki Masíh isí liye muá, aur zindá huá, ki murdon aur zindon donon ká Khudáwand ho. 10 Magar tú apne bhái par kis liye ilzám lagátá hai? yá tú bhí kis liye apne bhái ko haqír jántá hai? Ham to sab Khudá ke takht i 'adálat ke áge khare hongé. 11 Chunánchi yih likhá hai, ki

Khudáwand kahtá hai; Apní hayát ki qasam, har ek ghutná mere áge ÷ikegá,
Aur har ek zabán Khudá ká iqrár karegi.

12 Pas har ek ham men se Khudá ko apná apná hisáb degá.

13 Pas áyanda ko ham ek dúsre par ilzám na lagáen: balki tum yih thán lo, ki koí apne bhái ke sámne wuh chíz na rakkhe, jo us ke thokar kháne yá girne ká bá'is ho.

14 Mujhe ma'lúm hai, balki Khudáwand Yisú' men mujhe yáqín hai, ki koí chíz bizátihi harám nahín; lekin jo us ko harám samajhtá hai,

us ke liye harám hai. 15 Agar tere bhái ko tere kháne se ranj pahunchtá hai, to phir tú mahabbat ke qá'ide par nahín chaltá. Jis shakhs ke wáste Masíh muá, us ko tú apne kháne se halák na kar. 16 Pas tumhári neki kí badnámi na ho: 17 kyünki Khudá kí bádsháhat kháne píne par nahín, balki rástbázi aur mel miláp aur us khushi par mauqúf hai, jo Rúhu'l Quds kí taraf se hotí hai. 18 Aur jo koí is taur se Masíh kí khidmat kartá hai, wuh Khudá ká pasandída aur admion ká maqbúl hai. 19 Pas ham un báton ke tálib rahen, jin se mel miláp aur báhami taraqqí ho. 20 Kháne kí khátir Khudá ke kám ko na bigár. Har chíz pák to hai, magar us admí ke liye burí hai, jis ko us ke kháne se thokar lagti hai. 21 Yihí achchá hai, ki tú na gosht kháe, na mai piye, na áur kuchh aisá kare, jis ke sabab se terá bhái thokar kháe. 22 Jo terá i'tiqád hai, wuh Khudá kí nazar men tere hí dil men rahe. Mubáarak wuh hai, jo us chíz ke sabab jise wuh jáiz rakhtá hai, apne áp ko mulzim nahín thahrátá. 23 Magar jo koí kisi chíz men shubha rakhtá hai, agar us ko kháe, to mujrim thahrátá hai, is wáste ki wuh i'tiqád se nahín khátá; aur jo kuchh i'tiqád se nahín wuh gunáh hai.

15 Garaz ham zoráwaron ko cháhiye ki nátawánon kí kamzorion kí ri'áyat karen, na ki apní khushi karen. 2 Ham men har shakhs apne parausi ko us kí bihtari ke wáste khush kare, táki us kí taraqqí ho. 3 Kyünki Masíh ne bhí apní khushi nahín ki, balki yün likhá hai, ki Tere la'n ta'n karnewálon ke la'n ta'n mujh par á päre. 4 Kyünki jitní báten pahle likhi gayín, wuh hamári ta'lim ke liye likhi gayín, táki sabr se áur kitáb i muqáddas kí tasallí se ummed rakkhen. 5 Aur Khudá, sabr aur tasallí ká chashma, tum ko yih taufiq de, ki Masíh Yisú' ke mutábíq ápas men yakdí rahó; 6 táki tum yakdí aur yakzabán hokar hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ke Khudá aur Báp kí barázi káro. 7 Pas jis tarah Masíh ne Khudá ke jalál ke liye tum ko apne sáth shámil kar liyá hai, usí

tarah tum bhí ek dúsre ko shámil kar lo. 8 Main kahtá hún ki Masíh Khudá kí sachcháí sábit karne ke liye makhtúnog ká khádím baná, táki un wa'dog ko purá kare, jo báp'dádá se kiye gaye the, 9 aur gairqaumen bhí rahm ke sabab Khudá kí baráí karen; chunánchi líkhá hai ki,

Is wáste main gairqaumon men terá iqrár karúngá,

Aur tere nám ke gít gáúngá.

10 Aur phir wuh kahtá hai, ki

Ai gairqaumo, us kí ummat ke sáth khushí karo;

11 Phir yih, ki

Ai sári gairqaumo, Khudáwand kí hamd karo;

Aur sári ummaten us kí sitáish karen.

12 Aur Yasha'yáh bhí kahtá hai, ki

Yishai kí jar záhir hogí,

Ya'ni wuh shakhs jo gairqaumon par hukúmat karne ko uthegá;

Usí se gairqaumen ummed rakhengí.

13 Pas Khudá, jo ummed ká chashma hai, tumhen imán rakhne ke bá'is sári khushí aur itmínán se ma'múr kare, táki Rúhu'l Quds kí qudrat se tumhári ummed ziyáda hotí jae.

14 Aur ai mere bháiyó, main khud bhí tumhári nisbat yaqín rakhtá hún, ki tum ap neki se ma'múr, aur tamám ma'rifat se bhare hue ho, aur ek dúsre ko nasíhat bhí kar sakte ho. 15 Táham main ne ba'z jagah ziyáda dilerí ke sáth yád diláne ke taur par is liye tum ko líkhá, ki mujh ko Khudá kí taraf se gairqaumon ke liye Masíh Yisú' ke khádím hone kí taufiq mili hai; 16 ki main Khudá kí khushkhabari kí khidmat káhin kí tarah anjám dún, táki gairqaumen, nazr ke taur par Rúhu'l Quds se muqaddas banakar, maqbúl ho jáen. 17 Pas main un báton men jo Khudá se muta'alliq hain, Masíh Yisú' ke bá'is fakhr kar saktá hún. 18 Kyúнки mujhe aur kisi bát ke zikr karne kí jur'at nahín, siwá un báton ke jo Masíh ne gairqaumon ke tábi' karne ke liye, qaul aur fi'l se, nishánon aur mu'jizon kí táqat se, aur Rúhu'l Quds kí qudrat se merí wisátat kí;

19 yahán tak ki main ne Yarúshalem se lekar cháron taraf Illurikun tak Masíh kí khushkhabari kí purí purí manádi kí; 20 aur main ne yihí hausala rakkhá, ki jahán Masíh ká nám nahín liyá gayá, wahán khushkhabari sunáun, táki dúsre kí bunyád par 'imárat na utháun; 21 balki jaisá líkhá hai, waisá hí ho, ki

Jin ko us kí khabar nahín pahunchí, wuh dekhenge;

Aur jinhon ne nahín suná, wuh samjhenge.

22 Isí liye main tumháre pás áne se bár bár ruká rahá: 23 magar chúnki mujh ko ab in mulkon men jagah báqi nahín rahí, aur bahut barason se tumháre pás áne ká mushtáq bhí hún, 24 is liye jab Isfániya ko jáúngá, to tumháre pás hotá huá jáúngá; kyúнки mujhe ummed hai ki us safar men tum se milúngá, aur jab tumhári suhbat se kisi qadr merá jí bhar jáegá, to tum mujhe us taraf rawána kar doge. 25 Lekin bi'lf'i'l to muqaddason kí khidmat karne ke liye Yarúshalem ko játá hún. 26 Kyúнки Makiduniya aur Akhaya ke log Yarúshalem ke garib muqaddason ke liye kuchh chanda karne ko razámand hue. 27 Kiyá to razámandí se, magar wuh un ke qarzdár bhí hain. Kyúнки jab gairqaumen rúhání báton men un kí sharík hui hain, to lázim hai ki jismání báton men un kí khidmat karen. 28 Pas main is khidmat ko purá karke, aur jo kuchh hásil huá, un ko saunpkar, tumháre pás hotá huá Isfániya ko jáúngá. 29 Aur main jántá hún ki jab tumháre pás áúngá, to Masíh kí kámil barakat lekar áúngá.

30 Aur ai bháiyó, main Yisú' Masíh ká jo hamará Khudáwand hai wásta dekar, aur Rúh kí mahabbat ko yád dilákar, tum se iltimás kartá hún, ki mere liye Khudá se du'áen mángne men mere sáth milkar jánfishání karo, 31 ki main Yahúdiya ke náfarmánon se bachá rahún, aur merí wuh khidmat jo Yarúshalem ke liye hai muqaddason ko pasand áe, 32 aur Khudá kí marzí se tumháre pás khushí ke sáth ákar, tumháre sáth áram páú. 33 Khudá, jo itmínán ká chashma hai, tum sab ke sáth rahe. A'mín.

16 Main tum se Fibe ki, jo hamari bahin, aur Kinkhriya ki kalisiya ki khadima hai, sifarish karti hun, 2 ki tum use Khudawand men qubul karo, jaisa muqaddason ko chahiye; aur jis kam men wuh tumhari muhtaj ho, us ki madad karo, kyunki wuh bhi bahuton ki madadgar rahi hai, balki meri bhi.

3 Priska aur Akwila se meri salam kaho; wuh Masih Yisu' men mere hamkhidmat hai. 4 Unhon ne meri jan ke liye apni sir de rakkha tha; aur sirf main hi nahin, balki gairqumon ki sari kalisiyaen bhi un ki shukrguzar hai. 5 Aur us kalisiya se bhi salam kaho jo un ke ghar men hai. Mere piyare Ipatinus se salam kaho, jo Masih ke liye A'siya ka pahla phal hai. 6 Maryam se salam kaho, jis ne tumhare waste bahut mihnati ki. 7 Andronikus aur Yuniyas se salam kaho: wuh mere rishtadar hai, aur mere sath qaid hue the, aur rasulon men namwar hai, aur mujh se pahle Masih men shamil hue. 8 Ampliyatus se salam kaho, jo Khudawand men meri piyara hai. 9 Urbanus se, jo Masih men hamara hamkhidmat hai, aur mere piyare Istakhus se salam kaho. 10 Apilles se salam kaho, jo Masih men maqbul hai. Aristubulus ke gharwalon se salam kaho. 11 Mere rishtadar Herodiyon se salam kaho. Narkissus ke un gharwalon se salam kaho jo Khudawand men hai. 12 Trufaina aur Trufosa se salam kaho, jo Khudawand men mihnati karti hai. Piyari Pirsis se salam kaho, jis ne Khudawand men bahut mihnati ki. 13 Rufus jo Khudawand men barguzida hai, aur us ki man jo meri bhi man hai, donon se salam kaho. 14 Asunkritus, aur Fligon, aur Hirmes, aur Patrubas, aur Hirmas, aur un bhaiyon se jo un ke sath hai salam kaho. 15 Filulugus, aur Yuliyas, aur Neryus, aur us ki bahin, aur Ulumpas, aur sare muqaddason se jo un ke

sath hai salam kaho. 16 A'pas men pak bosa lekar ek dusre ko salam karo. Masih ki sari kalisiyaen tumhen salam kahti hai.

17 Ab ai bhaiyo, main tum se iltimas karti hun, ki jo log us ta'lim ke barkhilaf jo tum ne pai, phut parne aur thokar khane ke ba'is hai, un ko tar liya karo, aur un se kanara kiyi karo. 18 Kyunki aise log hamare Khudawand Masih ki nahin, balki apne peh ki khidmat karte hai; aur chikni chupri baton se sadadilon ko bahkate hai. 19 Kyunki tumhari farmanbardari sab men mashhur ho gayi hai. Is liye main tumhare bare men khush hun: lekin yeh chahata hun, ki tum neki ke itibar se dana ban jao, aur badi ke itibar se bhole bane raho. 20 Aur Khuda, jo itminan ka chashma hai, Shaitan ko tumhare panwon se jald kuchalwa dega.

Hamare Khudawand Yisu' Masih ka fazi tum par hota rahe.

21 Meri hamkhidmat Timuthiyus aur mere rishtadar Lukiyus, aur Yason, aur Sosipatrus tumhen salam kahte hai. 22 Is khatt ka kاتب Tertiyus tum ko Khudawand men salam kahti hai. 23 Gayus, meri aur sari kalisiya ka mihmandar, tumhen salam kahti hai. Irastus shahr ka khazanchi, aur bhai Kwartus tum ko salam kahte hai. [24 Hamare Khudawand Yisu' Masih ka fazi tum sab ke sath ho. A'min.]

25 Ab Khuda jo tum ko meri khushkhabari, ya'ni Yisu' Masih ki manadi ke muwafiq, mazbut kar sakti hai, us bhed ke mukashafe ke bamujib jo azal se poshida rahi, 26 magar is waqt zahir hokar, Khuda e azal ke hukm ke mutabiq nablon ki kitabon ke zarfe se sab qumon ko bataya gaya, taki wuh iman ke tabi' ho jayen; 27 usi wahid hakim Khuda ki, Yisu' Masih ke wasile se, abad tak tamjid hoti rahe. A'min.

KURINTHI'ON KE NAM

PAULUS RASU'L KA PAHLA KHATT

1 Paulus ki taraf se, jo Khudá ki marzi se Yisú' Masih ka rasul hone ke liye bulaya gaya, aur bháí Sosthines ki taraf se, 2 Khudá ki us kalisiya ke nam jo Kurinthus mein hai, ya'ni un ke nam jo Masih Yisú' mein pak kiye gaye, aur muqaddas log hone ke liye bulae gaye hain, aur un sab ke nam bhi jo har jagah hamare aur apne Khudawand Yisú' Masih ka nam lete hain. 3 Hamare Bap Khudá, aur Khudawand Yisú' Masih ki taraf se tumhen fazl aur itminan hasil hota rahe.

4 Main tumhare bare mein Khudá ke us fazl ke ba'is jo Masih Yisú' mein tum par hua, hamesha apne Khudá ka shukr karta hun, 5 ki tum us mein hokar sab baton mein, kalám aur 'ilm ki har tarah ki daulat se daulatmand ho gaye ho; 6 chunanchi Masih ki gawahi tum mein qaim hui: 7 yahan tak ki tum kisi ni'mat mein kam nahin; aur hamare Khudawand Yisú' Masih ke zuhur ke muntazir ho, 8 jo tum ko akhir tak qaim bhi rakkhega, taki tum hamare Khudawand Yisú' Masih ke din bellzam thahro. 9 Khudá sachcha hai, jis ne tumhen apne Beté hamare Khudawand Yisú' Masih ki shirakat ke liye bulaya hai.

10 Ab, ai bháíyo, main Yisú' Masih, jo hamara Khudawand hai, us ke nam ke wasile tum se iltimas karta hun, ki sab ek hi bat kaho, aur tum mein tafriq na hog; balki baham yakdil aur yakrae hokar kamil bane raho. 11 Kyunki, ai bháíyo, tumhari nisbat mujhe Khloe ke gharwalon se ma'lum hua, ki tum mein jhagre ho rahe hain. 12 Merá yih matlab hai, ki tum mein se koi to apne ap ko Paulus ka kahta hai, koi Apulos ka, koi Kefá ka, koi Masih ka. 13 Kyá Masih bat gaya? Kyá Paulus tumhari khátiir salib

diya gaya? Ya tum ne Paulus ke nam par baprisma liya? 14 Khudá ka shukr karta hun, ki Krispus aur Gayus ke siwa main ne tum mein se kisi ko baprisma nahin diya; 15 taki koi yih na kahe, ki tum ne mere nam par baprisma liya. 16 Han, Stifanas ke khandan ko bhi main ne baprisma diya: baqi nahin janta, ki main ne kisi aur ko baprisma diya ho. 17 Kyunki Masih ne mujhe baprisma देने ko nahin bheja, balki khushkhabari sunane ko: aur wuh bhi kalám ki hikmat se nahin, taki Masih ki salib betasir na ho.

18 Kyunki salib ka paigam halak honewalon ke nazdik to bewuqifi hai, magar ham najat panewalon ke nazdik Khudá ki qudrat hai. 19 Kyunki likha hai, ki

Main hakimon ki hikmat ko nest,
Aur 'aqlmandon ki 'aql ko radd karunga.

20 Kahan ka hakim? kahan ka faqih? kahan ka is jahan ka bahs karnewala? kyá Khudá ne dunya ki hikmat ko bewuqifi nahin thahraya? 21 Is liye ki jab Khudá ki hikmat ke mutabiq dunya ne apni hikmat se Khudá ko na jana, to Khudá ko yih pasand aya, ki is manadi ki bewuqifi ke wasile se iman lanewalon ko najat de. 22 Chunan-chi Yahudi nishan chahte hain, aur Yunani hikmat talash karte hain; 23 magar ham us Masih i maslub ki manadi karte hain, jo Yahudion ke nazdik thokar, aur gairqaumon ke nazdik bewuqifi hai; 24 lekin jo bulae hue hain, Yahudi hog, ya Yunani, un ke nazdik Masih Khudá ki qudrat, aur Khudá ki hikmat hai. 25 Kyunki Khudá ki bewuqifi admion ki hikmat se ziyada hikmatwali hai, aur Khudá ki kamzori admion ke zor se ziyada zorawar hai.

26 Ai bháiyó, apne buláe jáne par to nigáh karo, ki jism ke liház se bahut se hakím, bahut se ikhtiyárwále, bahut se ashraf nahín buláe gaye: 27 balki Khudá ne duniyá ke bewuqúfon ko chun liyá, ki hakímon ko sharmina kare; aur Khudá ne duniyá ke kamzoron ko chun liyá, ki zoráwaron ko sharmina kare; 28 aur Khudá ne duniyá ke kamínon aur haqíron ko, balki bewujúdon ko chun liyá ki maujúdón ko nest kare, 29 táki kol bashar Khudá ke samne fakhr na kare. 30 Lekin tum us kí taraf se Masíh Yisú' men ho, jo hamáre liye Khudá kí taraf se hikmat thahrá, ya'ní rástbází, aur pákízagí, aur mákhlási: 31 táki jaisá likhá hai, waisá hí ho, ki jo fakhr kare, wuh Khudáwand par fakhr kare.

2 Aur ai bháiyó, jab main tumháre pás áyá aur tum men Khudá ke bhed kí manadí karne lagá, to a'lá darje kí taqrír yá hikmat ke sáth nahín áyá. 2 Kyúнки main ne yih iráda kar liyá thá, ki tumháre darmiyán Yisú' Masíh, balki Masíh í maslúb ke siwá, aur kuchh na jánúngá. 3 Aur main kamzori, aur khauf, aur bahut thartharáne kí hálat men tumháre pás rahá. 4 Aur merí taqrír aur merí manadí men hikmat kí lubhánewálí báten na thín, balki wuh Rúh aur qudrat se sábit hotí thí: 5 táki tumhárá imán insánon kí hikmat par nahín, balki Khudá kí qudrat par mauqúf ho.

6 Phir bhí kámilon men ham hikmat kí báten kahte hain: lekin is jahán kí, aur is jahán ke nest hone-wále sardáron kí hikmat nahín: 7 balki ham Khudá kí wuh poshída hikmat bhed ke taur par bayán karte hain, jo Khudá ne jahán ke shurú' se peshtar hamáre jalál ke wáste muqarrar kí thí: 8 jise is jahán ke sardáron men se kisi ne na samjhá; kyúнки agar samajhte, to jalál ke Khudáwand ko salb na dete: 9 balki jaisá likhá hai, waisá hí húa, ki

Jo chízen na ánkhoñ ne dekhín,
na kánon ne sunín,

Na ádmí ke dil men áín,

Wuh sab Khudá ne apne mahabbat rakhnewálon ke liye taiyár kar dín

10 Lekin ham par Khudá ne un ko Rúh ke wasíle se záhir kiyá: kyúнки Rúh sári báten, balki Khudá kí tah kí báten bhí daryáft kar letí hai. 11 Kyúнки insánon men se kaun kisi insán kí báten jántá hai, siwá insán kí apní ruh ke jo us men hai? Isí tarah Khudá kí Rúh ke siwá, kol Khudá kí báten nahín jántá. 12 Magar ham ne na duniyá kí ruh, balki wuh ruh páí, jo Khudá kí taraf se hai; táki un báton ko jánen, jo Khudá ne hamen 'ináyat kí hain. 13 Aur ham in báton ko un alfáz men nahín bayán karte, jo insáni hikmat ne ham ko síkháe hon, balki un alfáz men, jo Rúh ne síkháe hain; aur ruhání báton ká ruhání báton se muqábala karte hain. 14 Magar nafsání ádmí Khudá kí Rúh kí báten qubúl nahín kartá, kyúнки wuh us ke nazdík bewuqúfí kí báten hain; aur na wuh unhen samajh saktá hai, kyúнки wuh ruhání taur par parkhí játi hain. 15 Lekin ruhání shakhs sab báton ko parakh letá hai, magar khud kisi se parkhá nahín játá. 16 Khudáwand kí 'aql ko kis ne jáná, ki us ko ta'lím de sake? magar ham men Masíh kí 'aql hai.

3 Aur ai bháiyó, main tum se is tarah kalám na kar saká, jis tarah ruháníon se, balki jaise jismáníon se, aur un se jo Masíh men bachche hain. 2 Main ne tumhen dúdh piláyá, aur khána na khiláyá; kyúнки tum ko us kí bardásht na thí: balki ab bhí bardásht nahín; 3 kyúнки abhí tak jismání ho: is liye ki jab tum men hasad aur jhagrá hai, to kyá tum jismání na hue, aur insáni tariq par na chale? 4 Is liye ki jab ek kahtá hai, Main Paulus ká hun, aur dúsrá kahtá hai, ki Main Apullos ká hun, to kyá tum insán na hue? 5 Apullos kyá chíz hai? aur Paulus kyá? Khádim, jin ke wasíle se tum imán láe; aur har ek kí wuh haisiyat hai, jo Khudáwand ne use bakhshí. 6 Main ne darakht lagáyá, aur Apullos ne pání diyá; magar barháyá Khudá ne. 7 Pás na lagánewálá kuchh chíz hai, na pání denewálá; magar Khudá jo barhánewálá hai. 8 Lagánewálá aur pání denewálá donon ek hain: lekin har ek apná ajr apní míhnat ke muwáfíq páegá. 9 Kyúнки ham

Khudá ke sáth kám karnewále haiñ : tum Khudá kí khetí aur Khudá kí imárat ho.

10 Main ne us taufiq ke muwáfiq, jo Khudá ne mujhe bakhshí, dáná mujhe kí tarah neo rakkhí, aur dúsrá us par 'imárat uthátá hai. Pas har ek khabardár rahe, kí wuh kaisí 'imárat uthátá hai. 11 Kyúñki siwá us neo ke jo parí húi hai, aur wuh Yisú Masíh hai, koí shakhs dusrí nahín rakh saktá. 12 Aur agar koí us neo par soná, yá chándí, yá beshqímat pattharon, yá lakrí, yá ghás, yá bhúse ká raddá rakkhe, 13 to us ká kám záhir ho jáegá; kyúñki jo dín ág ke sáth záhir hogá, wuh us kám ko batá degá; aur wuh ág khud har ek ká kám ázmá legí, kí kaisá hai. 14 Jis ká kám us par baná huá baqí rahegá, wuh ajr páegá. 15 Aur jis ká kám jal jáegá, wuh nuqsán utháegá; lekin khud bach jáegá, magar jalte jalte.

16 Kyá tum nahín jánte, kí tum Khudá ká maqdis ho, aur Khudá kí Rúh tum men basí húi hai? 17 Agar koí Khudá ke maqdis ko barbád karegá, Khudá us ko barbád karegá; kyúñki Khudá ká maqdis pák hai, aur wuh tum ho.

18 Koí apne ap ko fareb na de. Agar koí tum men apne ap ko is jahan men hakim samjhe, to bewuqúf bane, táki hakim ho jáe. 19 Kyúñki dunyá kí hikmat Khudá ke nazdik bewuqúfi hai. Chunanchi likhá hai, kí Wuh hakimon ko un hí kí cháláki men phansá detá hai; 20 aur yih bhí, kí Khudáwand hakimon ke khayalon ko jántá hai, kí bátíl haiñ. 21 Pas ádmion par koí fakhr na kare. Kyúñki sári chizen tumhári haiñ; 22 khwáh Paulus ho, khwáh Apullos, khwáh Kefá, khwáh dunyá, khwáh zindagi, khwáh maut, khwáh hál kí chizen, khwáh istiqbál kí; 23 sab tumhári haiñ; aur tum Masíh ke ho; aur Masíh Khudá ká hai.

4 Admí ham ko Masíh ká khádim, aur Khudá ke bhedon ká mukhtár samjhe. 2 Aur yahan mukhtár men yih bát dekhí játi hai, kí diyánatdár nikle. 3 Lekin mere nazdik yih nihayat khafif bát hai, kí tum yá koí insáni 'adálat mujhe parkhe, balki main khud bhí apne ap ko nahín parakhtá. 4 Kyúñki merá dil to mujhe malámat nahín

kartá; magar is se main rástbáz nahín thahrtá: balki merá parakhnewálá Khudáwand hai. 5 Pas jab tak Khudáwand na áe, waqt se pahle kísi bát ká faisala na karo; wuh taríki kí poshida báten raushan kar degá, aur dilon ke mansúbe zahir kar degá; aur us waqt har ek kí ta'rif Khudá kí taraf se hogí.

6 Aur ai bháiyó, main ne in báton men tumhári khátir apná aur Apullos ká zikr misál ke taur par kiyá hai, táki tum hamáre wasíle se yih síkho, kí likhe hue se tajáwuz na karo; aur ek kí táid men dústre ke barkhiláf shekhi na máro. 7 Tujh men aur dústre men kaun farq kartá hai? aur tere pás kaun sí aisí chíz hai, jo tú ne dústre se nahín pái? aur jab tú ne dústre se pái, to fakhr kyúñ kartá hai, kí goyá nahín pái? 8 Tum to pahle hí se ásúda ho, aur pahle hí se daulatmand ho, aur tum ne hamáre bagair bádsháhi kí: aur kásh kí tum bádsháhi karte, táki ham bhí tumháre sáth bádsháhi karte! 9 Merí dánist men Khudá ne ham rasulon ko sab se adná thahrakar un logon kí tarah pesh kiyá hai jin ke qatl ká hukm ho chuká ho; kyúñki ham dunyá, aur firishton, aur ádmion ke liye ek tamásha thahre. 10 Ham Masíh kí khátir bewuqúf haiñ, magar tum Masíh men 'aqlmand ho; ham kamzor haiñ, aur tum zoráwar; tum 'izzatdár ho, aur ham be'izzat. 11 Ham is waqt tak bhúke, piyáse, nange haiñ; aur mukke kháte, aur áwára phirte haiñ; 12 aur apne háthon se kám karke mashaqqat utháte haiñ: log burá kahte haiñ, ham du'á dete haiñ; wuh satáte haiñ, ham sahte haiñ; 13 wuh bad-nám karte haiñ, ham minnat samájat karte haiñ: ham áj tak dunyá ke kúre aur sári chizon kí jharan kí manind rahe.

14 Main tumhen sharminda karne ke liye yih báten nahín likhtá, balki apne piyáre farzand jánkar tum ko nasíhat kartá hún. 15 Kyúñki agar Masíh men tumháre ustád das hazár bhí hote, táham tumháre báp bahut se nahín: is liye kí main hí Injil ke wasíle se Masíh Yisú' men tumhárá báp baná. 16 Pas main tumhári minnat kartá hún, kí merí manind bano. 17 Isí wáste main

ne Timuthiyus ko tumhare pas bhoja; wuh Khudawand men mera piyara aur diyanatdar farzand hai; aur mere un tariqon ko jo Masih men hain tumhen yad dilaga, jis tarah main har jagah har kalisiya men ta'lim deta hun. 18 Ba'z aisi shekhi marne hain, ki goya main tumhare pas ane hi ka nahin. 19 Lekin Khudawand ne chaha, to main tumhare pas jald aunga, aur shekhibazon ki baton ko nahin, balki un ki qudrat ko ma'lum karunga. 20 Kyunki Khuda ki badshahat baton par nahin, balki qudrat par mauquf hai. 21 Tum kyā chahate ho? ki main lakri lekar tumhare pas aun, ya mahabbat aur narmnazaji se?

5 Yahān tak sunne men ayā hai, ki tum men harāmkari hoti hai, balki aisi harāmkari, jo gair-qadmon men bhī nahin hoti; chunānchi tum men se ek shakhs apne bap ki biwi ko rakhta hai. 2 Aur tum afsos to karte nahin, taki jis ne yih kam kiya, wuh tum men se nikala jae; balki shekhiān marne ho. 3 Lekin main, go jism ke i'tibar se maujud na tha, magar ruh ke i'tibar se hazir hokar, goya bahalat i maujudagi, aisa karnewale par yih hukm de chuka hun. 4 ki jab tum aur meri ruh hamare Khudawand Yisu' ki qudrat ke sath jama ho, to aisa shakhs, hamare Khudawand Yisu' ke nam se, 5 jism ki halakat ke liye Shaitan ke hawale kiya jae taki us ki ruh Khudawand Yisu' ke din najat pae. 6 Tumhara fakhr karna khub nahin. Kyā nahin jante, ki thora sa khamir sare gundhe hue ate ko khamir kar deta hai? 7 Purana khamir nikalkar apne ap ko pak kar lo, taki taza gundha hua ata ban jao; chunānchi tum bekhamir ho. Kyunki hamara bhī Fasih, ya'ni Masih, qurban hua. 8 pas ao, ham id karen, na purane khamir se, aur na badi aur shararat ke khamir se, balki safdil aur sachchai ki bekhamir roji se.

9 Main ne apne khatt men tum ko yih likha tha, ki harāmkaron se suhbat na rakhna. 10 Yih to nahin ki bilkul dunya ke harāmkaron, ya lalchion, ya zalimon, ya butparaston se milna hi nahin; kyunki is surat men to tum ko dunya hi se nikal

jana parta: 11 Lekin main ne tum ko darhaqiqat yih likha tha, ki agar koi bhāi kahlakar harāmkar, ya lalchi, ya butparast, ya gali denewala, ya sharabi, ya zalim ho; to us se suhbat na rakkho; balki aise ke sath khana tak na khana; 12 kyunki mujhe baharwalon par hukm karne se kyā wasta? Kyā aisa nahin hai ki tum to andarwalon par hukm karte ho, 13 magar baharwalon par Khuda hukm kartā hai? Pas us sharir admi ko apne darmiyan men se nikal do.

6 Kyā tum men se kisi ko yih jur'at hai, ki jab dusre ke sath muqaddama ho, to faisale ke liye bedinon ke pas jae, aur muqaddason ke pas na jae? 2 Kyā tum nahin jante, ki muqaddas log dunya ka insaf karenge? Pas jab tum ko dunya ka insaf karna hai, to kyā chhote se chhote jhagon ke bhī faisal karne ke lal nahin? 3 Kyā tum nahin jante, ki ham firiston ka insaf karenge? To kyā ham duniawi mu'amale faisal na karen? 4 Pas agar tum men duniawi muqaddame hon, to kyā un ko munsif muqarrar karoge jo kalisiya men haqir samjhe jate hain? 5 Main tumhen sharminda karne ke liye yih kahta hun. Kyā waqa'i tum men ek bhī dana nahin milta, jo apne bhaiyon ka faisala kar sake? 6 balki bhāi bhaiyon men muqaddama hota hai, aur wuh bhī bedinon ke age. 7 Lekin darasi tum men bara nuqs yih hai, ki apas men muqaddamabazi karte ho. Zulm uthana kyun nahin bihtar jante? apna nuqsan kyun nahin qubul karte? 8 Balki tum hi zulm karte, aur nuqsan pahunchate ho, aur wuh bhī bhaiyon ko. 9 Kyā tum nahin jante, ki badkar Khuda ki badshahat ke waris na honge? Fareb na khaio; na harāmkar Khuda ki badshahat ke waris honge, na butparast, na zinakar, na aiyash, na laundebaz, 10 na chor, na lalchi, na sharabi, na galiyan baknewale, na zalim. 11 Aur ba'z tum men aise hi the bhī; magar tum Khudawand Yisu' Masih ke nam se, aur hamare Khuda ki Ruh se dhul gaye, aur pak hue, aur rastbaz bhī thahre.

12 Sab chizen mere liye rawa se hain; magar sab chizen mufid na-

hūn. Sab chīzen mere liye rawá to hain; lekin main kisi chīz ká páband na hūngá. 13 Kháne peṭ ke liye hain, aur peṭ khānon ke liye: lekin Khudá us ko aur in ko nest karegá. Magar badan harámkarí ke liye nahín, balki Khudáwand ke liye hai, aur Khudáwand badan ke liye: 14 aur Khudá ne Khudáwand ko bhí jiláyá, aur ham ko bhí apní qudrat se jiláegá. 15 Kyá tum nahín jánte, ki tumháre badan Masíh ke a'zá hain? pas kyá main Masíh ke a'zá lekar kasbí ke a'zá banáun? Hargiz nahín! 16 Kyá nahín jánte, ki jo koí kasbí se suhbat kartá hai, wuh us ke sáth ek tan hotá hai? kyūnki wuh farmátá hai, ki Wuh donon ek tan hongē. 17 Aur jo Khudáwand ki suhbat men rahtá hai, wuh us ke sáth ek rúh hotá hai. 18 Harámkarí se bhágo. Jitne gunáh ádmí kartá hai, wuh badan se báhar hain; magar harámkar apne badan ká bhí gunahgár hai. 19 Kyá tum nahín jánte, ki tumhárá badan Rúhu'l Quds ká maqdis hai, jo tum men basá huá hai, aur tum ko Khudá ki taraf se milá hai? aur tum apne nahín; 20 kyūnki qímat se kharíde gaye ho: pas apne badan se Khudá ká jalál záhir karo.

7 Jo báten tum ne likhí thín un kí bábat yih hai.

Mard ke liye achchhá hai, ki 'aurat ko na chhúe. 2 Lekin harámkaríon ke andeshe se har mard apní bíví, aur har 'aurat apná shauhar rakkhe. 3 Shauhar bíví ká haqq adá kare: aur waisá hí bíví shauhar ká. 4 Bíví apne badan ki mukhtár nahín, balki shauhar mukhtár hai: isí tarah shauhar bhí apne badan ká mukhtár nahín, balki bíví. 5 Tum ek dúsre se judá na raho, magar thoṛí muddat tak ápas kí razámandí se, táki du'á ke wáste fursat mile; aur phir ikatthe ho jáo, aisá na ho ki galaba e nafs ke sabab Shaitán tum ko ázmáe. 6 Lekin yih main ijázat ke taur par kahtá hūn, na hukm ke taur par. 7 Aur main to yih cháhtá hūn, ki jaisá main hūn, waise hí sab ádmí hongē. Lekin har ek ko Khudá ki taraf se kháss kháss taufíq millí hai: kisi ko kisi tarah kí, kisi ko kisi tarah kí.

8 Pas main bebiyáhon aur bewa 'auraton ke haqq men yih kahtá

hūn, ki un ke liye aisá hí rahná achchhá hai, jaisá main hūn. 9 Le- kin agar zabt na kar sake, to biyáh kar le; kyūnki biyáh karná mast hone se bihtar hai. 10 Magar jin ká biyáh ho gayá hai, un ko main nahín, balki Khudáwand hukm detá hai, ki bíví apne shauhar se 'aláhida na ho; 11 (aur agar 'aláhida ho, to yá benikáh rahe, yá apne shauhar se phir miláp kar le); na shauhar bíví ko chhoṛe. 12 Bāqíon se main hí kahtá hūn, na Khudáwand: ki agar kisi bhái kí bíví bá ímán na ho, aur us ke sáth rahne ko rází ho, to wuh us ko na chhoṛe. 13 Aur jis 'aurat ká shauhar bá ímán na ho, aur us ke sáth rahne ko rází ho, to wuh shauhar ko na chhoṛe. 14 Kyūnki jo shauhar bá ímán nahín wuh bíví ke sabab se pák thahrtá hai, aur jo bíví bá ímán nahín wuh Masíhí shauhar ke bá'is pák thahrtí hai: warna tumháre farzand nápák hote; magar ab pák hain. 15 Lekin mard jo bá ímán na ho agar wuh 'aláhida ho, to 'aláhida hone do: aisí hálat men koí bhái yá bahin páband nahín: aur Khudá ne ham ko mel miláp ke liye buláyá hai. 16 Kyūnki, ai 'aurat, tujhe kyá khabar hai, ki sháyad tú apne shauhar ko bachá le? Aur ai mard, tujh ko kyá khabar hai, ki sháyad tú apní bíví ko bachá le? 17 Magar jaisá Khudáwand ne har ek ko hissa diyá hai, aur jis tarah Khudá ne har ek ko buláyá hai, usí tarah wuh chale. Aur main sári kalisiyáon men aisá hí muqarrar kartá hūn. 18 Jo maḳhtún buláyá gayá, wuh námaḳhtún na ho jáe. Jo námaḳhtúní ki hálat men buláyá gayá, wuh maḳhtún na ho jáe. 19 Na khatna koí chīz hai, na námaḳhtúní; balki Khudá ke hukmon par chalná hí sab kuchh hai. 20 Har shakhs jis hálat men buláyá gayá ho, usí men rahe. 21 Agar tú gulámí kí hálat men buláyá gayá, to fikr na kar: lekin agar tú ázád ho sake, to isí ko ikhtiyár kar. 22 Kyūnki jo shakhs gulámí kí hálat men Khudáwand men buláyá gayá hai, wuh Khudáwand ká ázád kiyá huá hai; isí tarah jo ázádí kí hálat men buláyá gayá hai, wuh Masíh ká gulám hai. 23 Tum qímat se kharíde gaye ho;

ádmion ke gulám na bano. 24 Ai bháiyó, jo koi jis hálat men buláyá gayá ho, wuh usí hálat men Khudá ke sáth rahe.

25 Kunwáriyon ke haqq men mere pás Khudáwand ká koi hukm nahín : lekin diyánatdár hone ke liye jaisá Khudáwand kí taraf se mujh par rahm húa, us ke muwáfiq apní ráe detá hún. 26 Pas maujüda musibat ke khayál se, merí ráe men ádmí ke liye yihí bihtar hai, ki jaisá hai waisá hí rahe. 27 Agar tere bíwí hai, to us se judá hone kí koshish na kar; aur agar tere bíwí nahín, to bíwí kí talásh na kar. 28 Lekin tú biyáh kare bhí, to gunáh nahín : aur agar kunwári biyáhí jae, to gunáh nahín. Magar aise log jismání taklíf páenge : aur main tumhen bachána cháhtá hún. 29 Magar, ai bháiyó, main yih kahtá hún, ki waqt tang hai; pas áge ko cháhiye ki bíwí-wále aise hon, ki goyá un ke bíwí-yán nahín; 30 aur ronewále aise hon, goyá nahín rote; aur khushí karnewále aise hon, goyá khushí nahín karte; aur kharídnwále aise hon, goyá mál nahín rakhte; 31 aur dunyawí kár bár karnewále aise hon, ki dunyá hí ke na ho jáen, kyúnci dunyá kí shakl badaltí játí hai. 32 Pas main yih cháhtá hún, ki tum befikr ráho. Bebiyáhá shakhs Khudáwand kí fikr men rahtá hai, ki kis tarah Khudáwand ko rází kare : 33 magar biyáhá húa shakhs dunyá kí fikr men rahtá hai, ki kis tarah apní bíwí ko rází kare. 34 Biyáhí aur bebiyáhí men bhí farq hai. Bebiyáhí Khudáwand kí fikr men rahtí hai, táki us ká jism aur rúh donon pák hon. Magar biyáhí hui 'aurat dunyá kí fikr men rahtí hai, ki kis tarah apne shauhar ko rází kare. 35 Yih tumháre fáide ke liye kahtá hún, na ki tumhen phansáne ke liye; balki is liye ki jo zebá hai, wuhí 'amal men áe, aur tum Khudáwand kí khidmat men bewaswasa mashgúl raho. 36 Aur agar koi yih samjhe, ki main apní us kunwári larí kí haqqtaláfi kartá hún jis kí jawání dhal chali hai, aur zarúrat bhí ma'lúm ho, to ikhtiyár hai—is men gunáh nahín—wuh us ká biyáhí hone de. 37 Magar jo apne dil men pukhta ho, aur us kí kuchhi zarúrat na ho, balki apne iráde ke

anjám dene par qádir ho, aur dil men qasd kar liyá ho, ki main apní larí ko benikáh rakkhúngá, wuh achchhá kartá hai. 38 Pas jo apní kunwári larí ko biyáhí detá hai, wuh achchhá kartá hai; aur jo nahín biyáhí, wuh áur bhí achchhá kartá hai. 39 Jab tak ki 'aurat ká shauhar jítá hai, wuh us kí páband hai; par jab us ká shauhar mar jae, to jis se cháhe biyáhí kar saktí hai—magar sirf Khudáwand men. 40 Lekin jaisí hai, agar waisí hí rahe, to merí ráe men ziyáda khushnasíb hai : aur main samajhtá hún ki Khudá kí Rúh mujh men bhí hai.

8 Ab buton kí qurbánion kí bábat yih hai. Ham jánte hain, ki ham sab 'ilm rakhte hain. 'Ilm gurúr paidá kartá hai, lekin mahabbat taraqqí ká bá'is hai. 2 Agar koi gumán kare, ki main kuchh jántá hún, to jaisá jánná cháhiye, waisá ab tak nahín jántá; 3 lekin jo koi Khudá se mahabbat rakhtá hai, us ko Khudá pahchántá hai. 4 Pas buton kí qurbánion ke gosht kháne kí nisbat, ham jánte hain ki but dunyá men koi chiz nahín; aur siwá ek ke, áur koi Khudá nahín. 5 Agarchi ásmán o zamín men bahut se khudá kahláte hain; (chunánci bahutere khudá aur bahutere khudáwand hain); 6 lekin hamáre nazdík to ek hí Khudá hai, ya'ní Báp, jis kí taraf se sári chízen hain, aur ham usí ke liye hain; aur ek hí Khudáwand hai, ya'ní Yisú' Masíh, jis ke wasíle se sári chízen maujüd hain, aur ham bhí usí ke wasíle se hain. 7 Lekin sab ko yih 'ilm nahín, balki ba'z ko ab tak butparastí kí 'ádat hai; is liye us gosht ko but kí qurbáni jánkar kháte hain, aur un ká dil chúnki kamzor hai álüda ho játá hai. 8 Kháná hamen Khudá se nahín miláegá; agar ná kháen, to hamára kuchh nuqsán nahín; aur agar kháen, to kuchh nafa' nahín. 9 Lekin hoshyár raho, aisá na ho ki tumhári yih ázadí kamzoron kí thokar ká bá'is ho jae. 10 Kyúnci agar koi tujh sáhib i 'ilm ko but-kháne men khána kháte dekhe, aur wuh kamzor shakhs ho, to kyá us ká dil buton kí qurbáni kháne par diler na ho jáegá? 11 Garaz tere 'ilm ke sabab se wuh kamzor shakhs, ya'ní wuh bhái jis kí khátir

Masíh muá, halák ho jáegá; 12 aur tum is tarah bháiyon ke gunahgár hokar, aur un ke kamzor díl ko gháyal karke Masíh ke gunahgár tháerte ho. 13 Is sabab se agar kháná mere bhái ko thokar khiláe, to main kabhí hargiz gosht na kháungá; táki apne bhái kí thokar ká sabab na hún.

9 Kyá main ázád nahín? Kyá main rasúl nahín? Kyá main ne Yisú' ko nahín dekhá, jo hamará Khudáwand hai? Kyá tum Khudáwand men mere banáe hue nahín? 2 Agar main auron ke liye rasúl nahín, to tumháre liye to beshakk hún; kyünki tum khud Khudáwand men merí risálat par muhr ho. 3 Jo merá imtihán karte hain, un ke liye merá yihí jawáb hai. 4 Kyá hamen kháne píne ká ikhtiyár nahín? 5 Kyá ham ~~ke~~ yih ikhtiyár nahín, kí kisi Masíhí bahin ko biyáhkar liye phiren, jaisá áur rasúl, aur Khudáwand ke bhái, aur Kefá karte hain? 6 Yá sirf mujhe aur Bar Nabá ko hí mihnát mashaqqat se báz rahne ká ikhtiyár nahín? 7 Kaun sá sipáhi kabhí apní girah se khákar jang kartá hai? Kaun angúr ká bág lagákar us ká phal nahín khátá? yá kaun galla charákar us galle ká dúdh nahín pítá? 8 Kyá main yih báten insáni qiyás hí ke muwáfíq kahtá hún? Kyá Tauret bhí yihí nahín kahtí? 9 Chunánchi Músá kí Tauret men likhá hai, kí Dáen men chalte hue bail ká munh na bándhná. Kyá Khudá ko bailon kí fikr hai? 10 Yá kháss hamáre wáste yih kahtá hai? Hán, yih hamáre wáste likhá gayá; kyünki munásib hai kí jotnewálá ummed par jote, aur dáen chaláne-wálá hissa páne kí ummed par dáen chaláe. 11 Pas jab ham ne tumháre liye rúhání chízen boín, to kyá yih koí barí bát hai, kí ham tumhári jismáni chízon kí fasil káten? 12 Jab auron ká tum par yih ikhtiyár hai, to kyá hamará is se ziyáda na hogá? Lekin ham ne is ikhtiyár se kám na liyá; balki har chíz kí bardásht karte hain, táki hamáre bá'is Masíh kí khushkhabari men harj na ho. 13 Kyá tum nahín jánte, kí jo muqaddas chízon kí khidmat karte hain, wuh haikal se kháte hain? aur jo qurbángáh ke khidmatguzár hain,

wuh qurbángáh ke sáth hissa páte hain? 14 Isí tarah Khudáwand ne bhí muqarrar kiyá hai, kí khushkhabari sunánewále khushkhabari ke wasíle se guzára karen. 15 Lekin main ne in men se kisi bát par amal nahín kiyá; aur na is garaz se yih likhá, kí mere wáste aisá kiyá jae: kyünki merá marná hí is se bihtar hai kí koí merá fakhr kho de. 16 Agar khushkhabari sunáun, to merá kuchh fakhr nahín; kyünki yih to mere liye zarúri bát hai; balki mujh par afsos hai agar khushkhabari na sunáun. 17 Kyünki agar apní marzi se yih kartá hún to mere liye ajr hai; aur agar apní marzi se nahín kartá, to mukhtári mere supurd hui hai. 18 Pas mujhe kyá ajr miltá hai? Yih, kí jab Injíl kí manadí karun, to khushkhabari ko muft kar dún, táki jo ikhtiyár mujhe khushkhabari ke बारे men hásil hai, us ke muwáfíq purá 'amal na karun. 19 Agar-chi main sab logon se ázád hún, phir bhí main ne apne ap ko sab ká gulám baná diyá hai, táki áur bhí ziyáda logon ko khench láun. 20 Main Yahúdíon ke liye Yahúdí baná, táki Yahúdíon ko khench láun; jo log shari'at ke mátaht hain, un ke liye main shari'at ke mátaht baná, táki shari'at ke mátahton ko khench láun, agarchi khud shari'at ke mátaht na thá; 21 beshara' logon ke liye beshara' baná, táki beshara' logon ko khench láun, (agarchi Khudá ke nazdíq beshara' na thá, balki Masíh kí shari'at ke tábi' thá). 22 Kamzoron ke liye kamzor baná, táki kamzoron ko khench láun: main sab ádmíon ke liye sab kuchh baná huá hún, táki kisi tarah se ba'z ko bacháun. 23 Aur main sab kuchh Injíl kí khátir kartá hún, táki auron ke sáth us men sharík hún. 24 Kyá tum nahín jánte kí maidán ke daurnewále daurte to sab hí hain, magar in'am ek hí le játá hai? Tum bhí aise hí dauro, táki jito. 25 Aur har pahlawan sab tarah ká parhez kartá hai; wuh log to murjhánewále síhra páne ke liye yih karte hain, magar ham us síhre ke liye karte hain, jo nahín murjhátá. 26 Pas main bhí isí tarah daurtá hún, yá'ni beshikáná nahín; main isí tarah mukkon se lairtá hún, ya'ni us kí manind

nahin, jo hawá ko mártá hai : 27 balki main apne badan ko mártá kúttá, aur use qábú men rakhtá hún : aísá na ho ki auron men manadí karke ap námaqbul thahrún.

10 Ai bháyo, main tumbhárá is se náwáqif rahná nahin cháhtá, ki hamáre sáre bápádádá bádál ke niche the, aur sab ke sab samundar men se guzre ; 2 aur sab hí ne us bádál aur samundar men Músá ká bap-tisma liyá ; 3 aur sab ne ek hí rúhání khurák khái ; 4 aur sab ne ek hí rúhání pání piyá : kyúnci wuh us rúhání chaṭán men se pání píte the, jo un ke sáth sáth chaltí thí : aur wuh chaṭán Masíh thá. 5 Magar un men aksaron se Khudá rází na huá ; chunánci wuh biyábán men dher ho gaye. 6 Yih báteṅ hamáre wáste 'ibrat thahrín, táki ham burí chízon kí khwáhish na karen, jaise unhon ne kí. 7 Aur tum butparast na bano, jis tarah ba'z un men ban gaye the ; chunánci likhá hai, ki Log kháne píne baíthe, phir náchne kúrne uṭhe. 8 Aur ham harámkárí na karen, jis tarah un men se ba'z ne kí, aur ek hí din men teís hazár máre gaye. 9 Aur ham Khudáwand kí ázmáish na karen, jaise un men se ba'z ne kí, aur sanpon ne unhen halák kiyá. 10 Aur tum burburáo nahin, jis tarah un men se ba'z burburáe, aur halák karnewále se halák hue. 11 Yih báteṅ un par 'ibrat ke liye wáqif' hún, aur ham ákhíri zamánewálon kí nasíhat ke wáste likhí gayín. 12 Pas jo koí apne ap ko qáim samajhtá hai, wuh khabardár rahe, kí gir na paṛe. 13 Tum kisí aísí ázmáish men nahin paṛe, jo insán kí bardásht se báhar ho. Aur Khudá sachchá hai ; wuh tum ko tumbhári táqat se ziyáda ázmáish men na paṛne degá ; balki ázmáish ke sáth nikalne kí ráh bhí paidá kar degá, táki tum bardásht kar sako.

14 Is sabab se, ai mere piyáro, butparastí se bhágo. 15 Main 'aql-mand jánkar tum se kalám kartá hún ; jo main kahtá hún, tum ap use parkho. 16 Wuh barakat ká piyála jis par ham barakat cháhte hain, kyá Masíh ke khún kí shirákát nahin? Wuh roṭí jise ham toṛte hain, kyá Masíh ke badan kí shirákát nahin? 17 Chúnki roṭí ek hí hai, is liye ham jo bahut se hain ek badan

hain, kyúnci ham sab usí ek roṭí men sharík hote hain. 18 Jo jism ke i'tibár se Isráíli hain, un par nazar karo. Kyá qurbání ká gosht khánewále qurbángáh ke sharík nahin? 19 Pas main kyá yih kahtá hún, kí buton kí qurbání kuchh chíz hai, yá but kuchh chíz hai? 20 Nahin, balki yih kahtá hún, kí jo qurbání gairqaumen kartí hain shayátín ke liye qurbání kartí hain, na kí Khudá ke liye ; aur main nahin cháhtá kí tum shayátín ke sharík ho. 21 Tum Khudáwand ke piyále aur shayátín ke piyále donon men se nahin pí sakte : Khudáwand ke dastarkhwán aur shayátín ke dastarkhwán donon par sharík nahin ho sakte. 22 Kyá ham Khudáwand kí gairat ko josh diláte hain? Kyá ham us se zoráwar hain?

23 Sári chízen rawá to hain, magar sab chízen mufíd nahin. Sári chízen rawá to hain, magar sab chízen taraqqí ká bá'is nahin. 24 Koí apní bihtarí na dhúndhe, balki dúsre kí. 25 Jo kuchh qassábon kí dukánon men biktá hai, wuh kháo, aur díní imtiyáz ke sabab kuchh na púchho ; 26 kyúnci Zamín aur us kí ma'múri Khudáwand kí hai. 27 Agar beimánon men se koí tumbhári da'wat kare, aur tum jáne par rází ho ; to jo kuchh tumbháre áge rakkhá jáe, use kháo, aur díní imtiyáz ke sabab kuchh na púchho. 28 Lekin agar koí tum se kahe, kí Yih qurbání ká gosht hai, to us ke sabab jis ne tumhen jatáyá, aur díní imtiyáz ke sabab na kháo. 29 Díní imtiyáz se merá matlab terí imtiyáz nahin, balki us dúsre kí. Bhalá, merí ázádí dúsre shakhs kí imtiyáz se kyún parkhí jáe? 30 Agar main shukr karke khátá hún, to jis chíz par shukr kartá hún, us ke sabab kis liye badnám kiyá játá hún? 31 Pas tum kháo yá pío, yá jo kuchh karo, sab Khudá ke jalál ke liye karo. 32 Tum na Yahúdíon kí thokar ke bá'is bano, na Yúnáníon, na Khudá kí kalísiyá kí ; 33 chunánci main bhí sab báton men sab ko khush kartá hún, aur apná nahin, balki bahuton ká fáida dhúndhtá hún,

11 táki wuh naját páen. 1 Tum merí mánind bano, jaisá main Masíh kí mánind bantá hún. 2 Main tumbhári ta'ríf kartá hún,

ki tum har bāt meḡ mujhe yād rakhte ho, aur jis tarah main ne tumhen riwayatē pahunchā dīn, tum usī tarah un ko barqarār rakhte ho. 3 Pas main tumhen āgāh karnā chāhtā hūn, ki har mard kā sir Masāh, aur 'aurat kā sir mard, aur Masāh kā sir Khudā hai. 4 Jo mard sir dhanke hūe du'ā yā nubuwwat kartā hai, wuh apne sir ko behurmat kartā hai. 5 Aur jo 'aurat be sir dhanke du'ā yā nubuwwat kartī hai, wuh apne sir ko behurmat kartī hai, kyūnki wuh sir mundī hūī ke barābar hai. 6 Agar 'aurat orhī na orhe, to bāl bhī katāe. Agar 'aurat kā bāl katānā, yā sir mundānā sharm kī bāt hai, to orhī orhe. 7 Albatta mard ko apnā sir dhānknā na chāhiye, kyūnki wuh Khudā kī surat aur us kā jalāl hai; magar 'aurat mard kā jalāl hai. 8 Is liye kī mard 'aurat se nahīn, balki 'aurat mard se hai. 9 aur mard 'aurat ke liye nahīn, balki 'aurat mard ke liye paidā hūī. 10 Pas frishton ke sabab se 'aurat ko chāhiye, kī apne sir par mahkūm hone kī 'alāmat rakkhe. 11 Tāham Khudāwand meḡ na 'aurat mard ke bagair hai, na mard 'aurat ke bagair. 12 Kyūnki jaise 'aurat mard se hai, waise hī mard bhī 'aurat ke wasīle se hai; magar sab chīzen Khudā kī taraf se hain. 13 Tum ap hī insāf karo: kyā 'aurat kā be sir dhanke Khudā se du'ā māngnā munāsib hai? 14 Kyā tum ko taba'ī taur par bhī ma'lūm nahīn, kī agar mard lambe bāl rakkhe, to us kī behurmatī hai? 15 Aur agar 'aurat ke lambe bāl hon, to us kī zīnat hai, kyūnki bāl use parde ke liye diye gaye hain. 16 Lekin agar koi hujjatī nīkle to yih jān le, kī na hamārā aisā dastūr hai, na Khudāwand kī kalīsiyāon kā. 17 Lekin yih hukm jo detā hūn, is meḡ tumhārī ta'rīf nahīn kartā, is liye kī tumhāre jama' hone se fāida nahīn, balki nuqsān hotā hai. 18 Kyūnki awwal to main yih suntā hūn, kī jis waqt tumhārī kalīsiyā jama' hotī hai, to tum meḡ tafriqē hote hain, aur main is kā kisi qādr yaqīn bhī kartā hūn. 19 Kyūnki tum meḡ bid'aton kā bhī honā zārūr hai, tāki zāhir ho jāe, kī tum meḡ maqbūl kaun se

hain. 20 Pas jab tum pāham jama' hote ho, to tumhārā wuh khānā 'Ashā o Rabbānī nahīn ho saktā; 21 kyūnki khāne ke waqt har shakhs dūsre se pahle apnā 'ashā khā letā hai, aur koi to bhūkā rahtā hai, aur kisi ko pasha ho jātā hai. 22 Kyūn? Khāne pīne ke liye tumhāre ghar nahīn? Yā Khudā kī kalīsiyā ko nāchīz jānte, aur jin ke pās nahīn, un ko sharminda karte ho? Main tum se kyā kahūn? Kyā is bāt meḡ tumhārī ta'rīf karūn? Main ta'rīf nahīn kartā. 23 Kyūnki yih bāt mujhe Khudāwand se pahunchī, aur main ne tum ko bhī pahunchā dī, kī Khudāwand Yisū' ne, jis rāt wuh pakarwāyā gayā, rotī lī; 24 aur shukr karke torī, aur kahā, kī Yih merā badan hai, jo tumhāre liye hai: merī yādgārī ke wāste yihī kiyā karo. 25 Isī tarah us ne khāne ke ba'd piyāla bhī liyā, aur kahā, kī Yih piyāla mere khūn meḡ nayā 'ahd hai: jab kabhī piyo, merī yādgārī ke liye yihī kiyā karo. 26 Kyūnki jab kabhī tum yih rotī khāte, aur is piyāle meḡ se pīte ho to Khudāwand kī maut kā izhār karte ho, jab tak wuh na'āe. 27 Is wāste jo koi nāmunāsib taur par Khudāwand kī rotī khāe, yā us ke piyāle meḡ se piye, wuh Khudāwand ke badan aur khūn ke bāre meḡ qusūrwar hogā. 28 Pas admī apne ap ko āzmā le, aur isī tarah us rotī meḡ se khāe, aur us piyāle meḡ se piye. 29 Kyūnki jo khāte pīte waqt Khudāwand ke badan ko na pahchāne, wuh is khāne pīne se sazā pāegā. 30 Isī sabab se tum meḡ bahutere kamzor aur bīmār hain, aur bahut se so bhī gaye. 31 Agar ham apne ap ko jānchte, to sazā na pāte. 32 Lekin Khudāwand ham ko sazā dekar tarbiyat kartā hai, tāki ham dunyā ke sāth mujrim na thāhren. 33 Pas, ai mere bhāiyo, jab tum khāne ke liye jama' ho, to ek dūsre kī rāh dekho. 34 Agar koi bhūkā ho, to apne ghar meḡ khā le, tāki tumhārā jama' honā sazā kā bā'is na ho. Aur bāqī bāton ko main ākar durust kar dūngā.

12

12 Ai bhāiyo, main nahīn chāhtā, kī tum rūhānī ni'maton ke bāre meḡ beḡhabar raho. 2 Tum jānte ho, kī jab tum gair-

qaum the, to gūnge buton ke pichhe jis tarah koī tum ko le jāta thā, usī tarah jāte the. 3 Pas main tumhen jātāta hūn, ki jo koī Khudā kī Rūh kī hidāyat se boltā hai, wuh nahīn kahtā, ki Yisū' mal'un hai; aur na koī Rūhu'l Quds ke bagair kah saktā hai, ki Yisū' Khudāwand hai.

4 Ni'maten to tarah tarah kī hain, magar Rūh ek hī hai. 5 Aur khidmaten bhī tarah tarah kī hain, magar Khudāwand ek hī hai. 6 Aur tā-sīren bhī tarah tarah kī hain, magar Khudā ek hī hai, jo sab men har tarah kā asar paidā kartā hai. 7 Lekin har shakhs men Rūh kā zuhūr fāida pahunchāne ke liye hotā hai. 8 Kyūnki ek ko Rūh ke wasīle se hikmat kā kalām 'ināyat hotā hai; aur dūsre ko usī Rūh kī marzī ke muwāfiq 'ilmīyat kā kalām: 9 kisī ko usī Rūh se imān; aur kisī ko usī ek Rūh se shifā dene kī tawfiq; 10 kisī ko mu'jizon kī qudraten; kisī ko nubuwwat; kisī ko rūhon kī imtiyāz; kisī ko tarah tarah kī zabānen; kisī ko zabānon kā tarjuma karnā: 11 lekin yih sab tā-sīren wuhī ek Rūh kartī hai, aur jis ko jo chāhtī hai, bāntī hai.

12 Kyūnki jis tarah badan ek hai, aur us ke a'zā bahut se hain; aur badan ke sāre a'zā, go bahut se hain, magar bāham milkar ek hī badan hain, usī tarah Masīh bhī hai. 13 Kyūnki ham sab ne, khwāh Yahūdī hon, khwāh Yūnānī, khwāh gulām, khwāh āzād, ek hī Rūh ke wasīle se ek badan hone ke liye baptisma liyā, aur ham sab ko ek hī Rūh pilāi gayī. 14 Chunānchi badan men ek hī 'uzw nahīn, balki bahut se hain. 15 Agar pāpw kahe; Chūnki main hāth nahīn, is liye badan kā nahīn, to wuh is sabab badan se khārij to nahīn. 16 Aur agar kān kahe: Chūnki main ānkh nahīn, is liye badan kā nahīn, to wuh is sabab se badan se khārij to nahīn. 17 Agar sārā badan ānkh hī hotā, to sunnā kahān hotā? Agar sunnā hī sunnā hotā, to sūnghnā kahān hotā? 18 Magar 'fi'lwāqi' Khudā ne har ek 'uzw ko badan men apnī marzī ke muwāfiq rakkhā hai. 19 Agar wuh sab ek hī 'uzw hote to badan kahān hotā? 20 Magar ab a'zā to bahut se hain, lekin

badan ek hī hai. 21 Pas ānkh hāth se nahīn kah saktī, ki Main terī muhtāj nahīn: aur na sīr pāpwoṅ se kah saktā hai, ki Main tumhārā muhtāj nahīn. 22 Balki badan ke wuh a'zā jo auron se kamzor ma'lūm hote hain, bahut hī zarūrī hain: 23 aur badan ke wuh a'zā, jinhen ham auron kī nisbat zalīl jānte hain, unhīn ko ziyāda 'izzat dete hain; aur hamāre nāzebā a'zā bahut zebā ho jāte hain; 24 hālānki hamāre zebā a'zā muhtāj nahīn: magar Khudā ne badan ko is tarah murakkab kiyā hai, ki jo 'uzw muhtāj hai, usī ko ziyāda 'izzat dī jāe; 25 tāki badan men tafriqa na pare, balki a'zā ek dūsre kī barābar fikr rakkhen. 26 Pas agar ek 'uzw dukh pātā hai, to sāre a'zā us ke sāth dukh pāte hain; aur agar ek 'uzw 'izzat pātā hai, to sāre a'zā us ke sāth khush hote hain. 27 Isī tarah tum milkar Masīh kā badan ho, aur fardan fardan a'zā ho. 28 Aur Khudā ne kalīsiyā men alag alag shakhs muqarrar kiye; pahle rasūl, dūsre nabī, tīsre ustād, phir mu'jize dikhānewāle, phir shifā denewāle, madadgār, muntazim, tarah tarah kī zabānen bolnewāle. 29 Kyā sab rasūl hain? kyā sab nabī hain? kyā sab ustād hain? kyā sab mu'jize dikhānewāle hain? 30 kyā sab ko shifā dene kī quwwat 'ināyat hūi? kyā sab tarah tarah kī zabānen bolte hain? kyā sab tarjuma karte hain? 31 Tum barī se barī ni'maton kī ārzū rakkho. Lekin āur bhī sab se 'umda tariqa main tumhen batātā hūn.

13 Agar main ādmīon aur firish-ton kī zabānen bolūn, aur mahabbat na rakkhūn, to main thanthanātā hūā pītal, yā jhan-jhanātī hūi jhānjh hūn. 2 Aur agar mujhe nubuwwat milī, aur sāre bhedon aur kull 'ilm kī wāqifiyat hūi, aur merā imān yahān tak kāmīl hūā kī pahāron ko hatā dūn, aur mahabbat na rakkhūn, to main kuchh bhī nahīn. 3 Aur agar apnā sārā māl garībon ko khilā dūn, yā apnā badan jalāne ko de dūn, aur mahabbat na rakkhūn, to mujhe kuchh bhī fāida nahīn. 4 Mahabbat sābir hai, aur mīhrbān; mahabbat hasad nahīn kartī; mahabbat shekhi nahīn mārī, aur phūltī nahīn, 5 nāzebā kām nahīn kartī, apnī bihtarī nahīn chāhtī,

jhunjhláti nahín, badgumáni nahín kartí; 6 badkári se khush nahín hotí, balki rástí se khush hotí hai; 7 sab kuchh sah letí hai, sab kuchh yaqín kartí hai, sab báton kí ummed rakhtí hai, sab báton kí bardásht kartí hai. 8 Mahabbat ko zawál nahín; nubuwwatén hon, to mauqúf ho jáengi; zabáneñ hon, to játi rahengi; 'ilm ho, to mit jáegá. 9 Kyúñki bamará 'ilm náqis hai, aur hamári nubuwwat nátamám: 10 lekin jab kámil áegá, to náqis játá rahegá. 11 Jab main bachcha thá, to bachchon kí tarah boltá thá, bachchon kí sí tabí'at thí, bachchon kí sí samajh thí; lekin jab jawán huá, to bachpan kí báten tark kar dín. 12 Ab ham ko áine men dhundhlá sá dikhái detá hai; magar us waqt rúbarú dekheñge. Is waqt merá 'ilm náqis hai; magar us waqt aise púre taur par pahchánúngá, jaise main pahchána gayá hún. 13 Garaz ímán, ummed, mahabbat, yih tínon dáimí haiñ; magar afzal in men mahabbat hai.

14 Mahabbat ke tálib ho, aur rúhání ni'maton kí bhí árzú rakkho, khusúsan is kí, ki nubuwwat karo. 2 Kyúñki jo begání zabán men báten kartá hai, wuh ádmíon se báten nahín kartá, balki Khudá se; is liye ki us kí koí nahín samajhtá; hálánki wuh apní rúh ke wasíle se bhéd kí báten kahtá hai. 3 Lekin jo nubuwwat kartá hai, wuh ádmíon se taraqqí, aur nasíhat, aur tasallí kí báten kahtá hai. 4 Jo begání zabán men báten kartá hai, wuh apní taraqqí kartá hai; aur jo nubuwwat kartá hai, wuh kalísiyá kí taraqqí kartá hai. 5 Agarchi main yih cháhtá hún, ki tum sab begání zabánon men báten karo; lekin ziyádatar yihí cháhtá hún, ki nubuwwat karo: aur agar begání zabáneñ bolnewálá kalísiyá kí taraqqí ke liye tarjuma na kare, to nubuwwat karnewálá us se bará hai. 6 Pas, ai bháiyó, agar main tumháre pás ákar begání zabánon men báten karún, aur mukáshafa, yá 'ilm, yá nubuwwat, yá ta'ím kí báten tum se na kahún, to tum ko mujh se kyá fálda hogá? 7 Chunnáñchi beján chízon men bhí, jin se áwáz níkalí hai, masalan báñsrí, yá barbat, agar un kí áwázon men

farq na ho, to jo nhúnká yá bajáya játá hai, wuh kyúñkar pahcháná jáe? 8 Aur agar turhí kí áwáz sáf na ho, to kaun larái ke liye táiyári karegá? 9 Aise hí tum bhí agar zabán se wázih bát na kaho, to jo kahá játá hai, kyúñkar samjhá jáegá? Tum háwá se báten karnewále thahroge. 10 Dunyá men kitní hí mukhtalíf zabáneñ kyún na hon, magar un men se koí bhí bema'ní na hogí. 11 Pas agar main kísi zabán ke ma'ní na samjhún, to bolnewále ke nazdíq main ajnabí thahrúngá, aur bolnewálá mere nazdíq ajnabí thahregá. 12 Pas tum jab rúhání ni'maton kí árzú rakhte ho, to aisi koshish karo, ki tumhári ni'maton kí afzúní se kalísiyá kí taraqqí ho. 13 Is sabab se jo begání zabán men báten kartá hai, wuh du'á máñge, ki tarjuma bhí kar sake. 14 Is liye ki agar main kísi begání zabán men du'á mángún, to merí rúh to du'á mángtí hai, magar merí 'aql bekár hai. 15 Pas kyá karná cháhiye? Main rúh se bhí du'á mángúngá, aur 'aql se bhí du'á mángúngá; rúh se bhí gáúngá, aur 'aql se bhí gáúngá. 16 Warna, agar tú rúh hí se hamd karegá, to náwáqif ádmí terí shukrguzári par A'mín kyúñkar kahegá? Is liye ki wuh nahín jántá ki tú kyá kahtá hai. 17 Tú to beshakk achchhí tarah se shukr kartá hai, magar dústre kí taraqqí nahín hotí. 18 Main Khudá ká shukr kartá hún, ki tum sab se ziyáda zabáneñ boltá hún: 19 lekin kalísiyá men begání zabán men das hazár báten kahne se mujhe yih ziyáda pasand hai, ki auron kí ta'ím ke liye páñch hí báten 'aql se kahún.

20 Ai bháiyó, tum samajh men bachche na bano: badí men to bachche raho, magar samajh men jawán bano. 21 Tauret men líkhá hai, ki Khudáwand kahtá hai; Main begání zabán aur begáne honthon se is ummat se báten karúngá, tau-bhí wuh merí na sunenge. 22 Pas begání zabáneñ ímándáron ke liye nahín, balki beímánon ke liye nishán haiñ; aur nubuwwat beímánon ke liye nahín, balki ímándáron ke liye nishán hai. 23 Pas agar sári kalísiyá ek jagah jama' ho, aur sab ke sab begání zabáneñ

bolen, aur nāwāqif yā beīmān log andar á jāen, to kyā wuh tum ko dīwāna na kahenge? 24 Lekin agar sab nubuwwat karen, aur kol beīmān yā nāwāqif andar á jāe, to sab use qāil kar denge, aur sab use parakh lenge; 25 aur us ke dil ke bhed zāhīr ho jāenge; tab wuh munh ke baj girkar Khudā ko sijda karegā, aur qārār karegā, ki beshakk Khudā tum men hai.

26 Pas, ai bhāiyo, kyā karnā chāhiye? Jab tum jama' hote ho, to har ek ke dil men mazmūr, yā ta'īm, yā mukāshafa, yā begānī zabān, yā tarjuma hotā hai. Sab kuchh rūhānī taraqqī ke liye honā chāhiye. 27 Agar begānī zabān men bāten karnī hon, to do do, yā ziyāda se ziyāda tīn tīn shaḡhs bārī bārī se bolen, aur ek shaḡhs tarjuma kare: 28 aur agar kol tarjuma karnewālā na ho, to begānī zabān bolnewālā kalīsiyā men chupkā rahe, aur apne dil se aur Khudā se bāten kare. 29 Nabīon men se do yā tīn bolen, aur bāqī un ke kalām ko parkhen. 30 Lekin agar dūsrē pās baithnewāle par wahī utre, to pahā khāmosh ho jāe. 31 Kyūnki tum sab ke sab ek ek karke nubuwwat kar sakte ho, tāki sab sīkhen, aur sab ko nasīhat ho; 32 aur nabīon kī rūhen nabīon ke tābī' hain; 33 kyūnki Khudā ab-tarī kā nahīn, balki amn kā bānī hai; jaisā muqaddason kī sārī kalīsiyāon men hai.

34 'Auratēn kalīsiyā ke majma' men khāmosh rahen, kyūnki unhen bolne kā hukm nahīn; balki tābī' rahen, jaisā Tauret men bhī likhā hai. 35 Aur agar kuchh sīkhnā chāhen, to ghar men apne apne shauhar se pūchhen; kyūnki 'aurat kā kalīsiyā ke majma' men bolnā sharm kī bāt hai. 36 Kyā Khudā kā kalām tum men se niklā? yā sirf tum hi tak pahunchā hai?

37 Agar kol apne ap ko nabi yā rūhānī samjhe, to yih jān le, ki jo nāten main tumhen likhtā hūn, wuh Khudāwand ke hukm hain. 38 Aur agar kol nā jāne, to nā jāne.

39 Pas, ai bhāiyo, nubuwwat karne kī arzū rakkho; aur zabānen bolne se mana' na karo. 40 Magar sārī bāten shāistagi aur qarīne ke sāth 'amal men āen.

15

Ab, ai bhāiyo, main tumhen wuhī khushkhabarī jatāe detā hūn jo pahle de chukā hūn, jise tum ne qubūl bhī kar liyā thā, aur jis par qāim bhī ho; 2 usī ke wasīte se tum ko najāt bhī milī hai, bā-sharte kī wuh khushkhabarī jo main ne tumhen dī thī yād rakhte ho; warna tumhārā imān lānā befāida hūā. 3 Chunānchi main ne sab se pahle tum ko wuhī bāt pahunchā dī, jo mujhe pahunchī thī, kī Masīh kitāb i muqaddas ke bamūjib hamāre gunāhon ke liye mūrā; 4 aur dāst hūā; aur tisre dān kitāb i muqaddas ke bamūjib jī uthā; 5 aur Kesā ko, aur us ke ba'd un bārah ko dikhāī diyā; 6 phir pānch sau se ziyāda bhāiyon ko ek sāth dikhāī diyā, jin men se aksar ab tak maujūd hain, aur ba'z so gaye; 7 phir Ya'qūb ko dikhāī diyā; phir sārē rasūlon ko; 8 aur sab se pīchhe mujh ko, jo goyā adhūre dīnon kī paidāish hūn, dikhāī diyā. 9 Kyūnki main rasūlon men sab se chhotā hūn, balki rasūl kahlāne ke lāiq nahīn, is jīye kī main ne Khudā kī kalīsiyā ko satāyā thā. 10 Lekin jo kuchh hūn, Khudā ke fazl se hūn; aur us kā fazl jo mujh par hūā, wuh befāida nahīn hūā; balki main ne un sab se ziyāda mihnāt kī; aur yih merī taraf se nahīn hūī, balki Khudā ke fazl se jo mujh par thā. 11 Pas khwāh main hūn, khwāh wuh hon, ham yihī manādī karte hain, aur isī par tum imān bhī lāe.

12 Pas jab Masīh kī yih manādī kī jāī hai, kī wuh murdon men se jī uthā, to tum men se ba'z kis tarah kahte hain, kī murdon kī qiyāmat hai hī nahīn? 13 Agar murdon kī qiyāmat nahīn, to Masīh bhī nahīn jī uthā; 14 aur agar Masīh nahīn jī uthā, to hamārī manādī bhī befāida hai, aur tumhārā imān bhī befāida; 15 balki ham Khudā ke jhūthe gawāh thāhre; kyūnki ham ne Khudā kī bābat yih gawāhī dī, kī us ne Masīh ko jilā diyā, hālānki nahīn jilāyā, agar bi'lfarz murde nahīn jī uthte. 16 Aur agar murde nahīn jī uthte, to Masīh bhī nahīn jī uthā; 17 aur agar Masīh nahīn jī uthā, to tumhārā imān befāida hai; tum ab tak apne gunāhon men giriftār ho. 18 Balki jo Masīh men so gaye hain, wuh bhī halāk hūe. 19 Agar ham sirf is hī

zindagi men Masih men ummed rakhte hain, to sare admion se ziyada badnasib hain.

20 Lekin fi'lwaghi' Masih murdon men se ji utha hai, aur jo so gaye hain, un men pahlá phal huá. 21 Kyunki jab admi ke sabab se maut ai, to admi hi ke sabab se murdon ki qiyamat bhí ai; 22 aur jaise A'dam men sab marte hain, waise hi Masih men sab zinda kiye jaenge. 23 Lekin har ek apni apni bári se: pahlá phal Masih; phir Masih ke ane par us ke log. 24 Is ke ba'd akhírat hogi; us waqt wuh sári hukumat aur sára ikhtiyar aur qudrat nest karke, badshahat ko Khudá, ya'ni Bap ke hawale kar dega. 25 Kyunki jab tak ki wuh sare dushmanon ko apne panwon tale na le ae, us ko badshahi karni zarur hai. 26 Sab se pichhla dushman jo nest kiyá jaega, wuh maut hai. 27 Kyunki Khudá ne sab kuchh us ke panwon tale kar diya hai. Magar jab wuh kahta hai, ki Sab kuchh us ke tabi' kar diya gayá, to zahir hai, ki jis ne sab kuchh us ke tabi' kar diya, wuh alag raha. 28 Aur jab sab kuchh us ke tabi' ho jaega, to Beta khud us ke tabi' ho jaega, jis ne sab chizen us ke tabi' kar di; taki sab men Khudá hi sab kuchh ho.

29 Warna jo log murdon ke liye bapisma lete hain, wuh kyá karenge? Agar murde ji uthte hi nahin, to phir kyun un ke liye bapisma lete hain? 30 Aur ham kyun har waqt khatre men pare rahte hain? 31 Ai bhaiyo, mujhe us fakhr ki qasam, jo hamare Khudá-wand Masih Yisú' men tum par hai, main har roz martá hun. 32 Agar main insán ki tarah Iesus men darandeg se lará, to mujhe kyá fátida? Agar murde na jilae jaenge, to ao, khaen pien, kyunki kal to mar hi jaenge. 33 Fareb na khaó: buri suhbaten achchi 'adaton ko bigar deti hain. 34 Rastbaz hone ke liye hosh men ao, aur gunah na karo; kyunki ba'z Khudá se nawaqif hain. Main tumhen sharm dilane ko yih kahta hun.

35 Ab koi yih kahega, ki Murde kis tarah ji uthte hain, aur kaise jism ke sath ate hain? 36 Ai nádán, tú khud jo kuchh botá hai, jab tak wuh na mare, zinda nahin kiyá jata:

87 aur jo tú botá hai, yih wuh jism nahin jo paida honewala hai; balki sirf dana hai, khwah gehun ka, khwah kisi aur chiz ka; 88 magar Khudá ne jaisa irada kar liya, waise us ko jism deta hai; aur har ek bij ko us ka khass jism. 39 Sab gosht yaksan gosht nahin: balki admion ka gosht aur hai: chaupayon ka gosht aur; parandon ka gosht aur hai; machhliyon ka gosht aur. 40 A'smani bhí jism hain, aur zamini bhí: magar asmanion ka jalal aur hai, zaminion ka aur. 41 A'ftab ka jalal aur hai, mahtab ka jalal aur, sitaron ka jalal aur; kyunki sitare sitare ke jalal men farq hai. 42 Murdon ki qiyamat bhí aisi hi hai. Jism fana ki halat men boyá jata hai; aur baqa ki halat men ji uthta hai: 43 behurmati ki halat men boyá jata hai; aur jalal ki halat men ji uthta hai: kamzori ki halat men boyá jata hai; aur quwwat ki halat men ji uthta hai: 44 nafsani jism boyá jata hai; aur ruhani jism ji uthta hai. Jab nafsani jism hai, to ruhani jism bhí hai. 45 Chunanchi likha bhí hai, ki Pahlá admi, ya'ni A'dam, zinda nafs bana. Pichhla A'dam zindagi bakhshnewali ruh bana. 46 Lekin ruhani pahle na tha, balki nafsani tha; is ke ba'd ruhani huá. 47 Pahlá admi zamin se, ya'ni khaki, tha: dusra admi asmani hai. 48 Jaisa wuh khaki tha, waise hi aur khaki bhí hain; aur jaisa wuh asmani hai, waise hi aur asmani bhí hain. 49 Aur jis tarah ham is khaki ki surat par hue, usi tarah us asmani ki surat par bhí hongé.

50 Ai bhaiyo, mera matlab yih hai, ki gosht aur khun Khudá ki badshahat ka waris nahin ho saktá, aur na fana baqa ki waris ho sakti hai. 51 Dekho, main tum se bhed ki bat kahta hun: ham sab to nahin soenge, magar sab badal jaenge; 52 aur yih ek dam men, ek pal men, pichhla narsinga phunkte hi, hoga: kyunki narsinga phunka jaega, aur murde gairfani halat men uthenge, aur ham badal jaenge. 53 Kyunki zarur hai ki yih fani jism baqa ka jama pahine, aur yih marnewala jism hayat i abadi ka jama pahine. 54 Aur jab yih fani jism baqa ka jama pahin chukega, aur yih marnewala jism hayat i abadi ka jama

pahin chukegá, to wuh qaul púra hogá jo likhá hai, ki Maut fath ká luqma ho gayí. 55 Ai maut, terí fath kahán rahí? Ai maut, terá dank kahán rahá? 56 Maut ká dank gunáh hai; aur gunáh ká zor sharí'at hai. 57 magar Khudá ká shukr hai, jo hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ke wasíle se ham ko fath bakhshtá hai. 58 Pas, ai mere 'azíz bháiyó, sábitqadam aur qáim raho, aur Khudáwand ke kám meñ hameshá afzáish karte raho, kyúnki yih jánte ho, ki tumhári mihnat Khudáwand meñ befáida nahín hai.

16 Ab us chande ki bábat jo muqaddason ke liye kiyá játa hai, jaisá main ne Galatiya ki kalisiyaon ko hukm diyá, waisá hi tum bhí karo. 2 Hafte ke pahle din, tum meñ se har shakhs apní ámadání ke muwáfiq kuchh apne pás rakh chhorá kare, táki mere áne par chande na karne pareñ. 3 Aur jab main áungá, to jinheñ tum manzúr karoge un ko main khatt dekar bhej dúngá, ki tumhári khairát Yarúshalem ko pahunchá den. 4 Aur agar merá bhí jáná munásib húa, to wuh mere sáth hi jáenge. 5 Aur main Makiduniya hokar tumháre pás áungá; kyúnki mujhe Makiduniya hokar jáná to hai hi; 6 magar rahún sháyad tumháre hi pás; aur járá bhí tumháre hi pás káñun, táki jis taraf main jáná cháhún, tum mujhe us taraf rawána kar do. 7 Kyúnki main ab ráh meñ tum se muláqát karní nahín cháhtá; balki mujhe ummed hai ki Khudáwand ne cháhá, to kuchh ársé tumháre pás rahúngá. 8 Lekin main 'I'd i Pintekást tak Ifisus meñ rahúngá; 9 kyúnki mere liye ek wasí' aur káramad darwáza khulá hai, aur mukhálf बहुत से haiñ.

10 Agar Tímuthiyus á jáe, to kha-yal rakhná, ki wuh tumháre pás bekhauf rahe; kyúnki wuh merí taraf Khudáwand ká kám kartá hai. 11 pas koí use haqír na jáne; balki us ko sahíh salámat is taraf rawána karná, ki mere pás á jáe; kyúnki main muntazir hún ki wuh bháiyon samet áe. 12 Aur bhái Apullos se main ne bahut iltimás kiyá, ki tumháre pás bháiyon ke sáth jáe; magar is waqt jáne par wuh mutlaq rází na húa; lekin jab us ko mauqa' milegá, to jáegá.

13 Jágte raho, ímán meñ qáim raho, mardánagí karo, mazbút ho. 14 Jo kuchh karte ho, mahabbat se karo.

15 Ai bháiyó, tum Stifaná's ke khándán ko jánte ho, ki wuh Akhaya ke pahle phal haiñ, aur muqaddason ki khidmat ke liye mustá'idd rahte haiñ. 16 Pas main tum se iltimás kartá hún, ki aise logon ke tábi' raho, balki har ek ke jo is kám aur mihnat meñ sharík hai. 17 Aur main Stifaná's aur Furtúnátus aur Akhayikus ke áne se khush hún; kyúnki jo tum se rah gayá thá, unhon ne púra kar diyá; 18 aur unhon ne merí aur tumhári rúh ko táza kiyá: pas aison ko máno.

19 A'siya ki kalisiyaon tum ko salám kahtí haiñ. Akwila aur Priska, us kalisiyá samet jo un ke ghar meñ hai, tumheñ Khudáwand meñ bahut bahut salám kahte haiñ. 20 Sáre bhái tumheñ salám kahte haiñ: pák bosa lekar ápas meñ salám karo.

21 Main Paulus apne háth se salám likhtá hún. 22 Jo koí Khudáwand ko 'azíz nahín rakhtá, mal'ún ho. Hamára Khudáwand ánewálá hai. 23 Khudáwand Yisú' Masíh ká fazl tum par hotá rahe. 24 Merí mahabbat Masíh Yisú' meñ tum sab se rahe. A'mín.

KURINTHI'ON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' DU'SRA' KHATT

1 Paulus kí taraf se, jo Khudá kí marzi se Masíh Yisú' ká rasúl hai, aur bhái Tímuthiyus kí taraf se, Khudá kí us kalisiyá ke nám, jo Kurinthus men hai, aur tamám Akhaya ke sab muqaddason ke nám. **2** Hamáre Báp Khudá aur Khudá-wand Yisú' Masíh kí taraf se tumhen fazl aur itminán hásil hotá rahe.

3 Hamáre Khudá-wand Yisú' Masíh ke Khudá aur Báp kí hamd ho, jo rahmaton ká Báp, aur har tarah kí tasalli ká Khudá hai; **4** wuh hamári sab musibaton men ham ko tasalli detá hai, táki ham us tasalli ke sabab jo Khudá hameñ bakhshatá hai, un ko bhí tasalli de sakeñ, jo kisi tarah kí musibat men haiñ. **5** Kyúñki jis tarah Masíh ke dukh ham ko ziyáda pahunchte haiñ, usí tarah hamári tasalli bhí Masíh ke wasíle se ziyáda hotí hai. **6** Agar ham musibat utháte haiñ, to tumhári tasalli aur naját ke wáste; aur agar tasalli páte haiñ, to tumhári tasalli ke wáste, jis kí tásir se tum sabr ke sáth un dukhon kí bardásht kar lete ho, jo ham bhí sahte haiñ: **7** aur hamári ummed tumháre báre men mazbút hai; kyúñki ham jánte haiñ, ki jis tarah tum dukhon men sharík ho, usí tarah tasalli men bhí ho. **8** Ai bháiyó, ham nahín cháhte ki tum us musibat se náwáqif rahe jo A'siya men ham par parí, ki ham hadd se ziyáda aur táqat se báhar past ho gaye, yahán tak kí ham ne zindágí se bhí háth dhó liye: **9** balki apne úpar maut ke hukm ká yaqín kar chuke the, táki apná bharosá na rakkhen, balki Khudá ká, jo murdon ko jilátá hai: **10** chunánchi usí ne ham ko aisi barí halákat se chhuráya, aur chhuráegá: aur ham ko us se yih ummed hai, ki áge ko bhí chhurátá rahegá; **11** agar tum bhí milkar du'á se hamári madad

karoge, táki jo ní'mat ham ko bahut logon ke wasíle se milí, us ká shukr bhí bahut se log hamári taraf se karen.

12 Kyúñki ham ko apne dil kí is gawáhi par fakhr hai, ki hamára chálchalan dunyá men, aur khyáskar tum men, jismání hikmat ke sáth nahín, balki Khudá ke fazl ke sáth, ya'ní aisi pákizagi aur safái ke sáth rahá, jo Khudá ke láiq hai. **13** Ham áur báten tumhen nahín likhte, siwá un ke jinhen tum parhte ya mánte ho, aur mujhe ummed hai ki ákhir tak mánte rahoge: **14** chunánchi tum men se kitnon hí ne mán bhí liyá hai, ki ham tumháre fakhr haiñ, jis tarah hamáre Khudá-wand Yisú' ke din tum bhí hamáre fakhr hoge.

15 Aur isí bharose par main ne yih iráda kiyá thá, ki pahle tumháre pás áún, táki tumhen ek áur ní'mat mile; **16** aur tumháre pás hotá huá Makiduniya ko jáún, aur Makiduniya se phir tumháre pás áún, aur tum mujhe Yahúdiya kí taraf rawána kar do. **17** Pas main ne jo yih iráda kiyá thá, to kyá talawwunmizáji se kiyá thá? ya jin báton ká qasd kartá hún, kyá jismání taur par kartá hún, ki hán hán bhí karún, aur nahín nahín bhí karún? **18** Khudá kí sachcháí kí qasam, ki hamáre us kalám men jo tum se kiyá játá hai, hán aur nahín donon pái nahín játín. **19** Kyúñki Khudá ká Betá Yisú' Masíh jis kí manádi ham ne, ya'ní main ne, aur Silwánus, aur Tímuthiyus ne tum men kí, us men hán aur nahín donon na thín, balki us men hán hí hán húi; **20** kyúñki Khudá ke jitne wa'de haiñ, wuh sab us men hán ke sáth haiñ; isí liye is ke zarí'e se A'mín bhí húi, táki hamáre wasíle se Khudá ká jalál záhir ho. **21** Aur jo ham ko tumháre sáth

Masíh men qáim kartá hai, aur jis ne ham ko masah kiyá, wuh Khudá hai; 22 jis ne ham par muhr bhí kí, aur ba'áne men Rúh ko hamáre dilon men diyá.

23 Main Khudá ko gawáh kartá hun, ki main ab tak Kurinthus men is wáste nahín áyá, kí mujhe tum par rahm átá thá. 24 Yih nahín, ki ham imán ke báre men tum par hukúmat jatáte hai, balki khushi men tumháre madadgár hai: kyünki tum imán hí se qáim rahte ho.

2 Main ne apne dil men yih qasd kiyá thá, kí phir tumháre pás gangín hokar na áun. 2 Kyünki agar main tum ko gangín karün, to mujhe kaun khush karegá, siwá us ke jo mere sabab se gangín huá? 3 Aur main ne tum ko wuhí bát likhí thí, táki aisá na ho kí mujhe ákar, jin se khush honá cháhiye thá main un ke sabab se gangín hun; kyünki mujhe tum sab par is bát ká bharosá hai, kí jo meri khushi hai, wuhí tum sab kí hai. 4 Kyünki main ne barí musibat aur dilgiri kí hálat men, bahut se ánsu bahá bahákar, tum ko likhá thá; lekin is wáste nahín kí tum ko gam ho, balki is wáste kí tum us barí mahabbat ko ma'lúm karo, jo mujhe tum se hai.

5 Aur agar koí shakhs gam ká bá'is huá hai, to mere hí gam ká nahín, balki (táki us par ziyáda sakhtí na karün,) kisi qadr tum sab ke gam ká bá'is huá. 6 Yihí sazá, jo us ne aksaron kí taraf se pái, aise shakhs ke wáste káfi hai. 7 Pas bajáe is ke yihí bihtar hai, kí us ká qusúr mu'áf karo, aur tasallí do, táki wuh gam kí kasrat se tabáh na ho. 8 Is liye main tum se iltimás kartá hun, kí us ke báre men mahabbat ká fatwá do. 9 Kyünki main ne is wáste bhí likhá thá, kí tumhen ázmá lun, kí sári báton men farmánbardár ho, yá nahín. 10 Jise tum kuchh mu'áf karte ho, use main bhí mu'áf kartá hun: kyünki jo kuchh main ne mu'áf kiyá, agar kiyá, to Masíh ká qáim-maqám hokar tumhári khátir mu'áf kiyá; 11 táki Shaitán ká ham par dágw na chale, kyünki ham us ke hilon se náwáqif nahín.

12 Aur jab main Masíh kí khush-khabari dene ko Troás men áyá,

aur Khudáwánd men mere liye darwáza khul gayá, 13 to meri ruh ko áram na milá, is liye kí main ne apne bhái Titus ko na páyá: pas un se rukhsat hokar Makiduniya ko chalá gayá. 14 Magar Khudá ká shukr hai, jo Masíh men ham ko hamesha asiron kí tarah gasht karátá hai, aur apne 'ilm kí khushbú hamáre wasíle se har jagah phailátá hai. 15 Kyünki ham Khudá ke nazdik naját pánewálon aur halák honewálon donon ke liye, Masíh kí khushbú hai; 16 ba'z ke wáste to marne ke liye maut kí bú, aur ba'z ke wáste jine ke liye zindagi kí bú hai. Aur kaun in báton ke láiq hai? 17 kyünki ham un bahut logon kí manind nahín, jo Khudá ke kalám men ámezish karte hai; balki dil kí safái se, aur Khudá kí taraf se, Khudá ko házir jánkar Masíh men bolte hai.

3 Kyá ham phir apni neknámí jatáni shuru karte hai? yá ham ko ba'z kí tarah neknámí kó khatt tumháre pás lane, yá tum se lene kí hájat hai? 2 Hamára jo khatt hamáre dilon par likhá huá hai, wuh tum ho, aur use sab ádmí jánte aur parhte hai: 3 zahir hai, kí tum Masíh ká wuh khatt ho, jo ham ne khádimon ke taur par likhá; siyáhi se nahín, balki zinda Khudá kí Rúh se; patthar kí takhtion par nahín, balki gosht kí, yá'ni dil kí takhtion par. 4 Ham Masíh kí ma'rifat Khudá par aisá hí bharosá rakhte hai: 5 yih nahín kí barát i khud ham is láiq hai, kí apni taraf se kuchh khayál bhí kar saken; balki hamári liyaqat Khudá kí taraf se hai; 6 jis ne ham ko naye 'ahd ke khádim hone ke láiq bhí kiyá: lafzon ke khádim nahín, balki ruh ke; kyünki lafz már dálte hai, magar ruh zinda kartí hai. 7 Aur jab maut ká wuh 'ahd jis ke huruf pattharon par khode gaye the, aisá jaláiwálá huá, kí bani Isráil Músá ke chihre par, us jalál ke sabab se jo us ke chihre par thá, gaur se nazar na kar sake; hálánki wuh ghattá jatá thá; 8 to ruh ká 'ahd to zarúr hí jaláiwálá hogá. 9 Kyünki jab mujrim thahránewálá 'ahd jaláiwálá thá, to rástbázi ká 'ahd to zarúr hí jaláiwálá hogá. 10 Balki is súrát men wuh jaláiwálá is bare hí jalál ke

sabab se bejalál thahrá. 11 Kyúnki jab miṭnewáli chíz jalálwáli thí, to báqí rahnewáli chíz to zarúr hí jalálwáli hogí.

12 Pas ham aisi ummed karke, barí dilerí se bolte hain; 13 aur Músá kí tarah nahín hain, jis ne apne chíhre par niqáb dáli, táki baní Isráil us miṭnewáli chíz ke anjám ko na dekh saken: 14 lekin un ke khayálat kasíf ho gaye: kyúnki áj tak puráne 'ahdnáme ke parhte waqt, un ke dilon par wuhí parda pará rahtá hai; aur wuh Masíh men uth játá hai. 15 Magar áj tak jab kabhí Músá kí kitáb parhí játí hai, to un ke dil par parda pará rahtá hai. 16 Lekin jab kabhí un ká dil Khudáwand kí taraf phiregá, to wuh parda uth jáegá. 17 Aur wuh Khudáwand Rúh hai: aur jahán kahín Khudáwand kí Rúh hai, wahán azádí hai. 18 Magar jab ham sab ke beniqáb chihron se Khudáwand ká jalál is tarah mun-'akis hotá hai, jis tarah áine men, to us Khudáwand ke wasíle se jo Rúh hai, ham usí jaláli súrat men darja ba darja badalte játe hain.

4 Pas jab ham par aisé rahm húa, ki hamen yih khidmat milí, to ham himmat nahín hárté: 2 balki ham ne sharm kí poshída báton ko tark kar diyá, aur makkári kí chál nahín chalte, na Khudá ke kalám men ámezish karte hain; balki haqq zahir karke Khudá ke rúbarú har ek ádmí ke dil men apní nekí bitháte hain. 3 Aur agar hamári khushkhabarí par parda pará hai, to halák honewálon hí ke wáste pará hai: 4 ya'ní un beimánon ke wáste, jin kí aqloṅ ko is jahán ke khudá ne andhá kar diyá hai, táki Masíh jo Khudá kí súrat hai, us ke jalál kí khushkhabarí kí roush-ní un par na pare. 5 Kyúnki ham apní nahín, balki Masíh Yisú' kí manádi karte hain, ki wuh Khudáwand hai; aur apne haqq men yih kahte hain, ki Yisú' kí khátir tumháre gulám hain. 6 Is liye ki Khudá hí hai, jis ne farmáyá, ki Táriki men se núr chamke; aur wuhí hamáre dilon men chamká, táki Khudá ke jalál kí pahchán ká núr Yisú' Masíh ke chíhre se jalwagar ho.

7 Lekin hamáre pás yih khazána mittí ke bartanon men rakkhá hai,

táki yih hadd se ziyáda qudrat hamári taraf se nahín, balki Khudá kí taraf se ma'lúm ho. 8 Ham har taraf se musibat to utháte hain, lekin láchár nahín hote; hairán to hote hain, magar náummed nahín hote; 9 satáe to játe hain, magar akele nahín chhore játe; giráe to játe hain, lekin halák nahín hote; 10 ham har waqt apne badan men Yisú' kí maut liye phirte hain, táki Yisú' kí zindagi bhí hamáre badan men zahir ho. 11 Kyúnki ham jíte jí Yisú' kí khátir hamesha maut ke hawále kiye játe hain, táki Yisú' kí zindagi bhí hamáre fání jism men zahir ho. 12 Pas maut to ham men ásar kartí hai, aur zindagi tum men. 13 Aur chúnki ham men wuhí imán kí rúh hai, jis kí bábat likhá hai, ki Main imán láyá, aur isí liye bolá; pas ham bhí imán láe, aur isí liye bolte hain; 14 kyúnki ham jánte hain, ki jis ne Khudáwand Yisú' ko jiláyá, wuh ham ko bhí Yisú' ke sáth shámil jánkar jiláegá, aur tumháre sáth apne sámne házir karegá. 15 Is liye ki sári chízen tumháre wáste hain, táki bahut se logon ke sabab fazl ziyáda hokar Khudá ke jalál ke liye shukrguzári bhí barháe.

16 Is liye ham himmat nahín hárté; balki go hamári zahirí insániyat záil hotí játí hai, phir bhí hamári bátini insániyat roz ba roz nayí hotí játí hai. 17 Kyúnki hamári dam bhar kí halkí sí musibat hamáre liye azhadd bhári aur abadí jalál paidá kartí játí hai; 18 jis hál men ki ham dekhi hui chízon par nahín, balki andekhi chízon par nazar karte hain: kyúnki dekhi hui chízen chandroza hain; magar andekhi chízen abadí hain.

5 Kyúnki ham jánte hain, ki jab hamára khalme ká ghar jo zamín par hai giráyá jáegá, to ham ko Khudá kí taraf se ásmán par ek aisi 'imárat milegi, jo háth ká baná húa ghar nahín, balki abadí hai. 2 Chunánchi ham is men karáhte hain; aur barí árzú rakhte hain, ki apne ásmáni ghar se mulabbas ho jáen: 3 táki mulabbas hone ke bá'is nange na páe jáen. 4 Kyúnki ham is khalme men rahkar bojh ke máre karáhte hain; is liye nahín ki yih libás utárná cháhte hain, balki is par

aur pahinná cháhte hai, táki wuh jo fání hai zindagi men garq ho jae. 5 Aur jis ne ham ko isi bát ke liye taiyar kiyá, wuh Khudá hai, aur usi ne hamen Rúh ko bai'áne men diyá. 6 Pas hameshá hamári khátirjama' rahti hai, aur yih jánte hai, ki jab tak ham badan ke watan men hai, Khudáwand ke hán se jiláwatan hai; 7 kyúнки ham imán par chalte hai, na ki ánkhoḡ dekhe par; 8 garaz, hamári khátirjama' hai; aur ham ko badan ke watan se 'aláhida hokar Khudáwand ke watan men rahná ziyáda manzúr hai. 9 Isi wáste ham yih hausala rakhte hai, ki watan men hon, khwáh jiláwatan, us ko khush karen. 10 Kyúнки zarúr hai ki Masíh ke takht i 'adálat ke sámne jákar ham sab ká hál záhir kiyá jae, táki har shaḡs apne un kámon ká badla páe, jo us ne badan ke wasíle se kiye hon, khwáh bhale hon, khwáh bure. 11 Pas ham Khudáwand ke khauf ko jánkar, ádmioḡ ko samjháte hai, aur Khudá par hamará hál záhir hai; aur mujhe ummed hai, ki tumháre dilon par bhí záhir húa hogá. 12 Ham phir apní neknámí tum par nahín jatáte, balki ham apne sabab tum ko fakhr karne ká mauqa' dete hai, táki tum un ko jawáb de sako, jo záhir par fakhr karte hai, aur batin par nahín. 13 Agar ham be-khud hai, to Khudá ke wáste hai; aur agar hosh men hai, to tumháre wáste. 14 Kyúнки Masíh kí mahabbat ham ko majbúr kar deti hai; is liye kí ham yih samajhte hai, ki jab ek sab ke wáste múá, to sab mar gaye; 15 aur wuh is liye sab ke wáste múá, kí jo jíte hai, wuh áge ko apne liye na jien, balki us ke liye jo un ke wáste múá, aur phir jí uthá. 16 Pas ab se ham kísi ko jism kí háisiyat se na pahcháenge; hán, agarchi Masíh ko bhí jism kí háisiyat se jáná thá, magar ab se nahín jánenge. 17 Is liye agar kí Masíh men hai, to wuh nayá makhlúq hai: puráni chízen játi rahín; dekho, wuh nayí ho gayín. 18 Aur sab chízen Khudá kí taraf se hai, jis ne Masíh ke wasíle se apne sáth hamará mel miláp kar liyá, aur mel miláp kí khidmat hamáre supurd kí; 19 matlab yih hai, kí Khudá ne Masíh men hokar áone sáth dunyá

ká mel miláp kar liyá, aur un kí taqsíron ko un ke zimme na lagáyá, aur us ne mel miláp ká paigám hamen saunp diyá hai.

20 Pas ham Masíh ke elchí hai; goyá hamáre wasíle se Khudá iltímás kartá hai: ham Masíh kí taraf se minnat karte hai, kí Khudá se mel miláp kar lo. 21 Jo gunáh se wáqif na thá, usi ko us ne hamáre wáste gunáh thahráyá, táki ham us men hokar Khudá kí rástbázi ho

6 jáen. 1 Aur ham jo us ke sáth kám men sharik hai, yih bhí iltímás karte hai, kí Khudá ká fazl jo tum par húa, befáida na rahne do; 2 kyúнки wuh kahtá hai, kí Main ne qubúliyat ke waqt teri sun lí,

Aur naját ke din teri madad kí:

dekho, ab qubúliyat ká waqt hai; dekho, yih naját ká din hai: 3 ham kísi bát men thokar kháne ká kí mauqa' nahín dete, táki hamári khidmat par harf na áe; 4 balki Khudá ke khádimon kí tarah har bát se apní khúbi záhir karte hai, bare sabr se, musíbaton se, ihtiyájon se, tangíon se, 5 koḡe kháne se, qaid hone se, hangámon se, mihnaton se, bedáron se, fáqon se, 6 pákízagi se, 'ilm se, tahammul se, mihrbání se, Rúhu'l Quds se, beriyá mahabbat se, 7 kalám i haqq se, Khudá kí qudrat se; rástbázi ke hathyáron ke wasíle se jo dahine báen hai, 8 'izzat aur be'izzatí ke wasíle se, badnámí aur neknámí ke wasíle se; go gumráh karnewále ma'kúm hote hai, phir bhí sachche hai; 9 gumnámon kí manind hai, táham mashhúr hai; marte huon kí manind hai, magar dekho, jíte hai; mar khánewálon kí manind hai, magar ján se máre nahín játe; 10 gangíon kí manind hai, lekin hameshá khush rahte hai; kangálon kí manind hai, magar bahúteron ko daulatmand kar dete hai; ná dáron kí manind hai, táham sab kuchh rakhte hai.

11 Ai Kurinthío, ham ne tum se khulkar báten kí, aur hamará dil tumhári taraf se kusháda ho gaya. 12 Hamáre dilon men tumháre liye tangí nahín, magar tumháre dilon men tangí hai. 13 Pas main farzand jánkar tum se kahtá hún, kí tum

bhí us ke badle men kushádadil ho jáo.

14 Beimánon ke sáth náhamwár júe men na juto: kyúnki rástbázi aur bedíni men kyá mel jol? yá raushní aur táríki men kyá shirákat?

15 Masíh ko Baliya'al ke sáth kyá muwáfaqat? Yá Imándár ká beimán se kyá wásta? 16 Aur Khudá ke maqdis ko biton se kyá munásabat hai? kyúnki ham zinda Khudá ká maqdis hain; chunánchi Khudá ne kahá hai, ki Main un men basúngá, aur un men chalún phirúngá; aur main un ká Khudá húngá, aur wuh merí ummat hongé. 17 Is wáste Khudáwand farmátá hai, ki

Un men se nikalkar 'aláhida raho,

Aur nápak chíz ko na chhúo;
To main tum ko qubúl kar lúngá,

18 Aur tumhárá Báp húngá,
Aur tum mere beṭe beṭiyán hoge:

yih Khudáwand Qádir i mutlaq ká qaul hai. 1 Pas ai 'azízo, chúnki ham se aise wa'de kiye gaye, to áo, apne ap ko har tarah kí jismáni aur rúhání áludagí se pák karen, aur Khudá ke khauf ke sáth pákízagí ko kamál tak pahuncháen.

2 Ham ko apne dil men jagah do: ham ne kisi se beinsáfi nahín kí, kisi ko nahín bigará, kisi se dagá nahín kí. 3 Main tumhen mujrim thahráne ke liye yih nahín kahtá: kyúnki pahle hí kah chuká hún, ki tum hamáre dilon men aise bas gaye ho, ki ham tum ek sáth maren aur jien. 4 Main tum se barí dilerí ke sáth báten kartá hún, mujhe tum par bará fakhr hai: mujh ko purí tasallí ho gayí hai; jitní musíbaten ham par áti hain, un sab men merá dil khushí se labrez rahtá hai.

5 Kyúnki jab ham Makiduniya men áe, us waqt bhí hamáre jism ko chain na milá, balki har taraf se musíbat men giriftár rahe; báhar laráiyán thíp, andar dahshaten. 6 Táham 'ajizon ko tasallí bakhshnewále, ya'ni Khudá ne Titus ke áne se ham ko tasallí bakhshí; 7 aur na sirf us ke áne se, balki us kí us tasallí se bhí, jo us ko tumhári taraf se húl; aur us ne tumhárá ishtiyáq, tumhárá gam, aur tumhárá josh, jo merí bábat thá, ham se bayán

kiyá, jis se main aur bhí khush húa.

8 Go main ne tum ko apne khatt se gamgín kiyá, magar us se pachhtá-tá nahín, agarchi pahle pachhtá-tá thá. Chunánchi dekhtá hún, ki us khatt se tum ko gam húa, go thore hí 'arse tak rahá. 9 Ab main is liye khush nahín hún, ki tum ko gam húa, balki is liye ki tumháre gam ká anjám tauba húa: kyúnki tumhárá gam khudáparastí ká thá, táki tum ko hamári taraf se kisi tarah ká nuqsán na ho. 10 Kyúnki khudáparastí ká gam aisi tauba paidá kartá hai, jis ká anjám naját hai, aur us se pachhtána nahín partá: magar dunyá ká gam maut paidá kartá hai. 11 Pas dekho, isí bát ne, ki tum khudáparastí ke taur par gamgín hue, tum men kis qadr sargarmí, aur 'uzr, aur kha-fagí, aur khauf, aur ishtiyáq, aur josh, aur intiqám paidá kiyá! Tum ne har tarah se sábit kar dikháya, ki tum is amr men barí ho. 12 Pas agarchi main ne tum ko likhá thá, magar na us ke bá'is likhá, jis ne beinsáfi kí, aur na us ke bá'is jis par beinsáfi húl, balki is liye ki tumhári sargarmí jo hamáre wáste hai, Khudá ke huzúr tum par záhir ho jáe. 13 Isí liye ham ko tasallí húl hai: aur hamári is tasallí men ham ko Titus kí khushí ke sabab aur bhí ziyáda khushí húl, kyúnki tum sab ke bá'is us kí rúh phir táza ho gayí. 14 Aur agar main ne us ke sámne tumhári bábat kuchh fakhr kiyá, to sharminda na húa; balki jis tarah ki ham ne sári báten tum se sach sach kahín, isí tarah jo fakhr ham ne Titus ke sámne kiyá, wuh bhí sach niklá. 15 Aur jab us ko tum sab kí farmánbardári yád áti hai, ki tum kis tarah darte aur kánpte hue us se mile, to us kí dilí mahabbat tum se aur bhí ziyáda hotí játi hai. 16 Main khush hún, ki har bát men tumhári taraf se merí khátirjama' hai.

8 Ab ai bháiyó, ham tum ko Khudá ke us fazl kí khabar dete hain, jo Makiduniya kí kalisi-yáon par húa hai; 2 kí musíbat kí barí ázmáish men un kí barí khushí aur saht garíbi ne un kí sahtáwa ko hadd se ziyáda kar diya. 3 Aur main gawáhi detá hún, kí unhon ne maqdúr ke muwáfiq, balki maqdúr

se bhí ziyáda, apní khushí se diyá, 4 aur is khairát aur muqaddason kí khidmat kí shirkat kí bábat, ham se barí minnat ke sáth dárkhwást kí: 5 aur hamári ummed ke muwáfiq hí nahín diyá, balki apne ap ko pahle Khudáwand ke, aur phir Khudá kí marzi se hamare supurd kiyá. 6 Is wáste ham ne Titus ko nasíhat kí, ki jaise us ne pahle shuru' kiyá thá, waise hí tum men is khairát ke kám ko purá bhí kare. 7 Pas jaise tum har bát men imán, aur kalám, aur 'ilm, aur púri sargarmí, aur us mahabbat men jo ham se rakhte ho sabqat le gaye ho, waise hí is khairát ke kám men bhí sabqat le jáo. 8 Main hukm ke taur par nahín kahtá, balki is liye kí auron kí sargarmí se tumhári mahabbat kí sachchái ko ázmáon; 9 kyúnci tum hamare Khudáwand Yisú Masih ke fazl ko jánte ho, kí wuh agarchi daulatmand thá, magar tumhári khátir garíb ban gaya, táki tum us kí garíbi ke sabab se daulatmand ho jáo. 10 Aur main is 'amr men apní ráe detá hún, kyúnci yih tumháre liye mufid hai, is liye kí tum pichhle sál se na sirf is kám men, balki is ke iráde men bhí awwal the. 11 Pas ab is kám ko purá bhí karo, táki jaise tum iráda karne men mustá'idd the, waise hí maqdúr ke muwáfiq takmil bhí karo. 12 Kyúnci agar niyat ho, to khairát us ke muwáfiq maqbúl hogí jo ádmí ke pás hai, na us ke muwáfiq jo us ke pás nahín. 13 Yih nahín kí auron ko áram mile, aur tum ko taklíf ho: 14 balki barábari ke taur par, is waqt tumhári daulat se un kí kamí púri ho, táki un kí daulat se bhí tumhári kamí púri ho; aur is tarah barábari ho jáe; 15 chunánci likhá hai, kí jis ne bahut jama' kiyá us ká kuchh ziyáda na niklá, aur jis ne thorá jama' kiyá us ká kuchh kam na niklá. 16 Khudá ká shukr hai, jo Titus ke dil men tumháre wáste waisí hí sargarmí paidá kartá hai. 17 Kyúnci us ne hamári nasíhat ko mán liyá, balki bará sargarmí hokar apní khushí se tumhári taraf rawána huá. 18 Aur ham ne us ke sáth us bhái ko bhejá, jis kí taríf khushkhabari ke sabab se tamám kalísi-

yaon men hoti hai; 19 aur sirf yihí nahín, balki wuh kalísiyaon kí taraf se is khairát ke bare men hamará hamsafar muqarrar huá: aur ham yih khidmat is liye karte hain, kí Khudáwand ká jalál aur hamará shauq záhir ho: 20 aur ham bachte rahte hain kí jis barí khairát ke bare men khidmat karte hain, us kí bábat koí ham par harf na láe: 21 kyúnci ham aisi chizon kí tadbír karte hain, jo na sirf Khudáwand ke nazdik bhái hain, balki ádmíon ke nazdik bhí. 22 Aur ham ne un ke sáth apne us bhái ko bhejá hai, jis ko ham ne bahut sí báton men barhá ázmákar sargarm páyá hai, magar chúnki us ko tum par bará bharosá hai, is liye ab bahut ziyáda sargarm hai. 23 Agar koí Titus kí bábat púchhe, to wuh merá sharik, aur tumháre wáste merá hamkhatmat hai: agar hamare bháiyon kí bábat púchhá jáe, to wuh kalísiyaon ke qásid aur Masih ke jalál hain. 24 Pas apní mahabbat aur hamará wuh fakhr jo tum par hai, kalísiyaon ke rubarú un par sábit karo.

9 Jo khidmat muqaddason ke wáste kí játi hai, us kí bábat mujhe tum ko likhná fuzúl hai: 2 kyúnci main tumhárá shauq jántá hún, jis ke sabab se Makiduniya ke logon ke áge tum par fakhr kartá hún, kí Akhaya ke log pichhle sál se taiyár hain, aur tumhári sargarmí ne aksar logon ko ubhárá. 3 Lekin main ne bháiyon ko is liye bhejá, kí ham jo fakhr is bare men tum par karte hain, wuh beasl na tháhre; balki tum mere kahne ke muwáfiq taiyár raho: 4 aisé na ho, kí agar Makiduniya ke log mere sáth áen, aur tum ko taiyár na páen, to ham (yih nahín kahte, kí tum) us bharose ke sabab sharminda hon. 5 Is liye main ne bháiyon se yih dárkhwást karní zarúr samjhi, kí wuh pahle se tumháre pás jákar tumhári mau'ida bakhshish ko peshtar se taiyár kar rakkhen, táki wuh bakhshish kí tarah taiyár rahe, na zabardasti ke taur par.

6 Lekin bát yih hai, kí jo thorá botá hai, wuh thorá kátegá; aur jo bahut botá hai, wuh bahut kátegá. 7 Jis qadr har ek ne apne dil men tháhráyá hai, usí qadr de; na dareg

karke, aur na láchári se, kyúñki Khudá khushí se denewále ko 'azíz rakhtá hai. 8 Aur Khudá tum par har tarah ká fazl kasrat se kar saktá hai, táki tum ko hamesha har chíz káfi taur par milá kare, aur har nek kám ke liye tumháre pás bahut kuchh maujúd rahá kare: 9 chunáñchi likhá hai, ki

Us ne bakher kí hai, us ne kangálon ko diyá hai;

Us kí rástbázi abad tak báqi rahegi.

10 Pas jo bonewále ke liye bij, aur kháne ke liye roti baham pahunchátá hai, wuhí tumháre liye bij baham pahuncháegá, aur us men taraqqi kar degá, aur tumhári rástbázi ke phalon ko barháegá: 11 aur tum har chíz ko ifrát se pákar, sab tarah kí sakháwat karoge, jo hamáre wasíle se Khudá kí shukrguzári ká bá'is hotí hai. 12 Kyúñki is khidmat ke anjám dene se na sirf muqaddason kí ihtiyájen rafa' hotí haiñ, balki bahut logon kí taraf se Khudá kí barí shukrguzári hotí hai; 13 is liye ki jo niyat is khidmat se sábit húi, us ke sabab se wuh Khudá kí barái karte haiñ, ki tum Masíh kí khushkhabarí ká iqrár karke us par tábi'dári se 'amal karte ho, aur un kí aur sab logon kí madad karne men sakháwat karte ho; 14 aur wuh tumháre liye du'á mángte haiñ, aur tumháre mushtáq haiñ, is liye ki tum par Khudá ká bará hí fazl hai. 15 Shukr Khudá ká us kí us bakshish par jo bayán se báhar hai.

10 Main Paulus jo tumháre rúbarú 'ájiz, aur píth píchhe tum par diler hún, Masíh ká hilm aur narmi yád dilákar khud tum se iltimás kartá hún: 2 balki minnat kartá hún, ki mujhe házir hokar us bebáki ke sáth diler na honá pare, jis se main ba'z logon par diler hone ká qasd rakhtá hún, jo hameñ yún samajhte haiñ, ki ham jism ke mutábiqu zindagi guzáte haiñ. 3 Kyúñki ham agarchi jism men zindagi guzáte haiñ, magar jism ke taur par larne nahín; 4 is liye ki hamári larái ke hathyar jismáni nahín, balki Khudá ke nazdik qil'on ke dhá dene ke qábil haiñ; 5 chunáñchi ham tasawwurat, aur har ek únchi chíz ko jo Khudá kí

pachán ke barkhiláf sir utháe hue hai, dhá dete haiñ, aur har ek khayál ko qaid karke Masíh ká farmánbardár baná dete haiñ; 6 aur ham taiyar haiñ, ki jab tumhári farmánbardári purí ho, to har tarah kí nafarmáni ká badla len. 7 Tum to un chizon par nazar karte ho, jo áñkhon ke sámne haiñ. Agar kisi ko apne úpar yih bharosá hai, kí wuh Masíh ká hai, to apne dil men yih bhí soch le, ki jaise wuh Masíh ká hai, waise hí ham bhí haiñ. 8 Kyúñki agar main is iktiyár par kuchh ziyáda fakhr bhí karún, jo Khudáwand ne tumháre banáne ke liye diyá hai, na bigarne ke liye, to main sharminda na húngá. 9 Yih main is liye kahtá hún, kí khatton ke zarí'e se tum ko daránewálá na thahrún. 10 Kyúñki kahte haiñ, kí Us ke khatt to albatta mu'assir aur zabardast haiñ; lekin jab khud maujúd hotá hai, to kamzor sá ma'lúm hotá hai, aur us kí taqrír lachar hai. 11 Pas aisá kahnewálá samajh rakkhe, kí jaisá píth píchhe khatton men hamára kalám hai, waisá hí maujudagi ke waqt hamára kám bhí hogá. 12 Kyúñki hamári yih jur'at nahín, kí apne ap ko un chand shakhsan men shumár karen, yá un se kuchh nisbat den, jo apní neknámi jatáte haiñ; lekin wuh khud apne ap ko ápas men wazan karke, aur apne ap ko ek dúsre se nisbat dekar, nádán thahrte haiñ. 13 Lekin ham andáze se ziyáda fakhr na karenge, balki usí 'iláqe ke andáze ke muwáfiq jo Khudá ne hamáre liye muqarrar kiyá hai, jis men tum bhí á gaye ho. 14 Kyúñki ham apne ap ko hadd se ziyáda nahín barháte, jaise ki tum tak na pahunchne kí súrat men hotá; balki ham Masíh kí khushkhabarí dete hue tum tak pahunch gaye the: 15 aur ham andáze se ziyáda, ya'ní auron kí mihnaton par, fakhr nahín karte; lekin ummedwár haiñ, kí jab tumháre ímán men taraqqi ho, to ham tumháre sabab se apne 'iláqe ke muwáfiq aur bhí barhen; 16 táki tumhári sarhadd se pare khushkhabarí pahunchá den, na kí gair ke 'iláqe men baní banái chizon par fakhr karen. 17 Garaz, jo fakhr kare wuh Khudáwand par fakhr kare. 18 Kyúñki jo apní neknámi

jatáta hai, wuh maqbúl nahín, balki jis ko Khudáwand neknám thahrátá hai, wuhí maqbúl hai.

11 Kásh ki tum merí thoří sí bewuqúfí kí bardásht kar sakte : háñ, tum merí bardásht karte to ho. 2 Mujhe tumhári bábat Khudá kí sí gairat hai : kyúnki main ne ek hí shauhar ke sáth tumhári nisbat kí hai, táki tum ko pákdáman kupwári kí manind Masíh ke pás házir karún. 3 Lekin main darta hún, kahín aisá na ho ki jis tarah sánp ne apní makkári se Hawwá ko bahkáyá, isí tarah tumháre khayálat bhí us khulús aur pákdámani se hat jáen, jo Masíh ke sáth honí cháhiye. 4 Kyúnki jo átá hai, agar wuh kisi dúsre Yisú' kí manadí kartá hai, jis kí ham ne manadí nahín kí, yá koí áur rúh tum ko míltí hai, jo na míltí thí, yá dúsri khushkhabarí míltí, jis ko tum ne qubúl na kiyá thá, to tumhárá bardásht karná bajá hai. 5 Main to apne áp ko un afzal rasúlon se kuchh kam nahín samajhtá. 6 Aur agar taqrír men beshu'úr hún, to 'ilm ke i'tibár se to nahín; balki ham ne is ko har bát men tamám ádmíon par tumhári khátir záhir kar diyá. 7 Kyá yih mujh se khatá húi, kí main ne tumhen Khudá kí khushkhabarí muft pahunchákar apne áp ko past kiyá, táki tum baland ho jáo? 8 Main ne áur kalísiyáon ko lúta, ya'ní un se ujrát lí, táki tumhári khidmat karún; 9 aur jab main tumháre pás thá, aur hájatmand ho gayá thá, taubhí main ne kisi par bojh nahín dála; kyúnki bháiyon ne Makiduniya se ákar merí hájat ko rafa' kar diyá thá: aur main har ek bát men tum par bojh dáne se báz rahá, aur rahúngá. 10 Masíh kí sadáqat kí qasam, jo mujh men hai! Akhaya ke 'iláqe men koí shakhs mujhe yih fakhr karne se na rokegá. 11 Kis wáste? kyá is wáste kí main tum se mahabbat nahín rakhtá? Is ko Khudá jántá hai. 12 Lekin jo kartá hún, wuhí kartá rahúngá, táki mauqa' dhúndhnewálon ko mauqa' na dún; balki jis bát par wuh fakhr karte hain, us men ham hí jaise niklen. 13 Kyúnki aise log jhúthe rasúl, aur dagábázi se kám karnewále hain, aur apne áp ko Masíh ke rasúlon ke hamshakl baná

lete hain. 14 Aur kuchh 'ajab nahín, kyúnki Shaitán bhí apne áp ko núrání fríshte ká hamshakl baná letá hai. 15 Pas agar us ke khádim bhí rástbázi ke khádimon ke hamshakl ban jáen, to kuchh barí bát nahín; lekin un ká anjám un ke kámon ke muwáfíq hogá.

16 Main phir kahtá hún, kí mujhe koí bewuqúf na samjhe: warna bewuqúf hí samajhkar mujhe qubúl karo, kí main bhí thořá sá fakhr karún. 17 Jo kuchh main kahtá hún, wuh Khudáwand ke taur par nahín, balki goyá bewuqúfí se, aur us jur'at se kahtá hún jo fakhr karne men hotí hai. 18 Jahán áur bahutere jismáni taur par fakhr karte hain, main bhí karúngá. 19 Kyúnki tum to 'aqlmand hokar khushí se bewuqúfon kí bardásht karte ho. 20 Jab koí tumhen gúlám banáta hai, yá khá jatá hai, yá phansá letá hai, yá apne áp ko bará banáta hai, yá tumháre munh par tamáncha mártá hai, to tum bardásht kar lete ho. 21 Merá yih kahná zillat hí ke taur par sahí, kí ham kamzor se the. Magar jis kisi bát men koí diler hai, (agarchi yih kahná bewuqúfí hai,) main bhí diler hún. 22 Kyá wuhí 'Ibráni hain? Main bhí hún. Kyá wuhí Isráíli hain? Main bhí hún. Kyá wuhí Ibráhim kí nasl se hain? Main bhí hún. 23 Kyá wuhí Masíh ke khádim hain? (merá yih kahná díwánagi hai;) main ziyádatar hún; mihnaton men ziyáda, qaid men ziyáda, koře knáne men hadd se ziyáda, bárhá maut ke khatron men rahá hún. 24 Main ne Yahúdíon se páñch bár ek kam chálís chálís koře kháe. 25 Tíñ bár beden kháin, ek bár sangsár kiyá gayá, tíñ martabe jaház tútne kí balá men pará, ek rát díñ samundar men káta; 26 main bárhá safaron men, daryáon ke khatron men, dákuon ke khatron men, apní qaum se khatron men, gair-qaumon se khatron men, shahr ke khatron men, biyábán ke khatron men, samundar ke khatron men, jhúthe bháiyon ke khatron men; 27 mihnát aur mashaqqat men, bárhá bedári kí hálat men, bhúk aur piyás kí musíbat men, bárhá faqakashí men, sardí aur nangápan kí hálat men rahá hún. 28 Aur báton ke

'alāwa, jin kā main zikr nahīn kartā, sarī kalīsiyāon kī fikr mujhe har roz ā dabātī hai. 29 Kis kī kamzori se main kamzor nahīn hotā? Kis ke thokar khāne se merā dil nahīn dukhtā? 30 Agar fakhr hī karnā zarūr hai, to un bāton par fakhr karūngā, jo merī kamzori se muta'alliq hai. 31 Khudāwand Yisū' kā Khudā aur Bāp, jis kī abad tak hamd ho, jāntā hai ki main jhūth nahīn kahtā. 32 Damishq meṅ us hākīm ne jo bādshāh Aritās kī taraf se thā, mere pakarṇe ke liye Damishqīon ke shahr par pahrā biṭhā rakkhā thā: 33 phir main tokre meṅ khiṛki kī rāh dīwār par se laṭkā diyā gayā, aur main us ke hāthoṅ se bach gayā.

12 Mujhe fakhr karnā zarūr huā, agarchi muḥid nahīn. Pas jo royā aur mukāshafe Khudāwand kī taraf se 'ināyat hue, un kā main zikr kartā hūn. 2 Main Masīh meṅ ek shakhs ko jāntā hūn; chaudah baras hue, ki wuh yakāyak tīsre āsmān tak uthā liyā gayā; na mujhe yih ma'lūm kī badan samet; na yih ma'lūm kī bagair badan ke; yih Khudā ko ma'lūm hai. 3 Aur main yih bhī jāntā hūn, ki us shakhs ne, (badan samet yā bagair badan ke, yih mujhe ma'lūm nahīn; Khudā ko ma'lūm hai,) 4 yakāyak firdaus meṅ pahunchkar aisī bāteṅ sunīn, jo kahne kī nahīn, aur jin kā kahnā ādmī ko rawā nahīn. 5 Main aise shakhs ke upar to fakhr karūngā, lekin apne upar, siwā apnī kamzori-ōṅ ke, fakhr na karūngā. 6 Aur agar fakhr karnā chāhūn bhī, to bewuqūf na ṭhaurūngā; is liye ki sach bolūngā: magar tāham bāz rahtā hūn, tāki koī mujhe us se ziyāda na samjhe, jaisā mujhe dekhtā hai, yā mujh se suntā hai. 7 Aur mukāshafon kī ziyādatī ke bā'is, mere phūl jāne ke andeshe se, mere jism meṅ kāntā chubhoyā gayā, ya'nī Shaitān kā qāsīd, tāki mere mukke mare, aur main phūl na jāūn. 8 Is ke बारे meṅ main ne tin bār Khudāwand se iltimās kiyā, ki yih mujh se dūr ho jāe. 9 Magar us ne mujh se kahā, ki Merā fazl tere liye kafi hai, kyūnki merī qudrat kamzori meṅ pūrī hotī hai. Pas main barī khushī se apnī kamzor-

ion par fakhr karūngā, tāki Masīh kī qudrat mujh par chhāl rahe. 10 Is liye main Masīh kī khātir kamzori meṅ, be'izzati meṅ, ihtiyājon meṅ, satāe jāne meṅ, tangi meṅ khush hūn; kyūnki jab main kamzor hotā hūn, usī waqt zorāwar hotā hūn.

11 Main bewuqūf to banā: magar tum hī ne mujhe majbūr kiyā; kyūnki tum ko merī ta'rif karṇī chāhiye thī: is liye ki main un afzal rasūlon se kisī bāt meṅ kam nahīn, agarchi kuchh nahīn hūn. 12 Rasūl hone kī 'alāmaten kamālī sabr ke sāth, nishānon, aur 'ajīb kāmon, aur mu'jizon ke wasīle se tumhāre darmiyān zāhir hūn. 13 Tum kaun sī bāt meṅ aur kalīsiyāon se kam ṭhahre, bajuz is ke ki main ne tum par boj na dālā? Merī yih beinsāfi mu'af karo.

14 Dekho, yih tīsri bār main tumhāre pās āne ke liye taiyār hūn: aur tum par boj na dālūngā; is liye ki main tumhāre māl kā nahīn, balki tumhārā hī khwāhān hūn; kyūnki laṛkon ko mān bāp ke liye jama' karnā nahīn chāhiye, balki mān bāp ko laṛkon ke liye. 15 Aur main tumhārī rūhon ke wāste bahut khushī se kharch karūngā, balki khud bhī kharch ho jāūngā. Agar main tum se ziyāda mahabbat rakkhūn, to kyā tum mujh se kam mahabbat rakkhoge? 16 Lekin mumkin hai, ki main ne khud tum par boj na dālā ho; magar makkār jo huā, is liye tum ko fareb dekar phaṅsā liyā ho. 17 Bhalā, jinheṅ main ne tumhāre pās bhejā, kyā un meṅ se kisī kī ma'rifat dagā ke taur par tum se kuchh le liyā? 18 Main ne Titus ko samjhākar us ke sāth us bhāl ko bhejā. Pas kyā Titus ne tum se dagā ke taur par kuchh liyā? kyā ham donoṅ kā chāl chalan ek hī Rūh kī hidāyat ke mutābiq na thā? kyā ham ek hī naqsh i qadam par na chale?

19 Tum abhī tak yihī samajhte hoge, ki ham tumhāre sāmne 'uzr kar rahe haiṅ? Ham to Khudā ko hāzir jānkar Masīh meṅ bolte haiṅ. Aur ai piyāro, yih sab kuchh tumhārī taraqqī ke liye hai. 20 Kyūnki main dartā hūn, kahīn aisā na ho, ki main ākar jaisā tumheṅ chāhtā hūn, waisā na pāūn, aur mujhe bhī

jaisá tum nahín cháhte, waisá hí páo; ki tum men jhagrá, hasad, gussa, tafriqe, badgoián, gíbaten, shekhíán, aur fasád hon; 21 aur phir main jab áun, to merá Khudá mujhe tumháre sámne 'ájiz kare, aur mujhe bahuton ke liye afsos karná pare, jinhon ne peshtar gunáh kiye hain, aur us nápakí, aur harám-karí, aur shahwatparastí se jo un se sarzadd hui, tauba nahín kí.

13 Yih tísri bár main tumháre pás átá hún. Do yá tín gawáhon kí zabán se har ek bát sábit ho jáegi. 2 Jaise main ne jab dúsri daf'a házir thá to pahle se kah diyá thá, waise hí ab gairházirí men bhí un logon se jinhon ne peshtar gunáh kiye hain, aur áur sab logon se, pahle se kahe detá hún, kí agar phir áungá, to darguzar na karúngá; 3 kyúnti tum is kí dalíl cháhte ho, kí Masih mujh men boltá hai; aur wuh tumháre wáste kamzor nahín, balki tum men zoráwar hai: 4 hán, wuh kamzorí ke sabab se salíb diyá gayá, lekin Khudá kí qudrat ke sabab se zinda hai. Aur ham bhí us men kamzor to hain, magar us ke sáth Khudá kí us qudrat ke sabab se zinda hongé, jo tumháre wáste hai. 5 Tum apne áp ko ázmáo, kí imán par ho yá nahín; apne áp ko jáncho. Kyá tum apní

bábat yih nahín jánte, kí Yisú' Masih tum men hai? warna tum námaqbul ho. 6 Lekin main um-med kartá hún kí tum ma'lum kar loge, kí ham to námaqbul nahín. 7 Aur ham Khudá se du'á mángte hain, kí tum kuchh badí na karo; na is wáste kí ham maqbul ma'lum hon, balki is wáste kí tum nekí karo, cháhe ham námaqbul hí tháhen. 8 Kyúnti ham haqq ke bar-khiláf kuchh nahín kar sakte, magar sírf haqq ke liye kar sakte hain. 9 Jab ham kamzor hain, aur tum zoráwar ho, to ham khush hain: aur yih du'á bhí mángte hain, kí tum kámil bano. 10 Is liye main gairházirí men yih báten likhtá hún, táki házir hokar mujhe us íkhtiyár ke muwáfiq sahtí na karní pare, jo Khudáwand ne mujhe banáne ke liye diyá hai, na bigárne ke liye. 11 Garaz, ai bháiyó, khush raho; kámil bano; khátirjama' rakkho; yakdil raho; mel miláp rakkho; to Khudá, mahabbat aur mel miláp ká chashma, tumháre sáth hogá. 12 A'pas men pák bosa lekar salám karo. 13 Sáre muqaddas log tum ko salám kahte hain. 14 Khudáwand Yisú' Masih ká fazl, aur Khudá kí mahabbat, aur Rúhu'l Quds kí shirákat tum sab ke sáth hotí rahe.

GALATI'ON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' KHATT

1 Paulus kí taraf se, jo na insanon kí jánib se, na insán ke sabab se, balki Yisú' Masih aur Khudá Báp ke sabab se, jis ne us ko murdon men se jiláyá, rasul hai; 2 aur sáre bháiyon kí taraf se, jo mere sáth hain, Galatiya kí kalisiyáon ko. 3 Khudá Báp, aur hamáre Khudáwand Yisú' Masih kí taraf se tumhen fazl aur itmínán hásil hotá rahe; 4 usí ne hamáre gunáhon ke liye apne áp ko de diyá, táki hamáre Khudá aur Báp kí marzí

ke muwáfiq, hamen is maujúda kharáb jáhán se khalásí bakhshe: 5 us kí tamjíd abadu'l ábád hotí rahe. A'mín.

6 Main ta'ajjub kartá hún, kí jis ne tumhen Masih ke fazl se buláyá, us se tum is qadr jald phirkar kisi áur tarah kí khushkhabarí kí taraf máil hone lage: 7 magar wuh dúsri nahín: albatta ba'z aise hain, jo tumhen ghabrá dete, aur Masih kí khushkhabarí bigárná cháhte hain. 8 Lekin agar ham, yá ásmán

ká koí firishta bhí, us khushkhabarí ke siwá jo ham ne tumhen sunáí, koí áur khushkhabarí tumhen sunáe, to mal'un ho. 9 Jaisá ham peshtar kah chuke hain, waisá hí ab main phir kahtá hún, ki us khushkhabarí ke siwá, jo tum ne qubúl kí thí, agar koí tumhen áur khushkhabarí sunátá hai, to mal'un ho. 10 Ab main ádmíon ko dost banátá hún, yá Khudá ko? kyá ádmíon ko khush karná cháhtá hún? agar ab tak ádmíon ko khush kartá rahtá, to Masíh ká banda na hotá.

11 Ai bháiyó, main tumhen jatáe detá hún, ki jo khushkhabarí main ne sunáí, wuh insán kí sí nahín. 12 Kyúnki wuh mujhe insán kí taraf se nahín pahunchí, aur na mujhe síkhai gayí, balki Yísú' Masíh kí taraf se mujhe us ká mukáshafa húa. 13 Chunánci Yahúdí tariq men jo pahle merá chál chalan thá, tum sun chuke ho; kí main Khudá kí kalísiyá ko azhadd satátá aur tabáh kartá thá: 14 aur main Yahúdí tariq men apní qaum ke aksar ham'umron se barhtá jatá thá, aur apne buzurgon kí riwáyaton men niháyat sargarm thá. 15 Lekin jis Khudá ne mujhe merí man ke peñ hí se makhsús kar liyá, aur apne fazl se bulá liyá, jab us kí yih marzí hui, 16 ki apne Beñe ko mujh men zahir kare, táki main gairqaumon men us kí khushkhabarí dúñ; to na main ne gosht aur khún se saláh lí: 17 aur na Yarúshalem men un ke pás gayá, jo mujh se pahle rasúl the, balki fauran 'Arab ko chalá gayá; phir wahán se Damishq ko wápas áyá.

18 Phir tin baras ke ba'd main Kefá se muláqát karne ko Yarúshalem gayá, aur pandrah din us ke pás rahá. 19 Magar áur rasúlon men se, Khudáwané ke bhái Ya'qúb ke siwá, kisi se na milá. 20 Jo báten main tum ko dikhtá hún, Khudá ko házir jánkár kahtá hún, kí wuh jhúthí nahín. 21 Is ke ba'd main Súriya aur Kilikiya ke iláqon men áyá. 22 Aur Yahúdiya kí kalísiyaen jo Masíh men thín merí súrát se to wáqif na thín: 23 magar sírf yih suná kartí thín, kí Jo ham ko pahle satátá thá, wuh ab usí dín kí khushkhabarí detá hai, jise pahle tabáh kartá thá; 24 aur wuh mere bá'is Khudá kí baráí kartí thín.

2 A'khir, chaudah baras ke ba'd main Bar Nabá ke sáth phir Yarúshalem ko gayá, aur Titus ko bhí sáth le gayá. 2 Aur merá jáná mukáshafe ke mutábíq húa: aur jis khushkhabarí kí gairqaumon men manáí kartá hún, wuh un se bayán kí, magar 'aláhidagi men un hí logon se jo kuchh samjhe játe the, aisá na ho kí merí is waqt kí yá agli daur dhúp befáida jáe. 3 Lekin Titus bhí jo mere sáth thá, aur Yúnání hai, khatna karáne par majbúr na kiyá gayá: 4 aur yih un jhúthe bháiyon ke sabab se húa, jo chhipkar dákhil ho gaye the, aur chorí se ghus áe the táki us ázadí ko jo hamen Masíh Yísú' men hásil hai, jásuson ke taur par daryáft karke, hamen gulámí men láen: 5 un ke tábi' rahná ham ne gharí bhar bhí manzúr na kiyá, táki khushkhabarí kí sachchál tum men qáim rahe. 6 Aur jo log kuchh samjhe játe the, (khwáh wuh kaise hí the, mujhe is se kuchh wásta nahín; Khudá kisi ádmí ká tarafdár nahín)—un se, jo kuchh samjhe játe the, mujhe kuchh hásil na húa: 7 lekin bar'aks is ke, jab unhon ne yih dekhá, kí jis tarah makhtúnon ko khushkhabarí dene ká kám Patras ke supurd húa, isí tarah námakhtúnon ko sunána is ke supurd húa; 8 (kyúnki jis ne makhtúnon kí risálat ke liye Patras men asar paidá kiyá, usí ne gairqaumon ke liye mujh men bhí asar paidá kiyá); 9 aur jab unhon ne us taufiq ko ma'lúm kiyá, jo mujhe milí thí, to Ya'qúb aur Kefá aur Yúhanná ne, jo kalísiyá ke rukn samjhe játe the, mujhe aur Bar Nabá ko dahiná háth dekar sharík kar liyá, táki ham gairqaumon ke pás jáen, aur wuh makhtúnon ke pás; 10 aur sírf yih kahá, kí garíbon ko yád rakhná: magar main khud hí isí kám kí koshish men thá.

11 Lekin jab Kefá Antákiya men áyá, to main ne rúbarú hokar us kí mukhálafat kí, kyúnki wuh malámat ke láiq thá. 12 Is liye kí Ya'qúb kí taraf se chand shakhsan ke áne se pahle to wuh gairqaumwálon ke sáth kháyá kartá thá: magar jab wuh á gaye, to makhtúnon se dárkar báz rahá, aur kanára kiyá. 13 Aur báqi Yahúdíon ne bhí us ke sáth hokar riyákári kí; yahán tak kí Bar

Nabá bhí un ke sáth riyákári men par gayá. 14 Jab main ne dekhá, ki wuh khushkhabarí kí sachcháí ke muwáfiq sídhí cháí nahín chalte, to main ne sab ke sámne Kefá se kahá, ki Jab tú, báwujúd Yahúdí hone ke, gairqaumon kí tarah zindagí guzártá hai, na Yahúdíon kí tarah, to gairqaumon ko Yahúdíon kí tarah chalne par kyün majbúr kartá hai? 15 Go ham paidáish se Yahúdí hain, aur gunahgár gairqaumon men se nahín, 16 táham yih jánkar kí ádmí sharí'at ke a'mál se nahín, balki sirf Yisú' Masíh par imán láne se rástbáz thahrtá hai, khud bhí Masíh Yisú' par imán láne, táki ham Masíh par imán láne se rástbáz thahren, na kí sharí'at ke a'mál se; kyünki sharí'at ke a'mál se koí bashar rástbáz na thahregá. 17 Aur ham jo Masíh men rástbáz thahrná cháhte hain, agar khud hí gunahgár niklen, to kyá Masíh gunáh ká bá'is hai? Hargiz nahín! 18 Kyünki jo kuchh main ne dhá diyá, agar use phir banáun, to apne ap ko qusúrwár thahratá hún. 19 Chunánci main sharí'at hí ke wasíle sharí'at ke í'tibár se mar gayá, táki Khudá ke í'tibár se zinda ho jáun. 20 Main Masíh ke sáth maslúb huá hún; aur ab main zinda na rahá, balki Masíh mujh men zinda hai: aur main jo ab jism men zindagí guzártá hún, to Khudá ke Beṭe par imán láne se guzártá hún, jis ne mujh se mahabbat rakkhí, aur apne ap ko mere liye maut ke hawále kar diyá. 21 Main Khudá ke fazl ko bekár nahín kartá: kyünki rástbázi agar sharí'at ke wasíle se míltí, to Masíh ká marná 'abas hotá.

3 Ai nádán Galatío, kis ne tum par afsún kar liyá? tumhári to goyá ánkhon ke sámne Yisú' Masíh salib par dikháya gayá. 2 Main tum se sirf yih daryáft karná cháhtá hún, ki tum ne sharí'at ke a'mál se Rűh ko páyá, yá imán ke paigám se? 3 Kyá tum aise nádán ho, ki Rűh ke taur par shurú' karke, ab jism ke taur par kám púrá karná cháhte ho? 4 Kyá tum ne itní taklífen befáida útháin? magar sháyad befáida nahín. 5 Pas jo tumhen Rűh bakhshá, aur tum men mu'jize záhir kartá hai, kyá wuh sharí'at ke a'mál se aísá kartá hai,

yá imán ke paigám se? 6 Chunánci Ibráhím Khudá par imán láyá, aur yih us ke liye rástbázi giná gayá. 7 Pas ján lo, ki jo imánwále hain, wuhí Ibráhím ke farzand hain. 8 Aur kitáb í muqaddas ne peshtar se yih jánkar, ki Khudá gairqaumon ko imán se rástbáz thahraegá, pahle hí se Ibráhím ko yih khushkhabarí suná dí, ki Tere bá'is sári qaumeg barakat páengi. 9 Pas jo imánwále hain, wuh imándár Ibráhím ke sáth barakat páte hain. 10 Kyünki jitne sharí'at ke a'mál par takya karte hain, wuh sab la'nat ke mátaht hain: chunánci likhá hai, ki Jo koí un sab báton ke karne par qáim nahín rahtá, jo sharí'at kí kitáb men likhí hain, wuh la'natí hai. 11 Aur yih bát záhir hai, ki sharí'at ke wasíle se koí shakhs Khudá ke nazdík rástbáz nahín thahrtá: kyünki likhá hai, ki Rástbáz imán se jítá rahegá: 12 aur sharí'at ko imán se kuchh wásta nahín; balki likhá hai, ki Jis ne in par 'amal kiyá, wuh in ke sabab se jítá rahegá. 13 Masíh jo hamáre liye la'natí baná, us ne hamen mol lekar sharí'at kí la'nat se chhuráya: kyünki likhá hai, ki Jo koí lakrī par latkáyá gayá, wuh la'natí hai: 14 táki Masíh Yisú' men Ibráhím kí barakat gairqaumon tak bhí pahunche; aur ham imán ke wasíle se us Rűh ko hásil karen, jis ká wa'da huá hai.

15 Ai bháiyó, main insán ke taur par kahtá hún: ki agarchi ádmí hí ká 'ahd ho, jab us kí tasdíq ho gayí, to koí us ko bátíl nahín kartá, aur na us par kuchh barháta hai. 16 Pas Ibráhím aur us kí nasl se wa'de kiye gaye. Wuh yih nahín kahtá, ki nasl-on se, jaisá bahuton ke wáste kahá játá hai; balki jaisá ek ke wáste, ki Terí nasl ko; aur wuh Masíh hai. 17 Merá yih matlab hai, ki Jis 'ahd kí Khudá ne pahle se tasdíq kí thí, us ko sharí'at chár sau tis baras ke ba'd ákar bátíl nahín kar saktí, ki wuh wa'da láchasil ho. 18 Kyünki agar mírás sharí'at ke sabab se míltí hai, to wa'de ke sabab se na húi: magar Ibráhím ko Khudá ne wa'de hí kí ráh se bakhshí. 19 Pas sharí'at kyá rahí? Wuh náfarmánion ke sabab se ba'd men dí gayí, ki us nasl ke áne tak rahe jis se wa'da kiyá

gayá thá; aur wuh frishton ke wasíle se ek darmiyání kí ma'rifat muqarrar kí gayí. 20 Ab darmiyání ek ká nahín hotá; magar Khudá ek hí hai. 21 Pas kyá sharí'at Khudá ke wa'don ke khiláf hai? Hargiz nahín! kyúñki agar koi aisi sharí'at dí játí, jo zindagí bakhsh saktí, to albatta rástbázi sharí'at ke sabab se hotí. 22 Magar kitáb i muqaddas ne sab ko gunáh ká mátaht kar diyá, táki wuh wa'da jo Yisú' Masíh par imán láne par mauqúf hai, imándáron ke haqq meñ purá kiyá jáe.

23 I'mán ke áne se peshtar sharí'at kí mátahtí meñ hamári nigahbání hotí thí, aur us imán ke áne tak jo záhir honewálá thá, ham usí ke páband rahe. 24 Pas sharí'at Masíh tak pahuncháne ko hamará ustád baní, táki ham imán ke sabab rástbáz thahren. 25 Magar jab imán á chuká, to ham ustád ke mátaht na rahe. 26 Kyúñki tum sab us imán ke wasíle se jo Masíh Yisú' meñ hai, Khudá ke farzand ho. 27 Aur tum sab jitnon ne Masíh meñ shámil hone ká bap-tisma liyá Masíh ko pahin liyá. 28 Na koi Yahudí rahá, na Yúnání; na koi gulám, na ázád; na koi mard, na 'aurat: kyúñki tum sab Masíh Yisú' meñ ek ho. 29 Aur agar tum Masíh ke ho, to Ibráhím kí nasl, aur wa'de ke mutábíq wáris ho.

4 Main yih kahtá hún, kí wáris jab tak bachcha hai, agarchi wuh sab ká málík hai, magar us meñ aur gulám meñ farq nahín; 2 balki jo mí'ád báp ne muqarrar kí, us waqt tak sarparaston aur mukhtáron ke ikhtiyár meñ rahtá hai. 3 Isí tarah ham bhí jab bachche the, to duniyawí ibtidái báton ke páband hokar gulámí kí hálat meñ rahe: 4 lekin jab waqt purá ho gayá, to Khudá ne apne Beṭe ko bhejá, jo 'aurat se paidá huá, aur sharí'at ke mátaht paidá huá, 5 táki sharí'at ke mátahton ko mol lekar chhurá le, aur ham ko lepálak hone ká darja mile. 6 Aur chúnki tum beṭe ho, is liye Khudá ne apne Beṭe kí Rúh hamáre dilon meñ bhejí, jo Abbá, ya'ní, **Ai Báp, kah kahkar pukartí hai.** 7 Pas ab tú gulám nahín, balki beṭa hai; aur jab beṭa huá, to Khudá ke sabab wáris bhí huá.

8 Lekin us waqt Khudá se náwá-qif hokar, tum un ma'búdon kí gulámí meñ the, jo apní zát se Khudá nahín: 9 magar ab jo tum ne Khudá ko pahchána, balki Khudá ne tum ko pahchána, to un za'if aur nikammí ibtidái báton kí taraf kis tarah phir rujú' hote ho, jin kí dobára gulámí karní cháhte ho? 10 Tum dinon, aur mahínon, aur muqarrarí waqton, aur barason ko mánte ho. 11 Mujhe tumhári bábat ḍar hai, kahín aísá na ho, kí jo mihnát main ne tum par kí hai, befáida jáe.

12 Ai bháiyó, main tumhári minnat kartá hún, kí merí mánind ho jáo, kyúñki main bhí tumhári mánind hún. Tum ne merá kuchh bigará nahín: 13 balki tum jánte ho, kí main ne pahlí daf'a jism kí kamzórí ke sabab se tum ko khushkhabarí sunáí thí: 14 aur tum ne merí us jismání hálat ko, jo tumhári ázmaish ká bá'is thí, na haqír jána, na us se nafrat kí; aur Khudá ke frishte, balki Masíh Yisú' kí mánind mujhe mán liyá. 15 Pas tumhárá wuh khushí manána kahán gayá? Main tumhárá gawáh hún, kí agar ho saktá, to tum apní ánkhen bhí níkalakar mujhe de dete. 16 To kyá tum se sach bolne ke sabab main tumhárá dushman ban gayá? 17 Wuh tumhen dost banáne kí koshish to karte hain, magar nekníyatí se nahín; balki wuh tumhen khárij karaná cháhte hain, táki tum unhin ko dost banáne kí koshish karo. 18 Lekin yih achchhí bát hai, kí nek amr meñ dost banáne kí har waqt koshish kí jáe, na sirf usí waqt kí jab main tumháre pás maujúd hún. 19 Ai mere bachcho, tumhári taraf se mujhe phir janne ke se dard lage hain, jab tak kí Masíh tum meñ súrát na paka le. 20 Jí cháhtá hai, kí ab tumháre pás maujúd hokar áur tarah se bolún, kyúñki mujhe tumhári taraf se shubha hai.

21 Mujh se kaho to, tum jo sharí'at ke mátaht honá cháhte ho, kyá sharí'at kí bát ko nahín sunte? 22 Yih likhá hai, kí Ibráhím ke do beṭe the; ek laundí se, dúsra ázád se. 23 Magar laundí ká larhá jismání taur par, aur ázád ká larhá wa'de ke sabab se paidá huá. 24 Ir

báton men tamsíl pái játi hai: is liye ki yih 'auraten goyá do 'ahd hain; ek Koh i Síná par ká, jis se gulám hí paidá hote hain, aur wuh Hájira hai. 25 Aur Hájira 'Arab ká Koh i Síná hai; aur maujúda Yarúshalem us ká jawáb hai, kyúнки wuh apne larakon samet gulámi men hai. 26 Magar 'alam i balá ki Yarúshalem ázád hai, aur wuhí hamári máp hai. 27 Kyúнки likhá hai, ki

Ai bánjh! tú jis ke aulád nahín hotí, khushi maná;

Tú jo dard i zih se náwáqif hai, áwáz baland karke chillá:

Kyúнки bekas chhorí húi ki aulád shaharwáli ki aulád se ziyáda hogí.

28 Pas, ai bháiyó, ham Izháq ki tarah wa'de ke farzand hain. 29 Aur jaise us waqt jismáni paidáishwálá ruháni paidáishwále ko satátá thá, waise hí ab bhí hotá hai. 30 Magar kitáb i muqaddas kyá kahtí hai?

Yih, ki Laundí aur us ke beṭe ko níkal de, kyúнки laundí ká beṭá ázád ke beṭe ke sáth hargiz wáris na hogá. 31 Pas, ai bháiyó, ham laundí ke farzand nahín, balki ázád ke hain.

5 Masíh ne hamen ázád rahne ke liye ázád kiya hai. Pas qáim raho, aur dobára gulámi ke júe men na juto.

2 Dekho, main Paulus tum se kahtá hún, ki agar tum khatná karoge, to Masíh se tum ko kuchh fáida na hogá. 3 Balki main har ek khatna karánewále shakhs par phír gawáhi detá hún, ki use tamám shari'at par 'amal karná farz hai. 4 Tum jo shari'at ke wasíle se rástbáz thahrná cháhte ho, Masíh se alag ho gaye, aur fazl se mahrúm. 5 Kyúнки ham Rúh ke bá'is imán se rástbází ki ummed bar áne ke muntazir hain. 6 Aur Masíh Yisú' men na to khatna kuchh kám ká hai, na námakhtúni; magar imán, jo mahabbat ki ráh se asar kartá hai. 7 Tum to áchchhi tarah daur rahe the; kis ne tumhen haqq ke manne se rok diya? 8 Yih targib tumháre bulánewále ki taraf se nahín hai. 9 Thorá sá khamír sáre gundhe húe áte ko khamír kar detá hai. 10 Mujhe Khudáwand men tum par yih bharosá hai, ki tum aur tarah ká khayál ná karoge: lekin jo tumhen ghabrá detá hai,

wuh koí kyún na ho, sazá páegá. 11 Aur ai bháiyó, main agar ab tak khatne ki manádi kartá hún, to ab tak satáyá kyún játa hún? Is súrat men salíb ki thokar to játi rahí. 12 Kásh ki tumháre beqarár karnewále apná ta'alluq qata' kar lete.

13 Ai bháiyó, tum ázádi ke liye buláe to gaye ho; magar aisá na ho, ki wuh ázádi jismáni báton ká mauqa' bane, balki mahabbat ki ráh se ek dúsre ki khidmat karo. 14 Kyúнки sári shari'at par ek hí bát se purá 'amal ho játa hai, ya'ni is se, ki Tú apne parausi se apni manind mahabbat rakh. 15 Lekin agar tum ek dúsre ko kátte aur pháre kháte ho, to khabardár rahná, ki ek dúsre ká satyanás ná kar do.

16 Magar main yih kahtá hún, ki Rúh ke muwáfiq chalo, to jism ki khwáhish ko hargiz purá ná karoge. 17 Kyúнки jism Rúh ke khiláf khwáhish kartá hai, aur Rúh jism ke khiláf; aur yih ek dúsre ke mukhálif hain; táki jo tum cháhte ho, wuh ná karo. 18 Aur agar tum Rúh ki hidáyat se chalte ho, to shari'at ke mátaht nahín rahe. 19 Ab jism ke kám to zahir hain, ya'ni harámkari, nápakí, shahwatparásti, 20 butparásti, jádúgari, 'adawatén, jhagrá, hasad, gussa, tafriqé, judálan, bid'aten, 21 bugz, nashebázi, náchrang, aur áur in ki manind: in ki bábat tumhen pahle se kabhe detá hún, jaisá ki peshtar játa chuká hún, ki aise kám karnewále Khudá ki bádsháhát ke wáris ná hongé. 22 Magar Rúh ká phal mahabbat, khushi, itmínán, táhammul, mihrbání, neki, imándári, 23 hilm, parhezgári hai: aise aise kámon ki koí shari'at mukhálif nahín. 24 Aur jo Masíh Yisú' ke hain, unhon ne jism ko us ki ragbaton aur khwáhishon samet salíb par khench diya hai.

25 Agar ham Rúh ke sabab se zinda hain, to Rúh ke muwáfiq chalna bhí cháhiye. 26 Ham bejá fakhr karke, na ek dúsre ko chiráen, na ek dúsre se jalén.

6 Ai bháiyó, agar koí admí kisi qusúr men pakrá bhí jáe, to tum jo ruháni ho, us ko hilm-mizáji se bahái karo; aur apná bhí khayál rakh, kahín tú bhí az-máish men na par jáe. 2 Tum

ek dūsre kā bār uṭhāo, aur yūn Masīh kī sharī'at ko pūrā karo. 3 Kyūnki agar koī shakhs apne āp ko kuchh samjhe, aur ho kuchh nahīn, to apne āp ko dhokā detā hai. 4 Pas har shakhs apne hī kām ko āzmā le; is sūrat meṅ use apnī hī bābat fakhr karne kā mauqa' hogā, na dūsre kī bābat. 5 Kyūnki har shakhs apnā hī bojh uṭhāegā.

6 Kalām kī ta'līm pānewālā ta'līm denewāle ko sab achchhī chizon meṅ sharīk kare. 7 Fareb na khāo; Khudā thātthon meṅ nahīn uṛāyā jātā: kyūnki ādmī jo kuchh botā hai, wuhī kāteḡā. 8 Jo koī apne jism ke liye botā hai, wuh jism se halākat kī fasl kāteḡā; aur jo Rūh ke liye botā hai, wuh Rūh se hamēsha kī zindagī kī fasl kāteḡā. 9 Ham nek kām karne meṅ himmat na hāreṅ, kyūnki agar bedil na hongē, to 'ain waqt par kāteṅge. 10 Pas jāhān tak mauqa' mile, sab ke sāth nekī kareṅ, khāsskar ahl i imān ke sāth.

11 Dekho, main ne kaise baṛe

baṛe harfon meṅ tum ko apne hāth se likhā hai. 12 Jitne log jismānī namūd chāhte haiṅ, wuh tumheṅ khatna karāne par majbūr karte haiṅ; sirf is liye kī Masīh kī salīb ke sabab satāe na jāeṅ. 13 Kyūnki khatna karānewāle khud bhī sharī'at par 'amal nahīn karte; magar tumhārā khatna is liye karānā chāhte haiṅ, kī tumhārī jismānī hālat par fakhr kareṅ. 14 Lekin Khudā na kare, kī main kisī chīz par fakhr karūṅ, siwā apne Khudāwand Yisū' Masīh kī salīb ke, jis se dūnyā mere i'tibār se maslūb hūī, aur main dūnyā ke i'tibār se. 15 Kyūnki na khatna kuchh chīz hai, na nāmāḡtūnī, balki naye sire se maḡhlūq honā. 16 Aur jitne is qā'ide par chaleṅ, unheṅ, aur Khudā ke Isrāīl ko, itmīnān aur rahm hāsīl hotā rahe.

17 A'ge ko koī mujhe taklīf na de: kyūnki main apne jism par Yisū' ke dāḡ liye hūe phirtā hūn.

18 Aī bhāīyo, hamāre Khudāwand Yisū' Masīh kā fazl tumhārī rūh ke sāth rahe. A'mīn.

IFISI'ON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' KHATT

1 Paulus kī taraf se, jo Khudā kī marzī se Masīh Yisū' kā rasūl hai, un muqaddason ke nām jo Ifisus meṅ haiṅ aur Masīh Yisū' meṅ imāndār haiṅ. 2 Hamāre Bāp Khudā aur Khudāwand Yisū' Masīh kī taraf se tumheṅ fazl aur itmīnān hāsīl hotā rahe.

3 Hamāre Khudāwand Yisū' Masīh ke Khudā aur Bāp kī hamd ho, jis ne ham ko Masīh meṅ āsmānī maqāmon par har tarah kī rūhānī barakat bakhsī: 4 chunānchī us ne ham ko binā e 'ālam se peshtar us meṅ chun liyā, tākī ham us ke nazdīk mahabbat meṅ pāk aur be-'aib hoṅ: 5 aur us ne apnī marzī ke nek irāde ke muwāfiq hamē apne liye peshtar se muqarrar kiyā, kī Yisū' Masīh ke wasīle us ke lepā-lak beṭe hoṅ, 6 tākī us ke us fazl

ke jalāl kī sitāīsh ho, jise hamēṅ us 'Azīz meṅ muft bakhsā: 7 ham ko us meṅ us ke khūn ke wasīle se maḡhlāsī, ya'nī qusūron kī mu'āfī, us ke us fazl kī daulat ke muwāfiq hāsīl hai, 8 jise us ne har tarah kī hikmat aur dānāl ke sāth kasrat se ham par nāzil kiyā; 9 chunānchī us ne apnī marzī ke bhed ko apne us nek irāde ke muwāfiq ham par zāhīr kiyā, jise apne āp meṅ ṭhahrā liyā thā: 10 tākī zamānon ke pūre hone kā aisā intizām ho, kī Masīh meṅ sab chizon kā majmū'a ho jāe, khwāh wuh āsmān kī hoṅ, khwāh zamīn kī; 11 usī meṅ ham bhī us ke irāde ke muwāfiq, jo apnī marzī kī maslahat se sab kuchh kartā hai, peshtar se muqarrar hokar mīrās bane; 12 tākī ham jo pahle se Masīh kī ummed meṅ the, us ke

jalál kí sitáish ke bá'is hon : 13 aur usí meñ tum par bhí, jab tum ne kalám í haqq ko suná, jo tumhári naját kí khushkhabarí hai, aur us par imán le, pák mau'úda Rúh kí muhr lagí ; 14 wuhí Khudá kí milkíyat kí makhlási ke liye, hamári mirás ká bai'ána hai, táki us ke jalál kí sitáish ho.

15 Is sabab se main bhí us imán ká, jo tumháre darmiyán Khudá-wand Yisú' par hai, aur sab muqaddason par záhir hai, hál sunkar, 16 tumhári bábat shukr karne se báz nahíñ atá, aur apní du'áon meñ tumhen yád kiyá kartá hun ; 17 kí hamáre Khudá-wand Yisú' Masíh ká Khudá, jo jalál ká Báp hai, tumhen apní pahchán meñ hikmat aur mukáshafe kí rúh bakhshe ; 18 aur tumháre dil kí ánkhen raushan ho jáen, táki tum ko ma'lúm ho, kí us ke buláne se kaisí kuchh ummed hai, aur us kí mirás ke jalál kí daulat muqaddason meñ kaisí kuchh hai ; 19 aur ham imán lanewálon ke liye us kí barí qudrat kyá hí behadd hai, us kí barí quwwat kí tásír ke muwáfiq, 20 jo us ne Masíh meñ kí, jab kí use murdon meñ se jilákar apní dahiní taraf ásmání maqámon par biþháya, 21 aur har tarah kí hukumat, aur ikhtiyár, aur qudrat, aur riyásat, aur har ek nám se bahut baland kiyá, jo na sirf is jahán meñ, balki ánewále jahán meñ bhí liyá jáegá : 22 aur sab kuchh us ke pánwon tale kar diyá, aur us ko sab chízon ká sardár banákar, kalísiyá ko de diyá ; 23 yih us ká badan hai, aur usí kí ma'múri jo har tarah se sab ká ma'múr karnewálá hai.

2 Aur us ne tumhen bhí zinda kiyá, jab apne qusúron aur gunáhon ke sabab murda the, 2 jin meñ tum peshtar dunyá kí rawish par chalte the, aur hawá kí 'amaldárfi ke hákim, ya'ní us rúh kí pairawí karte the, jo ab náfarmání ke farzandon meñ tásír kartí hai ; 3 in meñ ham bhí sab ke sab páhle apne jism kí khwáhishon meñ zindagi guzárite, aur jism aur 'aql ke iráde púre karte the, aur dúron kí mániñd taba'í taur par gazab ke farzand the :— 4 magar Khudá ne apne rahm kí daulat se, us barí mahabbát ke sabab, jo us ne ham se kí, 5 jab qusúron ke sabab

murda hí the, to ham ko Masíh ke sáth zinda kiyá, (tum ko fazl hí se naját mili hai,) 6 aur Masíh Yisú' meñ shámil karke us ke sáth jiláyá, aur ásmání maqámon par us ke sáth biþháya ; 7 táki wuh apní us mihrbání se, jo Masíh Yisú' meñ ham par hai, ánewále zamánon meñ apne fazl kí beniháyat daulat dikháe : 8 kyúñki tum ko imán ke wasile fazl hí se naját mili hai : aur yih tumhári taraf se nahíñ : Khudá kí bakhsish hai : 9 aur na a'mál ke sabab se hai, táki koí fakhr na kare. 10 Kyúñki ham usí kí kárigari haiñ, aur Masíh Yisú' meñ un nek 'amál ke wáste makhlúq hue, jin ko Khudá ne páhle se hamáre karne ke liye taiyár kiyá thá. 11 Pas yád karo, kí tum jo jism ke rú se gairqaumwále ho—aur wuh log jo jism meñ háth se kiye hue khatne ke sabab makhtún kahláte haiñ, tum ko námakhtún kahte haiñ— 12 agle zamáne meñ Masíh se judá, aur Isráil kí saltanat se khárij, aur wa'de ke 'ahdon se náwáqif, aur náummed, aur dunyá meñ Khudá se 'aláhida the. 13 Magar tum jo páhle dúr the, ab Masíh Yisú' meñ Masíh ke khún ke sabab se nazdík ho gaye ho. 14 Kyúñki wuhí hamári sulh hai, jis ne donon ko ek kar liyá, aur judái kí díwár ko jo bích meñ thí, dhá diyá ; 15 chunáñchi us ne apne jism ke zarí'e se dushmaní, ya'ní wuh sharí'at jis ke hukm zábiton ke taur par the, mauqúf kar dí ; táki donon se apne ap meñ ek nayá insán paidá karke sulh kará de ; 16 aur salib par dushmaní ko mitákar, aur us ke sabab se donon ko ek tan banákar, Khudá se miláe ; 17 aur us ne ákar, tumhen jo dúr the, aur unhen jo nazdík the, donon ko sulh kí khushkhabarí dí : 18 kyúñki us hí ke wasile se ham donon kí ek hí Rúh meñ Báp ke pás rasái hotí hai. 19 Pas ab tum pardesí aur musáfir nahíñ rahe, balki muqaddason ke hamwatan aur Khudá ke gharáne ke ho gaye, 20 aur rasúlon aur nabíon kí neo par, jis ke kone ke síre ká patthar khud Masíh Yisú' hai, ta'mír kiye gaye ho ; 21 usí meñ har ek 'imárat mil milákar Khudá-wand meñ ek pák maqdis bantí játi hai ; 22 aur tum bhí us meñ báham ta'mír kiye játe ho, táki Rúh meñ Khudá ká maskan bano.

3 Isí sabab se main Paulus jo tum gairqaumwálon kí khátir Masíh Yisú' ká qaidí hún— 2 sháyad tum né Khudá ke us fazl ke intizám ká hál suná hogá, jo tumháre liye mujh par húa; 3 ya'ní yih ki wuh bhed mujhe mukáshafe se ma'lúm húa; chunánchí main ne pahle us ká mukhtasar hál likhá hai, 4 jise parhkar tum ma'lúm kar sakte ho, ki main Masíh ká wuh bhed kis qadr samajhtá hún; 5 jo áur zamánon men baní A'dam ko is tarah ma'lúm na húa thá, jis tarah us ke muqaddas rasúlon aur nabílon par Rúh men ab záhir ho gayá hai; 6 ya'ní yih, ki Masíh Yisú' men gairqaumen khushkhabarí ke wasíle mírás men sharík, aur badan men shámil, aur wa'de men dákhil hain; 7 aur Khudá ke us fazl kí bakhshish se, jo us kí qudrat kí tásír se mujh par húa, main is khushkhabarí ká khádím baná. 8 Mujh par, jo sab muqaddason men chhoṭe se chhoṭá hún, yih fazl húa, ki main gairqaumon ko Masíh kí beqiyás daulat kí khushkhabarí dúg; 9 aur sab par yih bát raushan karún, ki jo bhed azat se sab chízon ke paidá karnewále Khudá men poshída rahá, us ká kyá intizám hai; 10 táki ab kalisiyá ke wasíle Khudá kí tarah tarah kí hikmat un hukúmatwálon aur iktiyárwálon ko, jo ásmání maqámon men hain, ma'lúm ho jae, 11 us azalí iráde ke mutábíq jo us ne hamáre Khudáwand Masíh Yisú' men kiyá thá: 12 jis men ham ko us par ímán rakhne ke sabab dilerí hai, aur bharose ke sáth rasái. 13 Pas main darqhwást kartá hún, ki tum merí un musibatón ke sabab jo tumhári khátir sahtá hún, himmat na háro, kyúnci wuh tumháre liye 'izzat ká bá'is hain.

14 Is sabab se main us Báp ke áge ghuṭne ṭektá hún, 15 jis se ásmán aur zamín ká har ek khándán námzad hai; 16 ki wuh apne jalál kí daulat ke muwáfíq tumhen yih 'ináyat kare, kí tum us kí Rúh se apní bátíní-insáníyat men bahut hí zoráwar ho jáo; 17 aur ímán ke wasíle se Masíh tumháre dílon men sukúnat kare; táki tum mahabbat men jar pakaṛke, aur bunyád qáim karke, 18 sab muqaddason samet

bakhúbí ma'lúm kar sako, kí us kí chauṛái, aur lambái, aur úpchái, aur gahrái kitní hai, 19 aur Masíh kí us mahabbat ko ján sako, jo jánne se báhar hai, táki tum Khudá kí sári ma'múrí tak ma'múr ho jáo.

20 Ab jo aisá qádir hai, kí us qudrat ke muwáfíq jo ham men tásír kartí hai, hamári darqhwást aur khayál se bahut ziyáda kám kar saktá hai; 21 kalisiyá men aur Masíh Yisú' men pusht dar pusht, aur abadu'l ábád us kí tamjíd hotí rahe. A'mín.

4 Pas main jo Khudáwand men qaidí hún, tum se iltimás kartá hún, kí jis buláwe se tum buláe gaye the, us ke munásib chalo; 2 ya'ní kamál firotaní aur hilm ke sáth tahammul karke mahabbat se ek dústre kí bardásht karo; 3 aur isí koshish men raho, kí Rúh kí yagánagí sulh ke band se bandhí rahe. 4 Ek hí badan hai, aur ek hí Rúh; chunánchi tumhen jo buláe gaye the, apne buláe jáne se ummed bhí ek hí hai; 5 ek hí Khudáwand hai, ek hí ímán, ek hí bapṭisma; 6 aur sab ká Khudá aur Báp ek hí hai, jo sab ke úpar, aur sab ke darmián, aur sab ke andar hai. 7 Aur ham men se har ek par Masíh kí bakhshish ke andáze ke muwáfíq fazl húa hai. 8 Isí wáste wuh kahtá hai, kí

Jab wuh 'álam i bálá par chaṛhá,
to qaidíon ko sáth le gayá,
Aur ádmíon ko in'ám diye.

9 (Us ke chaṛhne se áur kyá páyá játá hai, siwá is ke kí wuh zamín ke níche ke 'iláqe men utrá bhí thá? 10 Aur yih utarnewálá wuhí hai, jo sáre ásmánon se bhí úpar chaṛh gayá, táki sab chízon ko ma'múr kare.) 11 Aur usí ne ba'z ko rasúl, aur ba'z ko nabí, aur ba'z ko mubashshir, aur ba'z ko charwáhá aur ustád banákar de diyá; 12 táki muqaddas log kámil banen, aur khidmatguzarí ká kám kiyá jae, aur Masíh ká badan taraqqí páe: 13 jab tak ham sab ke sab Khudá ke Beṭe ke ímán aur us kí pahchán men ek na ho jáen, aur kámil insán na banen, ya'ní Masíh ke púre qadd ke andáze tak na pahunch jáen; 14 táki ham áge ko bachche na rahen, aur ádmíon kí bázígari aur makkári ke sabab, un ke gumráh karnewále

mansúbon kí taraf, har ek ta'lim ke jhoke se maujon kí tarah uchhalte bahte na phireñ; 15 balki mahabbat ke sáth sachcháí par qáim rahkar, aur us ke sáth jo sir hai, ya'ní Masíh ke sáth, paiwasta hokar har tarah se baḥte jáeñ; 16 jis se sárá badan, har ek joḛ kí madad se paiwasta hokar aur gaḥkar, us tásir ke muwáfiq jo baqadr har hisse ke hotí hai, apne áp ko baḥ-hátá hai, táki mahabbat meñ apní taraqqí kartá jáe.

17 Is liye main yih kahtá hún, aur Khudáwand meñ jatáe detá hún, kí jis tarah gairqaumeñ apne behúda khayálat ke muwáfiq chaltí haiñ, tum áyanda ko us tarah na chalná, 18 kyúnki un kí 'aql tárik ho gayí hai, aur wuh us nádání ke sabab jo un meñ hai, aur apne dílon kí saḥtí ke bá'is, Khudá kí zindagí se khárij haiñ; 19 unhoñ ne sun hokar shahwatparastí ko iḥtiyár kiyá, táki har tarah ke gande kám hirs se karen. 20 Magar tum ne Masíh kí aisi ta'lim nahín pái; 21 balki tum ne us sachcháí ke mutábiq, jo Yisú' meñ hai, usí kí suní, aur us meñ yih ta'lim pái hogí, 22 kí tum apne agle chál chalan kí us purání insáníyat ko utár dálo, jo fareb kí shahwaton ke sabab se kharáb hotí játi hai; 23 aur apní 'aql kí rúhání hálat meñ naye bante jáo, 24 aur nayí insáníyat ko pahino, jo Khudá ke mutábiq sachcháí kí rástbázi aur pákízagí meñ paidá kí gayí hai.

25 Pas jhúth bolná chhoḛkar, har ek shaḥs apne paḥausí se sach bole, kyúnki ham ápas meñ ek dúsre ke 'uzw haiñ. 26 Gussa to karo, magar gunáh na karo: súraj ke dúbne tak tumhári khafagí na rahe: 27 aur Iblís ko mauqa' na do. 28 Chorí karnewála phir chorí na kare, balki achchá pesha iḥtiyár karke háthoñ se mihnat kare, táki muhtáj ko dene ke liye us ke pás kuchh ho. 29 Koí gandí bát tumháre munh se na nikle, balki wuhí jo zarúrat ke muwáfiq taraqqí ke liye achchhí ho, táki us se sunnewálon par fazl ho. 30 Aur Khudá kí pák Rúh ko ranjída na karo, jis se tum par maḥlasí ke díñ ke liye muhr híf. 31 Har tarah kí talkhmizájí, aur qahr, aur gussa, aur shor o gul, aur

badgoí, har qism kí badḥwáhi samet, tum se dúr kí jáeñ: 32 aur ek dúsre par mihrbán, aur narmdil ho, aur jis tarah Khudá ne Masíh meñ tumháre qusúr mu'áf kiye haiñ, tum bhí ek dúsre ke qusúr mu'áf karo.

5 Pas 'azíz farzandon kí tarah Khudá kí mánind bano; 2 aur mahabbat se chalo, jaise Masíh ne tum se mahabbat kí, aur hamáre wáste apne áp ko ḥushbú kí mánind Khudá kí nazr karke qurbán kiyá. 3 Aur jaisá kí muqaddason ko munásib hai, tum men harámkári aur kisi tarah kí nápakí yá lálach ká zikr tak na ho; 4 aur na be-sharmí, aur behúdagóí, aur ḥaḥḥe-bázi ká, kyúnki yih láiq nahín: balki bar'aks is ke shukrguzári ho. 5 Kyúnki tum yih ḥúb jánte ho, kí kisi harámkár, yá nápak, yá lálchí kí, jo butparast ke barábar hai, Masíh aur Khudá kí bádsháhat meñ kuchh mirás nahín. 6 Koí tum ko befáida báton se dhoká na de, kyúnki inhin gunáhoñ ke sabab se náfarmání ke farzandon par Khudá ká gazab názil hotá hai. 7 Pas un ke kámon ke sharik na ho; 8 kyúnki tum pahle tárikí the, magar ab Khudáwand meñ núr ho: pas núr ke farzandon kí tarah chalo, 9 (is liye kí núr ká phal har tarah kí nekí aur rástbázi aur sachcháí hai), 10 aur tajribe se ma'lúm karte raho kí Khudáwand ko kyá pasand hai; 11 aur tárikí ke bephal kámon meñ sharik na ho, balki un par malámat hí kiyá karo; 12 kyúnki un ke po-shída kámon ká zikr bhí karná sharm kí bát hai. 13 Aur jin chízon par malámat hotí hai, wuh sab núr se záhir hotí haiñ: kyúnki jo kuchh záhir kiyá játa hai, wuh raushan ho játa hai. 14 Is liye wuh kahtá hai, kí Ai sonewále, jág, aur murdon meñ se jí uth, to Masíh ká núr tujh par chamkegá. 15 Pas gaur se dekho, kí kis tarah chalte ho; nádánon kí tarah nahín, balki dánáon kí mánind chalo; 16 aur waqt ko ganímat jáno, kyúnki díñ bure haiñ. 17 Is sabab se nádán na bano, balki Khudáwand kí marzí ko samjho, kí kyá hai. 18 Aur sharáb meñ matwále na bano, kyúnki is se badchalní wáqí hotí hai; balki Rúh se ma'múr

hote jāo; 19 aur āpas meṅ maz mir, aur rāhānī gazaleṅ gāyā karo, aur dil se Khudāwand ke liye rāte bajāte rahā karo; 20 aur sab dāton meṅ hamāre Khudāwand Yisū' Masīh ke nām se hamesha Khudā Bāp kā shukr kartē raho; 21 aur Masīh ke khauf se ek dūse ke tābī' raho.

22 Ai bīwiyo, apne shauharoṅ ki aisi tābī' raho, jaise Khudāwand k'. 23 Kyūnki shauhar bīwī kā sir hai, jaise ki Masīh kalisiyā kā sir hai, aur wuh khud badan kā bachāne-wālā hai. 24 Lekin jaise kalisiyā Masīh ke tābī' hai, waise hī bīwiyaṅ bhī har bāt meṅ apne shauharoṅ ke tābī' hon. 25 Ai shauharo, apnī bīwiyoṅ se mahabbat rakkho, jaise ki Masīh ne bhī kalisiyā se mahabbat karkē apne āp ko us ke wāste maut ke hawāle kar diyā; 26 tāki us ko kalām ke sāth pānī se gusl dekar aur sáf karke muqaddas banāe, 27 aur ek aisi jalāl-wālī kalisiyā banāke apne pās hāzir karē, jis ke badan meṅ dāg, yā jhurri, yā koī aur aisi chīz na ho; balkī pāk aur be'aib ho. 28 Isī tarah shauharoṅ ko lāzim hai, ki apnī bīwiyoṅ se apne badan ki mānind mahabbat rakkhen. Jo apnī bīwī se mahabbat rakhtā hai, wuh apne se mahabbat rakhtā hai: 29 kyūnki kabhī kisī ne apne jism se dushmanī nahīn ki, balkī us ko pāltā, aur parwarish kartā hai, jaise ki Masīh kalisiyā ko; 30 is liye ki ham us ke badan ke 'uzw haiṅ. 31 Isī sabab se ādmī bāp se aur mān se judā hokar apnī bīwī ke sāth rahēgā, aur wuh donoṅ ek jism hongē. 32 Yih bhed to barā hai, lekin main Masīh aur kalisiyā ki bābat kahtā hūṅ. 33 Ba har hāl tum meṅ se bhī har ek apnī bīwī se apnī mānind mahabbat rakkhe; aur bīwī is bāt kā khayāl rakkhe, ki apne shauhar se dārtī rahe.

6 Ai farzando, Khudāwand meṅ apne mān bāp ke farmānbardār raho; kyūnki yih wājib hai. 2 Apne bāp ki aur mān ki 'izzat kar, (yih pahilā hukm hai, jis ke sāth wa'da bhī hai). 3 tāki terā bhalā ho, aur terā umr zamīn par darāz ho. 4 Aur ai bachchewālo, tum apne farzandoṅ ko gussa na dilāo, balkī Khudāwand ki taraf se tarbiyat aur nasi-

hat de dekar, un ki parwarish karo.

5 Ai naukaro, jo jism ke rūt se tumhāre mālik haiṅ, apnī sáf-dillī se dārtē aur kānpte hūe, un ke aise farmānbardār raho, jaise Masīh ke; 6 aur ādmīoṅ ko khush karnewāloṅ ki tarah dikhāwe ke liye khidmat na karo, balkī Masīh ke bandoṅ ki tarah dil se Khudā ki marzī purī karo; 7 aur us khidmat ko ādmīoṅ ki nahīn, balkī Khudāwand ki jānkar jī se karo; 8 kyūnki tum jāntē ho, ki jo koī jaisā achchhā kām karegā, khwāh gulām ho, khwāh āzād, Khudāwand se waisā hī pāegā. 9 Aur ai māliko, tum bhī dhamkiyaṅ chhoṅkar, un ke sāth aisā hī sulūk karo; kyūnki tum jāntē ho, ki un kā aur tumhārā donoṅ kā mālik āsmān par hai, aur wuh kisī kā tarafdār nahīn.

10 Garaz, Khudāwand meṅ aur us ki qudrat ke zor meṅ mazbūt bano. 11 Khudā ke sab hathyār bāndh lo, tāki tum Iblīs ke mansūboṅ ke muqābale meṅ qāim rah sako; 12 kyūnki hamēṅ khūn aur gosht se kushtī nahīn karnī hai, balkī hukumatwāloṅ aur iḥtiyār-wāloṅ, aur is dunyā ki tarīkī ke hākimoṅ aur shārārat ki un rūhānī faujōṅ se, jo āsmānī maqāmoṅ meṅ haiṅ. 13 Is wāste tum Khudā ke sāre hathyār bāndh lo, tāki bure din meṅ muqābala kar sako, aur sab kāmōṅ ko anjām dekar qāim rah sako. 14 Pas sachchāi se apnī kamar kaskar, aur rāstbāzī kā baktar lagākar, 15 aur pānwōṅ meṅ sulh ki khushkhabarī ki taiyārī ke jūte pahīnkar, 16 aur un sab ke sāth imān ki sipar lagākar, qāim raho, jis se tum us sharīr ke sāre jalte hūe tiron ko bujhā sako; 17 aur najāt kā khod aur Rūh ki talwār, jo Khudā kā kalām hai, le lo; 18 aur har waqt aur har tarah se Rūh meṅ du'ā aur minnat kartē raho; aur isī garaz se jāgte raho, ki sab muqaddasoṅ ke wāste bilā-nāga du'ā māngā karo; 19 aur mere liye bhī, tāki bolne ke waqt mujhe kalām karne ki tawfiq ho; jis se main khushkhabarī ke bhed ko dilerī se zāhir karūṅ, 20 jis ke liye zanjīr se jakrā huā elchī hūṅ; aur us ko aisi dilerī se bayān karūṅ, jaisā bayān karnā mujh par farz hai.

21 Aur Tukhikus jo piyārā bhāi, aur Khudāwand meṅ diyānatdār khā-

dij hai, tumhen sab bāten batā degā, tāki tum bhī mere hāl se wāqif ho jāo, ki main kis tarah rahtā hūn : 22 us ko main ne tumhare pās isī wāste bhejā hai, ki tum hamārī hālat se wāqif ho jāo, aur wuh tumhare dilon ko tasallī de.

23 Khudā Bāp, aur Khudāwand Yisū' Masīh kī taraf se bhāiyon ko itminān hāsīl ho, aur un men imān ke sāth mahabbat ho. 24 Jo hamāre Khudāwand Yisū' Masīh se lāzawāī mahabbat rakhte hain, un sab par fazl hotā rahe.

FILIPPI'ON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' KHATT

1 Masīh Yisū' ke bandon Paulus aur Tīmuthiyus kī taraf se, Filippī ke sab muqaddason ke nām jo Masīh Yisū' men hain, nigah-bānon aur khādimon samet. 2 Hamāre Bāp Khudā, aur Khudāwand Yisū' Masīh kī taraf se tumhen fazl aur itminān hāsīl hotā rahe.

3 Main jab kabhī tumhen yād kartā hūn, to apne Khudā kā shukr bajā lātā hūn; 4 aur har ek du'ā men jo tumhare liye māngtā hūn, hamesha khushī ke sāth tum sab ke liye dar-khwāst kartā hūn, 5 is liye ki tum awwal roz se lekar āj tak khushkhabarī ke phailāne men sharīk rahe ho; 6 aur mujhe is bāt kā bharosā hai, ki jis ne tum men nek kām shurū' kiyā hai, wuh use Yisū' Masīh ke din tak purā kar degā; 7 chunānchī wājib hai, ki main tum sab kī bābat aisā hī khayāl karūn, kyūnki tum mere dil men rahte ho, aur merī qaid aur khushkhabarī kī jawābdihī aur subūt men, tum sab mere sāth fazl men sharīk ho. 8 Khudā merā gawāh hai, ki main Masīh Yisū' kī sī ulfat karke tum sab kā mushtāq hūn. 9 Aur yih du'ā kartā hūn, ki tumhārī mahabbat, 'ilm aur har tarah kī tamīr ke sāth aur bhī ziyāda hotī jāe; 10 tāki 'umda 'umda bāton ko pasand kar sako; aur Masīh ke din tak sāfdil raho, aur thokar na khāo; 11 aur rāstbāzī ke phal se, jo Yisū' Masīh ke sabab se hai, bhare raho, tāki Khudā kā jalāl zāhir ho, aur us kī sitāish kī jāe.

12 Aur ai bhāiyo, main chāhtā

hūn tum jān lo, ki jo mujh par guzrā, wuh khushkhabarī kī taraqqī hī kā bā'is hūā; 13 yahan tak kī qaisarī sipāhion kī sārī palān aur bāqī sab logon men mashhūr ho gayā, ki main Masīh ke wāste qaid hūn; 14 aur jo Khudāwand men bhāī hain, un men se aksar mere qaid hone ke sabab se diler hokar, bekhauf Khudā kā kalām sunāne kī ziyāda jur'at karte hain. 15 Bā'z to hasad aur jhagre kī wajh se Masīh kī manādī karte hain; aur bā'z neknīyatī se : 16 ek to mahabbat kī wajh se, yih jānkar Masīh kī manādī karte hain, ki main khushkhabarī kī jawābdihī ke wāste muqarrar hūn : 17 magar dūsre tafriqe kī wajh se, na kī sāfdilī se, balki is khayāl se ki merī qaid men mere liye musibat paidā karen. 18 Pas kyā hūā? Sirf yih, ki har tarah se Masīh kī manādī hotī hai, bahāne se ho, khwāh sachchāī se; aur is se main khush hūn, aur rahūngā bhī. 19 Kyūnki main jāntā hūn, ki tumhārī du'ā, aur Yisū' Masīh kī Rūh ke in'ām se, is kā anjām merī najāt hogā; 20 chunānchī merī dilī ārzū aur ummed yihī hai, ki main kisī bāt men sharminda na hūn, balki merī kamāl dilerī ke bā'is jis tarah Masīh kī ta'zīm mere badan ke sabab se hamesha hotī rahī hai, usī tarah ab bhī hogī, khwāh main zinda rahūn khwāh marūn. 21 Kyūnki zinda rahnā mere liye Masīh hai, aur marnā nafa'. 22 Lekin agar merā jism men zinda rahnā hī mere kām ke liye mufid hai, to main nahīn jāntā, ki

kise pasand karūn. 23 Main donon taraf phansá huá hun; merá jí to yih cháhtá hai, ki kuch karke Masíh ke pás já rahūn, kyūnki yih bahut hí bihtar hai; 24 magar jism men rahná tumhári khatír ziyáda zarúri hai. 25 Aur chūnki mujhe is ká yaqín hai, is liye main jántá hun ki zinda rahūngá, balki tum sab ke sáth rahūngá, táki tum ímán men taraqqí karo, aur us men khush raho; 26 aur jo tumhen mujh par fakhr hai, wuh mere phir tumháre pás áne se Masíh Yisú' men ziyáda ho jáe. 27 Sirf yih karo ki tumhárá chál chalan Masíh kí khushkhabarí ke muwáfiq rahe, táki main khwáh aūn aur tumhen dekhūn, khwáh na aūn, tumhárá hál sunūn, ki tum ek rúh men qáim ho, aur Injíl ke ímán ke liye ek ján hokar jánfishání karte ho; 28 aur kisí bát men mukhálifon se dahshat nahín kháte: yih un ke liye halákat ká sáf nishán hai, lekin tumhári naját ká, aur yih Khudá kí taraf se hai; 29 kyūnki Masíh kí khatír tum par yih fazl huá, ki na faqat us par ímán láo, balki us kí khatír dukh bhí saho: 30 aur tum usí tarah jánfishání karte ho, jis tarah mujhe karte dekhá thá, aur ab bhí sunte ho, ki main waisí hí kartá hun.

2 Pas agar kuchh tasallí Masíh men, aur mahabbat kí diljam'í, aur Rúh kí shirákat, aur rahmdilí o dardmandí hai; 2 to merí yih khushí purí karo, ki yakdíl raho; yaksán mahabbat rakkho; ek ján ho; ek hí khayál rakkho; 3 tafriqe aur bejá fakhr ke bá'is kuchh na karo, balki firotaní se ek dúsre ko apne se bihtar samjhe: 4 har ek apne hí ahwál par nahín, balki har ek dúsron ke ahwál par bhí nazar rakkhe. 5 Waisá hí mizáj rakkho, jaisá Masíh Yisú' ká bhí thá: 6 us ne agarchi Khudá kí sūrat par thá, Khudá ke barábar hone ko qabze men rakhne kí chíz na samjhá, 7 balki apne ap ko kháli kar diyá, aur khádim kí sūrat ikhtiyár kí, aur insánon ke mushábih ho gayá; 8 aur insání shakl men zahir hokar apne ap ko past kar diyá, aur yahán tak farmánbardár rahá, ki maut, balki salíbí maut, gawará kí. 9 Isí wáste Khudá ne bhí use bahut sarbaland kiyá, aur use wuh

nám bakhshá jo sab námon se a'lá hai; 10 táki Yisú' ke nám par har ek ghutná tike, khwáh ásmánion ká ho, khwáh zamínion ká, khwáh un ká jo zamín ke niche hain; 11 aur Khudá Báp ke jalál ke liye har ek zabán iqrár kare, ki Yisú' Masíh Khudáwand hai.

12 Pas ai mere 'azízo, jis tarah tum hamesha se farmánbardarí karte áe ho, usí tarah ab bhí na sirf merí házirí men, balki is se bahut ziyáda merí gairházirí men, darte kánpete hue apní naját ká kám kiye jáo; 13 kyūnki jo tum men níyat aur 'amal donon ko, apne nek iráde ko anjám dene ke liye, paidá kartá hai, wuh Khudá hai. 14 Sab kám shikáyat aur takrár bagair kiyá karo; 15 táki tum be'aib aur bhole hokar, terhe aur kajrau logon men Khudá ke benuqs farzand bane raho, (jín ke darmiyán tum dunyá men chirágon kí tarah dikhái dete ho, 16 aur zindagí ká kalám pesh karte ho,) táki Masíh ke din mujhe fakhr ho, ki na merí dauṛ dhúp befáida hui, na merí mihnát akáráth gayí. 17 Aur agar mujhe tumháre ímán kí qurbání aur khidmat ke sáth apná khūn bhí bahána pare, taubhí khush hun, aur tum sab ke sáth khushí kartá hun: 18 tum bhí isí tarah khush ho, aur mere sáth khushí karo.

19 Mujhe Khudáwand Yisú' men ummed hai, kí Tímuthíyus ko tumháre pás jald bhejūngá, táki tumhárá ahwál daryáft karke merí bhí khatírjama' ho. 20 Kyūnki koí aisá hamdil mere pás nahín, jo sáf dil se tumháre liye fikrmand ho. 21 Sab apní apní báton kí fikr men hain, na Yisú' Masíh kí. 22 Lekin tum us kí puṛtagí se wáqif ho, ki jaise beṭá báp kí khidmat kartá hai, waise hí us ne mere sáth khushkhabarí phailáne men khidmat kí. 23 Pas main ummed kartá hun, ki jab apne hál ká anjám ma'lum kar lūngá, to use fauran bhej dūngá. 24 Aur mujhe Khudáwand par bharosá hai, ki main ap bhí jald aūngá. 25 Lekin main ne Ipafruditus ko tumháre pás bhejná zarúr samjhá; wuh merá bhái, aur hamkhidmat, aur hamsipáh, aur tumhárá qásid, aur merí hájat rafa' karne ke liye khádim hai; 26 kyūnki wuh tum sab ká bahut

mushtaq thá, aur is wáste beqarár rahtá thá, ki tum ne us kí bímári ká hál suná thá: 27 beshakk wuh bímári se marne ko thá; magar Khudá ne us par rahm kiyá; aur faqat us hí par nahín, balki mujh par bhí, táki mujhe gam par gam na ho. 28 Is liye mujhe us ke bhejne ká aur bhí ziyáda khayál huá, ki tum bhí us kí muláqát se phir khush ho jáo, aur merá bhí gam ghat jáe. 29 Pas tum us se Khudáwand men kamál khushí ke sáth milná, aur aise shakhson kí 'izzat kiyá karo: 30 is liye kí wuh Masíh ke kám kí khátir marne ke qaríb ho gayá thá, aur us ne ján lagá dí, táki jo kamí tumhári taraf se merí khidmat men hui, use purá kare.

3 Garaz, mere bháiyó, Khudáwand men khush raho. Tumhen ek hí bát bár bár likhne men mujhe to kuchh diqqat nahín, aur tumhári is men hifázat hai. 2 Kuttó se khabardár raho, badkaron se khabardár raho, kaṭwánewálon se khabardár raho: 3 kyúñki maḥtún to ham hain, jo Khudá kí Rúh kí hidáyat se 'ibádat karte hain, aur Masíh Yisú' par fakhr karte hain, aur jism ká bharosá nahín karte: 4 go main to jism ká bhí bharosá kar saktá hún: agar kísi aur ko jism par bharosá karne ká khayál ho, to main us se bhí ziyáda kar saktá hún: 5 áṭhwen dín merá khatna huá, Isráil kí qaum, aur Binyámín ke qabíle ká hún; 'Ibráníon ká 'Ibrání; sharí'at ke í'tibár se Farísí hún; 6 josh ke í'tibár se kalísíyá ká satánewálá; sharí'at kí rástbázi ke í'tibár se be'aib thá. 7 Lekin jítne chízen mere nafa' kí thín, unhn ko main ne Masíh kí khátir nuqsán samajh líyá hai. 8 Balki main apne Khudáwand Masíh Yisú' kí pahchán kí ba'í khúbi ke sabab sab chízon ko nuqsán samajhtá hún: jis kí khátir main ne sári chízon ká nuqsán uṭháyá, aur un ko kúrú samajhtá hún, táki Masíh ko hásil karún, 9 aur us men páyá jáun; ná apní us rástbázi ke sáth, jo sharí'at kí taraf se hai, balki us rástbázi ke sáth, jo Masíh par ímán léne ke sabab hai, aur Khudá kí taraf se ímán par míltí hai: 10 aur main us ko aur us ke jí uṭhne kí qudrat ko

aur us ke sáth dukhon men sharík hone ko ma'lúm karún, aur us kí maut se mushábahat paidá karún; 11 táki kísi tarah muḥdon men se jí uṭhne ke darje tak pahunchún. 12 Yih garaz nahín, kí main pá chuká, yá kámil ho chuká hún: balki us chíz ke pakarne ke liye daurá huá játá hún, jis ke liye Masíh Yisú' ne mujhe pakrá thá. 13 Ai bháiyó, merá yih gumán nahín, kí pakar chuká hún: balki sírf yih kartá hún, kí jo chízen píchhe rah gayín un ko bhúlkar, áge kí chízon kí taraf barhá huá, 14 níshán kí taraf daurá huá játá hún, táki us in'ám ko hásil karún, jis ke liye Khudá ne mujhe Masíh Yisú' men úpar buláyá hai. 15 Pas ham men se jítne kámil hain, yihí khayál rakkhen, aur agar kísi bát men tumhárá aur tarah ká khayál ho, to Khudá us bát ko bhí tum par záhir kar degá: 16 ba har hál jahán tak ham pahunché hain, usí ke mutábíq chalen.

17 Ai bháiyó, tum sab milkar merí mánínd bano, aur un logon ko pahchán rakkho, jo is tarah chalte hain jis ká namúna tum ham men páte ho. 18 Kyúñki bahutere aise hain, jin ká zikr main ne tum se barhá kiyá hai, aur ab bhí ro roke kahtá hún, kí wuh apne chál chalan se Masíh kí salíb ke dushman hain: 19 un ká anjám halákat hai, un ká khudá peṭ hai, wuh apní sharm kí báton par fakhr karte hain, aur dunyá kí chízon ke khayál men rahte hain. 20 Magar hamára watan ásmán par hai; aur ham ek Muñjí, ya'ní Khudáwand Yisú' Masíh ke wahán se áne ke intízár men hain: 21 wuh apní us quwwat kí tásír ke muwáfíq, jis se sab chízen apne tábi' kar saktá hai, hamári pasthálí ke badan kí shakl badalkar, apne jalál ke badan kí súrat par banáegá.

4 Is wáste, ai mere piyáre bháiyó, jin ká main mushtaq hún, jo merí khushí aur táj ho, ai piyáro, Khudáwand men isí tarah qáim raho.

2 Main Yúodiya ko bhí nasíbat kartá hún, aur Suntuḳhe ko bhí, kí wuh Khudáwand men yakdíil rahen. 3 Aur ai sachche hámkhidmat, tujh se bhí daráhwást kartá hún, kí tú un 'auraton kí madad kar, kyúñki

unhon ne mere sáth khushkhabarí phailáne men, Klemens aur mere un báqi hamkhidmaton samet ján-fishání kí, jin ke nám kitáb i hayát men darj hain.

4 Khudáwand men har waqt khush raho; phir kahtá hún, kí khush raho. 5 Tumhári narmmizáji sab ádmion par záhir ho. Khudáwand qarib hai. 6 Kisí bát kí fikr na karo: balki har ek bát men tumhári darkhwásten, du'á aur minnat ke wasile se, shukrguzári ke sáth Khudá ke sámne pesh kí jáen; 7 to Khudá ká itminán, jo samajh se bi'l-kull báhar hai, tumháre dilon aur khayálon ko Masih Yisú' men mah-fúz rakkhegá.

8 Garaz, ai bháyo, jitní báten sach hain, aur jitní báten sharáfat kí hain, aur jitní báten wájib hain, aur jitní báten pák hain, aur jitní báten pasandída hain, aur jitní báten dílkash hain; garaz jo neki aur ta'rif kí báten hain, un par gaur kiyá karo. 9 Jo báten tum ne mujh se síkhín, aur hásil kí, aur sunín, aur mujh men dekhín, un par 'amal kiyá karo; to Khudá jo itminán ká chashma hai tumháre sáth rahegá.

10 Main Khudáwand men bahut khush hún, kí ab itní muddat ke ba'd tumhárá khayál mere liye sar-sabz huá; beshakk tumhen pahle bhí is ká khayál thá, magar mauqa' na milá. 11 Yih nahín kí main muhtáji ke liház se kahtá; kyúnki main ne yih síkhá hai, kí jis hálat men hún, usí par rázi rahún.

12 Main past honá bhí jántá hún, aur bařhná bhí jántá hún: har ek bát, aur sab hálaton men, main ne ser honá, bhúká rahná, aur bařhná ghařná síkhá hai. 13 Jo mujhe táqat bařhshtá hai, us men main sab kuchh kar saktá hún. 14 Táham tum ne achchhá kiyá, jo merí musibat men sharík hue. 15 Aur ai Filippio, tum khud bhí jánte ho, kí khushkhabarí ke shuru' men, jab main Makiduniya se rawána huá, to tumháre siwá kisí kalísiyá ne lene dene ke mu'amale men merí madad na kí. 16 Chunánchi Thissalunike men bhí merí ihtiyáj rafa' karne ke liye tum ne ek daf'a nahín, balki do daf'a kuchh bhejá thá. 17 Yih nahín kí main in'am cháhtá hún, balki aisá phal cháhtá hún, jo tumháre hisáb men ziyáda ho jáe. 18 Mere pás sab kuchh hai, balki ifrát se hai: tumhári bhejí hui chizen Ipafruditus ke háth se lekar main ásúda ho gayá hún; wuh khushbú, aur maqbúl qurbáni hain, jo Khudá ko pasandída hai. 19 Merá Khudá apní daulat ke muwáfiq jalál se Masih Yisú' men tumhári har ek ihtiyáj rafa' karegá. 20 Hamáre Khudá aur Báp kí abadu'l ábád tamjíd hotí rahe. A'mín.

21 Har ek muqaddas se jo Masih Yisú' men hai salám kaho. Jo bhái mere sáth hain tumhen salám kahte hain. 22 Sáre muqaddas, khususan Qaisar ke gharwále, tumhen salám kahte hain.

23 Khudáwand Yisú' Masih ká fazl tumhári rúh ke sáth rahe

KULUSSI'ON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' KHATT

1 Paulus kí taraf se, jo Khudá kí marzi se Masih Yisú' ká rasúl hai, aur bhái Timuthiyus kí taraf se, 2 Masih men un muqaddas aur imándár bháiyon ke nám, jo Kulusse men hain.

Hamáre Báp Khudá kí taraf se tumhen fazl aur itminán hásil hotá rahe.

3 Ham tumháre haqq men ham-
esha du'á karke, apne Khudáwand
Yisú' Masih ke Báp, ya'ní Khudá,
ká shukr karte hain; 4 kyúnki ham
ne suná hai, kí Masih Yisú' par
tumhárá imán hai, aur sab muqaddas
logon se mahabbat rakhte ho, 5 us
ummed kí hui chíz ke sabab jo tum-
háre wáste ásmán par rakkhi hui

hai, jis ká zikr tum us khushkhabarí ke kalám i haqq men sun chuke ho, 6 jo tumháre pás pahunchí hai; jaise sáre jahán men bhí phal detí, aur taraqqí kartí játi hai; chunánchi jis din se tum ne us ko suná, aur Khudá ke fazl ko sachche taur par pahcháná, tum men bhí aisá hí kartí hai; 7 usí kí ta'lim tum ne hamáre 'azíz hamkhidmat Ipafrás se pái, jo hamáre liye Masíh ká diyánatdár khádim hai; 8 usí ne tumhári mahabbat ko jo Rúh men hai ham par záhir kiyá.

9 Isí liye jis din se yih suná hai, ham bhí tumháre wáste yih du'á mángne aur darkhwást karne se báz nahín áte, ki tum kamál rúhání hikmat aur samajh ke sáth us kí marzí ke 'ilm se ma'múr ho jáo; 10 táki tumhárá chál chalan Khudá-wand ke láiq ho, aur us ko har tarah se pasand áe, aur tum men har tarah ke nek kám ká phal lage, aur Khudá kí pahchán men barhté jáo; 11 aur us ke jalál kí qudrat ke muwáfiq har tarah kí quwwat se qawí hote jáo, táki khushí ke sáth har súrát se sabr aur tahammul kar sako; 12 aur Báp ká shukr karte raho, jis ne ham ko is láiq kiyá, ki núr men muqaddason ke sáth mirás ká hissa páen; 13 usí ne ham ko taríki ke qabze se chhurákar apne 'azíz Bete kí bádsháhat men dákhil kiyá; 14 jis men ham ko makhlási, ya'ní gunáhon kí mu'áfí, hásil hai; 15 wuh andekhe Khudá kí súrát aur tamám makhlúqát se pahle maulúd hai; 16 kyúnci usí men sári chizen paidá kí gayín, ásmán kí hon, yá zamín kí, dekhí hon, yá andekhi, takht hon, yá ri-yásaten, yá hukúmaten, yá ikhtiyárát; sári chizen usí ke wasíle se, aur usí ke wáste paidá húi hain; 17 aur wuh sab chizon se pahle hai, aur usí men sári chizen qáim rahtí hain. 18 Aur wuhí badan, ya'ní kalisiyá, ká sir hai; wuhí mabdá hai, aur murdon men se jí uthnewálon men pahlauthá, táki sab báton men us ká awwal darja ho; 19 kyúnci Báp ko yih pasand áyá, ki sári ma'múri usí men sukúnat kare; 20 aur us ke khún ke sabab jo salib par bahá sulh karke, sab chizon ká usí ke wasíle se apne sáth mel kar le, khwáh wuh zamín kí hon, khwáh ásmán kí. 21 Aur us ne ab us ke

jismání badan men maut ke wasíle se tumhárá bhí mel kar liyá, 22 jo pahle khárij, aur bure kámon ke sabab dil se dushman the, táki wuh tum ko muqaddas, be'aib, aur beilzám banákar, apne sámne házir kare: 23 basharte ki tum imán kí bunyád par qáim aur pukhta raho, aur us khushkhabarí kí ummed ko jise tum ne suná, na chho, jis kí manadí ásmán ke niche ke tamám makhlúqát men kí gayí; aur main Paulus usí ká khádim baná.

24 Ab main un dukhon ke sabab se khush hún, jo tumhári khátir uthátá hún, aur Masíh kí musibatón kí kamí us ke badan, ya'ní kalisiyá, kí khátir, apne jism men purí kiye detá hún; 25 jis ká main Khudá ke us intizám ke bamújib khádim baná, jo tumháre wáste mere supurd húa, táki main Khudá ke kalám kí purí purí manadí karún; 26 ya'ní us bhed kí, jo tamám zamánon aur pushton se poshída rahá, lekin ab us ke un muqaddason par záhir húa, 27 jin par Khudá ne záhir karná cháhá, ki gairqamon men us bhed ke jalál kí daulat kaisí kuchh hai, aur wuh yih hai, ki Masíh jo jalál kí ummed hai tum men rahtá hai: 28 jis kí manadí karke ham har ek shakhs ko nasíhat karte, aur har ek ko kamál dánái se ta'lim dete hain, táki ham har shakhs ko Masíh men kámil karke pesh karen; 29 aur isí liye main us kí us quwwat ke muwáfiq jánfishání se mihnát kartá hún, jo mujh men zor se asar kartí hai.

2 Main cháhtá hún tum ján lo, ki tumháre, aur Laudíkiyawálon, aur un sab ke liye jinhon ne merí jismání súrát nahín dekhí, kyá hí jánfishání kartá hún; 2 táki un ke dilon ko tasallí ho, aur wuh mahabbat se ápas men gathe rahen, aur purí samajh kí tamám daulat ko hásil karen, aur Khudá ke bhed, ya'ní Masíh ko pahchánen, 3 jis men hikmat aur ma'rifat ke sáre khazáne chhipe húe hain. 4 Yih main is liye kahtá hún, ki koi ádmí lubhánewálí báton se tumhen dhoká na de. 5 Kyúnci main go jism ke i'tibár se dúr hún, magar rúh ke i'tibár se tumháre pás hún, aur tumhári báqá'ida hálat, aur tumháre imán kí jo Masíh par hai mazbutí dekhkar khush hotá hún.

6 Pas jis tarah tum ne Masih Yisai Khudawand ko qubul kiyá, usi tarah us men chalte raho; 7 aur us men jar pakarte aur ta'mir hote jao; aur jis tarah tum ne ta'lim pai, usi tarah iman men mazbut raho, aur khub shukrguzari kiyá karo.

8 Khabardar, koi shakhs tum ko us failsufi aur lahasil fareb se shikar na kar le, jo insanon ki riwayat aur dunyawii ibtidai baton ke muwafiq hain, na Masih ke muwafiq: 9 kyunki Uluhiyat ki sari ma'muri usi men mujassam hokar sukunat karti hai, 10 aur tum usi men ma'mur ho gaye ho, jo sari hukumat aur ihtiyar ka sir hai: 11 usi men tumhara aisa khatna hua, jo hath se nahin hota, ya'ni Masih ka khatna, jis se jismani badan utara jata hai; 12 aur usi ke sath bapisma men dafn hue, aur is men Khuda ki quwwat par iman laakar, jis ne use murdon men se jilaya, us ke sath ji bhi uthe. 13 Aur us ne tumhen bhi, jo apne qusuron aur jism ki namakhtuni ke sabab se murda the, us ke sath zinda kiyá, aur hamare sab qusur mu'af kiye; 14 aur hukmon ki wuh dastawez mita dali, jo hamare nam par, aur hamare khilaf thi; aur us ko salib par kilon se jar kar samne se hatá diyá: 15 us ne hukumaton aur ihtiyaron ko apne upar se utar kar un ka barmala tamasha banaya, aur salib ke sabab se un par fathyabi ka shadiyana bajaya.

16 Pas khane pine, ya id, ya naye chand, ya sabb ki babat koi tum par ilzam na lagae: 17 kyunki yih ane-wali chizon ka saya hain, magar asli chizen Masih ki hain. 18 Koi shakhs khaksari aur frishton ki ibadat pasand karke, tumhen daur ke in'am se mahrum na rakkhe; aisa shakhs apni jismani aql par befaida phulkar, dekhí hui chizon men masruf rahata hai, 19 aur us Sir ko pakre nahin rahata, jis se sara badan joron aur patthon ke wasile se parwarish pakar, aur baham paiwasta hokar, Khuda ki taraf se barhata jata hai.

20 Jab tum Masih ke sath dunyawi ibtidai baton ki taraf se mar gaye, to phir un ki manind jo dunya men zindagi guzarte hain, admion ke hukmon aur ta'limon ke muwafiq, aise qaidon ke kyun paband hote ho.

21 ki Ise na chhuna, use na chakha, use hath na lagana. 22 (kyunki yih sari chizen kam men late late fana ho jaengi)? 23 In baton men apni ijad ki hui ibadat, aur khaksari, aur jismani riyazat ke itibar se hikmat ki surat to hai, magar jismani khwahishon ke rokne men in se kuchh faida nahin hota.

3 Pas jab tum Masih ke sath jilae gaye, to 'alam i bala ki chizon ki talash men raho, jahan Masih maujud hai, aur Khuda ki dahini taraf baita hai. 2 'A'lam i bala ki chizon ke khayal men raho, na zamin par ki chizon ke; 3 kyunki tum mar gaye, aur tumhari zindagi Masih ke sath Khuda men chhipi hui hai. 4 Jab Masih, jo hamari zindagi hai, zahir kiyá jaega, to tum bhi us ke sath jalal men zahir kiye jaoge.

5 Pas apne un a'za ko murda karo, jo zamin par hain, ya'ni harankari, aur napaki, aur shahwat, aur buri khwahish, aur lalach ko jo butparasti ke barabar hai; 6 ki unhin ke sabab se Khuda ka gazab nafarmani ke farzandon par nazil hota hai; 7 aur tum bhi, jis waqt un baton men zindagi guzarte the, us waqt unhin par chalte the. 8 Lekin ab tum bhi in sab ko, ya'ni gussa, aur qahr, aur badkhwah, aur badgoi, aur munh se gali bakna chhor do: 9 ek dusre se jhuth na bolo, kyunki tum ne purani insan-iyat ko us ke kamon samet utar dala, 10 aur nayi insan-iyat ko pahin liya hai, jo marifat hasil karne ke liye apne Khaliq ki surat par nayi banti jati hai: 11 wahan na Yunani raha, na Yahudi, na khatna, na namakhtuni, na wahshi, na Skuti, na gulam, na azad: sirf Masih sab kuchh aur sab men hai.

12 Pas Khuda ke barguzidon ki tarah, jo pak aur aziz hain, dardmandi, aur mihrbani, aur firotni, aur hilm aur tahammul ka libas pahino; 13 agar kisi ko dusre ki shikayat ho, to ek dusre ki bardasht kare, aur ek dusre ke qusur mu'af kare; jaise Khudawand ne tumhare qusur mu'af kiye, waise hi tum bhi karo: 14 aur in sab ke upar mahabbat ko jo kamal ka patka hai bandh lo. 15 Aur Masih ka itminan, jis ke liye tum ek badan

hokar buláe bhí gaye ho, tumháre dilon par hukumat kare, aur tum shukrguzár raho. 16 Masíh ke kalám ko apne dilon men kasrat se basne do; aur kamál dánái se ápas men ta'lim aur nasihat karo, aur apne dilon men fazl ke sáth Khudá ke liye mazámír aur gít aur rúhání gazalen gáo; 17 aur kalám yá kám jo kuchh karte ho, wuh sab Khudá-wánd Yisú' ke nám se karo, aur usí ke wasíle se Khudá Báp ká shukr bajá lao.

18 Ai bíwiyo, jaisá Khudáwánd men munásib hai, apne shauharon ke tábí' raho. 19 Ai shauharo, apní bíwiyon se mahabbat rakkho, aur un se talkhmizáji na karo. 20 Ai farzando, har bát men apne mán báp ke farmánbardár raho; kyünki yih Khudáwánd men pasandída hai. 21 Ai bachchewálo, apne farzandon ko díqq na karo, táki wuh bedil na ho jáen. 22 Ai naukaro, jo jism ke rú se tumháre málik hain, sab báton men un ke farmánbardár raho; ádmíon ko khush karnewálon kí tarah díkháwe ke liye nahín, balki sáfdíli aur Khudá ke khauf se: 23 jo kám karo, jí se karo, yih jánkar kí Khudá-wánd ke liye karte ho, na ádmíon ke liye; 24 kyünki tum jánte ho kí Khudáwánd kí taraf se is ke badle men tum ko mirás milegi. Tum Khudáwánd Masíh kí khidmat karte ho. 25 Kyünki jo burá kartá hai, wuh apní burái ká badla páegá; wahán kisi kí tarafdári nahín.

4 Ai máliko, apne naukaron ke sáth yih jánkar 'adl o insáf karo, kí ásmán par tumhárá bhí ek Málik hai.

2. Du'á mángne men mashgúl, aur shukrguzári ke sáth us men bedár raho; 3 aur sáth sáth hamáre liye bhí du'á mángá karo, kí Khudá ham par kalám ká darwáza khole, táki main Masíh ke us bhed ko bayán kar sakún, jis ke sabab qaid bhí hún; 4 aur use aisá záhir karún, jaisá mujhe karná lázim hai. 5 Waqt ko ganímat jánkar báhar-

wálon ke sáth hoshyári se bartáo karo. 6 Tumhárá kalám hamesha aisá purfazi aur namkín ho, kí tumhen har shakhs ko munásib jawáb dená ájái.

7 Piyára bhái aur diyánatdár khádim Tukhikus, jo Khudáwánd men hamkhidmat hai, merá sára hál tumhen batá degá: 8 use main ne isí liye tumháre pás bhejá hai, kí tum hamári hálát se wáqif ho jáo, aur wuh tumháre dilon ko tassallí de; 9 aur us ke sáth Unesimus ko bhí bhejá hai, jo diyánatdár aur piyára bhái, aur tum men se hai. Yih tumhen yahán kí sári báten batá denge.

10 Aristarkhus, jo mere sáth qaid hai, aur Bar Nabá ke rishte ká bhái Marqus (jis kí bábat tumhen hukm mile the; agar wuh tumháre pás áe, to us se achchhi tarah milná:) 11 aur Yisú' jo Yústus kahlátá hai, tumhen salám kahte hain: makhtúnon men se sirf yihí Khudá kí bádsháhat ke liye mere hamkhidmat, aur merí tassallí ká bá'is rahe hain. 12 Ipafrás jo tum men se hai, aur Masíh Yisú' ká banda hai, tumhen salám kahtá hai; wuh tumháre liye du'á mángne men hamesha jánfishání kartá hai, táki tum kámil hokar pure i'tiqád ke sáth Khudá kí purí marzi par qáim raho. 13 Main us ká gawáh hún, kí wuh tumháre aur Laudíkiya, aur Hiyarápulis ke logon ke wáste barí koshish kartá hai. 14 Piyára tabíb Lúqá aur Demás tumhen salám kahte hain. 15 Laudíkiya men ke bháiyon aur Numfás aur un ke ghar kí kalísiyá se salám kahná. 16 Aur jab yih khatt tum men parh liyá jáe, to aisá karná kí Laudíkiya kí kalísiyá men bhí parhá jáe, aur us khatt ko jo Laudíkiya se áe, tum bhí parhná. 17 Aur Arkhippus se kahná, kí Jo khidmat Khudáwánd men tere supurd húi hai, use hoshyári ke sáth anjám de.

18 Main Paulus apne háth se salám likhtá hún. Merí zanjiron ko yád rakhná. Tum par fazl hotá rahe.

THISSALUNI'KI'ON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' PAHLA' KHATT

1 Paulus, aur Silwánus, aur Tí-muthiyus kí taraf se, This-saluníki'ón kí kalísiyá ke nám, jo Khudá Báp aur Khudáwand Yisú' Masíh meñ hai. Fazl aur itminán tumhen hásil hotá rahe.

2 Tum sab ke báre meñ ham Khudá ká shukr hamesha bajá láte haiñ; aur apní du'áon meñ tumhen yád karte haiñ; **3** aur apne Khudá aur Báp ke huzúr tumháre imán ke kám, aur mahabbat kí mihnat, aur us ummed ke sabr ko bilánága yád karte haiñ, jo hamáre Khudáwand Yisú' Masíh kí bábat hai; **4** aur ai bháiyó, Khudá ke piyáro, ham ko ma'lúm hai ki tum barguzída ho; **5** is liye ki hamári khush-khabari tumháre pás na faqat lafzi taur par pahunchí, balki qudrat aur Rúhu'l Quds aur púre ítiqád ke sáth bhí; chunáñchi tum jánte ho, ki ham tumhári khátir tum meñ kaise ban gaye the. **6** Aur tum kalám ko barí musibat meñ Rúhu'l Quds kí khushí ke sáth qubúl karke, hamári aur Khudáwand kí mánind bane; **7** yahán tak ki Makiduniya aur Akhaya ke sáre imándáron ke liye namúna bane. **8** Kyúñki tumháre hán se na faqat Makiduniya aur Akhaya meñ Khudáwand ke kalám ká charchá phailá hai, balki tumhárá imán jo Khudá par hai har jagah aisá mashhúr ho gayá hai, ki hamáre kahne kí kuchh hájat nahín. **9** Is liye ki wuh áp hamára zikr karte haiñ, ki tumháre pás hamára ána kaisá huá; aur tum buton se phirkar Khudá kí taraf rujú' hue, táki zinda aur haqiqí Khudá kí bandagí karo, **10** aur us ke Be'te ke ásmán par se áne ke muntazir raho, jise us ne murdon meñ se jiláyá, ya'ní Yisú' ke, jo ham ko ánewále gazab se bacháta hai.

2 Ai bháiyó, tum áp jánte ho ki hamára tumháre pás ána be-fáida na huá; **2** balki tum ko ma'lúm hí hai, ki báwujúd peshtar Filippí meñ dukh ufháne aur be'izzat hone ke, ham ko apne Khudá meñ yih dilerí hásil huí, ki Khudá kí khushkhabari barí jánfisháni se tumhen sunáen. **3** Kyúñki hamári nasíhat na gumráhi se hai, na ná-páki se, na fareb ke sáth: **4** balki jaise Khudá ne ham ko maqbúl karke khushkhabari hamáre supurd kí, waise hí ham bayán karte haiñ; ádmíon ko nahín, balki Khudá ko khush karne ke liye, jo hamáre dilon ko ázmáta hai. **5** Kyúñki tum ko ma'lúm hí hai ki na kabhi hamáre kalám meñ khushámád pái gayí, na wuh lálach ká parda baná; Khudá is ká gawáh hai; **6** aur ham ádmíon se 'izzat nahín cháhte the; na tum se, na auron se; agarchi Masíh ke rasúl hone ke bá'is tum par bojh dál sakte the. **7** Balki jis tarah máñ apne bachchon ko páltí hai, usí tarah ham tumháre darmiyán narmí ke sáth rahe; **8** aur usí tarah ham tumháre bahut mush-táq hokar, na faqat Khudá kí khush-khabari, balki apní ján tak bhí tumhen de dene ko rázi the, is wáste ki tum hamáre piyáre ho gaye the. **9** Kyúñki, ai bháiyó, tum ko hamári mihnat aur mashaqqat yád hogí, ki ham ne tum meñ se kisi par bojh na dálné kí garaz se, rát din mihnat mazdúri karke, tumhen Khudá kí khushkhabari kí manádi kí. **10** Tum bhí gawáh ho, aur Khudá bhí, ki tum se jo imán le áe ho ham kaisí pá-kízagi aur rástbázi aur be'aibi ke sáth pesh áe: **11** chunáñchi tum jánte ho, ki jis tarah báp apne bachchon ke sáth kartá hai, usí tarah ham bhí tum meñ se har ek ko nasíhat karte, aur dilásá dete, aur samjháte

rahe, 12 táki tumhárá chál chalan Khuda ke láiq ho, jo tumhen apní bádsháhat aur jalál men bulatá hai.

13 Is wáste ham bhí bilánága Khudá ká shukr karte hain, ki jab Khudá ká paigám hamárá ma'rifat tumháre pás pahunchá, to tum ne use ádmíon ká kalám samajhkar nahín, balki (jaisá haqíqat men hai,) Khudá ká kalám jánkar qubúl kiyá, aur wuh tum men jo imán le áe ho tásír bhí kar rahá hai. 14 Is liye ki tum, ai bháiyó, Khudá kí un kalísiyáon kí mánind ban gaye, jo Yahúdiya men Masíh Yisú' men hain; kyúñki tum ne bhí apne qaum-wálon se wuhí taklífen utháin, jo unhon ne Yahúdíon se; 15 jinhon ne Khudáwand Yisú' ko aur nabíon ko bhí már dálá, aur ham ko satá satákar níkal díyá; wuh Khudá ko pasand nahín áte, aur sáre ádmíon ke muḡhálif hain. 16 Aur wuh hamen gairqaumon ko un kí naját ke liye kalám sunáne se mana' karte hain; táki un ke gunáhon ká páimána hamesha bharta rahe; lekin un par intihá ká gazab á gayá.

17 Ai bháiyó, jab ham thore 'arse ke liye záhir men, ná díl se, tum se judá ho gaye, to ham ne kamál árzú se tumhári súrát dekhne kí áur bhí ziyáda koshish kí: 18 is wáste ham ne (ya'ní mujh Paulus ne) ek dáfa nahín, balki do dáfa tumháre pás áná cháhá, magar Shaitán ne hamen roke rakkhá. 19 Bhalá, hamárá um-med, aur khushí, aur fakhr ká táj kyá hai? Kyá wuh hamáre Khudáwand Yisú' ke sámnne us ke áne ke waqt tum hí na hoge? 20 Hamárá jalál aur khushí tum hí to ho.

3 Is wáste jab ham ziyáda bardásht na kar sake, to Athene men akelá rah jáná manzúr kiyá; 2 aur ham ne Tímuthiyus ko jo hamárá bhái, aur Masíh kí khush-khabarí men Khudá ká khádim hai, is liye bhejá ki wuh tumhen mazbút kare aur tumháre imán ke báre men tumhen nasíhat kare, 3 ki in musíbaton ke sabab koí na ghabráe; kyúñki tum ap jánte ho, kí ham in hí ke liye muqarrar húe hain. 4 Balki pahle bhí, jab ham tumháre pás the, to tum se kahá karte the, kí hamen musíbat utháni hogí; chunátchi aisá hí húa, aur tumhen ma'lúm bhí hai.

5 Is wáste jab main áur ziyáda bardásht na kar saká, to tumháre imán ká hál daryáft karne ko bhejá, kahín aisá na húa ho ki ázmánewále ne tumhen ázmáyá ho, aur hamárá mihnát befáida gayí ho. 6 Magar ab jo Tímuthiyus ne tumháre pás se hamáre pás ákar tumháre imán aur mahabbat kí, aur is bát kí khush-khabarí dí, ki tum hamárá zikr i khair hamesha karte ho, aur hamáre dekhne ke aise mushtáq ho, jaise kí ham tumháre; 7 is liye ai bháiyó, ham ne apní sári ihtiyáj aur musíbat men tumháre imán ke sabab se tumháre báre men tasallí pái: 8 kyúñki ab, agar tum Khudáwand men qáim ho, to ham zinda hain. 9 Tumháre bá'is apne Khudá ke sámnne hamen jis qadr khushí hásil hai, us ke badle men kis tarah tumhári bábat Khudá ká shukr adá karen? 10 Ham rát din bahut hí du'á mángte rahte hain, ki tumhári súrát dekhén, aur tumháre imán kí kamí purí karen.

11 Ab hamárá Khudá aur Báp khud, aur hamárá Khudáwand Yisú' tumhári taraf hamárá rahbarí kare: 12 aur Khudáwand aisá kare kí jis tarah ham ko tum se mahabbat hai, usí tarah tumhári mahabbat bhí, ápas men aur sab ádmíon ke sáth, ziyáda ho aur barhe; 13 táki wuh tumháre dílon ko aisá mazbút kar de, kí jab hamárá Khudáwand Yisú' apne sab muqaddason ke sáth áe, to wuh hamáre Khudá aur Báp ke sámnne pákízagí men be'aib fhahren.

4 Garaz, ai bháiyó, ham tum se darḡhwást karte hain, aur Khudáwand Yisú' men tumhen nasíhat karte hain, kí jis tarah tum ne ham se munásib chál chalne, aur Khudá ko khush karne kí ta'lím pái, aur jis tarah tum chalte bhí ho, usí tarah áur taraqqí karte jáo. 2 Kyúñki tum jánte ho, kí ham ne tum ko Khudáwand Yisú' kí taraf se kyá kyá hukm pahuncháe. 3 Chúnán-chi Khudá kí marzí yih hai, kí tum pák bano, ya'ní harámkarí se bache raho; 4 aur har ek tum men se pákízagí aur 'izzat ke sáth apne zarf ko hásil karná jáne; 5 ná shahwat ke josh se, un qaumon kí mánind jo Khudá ko nahín jántin; 6 aur koí shakhs apne bhái ke sáth

is amr men ziyádatí aur dagá na kare, kyúñki Khudáwand in sab kámon ká badla lenewálá hai; chunáñchi ham ne pahle bhí tum ko tambíh karke jatá diyá thá. 7 Is liye ki Khudá ne ham ko nápakí ke liye nahín, balki pákízagí ke liye buláyá. 8 Pas jo nahín mántá, wuh ádmí ko nahín, balki Khudá ko nahín mántá, jo tum ko apní Pák Rűh detá hai.

9 Magar birádarána mahabbat kí bábat tumhen kuchh likhne kí hájat nahín, kyúñki tum ápas men mahabbat karne kí Khudá se ta'lim pá chuke ho; 10 aur tamám Maki-duniya ke sab bháiyon ke sáth áisá hí karte ho. Lekin ai bháiyo, ham tumhen nasíhat karte hain, ki taraqqí karte jáo; 11 aur jis tarah ham ne tum ko hukm diyá, chupcháp rahne, aur apná kár o bár karne, aur apne háthon se mihnát karne kí himmat karo; 12 táki báharwálon ke sáth sháistagí se bartáo karo, aur kisi chíz ke muhtáj na ho.

13 Ai bháiyo, ham nahín cháhte ki jo sote hain, un kí bábat tum náwáqif raho, táki auron kí mánind jo náummed hain gam na karo. 14 Kyúñki jab hamen yih yaqín hai ki Yisú' mar gayá aur jí uthá, to isí tarah Khudá un ko bhí jo so gaye hain, Yisú' ke wasíle se usí ke sáth le áegá. 15 Chunáñchi ham tum se Khudáwand ke kalám ke mutábíq kahte hain, ki ham jo zinda hain, aur Khudáwand ke áne tak báqí rahenge, soe hún se hargiz áge na bahenge. 16 Kyúñki Khudáwand khud ásmán se utar áegá; us waqt lalkár, aur muqarrab firishte kí áwáz sunái degí, aur Khudá ká narsingá phúnká jáegá, aur pahle to Masíh men múe húe jí uthenge; 17 phir ham jo zinda báqí hongé, un ke sáth bádalon par utháe jáenge, táki hawá men Khudáwand ká istiqbál karen, aur is tarah hamesha Khudáwand ke sáth rahenge. 18 Pas tum in báton se ek dúsre ko tasallí diyá karo.

5 Magar, ai bháiyo, is kí kuchh hájat nahín ki waqton aur mauqa'on kí bábat tum ko kuchh likhá jáe. 2 Is wáste ki tum áp khub jánte ho, ki Khudáwand ká din is tarah ánewálá hai, jis tarah rát ko chor átá hai. 3 Jis waqt log kahte

hongé ki Salámatí aur amn hai, us waqt un par is tarah nághán halákat áegí, jis tarah hámila ko dard lagte hain; aur wuh hargiz na bachege. 4 Lekin tum, ai bháiyo, tárikí men nahín ho, ki wuh din chor kí tarah tum par ápare: 5 kyúñki tum sab núr ke farzand, aur din ke farzand ho; ham na rát ke hain, na tárikí ke. 6 Pas auron kí tarah so na rahen, balki jágte aur hoshyár rahen. 7 Kyúñki jo sote hain, rát hí ko sote hain, aur jo matwále hote hain, rát hí ko matwále hote hain. 8 Magar ham jo din ke hain, ímán aur mahabbat ká baktar lagákar, aur naját kí ummed ká khod pahínkar hoshyár rahen. 9 Kyúñki Khudá ne hamen gazab ke liye nahín, balki is liye muqarrar kiyá ki ham apne Khudáwand Yisú' Masíh ke wasíle se naját hásil karen; 10 wuh hamári khátir is liye múa ki, ham jágte hon yá sote hon, sab milke usí ke sáth jien. 11 Pas tum ek dúsre ko tasallí do, aur ek dúsre kí taraqqí ke bá'is bano, chunáñchi tum áisá karte bhí ho.

12 Aur, ai bháiyo, ham tum se darxhwást karte hain, ki jo tum men mihnát karte, aur Khudáwand men tumháre peshwá hain, aur tum ko nasíhat karte hain, unhen máno; 13 aur un ke kám ke sabab mahabbat se un kí barí 'izzat karo. Ápas men mel miláp rakkho. 14 Aur, ai bháiyo, ham tumhen nasíhat karte hain, ki beqá'ida chalnewálon ko samjháo, kamhimmaton ko dilásá do, kamzoron ko sambhálo, sab ke sáth tahammul se pesh áo. 15 Khabardár, koí kisi se badí ke 'iwaz badí na kare; balki har waqt nekí karne ke darpai raho, ápas men bhí, aur sab se. 16 Har waqt khush raho; 17 bilá nága du'á mángo: 18 har ek bát men shukrguzarí karo: kyúñki Masíh Yisú' men tumhári bábat Khudá kí yihí marzí hai. 19 Rűh ko na bujháo; 20 nubuwwaton kí haqárat na karo: 21 sári báton ko ázmáo: jo achchhí ho use pakre raho; 22 har qism kí badí se bache raho.

23 Khudá jo itmínán ká chashma hai, áp hí tum ko bi'lkull pák kare; aur tumhári rűh aur ján aur badan hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ke áne tak púre púre aur be'aib

mahfúz raheñ. 24 Tumhárá bulánewalá sachchá hai, wuh aisá hí karegá.

25 Ai bháiyó, hamáre wáste du'á mángo.

26 Pák bose ke sáth sáre bháiyon

ko salám karo. 27 Main tumheñ. Khudáwand kí gasam detá hun, kí yih khatt sáre bháiyon ko sunáyá jáe.

28 Hamáre Khudáwand Yisú' Masih ká fazl tum par hotá rahe.

THISSALUNI'KI'ON KE NAM

PAULUS RASU'L KA' DU'SRA' KHATT

1 Paulus, aur Silwánus, aur Timuthiyus kí taraf se Thissalunikion kí kalisiyá ke nám, jo hamáre Báp Khudá aur Khudáwand Yisú' Masih men hai. 2 Fazl aur itminán Khudá Báp aur Khudáwand Yisú' Masih kí taraf se tumheñ hásil hotá rahe.

3 Ai bháiyó, tumháre báre men har waqt Khudá ká shukr karná ham par farz hai, aur yih is liye munásib hai, kí tumhárá imán bahut barhtá játa hai, aur tum sab kí mahabbat ápas men ziyáda hotí játi hai; 4 yahán tak kí ham ap Khudá kí kalisiyaon men tum par fakhr karte haiñ, kí jitne zulm aur musibatén tum utháte ho, un sab men tumhárá sabr aur imán zahir hotá hai; 5 yih Khudá kí sachchí 'adálat ká saf nishán hai; táki tum Khudá kí bádsháhat ke láiq tháho, jis ke liye tum dukh bhí utháte ho: 6 kyúñki Khudá ke nazdik yih insáf hai, kí badle men tumháre musibat denewálon ko musibat, 7 aur tum musibat uthánewálon ko hamáre sáth áram de; us waqt, jab kí Khudáwand Yisú' apne qawí firishton ke sáth, bharaktí húi ág men ásmán se zahir hogá; 8 aur jo Khudá ko nahín pahchánte, aur hamáre Khudáwand Yisú' kí khush-khabarí ko nahín mánte, un se badla legá: 9 wuh Khudáwand ke chihre aur us kí qudrat ke jalál se dúr hokar, abadí halákat kí sazá páenge; 10 yih us din hogá, jab kí wuh apne muqaddason men jalál páne, aur sab imán lánewálon ke sabab se ta'ajjub ká bá'is hone ke liye áegá, kyúñki tum hamári gawáhi par imán láe. 11 Isí wáste ham tumháre liye har

waqt du'á bhí mángte rahte haiñ, kí hamárá Khudá tumheñ is buláwe ke láiq jáne, aur neki kí har ek khwáhish aur imán ke har ek kám ko qudrat se purá kare; 12 táki hamáre Khudá aur Khudáwand Yisú' Masih ke fazl ke muwáfiq, hamáre Khudáwand Yisú' ká nám tum men jalál páe, aur tum us men.

2 Ai bháiyó, ham apne Khudáwand Yisú' Masih ke áne aur us ke pás apne jama' hone kí bábat tum se dar-khwást karte haiñ, 2 kí kisi rúh, yá kalám, yá khatt se, jo goyá hamári taraf se ho, yih samajhkar kí Khudáwand ká din á pahunchá hai, tumhári 'aql daf'atan pareshán na ho jáe, aur na tum ghabráo. 3 Kisi tarah se kisi ke fareb men na áná; kyúñki wuh din nahín áegá, jab tak kí pahle bargashtagi na ho, aur wuh gunáh ká shakhs, ya'ni halákat ká farzand, zahir na ho, 4 jo mukhálafat kartá hai, aur har ek se jo Khudá yá ma'búd kahlátá hai apne ap ko bará tháhrátá hai, yahán tak kí wuh Khudá ke maqdis men baithkar apne ap ko Khudá zahir kartá hai. 5 Kyá tumheñ yád nahín, kí jab main tumháre pás thá, to tum se yih báteñ kahá kartá thá? 6 Ab jo chíz use rok rahí hai, táki wuh apne kháss waqt par zahir ho, us ko tum jánte ho. 7 Kyúñki bedíni ká bhed to ab bhí tásir kartá játa hai, magar ab ek roknewálá hai, aur jab tak kí wuh dúr na kiyá jáe roke rahegá. 8 Us waqt wuh bedín zahir hogá, jise Khudáwand Yisú' apne munh kí phúnk se halák, aur apní ámad kí tajallí se nest karegá: 9 aur jis

ki ámad Shaitán ki tásír ke muwáfiq, har tarah ki jhúthí qudrat, aur nishánon, aur 'ajíb kámon ke sáth, 10 aur halák honewálon ke liye narástí ke har tarah ke dhoke ke sáth hogí; is wáste ki unhon ne haqq ki mahabbat ko ikhtiyár na kiyá, jis se un ki naját hotí. 11 Isí sabab se Khudá un ke pás gumráh Karnewáli tásír bhejega, táki wuh jhúth ko sach jánen, 12 aur jitne log haqq ká yaqin nahín karte, balki narástí ko pasand karte hain, wuh sab sazá páen.

13 Lekin tumháre báre men, ai bháiyó, Khudáwand ke piyáro, har waqt Khudá ká shukr karná ham par farz hai, kyünki Khudá ne tumhen ibtidá hí se is liye chun liyá thá, ki Rúh ke zarí'e se pákíza banakar, aur haqq par ímán lákar naját páo: 14 jis ke liye us ne tumhen hamári khushkhabarí ke wasíle se buláyá, táki tum hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ká jalál hásil karo. 15 Pas, ai bháiyó, sábitqadam raho, aur jin riwáyaton ki tum ne hamári zabání, yá khatt ke zarí'e se ta'lim pái hai, un par qáim raho.

16 Ab hamára Khudáwand Yisú' Masíh khud, aur hamára Báp Khudá, jis ne ham se mahabbat rakkhí, aur fazl se abadí tasallí aur achchhí ummed bakhsí, 17 tumháre dilon ko tasallí de, aur har ek nek kám aur kalám men mazbút kare.

3 Garaz, ai bháiyó, hamáre haqq men du'á karo, ki Khudáwand ká kalám aisá jald phail jáe, aur jalál páe, jaisá tum men; 2 aur kajrau aur bure ádmion se ham bache rahen; kyünki sab men ímán nahín. 3 Magar Khudáwand sachchá hai; wuh tum ko mazbút karegá, aur us Sharír se mahfúz rakkhegá. 4 Aur Khudáwand men hamen tum par bhárosá hai, ki jo hukm ham tumhen dete hain, un par 'amal karte ho, aur karte bhí rahoge.

5 Khudáwand tumháre dilon ko Khudá ki mahabbat aur Masíh ke sabr ki taraf hidáyat kare.

6 Ai bháiyó, ham apne Khudáwand Yisú' Masíh ke nám se tumhen hukm dete hain, ki har ek aise bhái se kanára karo, jo beqá'ida chaltá hai, aur us riwáyat par 'amal nahín kartá jo us ko hamári taraf se pahunchí; 7 kyünki tum ap jánte ho, ki hamári mánind kis tarah banná cháhiye; is liye ki ham tum men beqá'ida na chalte the; 8 aur kisi ki rotí muft na kháthe the, balki mihnát mashaqqat se rát din kám karte the, táki tum men se kisi par bojh na dálen: 9 is liye nahín ki ham ko ikhtiyár na thá, balki is liye ki apne ap ko tumháre wáste namúna thahraen, táki tum hamári mánind bano. 10 Aur jab ham tumháre pás the, us waqt bhí tum ko yih hukm dete the, ki jise mihnát karní manzúr na ho, wuh kháne bhí na páe. 11 Mam sunte hain, ki tum men ba'z beqá'ida chalte hain, aur kuchh kám nahín karte, balki auron ke kám men dakhí dete hain. 12 Aise shakhsan ko ham Khudáwand Yisú' Masíh men hukm dete aur nasíhat karte hain, ki chupcháp kám karke apní hí rotí kháen. 13 Aur tum, ai bháiyó, nek kám karne men himmat na háro. 14 Aur agar koí hamáre is khatt kí bát ko na máne, to use nigáh men rakkho; aur us se suhbat na rakkho, táki wuh sharminda ho. 15 Lekin use dushman na jáno, balki bhái samajhkar nasíhat karo.

16 Ab Khudáwand jo itminán ká chashma hai, ap hí tum ko hamesha aur har tarah se itminán bakhshe. Khudáwand tum sab ke sáth rahe.

17 Main Paulus apne háth se salám likhtá hun: har khatt men merá yihí nishán hai: main isí tarah likhtá hun. 18 Hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ká fazl tum sab par hotá rahe.

TÍMUTHIYUS KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' PAHLA' KHATT

1 Paulus kí taraf se jo hamáre Munjí Khudá, aur hamáre um-medgáh Masíh Yisú' ke hukm se Masíh Yisú' ká rasú' hai, 2 Tímuthiyus ke nám, jo Imán ke liház se merá sachchá farzand hai. Fazl, rahm, aur itmínán, Khudá Báp aur hamáre Khudáwand Masíh Yisú' kí taraf se tujhe hásil hotá rahe.

3 Jis tarah main ne Makiduniya játe waqt tujhe nasíhat kí thí, kí Ifísus meñ rahkar ba'z shakhsón ko hukm kar de, kí áur tarah kí ta'lim na den, 4 aur un kahániyon aur beintihá nasabnamón par liház ná karen jo takrár ká bá'is hote hain, aur us intizám í Iláhi ke muwáfiq nahín jo Imán par mabní hai; usí tarah ab bhí kartá hún. 5 Hukm ká maqsad yih hai, kí pák dil aur nek níyat aur beriyá Imán se mahabbat paidá ho. 6 In ko chhoṛkar ba'z shakhs behúda bakwás kí taraf mutawajjih ho gaye; 7 aur shari'at ke mu'allim banná cháhte hain, hálánki jo báten kahte hain, aur jin ká yaqíni taur se da'wá karte hain, un ko samajhte bhí nahín. 8 Magar ham jánte hain kí shari'at achchhi hai, basharte kí koí use shari'at ke taur par kám meñ lée, 9 ya'ní yih samajhkar kí shari'at rástbázon ke liye muqarrar nahín húi, balkí be-shara' aur sarkash logón, aur bedíng, aur gunahgáron, aur nápákon, aur ríndon, aur máñ báp ke qátilón, aur khúníon, 10 aur harámkarón, aur launde-bázon, aur bardafaroshón, aur jhúthón, aur jhúthí qasam kháne-wálon, aur in ke siwá sahíh ta'lim ke áur barkhiláf kám karnewálon ke wáste hai; 11 yih Khudá e mu-báarak ke jalál kí us khushkhabarí ke muwáfiq hai, jo mere supurd húi.

12 Main apne táqat bakhshnewále Khudáwand Masíh Yisú' ká shukr kartá hún, kí us ne mujhe diyánatdár samajhkar apní khídmát ke liye muqarrar kiyá; 13 agarchi main

pahle kufr baknewálá, aur satáne-wálá, aur be'izzat karnewálá thá: táham mujh par rahm húa, is wáste kí main ne beImáni kí hálat meñ nádáni se yih kám kiye the; 14 aur hamáre Khudáwand ká fazl, us Imán aur mahabbat ke sáth jo Masíh Yisú' meñ hai, bahut ziyáda húa. 15 Yih bát sach, aur har tarah se qubúl karne ke láiq hai, kí Masíh Yisú' gunahgáron ko naját देने ke liye dunyá meñ áyá, jin meñ sab se bará main hún. 16 Lekin mujh par rahm is liye húa, kí Yisú' Masíh mujh bare gunahgár meñ apná kamál tahammul zahir kare, táki jo log hamesha kí zindagi ke liye us par Imán láenge, un ke liye main namúna banún. 17 Ab azalí bádsháh, ya'ní gairfáni, nádída, wáhid Khudá kí 'izzat aur tamjíd abadu'l ábád hotí rahe. A'mín.

18 Ai farzand Tímuthiyus, un pesh-íngolon ke muwáfiq jo pahle terí bábat kí gayí thín, main yih hukm tere supurd kartá hún, táki tú un ke mutábíq achchhi larái laṛtá rahe, aur Imán aur us nek níyat par qáim rahe, 19 jis ke dúr karne ke sabab ba'z logón ke Imán ká jaház garq ho gayá. 20 Unhín meñ se Huminayus aur Sikandar hain, jinhen main ne Shaitán ke hawále kiyá, táki kufr se báz rahná síkhen.

2 Pas main sab se pahle yih nasíhat kartá hún, kí munájáteñ, aur du'áen, aur iltijáen, aur shukrguzárián sab ádmíon ke liye kí jáen; 2 bádsháhón aur sab bare martabawálon ke wáste is liye, kí ham kamál dindári aur sanjídagi se amn o áram ke sáth zindagi guzareñ. 3 Yih hamáre Munjí Khudá ke nazdík 'umda aur pasan-dída hai; 4 wuh cháhtá hai kí sáre ádmí naját páen, aur sachcháí kí pahchán tak pahunchen. 5 Kyúnki Khudá ek hai, aur Khudá aur insánon ke bích meñ darmiyáni bhí

ek, ya'ni Masih Yisú' jo insán hai; 6 jis ne apne ap ko sab ke fideye men diyá, ki munásib waqton par is ki gawáhi dí jae. 7 Main sach kahtá hún, jhúth nahín boltá, ki main isí garaz se manádí karnewálá aur rasúl aur gairqaumon ko imán aur sachchái ki báten sikhánewálá muqarrar húa.

8 Pas main cháhtá hún, ki mard har jagah, bagair gusse aur takrár ke, pák háthon ko úthákar du'á mángá karen. 9 Isí tarah 'auraton hayádár libás se sharm aur parhezgári ke sáth apne ap ko sanwáren, na bál gúndhne aur sone aur motiyon aur qímatí poshák se; 10 balki nek kámon se, jaisá khudáparastí ká iqrár karnewálí 'auraton ko munásib hai. 11 'Aurat ko chupcháp kamál tábi'dári se síkhná cháhiye. 12 Aur main ijázat nahín detá ki 'aurat sikháe, yá mard par hukm chaláe, balki chupcháp rahe. 13 Kyünki pahle A'dam banáyá gayá, us ke ba'd Hawwá; 14 aur A'dam ne fareb nahín kháyá, balki 'aurat fareb khákar gunáh men par gayí. 15 Lekin aulád janne ke wasíle se naját páegi, basharte ki wuh imán aur mahabbat aur pákizagi men parhezgári ke sáth qáim rahen.

3 Yih bát sach hai, ki Jo shakhs nigabhán ká 'uhda cháhtá hai, wuh achchhe kám ki khwáhish kartá hai. 2 Pas nigabhán ko beilzám, ek bíwi ká shauhar, parhezgár, muttaqí, sháista, musáfirparwar, aur ta'lím dene ke láiq honá cháhiye; 3 nashe men gul machánewálá, yá márpít karnewálá na ho, balki halím ho, na takrári, na zardost; 4 apne ghar ká bakhúbí bandobast kartá ho, aur apne bachchon ko kamál sanjídagi se tábi' rakhtá ho. 5 (Jab koi apne ghar hí ká bandobast karná nahín jántá, to Khudá kí kalísiyá kí kyünkar khabargíri karegá?) 6 Naumuríd na ho, táki gurúr karke kahín Iblís kí sí sazá na páe. 7 Aur báharwálon ke nazdík bhí neknám honá cháhiye, táki malámat men aur Iblís ke phande men na phanse. 8 Isí tarah khádimon ko bhí sanjída honá cháhiye; dozabán, aur sharábí, aur najázat nafa' ke lálchí na hon; 9 aur imán ke bhéd ko pák dil men hifázat se rakkhen. 10 Aur yih bhí pahle ázmáe jáen, is ke ba'd agar

beilzám thahren, to khidmat ká kám karen. 11 Isí tarah 'auraton ko bhí sanjída honá cháhiye, tuhmat lagánewálí na hon, balki parhezgár aur sári báton men imándár hon. 12 Khádím ek ek bíwi ke shauhar hon, aur apne apne bachchon aur gharon ká bakhúbí bandobast karte hon; 13 kyünki jo khidmat ká kám bakhúbí anjám dete hain, wuh apne liye achchhá martaba, aur us imán men jo Masih Yisú' par hai, barí dilerí hásil karte hain.

14 Main tere pás jáld áne ki ummed karne par bhí, yih báten tujhe is liye likhtá hún, 15 ki agar mujhe áne men der ho, to tujhe ma'lúm ho jae ki Khudá ke ghar, ya'ni zinda Khudá kí kalísiyá men, jo haqq ká sutún aur bunyád hai, kyünkar bartáo karná cháhiye. 16 Is men kalám nahín, ki dindári ká bhéd bará hai, ya'ni wuh jo jism men zahir húa, aur rúh men rástbáz thahrá, aur firishton ko díkhái diyá, aur gairqaumon men us kí manádí hui, aur dunyá men us par imán láe, aur jalál men úpar útháyá gayá.

4 Lekin Rúh sáf kahtí hai, ki áyanda zamánon men ba'z log, gumráh karnewálí rúhon aur shayátín kí ta'límon kí taraf mutawajjih hokar, imán se bargashta ho jáenge. 2 Yih un jhúthe ádmíon kí riyákári ke bá'is hogá, jin ká dil goyá garm lohe se dagá gayá hai; 3 yih log biyáh karne se mana' karenge, aur un khánon se parhez karne ká hukm denge, jinhen Khudá ne is liye paidá kiyá hai, ki imándár aur haqq ke pahchánnewále unhen shukrguzári ke sáth kháen; 4 kyünki Khudá kí paidá kí hui har chíz achchhi hai, aur koi chíz inkár ke láiq nahín, basharte ki shukrguzári ke sáth khái jae; 5 is liye ki Khudá ke kalám aur du'á se pák ho játi hai.

6 Agar tú bháiyon ko yih báten yád diláegá, to Masih Yisú' ká achchhá khádím thahregá, aur imán aur us achchhi ta'lím kí báton se, jis kí tú pairawí kartá áyá hai, parwarish páta rahegá: 7 lekin behúda aur búthiyon kí sí kahániyon se kanára kar, aur dindári ke liye riyázat kar: 8 kyünki jismání riyázat ká fáida kam hai, lekin dindári sab báton ke liye fáidamand hai, is

liye ki ab ki aur áyanda ki zindagi ká bhí wa'da isí ke liye hai. 9 Yih bát sach hai, aur har tarah se qubúl karne ke láiq. 10 Kyúnki ham mihnat aur jánfishání isí liye karte hain, ki hamári ummed us zinda Khudá par lagí hui hai, jo sab ádmion ká, khásskar imándaron ká, Munjí hai. 11 In báton ká hukm kar, aur ta'lim de. 12 Koí terí jawání kí haqárat na karne páe; balki tú imándaron ke liye kalám karne, aur chál chalan, aur mahabbat, aur imán, aur pákízagi men namúna ban. 13 Jab tak main na áun, parhne, aur nasíhat karne, aur ta'lim dene kí taraf mutawajjih rah. 14 Us ní'mat se gáfil na rah, jo tujhe hásil hai, aur nubuwat ke zarí'e, buzurgon ke háth rakhte waqt, tujhe mílí thí. 15 In báton kí fikr rakh; inhín men mashgúl rah; táki terí taraqqí sab par záhír ho. 16 Apní aur apní ta'lim kí khabardári rakh. In báton par qáim rah; kyúnki aisá karne se tú apní aur apne sunnewálon kí bhí naját ká bá'is hogá.

5 Kisí ba're 'umrwále ko malámat na kar, balki báp jánkar nasíhat kar; 2 aur jawánon ko bhái jánkar; aur ba'í 'umrwáli 'auraton ko mán jánkar; aur jawán 'auraton ko, kamál pákízagi se, bahin jánkar. 3 Un bewa 'auraton kí jo wáqa'í bewa hain, 'izzat kar. 4 Aur agar kisí bewa ke be'te yá pote hon, to wuh pahle apne hí gharáne ke sáth dándári ká bartáo karná, aur mán báp ká haqq adá karná síkhen; kyúnki yih Khudá ke nazdík pasandída hai. 5 Jo wáqa'í bewa hai aur us ká koí nahín, wuh Khudá par ummed rakhtí hai, aur rát din munáját aur du'áon men mashgúl rahtí hai. 6 Magar jo 'aish o 'ishrat men par gayi hai, wuh jíte jí mar gayi hai. 7 In báton ká bhí hukm kar, táki wuh beilzám rahen. 8 Agar koí apnon aur khásskar apne gharáne kí khabargírí na kare, to imán ká munkir, aur beíman se badtar hai. 9 Wuhí bewafard men líkhí jae, jo sáth baras se kam kí na ho, aur ek shauhar kí bíwí hui ho; 10 aur nek kámon men mashhúr ho; bachchon kí tarbiyat kí ho; pardesiyon ke sáth mihmánawazí kí ho; muqaddason ke pánw dhoe hon; musíbatzadon kí madad kí ho; aur har nek kám karne kí darpai rahí ho. 11 Magar

jawán bewa 'auraton ke nám darj na kar, kyúnki jab wuh Masíh ke khláf nafs ke tábí' ho játí hain, to biyáh karná cháhtí hain; 12 aur sazá ke láiq thahrtí hain, is liye ki unhon ne apne pahle imán ko chhor diyá. 13 Aur is ke sáth hí wuh ghar ghar phirkar bekár rahná síkhtí hain; aur sírf bekár hí nahín rahtín, balki bakbak kartí rahtí, aur auron ke kám men dakhil bhí detí hain, aur násháista báten kahtí hain. 14 Pas main yih cháhtá hún ki jawán bewa 'auraten biyáh karen, aulád janen, ghar ká intizám karen, aur kisí mukhálif ko badgoí ká mauqa' na den; 15 kyúnki ba'z gumráh hokar Shaitán kí pairau ho chukí hain. 16 Agar kisí imándár 'aurat ke hán bewa 'auraten hon, to wuhí un kí madad kare, aur kalísiyá par bojh na dálá jae, táki wuh un kí madad kar sake, jo wáqa'í bewa hain.

17 Jo buzurg achchhá intizám karte hain, khásskar wuh jo kalám sunáne aur ta'lim dene men mihnat karte hain, dochand 'izzat ke láiq samjhe jáen. 18 Kyúnki kitáb í muqaddas yih kahtí hai, ki Dáen men chalthe hue bail ká munh na bándhná; aur, Mazdúr apní mazdúrí ká haqqdár hai. 19 Jo da'wá kisí buzurg ke barkhláf kiyá jae, bagair do yá tén gawáhon ke us ko na sun. 20 Gunáh karnewálon ko sab ke sámne malámat kar, táki auron ko bhí khauf ho. 21 Khudá aur Masíh Yisú' aur barguzída frishton ko gawáh karke, main tujhe tákid kartá hún, ki in báton par bilá ta'assub 'amal karná, aur koí kám tarafdári se na karná. 22 Kisí shakhs par jald háth na rakhná, aur dusron ke gunáhon men sharík na honá. Apne áp ko pák rakhná. 23 A'yanda ko sírf pání hí na piyá kar, balki apne mí'de aur aksar kamzor rahne kí wajh se, zará sí mai bhí kám men láyá kar. 24 Ba'z ádmion ke gunáh záhír hote hain, aur pahle hí 'adálat men pahunch játe hain; aur ba'z ke píchhe játe hain. 25 Isí tarah ba'z achchhe kám bhí záhír hote hain; aur jo aise nahín hote, wuh bhí chhip nahín sakte.

6 Jitne naukar júe ke níche hain, apne apne málikon ko kamál 'izzat ke láiq janen, táki Khudá ká nám aur ta'lim badnám na ho.

2 Aur jin ke málik imándár haiñ, wuh un ko bhái hone kí wajh se haqír na jáneñ; balki is liye ziyádatar un kí khidmat karen, ki fáida uṭháre-wále imándár aur 'azíz haiñ. Tú in báton kí ta'lim de, aur nasíhat kar.

3 Agar koí shaḡhs áur tarah kí ta'lim detá hai, aur sahíh báton ko, ya'ní hamáre Ḳhudáwand Yisú' Masíh kí báton, aur us ta'lim ko nahín mántá, jo dindárá ke mutábíq hai; 4 wuh magrúr hai, aur kuchh nahín jántá, balki use bahs aur lafzí takrár karne ká marz hai, jin se hasad, aur jhagre, aur badgoián, aur badgumánián, 5 aur un ádmíon men radd o badal paidá hotá hai, jin kí 'aql bigar gayí hai, aur wuh haqq se mahrum haiñ, aur dindárá ko nafa' hí ká zarí'a samajhte haiñ. 6 Hán, dindárá qaná'at ke sáth bare nafa' ká zarí'a hai; 7 kyúñki na ham duniyá men kuchh láe, aur na kuchh us men se le já sakte haiñ; 8 pas agar hamáre pás kháne pahinne ko hai, to usí par qaná'at karen. 9 Lekin jo daulatmand honá cháhte haiñ, wuh aisi ázmáish aur phande aur bahut sí behúda aur nuqsán pahunchánewáli khwáhishon men phanste haiñ, jo ádmíon ko tabáhi aur halákat ke daryá men garq kar detí haiñ; 10 kyúñki rupaye kí mahabbat har qism kí burái kí ek jar hai; jis kí árzú men ba'z ne imán se gumráh hokar apne dílon ko tarah tarah ke gamon se chhalní kar liyá.

11 Magar, ai mard i Ḳhudá, tú in báton se bhág: aur rástbázi, dindárá, imán, mahabbat, sabr, aur hilm ká tálib ho. 12 I'mán kí achchhí kushtí

lar, us hamesha kí zindagi par qabza kar le jis ke liye tú buláyá gayá thá, aur bahut se gawáhon ke sámne achchhá iqrár kiyá thá. 13 Main us Ḳhudá ko jo sab chízon ko zinda kartá hai, aur Masíh Yisú' ko jis ne Puntiyus Pílátus ke sámne achchhá iqrár kiyá thá, gawáh karke tujhe tákíd kartá hún, 14 ki hamáre Ḳhudáwand Yisú' Masíh ke us zuhúr tak hukm ko bedág aur beilzám rakh; 15 jise wuh munásib waqt par numáyán karegá, jo mubáarak aur wáhid Hákim, bádsháhon ká Bádsháh, aur khudáwandon ká Ḳhudáwand hai; 16 baqá sírf usí ko hai; aur wuh us núr men rahtá hai, jis tak kisi kí guzar nahín ho saktí; na use kisi insán ne dekhá, aur na dekh saktá hai; us kí 'izzat aur saltanat abad tak rahe. A'mín.

17 Is maujúda jáhán ke daulatmandon ko hukm de, kí magrúr na hon, aur nápaédár daulat par nahín, balki Ḳhudá par ummed rakkhen, jo hamen lutf uṭháne ke liye sab chízen ifrá se detá hai; 18 aur neki karen, aur achchhe kámon men daulatmand banen, aur saḡhawat par taiyár, aur imdád par musta'idd hon; 19 aur áyanda ke liye apne wáste ek achchhí bunyád qáim kar rakkhen, táki haqíqí zindagi par qabza karen.

20 Ai Tímuthiyus, is amánat ko hífazat se rakh; aur jis 'ilm ko 'ilm kahná hí galat hai, us kí behúda bakwás aur muḡhálafaton par tawajjuh na kar. 21 Ba'z us ká iqrár karke imán se bargashta ho gaye haiñ.

Tum par fazl hotá rahe.

TI'MUTHIYUS KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' DU'SRA' KHATT

1 Paulus kí taraf se, jo us zindagi ke wa'de ke muwáfiq jo Masíh Yisú' men hai, Ḳhudá kí marzi se Masíh Yisú' ká rasúl hai, 2 piyáre farzand Tímuthiyus ke nám. Fazl, rahm, aur itmínán, Ḳhudá Báp aur hamáre Ḳhudáwand Masíh

Yisú' kí taraf se tujhe hásil hotá rahe.

3 Jis Ḳhudá kí 'ibádat main sáf dil se báp dáda ke taur par kartá hún, us ká shukr hai kí apní du'áon men bilánága tujhe yád rakhtá hún; 4 aur tere ánsuon ko yád karke rát

din terí muláqát ká mushtáq rahtá hún, táki khushí men bhar jáun; 5 aur mujhe terá wuh beriyá imán yád diláyá gayá hai, jo pahle terí ná-ní Lois, aur terí máñ Yúníke rakhtí thí, aur mujhe yaqín hai, ki tú bhí rakhtá hai. 6 Isí sabab se main tujhe yád dilátá hún, kí tú Khudá kí us ní'mat ko chamká de, jo mere háth rakhne ke bá'is tujhe hásil hai. 7 Kyúñki Khudá ne hamen dahshat kí rúh nahín, balki qudrat, aur mahabbat, aur tarbiyat kí rúh dí hai. 8 Pas hamáre Khudáwand kí gawáhi dene se, aur mujh se jo us ká qaidí hún, sharm na kar; balki Khudá kí qudrat ke muwáfiq khushkhabarí kí khátir mere sáth dukh uthá, 9 jis ne hamen naját dí, aur pák buláwe se buláyá, hamáre kámon ke muwáfiq nahín, balki apne kháss iráde, aur us fazl ke muwáfiq jo Masíh Yisú' men ham par azal se huá; 10 magar ab hamáre Munjí Masíh Yisú' ke zuhúr se záhír huá, jis ne maut ko nest, aur zindagí aur baqá ko us khushkhabarí ke wasíle se raushan kar diyá, 11 jis ke liye main manadí karnewálá, aur rasúl, aur ustád muqarrar huá. 12 Isí bá'is se main yih dukh bhí uthátá hún; lekin sharmátá nahín; kyúñki jis ká main ne yaqín kiyá hai use jántá hún; aur mujhe yaqín hai ki wuh merí amánat kí us dín tak hifázat kar saktá hai. 13 Jo sahíh báten tú ne mujh se sunín, us imán aur mahabbat ke sáth jo Masíh Yisú' men hai, un ká kháka yád rakh. 14 Rúhu'l Quds ke wasíle se jo ham men basá huá hai, is achchhí amánat kí hifázat kar.

15 Tú yih jántá hai, ki A'siya ke sab log mujh se phir gaye, jin men se Fúgilus aur Hirmugines hain. 16 Khudáwand Unesifurus ke gharáne par rahm kare, kyúñki us ne bahut daf'a mujhe tázadam kiyá, aur merí qaid se sharminda na huá; 17 balki jab wuh Romá men áyá, to koshish se talásh karke mujh se milá; 18 (Khudáwand use yih baqshshe, ki us dín us par Khudáwand ká rahm ho;) aur us ne Ifisus men jo jo khidmaten kíñ, tú unhen khúb jántá hai.

2 Pas, ai mere farzand, tú us fazl se jo Masíh Yisú' men hai mazbút ban. 2 Aur jo báten tú ne bahut se gawáhon ke sámne mujh

se suní hain, un ko aise diyánatdár ádmíon ke supurd kar, jo auron ko bhí sikháne ke qábil hon. 3 Masíh Yisú' ke achchhe sipáhi kí tarah mere sáth dukh uthá. 4 Koí sipáhi jab laqái ko játá hai apne ap ko dunyá ke mu'ámalon men nahín phansátá, táki apne bhartí karnewále ko khush kare. 5 Dangal men muqábalá karnewálá bhí, agar us ne báqá'ida muqábalá na kiyá ho, to sihrá nahín pátá. 6 Jo kisan mihnát kartá hai, paidáwar ká hissa pahle usí ko milná cháhiye. 7 Jo main kahtá hún us par gaur kar; kyúñki Khudáwand tujhe sári báton kí samajh degá. 8 Yisú' Masíh ko yád rakh, jo murdog men se jí uthá hai, aur Dáúd kí nasl se hai, merí us khushkhabarí ke muwáfiq. 9 jis ke liye main badkár kí tarah dukh uthátá hún, yahán tak ki qaid hún; magar Khudá ká kalám qaid nahín. 10 Isí sabab se main barguzida logon kí khátir sab kuchh sahtá hún, táki wuh bhí us naját ko jo Masíh Yisú' men hai, abadí jalál samet hásil karen. 11 Yih bát sach hai, ki Jab ham us ke sáth mar gaye, to us ke sáth jienge bhí; 12 agar ham dukh sahenge, to us ke sáth bádsháhi bhí karenge; agar ham us ká inkár karenge, to wuh bhí hamará inkár karegá; 13 agar ham bewafá ho jáenge, taubhí wuh wafádár rahégá, kyúñki wuh ap apná inkár nahín kar saktá.

14 Yih báten unhen yád dilá, aur Khudáwand ke sámne tákid kar, kí lafzí takrár na karen, jis se kuchh hásil nahín, balki sunnewále bigar játe hain. 15 Apne ap ko Khudá ke sámne maqbúl, aur aise kám karnewále kí tarah pesh karne kí koshish kar, jis ko sharminda honá na pare, aur jo haqq ke kalám ko durustí se kám men látá ho. 16 Lekin behúda bakwás se parhez kar, kyúñki aise shakhs áur bhí bedíni men taraqqí karenge, 17 aur un ká kalám ákila kí tarah khátá chalá jáegá; Humí-nayus aur Filetus un hí men se hain: 18 wuh yih kahkar kí qiyámat ho chukí hai, haqq se gumráh ho gaye hain, aur ba'z ká imán bigarte hain. 19 Táham Khudá kí mazbút bunyád qáim rahtí hai, aur us par yih muhr hai, ki Khudáwand apnon ko pahchántá hai: aur, Jo koí Khudá-

wand ká nám letá hai, nárásti se báz rahe. 20 Baṛe ghar meṅ na sirf sene chándi hí ke bartan hote haiṅ, balki lakṛi aur miṭṭi ke bhí; ba'z 'izzat aur ba'z zillat ke liye. 21 Pas jo koí in se 'aláhida hokar apne taín pák karegá, wuh 'izzat ká bartan, aur muqaddas banegá, aur Málik ke kám ke láiq, aur har nek kám ke liye taiyár hogá. 22 Jawání ki khwábishon se bhág, aur jo pák dil ke sáth Khudáwand se du'á mángte haiṅ, un ke sáth rástbázi, aur imán, aur mahabbat, aur sulh ká tálib ho. 23 Lekin bewuqúfi aur nádání ki hujjaton se kanára kar, kyúnci tú jántá hai ki un se jhagṛe paidá hote haiṅ. 24 Aur munásib nahin, ki Khudáwand ká banda jhagṛá kare, balki sab ke sáth narmi kare, aur ta'lím dene ke láiq, aur burdbár ho, 25 aur muḥálifon ko halími se tádíb kare; sháyad Khudá unheṅ tauba kí taufiq baḥshe, táki wuh haqq ko pahcháneṅ, 26 aur Khudáwand ke bande ke háth se Khudá kí marzi ke asir hokar, Iblís ke phande se chhúteṅ.

3 Lekin yih ján rakh, ki ákhir zamáne meṅ bure din áenge. 2 Kyúnci ádmi khudgaraz, zardost, shekhibáz, magrúr, badgo, mánpáp ke náfarmán, náshukr, nápák, 3 taba'í mahabbat se kháli, sangdil, tuhmat lagánewále, bezabt, tundmizáj, neki ke dushman, 4 dagábáz, dhíth, ghamand karnewále, Khudá kí nisbat 'aish o 'ishrat ko ziyáda dost rakhnewále hongé; 5 wuh dindári kí waza' to rakkheṅge, magar us ke asar ko qubúl na kareṅge; aisong se bhí kanára karná. 6 In hí meṅ se wuh log haiṅ, jo gharon meṅ dabe pánw ghus áte haiṅ, aur un chhachhorí 'auraton ko qábú meṅ kar lete haiṅ, jo gunáhon meṅ dabí húi haiṅ, aur tarah tarah kí khwábishon ke bas meṅ haiṅ; 7 aur hamésha ta'lím páti rahtí haiṅ, magar haqq kí pahcháan tak kabhí nahin pahunchtíṅ. 8 Aur jis tarah kí Yannes aur Yambres ne Músá kí muḥálafat kí thí, isí tarah yih log bhí haqq kí muḥálafat karte haiṅ. Yih aise ádmi haiṅ, jin kí 'aql bigṛi húi hai, aur wuh imán ke i'tibár se námaqbul haiṅ. 9 Magar is se ziyáda na baḥ sakeṅge, is wáste ki in kí nádání sab ádmiṅ par záhir ho

jáegi, jaise un kí bhí ho gayí thí. 10 Lekin tú ne ta'lím, cháí chalaí, iráde, imán, tahammul, mahabbat, sabr, satáe jáne, aur dukh uṭháne meṅ merí pairawí kí; 11 ya'ní aise dukhon meṅ, jo Antákiya aur Iku-niyum aur Lustra meṅ mujh par páre, aur áur dukhon meṅ bhí jo main ne uṭháe haiṅ, magar Khudáwand ne mujhe un sab se chhurá liyá. 12 Balki jitne Masíh Yisú' meṅ dindári ke sáth zindagi guzárná cháhte haiṅ, wuh sab satáe jáenge. 13 Aur bure aur dhokebáz ádmi fareb dete aur fareb kháte hue bigaṛte chale jáenge. 14 Magar tú un báton par jo tú ne síkhi thín, aur jin ká yaqín tujhe diláyá gayá thá, yih jánkar qáim rah, ki tú ne unheṅ kin logon se síkhá thá; 15 aur tú bachpan se un pák nawishton se wáqif hai, jo tujhe Masíh Yisú' par imán láne se naját hásil karne ke liye dánái baḥsh sakte haiṅ. 16 Har ek sahífa jo Khudá ke ilhám se hai, ta'lím, aur ilzám, aur isláh, aur rástbázi meṅ tarbiyat karne ke liye fáidamand bhí hai; 17 táki mard i Khudá kámil bane, aur har ek nek kám ke liye bi'lkull taiyár ho jáe.

4 Khudá aur Masíh Yisú' ko jo zindon aur murdon kí 'adálat karegá, gawáh karke, aur us ke zuhúr aur bádsháhat ko yád dilákar main tujhe tákid kartá hún, 2 kí tú kalám kí manadí kar; waqt aur bewaqt musta'idd rah; har tarah ke tahammul aur ta'lím ke sáth samjhá de, aur malámat aur nasíhat kar. 3 Kyúnci aisé waqt áegá, kí log sahíh ta'lím kí bardáshht na kareṅge, balki kánon kí khujli ke bá'is apní apní khwábishon ke muwáfiq bahut se ustád kar lenge; 4 aur apne kánon ko haqq kí taraf se pherkar, kahániyon par mutawajjih hongé. 5 Magar tú sári báton meṅ hoshyár rah; dukh uṭhá; bashárat ká kám anjám de; apní khidmat ko purá kar. 6 Kyúnci main ab qurbán ho rahá hún, aur mere kúch ká waqt á pahunchá hai. 7 Main achchhi kushti laṛ chuká, main ne dauṛ ko khatm kar liyá, main ne imán ko mahfúz rakkhá. 8 A'yanda ke liye mere wáste rástbázi ká wuh táj rakkhá húa hai, jo 'ádil munsif, ya'ní Khudáwand, mujhe us din degá; aur

sirf mujhe hi nahin, balki un sab ko bhi, jo us ke zuhur ke arzumanand hon.

9 Mere pas jald aane ki koshish kar: 10 kyunki Demas ne is maujuda jahan ko pasand karke mujhe chhor diya, aur Thissalunike ko chala gaya, aur Kreskens Galatiya ko, aur Titus Dalmatiya ko. 11 Sirf Luqa mere pas hai. Marqus ko sath lekar a ja; kyunki khidmat ke liye wuh mere kam ka hai. 12 Tikhikus ko maine ne Ifisus bhej diya hai. 13 Jo choga maine Troas mein Karpus ke han chhor aya hun, jab tu aye, to wuh, aur kitaben, khaskar raqq ke tumar, leta aayo. 14 Sikandar thathere ne mujh se bahut buraiyan kin: Khudawand use us ke kamon ke muwafiq badla dega. 15 Us se tu bhi khabardar rah: kyunki us ne hamari baton ki bari mukhalafat ki. 16 Meri pahli jawabdih ke waqt kisi ne mera sath na diya, balki sab ne

mujhe chhor diya: kash ki unhen is ka hisab dena na pare. 17 Magar Khudawand mera madadgar tha, aur us ne mujhe taqat bakhshi, taki meri marifat paigam ki puri manadi ho jae, aur sab gairqaumen sun len; aur maine sher ke munh se chhuraya gaya. 18 Khudawand mujhe har ek bure kam se chhuraega, aur apni asmani badshahat mein sahih salamat pahuncha dega; us ki tamjid abadu'l abad hoti rahe. A'min.

19 Priska aur Akwila se, aur Onesifurus ke khandan se salam kah. 20 Irastus Kurinthus mein raha; aur Trufimus ko maine ne Miletus mein bimar chhora. 21 Jaron se pahle mere pas a jane ki koshish kar. Yubulus, aur Pudens, aur Linus, aur Klaudiya, aur aur sare bhai tujhe salam kahte hain.

22 Khudawand teri ruh ke sath rahe. Tum par fazi hota rahe.

TITUS KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' KHATT

1 Paulus ki taraf se, jo Khuda ka banda aur Yisu' Masih ka rasul hai, (Khuda ke barguzidon ke iman, aur us haqq ki pahchan ke mutabiq, jo dindari ke muwafiq hai, 2 us hamesha ki zindagi ki ummed par, jis ka wa'da azal se Khuda ne kiya hai, jo juhth nahin bol sakti, 3 aur us ne munasib waqton par apne kalam ko us paigam mein zahir kiya, jo hamare Munji Khuda ke hukm ke mutabiq mere supurd hua,) 4 iman ki shirkat ke ru se sachche farzand Titus ke nam. Fazi aur itminan Khuda Bap aur hamare Munji Masih Yisu' ki taraf se tujhe hasil hota rahe.

5 Main ne tujhe Krete mein is liye chhota tha, ki tu baqi rahi hui baton ko durust kare; aur mere hukm ke mutabiq shahr ba shahr aise buzurgon ko muqarrar kare, 6 jo beilzam, aur ek ek bwi ke shauhar hon, aur un ke bachche

imandar, aur badchalni aur sarkashi ke ilzam se pak hon; 7 kyunki nigaban ko Khuda ka mukhtar hone ki waji se beilzam hona chahiye; na khudrae ho, na gussawar; na nashe mein gul machanewala, na mar pit karnewala; aur na najaz nafa' ka lalchi; 8 balki musafirparwar, khairdost, muttqi, munsifmizaj, pak, aur zabt karnewala ho; 9 aur iman ke kalam par, jo is ta'lim ke muwafiq hai, qaim ho, taki sahih ta'lim ke sath nasihat bhi kar sake, aur mukhalifon ko qail bhi kar sake.

10 Kyunki bahut se log sarkash, aur behudago, aur dagabaz hain, khaskar makhtunon mein se; 11 in ka munh band karna chahiye; yih log najaz nafa' ki khathir nashista baton sikhakar ghar ke ghar tabah kar dete hain. 12 Un hi mein se ek shakhs ne kaha hai, jo khas un ka nabi tha, ki Kreti hamesha juhthe, muzf janwar, ahadi khatu hote hain.

13 Yih gawáhi sach hai; pas unhen saht malámat kiyá kar, táki un ká imán durust ho jáe, 14 aur wuh Yahúdiyon kí kahániyon aur un ádmíon ke hukmon par tawajjuh na karen, jo haqq se gumráh hote hain. 15 Pák logon ke liye sab chízen pák hain; magar gunáh-álúda aur beimán logon ke liye kuchh bhí pák nahin balki un kí 'aql aur dil donon gunáhálúda hain. 16 Wuh Khudá kí pahchán ká da'wá to karte hain, magar apne kámon se us ká inkár karte hain, kyúnci wuh makrúh aur náfarmán hain, aur kisi nek kám ke qábil nahin.

2 Lekin tú wuh báten bayán kar, jo sahíh ta'ím ke munásib hain; 2 ya'ni yih kí búrhe mard parhezgár, sanjída, aur muttaqí hon, aur un ká imán, aur mahabbat, aur sabr sahíh ho. 3 Isí tarah búrhí 'auraton kí bhí waza' muqaddason kí sí ho; tuhmat lagánewáli, aur ziyáda mai píne men mubtalá na hon, balki achchhi báten sikhánewáli hon; 4 táki jawán 'auraton ko sikháen, ki apne shauharon ko piyár karen, bachchon ko piyár karen, 5 aur muttaqí, aur pákdáman, aur ghar ká kárbár karnewáli aur mihrbán hon, aur apne apne shauharon ke tábi' rahen, táki Khudá ká kalám badnám na ho. 6 Jawán ádmíon ko bhí isí tarah nasíhat kar, ki muttaqí banen. 7 Sári báton men apne ap ko nek kámon ká namúna baná. Terí ta'ím men safái, aur sanjídagi, 8 aur aisí sihatkalámí pái jáe, jo malámat ke láiq na ho; táki mukhálif ham par 'aib lagáne kí koí wajh na pákar sharminda ho jáe. 9 Naukaron ko nasíhat kar, ki apne málikon ke tábi' rahen, aur sab báton men unhen khush rakkhen; aur un ke hukm se kuchh inkár na karen; 10 chorí cháláki na karen; balki har tarah kí diyánatdári achchhi tarah zahir karen; táki un se har bát men hamáre Munjí Khudá kí ta'ím ko raunaq ho. 11 Kyúnci Khudá ká wuh fazl zahir huá hai, jo sáre ádmíon kí naját ká bá'is hai, 12 aur hamen tarbiyat detá hai, táki bedíni aur duniyawí khwá-hishon ká inkár karke, is maujúda jahán men parhezgári, aur rást-

bázi, aur dindári ke sáth zindagi guzáren; 13 aur us mubáruk ummed, ya'ni apne buzurg Khudá aur Munjí Yisú' Masíh ke jalál ke zahir hone ke muntazir rahen; 14 jis ne apne ap ko hamáre wáste de diyá, táki fitya hokar hamen har tarah kí bedíni se chhurá le, aur pák karke apni kháss milkíyat ke liye ek aisí ummat banáe, jo nek kámon men sargarm ho.

15 Púre íkhtiyár ke sáth yih báten kah, aur nasíhat de, aur malámat kar. Koí terí haqárat na karne páe.

3 Un ko yád dilá, kí hákimon aur íkhtiyárwálon ke tábi' rahen, aur un ká hukm mánen; aur har nek kám ke liye musta'idd rahen; 2 kisi kí badgoi na karen; takrári na hon; balki narmmizáj hon, aur sab ádmíon ke sáth kamál halímí se pesh áen. 3 Kyúnci ham bhí pahle nádán, náfarmán, fareb khánewále, aur rang ba rang kí khwá-hishon, aur 'aish 'ishrat ke bande the; aur badkhwáhi aur hasad men zindagi guzáre the; nafrat ke láiq the, aur ápas men kína rakhte the. 4 Magar jab hamáre Munjí Khudá kí mihrbáni, aur insán ke sáth us kí ulfat zahir húi; 5 to us ne ham ko naját dí, magar rástbázi ke kámon ke sabab nahin, jo ham ne khud kiye, balki apni rahmat ke mutábíq nayí paidáish ke gusl aur Rúhu'l Quds ke hamen nayá banáne ke wasíle se, 6 jise us ne hamáre Munjí Yisú' Masíh kí ma'rifat ham par ifrát se názil kiyá; 7 táki ham us ke fazl se rástbáz thahrkar, hamesha kí zindagi kí ummed ke mutábíq wáris banen. 8 Yih bát sach hai, aur main cháhtá hun, kí tú in báton ká yaqíni taur se da'wá kare; táki jinhon ne Khudá ká yaqín kiyá hai, wuh achchhe kámon men lage rahne ká khayál rakkhen. Yih báten bhalí aur ádmíon ke wáste fáidamand hain. 9 Magar bewuqúfi kí hujaton, aur nasabnámon, aur jhagron, aur un laráiyon se jo sharí'at kí bábat hon, parhez kar, is liye kí yih láhásil aur befáida hain. 10 Ek do bár nasíhat karke bid'atí shakhs se kanára kar, 11 yih jánkar kí aisá shakhs bargashta ho gayá hai, aur apne ap ko mujrim thahrákar gunáh kartá rahtá hai.

12 Jab main tere pás Artimás yá Tukhikus ko bhejún, to mere pás Nikupulis áne kí koshish karná: kyünki main ne wahin járá kátne ká qasd kar liyá hai. 13 Zenás 'álim i shara' aur Apullos ko koshish karke rawána kar de, is taur par kí un ko kisi chíz kí hájat na

rahe; 14 aur hamáre log bhí zarúraton ko rafa' karne ke liye achche kámon meñ lage rahná síkhen, táki bephal na rahen.

15 Mere sab sáthí tujhe salám kah-te hain. Jo imán ke rú se hameñ 'azíz rakhte hain, un se salám kah.

Tum sab par fazl hotá rahe.

FILEMON KE NA'M

PAULUS RASU'L KA' KHATT

1 Paulus kí taraf se, jo Masáh Yisú' ká qaidí hai, aur bhái Tímuthiyus kí taraf se, apne 'azíz aur hamkhidmat Filemon, 2 aur bahin Affiya, aur apne hamsipáh Arkhippus, aur Filemon ke ghar kí kalísiyá ke nám. 3 Fazl aur itmínán hamáre Báp Khudá, aur Khudáwand Yisú' Masáh kí taraf se tumhen hásil hotá rahe.

4 Main terí us mahabbat ká aur imán ká hál sunkar jo sáre muqaddason ke sáth, aur Khudáwand Yisú' par hai, 5 hamesha apne Khudá ká shukr kartá hún, aur apní du'áon meñ tujhe yád kartá hún, 6 táki tere imán kí shirákát tumhári har khúbí kí pahchán meñ Masáh ke wáste muassir ho. 7 Kyünki, ai bhái, mujhe terí mahabbat se bahut khushí aur tasallí hui; is liye kí tere sabab se muqaddason ke dil táza hue hain.

8 Pas agarchi mujhe Masáh meñ bari dilerí to hai, kí tujhe munásib hukm dún; 9 magar mujhe yih ziyáda pasand hai, kí main búrhá Paulus, balki is waqt Masáh Yisú' ká qaidí bhí hokar, mahabbat kí ráh se iltimás karún. 10 So apne farzand Unesimus kí bábat, jo qaid kí hálát meñ mujh se paidá huá, tujh se iltimás kartá hún. 11 Pahle to wuh kuchh tere kám ká na thá, magar ab tere aur mere donon ke kám ká hai; 12 khud usí ko, ya'ni apne kaleje ke tukre ko, main ne tere pás wápas bhejá hai. 13 Us ko main apne hí pás rakhná cháhtá thá, táki terí taraf se is qaid meñ, jo khushkhabarí ke bá'is hai, merí khidmat kare. 14 Lekin terí marzi

ke bagair main ne kuchh karná na cháhá, táki terá nek kám láchári se nahín, balki khushí se ho. 15 Kyünki mumkin hai kí wuh tujh se is liye tho'ri der ke wáste judá huá ho, kí hamesha tere pás rahe; 16 magar ab se gulám kí tarah nahín, balki gulám se bihtar hokar, ya'ni aise bhái kí tarah rahe, jo jism meñ bhí aur Khudáwand meñ bhí merá niháyat 'azíz ho, aur terá is se bhí kahín ziyáda. 17 Pas agar tú mujhe sharík jántá hai, to use is tarah qubúl karná jis tarah mujhe. 18 Aur agar us ne terá kuchh nuqsán kiyá hai, yá us par terá kuchh átá hai, to wuh mere nám likh le; 19 main Paulus apne háth se likhtá hún, kí khud adá karúngá; aur is ke kahne kí kuchh hájat nahín, kí merá qarz jo tujh par hai, wuh tú khud hai. 20 Ai bhái, main cháhtá hún, kí mujhe terí taraf se Khudáwand meñ khushí hásil ho: Masáh meñ mere dil ko táza kar. 21 Main terí farmánbardári ká yaqín karke tujhe likhtá hún, aur jántá hún kí jo kuchh main kahtá hún, tú us se bhí ziyáda karegá. 22 Is ke siwá, mere liye thahrne kí jagah taiyár kar; kyünki mujhe ummed hai, kí main tumhári du'áon ke wasíle se tumhen bakhshá jáúngá.

23 Ipafrás jo Masáh Yisú' meñ mere sáth qaid hai, 24 aur Marqus aur Aristarkhus, aur Demás, aur Lúqá, jo mere hamkhidmat hain, tujhe salám kahte hain.

25 Hamáre Khudáwand Yisú' Masáh ká fazl tumhári ruh dar hotá rahe. A'mín.

'IBRA'N'ION KE NA'M KA' KHATT

1 Agle zamáne men Khudá ne bápádá se hissa ba hissa aur tarah ba tarah nabíon kí ma'rifat kalám karke, 2 is zamáne ke ákhir men ham se Beṭe kí ma'rifat kalám kiyá, jise us ne sári chizon ká wáris thahráyá, aur jis ke wasíle se us ne 'álam bhí paidá kiye; 3 wuh us ke jalál ká partau, aur us kí zát ká naqsh hokar, sab chizon ko apní qudrat ke kalám se sambháltá hai; wuh gunáhon ko dhokar 'álam i bálá par Kibriyá kí dahiní taraf já baíṭhá; 4 aur firishton se isí qadr buzurg ho gayá, jis qadr us ne mirás men un se afzal nám páyá. 5 Kyúnki firishton men se us ne kab kisi se kahá, ki

Tú merá Beṭá hai,

A'j tú mujh se paidá huá?

Aur phír yih, ki

Main us ká Báp húngá,

Aur wuh merá Beṭá hogá?

6 Aur jab pahlauṭhe ko duniyá men phír látá hai, to kahtá hai, kí Khudá ke sab firishte use sijda karen. **7** Aur firishton kí bábat yih kahtá hai, kí

Wuh apne firishton ko hawáen,

Aur apne khádimon ko ág ke shu'le banátá hai:

8 Magar Beṭe kí bábat kahtá hai, kí

Ai Khudá, terá takht abadu'l ábád rahegá;

Aur terí bádsháhat ká 'asá rástí ká 'asá hai.

9 Tú ne rástbázi se mahabbat, aur badkári se 'adawat rakhi;

Isí sabab se Khudá, ya'ní tere Khudá ne khushí ke tel se,

Tere sáthiyon kí banisbat tujhe ziyáda masah kiyá.

10 Aur yih, kí

Ai Khudáwáand, tú ne ibtidá men zamín kí neo dáli,

Aur ásmán tere háth kí kárigari hain:

11 Wah nest ho jáenge; magar tú baqí rahegá:

Aur wuh sab poshák kí mánind puráne ho jáenge:

12 Tú unhen chádar kí tarah lapete-gá,

Aur wuh poshák kí tarah badal jáenge:

Magar tú wuhí hai,

Aur tere baras khatm na hongé.

13 Lekin us ne firishton men se kisi ke बारे men kab kahá, kí

Tú merí dahiní taraf baíṭh,

Jab tak main tere dushmanon ko tere pánwon tale kí chaukí na kar dún?

14 Kyá wuh sab khidmatguzár rúhen nahín, jo naját kí mirás pánewalon kí khátir khidmat ko bhejí játi hain?

2 Is liye jo báten ham ne sunín, un par áur bhí dil lagákar gaur karná cháhiye, táki bahkar un se dúr na chale jáen. 2 Kyúnki jo kalám firishton kí ma'rifat farmáyá gayá thá, jab wuh qáim rahá, aur har qusúr aur náfarmáni ká thík thík badla milá: 3 to itní barí naját se gáfil rahkar ham kyúnkar bach sakte hain? jis ká bayán pahle Khudáwáand ke wasíle se huá, aur sunnewalon se hamen páya e subút ko pahunchá; 4 aur sáth hí Khudá bhí apní marzí ke muwáfiq, nishánon, aur 'ajíb kámon, aur tarah tarah ke mu'jizon, aur Rúhu'l Quds kí ni'maton ke zari'e se us kí gawáhi detá rahá.

5 Us ne us ánewále jahan ko, jis ká ham zikr karte hain, firishton ke tábí' nahín kiyá. 6 Balki kisi ne kisi mauqa' par yih bayán kiyá hai, kí

Insán kyá chiz hai, jo tú us ká khayál kartá hai?

Yá ádamzád kyá hai, jo tú us par nigáh kartá hai?

7 Tú ne use firishton se kuchh hí kam kiyá;

Tú ne us par jalál aur 'izzat ká táj rakkhá.

Aur apne háthon ke kámon par use ikhtiyár bakhshá;

8 Tú ne sab chízen tábi' karke us ke pánwon tale kar dí haiñ.

Pas jis sūrat meñ us ne sab chízen us ke tábi' kar díñ, to us ne koí chíz aisí na chhoñí, jo us ke tábi' na kí ho. Magar ham ab tak sab chízen us ke tábi' nahíñ dekhte. 9 Albatta us ko dekhte haiñ, jo frishton se kuchh hí kam kyá gayá, ya'ní Yisú' ko, ki maut ká dukh sahne ke sabab jalál aur 'izzat ká táj use pahináyá gayá hai, táki Khudá ke fazl se wuh har ek ádmí ke liye maut ká maza chakkhe. 10 Kyúñki jis ke liye sab chízen haiñ, aur jis ke wasíle se sab chízen haiñ, us ko yihí munásib thá, ki jab bahut se beṭon ko jalál meñ dákhil kare, to un kí naját ke bání ko dukhon ke zarí'e se kámil kar le. 11 Is liye kí pák karnewálá aur pák honewále sab ek hí asl se haiñ : isí bá'is wuh unheñ bhái kahne se nahíñ sharmátá. 12 Chunánchi kahtá hai, ki

Terá nám main apne bháiyon se bayán karúngá,
Kalísiyá meñ terí hamd ke gít gáúngá.

13 Aur phír yih, ki Main us par bharosá rakkhúngá. Aur phír yih, ki Dekh, main un laṅkon samet jinheñ Khudá ne mujhe diyá. 14 Pas jis sūrat meñ kí laṅke khún aur gosht meñ sharík haiñ, to wuh khud bhí un kí tarah un meñ sharík huá ; táki maut ke wasíle se us ko jise maut par qudrat hásil thi, ya'ní Iblís ko, tabáh kar de ; 15 aur jo 'umr bhar maut ke dar se gulámi meñ giriftár rahe, unheñ chhurá le. 16 Kyúñki wáqi' meñ wuh frishton ká nahíñ, balkí Ibráhím kí nasl ká sáth detá hai. 17 Pas us ko sab báton meñ apne bháiyon kí mánind banná lázim huá ; táki ummat ke gunáhon ká kaffára dene ke wáste, un báton meñ jo Khudá se 'iláqa rakhtí haiñ, ek rahmdil aur diyánatdár sardár káhin bane. 18 Kyúñki jis sūrat meñ us ne khud hí ázmáish kí hálat meñ dukh utháya, to wuh un kí bhí madad kar saktá hai, jin kí ázmáish hotí hai.

3 Pas, ai pák bháiyó, tum jo ásmání buláwe meñ sharík ho, us Rasúl aur Sardár Káhin Yisú' par gaur karo, jis ká ham iqrár karte haiñ ; 2 jo apne muqarrar karnewále ke haqq meñ diyánatdár

thá, jis tarah kí Músá us ke sáre ghar meñ thá. 3 Kyúñki wuh Músá se is qadr ziyáda 'izzat ke láiq samjhá gayá, jis qadr ghar ká banánewálá ghar se ziyáda 'izzatdár hotá hai. 4 Chunánchi har ek ghar ká koí na koí banánewálá hotá hai, magar jis ne sab chízen banáñ, wuh Khudá hai. 5 Músá to us ke sáre ghar meñ khádim kí tarah diyánatdár rahá, táki áyanda bayán honewáli báton kí gawáhi de ; 6 lekin Masíh beṭe kí tarah us ke ghar ká mukhtár hai, aur us ká ghar ham haiñ, basharte kí apní dilerí aur ummed ká fakhr ákhir tak mazbúti se qáim rakkheñ. 7 Pas jis tarah kí Rúhu'l Quds farmátá hai,

Agar áj tum us kí áwáz suno,

8 To apne dilon ko saṅht na karo,
jis tarah kí gussa diláne ke waqt

A'zmáishke díñ jangál meñ kiyá thá ;

9 Jahán tumháre bápádá ne mujhe jáñchá aur ázmáyá,
Aur chálís baras tak mere kám dekhe.

10 Isí liye main us pusht se náráz huá,
Aur kahá, kí In ke dil hamesha gumráh hote rahte haiñ ;
Aur inhon ne merí ráhon ko nahíñ pahcháñá ;

11 Chunánchi main ne apne gázab meñ qasam khái,
Kí yih mere árám meñ dákhil na hone páenge.

12 Ai bháiyó, khabardár, tum meñ se kisí ká aisá burá aur beímán díñ na ho, jo zinda Khudá se phír jáe : 13 balkí jis roz tak A'j ká díñ kahá játá hai, har roz ápas meñ nasíhat kiyá karo, táki tum meñ se koí gunáh ke fareb meñ ákar saṅhtdíñ na ho jáe : 14 kyúñki ham Masíh meñ sharík hue haiñ, basharte kí apne ibtidái bharose par ákhir tak mazbúti se qáim raheñ : 15 chunánchi kahá játá hai, kí

Agar áj tum us kí áwáz suno,

To apne dilon ko saṅht na karo,
jis tarah kí gussa diláne ke waqt kiyá thá.

16 Kin logon ne áwáz sunkar gussa diláyá? kyá un sab ne nahíñ, jo Músá ke wasíle Misr se nikle the? 17 Aur wuh kin logon se chálís baras tak náráz rahá? Kyá un se nahíñ,

jinhon ne gunáh kiyá, aur un kí hshen biyábán men parí rahín? 18 Aur kin kí bábat us ne qasam khái, kí wuh mere áram men dákhil ná hone páenge, siwá un ke jinhon ne náfarmání kí? 19 Garaz ham dekhte hain, kí wuh befmání ke sabab dákhil na ho sake.

4 Pas jab us ke áram men dákhil hone ká wa'da báqí hai, to hamen darná cháhiye, aisá na ho kí tum men se koí rahá huá ma'lúm ho. 2 Kyünki hamen bhí un hí kí tarah khushkhabarí sunái gayí. Lekin sune hue kalám ne un ko is liye kuchh fáida na diyá, kí sunnewálon ke dilon men ímán ke sáth na baiþhá. 3 Aur ham jo ímán láe, us áram men dákhil hote hain, jis tarah us ne kahá, kí

Main ne apne gazab men qasam khái,

Ki yih mere áram men dákhil na hone páenge :

go biná e 'álam ke waqt us ke kám ho chuke the. 4 Chunánchi us ne sátwen din kí bábat kisí mauqa' par is tarah kahá hai, kí Khudá ne apne sáre kámon ko purá karke sátwen din áram kiyá. 5 Aur phir is maqám par yih kahtá hai, kí

Wuh mere áram men dákhil na hone páenge.

6 Pas jab yih bát báqí hai, kí ba'z us áram men dákhil hon, aur jin ko pahle khushkhabarí sunái gayí thí, wuh náfarmání ke sabab se dákhil na hue ; 7 to phir ek kháss din thahrákar, itní muddat ke ba'd Dáúd kí kitáb men use A'j ká din kahtá hai, jaisá peshtar kahá gayá, kí

Agar áj tum us kí áwáz suno,

To apne dilon ko saht na karo.

8 Aur agar Yahoshu' ne unhen áram men dákhil kiyá hotá, to wuh us ke ba'd dúsre din ká zikr na kartá.

9 Pas Khudá kí ummat ke liye sabt ká áram báqí hai. 10 Kyünki jo us ke áram men dákhil huá, us ne bhí Khudá kí tarah apne kámon ko purá karke áram kiyá. 11 Pas áo, ham us áram men dákhil hone kí koshish karen, táki un kí tarah náfarmání karke koí shakhs gir na paye. 12 Kyünki Khudá ká kalám zinda aur muassir, aur har ek dodhári talwár se ziyáda tez hai, aur ján aur rúh, aur band band, aur gúde gúde ko judá karke guzar játá hai,

aur dil ke khayálon aur irádon ko jánchtá hai. 13 Aur us se mákhlaqát kí koí chíz chhipí nahín, balki jis se ham ko kám hai us kí nazaron men sab chízen khulí aur beparda hain.

14 Pas jab hamará ek aisá bará sardár káhin hai, jo ásmánon se guzar gayá, ya'ní Khudá ká Betá Yisú', to áo, ham apne iqrár par qáim rahen. 15 Kyünki hamará aisá sardár káhin nahín, jo hamári kamzoríon men hamará hamdard na ho sake, balki sári báton men hamári tarah ázmáyá gayá, táham begunáh rahá. 16 Pas áo, ham fazl ke taht ke pás dilerí se chalen, táki ham par rahm ho, aur wuh fazl hásil karen jo zarúrat ke waqt hamári madad kare.

5 Kyünki har sardár káhin ádmion men se muntakhab hokar ádmion hí ke liye un báton ke wáste muqarrar kiyá játá hai, jo Khudá se 'iláqa rakhtí hain, táki nazren aur gunáhon kí qurbánián guzráne : 2 aur wuh nádánon aur gumráhon se narmí ke sáth pesh áne ke qábil hotá hai, is liye kí wuh khud bhí kamzori men muhtalá rahtá hai ; 3 aur isí sabab se us par farz hai, kí gunáhon kí qurbáni jis tarah ummat kí taraf se guzráne, usí tarah apní taraf se bhí chaháe. 4 Aur koí shakhs apne ap yih 'izzat ikhtiyár nahín kartá, jab tak Hárún kí tarah Khudá kí taraf se buláyá na jae. 5 Isí tarah Masíh ne bhí sardár káhin hone kí buzurgí apne taín nahín dí, balki usí ne dí, jis ne us se kahá thá, kí

Tú merá Betá hai,

A'j tú mujh se paidá huá :

6 chunánchi wuh dúsre maqám par bhí kahtá hai, kí

Tú Malik i Sidq ke tariqe ká

Abad tak káhin hai.

7 Us ne apní bashariyat ke dinon men, zor zor se pukárkar aur ánsú bahá bahákar, usí se du'áen aur ilti-jáen kien, jo us ke maut se bachá saktá thá, aur khudátarsi ke sabab us kí suní gayí; 8 aur báwujúd Betá hone ke us ne dukh uthá uthákar farmánbardári síkhi ; 9 aur kámil bankar apne sab farmánbardáron ke liye abadí naját ká bá'is huá ; 10 aur use Khudá kí taraf se Malik i Sidq ke tariqe ke sardár káhin ká khitáb milá.

11 Is बारे में हमें बहुत सि बातें कहनी हैं, जिन का समझना मुश्किल है, इस लिये कि तुम अच्छा सुनने लगे. 12 वाक्य के खयाल से तो तुम्हें उस्ताद होना चाहिये था, मगर अब इस बात की हाजत है, कि कोई शख्स खुदा के कलाम के इत्दीअल उसूल तुम्हें फिर सिखाए; और सख्त गिजा की जगह तुम्हें दुध पीने की हाजत पड़ेगी. 13 क्योंकि दुध पीने हूँ को रास्तबाजी के कलाम का तज्जिबा नहीं होता, इस लिये कि वह बच्चा है. 14 और सख्त गिजा पूरी 'उम्र-वालों के लिये होती है, जिन के हावस काम करते करते नैक और बुरा में इत्तियाज करने के लिये तेज हो गये हैं.

6 'Pas áo, Masih kī ta'lim kī ibtidāi bāteṅ chhoṅkar kamāl kī taraf qadam barhāeṅ, aur murda kāmōṅ se tauba karne, aur Khudā par imān lāne kī, 2 aur baptismon, aur hāth rakhne, aur murdoṅ ke jī ūhne, aur abādī 'adālat kī ta'lim kī bunyād dobāra na ḍāleṅ. 3 Aur Khudā chāhe, to ham yihī karenge. 4 Kyūṅki jin logōṅ ke dil ek bār raushan ho gaye, aur wuh āsmānī bakhsish kā maza chakh chuke, aur Rūhu'l Quds meṅ sharīk ho gaye, 5 aur Khudā ke 'umda kalām, aur āyanda jahān kī quwwatoṅ kā zāiqā le chuke, 6 agar wuh bargash-ta ho jāeṅ, to unheṅ tauba ke liye phir nayā banānā nāmumkin hai, is liye ki wuh Khudā ke Beṅe ko apnī taraf se dobāra salīb dekar 'alāniya zalīl karte haiṅ. 7 Kyūṅki jo zamīn us bārīsh kā pānī pī letī hai, jo us par bār bār hotī hai, aur un ke kārāmad sabzī paidā kartī hai, jin kī taraf se us kī kāsht bhī hotī hai, wuh Khudā kī taraf se barakat pātī hai: 8 aur agar jhāriyāṅ aur ūṅkātāre ugātī hai, to nāmaqbul, aur qarīb hai ki la'natī ho, aur us kā anjām jalāyā jānā hai.

9 Lekin, ai 'azīzo, agarchi ham yih bāteṅ kahte haiṅ, tāham tum-hārī nisbat in se bihtar aur najāt-wālī bāteṅ kā yaqīn karte haiṅ: 10 is liye ki Khudā beinsāf nahīṅ, jo tumhāre kām aur us mahabbat ko bhūl jāe, jo tum ne us ke nām ke wāste is tarah zāhir kī, ki muqaddas-ōṅ kī khidmat kī, aur kar rahe ho. 11 Aur ham is bāt ke ārzūmand haiṅ, ki tum meṅ se har shakhs purī ummed ke wāste ākhir tak isī

tarah koshish zāhir kartā rahe: 12 tāki tum sust na ho jāo, balki un kī mānind bano, jo imān aur tahammul ke bā'is wa'doṅ ke wārīs hote haiṅ.

13 Chunānchi jab Khudā ne Ibrā-hīm se wa'da karte waqt qasam khāne ke wāste kisī ko apne se barā na pāyā, to apnī hī qasam khākar. 14 kahā, ki Yaqīnan main tujhe barakatoṅ par barakatoṅ bakhsūṅgā, aur terī aulād ko bahut barhāūṅgā. 15 Aur is tarah sabr karke us ne wa'da kī hūi chīz ko hāsīl kiyā. 16 A'dmī to apne se bare kī qasam khāyā karte haiṅ, aur un ke har qaziye kā ākhirī ṣubūt qasam se hotā hai. 17 Is liye jab Khudā ne chāhā, ki wa'de ke wārison par āur bhī sāf taur se zāhir kare, ki merā irāda badal nahīṅ saktā, to qasam ko darmiyān meṅ lāyā: 18 tā-ki do betabdīl chīzoṅ ke bā'is, jin ke बारे में खुदा का जूथ होना मुमकिन नहीं, हमारी पुक़्ता तौर से दिलजामी हो जाँ, जो पनाह लेने को इस लिये दावे हैं, कि उस उम्मेद को, जो सामने रक्की हुई है, जब्ते में लाने; 19 वह हमारी जान का आँसा लंगर है, जो साबित और قائम राहता है, और परदे के अंदर तक भी पहुँचता है; 20 जहाँ यिसू' हमेशा के लिये मालिक और सिद्दिक के तारीफे का सर्दार कहीं बैंकर, हमारी ख़ातिर पेशवा के तौर पर दखील हुआ है.

7 Aur yih Malik i Sidq Shālem kā bādshāh, Khudā Ta'ālā kā kāhīn, hamesha kāhīn rahtā hai: jab Ibrāhīm bādshāhoṅ ko qatl karko wāpas ātā thā, to isī ne us kā istiqbāl kiyā, aur us ke liye barakat chāhī; 2 isī ko Ibrāhīm ne sab chīzoṅ kī dahyakī dī; yih awwal to apne nām ke ma'nī ke muwāfiq Rāstbāzī kā Bādshāh hai; aur phir Shālem, ya'nī Sulh, kā bādshāh: 3 yih bebāp, bemāp, benasabnāma hai, na us kī 'umr kā shurū', na zindagī kā ākhir, balki Khudā ke Beṅe ke mus'ābih thahrā.

4 Pas gaur karo ki yih kaisā bu-zurg thā, jis ko qaum ke buzurg Ibrāhīm ne lūṅ ke 'umda se 'umda māl kī dahyakī dī. 5 Ab Lewī kī aulād meṅ se jo kahānat kā 'uhda pāte haiṅ, un ko hukm hai kī um-mat, ya'nī apne bhāiyōṅ se, agarchi wuh Ibrāhīm hī kī sulb se paidā hūe

hon, shari'at ke mutabiq dahyaki le; 6 magar jis ka nasab un se juda hai, us ne Ibrahim se dahyaki li, aur jis se wa'de kiye gaye the, us ke liye barakat chahi. 7 Aur is men kalam nahin ki chhoti bare se barakat pati hai. 8 Aur yahan to marnewale admi dahyaki lete hain, magar wahan wuh leti hai, jis ke haqq men gawahi di jati hai ki zinda hai. 9 Pas ham kah sakte hain ki Lewi ne bhi, jo dahyaki leti hai, Ibrahim ke zari'e se dahyaki di; 10 is liye ki jis waqt Malik i Sidq ne Ibrahim ka istiqbal kiyi thi, wuh us waqt tak apne bap ki sulb men thi.

11 Pas agar bani Lewi ki kahanat se kamiliyat hasil hoti, (kyunki usi ki matahti men ummat ko shari'at mili thi,) to phir kyi hajat thi, ki dusra kahin Malik i Sidq ke tariqe ka paida ho, aur Harun ke tariqe ka na gina jae? 12 Aur jab kahanat badal gayi, to shari'at ka bhi badalna zaruri hai; 13 kyunki jis ki babat yih baten kah jati hain, wuh dusre qabile men shamil hai, jis men se kisi ne qurbangah ki khidmat nahin ki. 14 Chunanchi zahir hai, ki hamara Khudawand Yahuda men se paida hua; aur is firqe ke haqq men Musa ne kahanat ka kuchh zikr nahin kiyi. 15 Aur jab Malik i Sidq ki manind ek aur aisa kahin paida honewala thi, 16 jo jismani ahkam ki shari'at ke muwafiq nahin, balki gairfani zindagi ki quwwat ke mutabiq muqarrar ho, to hamara da'wa aur bhi saf zahir ho gaya. 17 Kyunki us ke haqq men yih gawahi di gayi hai, ki

Tu Malik i Sidq ke tariqe ka
Abad tak kahin hai.

18 Garaz pahla hukm kamzor aur befaida hone ke sabab se mansukh ho gaya, 19 (kyunki shari'at ne kisi chiz ko kamil nahin kiyi), aur us ki jagah ek bihtar ummed rakkhi gayi, jis ke wasile se ham Khuda ke nazdik ja sakte hain. 20 Aur chunke Masih ka taqarrur bagair qasam ke na hua, 21 (kyunki wuh to bagair qasam ke kahin muqarrar hue hain, magar yih qasam ke sath us ki taraf se hua, jis ne is ki babat kaha, ki

Khudawand ne qasam kahi hai,
aur us se phirega nahin, ki

Tu abad tak kahin hai;)

22 isi liye Yisu' ek bihtar 'ahd ka

zamin thahra. 23 Aur chunke maus ke sabab qaim na rah sakte the, is liye wuh to bahut kahin muqarrar hue; 24 magar chunke yih abad tak qaim rahnewala hai, is liye is ki kahanat lazawali hai. 25 Isi liye jo us ke wasile se Khuda ke pas ate hain, wuh unhen puri puri najat de sakti hai, kyunki wuh un ki shafaat ke liye hamesha zinda hai.

26 Chunanchi aisa hi sardar kahin hamare laiq bhi thi, jo pak, aur beriya, aur bedag ho, aur gunaharon se juda, aur asmanon se baland kiyi gaya ho; 27 aur un sardar kahinon ki manind is ka muhtaj na ho, ki har roz pahle apne gunahon aur phir ummat ke gunahon ke waste qurbaniyan chahiye; kyunki ise wuh ek hi bar kar guzra, jis waqt apne ap ko qurban kiyi. 28 Is liye ki shari'at to kamzor admion ko sardar kahin muqarrar karti hai; magar us qasam ka kalam jo shari'at ke ba'd kahi gayi, us Beete ko muqarrar karti hai, jo hamesha ke liye kamil kiyi gaya hai.

8 Ab jo baten ham kah rahe hain, un men se barf bat yih hai, ki Hamara aisa sardar kahin hai, jo asmanon par Kibriya ke takht ki dahini taraf ja bithi, 2 aur maqdis aur us haqiqi khaima ka khadim hai, jise Khudawand ne kharai kiyi hai, na insan ne. 3 Aur chunke har sardar kahin nazren aur qurbaniyan guzranne ke waste muqarrar hoti hai: is liye zaruri hua, ki is ke pas bhi guzranne ko kuchh ho. 4 Aur agar wuh zamin par hoti, to hargiz kahin na hoti, is liye ki shari'at ke muwafiq nazr guzranewale maujud hain, 5 jo asmani chizon ki naql aur aks ki khidmat karte hain; chunanchi jab Musa khaima banane ko thi, to use yih hidayat hui, ki Dekh, jo namura tujhe pahar par dikhaya gaya thi, usi ke mutabiq sab chizen banani. 6 Magar ab us ne is qadr bihtar khidmat pai, jis qadr us bihtar 'ahd ka darmiyani thahra, jo bihtar wa'don ki bunyad par qaim kiyi gaya hai. 7 Kyunki agar pahla 'ahd be-nuqs hoti, to dusre ke liye mauqa na dhundhi jati. 8 Pas wuh un ke nuqs batakar kahti hai, ki

Khudawand farmati hai, Dekh,
wuh din ate hain,

Ki main Isráil ke gharáne, aur Yahúdáh ke gharáne se ek nayá 'ahd bándhúngá ;

9 Yih us 'ahd ki mánind na hogá, jo main ne un ke báp dá dá se us dín bándhá thá, Jab mulk i Misr se nikál láne ke liye un ká háth pakrá thá ; Is wáste ki wuh mere 'ahd par qáim nahín rahe, Aur Khudá wand farmátá hai, ki Main ne un kí taraf kuchh ta-wajjuh na kí.

10 Phir Khudá wand farmátá hai, ki Jo 'ahd Isráil ke gharáne se Un dinoñ ke ba'd bándhúngá, wuh yih hai, ki Main apne qánún un ke zihn meñ dálúngá, Aur un ke dílon par likhúngá ; Aur main un ká Khudá húngá, Aur wuh merí ummat hongé :

11 Aur har shaḡhs ko apne ham-watan. Aur apne bhái ko yih ta'lim dení na paregi, ki Tú Khudá wand ko pahchán ; Kyúñki chhóte se bare tak, sab mujhe ján lenge ;

12 Is liye ki main un ki nárástíon par rahm karúngá, Aur un ke gunáhoñ ko phir kabhí yád na karúngá.

13 Jab us ne nayá 'ahd kahá, to pahle ko puráná thahráyá. Aur jo chiz puráni aur muddat kí ho játi hai, wuh miṡne ke qaríb hotí hai.

9 Garaz, pahle 'ahd meñ bhí 'ibádat ke ahkám the, aur aisá maqdis jo duniyawí thá ; 2 ya'ni ek khaima banáyá gayá thá ; agle meñ chirágdán, aur mez, aur nazr ki roṡiyán thín ; aur use Pák makán kahte haiñ. 3 Aur dúsre parde ke píchhe wuh khaima thá, jise Pák-tarín kahte haiñ ; 4 us meñ sone ká 'údsóz, aur chároñ taraf sone se mandhá huá 'ahd ká sandúq thá ; is meñ mann se bhará huá ek sone ká martabán, aur phúlá phalá huá Harún ká 'asá, aur 'ahd kí takhtíán thín ; 5 aur us ke úpar jalál ke karúbí the, jo kaffáragáh par sáya karle the : in bátoñ ke mufassal bayán karne ká yih mauqa' nahín. 6 Jab yih chízen is tarah ban chukín, to pahle khaima meñ to káhin har waqt dákhil hote, aur 'ibádat ká kám anjám dete haiñ. 7 Magar

dúsre meñ sirf sardár káhin hí sál bhar meñ ek bár játá hai ; aur bagair khún ke nahín játá ; jise apne wáste aur ummat kí bhúl chúk ke wáste guzrántá hai. 8 Is se Rúhu'l Quds ká yih ishára hai, ki jab tak pahlá khaima khará hai, pák makán kí ráh záhir nahín húi. 9 Wuh khaima maujúda zamáne ke liye ek misál hai ; aur is ke bamújib aisí nazreñ aur qurbánián guzráni játi thín, jo 'ibádat karnewále ko díl ke i'tibár se kámil nahín kar saktín ; 10 is liye ki wuh sirf kháne píne, aur tarah tarah ke gusloñ kí biná par jismáni ahkám haiñ, jo isláh ke waqt tak muqarrar kiye gaye haiñ.

11 Lekin jab Masih áyanda ki achchhí chízoñ ká sardár káhin ho-kar áyá, to us buzurgtar aur kámil-tar khaima kí ráh se jo háthoñ ká baná huá, ya'ni is duniyá ká, nahín ; 12 aur bakroñ aur bachhroñ ká khún lekar nahín, balki apná hí khún lekar, pák makán meñ ek hí bár dákhil ho gayá, aur abadí khalási karái. 13 Kyúñki jab bakroñ aur bailoñ ke khún aur gáe kí rákh ná-pákoñ par chhiṡke jáne se záhiri pákizagi hásil hotí hai ; 14 to Masih ká khún jis ne apne ap ko azalí Rúh ke wasíle Khudá ke sámne be'aib qurbán kar diyá, tumháre dílon ko murda kámoñ se kyún na pák karegá, táki zinda Khudá kí 'ibádat karen. 15 Aur isí sabab se wuh naye 'ahd ká darmiyáni hai, táki us maut ke wasíle se jo pahle 'ahd ke waqt ke qusúroñ kí mu'áfi ke liye húi hai, buláe hue log wa'de ke bamújib abadí mírás ko hásil karen. 16 Ky-úñki jahán wasíyat hai, wahán wasíyat karnewále kí maut bhí sábit honí zarúr hai. 17 Is liye ki wasíyat maut ke ba'd hí jári hotí hai, aur jab tak wasíyat karnewála zinda rahtá hai, us ká ijrá nahín hotá. 18 Isí liye pahlá 'ahd bhí bagair khún ke nahín bándhá gayá. 19 Chu-nánchi jab Músá tamám ummat ko shari'at ká har ek hukm suná chuká, to bachhroñ aur bakroñ ká khún lekar, páni, aur lál ún, aur zúfá ke sáth, us kitáb aur tamám ummat par chhiṡak diyá, 20 aur kahá, ki Yih us 'ahd ká khún hai, jis ká hukm Khudá ne tumháre liye diyá hai. 21 Aur isí tarah us ne khaima aur 'ibádat kí tamám chízoñ par khún

chhirká. 22 Aur taqriban sári chíz-en sharí'at ke mutábíq khún se pák kí játi hain, aur bagair khún baháe mu'áfí nahín hotí.

23 Pas zarúr thá, ki ásmání chízon kí naqlen to in ke wasíle se pák kí jáen; magar khud ásmání chízen in se bihtar qurbáníon ke wasíle se.

24 Kyúnki Masíh us háth ke banáe hue pák makán men dákhil nahín huá, jo haqíqí pák makán ká namú-na hai, balki ásmán hí men dákhil huá; táki ab Khudá ke rúbarú hamári khátir házir ho: 25 yih nahín kí wuh apne ap ko bár bár qurbán kare, jis tarah kí sardár káhin pák makán men har sál dúsre ká khún lekar játá hai; 26 warna biná e 'álam se lekar us ko bár bár dukh útháná zarúr hotá: magar ab zamánon ke ákhir men ek bár záhir huá, táki apne ap ko qurbán karne se gunáh ko mi'tá de. 27 Aur jis tarah ádmíon ke liye ek bár marná aur us ke ba'd 'adálat ká honá muqarrar hai; 28 isí tarah Masíh bhí ek bár bahut logon ke gunáh útháne ke liye qurbán hokar, dúsri bár bagair gunáh ke, naját ke liye un ko dikháí degá, jo us kí ráh dekhte hain.

10 Kyúnki sharí'at jis men áyan-da kí achchhí chízon ká 'aks hai, aur un chízon kí aslí súrát nahín, un ek hí tarah kí qurbáni-on se, jo har sál bilánága guzrání játi hain, pás ánewálon ko hargiz kámil nahín kar saktí. 2 Warna un ká guzránná kyún mauqúf na ho játá? Is liye kí jab 'ibádat karnewále ek bár pák ho játe, to phir un ká dil unhen gunahgár na thahrátá. 3 Balki wuh qurbánián sál ba sál gunáhon ko yád diláti hain. 4 Kyúnki mum-kin nahín kí bailon aur bakron ká khún gunáhon ko dúr kare. 5 Isí liye wuh dunyá men áte waqt kahtá hai, kí

Tú ne qurbáni aur nazr ko pa-sand ná kiyá,

Balki mere liye ek badan taiyár kiyá;

6 Púri sokhtaní qurbáni-on aur gu-náh kí qurbáni-on se tú khush na huá:

7 Us waqt main ne kahá, kí Dekh main áyá hún,

(Kitáb ke warqon men merí nis-bat líkhá huá hai.)

Táki, ai Khudá, terí marzí púri karún.

8 U'par to wuh kahtá hai, kí Na tú ne qurbáni-on aur nazron aur púri sokhtaní qurbáni-on, aur gunáh kí qurbáni-on ko pasand kiyá, aur na un se khush huá; hálánki wuh qurbánián sharí'at ke muwáfíq guzrání játi hain; 9 aur phir yih kahtá hai, kí Dekh, main áyá hún, táki terí marzí púri karún; garaz wuh pahle ko mauqúf kartá hai, táki dúsre ko qáim kare. 10 Usí marzí ke sabab ham Yisú' Masíh ke jism ke ek hí bár qurbán hone ke wasíle se pák kiye gaye hain. 11 Aur har ek káhin to khaje hokar har roz 'ibádat kartá hai, aur ek hí tarah kí qurbánián bár bár guzrántá hai, jo hargiz gunáhon ko dúr nahín kar saktín: 12 lekin yih shakhs hamesha ke liye gunáhon ke wáste ek hí qurbáni guzránkar, Khudá kí dahiní taraf já baithá; 13 aur usí waqt se muntazir hai, kí us ke dushman us ke pánwon tale kí chaukí banen; 14 kyúnki us ne ek hí qurbáni charháne se un ko ha-mesha ke liye kámil kar diyá hai, jo pák kiye játe hain. 15 Aur Rúhu'l Quds bhí ham ko yihí batátá hai; kyúnki yih kahne ke ba'd, kí

16 Khudáwand farmátá hai;

Jo 'ahd main un dinon ke ba'd un se bándhúngá, wuh yih hai, kí Main apne qánun un ke dilon par líkhúngá,

Aur un ke zihn men dálúngá;

17 phir wuh yih kahtá hai, kí

Un ke gunáhon aur bedíníon ko phir kabhí yád na karúngá.

18 Aur jab in kí mu'áfí ho gayí hai, to phir gunáh kí qurbáni nahín rahí.

19 Pas ai bháiyó, chúnki hamen Yisú' ke khún ke sabab us nayí aur zinda ráh se pák makán men dákhil hone kí dílerí hai; 20 jo us ne parde ya'ní apne jism men se hokar, ha-máre wáste makhsús kí hai; 21 aur chúnki hamará aisá bará káhin hai, jo Khudá ke ghar ká mukhtár hai; 22 to áo, ham sachche dí aur púre ímán ke sáth, aur díl ke ilzám ko dúr karne ke liye dilon par chhín-te lekar, aur badan ko saf páni se dhulwákar, Khudá ke pás chalen; 23 aur apní ummed ke iqrár ko mazbutí se tháme rahen; kyúnki jis ne wa'da kiyá hai, wuh sachchá hai: 24 aur mahabbat aur nek kámon kí targíb dene ke liye ek dúsre ká líház rakkhen; 25 aur ek dúsre ke sáth

jama' hone se báz na áen, jaisá ba'z logon ká dastir hai, balki ek dúsre ko nasihat karen; aur jis qadr us din ko nazdik hote hue dekhte ho usi qadr ziyáda kiyá karo.

26 Kyunki haqq kí pahchan hasil karne ke ba'd agar ham jan búhkar gunáh karen, to gunáhon kí kol aur qurbáni báqi nahin rahi; 27 han, 'adálát ká ek haulnák intizar aur gazabnák átish báqi hai, jo mukhá-lifon ko khá legi. 28 Jab Músá kí shari'at ká na mánewalá do yá tin shakhsan kí gawáhi se, bagair rahm kiye mará jata hai, 29 to khayál karo ki wuh shakhs kis qadr ziyáda sazá ke laiq thahregá, jis ne Khudá ke Be'te ko pámal kiyá, aur 'ahd ke khun ko, jis se wuh pák huá thá, nápak jána, aur fazl kí Ráh ko be'izzat kiyá. 30 Kyunki use ham jánte hain, jis ne kahá, ki Intiqám lená merá kám hai, badla main hí dúngá: aur phir yih, ki Khudáwand apni ummat kí 'adálát karegá. 31 Zinda Khudá ke háthon men parná haulnák bát hai.

32 Lekin un pahle dinon ko yád karo, kí tum ne munawwar hone ke ba'd dukhon kí barí khakhe uthái; 33 kuchh to yun ki la'n ta'n aur musibaton ke bá is tumhárá tamásha baná; aur kuchh yun ki tum un ke sharik hue, jin ke sáth yih badsulúki hoti thi. 34 Chunanchi tum ne qaidion kí hamdardi bhí kí, aur apne mál ká lut jána bhí khushi se manzur kiyá, yih janakar ki tumbhare pás ek bihtar aur dáimi milkiyat hai. 35 Pas apni dileri ko háth se na do, is liye ki us ká bará ajr hai. 36 Kyunki tumhen sabr karna zarúr hai, táki Khudá kí marzi puri karke wa'da kí hui chiz hasil karo.

37 Aur ab bahut hí thori muddat báqi hai, kí

A'newalá áega, aur der na karegá.

38 Aur merá rástbáz banda imán se jita rahegá:

Aur agar wuh hahegá, to merá dil us se khush na hogá.

39. Lekin ham ha'newale nahin ki balak hon; balki imán rakhnewale hain ki jan bachaen.

11 Ab imán ummed kí hui chizon ká itimád, aur andekhi chizon ká subút hai. 2 Kyunki usi kí bábat buzurgon ke

haqq men achchi gawáhi di gayi. 3 Imán hí se ham ma'lum karte hain, ki 'alam Khudá ke kahne se bane hain; yih nahin, ki jo kuchh nazar áta hai záhiri chizon se baná ho. 4 Imán hí se Hábil ne Qayin se afzal qurbáni Khudá ke liye guzráni; aur usi ke sabab us ke rástbáz hone kí gawáhi di gayi; kyunki Khudá ne us kí nazron kí bábat gawáhi di: aur agarchi wuh mar gayá hai, táham usi ke wasile se ab tak kalám kartá hai. 5 Imán hí se Hanok uthá liyá gayá, táki maut ko na dekhe; aur chunke Khudá ne use uthá liyá thá, is liye us ká patá na milá: kyunki uthae jane se peshtar us ke haqq men yih gawáhi di gayi thi, kí yih Khudá ko pasand áyá hai: 6 aur bagair imán ke us ko pasand áná námumkin hai: is liye kí Khudá ke pás ánewale ko imán lená cháhiye, kí wuh maujud hai, aur apne talibon ko badla detá hai. 7 Imán hí ke sabab se Nuh ne un chizon kí bábat, jo us waqt tak nazar na áti thin, hidayat pákar, Khudá ke khauf se apne gharane ke bacháo ke liye kishki baná; jis se us ne dunya ko mujrim thahrayá, aur us rástbazi ká waris huá, jo imán se hai. 8 Imán hí ke sabab se Ibrahim jab bulaya gayá, to hukm mankar us jagah chala gayá, jise miras men lenewalá thá; aur agarchi jántá na thá, kí main kahan jata hun, táham rawana ho gayá. 9 Imán hí se us ne wa'da kiye hue mulk men is tarah musafirana taur par búd o bash kí, kí goya gair mulk hai, aur Izháq aur Ya'qub samet jo us ke sáth usi wa'de ke waris the, khalmon men sukunát kí. 10 Kyunki wuh us páedar shahr ká ummedwar thá, jis ká mi'mar aur bananewalá Khudá hai. 11 Imán hí se Sarah ne bhí sinni yas ke ba'd hamiha hone kí taqat pái, is liye kí us ne wa'da karnewale ko sachchá jána: 12 pas ek shakhs se jo murda sa thá, ásmán ke sitaron ke barabar kasir, aur samundar ke kanare kí ret ke barabar beshumar aulad paidá hui.

13 Yih sab imán kí halat men mare, aur wa'da kí hui chizon na pain, magar dur hí se unhen dekhkar khush hue, aur iqrar kiyá, kí ham zamin par pardesi aur musafir hain. 14 Jo aisi baten kahte hain, wuh

zahir karte hain, ki ham apne watan ki talash men hain. 15 Aur jis mulk se wuh nikal ae the, agar us ka khayal karte, to unhen wapas jane ka mauqa tha. 16 Magar haqiqat men wuh ek bihtar, ya'ni asmani, mulk ke mushtaq the. Isi liye Khuda un se, ya'ni un ka Khuda kahlane se, sharmaya nahin: chunanchi us ne un ke liye ek shahr taiyar kiyá.

17 I'man hi se Ibrahim ne azmaish ke waqt Izhag ko nazr guzrana: aur jis ne wa'don ko sach man liya tha, wuh us ikloute ko nazr karne laga, 18 jis ki babat yih kaha gaya tha, ki Izhag hi se teri nasl khalagi: 19 kyunki wuh samjha, ki Khuda murdon men se jilane par bhi qadir hai; chunanchi un hi men se tamsil ke taur par wuh use phir mila. 20 I'man hi se Izhag ne honewali baton ki babat bhi Ya'qub aur 'Esau donon ko du'a di. 21 I'man hi se Ya'qub ne marte waqt Yusuf ke donon beton men se har ek ko du'a di, aur apne 'asa ke sire par sahará lekar sijda kiyá. 22 I'man hi se Yusuf ne, jab wuh marne ke qarib tha, bani Israil ke khuruj ka zikr kiyá, aur apni hadiyon ki babat hukm diyá. 23 I'man hi se Musa ke man bap ne us ke paida hone ke ba'd tin mahine tak us ko chhipae rakkha; kyunki unhon ne dekhá ki bachcha khubsurat hai, aur wuh badshah ke hukm se na dare. 24 I'man hi se Musa ne bare hokar Fir'aun ki beti ka beta kahlane se inkar kiyá; 25 is liye ki us ne gunah ka chandroza lutf uthane ki nisbat, Khuda ki ummat ke sath men badsuluki ka bardasht karna ziyada pasand kiyá; 26 aur Masth ke liye la'n ta'n uthane ko Misr ke khazon se bari daulat jana; kyunki us ki nigah ajr pane par thi. 27 I'man hi se us ne, badshah ke gusse ka khauf na karke, Misr ko chhor diyá, is liye ki wuh andekhe ko goya dekhkar sabitqadam raha. 28 I'man hi se us ne Fasih karne aur khun chhirakne par 'amal kiyá, taki pahlathon ka halak karnewala bani Israil ko hath na lage. 29 I'man hi se wuh Bahr i Qulzum se is tarah guzar gaye, jaise khushk zamin par se, aur jab Misron ne yih qasd kiyá to dub gaye. 30 I'man hi

se Yariho ki shahrpanah, jab sat din tak us ke گرد phir chuke, to gir pari. 31 I'man hi se Rahab fahisha nafarmanon ke sath halak na hui, kyunki us ne Jesuson ko amn se rakkha tha. 32 Ab aur kya kahun? Itni fursat kahao ki Gidon, aur Baraq, aur Shimshon; aur Yiftah, aur Daud, aur Samwil, aur aur nabion ka ahwal bayan karun? 33 Unhon ne iman hi ke sabab se badshahaton ko maglub kiyá, rastbazi ke kam kiye, wa'da ki hui chizon ko hasil kiyá, sheron ke munh band kiye, 34 ag ki tezi ko bujhaya, talwar ki dhar se bach nikle, kamzori men zorawar hue, lafai men bahadur bane, gairon ki faujon ko bhaga diyá. 35 Auraton ne apne murde phirke zinda pae; ba'z mar khate khate mar gaye, magar rihai manzur na ki, taki un ko bihtar qiyamat nasib ho; 36 ba'z thathon men ufae jane, aur kore khane, balki zanjiron men bandhe jane aur qaid men pane se azmae gaye; 37 sang-sar kiye gaye; are se chire gaye; azmaish men pane; talwar se mare gaye; bheron aur bakriyon ki khal othe hue, muhtaji men, musibat men, badsuluki ki halat men mare mare phire; 38 dunya un ke laiq na thi; wuh jangalon, aur paharon, aur garon, aur zamin ke gathon men awara phira kiye. 39 Aur agarchi in sab ke haqq men iman ke sabab se achchi gawahi di gayi, taham unhen wa'da ki hui chiz na mili; 40 is liye ki Khuda ne peshbini karke hamare liye ko bihtar chiz tajwiz ki thi, taki wuh hamare bagair kamil na kiye jain.

12 Pas jab ki gawahon ka aisa bara badal hamen ghere hue hai, to ao, ham bhi har ek bojh, aur us gunah ko jo hamen asani se uljha leta hai dur karke, us daur men sabr se dauren, jo hamen darpesh hai; 2 aur iman ke bani aur kamil karnewale Yisu ko takte rahen, jis ne us khushi ke liye jo us ki nazaron ke samne thi, sharmindagi ki parwa na karke, salib ka dukh sahá, aur Khuda ke takht ki dahini taraf ja baithe. 3 Pas us ko gaur karo, jis ne apne haqq men burai karnewale gunahgaron ki is qadr mukhalafat ki bardasht ki; taki tum bedil hokar

himmat na háro. 4 Tum ne gunáh se larne men ab tak aisá muqábala nahín kiyá, jis men khún bahá ho. 5 Aur tum us nasíhat ko bhúl gaye, jo tumhen farzandon kí tarah kí játi hai, kí

Ai mere bete, Khudáwand kí tambíh ko náchíz na ján, Aur jab wuh tujhe malámat kare, to bedil na ho;

6 Kyúnki jis se Khudáwand mahabbat rakhtá hai, use tambíh bhí kartá hai,

Aur jis ko betá baná letá hai, us ke kore bhí lagatá hai.

7 Tum jo kuchh dukh sahte ho wuh tumhári tarbiyat ke liye hai. Khudá farzand jánkar tumháre sáth sulúk kartá hai; wuh kaun sá betá hai, jise báp tambíh nahín kartá?

8 Aur agar tumhen wuh tambíh na kí gayí, jis men sab sharík hain, to tum harámzáde thahre, na bete.

9 'Aláwa is ke, jab hamáre jismáni báp hamen tambíh karte the, aur ham un kí ta'zím karte rahe, to kyá rúhon ke Báp kí is se ziyáda tábí'dári na karen, jis se ham zinda rahen?

10 Wuh to thore dinon ke wáste apní samajh ke muwáfiq tambíh karte the, magar yih hamáre fáide ke liye kartá hai, táki ham bhí us kí pákizagí men shámil ho jáen.

11 Aur bí'if'íl har qism kí tambíh khushi ká nahín, balki gam ká bá'is ma'lúm hotí hai: magar jo us ko sahte sahte pukhta ho gaye hain, un ko ba'd men chain ke sáth rástbázi ká phal bahshtí hai.

12 Pas dhíle háthon aur sust ghuñon ko durust karo; 13 aur apne pánwon ke liye sídhe ráste banáo, táki langrá beráh na ho, balki shifá páe.

14 Sab ke sáth mel miláp rakhne, aur us pákizagí ke tálib raho, jis ke bagair koí Khudáwand ko na dekhegá.

15 Gaur se dekhte raho kí koí shakhs Khudá ke fazl se mahrum na rah jáe; aisá na ho kí koí karwí-jar phútkar tumhen dukh de, aur us ke sabab se aksar log nápak ho jáen;

16 aur na koí harámkar yá 'Esáú kí tarah bedín ho, jis ne ek waqt ke kháne ke 'iwaz apne pahlauthe hone ká haqq bech dála.

17 Kyúnki tum jánte ho kí is ke ba'd, jab us ne barakat ká waris honá cháhá, to manzúr na húa, chunáncí us ko níyat kí

tabdíli ká mauqa' na milá, go us ne ápsú bahá bahákar us kí ba'í talásh kí.

18 Tum us pahár ke pás nahín áe, jis ká chhúna mumkin thá, aur wuh ág se jaltá thá, aur us par kálí ghatá, aur táríki, aur túfán,

19 aur narsinge ká shor, aur kalám karnewále kí aisí áwáz thí, jis ke sunnewálon ne darqhwást kí, kí ham se áur kalám na kiyá jáe:

20 kyúnki wuh is hukm kí bardásht na kar sake, kí Agar koí jánwar bhí us pahár ko chhúe, to sangsár kiyá jáe;

21 aur wuh nazzára aisá darauná thá, kí Músá ne kahá; Main niháyat dartá aur kánp'tá hún.

22 Balki tum Siyyon ke pahár, aur zinda Khudá ke shahr, ya'ní ásmáni Yarúshalem ke pás, aur lákhon frishton,

23 aur un pahlauthon kí 'ámm jamá'at, ya'ní kalísiyá, jin ke nám ásmán par likhe hain, aur sab ke munsif Khudá, aur kámil kiye húe rástbázon kí rúhon,

24 aur naye 'ahd ke darmiyáni Yisú', aur chhirkáo ke us khún ke pás áe ho, jo Hábil ke khún kí nisbat bihtar báten kahtá hai.

25 Khabardár, us kahnewále ká inkár na karná, kyúnki jab wuh log zamín par hidáyat karnewále ká inkár karke na bach sake, to ham ásmán par ke hidáyat karnewále se munh mo'kar kyúnkar bach sakenge?

26 Us kí áwáz ne us waqt to zamín ko hilá diyá: magar ab us ne yih wa'da kiyá hai, kí Ek bár phir main faqat zamín hí ko nahín, balki ásmán ko bhí hilá dúngá.

27 Aur yih 'ibárat, kí Ek bár phir, is bát ko zahir kartí hai, kí jo chízen hilá dí játi hain makhlúq hone ke bá'is tal jáengi, táki behil chízen qáim rahen.

28 Pas ham wuh bádsháhat pákar jo hilne kí nahín, us fazl ko háth se na den, jis ke sabab se pasandída taur par Khudá kí 'ibádat khudá tarsí aur khauf ke sáth kare.

29 Kyúnki hamára Khudá khák kí denewáli ág hai.

13 Birádarána mahabbat qáim rahe. 2 Musáfirparwarí se gáfil na raho: kyúnki is kí wajh se ba'z ne be'khabarí men frishton kí mihmándári kí hai.

3 Qaidíon ko is tarah yád rakkho, kí goyá tum un ke sáth qaid ho; aur jin ke sáth badsulúki kí játi hai, un ko

bhí yih samajhkar yád rakkho, ki ham bhí jism rakhte hain. 4 Biyáh karná sab men 'izzat kí bát samjhí jae, aur bistar bedág rahe; is liye kí Khudá harámkaron aur zánlon kí 'adálat karegá. 5 Rupaye kí mahabbat se kháli raho; aur jo tumháre pás hai, usí par qaná'at karo; kyünki us ne khud kahá hai, ki Main tujh se hargiz dastbardár na húngá, aur kabhí tujhe na chhorúngá. 6 Is wáste ham dilerí ke sáth kahte hain, ki

Khudáwand merá madadgár hai; main khauf na karúngá:

Insán merá kyá karegá?

7 Jo tumháre peshwá the, aur jinhon ne tumhen Khudá ká kalám sunáyá, unhen yád rakkho; aur un kí zindagi ke anjám par gaur karke un jaise imándár ho jáo. 8 Yisú' Masíh kal, aur áj, baiki abad tak yaksán hai. 9 Mukhtalíf aur begáni ta'límon ke sabab se bhatakte na phiro: kyünki fazl se dil ká mazbút rahná bihtar hai; na un khurákon se, jin ke isti'mál karne-wálon ne kuchh fáida na utháyá. 10 Hamári ek aisi qurbángáh hai, jis men se khaima kí khidmat karne-wálon ko kháne ká ikhtiyár nahín. 11 Kyünki jin jánwaron ká khún sardár káhin pák makán men gunáh ke kaffáre ke wáste le játá hai, un ke jism khaimagáh ke báhar jaláe játe hain. 12 Isí liye Yisú' ne bhí, ummat ko khud apne khún se pák karne ke liye, darwáze ke báhar dukh utháyá. 13 Pas áo, us kí zillat ko apne úpar liye hue khaimagáh se báhar us ke pás chaleñ. 14 Kyünki yahán hamára koí qáim rahnewálá shahr nahín; balki ham ánewále shahr kí talásh men hain. 15 Pas ham us ke wasíle se hamd kí qurbáni, ya'ní un honthon ká phal,

jo us ke nám ká iqrár karte hain, Khudá ke liye har waqt charháyá karen. 16 Aur bhalái aur sakhá-wat karní na bhúlo, is liye kí Khudá aisi qurbánion se khush hotá hai. 17 Apne peshwáon ke farmánbardár aur tábí' raho, kyünki wuh tumhári rúhon ke fáide ke liye un kí tarah jágte rahte hain, jinhen hisáb dená paregá; táki wuh khushí se yih kám karen, na ranj se: kyünki is súrát men tumhen kuchh fáida nahín.

18 Hamare wáste du'á karo; kyünki hamen yaqín hai, ki hamára dil sáf hai, aur ham har bát men nekí ke sáth zindagi guzární cháhte hain. 19 Main tumhen yih kám karne kí is liye áur bhí nasíhat kartá hún, ki main jald tumháre pás phir áne páún.

20 Ab Khudá itminán ká chashma, jo bheron ke bare charwáhe, ya'ní hamare Khudáwand Yisú' ko, abadí 'ahd ke khún ke bá'is murdon men se zinda karke uthá láyá; 21 tum ko har nek bát men kámil kare, táki tum us kí marzí purí karo, aur jo kuchh us ke nazdík pasandída hai Yisú' Masíh ke wasíle se ham men paidá kare; jis kí tamjíd abadu'l ábád hotí rahe. A'mín.

22 Ai bháiyó, main tum se iltimás kartá hún, kí is nasíhat ke kalám kí bardásht karo; kyünki main ne tumhen mukhtasar taur par likhá hai. 23 Tum ko wázih ho, kí hamára bhái Tímuthiyus rihá ho gayá hai: agar wuh jald á gayá, to main us ke sáth tum se milúngá.

24 Apne sab peshwáon aur sáre muqaddason se salám kaho. Itáli-yawále tumhen salám kahte hain.

25 Tum sab par fazl hotá rahe A'mín.

YA'QU'B KA' 'A'MM KHATT

1 Khudá ke aur Khudáwand Yisú' Masih ke bande Ya'qub kí taraf se, un bárah qabilon ko jo jábajá rahte hain, salám pahunché.

2 Ai mere bháiyó, jab tum tarah tarah kí ázmáishon men paró, **3** to is ko yih jánkar kamál khushí kí bát samajhná, ki tumháre ímán kí ázmáish sabr paidá kartí hai. **4** Aur sabr ko apná púra kám karne do, táki tum púre aur kámil ho jáo, aur tum men kisi bát kí kamí na rahe.

5 Lekin agar tum men se kisi men hikmat kí kamí ho, to Khudá se mánge, jo bagair malámat kiye sab ko fáiyaží ke sáth detá hai; us ko dí jáegí. **6** Magar ímán se mánge, aur kuchh shakk na kare; kyúнки shakk karnewálá samundar kí lahr kí mánind hotá hai, jo hawá se bahtí aur uchhaltí hai. **7** Aisá admí yih na samjhe, ki mujhe Khudáwand se kuchh milegá; **8** wuh shakhs dodilá hai, aur apní sárfi báton men beqiyám.

9 Adná bhái apne a'lá martabe par fakhr kare: **10** aur daulatmand apní adná hálat par: is liye ki ghás ke phúl kí tarah játá rahegá. **11** Kyúнки súraj nikalte hí sakht dhúp partí, aur ghás ko sukhá detí hai, aur us ká phúl gir játá hai, aur us kí khúbsúrati játi rahtí hai; isi tarah daulatmand bhí apní ráh par chalte chalte khák men mil jáegá.

12 Mubáarak wuh shakhs hai, jo ázmáish kí bardásht kartá hai: kyúнки jab maqbúl thahrá, to zindagi ká wuh táj hásil karegá, jis ká Khudáwand ne apne mahabbat karnewálon se wa'da kiyá hai. **13** Jab koi ázmáyá jáe, to yih na kahe, ki meri ázmáish Khudá kí taraf se hotí hai; kyúнки na to Khudá badí se ázmáyá já saktá hai, aur na wuh kisi ko ázmátá hai: **14** hán, har shakhs apní hí khwáhishon men khinchkar aur phanskar ázmáyá játá hai. **15** Phir khwáhish hámila hokar gunáh ko jantí hai; aur gunáh jab barh chuká to maut paidá kartá hai. **16** Ai mere piyáre bháiyó, fareb

na khána. **17** Har achchhi bakhshish, aur har kámil in'ám úpar se hai, aur núron ke Báp kí taraf se miltá hai, jis men na koi tabdílí ho saktí hai, aur na gardish ke sabab us par sáya partá hai. **18** Us ne apní marzí se hamen kalám i haqq ke wasíle se paidá kiyá, táki us kí maqhlúqát men se ham ek tarah ke pahle phal hon.

19 Ai mere piyáre bháiyó, yih bát tum jánte ho. Pas har admí sunne men tez, aur bolne men dhírá, aur gusse men dhímá ho; **20** kyúнки insán ká gussa Khudá kí rástbázi ká kám nahín kartá. **21** Is liye sárfi najásat, aur badí ke fuzle ko dúr karke, us kalám ko halímí se qubúl kar lo, jo dil men boyá gayá, aur tumhári rúhon ko naját de saktá hai.

22 Lekin kalám par 'amal karnewále bano, na mahz sunnewále jo apne ap ko dhoká dete hain. **23** Kyúнки jo koi kalám ká sunnewálá ho, aur us par 'amal karnewálá na ho, wuh us shakhs kí mánind hai, jo apní qudratí súrat áine men dekhtá hai: **24** is liye ki wuh apne ap ko dekhkar chalá játá, aur fauran bhúl játá hai ki main kaisá thá. **25** Lekin jo shakhs ázádí kí kámil shari'at par gaur se nazar kartá rahtá hai, wuh apne kám men is liye barakat páegá, ki sunkar bhúltá nahín, balki 'amal kartá hai. **26** Agar koi apne ap ko dindár samjhe, aur apní zabán ko lagám na de, balki apne dil ko dhoká de, to us kí dindári bátí hai. **27** Hamáre Khudá aur Báp ke nazdík khális aur be'aib dindári yih hai, ki yatímon aur bewa 'auraton kí musibat ke waqt un kí khabar len, aur apne ap ko dunyá se bedág rakkhen.

2 Ai mere bháiyó, hamáre Khudáwand Zu'ljalál Yisú' Masih ká ímán tum men tarafdári ke sáth na ho. **2** Kyúнки agar ek shakhs to sone kí angúthí aur 'umda poshák pahine hue tumhári jamá'at men áe, aur ek garíb admí maile kuchaile kapre pahine hue áe;

3 aur tum us 'umda poshák-wále ká liház karke kaho, ki Tú yahán achchhí jagah baith; aur us garib shakhs se kaho, ki Tú wahán khará rah, yá mere pánwon kí chaukí ke pás baith; 4 to kyá tum ne ápas men tarafdári na kí, aur badniyat munsif na bane? 5 Ai mere piyáre bháiyó, suno; kyá Khudá ne is jahán ke garibon ko imán men daulatmand, aur us bádsháhat ká wáris hone ke liye barguzida nahín kiyá, jis ká us ne apne mahabbat karnewálon se wa'da kiyá hai? 6 Lekin tum ne garib ádmí kí be-'izzatí kí. Kyá daulatmand tum par zulm nahín karte, aur wuhí tumheñ 'adálaton men ghasíkhar nahín le játe? 7 Kyá wuh us buzurg nám par kufr nahín bakte, jis se tum námzad ho? 8 Táham, agar tum is nawishte ke mutábíq, ki Apne parausí se apní mánind mahabbat rakh, us bádsháhi shari'at ko purá karte ho, to achchhá karte ho: 9 lekin agar tum tarafdári karte ho, to gunáh karte ho; aur shari'at tum ko qusúrwár thahrátí hai. 10 Kyúñki jis ne sári shari'at par 'amal kiyá, aur ek hí bát men khatá kí, wuh sári báton men qusúrwár thahrá. 11 Is liye kí jis ne yih kahá, kí Ziná na kar, usí ne yih bhí kahá, kí Khún na kar. Pas agar tú ne ziná to na kiyá, magar khún kiyá, taubhí tú shari'at ká 'udúl karnewála thahrá. 12 Tum un logon kí tarah kalám bhí karo aur kám bhí karo, jin ká ázadí kí shari'at ke muwáfiq insáf hogá. 13 Kyúñki jis ne rahm nahín kiyá, us ká insáf bagair rahm ke hogá. Rahm insáf par gálib átá hai.

14 Ai mere bháiyó, agar koí kahe, kí Main imándár hún, magar 'amal na kartá ho, to kyá fáida? Kyá aisá imán use naját de saktá hai? 15 Agar koí bhái yá bahin nangí ho, aur un ko rozána rotí kí kamí ho, 16 aur tum men se koí un se kahe, kí Salámatí ke sáth jáo, garm aur ser raho; magar jo chízeñ tan ke liye darkár hain, wuh unheñ na de, to kyá fáida? 17 Isí tarah imán bhí, agar us ke sáth a'mál na hon, to apní zát se murda hai. 18 Balki koí kah saktá hai, kí Tú to imándár hai, aur main 'amal karnewála hún: tú apná imán bagair a'mál ke to

mujhe dikhá; aur main apná imán a'mál se tujhe dikhaúngá. 19 Tú is bát par imán rakhtá hai, kí Khudá ek hí hai; khair, achchhá kartá hai: shayátin bhí imán rakhte, aur thartharáte hain. 20 Magar, ai ní-kamme ádmí, kyá tú yih bhí nahín jántá, kí imán bagair a'mál ke bekár hai? 21 Jab hamáre báp Ibráhim ne apne bete Izháq ko qurbángáh par qurbán kiyá, to kyá wuh a'mál se rástbáz na thahrá? 22 Pas tú ne dekh liyá kí imán ne us ke a'mál ke sáth milkar asar kiyá, aur a'mál se imán kámil huá; 23 aur yih nawishta purá huá, kí Ibráhim Khudá par imán láyá, aur yih us ke liye rástbázi giná gayá, aur wuh Khudá ká dost kahláyá. 24 Pas tum ne dekh liyá, kí insán sirf imán hí se nahín, balki a'mál se rástbáz thahrtá hai. 25 Isí tarah Ráháb fáhisha bhí, jab us ne qásidon ko apne ghar men utará, aur dúsrí ráh se rukhsat kiyá, to kyá a'mál se rástbáz na thahrí? 26 Garaz, jaise badan bagair ruh ke murda hai, waise hí imán bhí bagair a'mál ke murda hai.

3 Ai mere bháiyó, tum men se bahut se ustád na banen, kyúñki jánte ho, kí ham jo ustád hain ziyáda sazá páenge; 2 is liye kí ham sab ke sab aksar khatá karte hain. Kámil shakhs wuh hai, jo báton men khatá na kare; wuh sáre badan ko bhí qábú men rakh saktá hai. 3 Jab ham, apne qábú men karne ke liye, ghoron ke munh men lagám de dete hain, to un ke sáre badan ko bhí ghumá sakte hain. 4 Dekho, jaház bhí, agarchi bare bare hote hain, aur tez hawáon se chaláe játe hain, táham ek niháyat chhotí sí patwár ke zari'e se mánjhí kí marzí ke muwáfiq ghumáe játe hain. 5 Isí tarah zabán bhí ek chhotá sá 'uzw hai, aur barí shekhí mártí hai. Dekho, thori sí ág se kitne bare jangal men ág lag játi hai. 6 Zabán bhí ek ág hai; zabán hamáre a'zá men sharárat ká ek 'álam hai, aur sáre jism ko dág lagáti hai, aur dáira e dunyá ko ág lagá detí hai, aur jahannam kí ág se jaltí rahtí hai. 7 Kyúñki har qism ke chaupáe, aur parand, aur kíre makaure, aur daryái jánwar to insán ke qábú

men á sakte hai, aur áe bhí hai: 8 Magar zabán ko koi ádmí qábú men nahín kar saktá; wuh ek balá hai, jo kabhí rukti hí nahín; zahr i qátíl se bhari húi hai. 9 Isí se ham Khudáwand aur Báp kí hamd karte hai; aur isí se ádmíon ko, jo Khudá kí súrat par paidá hue hai, baddu'á dete hai. 10 Ek hí munh se mubárakbád aur baddu'á nikalti hai. Ai mere bháiyó, aísá na honá cháhiye. 11 Kyá chashme ke ek hí munh se míthá aur khárfání nikaltá hai? 12 Ai mere bháiyó, kyá anjír ke daraht men zaitún, aur angúr men anjír paidá ho sakte hai? Isí tarah khárfání chashme se míthá pání nahín nikal saktá.

13 Tum men dáná aur samajhdár kaun hai? jo aísá ho, wuh apne kámon ko nek chál chalan ke wasíle se us hilm ke sáth zahir kare jo hikmat se paidá hotá hai. 14 Lekin agar tum apne díl men sakht hasad aur tafriq rakhte ho, to haqq ke khiláf na shekhí máro, na jhúth bolo. 15 Yih hikmat wuh nahín, jo úpar se utarti hai, balki dunyawí, aur nafsání, aur shaitání hai. 16 Is liye ki jahán hasad aur tafriq hotá hai, wahán fasád aur har tarah ka burá kám bhí hotá hai. 17 Magar jo hikmat úpar se áti hai, awwal to wuh pák hotí hai, phir milansár, halím, aur tarbiyatpizír, rahm aur achchhe phalon se ladí húi, betaraf-dár, aur beriyá hotí hai. 18 Aur sulh karánewálon ke liye rástbázi ka phal sulh ke sáth boyá játá hai.

4 Tum men laráiyán aur jhagre kahán se á gaye? Kyá un khwáhishon se nahín, jo tumháre a'zá men fasád kartí hai? 2 Tum khwáhish karte ho, aur tumhen miltá nahín: khún aur hasad karte ho, aur kuchh hasil nahín kar sakte; tum jhagarte aur laré ho; tumhen is liye nahín miltá, ki mángte nahín; 3 tum mángte ho, aur páte nahín, is liye ki burí níyat se mángte ho, táki apní 'aish o 'ishrat men kharch karo. 4 Aiziná karnewáliyo, kyá tumhen nahín ma'lúm, ki dunyá se dostí rakhní Khudá se dushmaní karní hai? Pas jo koi dunyá ka dost banná cháhtá hai, wuh apne ap ko Khudá ka dushman banátá hai. 5 Kyá tum yih samajhte ho, ki

kitab i muqaddas befáida kahti hai? Jis rúh ko us ne hamáre andar basáyá hai, kyá wuh aísí árzú kartí hai, jis ka anjám hasad ho? 6 Wuh to ziyáda taufiq bakhshtá hai. Isí liye yih áyá hai, ki Khudá magrúron ka muqábala kartá hai, magar firotonon ko taufiq bakhshtá hai. 7 Pas Khudá ke tábi' ho jáo; aur Iblís ka muqábala karo, to wuh tum se bhág jáegá. 8 Khudá ke nazdik jáo, to wuh tumháre nazdik áegá. Ai gunahgáro, apne háthon ko sáf karo; aur ai dodilo, apne dilon ko pák karo. 9 Afsos aur mátam karo, aur roo: tumhári hansí mátam se badal jáe, aur tumhárfí khushí udási se. 10 Khudáwand ke sámne firotoní karo, wuh tumhen sarbaland karegá.

11 Ai bháiyó, ek dústre kí badgoi na kare. Jo apne bhái kí badgoi kartá, yá bhái par ilzám lagátá hai, wuh shari'at kí badgoi kartá, aur shari'at par ilzám lagátá hai; aur agar tú shari'at par ilzám lagátá hai, to shari'at par 'amal karnewálá nahín, balki us par hákim thahrá. 12 Shari'at ka denewálá aur hákim to ek hí hai, jo bacháne aur halák karne par qádir hai; tú kaun hai, jo apne parausi par ilzám lagátá hai?

13 Tum jo yih kahte ho, ki Ham áj yá kal fulán shahr men jákar wahán ek baras thahenge, aur saudágarí karke nafa' utháenge; 14 aur yih jánte nahín ki kal kyá hogá; zará suno to. Tumhári zindagí chíz hí kyá hai? Bukhárát ka sá hál hai; abhí nazar áe, abhí gáib ho gaye. 15 Bajáe is ke tumhen yih kahná cháhiye, ki Agar Khudáwand cháhe, to ham zinda bhí rahenge, aur yih yá wuh kám bhí karenge. 16 Magar ab tum apní shekhion par fakhr karte ho; aísá sab fakhr burá hai. 17 Pas jo koi bhalái karní jántá hai, aur nahín kartá, us ke liye yih gunáh hai.

5 Ai daulatmando, zará suno to; tum apní musibaton par jo ánewáli hai roo aur wáwailá karo. 2 Tumhárá máf bigar gayá, aur tumhári poshákon ko kírá khá gayá. 3 Tumháre sone chándi ko zang lag gayá; aur wuh zang tum par gawáhi degá, aur ág kí tarah tumhárá gosht kháegá. Tum ne akhír zamáne men khazána jamá

kiyá hai. 4 Dekho, jin mazdúron ne tumháre khet káte, un kí wuh mazdúri jo tum ne dagá karke rakh chhoi, chilláti hai, aur fasl káñewálon kí faryád Rabbu'l afwáj ke kánon tak pahunch gayí hai. 5 Tum ne zamín par 'aish o 'ishrat kí, aur maze uráe; tum ne apne dilon ko zabh ke dín moťá táza kiyá. 6 Tum ne rástbáz shakhs ko qusúrwár thahráyá aur qatl kiyá; wuh tumhárá muqábala nahín kartá.

7 Pas, ai bháiyó, Khudáwand kí ámad tak sabr karo. Dekho, kisán zamín kí qímatí paidáwár ke intizár men pahle aur pichhle men ke barasne tak sabr kartá rahtá hai. 8 Tum bhí sabr karo, aur apne dilon ko mazbút rakkho; kyúnkí Khudáwand kí ámad qaríb hai. 9 Ai bháiyó, ek dúsre kí shikáyat na karo, táki tum sazá na páo: dekho, munsif darwáze par khará hai. 10 Ai bháiyó, jin nabíon ne Khudáwand ke nám se kalám kiyá, un ko dukh uťháne, aur sabr karne ká namúna samjho. 11 Dekho, sabr karnewálon ko ham mubáarak kahte hai: tum ne Aiyúb ke sabr ká hál to suná hí hai, aur Khudáwand kí taraf se jo is ká anjám huá, use bhí ma'lúm kar liyá, jis se Khudáwand ká bahut tars aur rahm záhir hotá hai.

12 Magar, ai mere bháiyó, sab se barhkar yih hai, kí qasam na káo;

na ásmán kí, na zamín kí, na kisi áur chíz kí, balki han kí jagah han karo, aur nahín kí jagah nahín, táki sazá ke láiq na thahro.

13 Agar tum men koí musibat-zada ho, to du'á mánge. Agar khush ho, to hamd ke gít gáe.

14 Agar tum men koí bímár ho, to kalísiyá ke buzurgon ko buláe, aur wuh Khudáwand ke nám se us ko tel malkar, us ke liye du'á mángen; 15 jo du'á ímán ke sáth hogí, us ke bá'is bímár bach jáegá, aur Khudáwand use uťhá khará karegá, aur agar us ne gunáh kiye hon, to un kí bhí mu'áfi ho jáegi. 16 Pas tum ápas men ek dúsre se apne apne gunáhon ká iqrár karo; aur ek dúsre ke liye du'á mángo, táki shifá páo. Rástbáz kí du'á ke asar se bahut kuchh ho saktá hai. 17 Eliyyáh hamará hamtabí'at insán thá; us ne bare josh se du'á kí, kí men na barse; chunáñchi sárhe tén baras tak zamín par men na barsá. 18 Phir us ne du'á kí, to ásmán se pání barsá, aur zamín men paidáwár húi.

19 Ai mere bháiyó, agar tum men koí ráh i haqq se gumráh ho jáe, aur koí us ko pher láe, 20 to wuh yih ján le, kí jo koí kisi gunahgár ko us kí gumráhi se pher láegá, wuh ek ján ko maut se bacháegá, aur bahut se gunáhon par parda dálegá.

PATRAS KA PAHLA 'A'MM KHATT

1 Patras kí taraf se, jo Yísú' Masíh ká rasúl hai, un musáfron ke nám jo Puntus, Galatiya, Kappadukiya, A'siya aur Bithuniya men jábajá rahte hai, 2 aur Khudá Báp ke 'ilm i sábiq ke muwáfiq, Rúh ke pák karne se, farmánbardár hone aur Yísú' Masíh ká khún chhírke jáne ke liye barguzída hué hai. Fazl aur ítmínán tumhen ziyáda hásil hotá rahe.

3 Hamáre Khudáwand Yísú' Masíh ke Khudá aur Báp kí hamd ho, jis ne Yísú' Masíh ke murdon men se jí uťhne ke bá'is apní barí rahmat se hameñ zinda ummed ke liye naye sire se paidá kiyá, 4 táki ek gairfání, aur bedág, aur lázawál mírás ko hásil karen; 5 wuh tumháre wáste, jo Khudá kí qudrat se ímán ke wasíle us naját ke liye, jo ákhíri waqt men záhir hone ko

talyár hai, hifázat kiye játe ho, ásmán par mahfúz hai. 6 Is ke sabab tum khushí manáte ho, agar-chi ab chand roz ke liye zarúrat kí wajh se, tarah tarah kí ázmáishon ke sabab gamizada ho; 7 aur yih is liye hai, kí tumhárá ázmáyá huá imán, jo ág se ázmáe hue fání sone se bhí bahut hí beshqímat hai, Yisú' Masíh ke zuhúr ke waqt ta'rif aur jalál aur 'izzat ká bá'is thahre: 8 us se tum bedekhe mahabbat rakhte ho, aur agar-chi is waqt us ko nahín dekhte, táham us par imán lákar aisi khushí manáte ho, jo bayán se báhar aur jalál se bhári hai; 9 aur apne imán ká maqsad, ya'ní rúhon kí naját, hásil karté ho. 10 Isi naját kí bábat un nabíon ne varí talásh aur tahqíq kí, jinhon ne us fazl ke báre men jo tum par hone ko thá, nubuwat kí. 11 Unhon ne is bát kí tahqíq kí, kí Masíh kí Rúh, jo un men thí, aur peshtar se Masíh ke dukhon kí, aur un ke ba'd ke jalál kí gawáhi detí thí, wuh kaun se aur kaise waqt kí taraf ishára kartí thí. 12 Un par yih záhir kiyá gayá, kí wuh na apní, balki tumhári khidmat ke liye yih báton kahá karte the, jin kí khabar ab tum ko un kí ma'rifat milí, jinhon ne Rúhu'l Quds ke wasíle jo ásmán par se bhejá gayá, tum ko khush-khabarí dí; aur firishte bhí in báton par gaur se nazar karne ke mush-táq haiñ.

13 Is wáste apní 'aql kí kamar bándhkar, aur hoshyár hokar, us fazl kí kámil ummed rakkho, jo Yisú' Masíh ke zuhúr ke waqt tum par honewálá hai; 14 aur farmánbar-dár farzand hokar apní jahálat ke zamáne kí purání khwáhishon ke tábi' na bano; 15 balki jis tarah tumhárá bulánewálá pák hai, usí tarah tum bhí apne sáre chál chalan men pák bano; 16 kyünki likhá hai, kí Pák ho, is liye kí main pák hun. 17 Aur jab kí tum Báp kahkar us se du'á mángte ho, jo har ek ke kám ke muwáfíq bagair tarafdári ke insáf kartá hai, to apní musáfirat ká zamána khauf ke sáth guzáro: 18 kyünki tum jánte ho, kí tumhárá ní-kammá chál chalan jo báp-dáda se chálá átá thá, us se tumhári khalási fání chizon, ya'ní sone chándí ke zari'e se nahín huí; 19 balki ek

be'aib aur bedág barre, ya'ní Masíh ke beshqímat khún se; 20 us ká 'ilm to biná e 'álam ke peshtar se thá, magar zuhúr akhír zamáne men tumhári khátir huá; 21 kí us ke wasíle se Khudá par imán láe ho, jis ne us ko murdon men se jiláyá, aur jalál bakhshá, táki tumhárá imán aur ummed Khudá par ho. 22 Chünki tum ne haqq kí tábi'dári se apne dilon ko pák kiyá hai, jis se bháiyon kí beriyá mahabbat paidá huí, is liye dil o ján se ápas men bahut mahabbat rakkho; 23 kyünki tum fání tukhm se nahín, balki gairfání se, Khudá ke kalám ke wasíle, jo zinda aur qáim hai, naye sire se paidá hue ho. 24 Chunánchi

Har bashar ghás kí mánind hai, Aur us kí sári shán o shaukat ghás ke phúl kí mánind:

Ghás to súkh játi hai, aur phúl gir játa hai;

25 Lekin Khudáwand ká kalám abad tak qáim rahegá.

Yih wuhi khushkhabarí ká kalám hai, jo tumhen sunáyá gayá thá.

2 Pas har tarah kí badkhwáhi, aur sáre fareb, aur riyákári, aur hasad, aur har tarah kí badgoi ko dúr karke, 2 nauzád bachchon kí mánind khális rúhání dúdh ke mushtáq raho, táki us ke zari'e se naját hásil karne ke liye barhte jáo; 3 agar tum ne Khudáwand ke mihrbán hone ká maza chakkhá hai: 4 us ke, ya'ní ádmíon ke radd kiye hue, par Khudá ke chune hue aur qímatí zinda patthar ke pás ákar, 5 tum bhí zinda pattharon kí tarah rúhání ghar bante játe ho, táki káhinon ká muqaddas firqa bankar, aisi rúhání qurbániñ chaháo, jo Yisú' Masíh ke wasíle se Khudá ke nazdík maqbúl hotí haiñ. 6 Chunánchi kitáb i muqaddas men áyá hai, kí

Dekho, main Siyyon men kone ke sire ká chuná huá aur qímatí patthar rakhtá hun:

Jo us par imán láegá, hargiz sharminda na hogá.

7 Pas tum imán lánewálon ke liye to wuh qímatí hai: magar imán na lánewálon ke liye

Jis patthar ko mi'máron ne radd kiyá,

Wuhi kone ke sire ká patthar ho gayá;

8. aur,

Thes lagne ká patthar, aur thokar kháne kí chatán huá ;
kyúñki wuh náfarmán hokar kálám se thokar kháte haiñ : aur isí ke liye muqarrar bhí hue the. 9 Lekin tum ek barguzida nasl, sháhí káhinon ká firqa, muqaddas qaum, aur aisi ummat ho, jo Khudá kí kháss milkiyat hai, táki us kí khúbilán záhir karo, jis ne tumhen taríki se apní 'ajíb raushní meñ buláyá hai : 10 pahle tum koí ummat na the, magar ab Khudá kí ummat ho : tum par rahmat na húi thí, magar ab tum par rahmat húi.

11 Ai piyáro, main tumhári minnat kartá hun, kí tum apne ap ko pardesí aur musáfir jánkar un jis-mání khwáhishon se parhez karo, jo ruh se larái rakhtí haiñ : 12 aur gairqaumon meñ apná chál chalan nek rakkho ; táki jin báton meñ wuh tumhen badkár jánkar tumhári badgoí karte haiñ, tumháre nek kámon ko dekhke, unhi ke sabab muláhize ke din Khudá kí barái karen.

13 Khudáwand kí khátír insán ke har ek intizám ke tábi' raho : bádsháh ke, is liye kí wuh sab se buzurg hai ; 14 aur hákimon ke, is liye kí wuh badkaron kí sazá aur neokaron kí ta'rif ke liye us ke bheje hue haiñ ; 15 kyúñki Khudá kí yih marzí hai, kí tum neki karke nádán ádmion kí jahálat kí báton ko band kar do : 16 aur apne ap ko ázád jáno ; magar is ázadí ko badí ká parda na banáo, balki apne ap ko Khudá ká banda jáno. 17 Sab kí 'izzat karo. Birádarí se mahabbat rakkho. Khudá se daro. Bádsháh kí 'izzat karo.

18 Ai naukaro, bare khauf se apne málikon ke tábi' raho ; na sirf nekon aur halímon hí ke, balki badmizájon ke bhí. 19 Kyúñki agar koí Khudá ke khayál se, beinsáfí ke bá'is dukh uñhakar, taklífon kí bardásht kare, to yih pasandída hai. 20 Is liye kí agar tum ne gunáh karke mukke kháe, aur sabr kiyá, to kaun sá fakhr hai? háñ, agar neki karke dukh páte, aur sabr karte ho, to yih Khudá ke nazdík pasandída hai. 21 Aur tum isí ke liye buláe gaye ho : kyúñki Masíh bhí tumháre wáste

dukh uñhakar tumhen ek namúna de gayá hai, táki us ke naqsh i qadam par chalo. 22 Na us ne gunáh kiyá, aur na us ke munh se koí makr kí bát niklí : 23 na wuh gáliyan khákar gáli detá thá ; aur na dukh pákar kisi ko dhamkátá thá ; balki apne ap ko sachche insáf karnewále ke supurd kartá thá : 24 wuh ap hamáre gunáhon ko apne badan par liye hue salib par charh gayá, táki ham gunáhon ke i'tibár se markar rástbází ke i'tibár se jien ; aur usí ke már kháne se tum ne shifá pái. 25 Kyúñki pahle tum bhejon kí tarah bháakte phirte the ; magar ab apní rúhon ke Gallabán aur Nigabhán ke pás phír á gaye ho.

3 Ai bíwiyo, tum bhí apne apne shauhar ke tábi' raho ; 2 is liye kí agar ba'z un men se kálám ko na mánte hon, taubhí tumháre pákíza chál chalan aur khauf ko dekhkar, bagair kálám ke apní apní bíwí ke chál chalan se Khudá kí taraf khinch jáen. 3 Aur tumhárá singár záhiri na ho ; ya'ni sir gúndhná, aur sone ke zewar, aur tarah tarah ke kapre pahinná ; 4 balki tumhári bátini aur poshída insániyat, hilm aur mizáj kí gurbat kí gairfáni áráish se árásta rahe ; kyúñki Khudá ke nazdík is kí barí qadr hai. 5 Aur agle zamáne meñ bhí Khudá par ummed rakhnewáli muqaddas 'auraten apne ap ko isí tarah sanwártí, aur apne apne shauhar ke tábi' rahtí thín : 6 chunáñchi Sáráh Ibráhím ke hukm meñ rahtí, aur use khudáwand kahtí thí ; tum bhí agar neki karo, aur kisi daráwe se na daro, to us kí betiyán huín.

7 Ai shauharo, tum bhí bíwiyon ke sáth 'aqlmandí se basar karo, aur 'aurat ko názuk zarf jánkar us kí 'izzat karo, aur yúñ sanjho kí ham donon zindagi kí ni'mat ke wáris haiñ, táki tumhári du'áen ruk na jáen.

8 Garaz, sab ke sab yakdil aur hamdard raho ; birádarána mahabbat rakkho ; narmdil aur firotan bano ; 9 badí ke 'iwaz badí na karo ; aur gáli ke badle gáli na do ; balki is ke bará'ks barakat cháho ; kyúñki tum barakat ke wáris hone ke liye buláe gaye ho. 10 Chúnáñchi

Jo koí zindagí se khush honá,
 Aur achchhe din dekhná cháhe,
 Wuh zabán ko badí se,
 Aur honthon ko makr kí bát
 kahne se báz rakkhe :

11 Badí se kanára kare, aur neki
 ko 'amal men láe ;

Sulh ká talib ho, aur us kí
 koshish men rahe.

12 Kyünki Khudáwand kí nazar
 rástbázon kí taraf hai,

Aur us ke kán un kí du'á par
 lage hain :

Magar badkár Khudáwand kí
 nigáh men hain.

13 Agar tum neki karne men sar-
 garm ho, to tum se badí karnewalá
 kaun hai? 14 Aur agar rástbázi kí
 khátir dukh saho bhí, to tum mu-
 báarak ho : na un ke daráne se daro,
 aur na ghabráo ; 15 balki Masíh ko
 Khudáwand jánkar apne dilon men
 muqaddas samjho, aur jo koí tum
 se tumhári ummed kí wajh daryáft
 kare, us ke jawáb dene ke liye har
 waqt musta'idd raho, magar hilm
 aur khauf ke sáth ; 16 aur niyat
 bhí nek rakkho, táki jin báton men
 tumhári badgoí hotí hai, un hí men
 wuh log sharminda hon, jo tumháre
 Masíhi nek chál chalan par la'n ta'n
 karte hain. 17 Kyünki agar Khudá
 kí yihí marzí ho, ki tum neki karne
 ke sabab dukh uṭháo, to yih badí
 karne ke sabab dukh uṭháne se
 bihtar hai. 18 Is liye ki Masíh ne
 bhí, ya'ní rástbáz ne naráston ke
 liye, gunáhon ke bá'is ek bár dukh
 uṭháya, táki ham ko Khudá ke
 pás pahurcháe ; wuh jism ke i'tibár
 se to mára gayá, lekin rúh ke i'tibár
 se zinda kiyá gayá ; 19 isí men us
 ne jákar un qaidí rúhon men ma-
 nádí kí, 20 jo us agle zamáne men
 náfarmán thin, jab Khudá Núh ke
 waqt men tahammul karke ṭahrá
 rahá thá, aur wuh kishtí taiyár ho
 rahí thí, jis par sawár hokar thore
 se ádmí, ya'ní áth jánen, páni ke
 wasíle se bachín : 21 aur usí páni
 ká mushábih bhí, ya'ní bapṭisma,
 Yisú' Masíh ke jí uṭhne ke wasíle
 se, ab tumhen bachátá hai ; us se
 jism kí najásat ká dúr karná murád
 nahín, balki khális niyat se Khudá ká
 talib honá murád hai ; 22 wuh ásmán
 par jákar Khudá kí dahiní taraf
 baiṭhá hai ; aur firishte aur ikhtiyárat
 aur qudraten us ke tábi' kí gayí hain.

4 Pas jab ki Masíh ne jism ke
 i'tibár se dukh uṭháya, to tum
 bhí aisá hí mizáj ikhtiyár karke
 hathyárband baho ; kyünki jis ne
 jism ke i'tibár se dukh uṭháya, us
 ne gunáh se farágat pái, 2 táki
 áyanda ko apní baqi jismáni zin-
 dagí ádmíon kí khwáhishon ke
 mutábíq na guzáre, balki Khudá
 kí marzí ke mutábíq. 3 Is wáste
 kí gairqaumon kí marzí ke muwá-
 fiq kám karne, aur shahwatparas-
 tí, burí khwáhishon, maikhwáron,
 náchrang, nashebázon, aur mak-
 rúh butparastíon men jis qadr ham
 ne pahle waqt guzárá, wuhí bahut hai :
 4 is par wuh ta'ajjub karte hain, ki
 tum usí saṅht badchalní tak un ká
 sáth nahín dete, aur la'n ta'n karte
 hain. 5 Unhen usí ko hisáb dená
 paregá, jo zindon aur murdon ká
 insáf karne ko taiyár hai. 6 Kyünki
 murdon ko bhí khushkhabári isí liye
 sunái gayí thí, ki jism ke liház se to
 ádmíon ke mutábíq un ká insáf
 ho, lekin rúh ke liház se Khudá ke
 mutábíq zinda rahen.

7 Sab chízon ká khátima jalá hone-
 walá hai ; pas hoshyár raho aur du'á
 mángne ke liye taiyár. 8 Sab se
 baṅkar yih hai, ki ápas men baṅi
 mahabbat rakkho, kyünki mahabbat
 bahut se gunáhon par parda dál
 detí hai. 9 Bagair burburáe ápas
 men musáfirparwarí karo : 10 jin
 ko jis jis qadr ni'mat milí hai, wuh use
 Khudá kí mukhtalíf ni'maton ke
 achchhe mukhtáron kí tarah ek
 dústre kí khidmat men sarf karen ;
 11 agar koí kuchh kahe, to aisá
 kahe ki goyá Khudá ká kalám hai ;
 agar koí khidmat kare, to us táqat
 ke mutábíq kare, jo Khudá de ; táki
 sab báton men Yisú' Masíh ke wasíle
 Khudá ká jalál, záhir ho : jalál aur
 saltanat abadu'l ábád usí kí hai.
 A'mín.

12 Ai piyáro, jo musíbat kí ág
 tumhári ázmáish ke liye tum men
 bharkí hai, yih samajhkar us se
 ta'ajjub na karo, ki yih ek anokhí
 bát ham par wáqi' hui hai : 13 bal-
 ki Masíh ke dukhon men jyün
 jyün sharík ho, khushí karo ; táki
 us ke jalál ke zuhúr ke waqt bhí
 niháyat khush o khurram ho.
 14 Agar Masíh ke nám ke sabab
 tumhen malámat kí játi hai, to
 tum mubáarak ho ; kyünki jalál ká

Rah, ya'ni Khudá ká Rúh, tum par adya kartá hai. 15 Tum men se koi shakhs khuni, ya chor, ya badkar, ya auron ke kam men dastandaz hokar dukh na pae: 16 lekin agar Masihí hone ke ba'is koi shakhs dukh pae, to sharmae nahin, balki is nam ke sabab se Khudá ki barai kare. 17 Kyunki wuh waqt á pahunchá hai, ki Khudá ke ghar se 'adalat shuru' ho, aur jab ham hi se shuru' hogi, to un ka kyá anjam hoga, jo Khudá ki khush-khabari ko nahin mante? 18 Aur jab rastbaz hi mushkil se najat paege, to bedin aur gunahgar ka kyá thikana? 19 Pas jo Khudá ki marzi ke muwafiq dukh pate hain, wuh neki karke apni janon ko wafadar Khaliq ke supurd karen.

5 Tum men jo buzurg hain, main un ki tarah buzurg, aur Masih ke dukhon ka gawah, aur zahir honewale jalal men sharik bhi hokar, un ko yih nasihat kartá hun, 2 ki Khudá ke us galle ki gallabani karo jo tum men hai; lachari se nigahbani na karo, balki Khudá ki marzi ke muwafiq khushi se; aur najaz nafa' ke liye nahin, balki dil shauq se; 3 aur jo log tumhare supurd hain, un par hukumat na jatáo, balki galle ke liye namuna bano; 4 aur jab sardar Gallaban zahir hoga, to tum ko jalal ka aisá sihra milega, jo murjhane ka nahin. 5 Ai jawano, tum bhi buzurgon ke tabi'

raho. Balki sab ke sab ek dusse ki khidmat ke liye frotani se kamabasta raho; is liye ki Khudá magruron ka muqabala kartá hai, magar frotanon ko taufiq bahshtá hai. 6 Pas Khudá ke qawi hath ke niche frotani se raho, taki wuh tumhen waqt par sarbaland kare; 7 aur apni sari fikr usi par dal do, kyunki us ko tumhara khayal hai. 8 Tum hoshyar aur bedar raho: tumhara mukhalif Iblis garajnewale sher i babar ki tarah dhundhtá phirtá hai, ki kis ko phar khae: 9 tum iman men mazbut hokar, aur yih janakar us ka muqabala karo, ki tumhare bhai jo dunya men hain, aise hi dukh bhar rahe hain. 10 Ab Khudá, jo har tarah ke fazl ka chashma hai, jis ne tum ko Masih men apne abadi jalal ke liye bulaya, tumhare thori muddat tak dukh uthane ke ba'd, ap hi tumhen kamil, aur qaim, aur mazbut karega. 11 Abadu'l abad usi ki saltanat rahe. A'min.

12 Main ne Silwanus ki marifat, jo meri danist men diyandatdar bhai hai, mukhtasar tar par likhkar, tumhen nasihat ki, aur yih gawahi di, ki Khudá ka sachche fazl yih hai: isi par qaim raho. 13 Jo Babil men tumhari tarah barguzida hai, wuh, aur mera beta Marqus tumhen salam kahte hain. 14 Mahabbat se bosa le lekar apas men salam karo.

Tum jitne shakhs Masih men ho, sab ko itminan hasil hota rahe.

PATRAS KA' DU'SRA' 'A'MM KHATT

1 Shama'un Patras ki taraf se, jo Yisú' Masih ka banda aur rasul hai, un logon ke nam jinhon ne hamare Khudá aur Munji Yisú' Masih ki rastbazi ke sabab hamara sa qimati iman paya hai. 2 Khudá, aur hamare Khudawand Yisú' ki pahchan ke sabab fazl aur itminan tumhen ziyada hota rahe; 3 kyunki us ki ilahi qudrat ne wuh

sab chizen jo zindagi aur dindari se muta'alliq hain, hamen us ki pahchan ke wasile se 'inayat kin, jis ne ham ko apne khas jalal aur neki ke zari'e se bulaya; 4 jin ke ba'is us ne ham se qimati aur nihayat bare wa'de kiye, taki un ke wasile se tum us kharabi se chhutkar, jo dunya men buri khwahish ke sabab se hai,

zát i iláhi men sharik ho jáo. 5 Pas isi bá'is tum apní taraf se kamál koshish karke, apne imán par neki, aur neki par ma'rifat, 6 aur ma'rifat par parhezgári, aur parhezgári par sabr, aur sabr par dándári, 7 aur dándári par birádarána ulfat, aur birádarána ulfat par mahabbat barháo. 8 Kyúнки agar yih báten tum men maujúd hon, aur ziyáda bhí hotí jáen, to tum ko hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ke pahchánne men bekár aur bephal na hone dengí. 9 Aur jis men yih báten na hon, wuh andhá hai, aur kotáhnazar, aur apne pahle gunáhon ke dhoe jáne ko bhúle baithá hai. 10 Pas, ai bháiyó, apne buláwe aur barguzidagi ko sábit karne kí ziyáda koshish karo: kyúнки agar aisá karoge, to kabhi thokar na khaóge: 11 balki is se tum hamáre Khudáwand aur Munjí Yisú' Masíh kí abadí bádsháhat men barí 'izzat ke sáth dákhil kiye jáoge.

12 Is liye main tumhen yih báten yád diláne ko hamesha musta'idd rahúngá; agarchi tum un se waqf aur us haqq bát par qáim ho, jo tumhen hásil hai. 13 Aur jab tak main is khaime men hun, tumhen yád dilá dilákar ubhárná apne úpar wájb samajhtá hun; 14 kyúнки hamáre Khudáwand Yisú' Masíh ke batáne ke muwáfiq mujhe ma'lúm hai, ki mere khaime ke giráe jáne ká waqt jald ánewálá hai. 15 Pas main aisí koshish karúngá, ki mere Intiqál ke ba'd tum in báton ko hamesha yád rakh sako. 16 Kyúнки jab ham ne tumhen apne Khudáwand Yisú' Masíh kí qudrat aur ámad se waqf kiyá thá, to dagábázi kí gharí húi kahániyon kí pairawí nahín kí thí, balki khud us kí 'azmat ko dekhá thá. 17 Ki us ne Khudá Báp se us waqt 'izzat aur jalál páyá, jab us afzal jalál men se use yih áwáz áí, ki Yih merá piyará Betá hai, jis se main khush hun: 18 aur jab ham us ke sáth muqaddas pahar par the, to ásmán se yih áwáz áti suní. 19 Aur hamáre pás nabíon ká wuh kalám hai, jo ziyáda mu'tabar thahará; aur tum achchá karte ho, jo yih samajhkar us par gaur karte ho, ki wuh ek chirág hai, jo andherí jagah men raushní bakhshá hai, jab

tak pau na phate, aur subh ká sitára tumháre dilon men na chamke: 20 aur pahle yih ján lo, ki kitáb i muqaddas kí kisi nubuwwat kí bát kí táwil kisi ke zátí ikhtiyár par mauqúf nahín. 21 Kyúнки nubuwwat kí koi bát ádmí kí khwáhish se kabhi nahín húi, balki ádmí Rúhu'l Quds kí tahrík ke sabab Khudá kí taraf se bolte the.

2 Aur jis tarah us ummat men jhúthe nabí bhí the, isi tarah tum men bhí jhúthe ustád hongé, jo poshída taur par halák karnewáli bid'aten nikálenge, aur us Málík ká inkár karenge, jis ne unhen mol liyá thá, aur apne ap ko jald halákat men dálenge. 2 Aur bahutere un kí shahwatparastí kí pairawí karenge; jin ke sabab se ráh i haqq kí badnámi hogí. 3 Aur wuh lálach se báten banákar, tum ko apne nafa' ká sabab thahráenge: aur jo qadím se un kí sazá ká hukm ho chuká hai, us ke áne men kuchh der nahín, aur un kí halákat sotí nahín. 4 Kyúнки jab Khudá ne gunáh karnewále frishton ko na chhorá, balki jahannam men bhejkar tárík gáron men dál diyá, táki 'adálat ke din tak hirásat men rahen; 5 aur na pahlí dunyá ko chhorá, balki bedín dunyá par tufán bhejkar rástbázi ke manadí karnewále Núh ko, ma' aur sát ádmíon ke bachá llyá; 6 aur Sodom aur 'Amoráh ke shahron ko khák i slyáh kar diyá, aur unhen halákat kí sazá dí, aur áyanda zamáne ke bedínon ke liye já e 'ibrat baná diyá; 7 aur rástbáz Lút ko, jo bedínon ke nápák chál chalan se diqq thá, rihál bakhshá, 8 (chunánci wuh rástbáz un men rahkar, aur un ke beshara' kámon ko dekh dekhkar, aur sun sunkar, goyá har roz apne sachche dil ko shikanje men khenchtá thá); 9 to Khudáwand dándáron ko ázmáish se nikál lená, aur badkáron ko 'adálat ke din tak sazá men rakhná jántá hai; 10 khususan un ko jo nápák khwáhishon se jism kí pairawí karte hain, aur hukúmat ko náchíz jánte hain. Wuh gustákh, aur khudráe hain, aur 'izzatdaron par la'n ta'n karne se nahín darte: 11 báwujúde kí frishte, jo táqat aur qudrat men un se bare hain. Khudáwand ke sámné un par la'x

ta'n ke sáth nálísh nahín karte. 12 Lekin yih log be'aql jánwaron kí mánind hain, jo pakre jáne aur halák hone ke liye haiwán í mutlaq paidá húe hain; jin báton se náwáqif hain, un ke बारे में auron par la'n ta'n karte hain; apní kharábi में khud kharáb kiye jáenge; 13 दूसरों के बुरा करने के बदले इनहीं का बुरा होगा. In ko dín diháre 'ai-yáshí karne में maza átá hai; yih dág aur 'aib hain; jab tumháre sáth kháte píte hain, to apní taraf se mahabbat kí ziyáfat karke 'aish o 'ishrat karte hain; 14 un kí ánkhen, jin में zinákár 'auraten basí húi hain, gunáh se ruk nahín saktín; wuh beqayám dilon ko phansáte hain; un ká dil lálach ká mashsháq hai; wuh la'nat kí aulád hain; 15 wuh sídhi ráh chhořkar gumráh ho gaye hain, aur Ba'or ke beře Bil'am kí ráh par ho liye hain, jis ne nárástí kí mazdúri ko 'azíz jáná; 16 magar apne qusúr par yih malámat uthái, kí ek bezabán gadhí ne ádmí kí tarah bolkar, is nabí ko díwánagí se báz rakkhá. 17 Wuh andhe kúe hain, aur aise kuhar, jise ándhí uráti hai; un ke liye behadd táríki dhari hai. 18 Wuh ghamand kí behúda báten bak bakkar, shah-watparastí ke zarí'e se un logon ko jismáni khwáhishon में phansáte hain, jo gumráhon में se nikal hí rahe hain; 19 wuh un se to ázádí ká wa'da karte hain, aur ap kharábi ke gulám bane húe hain; kyúnci jo shakhs jis se maglúb hai, wuh us ká gulám hai. 20 Aur jab wuh Khudáwand aur Munjí Yisú' Masíh kí pahchán ke sabab dunyá kí álúdagion se chhúřkar, phir un में phanse, aur un se maglúb húe, to un ká píchhlá hál pahle se bhí badtar húa. 21 Kyúnci rástbázi kí ráh ká na jánná un ke liye is se bihtar hotá, kí use jánkar us pák hukm se phir játe, jo unhen saunpá gayá thá. 22 Un par yih sachchi masal sádiq áti hai, kí Kuttá apní qai kí taraf rujú' kartá hai, aur nahláí húi súarní daldal में lořne kí taraf.

3 Ai 'azizo, ab main tumhen yih दूसरी खत लिखता हूँ; aur yáddiháni ke taur par donon khatton se tumháre sáf dilon ko ubhártá hún; 2 ki tum un báton

ko jo pák nabion ne peshtar kahín, aur Khudáwand aur Munjí ke us hukm ko yád rakkho, jo tumháre rasúlon kí ma'rifat áyá thá: 3 aur yih pahle ján lo, kí ákhir dinon में aise hansí tháthhá karnewále áenge, jo apní khwáhishon ke muwáfiq chalenge, 4 aur kahenge, kí Us ke áne ká wa'da kahán gayá kyúnci jab se báp dáda soe hain, us waqt se ab tak sab kuchh waisá hí hai, jaisá khilqat ke shurú' se thá. 5 Wuh to ján bújhkar yih bhúl gaye kí Khudá ke kalám ke zarí'e se ásmán qadím se matjúd hain, aur zamín pání में से baní, aur pání में qáim hai; 6 inहीं के zarí'e se us zamáne kí dunyá dúbkar halák húi. 7 Magar is waqt ke ásmán aur zamín usí kalám ke zarí'e se is liye rakkhe hain kí jaláe jáen, aur wuh bedín ádmion kí 'adálat aur halákat ke dín tak mahfúz rahenge.

8 Ai 'azizo, yih kháss bát tum par poshida na rahe, kí Khudáwand ke nazdík ek dín hazár baras ke barábar hai, aur hazár baras ek dín ke barábar. 9 Khudáwand apne wa'de में der nahín kartá, jaisí der ba'z log samajhte hain; balki tumháre बारे में tabammul kartá hai, is liye kí kisi kí halákat nahín cháhtá, balki yih cháhtá hai, kí sab kí tauba tak naubat pahunche. 10 Lekin Khudáwand ká dín chor kí tarah á jáegá; us dín ásmán bare shor gul ke sáth barbád ho jáenge, aur 'anásir harárat kí shiddat se píghal jáenge, aur zamín aur us par ke kám jal jáenge. 11 Jab yih sab chízen is tarah píghalnewáli hain, to tumhen pák chál chalan aur dindári में kaisá kuchh honá cháhiye, 12 aur Khudá ke us dín ke áne ká kaisá kuchh muntazir aur mushtáq rahná cháhiye, jis ke bá'is ásmán ág se píghal jáenge, aur 'anásir harárat kí shiddat se gal jáenge. 13 Lekin us ke wa'de ke muwáfiq ham naye ásmán aur nayí zamín ká intizár karte hain, jin में rástbázi basí rahegi.

14 Pas, ai 'azizo, chúnki tum in báton ke muntazir ho, is liye us ke sámne itmínán kí hálat में bedág aur be'aib nikalne kí koshish karo; 15 aur hamáre Khudáwand ke tammul ko naját samjho; chunánci hamáre piyáre bhái Paulus ne

bhí us hikmat ke muwáfiq jo use 'ináyat húl, tumhen yihí likhá hai; 16 aur apne sáre khatton men in báton ká zikr kiyá hai; jin men ba'z báton aisi hain, jin ká samajhná mushkil hai, aur jáhil aur beqiyám log un ke ma'non ko bhí, aur sahifon kí tarah khench tákar, apne liye halákat paidá karte hain. 17 Pas,

ai 'azizo, chúnki tum pahle se ágáh ho, is liye hoshyár raho, táki bedinon kí gumráhí kí taraf khinchkar apní mazbúti ko chhor na do; 18 balki hamáre Khudáwand aur Munjí Yisú' Masíh ke fazl aur pahchán men bahtte jáo. Usí kí tamjíd ab bhí ho, aur abad tak hotí rahe. A'mín.

YU'HANNA' KA' PAHLA' 'A'MM KHATT

1 Us zindagi ke Kalám kí bábat jo ibtidá se thá, aur jise ham ne suná, aur apní ánkhon se dekhá, balki gaur se dekhá, aur apne háthon se chhúá; 2 (yih zindagi záhir húl, aur ham ne use dekhá, aur us kí gawáhi dete hain, aur isí hamesha kí zindagi kí tumhen khabar dete hain jo Báp ke sáth thí, aur ham par záhir húl); 3 jo kuchh ham ne dekhá aur suná hai, tumhen bhí us kí khabar dete hain, táki tum bhí hamáre sharík ho: aur hamári shirákát Báp ke sáth, aur us ke Beṭe Yisú' Masíh ke sáth hai. 4 Aur yih báten ham is liye likhte hain ki hamári khushí purí ho jáe.

5 Us se sunkar jo paigám ham tumhen dete hain, wuh yih hai, ki Khudá núr hai, aur us men zará bhí táríki nahin. 6 Agar ham kahen, ki hamári us ke sáth shirákát hai, aur phir táríki men chalen, to ham jhúthe hain, aur haqq par 'amal nahin karte; 7 lekin agar ham núr men chalen, jis tarah ki wuh núr men hai, to hamári ápas men shirákát hai, aur us ke Beṭe Yisú' ká khún hamen tamám gunáh se pák kartá hai. 8 Agar ham kahen, ki ham begunáh hain, to apne áp ko fareb dete hain, aur ham men sachchái nahin. 9 Agar apne gunáhon ká iqrár karen, to wuh hamáre gunáhon ke mu'áf karne, aur hamen sári nárásti se pák karne men sachchá aur 'ádil hai. 10 Agar kahen, ki ham

ne gunáh nahin kiyá, to use jhúthá thahráte hain, aur us ká kalám ham men nahin hai.

2 Ai mere bachcho, yih báten main tumhen is liye likhtá hún ki tum gunáh na karo. Aur agar koí gunáh kare, to Báp ke pás hamára ek Madadgár maujúd hai, ya'ní Yisú' Masíh rástbáz; 2 aur wuhí hamáre gunáhon ká kaffára hai, aur na sirf hamáre hí gunáhon ká, balki tamám dunyá ke gunáhon ká bhí. 3 Agar ham us ke hukmon par 'amal karenge, to is se hamen ma'lúm hogá, ki ham use ján gaye hain. 4 Jo koí yih kahtá hai, ki Main use ján gayá hún, aur us ke hukmon par 'amal nahin kartá, wuh jhúthá hai, aur us men sachchái nahin; 5 hán, jo koí us ke kalám par 'amal kare, us men yaqínan Khudá kí mahabbat kámil ho gayí hai. Hamen isí se ma'lúm hotá hai, ki ham us men hain: 6 jo koí yih kahtá hai, ki main us men qáim hún, to cháhiye ki yih bhí usí tarah chale, jis tarah wuh chaltá thá.

7 Ai 'azizo, main tumhen koí nayá hukm nahin likhtá, balki wuhí purána hukm, jo shurú' se tumhen milá hai: yih purána hukm wuhí kalám hai, jo tum ne suná hai. 8 Phir tumhen ek nayá hukm likhtá hún, aur yih bát us par aur tum par sádiq áti hai; kyúnki táríki mittí játi hai, aur haqiqí núr chamakná shurú' ho gayá hai. 9 Jo koí yih kahtá hai,

ki main nūr men hūn, aur apne bhāī se 'adawat rakhtā hai, wuh abhī tak tārīkī hī men hai. 10 Jo koī apne bhāī se mahabbat rakhtā hai, wuh nūr men rahtā hai, aur thokar nahīn khāne kā. 11 Lekin jo apne bhāī se 'adawat rakhtā hai, wuh tārīkī men hai, aur tārīkī hī men chaltā hai, aur yih nahīn jāntā ki kahān jātā hai; kyūnki tārīkī ne us ki ānkhēn andhī kar dī hain.

12 Ai bachcho, main tumhen is liye likhtā hūn ki us ke nām se tumhāre gunāh mu'āf hūe. 13 Ai buzurgo, main tumhen is liye likhtā hūn ki jo ibtidā se hai, use tum jān gaye ho. Ai jawāno, main tumhen is liye likhtā hūn ki tum us sharīr par gālib ā gaye ho. Ai lar̄ko, main ne tumhen is liye likhā hai ki tum Bāp ko jān gaye ho. 14 Ai buzurgo, main ne tumhen is liye likhā hai ki jo ibtidā se hai us ko tum jān gaye ho. Ai jawāno, main ne tumhen is liye likhā hai ki tum mazbūt ho, aur Khudā kā kalām tum men qāim rahtā hai, aur tum us sharīr par gālib ā gaye ho. 15 Na dunyā se mahabbat rakkho, na un chīzon se jo dunyā men hain. Jo koī dunyā se mahabbat rakhtā hai, us men Bāp ki mahabbat nahīn. 16 Kyūnki jo kuchh dunyā men hai, ya'nī jism ki khwāhish, aur ānkhon ki khwāhish, aur zindagī ki shekhī, wuh Bāp ki taraf se nahīn, balki dunyā ki taraf se hai. 17 Dunyā aur us ki khwāhish donon miṭṭī jātī hain, lekin jo Khudā ki marzī par chaltā hai, wuh ābad tak qāim rahegā.

18 Ai lar̄ko, yih akhir waqt hai; aur jaisā tum ne sunā hai ki mukhālīf i Masīh ānewālā hai, us ke muwāfiq ab bhī bahut se mukhālīf i Masīh paidā ho gaye hain; is se ham jānte hain, ki yih akhir waqt hai. 19 Wuh nikle to ham hī men se, magar ham men se the nahīn; is liye ki agar ham men se hote, to hamāre sāth rahte; lekin nikal is liye gaye ki yih zāhir ho, ki wuh sab ham men se nahīn hain. 20 Aur tumhārā to us Quddūs ki taraf se masah kiyā gayā hai, aur tum sab kuchh jānte ho. 21 Main ne tumhen is liye nahīn likhā ki tum sachchāī ko nahīn jānte, balki is liye ki tum use jānte ho, aur is liye ki koī jhūṭh sachchāī ki taraf se nahīn hai.

22 Kaun jhūṭhā hai siwā us ke jo Yisū' ke Masīh hone kā inkār kartā hai? Mukhālīf i Masīh wuhī hai jo Bāp aur Beṭe kā inkār kartā hai. 23 Jo koī Beṭe kā inkār kartā hai, us ke pās Bāp bhī nahīn; jo Beṭe kā iqrār kartā hai, us ke pās Bāp bhī hai. 24 Jo tum ne shurū' se sunā hai, wuhī tum men qāim rahe. Jo tum ne shurū' se sunā hai, agar wuh tum men qāim rahe, to tum bhī Beṭe aur Bāp men qāim rahoge. 25 Aur jis kā us ne ham se wa'da kiyā, wuh hamesha ki zindagī hai. 26 Main ne yih bāteṅ tumhen un ki bābat likhī hain, jo tumhen fareb dete hain. 27 Aur tumhārā wuh masah jo us ki taraf se kiyā gayā, tum men qāim rahtā hai, aur tum is ke muhtāj nahīn, ki koī tumhen sikhāe; balki jis tarah wuh masah jo us ki taraf se kiyā gayā, tumhen sab bāteṅ sikhātā hai, aur sachchāī hai, aur jhūṭhā nahīn, aur jis tarah us ne tumhen sikhāyā, usī tarah tum us men qāim rahte ho. 28 Garaz, ai bachcho, us men qāim raho; tāki jab wuh zāhir ho, to hamen dilerī ho, aur ham us ke āne par us ke sāmne sharmindā na hon. 29 Agar tum jānte ho ki wuh rāstbāz hai, to yih bhī jānte ho ki jo koī rāstbāzī ke kām kartā hai, wuh us se paidā huā hai.

3 Dekho, Bāp ne ham se kaisī mahabbat ki hai, ki ham Khudā ke farzand kahlāe; aur ham hain bhī. Dunyā hamen is liye nahīn jāntī, ki us ne use bhī nahīn jānā. 2 'Azīzo, ham is waqt Khudā ke farzand hain; aur abhī tak yih zāhir nahīn huā ki ham kyā kuchh honge. Itnā jānte hain ki jab wuh zāhir hogā, to ham bhī us ki mānind honge; kyūnki us ko waisā hī dekhenge, jaisā wuh hai. 3 Aur jo koī us se yih ummed rakhtā hai, apne āp ko waisā hī pāk kartā hai, jaisā wuh pāk hai. 4 Jo koī gunāh kartā hai, wuh shara' ki mukhālafat kartā hai; aur gunāh shara' ki mukhālafat hī hai. 5 Aur tum jānte ho ki wuh is liye zāhir huā thā, ki gunāhon ko uṭhā le jāe; aur us ki zāt men gunāh nahīn. 6 Jo koī us men qāim rahtā hai, wuh gunāh nahīn kartā: jo koī gunāh kartā hai, na us ne use dekhā hai, aur na jānā hai. 7 Ai bachcho, kisī ke fareb

men na aná: jo rástbázi ke kám kartá hai, wuh us kí tarah rástbáz hai. 8 Jo shakhs gunáh kartá hai, wuh Iblís se hai; kyúнки Iblís shurú' hí se gunáh kartá rahá hai. Khudá ká Betá isí liye zahir húa thá, kí Iblís ke kámon ko mitáe. 9 Jo koi Khudá se paidá húa hai, wuh gunáh nahín kartá; kyúнки us ká tukhm us men baná rahtá hai: balki wuh gunáh kar hí nahín saktá, kyúнки Khudá se paidá húa hai. 10 Isí se Khudá ke farzand, aur Iblís ke farzand zahir hote hain: jo koi rástbázi ke kám nahín kartá, wuh Khudá se nahín, aur wuh bhí nahín jo apne bhái se mahabbat nahín rakhtá. 11 Kyúнки jo paigám tum ne shurú' se suná, wuh yih hai, kí ham ek dúsre se mahabbat rakkhen; 12 aur Qayin kí mánind na banen, jo us sharír se thá, aur jis ne apne bhái ko qatl kiyá. Aur us ne kis wáste use qatl kiyá? Is wáste kí us ke kám bure the, aur us ke bhái ke kám rástí ke the.

13 Ai bháyo, agar dunyá tum se 'adawat kartí hai, to tá'ajjub na karo. 14 Ham jánte hain kí maut se nikalkar zindagi men dákhil ho gaye, kyúнки ham bháyon se mahabbat rakhte hain. Jo mahabbat nahín rakhtá, wuh maut kí hálat men rahtá hai. 15 Jo koi apne bhái se 'adawat rakhtá hai, wuh khúní hai: aur tum jánte ho, kí kisi khúní men hamesha kí zindagi maujúd nahín rahtí. 16 Ham ne mahabbat ko isí se jáná hai, kí us ne hamáre wáste apní ján de dí: aur ham par bhí bháyon ke wáste ján dení farz hai. 17 Jis kisi ke pás dunyá ká máal ho, aur wuh apne bhái ko muhtáj dekhkar rahm karne men dareg kare, to us men Khudá kí mahabbat kyúнкаr qáim rah saktí hai? 18 Ai bachcho, ham kalám aur zabán hí se nahín, balki kám aur sachchái ke zarí'e se bhí mahabbat karen. 19 Is se ham jánenge kí haqq ke hain, aur jis bát men hamára dil hamen ilzám degá, us ke बारे men ham us ke huzúr apní diljam'í karenge; 20 kyúнки Khudá hamáre dil se bará hai, aur sab kuchh jántá hai. 21 Ai 'azizo, jab hamára dil hamen ilzám nahín detá, to hamen Khudá ke samne diléí ho játi hai; 22 aur jo kuchh ham

mángte hain, wuh hamen us kí taraf se miltá hai; kyúнки ham us ke hukmon par 'amal karte hain, aur jo kuchh wuh pasand kartá hai, use bajá late hain. 23 Aur us ká hukm yih hai, kí ham us ke Bete Yisú' Masíh ke nám par imán laen, aur jaisá us ne hamen hukm diyá, us ke muwáfiq ápas men mahabbat rakkhen. 24 Aur jo us ke hukmon par 'amal kartá hai, wuh is men, aur yih us men qáim rahtá hai. Aur isí se, ya'ní us Rúh se jo us ne hamen dí hai, ham jánte hain kí wuh ham men qáim rahtá hai.

4 Ai 'azizo, har ek rúh ká yaqín na karo, balki rúhon ko ázmáo, kí wuh Khudá kí taraf se hain yá nahín; kyúнки bahut se jhúthe nabí dunyá men nikal khare hue hain. 2 Khudá kí Rúh ko tum is tarah pahchán sakte ho, kí jo koi rúh iqrár kare kí Yisú' Masíh mujassam hokar áyá hai, wuh Khudá kí taraf se hai: 3 aur jo koi rúh Yisú' ká iqrár na kare, wuh Khudá kí taraf se nahín: aur yihí mukhálif í Masíh kí rúh hai, jis kí khabar tum sun chuke ho kí wuh ánewálí hai, balki ab bhí dunyá men maujúd hai. 4 Ai bachcho, tum Khudá se ho, aur un par gálib á gaye ho; kyúнки jo tum men hai, wuh us se bará hai jo dunyá men hai. 5 Wuh dunyá se hain, is wáste dunyá kí sí kahte hain, aur dunyá un kí suntí hai. 6 Ham Khudá se hain: jo Khudá ko jántá hai, wuh hamári suntá hai; jo Khudá se nahín, wuh hamári nahín suntá. Isí se ham haqq kí rúh aur gumráhí kí rúh ko pahchán lete hain.

7 Ai 'azizo, áo ham ek dúsre se mahabbat rakkhen; kyúнки mahabbat Khudá kí taraf se hai, aur jo koi mahabbat rakhtá hai, wuh Khudá se paidá húa hai, aur Khudá ko jántá hai. 8 Jo mahabbat nahín rakhtá, wuh Khudá ko nahín jántá, kyúнки Khudá mahabbat hai. 9 Jo mahabbat Khudá ko ham se hai, wuh is se zahir hui, kí Khudá ne apne iklaute Bete ko dunyá men bhejá hai, táki ham us ke sabab se zinda rahen. 10 Mahabbat is men nahín, kí ham ne Khudá se mahabbat kí, balki is men hai, kí us ne ham se mahabbat kí, aur hamáre gunáhon ke kaffáre ke liye apne Bete ko

bhejā. 11 Ai 'azīzo, jab Khudā ne ham se aisi mahabbat kī, to ham par bhī ek dūse se mahabbat karnī farz hai. 12 Khudā ko kabhī kisi se nahīn dekhā : agar ham ek dūse se mahabbat karte hain, to Khudā ham men rahtā hai, aur us kī mahabbat hamāre dil men kāmīl ho gayī hai. 13 Chūnki us ne apnī Rūh men se hamen diyā hai, is se ham jānte hain, ki ham us men qāim rahte hain, aur wuh ham men. 14 Aur ham ne dekh liyā hai, aur gawāhī dete hain, ki Bāp ne Beṭe ko dunyā kā Munjī karke bhejā hai. 15 Jo koī iqrār kartā hai, ki Yisū' Khudā kā Beṭā hai, Khudā us men rahtā hai, aur wuh Khudā men. 16 Jo mahabbat Khudā ko ham se hai, us ko ham jān gaye, aur hamen us kā yaqīn hai. Khudā mahabbat hai; aur jo mahabbat men qāim rahtā hai, wuh Khudā men qāim rahtā hai, aur Khudā us men qāim rahtā hai. 17 Isī sabab se mahabbat ham men kāmīl ho gayī hai, tāki hamen 'adālat ke dīn dilerī ho; kyūnki jaisā wuh hai, waise hī dunyā men ham bhī hain. 18 Mahabbat men khauf nahīn hotā : balki kāmīl mahabbat khauf ko dūr kar detī hai, kyūnki khauf se 'azāb hotā hai; aur koī khauf karnewālā mahabbat men kāmīl nahīn huā. 19 Ham is liye mahabbat karte hain, ki pahle us ne ham se mahabbat kī. 20 Agar koī kahe, ki main Khudā se mahabbat rakhtā hūn, aur wuh apne bhāī se 'adāwat rakkhe, to jhūthā hai; kyūnki jo apne bhāī se jise us ne dekhā hai, mahabbat nahīn rakhtā, wuh Khudā se bhī, jise us ne nahīn dekhā, mahabbat nahīn rakh saktā. 21 Aur ham ko us kī taraf se yih hukm milā hai, ki jo koī Khudā se mahabbat rakhtā hai, wuh apne bhāī se bhī mahabbat rakkhe.

5 Jis kā yih imān hai, ki Yisū' hī Masīh hai, wuh Khudā se paidā huā hai : aur jo koī walīd se mahabbat rakhtā hai, wuh us kī aulād se bhī mahabbat rakhtā hai. 2 Jab ham Khudā se mahabbat rakhte, aur us ke hukmon par 'amal karte hain, to is se ma'lūm ho jātā hai, ki Khudā ke farzandon se bhī mahabbat rakhte hain. 3 Aur Khudā kī mahabbat yih hai, ki ham

us ke hukmon par 'amal karen; aur us ke hukm saḡht nahīn. 4 Jo koī Khudā se paidā huā hai, wuh dunyā par gālib atā hai; aur wuh galaba, jis se dunyā maglūb hūī hai, hamārā imān hai. 5 Dunyā kā maglūb karnewālā kaun hai, siwā us shaḡhs ke jis kā yih imān hai, ki Yisū' Khudā kā Beṭā hai? 6 Yihī hai wuh jo pānī aur khūn ke wasīle se āyā thā, ya'nī Yisū' Masīh; wuh na faqat pānī ke wasīle se, balki pānī aur khūn donon ke wasīle se āyā thā; 7 aur jo gawāhī detā hai, wuh Rūh hai, kyūnki Rūh sachchāī hai. 8 Aur gawāhī denewāle tīn hain, Rūh aur pānī aur khūn; aur yih tīnon ek hī bāt par muttāfiq hain. 9 Jab ham ādmīon kī gawāhī qubūl kar lete hain, to Khudā kī gawāhī to us se baḡhkar hai, aur Khudā kī gawāhī yih hai, ki us ne apne Beṭe ke haqq men gawāhī dī hai. 10 Jo Khudā ke Beṭe par imān rakhtā hai, wuh apne ap men gawāhī rakhtā hai; jis ne Khudā kā yaqīn nahīn kiyā, us ne use jhūthā thahrāyā; kyūnki wuh us gawāhī par jo Khudā ne apne Beṭe ke haqq men dī hai, imān nahīn lāyā. 11 Aur wuh gawāhī yih hai, ki Khudā ne hamen hamesha kī zindagī baḡhshī, aur yih zindagī us ke Beṭe men hai. 12 Jis ke pās Beṭā hai, us ke pās zindagī hai; aur jis ke pās Khudā kā Beṭā nahīn, us ke pās zindagī bhī nahīn.

13 Main ne tum ko, jo Khudā ke Beṭe ke nām par imān lāe ho, yih bāten is liye likhīn, ki tumhen ma'lūm ho ki hamesha kī zindagī rakhte ho. 14 Aur hamen jo us ke sāmne dilerī hai, us kā sabab yih hai, ki agar us kī marzī ke muwāfiq kuchh māngte hain, to wuh hamārī suntā hai. 15 Aur jab ham jānte hain ki jo kuchh ham māngte hain, wuh hamārī suntā hai, to yih bhī jānte hain ki jo kuchh ham ne us se māngā hai, wuh pāyā hai. 16 Agar koī apne bhāī ko aisā gunāh karte dekhe, jis kā natīja maut na ho, to du'ā mānge; Khudā us ke wasīle se zindagī baḡhshegā; unhī ko jinhon ne aisā gunāh nahīn kiyā jis kā natīja maut ho. Gunāh aisā bhī hai, jis kā natīja maut hai : is kī bābat du'ā māngne ko main nahīn kahtā. 17 Hai to har tarah kī nārāstī gunāh; magar aisā gunāh bhī hai, jis kā natīja maut nahīn.

18 Ham jānte hain, ki jo koī Khudá se paidá huá hai, wuh gunáh nahīn kartá; balki us kí hifázat wuh kartá hai, jo Khudá se paidá huá, aur wuh sharír use chhúne nahīn pátá. 19 Ham jānte hain, ki ham Khudá se hain; aur sári dunyá us sharír ke qabze meñ parí hui hai. 20 Aur yih bhí

jānte hain, ki Khudá ká Betá á gayá hai, aur us ne hamen samajh bakhshí hai, táki us ko jo haqíqí hai jānen; aur ham us meñ jo haqíqí hai, ya'ni us ke Beté Yisú' Masih meñ hain. Haqíqí Khudá aur hamesha kí zindagí yihí hai. 21 Ai bachcho, apne ap ko buton se bacháe rakkho.

YU'HANNA' KA' DU'SRA' KHATT

1 Mujh buzurg kí taraf se us barguzída bíbí aur us ke farzandon ke nám, jin se main us sachchái ke sábab sachchí mahabbat rakhtá hūn, jo ham meñ qáim rahtí hai, aur abad tak hamáre sáth rahegí; 2 aur sirf main hí nahīn, balki wuh sab bhí mahabbat rakhte hain, jo haqq se wáqif hain. 3 Khudá Báp, aur Báp ke Beté Yisú' Masih kí taraf se fazl, aur rahm, aur itmínán, sachchái aur mahabbat samet, hamáre shámilháal rahege.

4 Main bahut khush huá, ki main ne tere ba'z larikon ko us hukm ke mutábíq, jo hamen Báp kí taraf se milá thá, haqíqat meñ chalte hue páyá. 5 Ab, aī bíbí, main tujhe koī nayá hukm nahīn, balki wuhí jo shuru' se hamáre pás hai likhtá, aur tujh se minnat karke kahtá hūn, kí áo, ham ek dūse se mahabbat rakkhen. 6 Aur mahabbat yih hai, kí ham us ke hukmon par chaleñ. Yih wuhí hukm hai, jo tum ne shuru' se suná hai, kí tumhen is par chahná cháhiye. 7 Kyūnki bahut se aise

gumrah karnewále dunyá meñ nikal khare hue hain, jo Yisú' Masih ke mujassam hokar áne ká iqrár nahīn karte. Gumrah karnewála, aur mukhálif i Masih yihí hai. 8 Apní bábat khabardár raho, táki jo mihnat ham ne kí hai, wuh tumháre sábab se zá'i na ho jae, balki tum ko purá ajr mile. 9 Jo koī áge barh játá hai, aur Masih kí ta'lím par qáim nahīn rahtá, us ke pás Khudá nahīn. Jo us ta'lím par qáim rahtá hai, us ke pás Báp bhí hai, aur Betá bhí. 10 Agar koī tumháre pás áe, aur yih ta'lím na de, to na use ghar meñ áne do, aur na salám karó; 11 kyūnki jo koī aise shakhs ko salám kartá hai, wuh us ke bure kámon meñ sharík hotá hai.

12 Mujhe bahut sí báten tum ko líkhní hain; magar kágaz aur siyáhi se líkhná nahīn cháhtá; balki tumháre pás áne, aur rúbarú bát chít karne kí ummed rakhtá hūn, táki tumhári khushí kámil ho. 13 Terí barguzída bahín ke larke tujhe salám kahte hain.

YU'HANNA' KA' TI'SRA' KHATT

1 Mujh buzurg kí taraf se us piyáre Gayus ke nám, jis se main sachchí mahabbat rakhtá hūn.

2 Ai piyáre, main yih du'á mángtá hūn, kí jis tarah tú rúhání taraqqí kar rahá hai, isí tarah tú sab báton

meñ taraqqí kare, aur tandurust rahe. 3 Kyūnki jab bháiyon ne ákar terí us sachchái kí gawáhi dí, jis par tú haqíqat meñ cháltá hai, to main niháyat khush huá. 4 Mere liye is se barhkar aur koī khushí

nahin, ki main apne farzandon ko haqq par chalte hue sunun.

5 Ai piyare, jo kuchh tu un bhaiyon ke saath kartá hai, jo pardesi bhí hain, wuh diyánat se kartá hai; 6 unhon ne kalisiyá ke samne teri mahabbat kí gawáhi dí thi. Agar tu unhen us tarah rawána karegá, jis tarah Khudá ke logon ko munásib hai, to achchhá karegá: 7 kyunki wuh us Nám kí khátir nikle hain, aur gairqaumon se kuchh nahin lete. 8 Pas aison kí khátirdári karní ham par farz hai, táki ham bhí haqq kí táid men un ke hamkhidmat hon.

9 Main ne kalisiyá ko kuchh likhá thá; magar Diyutrifés jo un men bará banná cháhtá hai, hamen qubúl nahin kartá. 10 Pas jab main áungá, to us ke kámon ko jo wuh kar rahá hai, yád diláungá, ki hamáre haqq men buri báten baktá

hai; aur in par qaná'at na karke khud bhí bhaiyon ko qubúl nahin kartá, aur jo qubúl karná cháhte hain, un ko bhí mana' kartá hai, aur kalisiyá se nikál detá hai. 11 Ai piyare, badí kí nahin, balki neki kí pairawí kar. Neki karnewálá Khudá se hai: badí karnewále ne Khudá ko nahin dekhá. 12 Demetriyus ke बारे men sab ne, aur khud haqq ne bhí gawáhi dí; aur ham bhí gawáhi dete hain, aur tu jántá hai, ki hamári gawáhi sachchí hai.

13 Mujhe likhná to tujh ko bahut kuchh thá; magar siyáhi aur qalam se tujhe likhná nahin cháhtá: 14 balki tujh se jald milne kí ummed rakhtá hun; us waqt ham rubaru bát chit karenge. Tujhe itminán hásil hotá rahe. Yahan ke dost tujhe salám kahte hain. Tu wahan ke doston se gam ba nám salám kah.

YAHU'DA'H KA 'A'MM KHATT

1 Yahudáh kí taraf se jo Yisú' Masih ká banda aur Ya'qub ká bhái hai, un buláe hunon ke nám, jo Khudá Báp men 'azíz, aur Yisú' Masih ke liye mahfúz hain. 2 Rahm aur itminán aur mahabbat tum ko ziyáda hásil hotí rahe.

3 Ai piyaro, jis waqt main tum ko us naját kí bábat likhne men kamál koshish kar rahá thá, jis men ham sab sharik hain, to main ne tumhen yih nasihat likhni zarúr jáni, ki tum us imén ke wáste jánfisháni karo, jo muqaddason ko ek hí bár saunpá gayá thá. 4 Kyunki ba'z aise shakhs chupke se ham men á mile hain, jin kí is sazá ká zikr qadím zamáne men peshtar se likhá gayá thá; yih bedin hain, aur hamáre Khudá ke fazl ko shahwatparastí se badal dálte hain, aur hamáre wáhid Málík aur Khudáwand Yisú' Masih ká inkár karte hain.

5 Pas agarchi tum sab báten ek

bár ján chuke ho, táham yih bát tumhen yád diláni cháhtá hun, kí Khudáwand ne ek ummat ko mulk í Misr men se chhuráne ke ba'd unhen halák kiyá jo imán na láe. 6 Aur jin frishton ne apni hukúmat ko qáim na rakkhá, balki apne kháss maqám ko chhor diyá, un ko us ne dáimí qaid men táríkí ke andar roz í 'azím kí 'adálat tak rakkhá hai. 7 Isí tarah Sadom, aur 'Amoráb aur un ke áspás ke shahr jo in kí tarah harámkárí men par gaye, aur gairjism kí taraf rágib hue, hamesha kí ág kí sazá men giriftár hokar já e 'ibrat thahre hain. 8 Táham yih log bhí apne wahmon men mubtalá hokar un kí tarah jism ko nápak karte, aur hukúmat ko náchíz jánte, aur 'izzatároon par la'n ta'n karte hain. 9 Lekin muqarrab frishte Mikál ne Músá kí lách kí bábat Iblís se bahs o takrár karté waqt, la'n ta'n ke saath us par nálish karne

ki jur'at na ki, balki yih kahá, ki Khudáwand tujhe malámat kare. 10 Magar yih jin báton ko nahin jante un par la'n ta'n karte hain: aur jin ko be'aql janwaron ki tarah taba'í taur par jante hain, un men apne ap ko kharáb karte hain. 11 In par afsos hai ki yih Qayin ki rah par chale, aur mazduri ke liye bari hirs se Bil'am ki si gumrahi ikhtiyar ki, aur Qorah ki tarah mukhalafat karke halak hue. 12 Yih tumhari mahabbat ki ziyafaton men tumhare sath khate pite waqt goya darya ki poshida chatanen hain; yih bedhakar apni pe bharnewale charwaha hain: yih bepanti ke badal hain, jinhen hawaen ura le jati hain; yih patjhar ke bephal darakht hain; jo donon tarah se murda, aur jar se ukhre hue hain; 13 yih samundar ki purjosh maujen hain, jo apni besharmi ke jhag uchwalti hain; yih wuh awaragard sitare hain, jin ke liye abad tak behadd tariki dhari hai. 14 In ke bare men Hanok ne bhi, jo Adam se satwin pusht men tha, yih peshingoi ki thi, ki Dekho, Khudáwand apne lakhon muqaddason ke sath aya, 15 taki sab admion ka insaf kare, aur sab bedion ko un ki bedini ke un sare kamon ke sabab, jo unhon ne bedini se kiye hain, aur un sari sakht baton ke sabab, jo bedin gunaharon ne us ki mukhalafat men kahi hain, qusurwar thahrae. 16 Yih burburane-wale aur shikayat karnewale hain,

aur apni khwahishon ke muwafiq chalte hain, aur apne munh se bare bol bolte hain, aur nafa' ke liye logon ki rudari karte hain.

17 Lekin, ai piyaro, un baton ko yad rakkho, jo hamare Khudáwand Yisu' Masih ke rasul pahle kah chuke hain; 18 wuh tum se kahate the, ki Akhir zamane men aise thathha karnewale hongey, jo apni bedini ki khwahishon ke muwafiq challenge. 19 Yih wuh admi hain, jo tafriq dalte hain, aur nafsani hain, aur Ruh se bebhara. 20 Magar tum, ai piyaro, apne paktarin iman men apni taraqqi karke, aur Ruhu'l Quds men dua mangke, 21 apne ap ko Khuda ki mahabbat men qaim rakkho, aur hamesha ki zindagi ke liye hamare Khudáwand Yisu' Masih ki rahmat ke muntazir raho. 22 Aur ba'z logon par, jo shakk men hain, rahm karo; 23 aur ba'z ko jhapatkar ag men se nikalo; aur ba'z par khauf khakar rahm karo, balki us poshak se bhi nafrat karo, jo jism ke sabab se dagi ho gayi ho.

24 Ab jo tum ko thokar khane se bacha sakti hai, aur apni purjalal huzur men kamal khushi ke sath be'aib karke khará kar sakti hai, 25 us Khuda e wahid ka, jo hamara Munji hai, jalal, aur azmat, aur saltanat, aur ikhtiyar, hamare Khudáwand Yisu' Masih ke wasile se, jaisa azal se hai, ab bhi ho, aur abadu'l abad rahe. Amin.

YU'HANNA' 'A'RIF KA' MUKA'SHAFA

1 Yisu' Masih ka mukashafa, jo use Khuda ki taraf se is liye hua ki apne bandon ko wuh baton dikhaye, jin ka jald hona zarur hai: aur us ne apne frishite ko bhejkar, us ki marifat unhen apne bande Yuhanna par zahir kiya, 2 jis ne Khuda ke kalam aur Yisu' Masih ki gawahi ki, ya'ni un sab chizon ki jo us ne dekhi thin, shahadat di.

3 Is nubuwat ki kitab ka parhne-wala, aur us ke sunnewale, aur jo kuchh is men likha hai us par amal karnewale, mubarak hain; kyunki waqt nazdik hai.

4 Yuhanna ki janib se un sat kalisiyon ke nam jo A'siya men hain. Us ki taraf se jo hai, aur jo tha, aur jo anewala hai; aur un sat ruhon ki

taraf se, jo us ke takht ke sāmne hai; 5 aur Yisū' Masih kī taraf se, jo sáchchā gawāh, aur murdoṅ meṅ se jī uthnewāloṅ meṅ pahlauṭhā, aur dunyā ke bādshāhoṅ par hākīm hai; tumheṅ fazl aur itminān hasil hotā rahe. Jo ham se mahabbat rakhtā hai, aur jis ne apne khūn ke wasīle se ham ko gunāhoṅ se khalāsī baḅshī, 6 aur ham ko ek bādshāhat bhī, aur apne Khudā aur Bāp ke liye kāhin bhī banā diyā; us kā jalāl aur saltanat abadu'l ābād rahe. A'mīn. 7 Dekho, wuh bādaloṅ ke sāth ānewālā hai; aur har ek ānkh use dekhegī; aur jinhoṅ ne use chhedā thā, wuh bhī dekheṅge; aur zamīn par ke sare qabīle us ke sabab se chhātī piṅge. Beshakk. A'mīn.

8 Khudāwand Khudā, jo hai, aur jo thā, aur jo ānewālā hai, ya'nī Qādir i Mutlaq, farmatā hai, kī Main Alfa aur Omega hūṅ.

9 Main Yūhannā jo tumhārā bhāī, aur Yisū' kī musībat, aur bādshāhat, aur sabr meṅ tumhārā sharīk hūṅ, Khudā ke kalām aur Yisū' kī nisbat gawāhī dene ke bā'is us tapū meṅ thā, jo Patmus kahlātā hai; 10 kī Khudāwand ke din Rūh meṅ ā gayā, aur apne piche na'ge kī sī yih ek barī āwāz sunī, 11 kī Jo kuchh tū dekhtā hai, us ko kitāb meṅ likhkar, sātoṅ kalīsiyāoṅ ke pās bhej de, ya'nī Ifisus, aur Smurna, aur Pirgamun, aur Thūātīra, aur Sardīs, aur Filadīfiya, aur Laudīkiya meṅ. 12 Main ne us āwāz denewāle ke dekhe ke liye muṅh pherā, jis ne mujh se kahā thā; aur phirkar sone ke sāt chirāgdān dekhe; 13 aur un chirāgdānoṅ ke bīch meṅ ādamzād sā ek shaḅs dekhā, jo pānwōṅ tak kā jāma pahīne, aur sone kā sīnaband sīne par bāndhe hūe thā. 14 Us kā sir aur bāl safed ūn, balki barf kī mānīnd safed the; aur us kī ānkhēṅ āg ke shu'le kī mānīnd thī; 15 aur us ke pānwōṅ us khālīs pītāl ke se the, jo bhāṭī meṅ tapāyā gayā ho; aur us kī āwāz zor ke pānī kī sī thī. 16 Aur us ke dahīne hāth meṅ sāt sitāre the; aur us ke muṅh meṅ se ek dodhārī tez talwār nikaltī thī; aur us kā chīhra aisā chamaktā thā, jaise tezī ke waqt āftāb. 17 Jab main ne use dekhā, to us ke pānwōṅ meṅ murda sā gir paṛā. Aur us ne yih kahkar mujh par apnā dahīnā

hāth rakkhā, kī Khauf na kar; main awwal, aur ākhir, 18 aur Zinda hūṅ; main mar gayā thā, aur dekh, abadu'l ābād zinda rahūngā, aur maut aur 'ālam i arwāh kī kunjīyān mere pās haiṅ. 19 Pas jo bāteṅ tū ne dekheṅ, aur jo haiṅ, aur jo in ke ba'd honewālī haiṅ, un sab ko likh le; 20 ya'nī un sāt sitāroṅ kā bhed, jinheṅ tū ne mere dahīne hāth meṅ dekhā thā, aur un sone ke sāt chirāgdānoṅ kā. Wuh sāt sitāre to sāt kalīsiyāoṅ ke firishte haiṅ; aur wuh sāt chirāgdān sāt kalīsiyāeṅ haiṅ.

2 Ifisus kī kalīsiyā ke firishte ko yih likh, kī

Jo apne dahīne hāth meṅ sātoṅ sitāre liye hūe hai, aur sone ke sātoṅ chirāgdānoṅ meṅ phirtā hai, wuh yih kahtā hai, kī 2 Main tere kām, aur terī mashaqqat, aur terā sabr to jāntā hūṅ; aur yih bhī, kī tū badōṅ ko dekh nahīṅ saktā; aur jo apne āp ko rasūl kahte haiṅ, aur haiṅ nahīṅ, tū ne un ko āzmākar jhūṭhā pāyā; 3 aur tū sabr kartā hai, aur mere nām kī khātīr musībat uṭhāte uṭhāte thakā nahīṅ. 4 Magar mujh ko tujh se yih shikāyat hai, kī tū ne apnī pahlī sī mahabbat chhoṛ dī. 5 Pas khayāl kar kī tū kahān se girā hai, aur tauba karke pahle kī tarah kām kar; aur agar tū tauba na karegā, to main tere pās ākar tere chirāgdān ko us kī jagah se haṭā dūngā. 6 Albatta tujh meṅ yih bāt to hai, kī tū Nīkulaiyoṅ ke kāmōṅ se nafrat rakhtā hai, jin se main bhī nafrat rakhtā hūṅ. 7 Jis ke kān hoṅ, wuh sune, kī Rūh kalīsiyāoṅ se kyā kahtī hai. Jo gālīb āe, main use us zindagī ke daraḅht meṅ se, jo Khudā ke Firdaus meṅ hai, phal khāne ko dūngā.

8 Aur Smurna kī kalīsiyā ke firishte ko yih likh, kī

Jo awwal o ākhir hai, aur jo mar gayā thā aur zinda hūā, wuh yih kahtā hai, kī 9 Main terī musībat aur garībī ko jāntā hūṅ, (magar tū daulatmand hai); aur jo apne āp ko Yahūdī kahte haiṅ, aur haiṅ nahīṅ, balki Shaitān kī jamā'at haiṅ, un ke la'n ta'n ko bhī jāntā hūṅ. 10 Jo dukh tujhe sahne honge, un se khauf na kar; dekho, Iblīs tum meṅ se ba'z ko qaid meṅ dāine ko hai, tāki tumhārī āzmāish ho; aur das dīn tak musībat uṭhāoge. Jān dene tak bhī

wafádár rah; to main tujhe zindagi ká táj dúngá. 11 Jis ke kán hon, wuh sune, ki Rúh kalisiyáon se kyá kahtí hai. Jo gálib áe, us ko dúsrí máut se nuqsán na pahunchegá.

12 Aur Pírgamun kí kalisiyá ke frishthe ko yih likh, ki

Jis ke pás dodhári tez talwár hai, wuh kahtá hai, ki 13 Main yih to jántá hún, ki tú Shaitán kí takhtgáh men sukúnat rakhtá hai, aur mere nám par qáim rahtá hai, aur jin dinon men merá wafádár shahíd Antipás tum men us jagah qatl húa thá, jahán Shaitán rahtá hai, un dinon men bhí tú ne mujh par ímán rakhne se inkár nahín kiyá. 14 Le-

kin mujhe chand báton kí tujh se shikáyat hai, is liye ki tere hán ba'z log Bil'am kí ta'lim mánnewále hain, jis ne Báláq ko baní Isráil ke sámne thókar khilánewáli chíz rakhne kí ta'lim dí, ya'ní yih kí wuh buton kí qurbánlán kháen, aur harámkári karen. 15 Chunánchi tere hán bhí ba'z log isí tarah Níkulayon kí ta'lim ke mánnewále hain. 16 Pas tauba kar; nahín to, main tere pás jalá ákar apne munh kí talwár se un ke sáth larúngá. 17 Jis ke kán hon, wuh sune, ki Rúh kalisiyáon se kyá kahtí hai. Jo gálib áe, main use poshída mann men se dúngá, aur ek safed patthar dúngá; us patthar par ek nayá nám likhá húa hogá, jise us ke pánewále ke siwá koí na jánegá.

18 Aur Thúátíra kí kalisiyá ke frishthe ko yih likh, ki

Khudá ká Betá, jis kí ánkhen ág ke shu'le kí mánind, aur pánw khális pítal kí mánind hain, yih kahtá hai, ki 19 Main tere kámon, aur mahabbat, aur ímán, aur khidmat, aur sabr ko to jántá hún, aur yih bhí kí tere pichhle kám pahle kámon se ziyáda hain; 20 par mujhe tujh se yih shikáyat hai, ki tú ne us 'aurat I'zibil ko rahne diyá hai, jo apne ap ko nabíya kahtí hai, aur mere bandon ko harámkári karne aur buton kí qurbánlán kháne kí ta'lim dekar gumráh kartí hai. 21 Main ne us ko tauba karne kí muhlat dí; magar wuh apní harámkári se tauba karní nahín cháhtí. 22 Dekh, main us ko bistar par dáltá hún; aur jo us ke sáth ziná karté hain, agar us ke se kámon se tauba na karen, to un ko barí mu-

sibat men phansátá hún. 23 Aur us ke farzandon ko ján se márúngá; aur sári kalisiyáon ko ma'lúm hogá, ki gurdon aur dilon ká jánchnewalá main hí hún; aur main tum men se har ek ko us ke kámon ke muwáfiq badla dúngá. 24 Magar tum Thúátíra ke báqí logon se, jo us ta'lim ko nahín mánte, aur un báton se jinhen log Shaitán kí gahri báten kahte hain, náwáqif ho, yih kahtá hún, ki tum par áur bojh na dálúngá. 25 Albatta jo tumháre pás hai, mere áne tak us ko tháme raho. 26 Jo gálib áe, aur jo mere kámon ke muwáfiq ákhir tak 'amal kare, main use qaumon par ikhtiyár dúngá: 27 aur wuh lohe ke 'asá se un par hukumat karegá, jis tarah kí kumhár ke bartan chaknáchúr ho játe hain: chunánchi main ne bhí aisá ikhtiyár apne Báp se páyá hai: 28 aur main use subh ká sitára dúngá. 29 Jis ke kán hon, wuh sune, ki Rúh kalisiyáon se kyá kahtí hai.

3 Aur Sardís kí kalisiyá ke frishthe ko yih likh, ki

Jis ke pás Khudá kí sát rúhen hain aur sát sitáre hain, wuh yih kahtá hai, ki Main tere kámon ko jántá hún, ki tú zinda kahlátá hai, aur hai murda. 2 Jágtá rah, aur un chizon ko jo báqí hain aur jo mitne ko thín, mazbút kar; kyúnki main ne tere kisi kám ko apne Khudá ke nazdík purá nahín páyá. 3 Pas yád kar, ki tú ne kis tarah ta'lim pái, aur suní thí, aur us par qáim rah, aur tauba kar. Aur agar tú jágtá na rahegá, to main chor kí tarah á jáúngá, aur tujhe hargiz ma'lúm na hogá ki kis waqt tujh par á parúngá. 4 Albatta Sardís men tere hán thore se aise shakhs hain, jinhon ne apní poshák álúda nahín kí; wuh safed poshák pahine hue mere sáth sair karenge, kyúnki wuh is láiq hain. 5 Jo gálib áe, use isí tarah safed poshák pahinái jáegi, aur main us ká nám kitab í hayát se hargiz na kátúngá, balki apne Báp aur us ke frishton ke sámne us ke nám ká iqrár karúngá. 6 Jis ke kán hon, wuh sune, ki Rúh kalisiyáon se kyá kahtí hai.

7 Aur Filadífiya kí kalisiyá ke frishthe ko yih likh, ki

Jo quddús aur barhaqq hai, aur Dáúd kí kunjí rakhtá hai, jis ke

khole hūe ko koī band nahīn kartā, aur band kiye hūe ko koī kholtā nahīn, wuh yih kahtā hai, ki 8 Main tere kāmōn ko jāntā hūn, (dekh, main ne tere sāmne ek darwāza khol rakkhā hai, koī use band nahīn kar saktā;) ki tujh men thoṛā sā zor hai, aur tū ne mere kalām par 'amal kiyā hai, aur mere nām kā inkār nahīn kiyā. 9 Dekh, main Shaitān ke un jamā'atwālon ko tere qābū men kar dūngā, jo apne āp ko Yāhūdī kahte hain, aur hain nahīn, balki jhūṭh bolte hain; dekh, main aisā karūngā, ki wuh ākar tere pānwōn men sijda karenge, aur jānenge ki mujhe tujh se mahabbat hai. 10 Chūnki tū ne mere sabr ke kalām par 'amal kiyā hai, is liye main bhī āzmāish ke us waqt terī hifāzat karūngā, jo zamīn ke rahnewālon ke āzmāne ke liye tamām dunyā par ānewālā hai. 11 Main jald ānewālā hūn; jo kuchh tere pās hai, use thāme rah, tāki koī terā tāj na chhīn le. 12 Jo gālib āe, main use apne Khudā ke maqdis men ek sutūn banāūngā; wuh phir kabhī bāhar na niklegā; aur main apne Khudā kā nām, aur apne Khudā ke shahr, ya'nī us naye Yarūshalem kā nām, jo mere Khudā ke pās se āsmān se utarnewālā hai, aur apnā nayā nām us par likhūngā. 13 Jis ke kán hon, wuh sune, ki Rūh kalīsiyāon se kyā kahtī hai.

14 Aur Laudīkiya kī kalīsiyā ke frishte ko yih likh, ki

Jo A'mīn aur sachchā aur barhaqq gawāh, aur Khudā kī khilqat kā mabdā hai, wuh yih kahtā hai, ki 15 Main tere kāmōn ko jāntā hūn, ki nā tū sard hai na garm: kāsh ki tū sard yā garm hotā. 16 Pas chūnki tū na to garm hai, na sard, balki nīngarm hai, is liye main tujhe apne munh se nikāl phenkne ko hūn. 17 Aur chūnki tū kahtā hai, ki Main daulatmand hūn, aur māl-dār ban gayā hūn, aur kisī chīz kā muhtāj nahīn; aur yih nahīn jāntā, ki tū kambakht aur khwār aur garīb aur andhā aur nangā hai; 18 is liye main tujhe salāh detā hūn, ki mujh se āg men tapāyā hūā sonā kharīd le, tāki daulatmand ho jāe; aur safed poshāk le, tāki tū use pahīnkar nangāpan ke zāhir hone kī sharmindagi na uṭhāe; aur ānkhoṅ men

lagāne ke liye surma le, tāki tū bīnā ho jāe. 19 Main jīn jīn ko 'azīz rakhtā hūn, un sab ko malāmat aur tambīh kartā hūn: pas sargarm ho, aur tauba kar. 20 Dekh, main darwāze par kharā hūā khatkhatātā hūn; agar koī merī āwāz sunkar darwāza kholegā, to main us ke pās andar jākar us ke sāth khānā khāūngā, aur wuh mere sāth. 21 Jo gālib āe, main use apne sāth apne takht par bithāūngā, jis tarah main gālib ākar apne Bāp ke sāth us ke takht par baiṭh gayā. 22 Jis ke kán hon, wuh sune, ki Rūh kalīsiyāon se kyā kahtī hai.

4 In bāton ke ba'd jo main ne nigāh kī, to kyā dekhtā hūn, ki āsmān men ek darwāza khulā hūā hai; aur jis ko main ne peshtar narsingē kī sī āwāz se apne sāth bāteṅ karte sunā thā, wuhī kahtā hai, ki Yāhān upar ā jā; main tujhe wuh bāteṅ dikhāūngā, jin kā in bāton ke ba'd honā zarūr hai. 2 Fauran main Rūh men ā gayā; aur kyā dekhtā hūn, ki āsmān par ek takht rakkhā hai, aur us takht par koī baiṭhā hai; 3 aur jo us par baiṭhā hai, wuh sang i yashab aur 'aqqīq sā ma'lūm hotā hai, aur us takht ke gird zumurrud kī sī ek dhanuk ma'lūm hotī hai. 4 Aur us takht ke gird chaubīs takht hain: aur un takhton par chaubīs buzurg safed poshāk pahīne hūe baiṭhe hain, aur un ke siron par sone ke tāj hain. 5 Aur us takht men se bijliyan aur āwāzen aur garajen paidā hotī hain; aur us takht ke sāmne āg ke sāt chīrāg jal rahe hain; yih Khudā kī sāt rūhen hain; 6 aur us takht ke sāmne goyā shīshe kā samundār bil-laur kī mánind hai; aur takht ke bīch men aur takht ke girdāgird chār jāndār hain, jin ke āge pīchhe ānkhen hī ānkhen hain. 7 Pahlā jāndār babar kī mánind hai, aur dūsrā jāndār bachhṛe kī mánind, aur tīsre jāndār kā chihra insān kā sā hai, aur chauthā jāndār urte hūe 'uqāb kī mánind hai. 8 Aur in chāron jāndāron ke chha chha par hain, aur chāron taraf aur andar ānkhen hī ānkhen hain, aur rāt dīn bagair āram liye yih kahte rahte hain, ki Quddūs, quddūs, quddūs, Khudā-wand Khudā, Qādīr i mutlaq, jo thā, aur jo hai, aur jo ānewālā hai.

9 Aur jab wuh jándár us kí tamjíd, aur 'izzat, aur shukrguzári kareñge, jo taḡht par baiṡhá hai, aur abadu'l ábád zinda rahegá, 10 to wuh chau-bís buzurg us ke sámne jo taḡht par baiṡhá hai gir paṡeñge, aur us ko síjda kareñge, jo abadu'l ábád zinda rahegá, aur apne táj yih kahte húe us taḡht ke sámne dál denge, kí 11 Aíhamáre Khudáwand aur Khudá, tú hí tamjíd, aur 'izzat, aur qudrat ke láiq hai: kyúñki tú hí ne sári chízen paidá kíñ, aur wuh terí hí marzí se thín, aur paidá hún.

5 Aur jo taḡht par baiṡhá thá, main ne us ke dahine háth men ek kítab dekhí, jo andar se aur báhar se líkhí húi thí, aur use sát muhren lagákar band kiyá gayá thá. 2 Phir main ne ek zoráwar fríshte ko baland áwáz se yih manádí karte dekhá, kí Kaun is kítab ke kholne aur us kí muhren toṡne ke láiq hai? 3 Aur koí shaḡhs ásmán par, yá zamín par, yá zamín ke níche, us kítab ke kholne, yá us par nazar karne ke qábil na níklá. 4 Aur main is bát par zár zár rone lagá, kí koí us kítab ke kholne, yá us par nazar karne ke láiq na níklá; 5 tab un buzurgoñ men se ek ne mujh se kahá, kí Ro nahín: dekh, Yahúdáh ke qábile ká wuh Babar, jo Dáúd kí asl hai, us kítab aur us kí sátoñ muhron ke kholne ke liye gálib áyá. 6 Aur main ne us taḡht aur cháron jándáron aur un buzurgoñ ke bích men, goyá zabh kiyá húa ek Barra khará dekhá; us ke sát síng aur sát áñkheñ thín: yih Khudá kí sátoñ rúhen hain, jo tamám rú e zamín par bhejí gayí hain. 7 Us ne ákar taḡht par baiṡhe húe ke dahine háth se us kítab ko le líyá. 8 Jab us ne kítab le lí, to wuh cháron jándár aur chaubís buzurg us Barre ke sámne gir paṡe; aur har ek ke háth meḡ barbat, aur 'úd se bhare húe sone ke piyále the; yih muqaddason kí du'áen hain. 9 Aur wuh yih nayá gít gáne lage, kí Tú hí is kítab ke lene, aur us kí muhren kholne ke láiq hai, kyúñki tú ne zabh hokar apne khún se har ek qábile, aur ahl í zabán, aur ummat, aur qaum men se Khudá ke wáste logoñ ko kharíd líyá; 10 aur un ko hamáre Khudá ke liye ek bádsháhát aur káhin baná diyá; aur wuh zamín par bádsháhí

karte hain. 11 Aur jab main ne nigáh kí, to us taḡht aur un jándáron aur buzurgoñ ke girdágird bahut se fríshton kí áwáz suní, jin ká shumár lákhon aur kaṡon thá; 12 aur wuh baland áwáz se kahte the, kí Zabh kiyá húa Barra hí qudrat, aur daulat, aur hikmat, aur táqat, aur 'izzat, aur tamjíd, aur hamd ke láiq hai. 13 Phir main ne ásmán, aur zamín, aur zamín ke níche kí, aur samundar kí sab maḡhlúqát ko, ya'ní sári chízon ko jo un men hain, yih kahte suná, kí Jo taḡht par baiṡhá hai, us kí aur Barre kí hamd, aur 'izzat, aur tamjíd, aur saltanat abadu'l ábád rahe. 14 Aur cháron jándáron ne A'mín kahí, aur buzurgoñ ne girkar síjda kiyá.

6 Phir main ne dekhá, kí Barre ne un sát muhron men se ek ko kholá, aur un cháron jándáron men se ek kí garaj kí sí yih áwáz suní, kí A'. 2 Aur main ne nigáh kí, to kyá dekhtá hún, kí ek safed ghoṡá hai, aur us ká sawár kámán liye húe hai: use ek táj diyá gayá, aur wuh fath kartá húa níklá, táki áur bhí fath kare.

3 Aur jab us ne dúsrí muhr kholí, to main ne dústre jándár ko yih kahte suná, kí A'. 4 Phir ek áur ghoṡá níklá, jis ká rang lál thá; us ke sawár ko yih íkhtiyár diyá gayá, kí zamín par se sulh uṡhá le, táki log ek dústre ko qatl karen: aur use ek baṡí talwár dí gayí.

5 Aur jab us ne tísrí muhr kholí, to main ne tísre jándár ko yih kahte suná, kí A'. Aur main ne nigáh kí, to kyá dekhtá hún, kí ek kálá ghoṡá hai; aur us ke sawár ke háth men ek tarázú hai. 6 Aur main ne goyá un cháron jándáron ke bích men se yih áwáz áti suní, kí Gehún dínár ke ser bhar, aur jau dínár ke tén ser, aur tel aur mai ká nuqsán na kar.

7 Aur jab us ne chauthí muhr kholí, to main ne chauthe jándár ko yih kahte suná, kí A'. 8 Aur main ne nigáh kí, to kyá dekhtá hún, kí ek zard sá ghoṡá hai, aur us ke sawár ká nám Maut hai, aur 'A'lam í Arwáh us ke píchhe píchhe hai. Aur in ko chauthá zamín par yih íkhtiyár diyá gayá, kí talwár, aur kál, aur wabá, aur zamín ke darand-oñ se logoñ ko halák karen.

9 Aur jab us ne páñchwíñ muhr

kholf, to main ne qurbāngāh ke niche un ki rūhen dekhīn, jo Khudā ke kalām ke sabab, aur gawāhī par qāim rahne ke bā'is māre gaye the; 10 aur wuh ba'ī āwāz se chillākar bolīn, ki Ai Mālik, ai quddūs o barhaqq, tū kab tak insāf na karegā, aur zamīn ke rahnewālon se hamāre khūn kā badla na legā? 11 Aur un men se har ek ko safed jāma diyā gayā, aur un se kahā gayā, ki āur tho'ī muddat arām karo, jab tak ki tumhāre hamkhidmat aur bhāiyon kā bhī shumār purā na ho le, jo tumhāri tarah qatl honewāle hain.

12 Aur jab us ne chhaṭī muhr kholfī, to main ne dekhā ki ek ba'ā bhaunchāl āyā, aur sūraj kammal kī mānind kālā, aur sārā chānd khūn sā ho gayā; 13 aur āsmān ke sitāre is tarah zamīn par gir pa'e, jis tarah zor kī āndhī se hilkar anjīr ke daraḥt men se kachche phal gir pa'ṭe hain. 14 Aur āsmān is tarah sarak gayā, jis tarah maktūb lapetne se sarak jātā hai, aur har ek pahār aur ṭāpū apnī apnī jagah se ṭal gayā. 15 Aur zamīn ke bādshāh, aur amīr, aur faujī sardār, aur maldār, aur zorāwar, aur tamām gulām aur āzād, pahāron ke gāron aur chaṭānon men jā chhipe; 16 aur pahāron aur chaṭānon se kahne lage, ki Ham par gir pa'ṭo, aur hamen us kī nazar se jo takht par baithā huā hai, aur Barre ke gazab se chhipālo: 17 kyūnki un ke gazab kā roz i 'azīm ā pahunchā; ab kaunṭhahr saktā hai?

7 Is ke ba'd main ne zamīn ke chāron konon par chār frishte khare dekhe; wuh zamīn kī chāron hawāon ko thāme hue the, tāki zamīn, yā samundar, yā kisi daraḥt par hawā na chale. 2 Phir main ne ek āur frishte ko, zinda Khudā kī muhr liye hue, mashriq se ūpar kī taraf āte dekhā; us ne un chāron frishton se, jinhen zamīn aur samundar ke zarar pahunchāne kā ikhtiyār diyā gayā thā, baland āwāz se pukārkar kahā, 3 ki Jab tak ham apne Khudā ke bandon ke mātṭe par muhr na kar len, zamīn aur samundar aur daraḥton ko zarar na pahunchānā. 4 Aur jin par muhr kī gayī, main ne un kā shumār sunā, ki banī Isrāīl ke sab qabilon men se ek lākh chauālīs hazār par muhr kī gayī.

5 Yahūdān ke qabile men se bārah hazār par muhr kī gayī:

Ra'ūben ke qabile men se bārah hazār par:

Gād ke qabile men se bārah hazār par:

6 A'sher ke qabile men se bārah hazār par:

Naftālī ke qabile men se bārah hazār par:

Manashshih ke qabile men se bārah hazār par:

7 Shama'un ke qabile men se bārah hazār par:

Lewī ke qabile men se bārah hazār par:

Yissākār ke qabile men se bārah hazār par:

8 Zabūlūn ke qabile men se bārah hazār par:

Yūsuf ke qabile men se bārah hazār par:

Binyāmīn ke qabile men se bārah hazār par muhr kī gayī.

9 In bāton ke ba'd jo main ne nigāh kī, to kyā dekhtā hūn, ki har ek qaum, aur qabile, aur ummāt, aur ahl i zabān kī ek aisī ba'ī bhī, jise koī shumār nahīn kar saktā, safed jāme pahine aur khajūr kī dāliyān apne hāthon men liye hue, takht aur Barre ke āge khari hai; 10 aur ba'ī āwāz se chillā chillākar kahtī hai, ki Najāt hamāre Khudā kī taraf se hai, jo takht par baithā hai, aur Barre kī taraf se. 11 Aur sāre frishte us takht, aur buzurgon aur chāron jāndāron ke girdāgird khare hain; phir wuh takht ke āge munh ke bal gir pa'e, aur Khudā ko sijda karke 12 kahā, A'mīn: Hamd, aur tamjīd, aur hikmat, aur shukr, aur 'izzat, aur qudrat, aur tāqat, abadu'l ābād hamāre Khudā kī ho. A'mīn. 13 Aur buzurgon men se ek ne mujh se kahā, ki Yih safed jāme pahine hue kaun hain, aur kahān se āe hain? 14 Main ne us se kahā, ki Ai mere khudāwānd, tū hī jāntā hai. Us ne mujh se kahā, ki Yih wuhī hain, jo us ba'ī musibat men se nikalkar āe hain; ishon ne apne jāme Barre ke khūn se dhokar safed kiye hain. 15 Isī sabab se yih Khudā ke takht ke sāmnē hain, aur us ke maqdis men rāt din us kī 'ibādat karṭe hain; aur jo takht par baithā hai, wuh apnā khāima un ke ūpar tānegā. 16 Is ke ba'd na kabhī un ko bhūk

lagegi, na plyás; aur na kabhi un ko dhup satāegi, na garmi; 17 kyūnkijō Barra takht ke bich men hai, wuh un ki gallabāni karegā, aur unhen āb i hayāt ke chashmon ke pās le jāegā; aur Khudā un ki ānkhoṅ ke sab ānsū ponchh degā.

8 Jab us ne sātwin muhr kholi, to ādh ghanṭe ke qarib āsmān men khāmoshi rahī. 2 Aur main ne un sāton frishton ko dekhā, jo Khudā ke sāmne khaṛe rahte hain; aur unhen sāt narsinge diye gaye.

3 Phir ek āur frishta sone kā 'ūdsoz liye hue āyā, aur qurbāngāh ke upar khaṛā huā; aur us ko bahut sā 'ūd diyā gayā, tāki sab muqaddason ki du'āoṅ ke sāth us sunahri qurbāngāh par charhāe, jo takht ke sāmne hai. 4 Aur us 'ūd kā dhuwān frishte ke hāth se muqaddason ki du'āoṅ ke sāth Khudā ke sāmne pahunch gayā. 5 Aur frishte ne 'ūdsoz ko lekar, us men qurbāngāh ki āg bhari, aur zamīn par dāl di; aur garajen, aur āwāzen, aur bijliyan paidā hūin, aur bhaunchāl āyā.

6 Aur wuh sāton frishte, jin ke pās wuh sāt narsinge the, phūnkne ko taiyār hue.

7 Aur jab pahle ne narsingā phūnkā, to khūn mile hue ole aur āg paidā hūi, aur zamīn par dālī gayi; aur tihāi zamīn jal gayi, aur tihāi darakht jal gaye, aur tamām hari ghās jal gayi.

8 Aur jab dūse frishte ne narsingā phūnkā, to goyā āg se jaltā huā ek barā pahār samundar men dālā gayā, aur tihāi samundar khūn ho gayā; 9 aur samundar ki tihāi jāndār maḥlūqāt mar gayi; aur tihāi jahāz tabāh ho gaye.

10 Aur jab tise frishte ne narsingā phūnkā, to ek barā sitāra mash'āl ki tarah jaltā huā āsmān se ṭūtā, aur tihāi daryāoṅ aur pāni ke chashmon par ā parā; 11 us sitāre kā nām Nāgdaunā kahlātā hai, aur tihāi pāni nāgdaune ki tarah karwā ho gayā; aur pāni ke karwe ho jāne se, bahut se ādmī mar gaye.

12 Aur jab chauthē frishte ne narsingā phūnkā, to tihāi sūraj, aur tihāi chānd, aur tihāi sitāroṅ par sadma pahunchā, yahān tak ki un kā tihāi hissa tārīk ho gayā, aur tihāi dīn men raushni na rahī, aur isī tarah tihāi rāt men bhī.

13 Aur jab main ne phir nigāh ki, to āsmān ke bich men ek 'uqāb ko urte, aur barī āwāz se yih kahte sunā, ki Un tīn frishton ke narsingoṅ ki āwāzoṅ ke sabab, jin kā phūnkā abhi bāqī hai, zamīn ke rahnewāloṅ par afsos, afsos, afsos!

9 Aur jab pānchwen frishte ne narsingā phūnkā, to main ne āsmān se zamīn par ek sitāra girā huā dekhā; aur use athāh gaṛhe ki kunjī di gayi. 2 Aur jab us ne athāh gaṛhe ko kholā, to gaṛhe men se ek barī bhaṭṭi kā sā dhuwān uṭhā; aur gaṛhe ke dhuwen ke bā'is se sūraj aur hawā tārīk ho gayi. 3 Aur us dhuwen men se zamīn par ṭidḍiyan nikal parin, aur unhen zamīn ke bichchhuoṅ ki sī tāqat di gayi. 4 Aur un se kahā gayā, ki un ādmīoṅ ke siwā jin ke māthe par Khudā ki muhr nahīn, zamīn ki ghās, yā kisi hariyāwal, yā kisi darakht ko zarar na pahunchānā. 5 Aur unhen jān se mārne kā nahīn, balki pānch mahīne tak logoṅ ko aziyat dene kā iḥtiyār diyā gayā; aur un ki aziyat aisī thī, jaise bichchhū ke dank mārne se ādmī ko hotī hai. 6 Un dinon men ādmī maut dhūndhenge, magar hargiz na pāenge; aur mārne ki ārzū karenge, aur maut un se bhāgegi. 7 Aur un ṭidḍiyoṅ ki sūraten un ghoṛoṅ ki sī thīn, jo larāi ke liye taiyār kiye gaye hon; aur un ke siron par goyā sone ke tāj the, aur un ke chihre ādmīoṅ ke se the; 8 aur bāl 'auraton ke se the, aur dānt babar ke se. 9 Aur un ke pās lohe ke se baktar the; aur un ke paron ki āwāz aisī thī, jaise rathon aur bahut se ghoṛoṅ ki, jo larāi men daurte hon. 10 Aur un ki dumen bichchhuoṅ ki sī thīn, aur un men dank bhī the; aur un ki dumon men pānch mahīne tak ādmīoṅ ko zarar pahunchāne ki tāqat thī. 11 Athāh gaṛhe kā frishta un par bādshāh thā: us kā nām 'Ibrāni men Abaddon, aur Yūnāni men Apullyon hai.

12 Pahlā Afsos to hō chukā; dekho, is ke ba'd do Afsos āur honewāle hain.

13 Aur jab chhathē frishte ne narsingā phūnkā, to main ne us sunahri qurbāngāh ke sīngoṅ men se, jo Khudā ke sāmne hai, aisī āwāz sunī, 14 ki us chhathē frishte se, jis ke pās

narsingá thá, koí kah rahá hai, kí Baré daryá e Furát ke pás jo chár fríshte bandhe hue hai, unhen khol de. 15 Pas wuh charon fríshte khol diye gaye, jo kháss gharí, aur dín, aur mahíne, aur baras ke liye, tihái ádmíon ke már dáne ko taiyár kiye gaye the. 16 Aur faujon ke sawár shumár men bis karon the: main ne un ká shumár suná. 17 Aur mujhe is royá men ghoré aur un ke aise sawár dikhái diye, jin ke baktar ág aur sumbul aur gandhak ke se the; aur un ghoron ke sir babar ke se sir the; aur un ke munh se ág, aur dhuwán, aur gandhak nikaltí thí. 18 In tínon áfaton, ya'ní us ág, aur dhuwen, aur gandhak se, jo un ke munh se nikaltí thí, tihái ádmí máre gaye. 19 Kyunki un ghoron kí táqat un ke munh aur un kí dumon men thí; is liye kí un kí dumen sánpón kí mánind thín, aur dumon men sir bhí the; unhin se wuh zarar pahuncháthe the. 20 Aur báqi ádmíon ne, jo in áfaton se na mare the, apne háthon ke kámon se tauba na kí, kí shayátín kí, aur sone, aur chándí, aur pítal, aur patthar, aur lakrí kí múraton kí parastish karne se báz áte, jo na dekh saktí hai, na sun saktí hai, na chal saktí hai: 21 aur jo khún, aur jádúgarían, aur harámkarí, aur choriyan unhon ne kí thín, un se tauba na kí.

10 Phir main ne ek áur zoráwar fríshte ko bádál orhe hue ásmán se utarte dekhá; us ke sir par dhanuk thí, aur us ká chihra áftáb kí mánind thá, aur us ke pánw ág ke sutunon kí mánind; 2 aur us ke háth men ek chhoí sí khulí hui kitáb thí: us ne apná dahiná pánw to samundar par rakkhá, aur báyan khushkí par; 3 aur aisi baí áwáz se chilláyá, jaise babar dahartá hai: aur jab wuh chilláyá, to garaj kí sát áwázen sunái dín. 4 Aur jab garaj kí sáton áwázen sunái de chukín, to main ne likhne ká iráda kiyá; aur ásmán par se yih áwáz áti suní, kí Jo báten garaj kí in sát áwázen se suní hai, un ko poshída rakh; aur tahrír na kar. 5 Aur jis fríshte ko main ne samundar aur khushkí par khare dekhá thá, us ne apná dahiná háth ásmán kí taraf útháyá, 6 aur jo abadu'l ábád zinda rahegá, aur jis ne ásmán aur us ke andar kí chízen,

aur zamín aur us ke úpar kí chízen, aur samundar aur us ke andar kí chízen paidá kí hai, us kí qasam khákar kahá, kí Ab áur der na hogí; 7 balki sátwen fríshte kí áwáz dene ke zamáne men, jab wuh narsingá phúnkne ko hogá, to Khudá ká poshída matlab, us khushkhabarí ke muwáfíq, jo us ne apne bande nablon ko dí thí, purá hogá. 8 Aur jis áwáz denewále ko main ne ásmán par bolte suná thá, us ne phir mujh se mukhátib hokar kahá, kí Já, us fríshte ke háth men se, jo samundar aur khushkí par khará hai, wuh khulí hui kitáb le le. 9 Tab main ne us fríshte ke pás jákar kahá, kí Yih chhoí kitáb mujhe de de. Us ne mujh se kahá, kí Le, ise khá le; yih terá peṭ to karwá kar degí; magar tere munh men shahd kí tarah míthí lagegí. 10 Pas main wuh chhoí kitáb us fríshte ke háth se lekar khá gayá; wuh mere munh men to shahd kí tarah míthí lagi; magar jab main use khá gayá, to merá peṭ karwá ho gayá. 11 Aur mujh se kahá gayá, kí Tujhe bahut sí ummaton aur qaumon, aur ahl í zabán aur bádsháhon par phir nubuwat karní zarúr hai.

11 Aur mujhe 'asá kí mánind ek nápane kí lakrí dí gayí; aur kisi ne kahá, kí Úthkar Khudá ke maqdis aur qurbángáh, aur us men ke 'ibádat karnewalon ko náp. 2 Aur us sahn ko jo maqdis ke báhar hai, khárij kar de, aur use na náp; kyunki wuh gairqaumon ko de diyá gayá hai; wuh muqaddas shahr ko bayállis mahíne tak pámal karengí. 3 Aur main apne do gawáhon ko ikhtiyár dúngá, aur wuh tát orhe hue ek hazár do sau sáth dín nubuwat karenge. 4 Yih wuhí zaitún ke do darakht, aur do chirágdán hai, jo zamín ke Khudáwand ke samne khare hai. 5 Aur agar koí unhen zarar pahunchána cháhtá hai, to un ke munh se ág nikalkar un ke dushmanon ko khá jati hai. Aur agar koí unhen zarar pahunchána cháhegá, wuh zarúr isí tarah márá jáegá. 6 Un ko ikhtiyár hai kí ásmán ko band kar den, táki un kí nubuwat ke zamáne men páni na barse; aur pániyon par ikhtiyár hai, kí unhen khún baná dálen, aur jitní daf'a cháhen zamín par har

tarah kí áfat láen. 7 Jab wuh apní gawáhi de chukenge, to wuh haiwán jo atháh garhe se nílegá, un se larkar un páz gálib áegá, aur un ko már dálegá. 8 Aur un kí lášen us bare shahr ke bázár men parí rah- engí, jo ruhání i'tibár se Sadom aur Mísr kahlátá hai, jahán un ká Khudáwand bhí maslúb húa thá. 9 Aur ummaton, aur qabilon, aur ahl i zabán, aur qaumon men se log un kí lášon ko sárhe tín dín tak dekhte rahenge, aur un kí lášon ko qabr men na rakhne denge. 10 Aur zamín ke rahnewále un ke marne se khushi manáenge, aur shádiyáne bajáenge, aur ápas men tuhfe bhej- enge; kyúнки in donon nablon ne zamín ke rahnewálon ko satáyá thá. 11 Aur sárhe tín dín ke ba'd, Khudá kí taraf se un men zindagí kí rúh dákhil húi; aur wuh apne pánwon ke bal kharé ho gaye, aur un ke dekhnewálon par bará khauf chháya. 12 Aur unhen ásmán par se ek ba- land áwáz sunái dí, kí Yahán úpar á jáo. Pas wuh bádál par sawár hokar ásmán par charh gaye; aur un ke dushman unhen dekh rahe the. 13 Phir usí waqt ek bará bhaunchál á gayá, aur shahr ká daswán hissá gir gayá; aur us bhaunchál se sát hazár ádmí mare: aur báqí dar gaye, aur ásmán ke Khudá kí tamjíd kí.

14 Dúsrá Afsos ho chuká; dekho, tísrá Afsos jalá honewálá hai.

15 Aur jab sátwen firishte ne nar- singá phúnká, to ásmán par barí áwázen is mazmún kí paidá huín, kí Dunyá kí bádsháhat hamáre Khudá- wand aur us ke Masíh kí ho gayí: aur wuh ábadu'l ábád bádsháhi karegá. 16 Aur chaubíson buzurgon ne, jo Khudá ke sámne apne apne takht par baíthe the, munh ke bal girkar Khudá ko sijda kiyá, 17 aur yih kahá, kí Ai Khudáwand Khudá, Qádir i mutlaq, jo hai aur jo thá, ham terá shúkr karte haín; kyúнки tú ne apní barí qudrat ko háth men lékar bádsháhi kí. 18 Aur qaumon ko gussa áya, aur terá gazab názil húa, aur wuh waqt á pahunchá hai kí murdon ká ínsaf kiyá jáe, aur tere bande nablon aur muqáddason aur un chhoṭe baron ko, jo tere nám se darte haín, ajr diyá jáe, aur zamín ke tabáh karnewálon ko tabáh kiyá jáe.

19 Aur Khudá ká jo maqdis ásmán par hai, wuh kholá gayá; aur us ke maqdis men us ke áhd ká sandúq díkhái diyá; aur bijliyan, aur áwázen, aur garajen paidá huín, aur bhaunchál áya, aur bare ole pafe.

12 Phir ásmán par ek bará nishán díkhái diyá, ya'ní ek 'aurat nazar áí, jo áftáb ko orhe húe thí, aur chánd us ke pánwon ke níche thá, aur bárah sitáron ká táj us ke sir par; 2 wuh hámila thí, aur dard i zih men chillátí thí, aur bachcha janne kí taklíf men thí. 3 Phir ek áur nishán ásmán par díkhái diyá, ya'ní ek bará lál azhdahá; us ke sát sir aur das síng the, aur us ke siron par sát táj. 4 Aur us kí dum ne ásmán ke tihái sitáre khenchkar zamín par dál diye: aur wuh azhdahá us 'aurat ke áge já khará húa, jo janne ko thí, táki jab wuh jane, to us ke bachche ko nigal jáe. 5 Aur wuh betá janí, ya'ní wuh larká jo lohe ke 'asá se sab qaumon par hukú- mat karegá; aur us ká bachcha yakáyak Khudá aur us ke takht ke pás tak pahunchá diyá gayá. 6 Aur wuh 'aurat us biyában ko bhág gayí, jahán Khudá kí taraf se us ke liye ek jagah taiyár kí gayí thí, táki wahán ek hazár do sau sáth dín tak us kí parwarish kí jáe.

7 Phir ásmán par larái húi: Mí- kálíl aur us ke firishte azhdahé se larne ko níkle; aur azhdahá aur us ke firishte un se lare; 8 lekin gálib na áe, aur is ke ba'd ásmán par un ke liye jagah na rahí. 9 Aur wuh bará azhdahá, ya'ní wuhí pu- ráná sánp jo Iblís aur Shaitán kahlátá hai, aur sáre jahán ko gumráh kar detá hai, zamín par girá diyá gayá, aur us ke firishte bhí us ke sáth girá diye gaye. 10 Phir main ne ásmán par se yih barí áwáz átí suní; kí Ab hamáre Khudá kí naját, aur qudrat, aur bádsháhat, aur us ke Masíh ká íkhtiyár záhir húa; kyúнки hamáre bháiyon par ilzám lagánewálá, jo rát dín hamáre Khudá ke áge un par ilzám lagáya kartá hai, girá diyá gayá. 11 Aur wuh Barre ke khún, aur apní gawáhi ke kalám ke bá'is us par gálib áe; aur unhon ne apní ján ko 'azíz na samjhá, ya- hán tak kí maut bhí gawará kí.

12 Pas, ai ásmáno, aur un ke rahnewálo, khushí manáo. Ai khushkí aur tarí, tum par afsos hai; kyúñki Iblís bare gusse meñ tumháre pás utarkar áyá hai, is liye ki jántá hai, ki merá thoṛá hí sá waqt báqí hai.

13 Aur jab azhdahe ne dekhá, ki main zamín par girá diyá gayá hún, to us 'aurat ko satáyá, jo beṭá janí thí. 14 Aur us 'aurat ko bare 'uqáb ke do par diye gaye, táki sáñp ke sámne se urkar biyábán meñ apní us jagah pahunch jáe, jahán ek zamáne, aur zamánon, aur ádhe zamáne tak us kí parwarish kí jáegí. 15 Aur sáñp ne us 'aurat ke píchhe apne munh se nadí kí tarah pání baháyá, táki us ko is nadí se bahá de. 16 Magar zamín ne us 'aurat kí madad kí, aur apná munh kholkar us nadí ko pí liyá, jo azhdahe ne apne munh se baháí thí.

17 Aur azhdahe ko 'aurat par gussa áyá, aur us kí báqí aulád se, jo Khudá ke hukmon par 'amal kartí hai, aur Yisú' kí gawáhí dene par

13 qáim hai, larne ko gayá : 1 aur samundar kí ret par já khará huá.

Aur main ne ek haiwán ko samundar meñ se nikalte hue dekhá, us ke das síng aur sát sir the, aur us ke síngon par das táj, aur us ke siron par kufr ke nám likhe hue the.

2 Aur jo haiwán main ne dekhá, us kí shakl tendúe kí sí thí, aur páñw ríchh ke se, aur munh babar ká sá; aur us azhdahe ne apní qudrat aur apná takht aur bará ikhtiyár use de diyá. 3 Aur main ne us ke siron meñ se ek par goyá zaḥm i kárl lagá huá dekhá, magar us ká zaḥm i kárl achchhá ho gayá, aur sárl dunyá ta'ajjub kartí huí us haiwán ke píchhe píchhe ho lí. 4 Aur chúnki us azhdahe ne apná ikhtiyár us haiwán ko de diyá thá, is liye unhon ne azhdahe kí parastish kí; aur us haiwán kí bhí yih kahkar parastish kí, ki Is haiwán kí manind kaun hai? kaun us se lar saktá hai? 5 Aur bare bol bolne aur kufr bakne ke liye use ek munh diyá gayá, aur use bayáls mahíne tak kám karne ká ikhtiyár diyá gayá. 6 Aur us ne Khudá kí nisbat kufr bakne ke liye munh kholá, ki us ke nám, aur us ke kháme, ya'ní ásmán ke rahnewálon kí nisbat kufr bake. 7 Aur

use yih ikhtiyár diyá gayá, kí muqaddason se lare, aur un par gálib áe; aur use har qáble, aur ummat, aur ahl i zabán, aur qaum par ikhtiyár diyá gayá. 8 Aur zamín ke wuh sab rahnewále, jin ke nám us Barre kí kitáb i hayát meñ likhe nahín gaye, jo biná e 'álam ke waqt se zabh huá hai, us haiwán kí parastish karenge. 9 Jis ke kán hon wuh sune. 10 Jis ko qaid honewáll hai, wuh qaid meñ paṛegá; jo koí talwár se qatl karegá, wuh zarúr talwár se qatl kiyá jáegá. Muqaddason ke sabr aur imán ká yih mauqa' hai.

11 Phir main ne ek áur haiwán ko zamín meñ se nikalte hue dekhá; us ke barre ke se do síng the, aur azhdahe kí tarah boltá thá. 12 Aur yih pahle haiwán ká sára ikhtiyár us ke sámne kám meñ látá thá, aur zamín aur us ke rahnewálon se us pahle haiwán kí parastish karátá thá, jis ká zaḥm i kárl achchhá ho gayá thá. 13 Aur wuh bare bare nishán dikhátá thá, yahán tak ki ádmíon ke sámne ásmán se zamín par ág názil kar detá thá.

14 Aur zamín ke rahnewálon ko un nishánon ke sabab se, jin ke us haiwán ke sámne díkháne ká us ko ikhtiyár diyá gayá thá, is tarah gumráh kar detá thá, kí zamín ke rahnewálon se kahtá thá, kí jis haiwán ke talwár lagí thí, aur wuh zinda ho gayá, us ká but banáo.

15 Aur use us haiwán ke but meñ rúh phúnkne ká ikhtiyár diyá gayá, táki wuh haiwán ká but bole bhí, aur jitne log us haiwán ke but kí parastish na karen, un ko qatl bhí karáe. 16 Aur us ne sab chhote baron, daulatmandon aur garíbon, ázádon aur gulámon ke dahine háth, yá un ke máthe par ek ek chháp kará diyá; 17 táki us ke siwá jis par nishán, ya'ní us haiwán ká nám, yá us ke nám ká 'adad ho, áur koí kharíd farokht na kar sake.

18 Hikmat ká yih mauqa' hai. Jo samajh rakhtá hai, wuh is haiwán ká 'adad gin le; kyúñki wuh ádmí ká 'adad hai; aur us ká 'adad chha sau chhiyásath hai.

14 Phir main ne nigáh kí, to kyá dekhtá hún, kí wuh Barra Siyyon ke pahar par khará hai, aur us ke sáth ek lákh

chauális hazár shakhs hain, jin ke máthe par us ká aur us ke Báp ká nám likhá huá hai. 2 Aur mujhe ásmán par se ek aisí áwáz sunáí dí, jo zor ke pání, aur baří garaj kí sí áwáz thí; aur jo áwáz main ne suní, wuh aisí thí jaise barbatnawáz barbat bajáte hon. 3 Wuh takht ke sámne, aur charon jándaron aur buzurgon ke áge, goyá ek nayá gít gá rahe the: aur un ek lách chauális hazár shakhsen ke siwá, jo dunyá men se kharíd liye gaye the, koí us gít ko na síkh saká. 4 Yih wuh hain, jo 'auraton ke sáth áluda nahín hue, balki kunwáre hain. Yih wuh hain, jo Barre ke píchhe píchhe chálte hain, jahán kahín wuh játá hai. Yih Khudá aur Barre ke liye pahle phal hone ke wáste ádmion men se kharíd liye gaye hain. 5 Aur un ke munh se kabhí jhúth na niklá thá; wuh be'aib hain.

6 Phir main ne ek áur firishte ko ásmán ke bích men urte hue dekhá, jis ke pás zamín ke rahnewálon kí har qaum aur qabile aur ahl i zabán aur ummat ke sunáne ke liye, abadí khushkhabarí thí. 7 Aur us ne baří áwáz se kahá, ki Khudá se daro, aur us kí tamjíd karo; kyünki us kí 'adálat ká waqt á pahunchá hai; aur usí kí 'ibádat karo, jis ne ásmán aur zamín, aur samundar aur pání ke chashme paidá kiye.

8 Phir is ke ba'd ek áur dúsrá firishta yih kahtá huá áyá, kí Gir pará, wuh bará shahr i Bábil gir pará, jis ne apní harámkarí kí gazabnák mai tamám qaumon ko piláí hai.

9 Phir in ke ba'd ek áur tísre firishte ne ákar baří áwáz se kahá, kí Jo koí us haiwán aur us ke but kí parastish kare, aur apne máthe yá apne háth par us kí chháp le le, 10 wuh Khudá ke qahr kí us khális mai ko pílegá, jo us ke gazab ke piyále men bhari gayí hai; aur pák firishton ke sámne aur Barre ke sámne ág aur gandhak ke 'azáb men mubtalá hogá: 11 aur un ke 'azáb ká dhuwán abadu'l ábád uhtá rahegá; aur jo us haiwán aur us ke but kí parastish karte hain, aur jo us ke nám kí chháp lete hain, un ko rát din chain na milegá. 12 Muqaddason, ya'ní Khudá ke hukmon par 'amal karnewálon, aur

Yísu' par imán rakhnewálon ke sabr ká yihí mauqa' hai.

13 Phir main ne ásmán men se yih áwáz suní; kí Likh, Mubáarak hain wuh murde jo ab se Khudá-wand men marte hain; Rüh kahtí hai, kí Beshakk; kyünki wuh apní mihnaton se áram páenge, aur un ke a'mál un ke sáth sáth hote hain.

14 Phir main ne nigáh kí, to kyá dekhtá hun, kí ek safed bádál hai, aur us bádál par ádamzád kí má-nind koí baithá hai, jis ke sir par sone ká táj, aur háth men tez darántí hai. 15 Phir ek áur firishte ne maqdis se nikalkar, us bádál par baithé hue se baří áwáz ke sáth pukárkar kahá, kí Apní darántí chalákar ká, kyünki káthe ká waqt á gayá; is liye kí zamín kí fasil bahut pak gayí. 16 Pas jo bádál par baithá thá us ne apní darántí zamín par dál dí, aur zamín kí fasil kat gayí.

17 Phir ek áur firishta us maqdis men se niklá jo ásmán par hai; us ke pás bhí tez darántí thí. 18 Phir ek áur firishta qurbángáh se niklá, jis ká ág par ikhtiyár thá, us ne tez darántiwále se baří áwáz se kahá, kí Apní tez darántí chalákar zamín ke angúr ke darakht ke guchche kat le; kyünki us ke angúr bi'lkull pak gaye hain. 19 Aur us firishte ne apní darántí zamín par dáli, aur zamín ke angúr ke darakht kí fasil katkar, Khudá ke qahr ke bare hauz men dál dí. 20 Aur shahr ke báhar us hauz men angúr raunde gaye; aur hauz men se itná khun niklá, kí ghoron kí lagámon tak pahunch gayá, aur soláh' sau farláng tak bah niklá.

15 Phir main ne ásmán par ek áur bará aur 'ajíb nishán, ya'ní sát firishte sáton pichhlí áfaton ko liye hue dekhe; kyünki in áfaton par Khudá ká qahr khatm ho gayá hai.

2 Phir main ne shíshe ká sá ek samundar dekhá, jis men ág milí hui thí: aur jo us haiwán, aur us ke but, aur us ke nám ke 'adad par gálib áe the, un ko us shíshe ke samundar ke pás Khudá kí barbaten liye khare hue dekhá. 3 Aur wuh Khudá ke bande Musá ká gít, aur Barre ká gít gá gákar kahte the, kí Ai Khudá-wand Khudá, Qádir i

mutlaq, tere kām bare aur 'ajīb hai; ai azalī Bādshāh, terī rāhen rāst aur durust hai. 4 Ai Khudā-wand, kaun tujh se na dāregā? aur kaun tere nām ki barāt na karegā? kyūnki sirf tū hī quddūs hai; aur sārī qaumen ākar tere sāmne sijda karengī, kyūnki tere insāf ke kām zāhir ho gaye hai.

5 In bāton ke ba'd main ne dekhā, ki shahādāt ke khāime kā maqdis āsmān men kholā gayā: 6 aur wuh sāton frishte jin ke pās sāton āfaten thī, ābdār aur chamakdār jawāhir se ārāsta, aur sīne par sunahrī sīnaband bāndhe hue, maqdis se nikle. 7 Aur un chāron jāndāron men se ek ne sāt sone ke piyāle, abadu'l ābād zinda rahne-wāle Khudā ke qahr se bhare hue, un sāton frishton ko diye. 8 Aur Khudā ke jalāl, aur us kī qudrat ke sabab maqdis dhuwen se bhar gayā, aur jab tak un sāton frishton kī sāton āfaten khatm na ho chukīn, koi us maqdis men dākhil na ho sakā.

16 Phir main ne maqdis men se kisī ko barī āwāz se un sāton frishton se yih kahte sunā, ki Jāo, Khudā ke qahr ke sāton piyālon ko zamīn par ulaṭ do.

2 Pas pahle ne jākar apnā piyāla zamīn par ulaṭ diyā; aur jin ādmīon par us haiwān kī chhāp thī, aur jo us ke but kī parastish karte the, un ke ek burā aur taklīf dene-wālā nāsūr paidā ho gayā.

3 Aur dūsre ne apnā piyāla samundar men ultā; aur wuh murde kā sā khūn ban gayā; aur samundar ke sab jāndār mar gaye.

4 Aur tīsre ne apnā piyāla daryāon aur pāni ke chashmon par ultā, aur wuh khūn ban gaye.

5 Aur main ne pāni ke frishte ko yih kahte sunā, ki Ai Quddūs, jo hai, aur jo thā, tū 'ādil hai, ki tū ne yih insāf kiyā; 6 kyūnki unhon ne muqaddason aur nabion kā khūn bahāyā thā, aur tū ne unhen khūn pilāyā: wuh isī lāiq hai. 7 Phir main ne qurbāngāh men se yih āwāz sunī, ki Ai Khudāwand Khudā, Qādir i mutlaq, beshakk, tere faisale durust aur rāst hai.

8 Aur chauthē ne apnā piyāla sūraj par ultā aur use ādmīon ko āg se jhulas dene kā iḥtiyār diyā gayā. 9 Aur ādmī sakht garmī se

jhulas gaye, aur Khudā ke nām kī nisbat kufr bakā, jo in āfaton par iḥtiyār rakhtā hai; aur tauba na kī ki us kī tamjīd karte.

10 Aur pānchwen ne apnā piyāla us haiwān ke taḥt par ultā; aur us kī bādshāhat men andherā chhā gayā; aur dard ke mārē log apnī zabānen kāṭne lage; 11 aur apne dukhon aur nāsūron ke bā'is āsmān ke Khudā kī nisbat kufr bakā, aur apne kāmōn se tauba na kī.

12 Aur chhaṭe ne apnā piyāla bare daryā e Furāt par ultā; aur us kā pāni sūkh gayā, tāki mashriq se ānewāle bādshāhon ke liye rāh taiyār ho jāe. 13 Phir main ne us azhdahe ke munh se, aur us haiwān ke munh se, aur us jhūṭhe nabī ke munh se, tīn nāpāk rūhen men-

ḍakon kī sūrat men nikalte dekhīn: 14 yih shayātīn kī nishān dikhāne-wālī rūhen hai, jo Qādir i mutlaq Khudā ke roz i 'azīm kī laṭāi ke wāste jama' karne ke liye, sārī dunyā ke bādshāhon ke pās nikalkar jāti hai.

15 (Dekho, main chor kī tarah ātā hūn. Mubārak wuh hai, jo jāgtā hai, aur apnī poshāk kī hifāzat kartā hai, tāki nangā na phire, aur log us kī barahnagī na dekhēn.) 16 Aur unhon ne un ko us jagah jama' kiyā, jis kā nām 'Ibrānī men Har Magidon hai.

17 Aur sātwen ne apnā piyāla hawā par ultā, aur maqdis ke taḥt kī taraf se bare zor se yih āwāz āi, ki Ho chukā. 18 Phir bijliyan, aur āwāzen, aur garajen paidā hūin; aur ek aisā barā bhaunchāl āyā, ki jab se insān zamīn par paidā hue, aisā barā aur sakht bhaunchāl kabhī na āyā thā. 19 Aur us bare shahr ke tīn ṭukre ho gaye, aur qaumon ke shahr gir gaye; aur bare shahr i Bābil kī Khudā ke hān yād hūi, tāki use apne sakht gazab kī mai kā jān pilāe. 20 Aur har ek ṭapū apnī jagah se ṭal gayā, aur pahāron kā patā na lagā. 21 Aur āsmān se ādmīon par man man bhar ke bare bare ole-gire, aur chūnki yih āfat nihāyat sakht thī, is liye logon ne olon kī āfat ke bā'is Khudā kī nisbat kufr bakā.

17 Aur un sāton frishton men se jin ke pās sāt piyāle the, ek ne ākar mujh se yih kahā,

ki Idhar ā; main tujhe us barī kasbī

ki saza dikhān, jo bahut se pāniyon par baiṭhī hūi hai; 2 aur jis ke sāth zamīn ke bādshāhon ne harām-kārī kī thī; aur zamīn ke rahnewāle us kī harām-kārī kī mai se matwāle ho gaye the. 3 Pas wuh mujhe Rūh men jangal ko le gayā; wahān main ne qirmizī rang ke haiwān par, jo kufr ke nāmōn se lipā huā thā, aur jis ke sāt sir aur das sīng the, ek 'aurat ko baiṭhe hūe dekhā. 4 Yih 'aurat argawānī aur qirmizī libās pahine hūe, aur sone aur jawāhir aur motiyōn se ārāsta thī; aur ek sone kā piyāla makrūhāt, ya'nī us kī harām-kārī kī nāpākīon se bharā huā, us ke hāth men thā; 5 aur us ke mātthe par yih nām likhā huā thā; RĀZ, BARĀ SHAHR I BĀBIL, KASBĪON AUR ZAMĪN KĪ MAKRŪHĀT KĪ MĀN. 6 Aur main ne us 'aurat ko muqaddason ke khūn, aur Yisū' ke shahidon ke khūn pīne se, matwālā dekhā: aur use dekhkar sakht hairān huā. 7 Us firishte ne mujh se kahā, ki Tū hairān kyūn ho gayā? Main is 'aurat aur us haiwān kā, jis par wuh sawār hai, aur jis ke sāt sir aur das sīng hain, tujhe bhed batātā hūn. 8 Yih jo tū ne haiwān dekhā, yih pahle to thā, magar ab nahīn hai; aur āyanda athāh garhe se nikalkar, halākat men paṛegā; aur zamīn ke rahnewāle jin ke nām binā e 'ālam ke waqt se kitāb i hayāt men likhe nahīn gaye, is haiwān kā yih hāl dekhkar, ki pahle thā, aur ab nahīn, aur phir maujūd ho jāegā, ta'ajjub karenge. 9 Yihī mauqa' hai us zihn kā, jis men hikmat hai; wuh sāton sir sāt pahār hain, jin par wuh 'aurat baiṭhī hūi hai; 10 aur wuh sāt bādshāh bhī hain; pānch to ho chuke hain, aur ek maujūd hai, aur ek abhī āyā nahīn; aur jab āegā, to kuchh 'arse tak us kā rahnā zarūr hai. 11 Aur jo haiwān pahle thā, aur ab nahīn, wuh āthwān hai, aur un sāton men se paidā huā, aur halākat men paṛegā. 12 Aur wuh das sīng jo tū ne dekhe, das bādshāh hain; abhī tak unhon ne bādshāhat nahīn pāī; magar us haiwān ke sāth garī bhar ke wāste bādshāhon kā sā iḡhtiyār pāenge. 13 In sab kī ek hī rāe hogī, aur wuh apnī qudrat aur iḡhtiyār us haiwān ko de denge. 14 Wuh Barre se

laṛenge, aur Barra un par gālib āegā; kyūnki wuh khudāwandon kā Khudāwand, aur bādshāhon kā Bādshāh hai; aur jo bulāe hūe, aur barguzida, aur wafādār us ke sāth hain, wuh bhī gālib āenge. 15 Phir us ne mujh se kahā, ki Jo pānī tū ne dekhe, jin par kasbī baiṭhī hai, wuh ummaten, aur guroh, aur qaumen, aur ahl i zabān hain. 16 Aur jo das sīng tū ne dekhe, wuh, aur haiwān us kasbī se 'adawat rakkhenge, aur use bekas aur nangā kar denge, aur us kā gosht khā jāenge, aur us ko āg men jalā dālenge. 17 Kyūnki Khudā un ke dilon men yih dālegā, ki wuh usī kī rāe par chalen, aur jab tak ki Khudā kī bāten pūrī na ho len, wuh muttafiqur rāe hokar apnī bādshāhat us haiwān ko de den. 18 Aur wuh 'aurat jise tū ne dekhā, wuh barā shahr hai, jo zamīn ke bādshāhon par hukumat kartā hai.

18 In bāton ke ba'd main ne ek āur firishte ko āsmān par se utarte hūe dekhā, jise barā iḡhtiyār thā; aur zamīn us ke jalāl se raushan ho gayī. 2 Us ne barī āwāz se chillākar kahā, ki Gir paṛā, barā shahr i Bābil gir paṛā, aur shayātīn kā maskan, aur har nāpāk rūh kā addā, aur har nāpāk aur makrūh parande kā addā ho gayā. 3 Kyūnki us kī harām-kārī kī gazabnāk mai ke bā'is tamām qaumen gir gayī hain, aur zamīn ke bādshāhon ne us ke sāth harām-kārī kī hai; aur dunyā ke saudāgar us ke 'aish o 'ishrat kī badaulat daulatmand ho gaye.

4 Phir main ne āsmān men kisī āur ko yih kahte hūe sunā, ki Ai merī ummat ke logo, us men se nikal āo, tāki tum us ke gunāhon men sharīk na ho; aur us kī āfatōn men se koī tum par na ā jāe. 5 Kyūnki us ke gunāh āsmān tak pahunch gaye hain, aur us kī bad-kārīān Khudā ko yād ā gayī hain. 6 Jaisā us ne kiyā, waisā hī tum bhī us ke sāth karo; aur use us ke kāmōn kā do chand badla do; jis qadr us ne piyāla bharā, tum us ke liye dugnā bhar do. 7 Jis qadr us ne apne āp ko shāndār banāyā, aur 'aiyāshī kī thī, usī qadr us ko 'azāb aur gam men dāl do; kyūnki wuh apne dil men kahtī hai, ki Main

malika ho baithī hūn, bewa nahīn, aur kabhī gam na dekhūngī. 8 Is liye us par ek hī din men āfateṅ āengī, ya'nī maut; aur gam, aur kāl; aur wuh āg men jalākar khāk kar dī jāegī; kyūnki us kā insāf karnewālā Khudāwand Khudā qawī hai. 9 Aur us ke sāth harāmkārī aur 'aiyāshī karnewāle zamīn ke bādshāh, jab us ke jalne kā dhuwān dekhenge, to us ke liye roenge, aur chhātī pīṅge; 10 aur us ke 'azāb ke dar se dūr khare hue kahenge, ki Ai bare shahr! ai Bābil! ai mazbūt shahr! afsos! afsos! gharī hī bhar men tujhe sazā mil gayī. 11 Aur dunyā ke saudāgar us ke liye roenge, aur mātām karenge, kyūnki ab koī un kā māl nahīn kharidne kā: 12 aur wuh māl yih hai; sonā, chāndī, jawāhir, motī, aur mihīn katānī aur argawānī aur reshmi aur qirmizī kapre, aur har tarah kī khushbūdār lakriyān, aur hāthidānt ke tarah tarah kī chīzen, aur nihāyat beshqīmat lakrī, aur pītal aur lohe aur sang i marmar ke tarah tarah kī chīzen; 13 aur dārchīnī, aur masālih, aur 'ūd, aur 'itr, aur lubān, aur mai, aur tel, aur maidā, aur gehūn, aur maweshī, aur bheren, aur ghore, aur gariyān, aur gulām; aur ādmīon kī jānen. 14 Ab tere dilpasand me-we tere pās se dūr ho gaye; aur sārī lazīz aur tuhfa tuhfa chīzen tujh se jātī rahīn; ab wuh hargiz hāth na āengī. 15 In chīzon ke saudāgar jo us ke sabab se maldār ban gaye the, us ke 'azāb ke khauf se dūr khare hue roenge, aur gam karenge; 16 aur kahenge, ki Afsos! afsos! wuh barā shahr, jo mihīn katānī aur argawānī aur qirmizī kapre pahine hue, aur sone aur jawāhir aur motiyon se ārāsta thā! 17 gharī hī bhar men us kī itnī barī daulat barbād ho gayī. Aur sab nākhudā, aur jahāz ke sārē musāfir, aur mallāh, aur āur jītne samundar kā kām karte hain, 18 jab us ke jalne kā dhuwān dekhenge, to dūr khare hue chillāenge aur kahenge, ki Kaun sā shahr is bare shahr kī mānind hai? 19 Aur apne siron par khāk dālenge, aur rote hue, aur mātām karte hue, chillā kar kahenge, ki Afsos! afsos! wuh barā shahr, jis kī daulat se

samundar ke sab jahāzwāle daulat-mand ho gaye! gharī hī bhar men ujar gayā. 20 Ai āsmān, aur ai muqaddaso, aur rasūlo, aur nabīo, us par khushī karo; kyūnki Khudā ne insāf karke us se tumhārā badla le liyā.

21 Phir ek zorāwar firishte ne barī chakkī ke pāt kī mānind ek patthar uṭhāyā, aur yih kakkar samundar men phenk diyā, ki Bābil kā barā shahr bhī isī tarah zor se girāyā jāegā, aur phir kabhī us kā patā na milegā. 22 Aur barbatnawāzon, aur mutribon, aur bānsī bajānewālon, aur narsingā phūnknewālon kī āwāz phir kabhī tujh men na sunāi degī; aur kisī peshe kā kārīgar tujh men phir kabhī pāyā na jāegā; aur chakkī kī āwāz tujh men phir kabhī na sunāi degī; 23 aur chirāg kī raushnī tujh men phir kabhī na chamkegī; aur tujh men dulhā aur dulhan kī āwāz phir kabhī na sunāi degī: kyūnki tere saudāgar zamīn ke amīr the; aur terī jādūgarī se sārī qaumen gumrah ho gayīn. 24 Aur nabīon aur muqaddason aur zamīn ke āur sab maqtūlon kā khūn us men pāyā gayā.

19 In bāton ke ba'd, main ne āsmān par goyā barī jamā'at ko baland āwāz se yih kahte sunā, ki Hallalūyāh; Najāt, aur jalāl, aur qudrat hamāre Khudā hī kī hai: 2 kyūnki us ke faisale rāst aur durust hain, is liye ki us ne us barī kasbī kā insāf kiyā, jis ne apnī harāmkārī se dunyā ko kharāb kiyā thā, aur us se apne bandon ke khūn kā badla liyā. 3 Phir dūsrī bār unhon ne Hallalūyāh kahā. Aur us ke jalne kā dhuwān abadu'l ābād uṭhtā rahegā. 4 Aur chāubison buzurgon aur chāron jāndaron ne girkar Khudā ko sīda kiyā, jo taḳht par baithā thā, aur kahā, ki A'mīn; Hallalūyāh. 5 Aur taḳht men se yih āwāz niklī, ki Ai us se darnewāle bando, chhote ho khwāh bare, tum sab hamāre Khudā kī hamd karo. 6 Phir main ne barī jamā'at kī sī āwāz, aur zor ke pānī kī sī āwāz, aur sakht garajon kī sī āwāz sunī, ki Hallalūyāh: is liye ki Khudāwand hamārā Khudā, Qādir i mutlaq, bādshāhī kartā hai. 7 A'o. ham khushī karen. aur mi-

háyat shádmán hon, aur us kí tam-jíd karen : is liye kí Barre kí shádí á pahunchí, aur us kí biwí ne apne áp ko taiyár kar liyá. 8 Aur us ko chamakdár aur sáf mihín katání kaprá pahinne ká ikhtiyár diyá gayá : kyünki mihín katání kapre se muqaddas logon kí rástbází ke kám murád hain. 9 Aur us ne mujh se kahá, kí Likh, Mubáarak hain wuh, jo Barre kí shádí kí ziyáfat men buláe gaye hain. Phir us ne mujh se kahá, kí Yih Khudá kí sachchí báten hain. 10 Aur main use sijda karne ke liye us ke pánw-on par girá. Us ne mujh se kahá kí Khabardár, aisá na kar : main bhí terá aur tere un bháiyon ká hamkhidmat hün, jo Yisú' kí gawáhi dene par qáim hain : Khudá hí ko sijda kar : kyünki Yisú' kí gawáhi nubuwat kí rüh hai.

11 Phir main ne ásmán ko khulá huá dekhá ; aur kyá dekhtá hün, kí ek safed ghorá hai ; aur us par ek sawár hai jo Sachchá aur Barhaqq kahlátá hai ; aur wuh rástí ke sáth insáf aur larái kartá hai. 12 Aur us kí ánkhen ág ke shu'le hain, aur us ke sir par bahut se táj hain ; aur us ká ek nám likhá huá hai, jise us ke siwá áur koí nahín jántá. 13 Aur wuh khün kí chhírki hui poshák pahine hue hai : aur us ká nám Kalám i Khudá kahlátá hai. 14 Aur ásmán kí fauj-en safed ghoron par sawár, aur safed aur sáf mihín katání kapre pahine hue, us ke píchhe píchhe hain. 15 Aur qaumon ke márne ke liye us ke munh se ek tez talwár nikaltí hai : aur wuh lohe ke 'asá se un par hukúmat karegá : aur Qádir i mutlaq Khudá ke saht gazab kí mai ke hauz men angúr raundegá. 16 Aur us kí poshák aur rán par yih nám likhá huá hai, BÁDShÁHON KÁ BÁDShÁH, AUR KHUDÁ-WANDON KÁ KHUDÁWAND.

17 Phir main ne ek frishte ko áftáb par khare hue dekhá ; aur us ne barí áwáz se chillákar ásmán men ke sáre urnewále parandon se kahá, kí A'ó, Khudá kí barí ziyáfat men sharík hone ke liye jama' ho jáo ; 18 táki tum bádsháhon ká gosht, aur faují sardáron ká gosht, aur zoráwaron ká gosht, aur ghoron aur un ke sawáron ká gosht, aur

sáre ádmíon ká gosht kháo, khwáh ázád hon khwáh gulám, khwáh chhoṭe hon khwáh bare.

19 Phir main ne us haiwán, aur zamín ke bádsháhon, aur un kí faujon ko us ghoré ke sawár aur us kí fauj se jang karne ke liye ikatthá dekhá. 20 Aur wuh haiwán aur us ke sáth wuh jhúthá nabí pakrá gayá, jis ne us ke sámne aise nishán dikháe the, jin se us ne haiwán kí chháp lenewálon aur us ke but kí parastish karnewálon ko gumrah kiyá thá : wuh donon ág kí us jhíl men zinda dále gaye, jo gandhak se jaltí hai : 21 aur baqí us ghoré ke sawár kí talwár se, jo us ke munh se nikaltí thí, qatl kiye gaye ; aur sáre parand un ke gosht se ser ho gaye.

20 Phir main ne ek frishte ko ásmán se utarte dekhá, jis ke háth men atháh garhe kí kunjí, aur ek barí zanjír thí. 2 Us ne us azhdahe, ya'ní puráne sánp ko, jo Iblís aur Shaitán hai, pakarkar hazár baras ke liye bándhá, 3 aur use atháh garhe men dalkar band kar diyá, aur us par muhr kar dí, táki wuh hazár baras ke púre hone tak qaumon ko phir gumrah na kare ; is ke ba'd zarúr hai, kí thore 'arse ke liye kholá jáe.

4 Phir main ne takht dekhe, aur log un par baith gaye, aur 'adálat un ke supurd kí gayí : aur un kí rühon ko bhí dekhá, jin ká Yisú' kí gawáhi dene, aur Khudá ke kalám ke sabab sir káthá gayá thá, aur jinhon ne na us haiwán kí parastish kí thí, na us ke but kí, aur na us kí chháp apne máthe aur háthon par lí thí ; wuh zinda hokar hazár baras tak Masíh ke sáth bádsháhi karte rahe. 5 Aur jab tak yih hazár baras púre na ho liye, baqí murde zinda na hue. Pahlí qiyámat yihí hai. 6 Mubá-rak aur muqaddas wuh hai, jo pahlí qiyámat men sharík ho : aison par dúsrí maut ká kuchh ikhtiyár nahín ; balki wuh Khudá aur Masíh ke káhin honge, aur us ke sáth hazár baras tak bádsháhi karenge.

7 Aur jab hazár baras púre ho chukenge, to Shaitán qaid se chhoṭ diyá jáegá, 8 aur un qaumon ko jo zamín ke cháron taraf honé. ya'ní

Yájūj o Májūj ko, gumrah karke larai ke liye jama' karne ko nik-lega; un ka shumār samundar ki ret ke barabar hogā. 9 Aur wuh tamām zamīn par phail jāngī aur muqaddason ki lashkargāh aur 'azīz shahr ko charon taraf se gher lengī, aur āsmān par se āg nāzil hokar unhen khā jāegī. 10 Aur un ka gumrah karnewālā Iblīs āg aur gandhak ki us jhīl men dālā jāegā, jāhān wuh haiwān aur jhūthā nabī bhī hogā; aur wuh rāt din abadu'l ābād 'azāb men rahenge.

11 Phir main ne ek barā safed takht, aur us ko jo us par baiṭhā huā thā dekhā, jis ke sāmne se zamīn aur āsmān bhāg gaye; aur unhen kahīn jagah na milī. 12 Phir main ne chhoṭe bare sab murdon ko us takht ke sāmne khare hue dekhā; aur kitāben kholī gayīn; phir ek āur kitāb kholī gayī, ya'nī kitāb i hayāt: aur jis tarah un kitābon men likhā huā thā, un ke a'māl ke mutābiq murdon kā insāf kiyā gayā. 13 Aur samundar ne apne andar ke murdon ko de diyā, aur maut aur 'ālam i arwāh ne apne andar ke murdon ko de diyā: aur un men se har ek ke a'māl ke muwāfiq us kā insāf kiyā gayā. 14 Phir maut aur 'ālam i arwāh āg ki jhīl men dāle gaye. Yih āg ki jhīl dūsri maut hai. 15 Aur jis kisī kā nām kitāb i hayāt men likhā huā na milā, wuh āg ki jhīl men dālā gayā.

21 Phir main ne ek naye āsmān, aur nayī zamīn ko dekhā: kyūnki pahlā āsmān aur pahlī zamīn jāti rahī thī; aur samundar bhī na rahā. 2 Phir main ne shahr i muqaddas, naye Yarūshalem ko āsmān par se Khudā ke pās se utarte dekhā; aur wuh us dulhan ki mānind ārāsta thā, jis ne apne shauhar ke liye singār kiyā ho. 3 Phir main ne takht men se kisī ko baland āwāz se yih kahte sunā, ki Dekh, Khudā kā khaima ādmīon ke darmiyān hai; wuh un ke sāth khaima karegā, aur wuh us ke log hongē, aur Khudā āp un ke sāth rahegā, aur un kā Khudā hogā: 4 aur wuh un ki ānkhon ke sab ānsū ponchh degā; is ke ba'd maut nahīn rahegī, aur na mātām rahegā, na āh o nāla, na dard: pahlī chizen jāti rahīn. 5 Aur

jo takht par baiṭhā huā thā, us ne kahā, ki Dekh, main sārī chizon ko nayā banā detā hūn. Phir us ne kahā, ki Likh le: kyūnki yih bāten sach aur barhaqq hai. 6 Phir us ne mujh se kahā, ki Yih bāten purī ho gayīn. Main Alfa, aur Omiga, ya'nī ibtidā aur intihā hūn. Main piyāse ko āb i hayāt ke chashme se muft pilāungā. 7 Jo gālib āe, wuhī in chizon kā wāris hogā; aur main us kā Khudā hūngā, aur wuh merā beṭā hogā. 8 Magar buzdilon, aur beimānon, aur ghinaune logon, aur khūnlon, aur harāmkaron, aur jādūgaron, aur butparaston, aur sāre jhūthon kā hissa āg aur gandhak se jalnewālī jhīl men hogā; yih dūsri maut hai.

9 Phir un sāt frishton men se, jin ke pās sāt piyāle the, aur wuh pichhlī sāt āfaton se bhare hue the, ek ne ākar mujh se kahā, ki Idhar ā; main tujhe dulhan, ya'nī Barre ki btwī, dikhāūn. 10 Aur wuh mujhe Rūh men ek bare aur ūnche pahār par le gayā, aur shahr i muqaddas Yarūshalem ko, āsmān par se Khudā ke pās se utarte dikhāyā; 11 us men Khudā kā jalāl thā: aur us ki chamak nihāyat qīmatī patthar, ya'nī us yashab ki sī thī, jo billaur ki tarah shaffāf ho; 12 aur us ki shahrpanāh barī aur baland thī, aur us ke bārah darwāze, aur darwāzon par bārah frishte the, aur un par banī Isrāīl ke bārah qabīlon ke nām likhe hūe the: 13 tīn darwāze mashriq ki taraf the; tīn darwāze shimāl ki taraf; tīn darwāze junūb ki taraf; aur tīn darwāze magrib ki taraf. 14 Aur us shahr ki shahrpanāh ki bārah bunyāden thīn, aur un par Barre ke bārah rasūlon ke bārah nām likhe the. 15 Aur jo mujh se kah rahā thā, us ke pās, shahr aur us ke darwāzon aur us ki shahrpanāh ke nāpne ke liye, ek paimāish kā āla, ya'nī sone kā gaz thā. 16 Aur wuh shahr chaukor wāqī huā thā, aur us ki lambāī chauṛāī ke barabar thī: us ne shahr ko us gaz se nāpā, to bārah hazār farlāng niklā: us ki lambāī aur chauṛāī aur ūnchāī barabar thī. 17 Aur us ne us ki shahrpanāh ko ādmī ki, ya'nī frishte ki, paimāish ke mutābiq nāpā, to ek sau chauālīs hāth niklī. 18 Aur us ki shahrpanāh

ki ta'mir yashab ki thī : aur shahr aise khālis sone kā thā, jo shaffāf shishe ki mānind ho. 19 Aur us shahr ki shahrpanāh ki bunyāden har tarah ke jawāhir se āraṣṭa thīn. Pahlī bunyād yashab ki thī; dūsri nīlam ki; tisri shabchirāg ki; chauthī zumurrud ki; 20 pānchwin 'aqīq ki; chhaṭī la'l ki; sāṭwin sunahre patthar ki; āṭhwin firoze ki; nawīn zabarjad ki; daswin yamanī ki; gyārahwin sang i sumbulī ki, aur bārahwin yāqūt ki. 21 Aur bārah darwāze bārah motiyon ke the; har darwāza ek ek motī kā thā; aur shahr ki saṛak shaffāf shishe ki mānind khālis sone ki thī. 22 Aur main ne us men koī maqdis na dekhā : is liye ki Khudāwand Khudā Qādir i mutlaq, aur Barra us kā maqdis hai. 23 Aur us shahr men sūraj yā chānd ki raushnī ki kuchh hājat nahīn; kyūnki Khudā ke jalāl ne use raushan kar rakkhā hai, aur Barra us kā chirāg hai. 24 Aur qaumen us ki raushnī men chalen phirengī; aur zamīn ke bādshāh apnī shān o shaukat kā sāmān us men lāenge. 25 Aur us ke darwāze din ko hargiz band na hongē, (aur rāt wahān na hogī :) 26 aur log qaumon ki shān o shaukat aur 'izzat kā sāmān us men lāenge : 27 aur us men koi nāpāk chīz, yā koī shakhs jo ghīnaune kām kartā, yā jhūṭhī bāten ghartā hai, hargiz dākhlī na hogā, magar wuhī jin ke nām Barre ki kitāb i hayāt men likhe hūe hai.

22 Phir us ne mujhe billaur ki tarah chamaktā hūā āb i hayāt kā ek daryā dikhāyā, jo Khudā aur Barre ke takht se nikalkar, us shahr ki saṛak ke bīch men bahtā thā. 2 Aur daryā ke wār pār zindagī kā daraḥt thā; us men bārah qism ke phal āte the, aur har mahīne men phaltā thā; aur us daraḥt ke patton se qaumon ko shifā hotī thī. 3 Aur phir la'nat na hogī : aur Khudā aur Barre kā takht us shahr men hogā : aur us ke bande us ki 'ibādāt karenge; 4 aur wuh us kā munh dekhenge; aur us kā nām un ke māthon par likhā hūā hogā. 5 Aur phir rāt na hogī; aur wuh chirāg aur sūraj ki raushnī ke muhtāj na hongē; kyūnki Khudāwand Khudā un ko raushan kare-

gā, aur wuh abadu'l ābād bādshāhī karenge.

6 Phir us ne mujh se kahā, ki Yih bāten sach aur barhaqq hai; chunānchī Khudāwand ne, jo nabīon ki rūhon kā Khudā hai, apne frishte ko is liye bhejā, ki apne bandon ko wuh bāten dikhāe jin kā jalāl honā zarūr hai. 7 Aur dekh, main jalāl ānewālā hūn. Mu-bārak hai wuh jo is kitāb ki nubuw-wat ki bāton par 'amal kartā hai.

8 Main wuhī Yūhannā hūn, jo in bāton ko suntā aur dekhtā thā. Aur jab main ne sunā aur dekhā, to jis frishte ne mujhe yih bāten dikhāin, main us ke pānwon par sijda karne ko girā. 9 Us ne mujh se kahā, ki Khabardār, aisā na kar : main bhī terā, aur tere bhāi nabīon, aur is kitāb ki bāton par 'amal karnewalon kā hamkhidmat hūn : Khudā hī ko sijda kar.

10 Phir us ne mujh se kahā, ki Is kitāb ki nubuw-wat ki bāton ko poshīda na rakh; kyūnki waqt naz-dīk hai. 11 Jo burāī kartā hai, wuh burāī hī kartā jāe : aur jo najis hai, wuh najis hī hotā jāe : aur jo rāstbāz hai, wuh rāstbāzī hī kartā jāe : aur jo pāk hai, wuh pāk hī hotā jāe. 12 Dekh, main jalāl ānewālā hūn; aur har ek ke kām ke muwāfiq dene ke liye ajr mere pās hai. 13 Main Alfa aur Omega, awwal o ākhir, ibtidā o intihā hūn. 14 Mu-bārak hai wuh, jo apne jāme dhote hai, kyūnki zindagī ke daraḥt ke pās āne kā ikhtiyār pāenge, aur un darwāzon se shahr men dākhlī hongē. 15 Magar kutte, aur jā-dūgar, aur harāmkar, aur khūnī, aur butparast, aur jhūṭhī bāt kā har ek pasand karne aur gharnewālā bā-har rahegā.

16 Mujh Yisū' ke apnā frishta is liye bhejā ki kalisiyon ke bāre men tumhāre āge in bāton ki gawāhī de. Main Dāūd ki asl o nasl, aur subh kā chamaktā hūā sitāra hūn.

17 Aur Rūh aur Dulhan kahtī hai, ki A'. Aur sunnewālā bhī kahe, ki A'. Aur jo piyāsā ho wuh āe : aur jo koī chāhe āb i hayāt muft le.

18 Main har ek ādmī ke āge jo is kitāb ki nubuw-wat ki bāten suntā hai gawāhī detā hūn, ki agar koī ādmī un men kuchh barhāe, to Khudā is kitāb men likhī hūī āfaten

us par nāzil karegā: 19 aur agar
kof is nubuwwat kī kitāb kī bāton
men se kuchh nikāl dāle, to Khudā
us zindagi ke darakht, aur muqaddas
shahr men se, jin kā is kitāb men
zikh hai, us kā hissa nikāl dālegā.

20 Jo in bāton kī gawāhī detā
hai, wuh yih kahtā hai, kī Beshakk:
main jald ānewālā hūn. A'mīn: al
Khudāwand Yisū', A'.
21 Khudāwand Yisū' kā fazl mu-
qaddason ke sāth rahe. A'mīn.